

శ్రీ రస్తు.

శ్రీ పంచరాత్రశాస్త్రాగ్రంథా

బృహద్బ్రహ్మ సంహితా

శ్రీ వెంకటాద్వైతపరమేశ్వర శ్రీపరమహంసాచార్యాయామ్

శ్రీవేంకటేశ్వరనిలయ ముద్రాక్షరశాలాయామ్

౫౦౧౧ కలియుగాబ్దే-౧౫౩౨ శాలివాహనశకాబ్దే

సామ్యసంవత్సరే వృశ్చికమాసే ౨౨ దినసే

కాశికేశ్వర నవమ్యాం సోమవాసరే

1907

OF OF. G. L.

ముద్రితా విజయతేరరామ్.

పుట.	పక్షం.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౧	౧౧	సంబద్ధ	సంబద్ధ 2 MAY 1960
౨	౧౬	స్వయంచ	స్వయంచ
౫	౧౦	పాసతే	పాసతే
౮	౨	సశయ	సంశయ
	౨౭	తథాక	తథాపి
౧౩	౭	వీక్షణే	వీక్షణే
౧౪	౨౦	నావభాసతే	నావభాసతే
	౨౩	జీవంతి	వజీవంతి
౧౫	౨	పురాణాథా	పురాణాథా
		కల్పతే	కల్పతే
	౧౬	నాస్యస్మిన్	నాస్యస్మిన్
	౨౨	స్యశేరిణి	స్యశేరిణి
౧౬	౧౬	తస్మయభవత్	తస్మయభవత్
	౨౫	సర్వం	సర్వం
	౨౭	రః	రః
౧౮	౧౩	శ్రీ బృహ	శ్రీ పంచరాత్రబృహ
౨౪	౭	శరణార్థం	శరణార్థం
	౧౮	కణికానం	కణికానం
౨౬	౪	తస్య	తస్య
౨౭	౩	సహ	సహ
౩౧	౬	జీవబ్రహ్మవకేవలం	జీవబ్రహ్మవకేవలం
౩౨	౨౨	పునర్వత్స	పునర్వత్స
౩౩	౧౮	నరాయణ	నరాయణ
౩౮	౫	దాస్త	దాస్త
	౨౦	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ

పుటె.	పత్రికె.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౪౧	౨౪	జనకం	జనకం
౪౭	౧౧	రాజనమా	రాజమాన
౪౮	౩	వస్త్రేణింగం	వస్త్రేణాంగం
	౨౦	నద్యా	వదద్యా
౫౬	౯	తథామూర్వా	తథామూర్వా
౬౪	౫	నన్దై	నన్దై
	౨౦	ణాచా	ణాచ
౬౯	౧౬	కింసుమా	కుసుమా
౭౧	౬	త్సత్సజే	త్సంత్సజే
	౧౫	దేణా	ణాదే
	౧౮	దూర్భ	దూర్భ
౭౫	౨	తఃపు	తఃపు
౮౦	౧౧	సల	సల
౮౩	౨౬	శ్వేనా	శ్వేషునా
౮౪	౧౧	శ్వేకా	శ్వేకా
౮౫	౨౦	స్మృతయ	స్మృతయ
౮౬	౧౨	శ్చుదై	శ్చుదై
౯౦	౧౮	జ్ఞాన	జ్ఞాన
	౨౫	శాస్త్రాంహీ	శాస్త్రాంహీ
		సుగర్మ	సుగతిర్మ
	౨౬	నానా	క్రూనానా
౯౧	౨౭	జహది	జగది
౯౨	౧౮	భక్త్య	భక్త్య
	౧౯	ద్రవ్య	ద్రవ్య
౯౩	౮	చా	చాద

పుట.	పక్షం.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౯౭	౮	క్రిమిశేష	క్రిమిశేష
౧౦౨	౧౧	సైపై	సైపై
౧౦౩	౧౫	పుణ్య	పుణ్య
౧౦౪	౬	మాగీ	మాగీ
౧౦౬	౭	వైప్రాకృతా	వాఽప్రాకృతా
	౨౩.	యాణీం	యాణాం
౧౦౯	౭	పూజ	పూజ
౧౧౨	౨౧	పురస్సరః	పురస్సరం
	౨౨	ష్యతి	భవిష్యతి
౧౧౪	౨౨	స్పహ	స్పహ
౧౧౫	౨౪	ద్యౌంగ్రీ	ద్యౌంగ్రీ
౧౧౬	౩	దివల్లభాం	దీవల్లభాం
	౧౪	కృష్ణాననపూజా	కృష్ణాననపూజా
	౧౯	రంస	రరస
	౨౭	ష్టా	ష్టా
౧౧౭	౬	నవ్ర	నవ్ర
	౯	పియా	ప్రియా
	౨౧	సమో	సమో
	౨౫	నంగీ	నంగీ
౧౧౮	౨౪	దాతీ	నాదాతీ
		కృష్ణా	కృష్ణా
౧౧౯	౨౨	జః	జః
	౨౫	తిః	తిః
	౨౬	నశరణా	నశ్యశరణా
౧౨౦	౧౧	పస్యా	స్యా

పుట.	పక్షా.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౧౨౦	౨౩	యః॥	యః
౧౨౨	౧౬	సహితం	హసితం
౧౨౪	౨	౩ సం	సాసం
	౧౮	వక్షః	వక్షః
౧౨౯	౧౩	ధత్తే	ధత్తే
౧౩౦	౨౨	రంవి	రంవి
౧౩౭	౧౯	మాసృ	మాసృ
	౨౪	మంత్రే	మంత్రే
	౧౦	సంసా	సంసా
	౧౪	సంద	సంద
౧౪౧	౪	క్రాజ్ఞం	క్రాజ్ఞం
	౬	ప్రయం	ప్రయం
	౨౩	యథా	యథా
౧౪౨	౧౪	కంకణే	కంకణే
౧౪౬	౨౩	తస్యే	తస్యే
౧౪౮	౧౫	స్వరథ	స్వరథ
౧౫౩	౫	స్మతః	స్మతః
౧౫౪	౨౨	రాణిచ	రాణ్యంశ్చ
	౨౫	ల్లసత్	ల్లసత్
౧౫౫	౮	అసంతా	అసంతా
	౧౦	ద్వా	ద్వా
౧౫౬	౧౨	ప్రే	ప్రే
౧౫౭	౨౦	కసాల	కరసాల
౧౬౦	౨౩	పరి	పరి
	౨౪	లక్ష్మీ	లక్ష్మీ

పుట.	పక్షా.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౧౬౧	౨౫	మమన్నయో	మన్నమయో
౧౬౨	౧౦	సితః ఆ	సితః ఆ
	౧౭	సజాతం	సజాత
౧౬౬	౨౬	సమా	సమా
౧౬౭	౧౪	గృహస్థా	గృహస్థా
	౨౪	దేహ	దేహ
౧౬౮	౯	మంత్ర	మంత్ర
౧౭౧	౨౬	నిసగజ	నిసగజ
౧౭౨	౬	స్పష్ట	స్పష్ట
	౧౦	తప్త	తప్త
	౧౬	త్రివా	త్రివా
		సంస్థా	సంస్థా
	౧౯	తిదూ	తిదూ
	౨౨	యత్ర	యత్ర
౧౭౫	౮	రాయమృత	రాయమృత
౧౭౯	౨౭	భిదే	భిదే
		తత్రా	తత్రా
౧౮౪	౬	భవి	భవిష్య
	౧౭	జాన్వ	జాన్వ
౧౮౯	౧౦	నవయం	నవయం
౧౯౩	౨౩	సహామి	సహామి
౧౯౪	౧౫	క్రియాః	క్రియాః
౧౯౫	౬	స్థానం	స్థానం
	౨౦	సంతవ	సంతవ
౨౦౩	౧౯	పుష్టిపా	పుష్టిపా

పుట.	పక్షా.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౨౦౭	౬	శంక్షిం	శక్షిం
౨౦౮	౨౬	త్రైవినా	త్రైవినా
౨౧౭	౨౧	మంత్రా	మంత్రా
	౨౩	హ్యూమా	హ్యూమా
౨౧౯	౧౩	సురక్షి	సురక్షి
		తీనాం	తీనాం
౨౨౦	౭	మాపం	చాపం
౨౨౩	౨౬	దీప	దీప
౨౨౪	౨౬	కుట్టనం	కుట్టనం
౨౨౬	౧౮	వ్యాసీ	వ్యాసీ
	౨౭	దిక్షు	దిక్షు
౨౨౮	౬	మణం	మణం
౨౩౧	౧౭	ప్రకృ	ప్రకృతి
౨౩౪	౨౪	పత్సకే	పత్సకే
౨౩౫	౬	హ్యూద	హ్యూద
	౧౮	పత్రా	పత్రా
	౨౨	ప్రదా	ప్రదా
౨౩౭	౧౧	మస్త్రి	మస్త్రి
	౧౮	విస్త్రా	విస్త్రా
౨౩౮	౧౨	సకులె	సకులె
	౧౩	వస్సవ్గ	వస్సవ్గ
	౧౬	వైష్ట	వైష్ట
౨౪౦	౧౨	పరి	పరి
౨౪౧	౨	పుష్ప	పుష్ప
	౧౦	భోదే	భోదే

పుట.	పక్కా.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౨౪౩	౬	సరిద్య	సరిద్య
	౨౩	శీర్షాప్య	శీర్షాస్య
౨౪౭	౨	స్తరేణ	విస్తరేణ
౨౪౮	౧౩	నప్రజా	నప్రజా
	౧౫	స్వాశ్రయా	స్వాశ్రయో
	౨౬	ధాత్రి	ధాత్రీ
౨౫౦	౩	నమో	నీమో
౨౫౧	౨౦	జాయతే	జాయతేన్మ
౨౫౨	౬	విష్టోః	విష్టోః
౨౫౫	౧౭	రపేక్షి	రపేక్షి
౨౫౭	౨౬	వాసు	వాసు
౨౫౮	౨౬	చక్షుసా	చక్షుషా
౨౫౯	౧౦	సర్వప్రమాణ	సర్వప్రమాణ
	౧౮	సప్ర	స్వప్ర
౨౬౦	౧౩	ప్రతి	ప్రతి
	౨౨	త్వర్వ	త్వర్వ
౨౬౧	౧౦	పత్తమ	సత్తమ
౨౬౪	౧౦	విశేష	విశేష
౨౬౬	౧౭	వర	వర
	౨౬	త్రీనా ?	త్రీనాం
౨౬౮	౯	పదే	సదే
౨౬౯	౮	స్పంచిం	స్పంచిం
౨౭౧	౧౨	క్షాంతి	క్షాంతి
౨౭౩	౧౩	ధ్యానం	ధ్యానం

శ్రీరస్తు.

శ్రీయఃకాంతాయనమః

శ్రీమతేవిష్ణ్వక్త్రనాయనమః

బృహద్బ్రహ్మసంహితా.

॥ పా ౧ : అ ౧ ॥

జ్ఞానానందస్వరూపాయ కల్యాణగుణరాశయే । ప్రపన్నపారిజా-
తాయ సింధుహవతయేనమః ॥ ౧ ॥ ఎకదామందరద్రోణ్యా మానీనః
కమలాసనః । ద్వయమావర్తయంతౌసీ వైష్ణవంరూపముద్వహా ॥ ౨ ॥
దిదృక్షుః ప్రామహాభాగా మునయోనారదాదయః । అగతాః పరయా
భక్త్యా గాయంతోయజ్ఞపూరుషం ॥ ౩ ॥ సాష్టాంగప్రణివత్యాభ
సంబద్ధకరసంపుటాః । వివిశుస్సోఽన్వితేదేశే ప్రసన్నాభర్తురాజ్ఞయా ॥ ౪ ॥
ఋషయః ఊహుః ॥ నమఃకమలవాసాయ జ్యేష్ఠాయాన్వితాశినే । పితా
మహాయశుద్ధాయ ప్రణతజ్ఞానదాయినే ॥ ౫ ॥ సంశయంనోమహా-
భాగ పృచ్ఛామోయదిమన్యసే ॥ ౬ ॥ న్యోస్తస్మిసంశయచ్ఛేతా త్వత్తో-
త్రాశ్చర్యరూపతః ॥ ౭ ॥ త్వంకర్తాసర్వలోకానాం కింజపన్నిహతిః
త్వసి । కిమిదంభార్యతేరూపం కిమిదమ్నానమాశ్రితం ॥ ౮ ॥ బ్రహ్మ

వాచ || శృంగంతపుత్రానచనన్దుదీయం గోప్యంపరంభూతహితంచ
సత్యం | కర్తానచాహంబగ్లోభవగ్లో విమోహితాదుస్తరయాఽ
జయాహి || ౮ || జ్ఞాన్యమన్యోద్భవనాశహేతు బ్రహ్మఽద్వితీయం
పురుషాభిధానం | బృహన్మయైకాయనమాదిభూతి మాదిత్యవణం
తమసఃపరస్తాత్ || ౯ || ఘోఽనంతశక్తిబలపౌరుషాఽన్య స్సర్వాశ్ర
యస్సాన్వితకామధేనుః | యస్యాంతభూతాహివయంభవంతః ప్రప
తయామఃఖలులోకయాత్రాం || ౧౦ || యశ్చైశితానోఽఖలవిక్రి
యాణా మంతర్గతోనాధిగతోవికారైః | అప్రచ్యుతానందసుఖాఽ
బోధస్సాన్వ ధారభూతస్సకలావధిశ్చ || ౧౧ || నయత్రకాలోనసమోఽ
న్యకశ్చి త్సర్వాత్తభూతశ్చిదచిచ్ఛరీరః | అచింత్యలీలకరుడైకశీల శ్రీ
లాలితాంఘ్రిమృమయోనిభూతః || ౧౨ || ఇయత్త్రయాయస్యగుణా
న్విభూతీ నామానిరూపాశిచచేష్టితాని | మనోవచోభ్యామధిగంతు
మీశిరే నాద్యాపిసిద్ధామునయోఽస్తదాద్యాః || ౧౩ || యచ్ఛక్తయో
విశ్వమిదంసృజంతి రక్షంతినిఘ్నంతివిశేజనేషు | తన్నామరూపాకృతి
భిస్సన్వయంచ విభిద్యచాస్తేహిమహావిభూతౌ || ౧౪ || శ్రియాచభూ
మ్యాననునీళయాచ సమగ్రమారాధితపాదపద్మః | విశ్వర్యవిద్యాయత
కౌర్యసౌభగ ప్రాగల్భ్యకారుణ్యదయానికెతః || ౧౫ || విచిత్రదివ్యా
మితభూషణాయుధో విచిత్రదివ్యామితవాహనాన్వితః | విచిత్రనిత్యా
మితకేళికేతనో విముక్తనిత్యాశ్రితపాదపల్లవః || ౧౬ || ప్రధానకా
లోజ్జ్వలసత్త్వబోధ విభిన్నరూపాచిదనన్యసంశ్రయః | నిత్యాదిభేదో
క్తచిదేకసంశ్రయ స్సాన్వధారభూతోఽద్యయశబ్దవేద్యః || ౧౭ || యోఽ
సౌత్వతీయఃపరతంత్రయోద్వే యోస్సన్వితంత్రసర్వజ్ఞచిదేకవిగ్రహః |
అత్తాచశేషీచసదైకరూప నిరూప్యతేయేనసమస్తరూపం || ౧౮ ||
యోఽసౌచతుర్వింశతిభిఃకలాభిః ప్రాధానికీభిర్విరచయ్యదేహాః | స
మూహ్యతానాశునివిశ్వదేవై వైరాజనంజ్ఞఃపురుషోబభూవ || ౧౯ ||
తస్మాహమాసంజతరాజ్ఞకోశా దానందమూర్తైరఖిలస్యహేతోః | తస్మా

భిధానంప్రజపన్నిహస్తితి దధానంధానవరోమునీంద్రాః || ౨౦ || మనో
రథానుసంధానం జహత్కృటిగుణంఫలం | స్రయచ్చతిమహాభాగా
నిరథాదితినిశ్చయః || ౨౧ || సదానై నతపోభిశ్చ నస్వాధ్యాయై న
చెష్టిభిః | అనుసంధానతఃపుంసాం యథాత్మాపరితుష్యతి || ౨౨ || కాయ
కంవాచికంపాపం జపాదెవవినశ్యతి | తస్యైవాథానుసంధాన మాం
తరంహరతేతమః || ౨౩ || బహిర్దీప్రదానెన బాహ్యస్యతమసః
క్షయః | మద్ధిరస్థెనదీపెనహీ యతేహ్యంతరంతమః || ౨౪ || నాత్రకా
లవిచారోఽస్తి హూమతపణమాజనం | న్యాసముద్రాంగదేవా
శ్చ వినియోగోనసంస్తవః || ౨౫ || దాసవేషశ్చసంస్కారో ముఖ్యస్సి
ద్ధాంతవత్త్వేని | అపేక్షితోముముక్షూణా మనుసంధానసిద్ధయే || ౨౬ ||
యథాజలసముద్ధారే గుణఃకూపాదపేక్షితః | తథాఽర్థభావనంసూత్రం
పరమాత్మార్థసంగమే || ౨౭ || అనుసంధానసిద్ధ్యర్థం దాసవేషామ
యాభ్యుతిః | ద్విపరాధావనానాయరపి మన్యేక్షణమృతమ్ || ౨౮ ||
సంస్కృతోఽహంసముత్పద్య విష్ణునాప్రభవిష్ణునా | అధీతవేదోపిపు
రామంత్ర రాజార్థసిద్ధయే || ౨౯ || అసంస్కృతాయదాతవ్యం నేవ
సిద్ధార్థసాధనం | ద్వయాఖ్యంస్తమహాభాగా భగవాననుశాస్తి
మాం || ౩౦ || సదేవ్రాహ్మముచాహూయ సద్యోనాభిసముద్భవం |
ఉచాదిదేశవేదాన్తై సహసై వదయానిధిః || ౩౧ || జ్ఞానరాశిస్త్యంత్రో
వేదో విదజ్ఞానఇతిస్ఫుటం | తత్రత్యాజ్యానిగ్రాహ్యేణి జ్ఞానానినివసం
తిచ || ౩౨ || ప్రత్యక్షాణిఘటాదీని బోధయత్యనుపూర్వతః | పితాజా
తస్యబాలస్య వ్యవహారప్రసిద్ధయే || ౩౩ || అనిత్యానిఘటాదీని బోధయ
త్యనుపూర్వతః | సంబంధమాత్మినశ్చాపి తథాసంబంధినోజనాన్ || ౩౪ ||
క్రీడనంధావనంవాక్యం రసగంధవిచేచనం | శాస్త్రాభ్యయనసత్కర్మ
చాతుర్యంశాస్త్రధారణం || ౩౫ || పితై వ్రాపదిశి త్యేనం జ్ఞానాజ్ఞానేత
థాతతః | వెదెనబోధితామహ్యాం ప్రవృత్తిఃపరమాత్మినా || ౩౬ ||
సంగోప్యపరమంధర్మ మ్మాత్మసంయెనయాంతిహి | నియోగతోఽహం

తపసి ప్రభుణావిశ్వసజ్జనై || ౩౭ || తేనై విష్ణుప్రవాసీశ మాత్మిభమతిప
 ర్యటన్ || విజ్ఞాయతిత్ప్రిసాదేన బంధనంవిశ్వకర్తృణి || ౩౮ || ప్రభుంవి
 జ్ఞాపయాంచక్రై కథమైనిష్క్రుతిభవేత్ || మామువాచచిరంచింత్య
 వత్సభీతిమపాకురు || ౩౯ || మత్ప్రాప్తౌదశశయిష్యామి విజ్ఞానంకిమపి
 స్ఫుటం | ఎష తెఽవసరస్సాధో మదాజ్ఞాపాలనస్యహి || ౪౦ || బీజెవట
 మివాత్మకం విశ్వంపశ్యచరాచరం | తావద్వేదోదిశంకర్తవ్య కామ
 స్త్వంసమాచర || ౪౧ || కర్తృభావంపరిత్యజ్య కర్తారమ్నామనుస్మర |
 స్వేయత్వేనాపిసంబంధ మ్నాకృత్యాప స్త్యసంభవ || ౪౨ || జ్ఞాననానేన
 సంలిప్తో నభవిష్యసికహిణిత్ || మత్ప్రాప్త్యయేవదిష్యామి పారమై
 కాంత్యలక్షణం || ౪౩ || ధర్మంధర్మవిదాంశ్రేష్ఠత్వం సమాధర్మస్సం
 ప్రతం | ఇత్యుక్త్వాంతర్దాధవిష్ణు స్సృష్టవాం స్త్యన్ముఖానహం ౪౪ ||
 చింతామకరవంభూయస్త దాజ్ఞాపాలనరతః | స్మరణాదేవసంప్రాప్తో
 వై కుంతాద్రమయాసహ || ౪౫ || పీతవాసాశ్చతుర్బాహు శ్శ్రీవత్స
 వృదయోహరిః | ధృతాతపత్రవ్యజనోదివ్య వై కుంతపాషాదైః || ౪౬ ||
 జయశ్చై నౌమశ్శ్చై ర్విష్వక్సేనాదిభినుతః | తదాహంప్రణత స్తస్మై
 కృతాతిథ్యాయవిష్ణవే || ౪౭ || విజ్ఞాపయామాస వచోబద్ధాంజలిపుర
 స్సరః | భవత్సంప్రాప్తయేదేవ పారమైకాంత్యలక్షణం || ౪౮ || గౌహి
 మేదయయాధర్మం త్వయైవప్రతిబోధితం | ఇతిశ్రుత్వారమాంవీక్ష్య
 విహస్యచపరస్పరం || ౪౯ || తూష్ణీంబభూవతుస్తత్ర దంపతీపితౌప్ర
 భా | అపృచ్ఛమాదిపురుషో విశ్వయోనీసనాతనా || ౫౦ || వచఃశ్రు
 త్వజహసథుర్మ మైవంసాంప్రతంచకిం || శ్రీనారాయణఉవాచ || ఉపా
 దిశమిదంపూర్వం రమాంకమలసంభవ || ౫౧ || తదహం తెఽభిధా
 న్యామి రహస్యంతుగృహీతత్ || ఎకదాశేషపర్యంకై నివిహారమయాఽ
 నయా || ౫౨ || సహస్రఘణమాణిక్య ద్యుతివిద్యోతితచ్ఛరే | శ్రీవత్సం
 కాస్తభమ్నా లామవలోక్యతనామమ || ౫౩ || సాఽభిలాషస్త్రిరముఖ
 స్పందితాధరముజ్జగౌ || శ్రీరువాచ || జగన్మాతృమమస్వామిః | చర్వతి

ల్యాణభాజన || ౫౪ || కటాక్షనిర్మితాశేష విశ్వలీలనమోఽస్తుతే ।
 పీతాంబరఘనశ్యామ నిత్యానందైకవిగ్రహ || ౫౫ || సర్వాధారవిశే
 షస్తే తనాయోయంప్రకాశతే । శ్రీవత్సాదికుతస్సాయం నాస్తీతస్త్వి
 త్రయాత్పరం || ౫౬ || తనైకదేశేత్రిగుణప్రకృతిః పురుషైస్సహ । సే
 వతేపాదలీలాయాం వైరాజవపుషంహరిం || ౫౭ || పాతాళతలమా
 రభ్య సత్యాంతకృతవిగ్రహం । తస్మైకేపాదమూలంతే తామసాః
 క్రూరబుద్ధయః || ౫౮ || జీవాఃప్రకృతిసంబద్ధా బిలేషునివసంతిచ ।
 కర్తృణస్తారతమ్యేన దుష్కృతస్యశుభస్యచ || ౫౯ || శుభస్యతారతమ్యే
 న నాభేరూర్ధ్వముచానతే । కచిత్పరిజనాస్తత్ర దూషణాయుధవాహ
 నాః || ౬౦ || భోగ్యభోగోపకరణా జీవానాంచపరస్పరం । అంతర్యా
 మీత్వమేనైషా మాత్మాభోక్తాచభోజకః || ౬౧ || బహిర్యామిణమప్యే
 కసేవంతేకృతినోనరాః । ఎవంకర్తృమయేలోకే ప్రకృత్యాకర్తృణాః
 హ || ౬౨ || ఆత్మానంగంత్రితాస్సర్వే త్వోనజానంతికవన । ఎకేతు
 జ్ఞానిస్తత్త్వి త్రయయాథాత్మ్యవేదినః || ౬౩ || చెతనాఎవజానంతి
 కృషయామేత్వయేషీతాః । తరుశ్చైలనదీభూమి లోకథాతూత్తరా
 నరాః || ౬౪ || భోగ్యభోక్తృవిభాగేన సంస్థితామాయీకేపదే । గతా
 గతంలభంతేతే నానాదుఃఖాఘభాజనాః || ౬౫ || మాయాతోననివ
 ర్తింతే కర్తృశృంఖలయాన్వితాః । అహంకారివిమూఢాశ్చ విషయాః
 క్రమానసాః || ౬౬ || ఆమూలకారిణంజీవాస్సం చరంతిసమావృతాః ।
 యేతుమాయావినిర్ముక్తే వైష్ణవేపరమేపదే || ౬౭ || నిర్గుణకాలని
 ల్లిప్తే సదైకాకారసుందరే । జ్ఞానానందమయేనాత్మా ద్వివ్వేనిత్యామి
 యోగ్యతే || ౬౮ || అవితర్క్యమనోగ్రాహ్యే మితిహీననిరంజనే ।
 హయాతీతేనదాభాసే స్వప్రకాశేమహోదయే || ౬౯ || నిరావరణ
 కనిత్యే నిత్యశుద్ధనిరంతరే । లోకాతీతేమహలోకే నిర్ముక్తాపత్తిరిం
 గతే || ౭౦ || మోక్షైకనిలమునుద్ధి । త్త్విదస్యమయహరేః । ప్రాక్కి
 తాః కచిదాయాంతి విసింహాః తివానూములాః || ౭౧ || కింప్రతింసుకృ

తంత్రై తైయోశుదవేహింధితాః । ఏతేహంసుకృతంబ్రూహి దియ
యాపురుషోద్భవమ్ ॥ 2౨ ॥ శ్రీవత్సంవినమూలాచ కస్తృభోమకుటస్థితా ।
శ్రీవత్సకస్తృభ నిత్యం హృత్కంఠనిలయాస్థితౌ ॥ 23 ॥ కోవిశేషోఽ
నయోఃపాశ్వే ప్రభాయాపేణవర్తతే । శరీరతేమహారాజ తిష్ఠంతి
వ్యాససాయిసః ॥ 2౪ ॥ అహంచభగవన్నాథ హృదయైకనికేతనా ।
యథాజాతాస్త్రిభగవన్నై తన్మహ్యంసమాదిత ॥ 2౫ ॥ ఇతి శ్రీ సంచ
రాత్రేబృహద్భక్తిసూత్రాయాం ప్రథమపాదే బ్రహ్మనారదసంవాదే
సంప్రదాయప్రవృత్తిధర్మనామ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీనారాయణఉవాచ । దేవ్యాఽనయాఽహంప్రణయాత్ప్రసాదితో
వివిత్సయాసాత్త్వతిద్రవ్యమూర్తిః । అప్రాకృతానాం త్రివిధాంవి
స్మయీం ప్రాప్తౌచమవ్యాజమలంనిబోధ ॥ ౧ ॥ అప్రాకృతమపి ద్వైధా
చేతనాచేతసంవిధే । చేతసంనిత్యముక్తే తిద్వివిధంపరికీర్తితం ॥ ౨ ॥
భూమితైలతయాద్యాన వాపికాకమలాకరాః । అచేతనమిదందివ్యం
భూషణాత్తరణాదికం ॥ 3 ॥ అప్రాకృతమపిద్రవ్యం శుద్ధసత్త్వాభిధం
చయత్ । చేతనద్రవ్యయోగేన నానాత్వంప్రతిపద్యతే ॥ ౪ ॥ అచేతన
స్యాతితయాదచేతనమిహూచ్యతే । భోగోపకరణంతర్గతమనైని
త్యముక్తయోః ॥ ౫ ॥ అనంతోగరుజోవిష్వక్సేనౌ నిత్యాప్రకీ
ర్తితాః । మాయాసంబంధరహితా విరుద్ధాచరణోయితాః ॥ ౬ ॥ ఏక
యాసాస్సదాదేవి పరిచర్యాపరాయణాః । ఆవయోఃపురతోహ్యతే
ప్రసాదామృతకాంక్షిణః ॥ 7 ॥ యథాఽహంచతథేనైతే మదీయాని
త్యకింకరాః । కదాపిజ్ఞానసంకోచో నైతేహంసనువిద్యతే ॥ ౮ ॥ సంప్రా
ప్త్యప్రకృతేకోగం జ్ఞానసంకోచమాశ్రితాః । మమాపకారిణోబద్ధా
భూత్వామత్కృపయాపునః ॥ ౯ ॥ సంప్రాప్త్యాచార్యశరణ ముపాయ
మవగత్యచ । మదాజ్ఞాకారిణోభూత్వాహ్య జీవంప్రాకృతాంతనుం ॥ ౧౦ ॥
స్థిత్యాముక్తాయేథవంతి ద్వివిధాస్తేప్రకీర్తితాః । కేవలాస్సనకాశ్చే

తి కేవలాస్తమవహితాః ॥ ౧౧ ॥ సేవకాద్వివిధాశ్చయః క్రియాసూ
పసేవకాః । కైంకర్యం గంధమాల్యాది మాజనాలెవవర్తనం ॥ ౧౨ ॥
పక్షుచాతాసహస్రేషు వీక్షణం రూపసేవనం । ఎరమ్ముక్తామహాదేవి మమ
లోకవిశంతిహి ॥ ౧౩ ॥ శైలప్రాసాదహార్యాశ్చ సభానాసనభూ
మయః । మణిమండపకాసార హంససారసపక్షిణః ॥ ౧౪ ॥ సింహాస
నాయుభస్థాన యాచభూషణమూర్తయః । నిత్యాముక్తాః కేవలాశ్చ జీ
వావివరసంశయః ॥ ౧౫ ॥ సర్వేనసంకుచితజ్ఞానా స్సర్వేసర్వాభాకా
రిణః । సర్వేసమానసంభోగా శ్శ్రీయంతఃపరమంపదం ॥ ౧౬ ॥ స్వాభి
లాషానుసారేణ మత్ప్రసాదేనభూయసా । భక్త్యామృతాకమాయాంతి
భూత్యాసేవానురూపిణః ॥ ౧౭ ॥ కర్మణాంనాగతిశ్చాత్ర నానాదైవైక
సేవినాం । యోగినామపినైవాస్తి నానాసిద్ధ్యభికాంక్షికాం ॥ ౧౮ ॥
మామేశ్వరణంయతా స్సర్వభావేనసింధుజై । అతీతామస్తరామ్మూ
యాం కేవలాస్సేవకాహివా ॥ ౧౯ ॥ బహుశ్రామత్పదంప్రాప్తా స్సేవ
కాస్సేవయామమ । గమనాగమనైర్ముక్తాః కేవలాస్తభవంతిహి ॥ ౨౦ ॥
యోయంవిశేషస్సర్వే శితనామతర్కిత స్త్వయా । ఉత్సహేతమహంవ
క్తుం నైవప్రాణప్రియేపిహి ॥ ౨౧ ॥ రహస్యానారహస్యంచ సారా
త్సారతరంశుభం । ఆత్మామెజాయతేతస్య యస్యైతత్ప్రవదామ్య
హం ॥ ౨౨ ॥ నిత్యంకాస్తుభసామీప్యే దృశ్యతేయత్ప్రభాద్యయం ।
భక్తమేమాంసమారాధ్య ప్రభాకూపేణసంఘితౌ ॥ ౨౩ ॥ నాహంవక్తు
మలంచాత్ర విస్తరేణవరాననె । నిబద్ధాధర్మచాశేన దుస్తరేణమయా
పిహి ॥ ౨౪ ॥ ప్రణిపత్యతతోదేవీ మామువాచదయాన్వితా । త్వమే
వభవసాంధానాం విశ్రామసురవల్లరీ ॥ ౨౫ ॥ భవదావాసలబ్ధ్వలా
సంతాపాకులితాత్మనాం । త్వమేవకరుణాసింధో నిర్వాపణసుధాసరి
త్ ॥ ౨౬ ॥ అజ్ఞానతిమిరాంధానాం త్వమేవపరమాంజనం । మాయా
వ్యాళగృహీతానాం విషవైద్యస్త్వమేవహి ॥ ౨౭ ॥ గోవిందసుందరా
చాంగ పూర్ణచంద్రాననద్యుతే । దేహిమేపరమంజ్ఞానం యదితేక్రితి

భాద్రపద ౧౨౨౦ || తదాఽహం ప్రేమసంబంధ స్సంబంధస్సశయశ్చయే ।
 ఏవక్షురాత్మనోధర్మం । ప్రియమైప్రితమావసః ॥ ౨౯ ॥ భక్తాభ్యాం
 శంఖచక్రాభ్యాం యాచితోఽహంపురాప్రియే । ఆవాంవినానవక్తవ్యం
 ధర్మంభాగవతంప్రభో ॥ ౩౦ ॥ తచ్ఛ్రీత్యాఽహమహంతాభ్యాం వరం
 సన్న్విపకారకంభవద్వారంప్రభవతు సరాశాంపరమంపదం ॥ ౩౧ ॥ తస్మా
 త్సంకల్పసిద్ధిస్థగ్రంథం కమలేభుజమూలయోః । సంధారయమహాభాగే
 శంఖచక్రసనాతనై ॥ ౩౨ ॥ శ్రీరువాచ ॥ దేవదేవదయాసింధో వదమ
 విస్తరాదిదం కిమథంచకదాబ్రహ్మ చక్రాదైస్యరభియాచితః ॥ ౩౩ ॥
 శ్రీనారాయణఉవాచ ॥ పూర్వకత్వేమహామాయై త్వయాసంప్రాధి
 తోయదా । జీవానాందేవాదానాయ స్వశక్త్యాఽకరవంజగత్ ॥ ౩౪ ॥
 సంపన్నేషుసపాలేషు లోకేషుపరమేశ్వరి । స్వకర్మఫలభోగాయ సమస
 జ్జంతభూయశః ॥ ౩౫ ॥ ముక్తిద్వారముఖంతేహం పినద్ధమజయాహరః ।
 నతేపశ్యంతివిభ్రాంతా స్సంసారధావంతవత్త్వని ॥ ౩౬ ॥ పరాబ్రుహ
 భగవతో విషయాస్వాదలంపటాః । తాన్విలోక్యమహాత్మానశ్చ
 క్రశంఖాదిహేతయః ॥ ౩౭ ॥ కృతవంతస్త పశ్యన్యాంజపంతోమామ
 తంద్రితాః । నిత్యత్వాత్తేనకాంతంతిభావముత్రార్థ సంపదం ॥ ౩౮ ॥
 తథాపితరుణావిష్టాః పరమఃఖనకాతరాః । సాధవైదీనహృదయాని సర్గా
 త్తుభవంతిహి ॥ ౩౯ ॥ శుద్ధసత్త్వాత్మకాశ్వాంతాస్సాన్వినందావృత
 మానసాః । ఎకేనవపుషా విష్ణోః పాదపద్మోపసేవినః ॥ ౪౦ ॥ ఇతర
 డైవ వపుషాకుర్వంతి స్మృపరంతపః । అతీర్హ్యైకకాలేన ప్రసన్నోఽ
 హంసమాగతః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ కిమర్థ మిహతప్యథా
 హేతయో మమవల్లభాః । అప్రాప్తర మహావిద్యా ముపాసీనాజితేంద్రి
 యాః ॥ ౪౨ ॥ నిత్యానాంనావశేషం హిప్రాప్యంభోగ్యమృతాగపి ।
 నత్యసంకల్పకామత్వాదుచ్యతామ వశేషితం ॥ ౪౩ ॥ హేతయణూచుః ।
 జయలక్ష్మీపతే దేవసర్వకారణకారణ । నిత్యానందనిజాకారనాస్మాక
 మవశేషితం ॥ ౪౪ ॥ సదైకరూపాస్తైపాదపద్మైకరససేవినః । తథాక

జీవాన్ సంలక్ష్మముహ్యమోమాయయావృతాః || ౪౫ || నిస్తారం
 నైవ పశ్యామోమస్తరాద్భవవారిధేః | వయంకర్తుంసమర్థాస్మిన్
 స్సర్వంమోక్షం వినాప్రభో || ౪౬ || మోక్షోహితేహస్తగతోనాన్యో
 దేవోఽస్యహిప్రభుః | సర్వంకర్తుం సమర్థాస్మిన్ ప్రసాదాత్తైరమా
 పతే || ౪౭ || తవాఖిలజనావాస మోహిన్యామాయయాసితం | జగదే
 తన్నజానాతి మోక్షద్వారమ్మనాగపి || ౪౮ || రుదంతినరకైశ్చిత్కై
 చిద్రోగాభిషీడితాః | భ్రమంతిమరుకాంతారే పిశాచాజలవృత్తితాః || ౪౯ ||
 స్వగార్థేనోధవంత్యైకే కర్తృవప్రవదంతితే | అన్యదేవసమత్వేన
 త్వామేకేనమపాసతే || ౫౦ || ఆత్మానంత్యదభేదేన మాయయాభేద
 మాశ్రితాః | విముక్తకర్మమాగార్హైతమవివాభియాంతిహి || ౫౧ ||
 త్వమాత్మాసర్వజీవానాం సఖాసిత్వంరమాపతే | కోన్యోమోచయి
 తామీషా ముచాయందేహిసత్తమ || ౫౨ || ప్రాప్నోచంతదహందేవి
 చక్రంతేజోమయంమహత్ | వత్ససంచితితంసమ్యక్త్వ మేవోపాయ
 తాన్వజ || ౫౩ || ఆత్మానమనుసంధత్స్వ సాక్షాన్మత్ప్రీతిభాజనం |
 మయాసంలాలితంపాశౌ దీనానామనుకంపయా || ౫౪ || ఆధారస్సర్వ
 విద్యానామ విద్యాన్వాశయామ్యహం | కృత్వాస్వతేజసోభిన్నం త్వా
 మేకంసదృశమ్మయా || ౫౫ || తెజసాతవత్ప్రేణ మాయైషామాముప
 స్థితా | నహిశక్తాఽభిభవతుందహ్య మానాసమంతతః || ౫౬ || సర్వ
 దాధారయామ్యంగ కరెనర్వశ్వరోప్యహం | కృత్వాస్వతేజసోభిన్నం
 త్వామే కంసదృశమ్మయా || ౫౭ || త్వాన్వినానకరోమ్యంగ సంహ
 రంకుప్తచేతసాం | ప్రత్యక్షంపశ్యతాం సమ్యక్స్వతంత్రోపినుదత్తేన ||
 ౫౮ || ఖండితాధారయా హ్యేతేదైత్యదానవరాక్షసాః | యాన్యం
 తిమత్పదం శుద్ధంవినాజ్ఞానజపాధ్వరైః || ౫౯ || త్వామాహప్రథమా
 వాణీ మమపాణివిభూషణం | పవిత్రంచరణం నెమింలోకద్వారమ్మ
 హాజనం || ౬౦ || యేతుత్వాన్త్ర్యధయా సమ్యక్స్వాప్యదహనభుజే |
 దక్షిణాధారయిమ్యంతిన్యాత్మైభ్యః పరమాగతిః || ౬౧ || మాన్ప్రకోప్య

పదం గంతుమిచ్ఛంతి మమనైష్ఠవం । తానాశుధారయాతేఽహం
హత్వాదద్యాంపరాంగతిం ॥ ౬౨ ॥ ప్రసాద్యమామితోయేతుగం
తుమిచ్ఛంతిమానవాః । ప్రతాప్యచార్యయాపేణ నయామిపరమాం
గతిం ॥ ౬౩ ॥ సుదర్శనగతిన్యూణాం ద్విధాసన్నిశ్చితామయా । తా
పనధారయావాపి సతామవ్యసతామథ ॥ ౬౪ ॥ గతినాస్తి గతిర్నా
స్తిగతినాస్తిత్వయావినా । గతినాస్తిగతినాస్తిహ్యచార్యేణమయా
వినా ॥ ౬౫ ॥ సుదర్శనతవానంతరూపాణిస్మరసాంప్రతం । మదాజ్ఞయాఽ
ఖలంవిశ్వేషవప్తభ్యవభాససే ॥ ౬౬ ॥ ప్రకృతిస్తైస్త్వనంతాభ్యో మమా
ధారతయాస్థితః । యస్యమూర్ఖ్నిస్థితం సర్వంసర్వపాథమిదంజగత్ ॥
౬౭ ॥ అధఃపాద్యం యథాతాతస్థితోమూర్ఖః విభేదతః । సంకర్షణో
హి భగవానుపాస్తేమామతంద్రితః ॥ ౬౮ ॥ త్వేద్రూపేణకరేణి
త్వామమసంకర్షణాత్మకః । అవిద్యామశుభందుష్టాకర్షణసిత్వమ
శేషతః ॥ ౬౯ ॥ శోభనందర్శనంజ్ఞానం మత్ప్రియేభ్యఃప్రయచ్ఛసి ।
అతస్సుదర్శనంనామధారణాద్భుజమూలకే ॥ ౭౦ ॥ త్వమేవసూర్యరూ
పేణనిరస్యతమఉత్కటం । నిర్మలం జ్ఞానమాధత్సేచాక్షుషంద్వాదశా
త్మకః ॥ ౭౧ ॥ కశ్యపాదదితైర్భూత్వా కలయాఽఽదిత్యసంజ్ఞయా పా
పాంధకారసీరాణికర్షణసిత్వం నిరంతరం ॥ ౭౨ ॥ యావత్తవకరస్పర్శ
తాపేనాతాపితాతనుః । కర్మణాంనాధికారోఽస్తిత మశ్చండాలసంగ
మాత్ ॥ ౭౩ ॥ నదేవానాం రాక్షసానాంనరాణామపిసత్తమ । కరస్ప
ర్శంవినాతావదధికారోఽస్తికర్మణి ॥ ౭౪ ॥ త్కేత్రోద్భవానాంస
న్యానాంకరస్పర్శేనకాశ్యప । సంస్కారోజాయతేలోక స్పృష్టానా
మంత్యజైరపి ॥ ౭౫ ॥ స్వగౌడి సాధనంసర్వం సూర్యరూపస్యతేన్మ
ణాం । ఉదయాదుదయంయాగ్నిరీయతేనిశిచారిణాం ॥ ౭౬ ॥ అగత్య
శరణంయేతుమృతావిప్రదయోజనాః । ప్రేతయోనిగతానాంతుతేషా
మాత్మవిశుద్ధయే ॥ ౭౭ ॥ వృషోత్సర్గం ప్రకుర్వంతి కృత్వా చక్రేణ
లాంఛనం । తరిష్యంతి తమస్తేషిశ్శయంమూమకీసుత ॥ ౭౮ ॥ అనా

యుధాసోహ్యసురానదేవాఇతి నైశ్రుతిః । ఇహాముత్రచతేహంవా ఆ
 సురోభావఉచ్యతే ॥ ౭౯ ॥ ఆసురోవిద్యతేభావాయావదేహం ద్విజన్మ
 నాం । నతాపదధికారోఽస్తి మమారాధనకర్మణి ॥ ౮౦ ॥ నాధికా
 రోఽచనెయావన్మౌ త్వాశావిద్యతేకుతః । ముక్తిద్వారంత్వమేవాతస్స
 హస్రాఠనిశామయ ॥ ౮౧ ॥ శ్రద్ధహాధారయిష్యంతి మమచక్రంసుద
 శణం । జ్ఞాత్వాసర్వపదార్థేషుశుద్ధిస్తేహంపదేపదే । ౮౨ ॥ శాలా
 యాంభాజనవస్త్రిగృహూపకరణేషుచ । చమసోలూఖలేపీతేక్వాన్న
 చక్రముల్లిఖత్ ॥ ౮౩ ॥ పశుపుత్రకళత్రేషు యానవాహనభూమిషు ॥
 సుదశణనతవాంకెనప్రాకృతత్వం ప్రయాస్యతి ॥ ౮౪ ॥ మామకీనౌజ
 నౌలోభాన్మౌ హృద్వైషాచ్చలజ్జయా । నాంకయిష్యతి యోమూఢ
 స్తస్యనే వాస్తీనగ్గతిః ॥ ౮౫ ॥ అంకనంమమచక్రస్యవత్సమత్ప్రీతికారణం
 యథాకలానిధేస్సమ్యగుదయః క్షీరవారిధేః ॥ ౮౬ ॥ అంతకాలేత్వ
 మేవైకస్సంకర్షణముఖాత్పునః । ఉత్థాయానలరూపేణత్రిలోకీంప్రపఽ
 వ్యసి ॥ ౮౭ ॥ సంకర్షణాంశజోరుద్రస్త్వమేవాంబకరోచిషా । నూ
 నం సంహరసిప్రాజ్ఞవిశ్వం విశ్వైకభేషజ ॥ ౮౮ ॥ జాతరానలరూపేణ
 చక్రచారుమమాజ్ఞయా । జగ్ధమన్నమశేషాణాంక్షణాన్నయసిభస్మసాత్ ॥
 ౮౯ ॥ కాలాంతకస్వరూపేణ యమరూపేణదేహినః । త్వంశోధయసిదం
 డేన సుదశణనపునఃపునః ॥ ౯౦ ॥ వైష్ణవానాంప్రపన్నానాం హితా
 యవిబుధోత్తమ । రూపంకృత్వానైవైవైష సంస్థితఃపన్నగేశ్వరః ॥
 ౯౧ ॥ అంబరీషేతివిఖ్యాతో రాజాభువిభవిష్యతి । తస్యత్రాతాము
 నఃకోపాత్సుదశణనభవిష్యసి ॥ ౯౨ ॥ సర్వాణికాలరూపేణ యమసూ
 ర్యభవాత్మనా । త్వందంజయసిభూతాని నజానంతి సుదశణ ॥ ౯౩ ॥
 జ్ఞానంనజాయతేఽమీషామస్యరూపేణ వైదికం । సపదం మమవిఖ్యా
 తంవైష్ణవంప్రకృతేఃపరం ॥ ౯౪ ॥ జ్ఞానినౌయేత్వయాస్పృష్టాస్తాపాది
 విధినారహః । అజ్ఞాశ్చేధారయా సంఖ్యయాస్యంతి పదవీమృమ ॥ ౯౫ ॥
 ద్వాదశారణత ప్రైవలయత్రయశోభినా । జ్వాలాచతుష్క యుక్తేన

పూతాయాంతి మమాలయం ॥ ౯౬ ॥ సుదశనమహాజ్వల సూర్య
 కోటిసమప్రభ । అజ్ఞానాంధస్యమేదేవవిష్టోర్మాగ్ధంప్రదశయ ॥ ౯౭ ॥
 అగ్నేపునీహిమెగాత్రం సుదశనసమాశ్రితః । బిభక్షిమకవచత్వేన
 ప్రభాగాత్రముపైతుమే ॥ ౯౮ ॥ ఇతిసంప్రాధ్యాయోబాహుకాయత్రా
 వావధారయత్ । సప్తవైష్ణవై లోకమత్సేవారహితోఽపిహి ॥ ౯౯ ॥
 మనుజాద్యవతారైషు లోకసంగ్రహకామ్యయా । ధారయిష్యేభుజేది
 వ్యం వహ్నిపూతం సుదశనం ॥ ౧౦౦ ॥ వటుకోవామనూభూత్వామే
 భుజాన దండధృత్ । కశ్యపాదం కయిత్యంగంకరిష్యేదేవ రక్షణం ॥
 ౧౦౧ ॥ వసిష్ఠమునిశామూ లాద్దిలీపప్రము ఖాన్యపాః । ధారయిష్యం
 తి భూలోకే మహాశస్త్రంసు దశనం ॥ ౧౦౨ ॥ రామారాజేవ ప
 త్రాక్షోభూత్వాదశ రథాత్మజః । ధృత్వాతాప్తాయ సీమ్ముద్రాందేవకా
 ర్యంకరిష్యతి ॥ ౧౦౩ ॥ పారమైకాంతికంధర్మం వాయుపుత్రోమహా
 బలః । ప్రాప్యంతి జానకీజానె స్సగ్రీవాద్యాస్తథాపరే ॥ ౧౦౪ ॥
 విభీషణోమహాతేజః ప్రహ్లాదోజనకోద్భవః । యమశ్చివః కుమారా
 శ్చ భక్తాయైభూతభావిసః ॥ ౧౦౫ ॥ చక్రాంకితా భవంత్యేతేయాతా
 యాస్యంతిచాపరే । ముక్తిద్వారమతోనాస్తి వినాచక్రాంకధారణం ॥
 ౧౦౬ ॥ పాంచజన్యమయాప్రోక్తః ప్రద్యుమ్నాంశేస ముద్భవః । వా
 మేభుజేము ముత్తూణాంస్థితావమన్మాగ్ధోభవ ॥ ౧౦౭ ॥ గదాపద్మ
 మహావీర్యే భుజయోరు భయోరథః । స్థితావత్రాప్తాన్తికామానాంక్తి
 యతామశుభక్షయః ॥ ౧౦౮ ॥ మయేత్థంభోధితాస్సర్వే బద్ధాంబలిపు
 టాఃపురః । ఆనందనిధృతాః ప్రోచుర్దా సాస్సృజితివాదిసః ॥ ౧౦౯ ॥
 జితంజితంతేఽక్షరబద్ధసంశ్రయ శ్రీకాంతవై కుంతపతేఽఖలశ్వర । ప్రప
 న్నవిత్తాస వినాశసక్షుమక్ష్యాలాలితాంధ్రై భవనూభవాయ ॥ ౧౧౦ ॥
 సురద్రుమోద్యాన విహరశాలిననవాంబుదశ్యామరుచే మధుద్విష । క
 దంబకిం బల్కపిశంకవాససే నమోనమస్తే భవనూభవాయ ॥ ౧౧౧ ॥
 భుజంగరాజంగ రమాంకశాయినె సుగంధిపంకాంకిత చారువక్షసే ।

అజానుదోదండ విఖండితారయే నమోనమస్తే భవనోభవాయ ||
 ౧౧౨ || విహంగరాజాంగ నిరూపితాంఘ్రయే సమస్తవేదోదితచారుక్తి
 ర్తయే | మందస్మితాసారనివర్తితార్యయే నమోనమస్తే భవనోభ
 వాయ || ౧౧౩ || అగణ్యపుణ్యైక గృహీతనామ్న ధామ్నగుణానాం
 మహతామ్న హీయసే | భక్తాప్తిలోరథలపుష్పదామ్న నమోనమస్తే
 భవనోభవాయ || ౧౧౪ || వ్యగ్రాయసన్న్యస్తభక్తపీఠానాం సుచాయ
 తాపన్నజనోపకారిణే | దుష్టైషుదావానలచండ రోచిషే నమోనమస్తే
 భవనోభవాయ || ౧౧౫ || గాంభీర్యసౌందర్య ద్మైకసింధవే కారుణ్య
 వాత్సల్యగుణాఘవాధయే | మాంగళ్యశౌర్యోజిత దివ్యకీర్తయేన
 మోనమస్తే భవనోభవాయ || ౧౧౬ || విశిష్టవృద్ధాన నిరోధకారిణే
 విహరిణేశౌర్య విహారభూమయే | అనకరూపాకృతి నామశాలినే న
 మోనమస్తే భవనోభవాయ || ౧౧౭ || ఇతిచక్రకృతంస్తోత్రంశ్రుత్వా
 ప్రీతోఽఖలేశ్వరి | అదదామభయంహ్యేతం పతతాముత్తమంస్తవం
 ౧౧౮ || ధృత్వామేచక్రచిహ్నం యేస్తవేనానేనమాంసరాః | స్తోవ్యం
 తివిలేరిష్యేఽహంతేమామాశుమనోరథాః || ౧౧౯ || అతఃకాంతే
 త్వయాకార్యాశ్రద్ధామచ్ఛక్రధారణే | సంధారయముముక్షూణాంప్ర
 పన్నానామ్న దాజ్ఞయా || ౧౨౦ || ఓమిత్యవాచసాదే వీచక్రశంఖభుజ
 ద్వయా || ప్రయోజనాంతరం హిత్యామంత్ర రాజమథాదదౌ || ౧౨౧ ||
 ఇతిశ్రీబృహద్భిష్టా సంహితాయాంప్రథమపాదే సుదర్శనగీతానామ
 ద్వితీయోఽధ్యాయః ||

శ్రీరువాచ || దేవదేవ జగన్నాథ రహస్యంమేప్రకాశయ | దా
 సభావంప్రపన్నాఽస్మిస్వామిత్వ మ్మేదయానిధే || ౧ || శ్రీనా
 రాయణడివాచ || పురాకల్పాంతరే దేవిభగవత్తత్త్వకామ్యయా
 తపశ్చకారవిప్రర్షిః శ్రీవత్సాభ్యోమహామనాః || ౨ || యత్రనారాయ
 ñో దేవ్రాసరణసహితోఽధునా | ఆస్థాయపరమం యోగమాకల్పం
 తమిహస్తివై || ౩ || వైష్ణవాభ్యమహాత్మైత్రేద్రావిడఘపురాభవత్ |

విష్ణుభక్త్యాతివిఖ్యాతో రాజాపరపురంజయః || ౪ || ధార్మికః పరమో
 దానోవినివృత్తమనౌమలః | సచజ్ఞానయా విష్ణోశ్చకారని యమం
 నృపః || ౫ || త్యక్త్యైకశేబరంనూనంన పశ్యామిజనాదనం | వాసుదేవం
 రమా కాంతంసర్వశేషిణ మచ్యుతం || ౬ || సమాగతాః ప్రబోధాయస
 ర్వే ౭ త్రపురవాసినః | శ్రీవత్సాభ్యాపితం శ్రుత్వాసంప్రాప్తస్తుల్యవేద
 నః || ౮ || శ్రీవత్సఉవాచ || రాజా కథంనిపతితోభూమాదభా మయా
 సనః | కించీర్ష్యే సీసత్యంనౌవద ధర్మవిమృత్తమ || ౯ || విష్ణుభక్తో
 వాచ || అవశ్యం యత్తుకర్తవ్యంతత్తు నక్రియతేనరైః || తదహంకర్తుమి
 చ్ఛామి నానయంచోపయాతుమే || ౧౦ || ధర్మవృక్షస్య దేహస్యఫలమే
 తద్వినిశ్చితం | యదననజగన్నాథః పరమాత్మా ౭ వలోక్యతే || ౧౧ ||
 అవిజ్ఞాతస్యయ స్త్యైవప్రప త్యైనియమోమతః | తమవిజ్ఞాయదేహే ౭
 స్మిరతే రుత్పాదనంకిం || ౧౨ || స్వరూపమాత్మనౌలక్ష్యం బ్రహ్మ
 ఖ్యంతద్విదామనాక్ | సుఖంనవిద్యతేబ్రహ్మ దేహభూతస్యమెవచిత్ ||
 ౧౩ || యదిదందృశ్యతేలోకే శూయతేద్విజనత్తమ | పరిణామస్వ
 భావాసాప్రకృతిబాహురూపిణీ || ౧౪ || విద్యుదదభానల జ్వాలా నైకరూ
 పావిభావ్యతే | తథాసర్వేషు భావేషు దృశ్యమానేషుపశ్యతాం || ౧౫ ||
 యదాధారస్ఫురత్యేషసంసారః క్షణభంగురః | సచాధారోన దృష్ట
 త్యేద్వృథామ జ్ఞేవితేనకిం || ౧౬ || యస్యభాసావిభాతీదం యదన్యై
 నాపభాసతే | తదవిజ్ఞాతమేవంచే ద్వృథామజ్ఞేవితేనకిం || ౧౭ || స
 ర్వస్యాపధిభూతంయ త్రాప్యమంతేయదేవహి | తదప్రాప్త మిహప్రా
 ప్యంకింమే ప్రాప్తంద్విజోత్తమ || ౧౮ || యస్యానందస్యమా త్రాభిరు
 జీవంతివైప్రజాః | తమానందమ సంప్రాప్యవృథామ జ్ఞేవితేనకిం || ౧౯ ||
 యస్యైశ్వర్యేణ విధృతం జగదేతచ్ఛరాచరం | తస్యైశ్వర్యమవిజ్ఞాయకిం
 వృథాజీవితేనమే || ౨౦ || యస్యపాదజలంపుణ్యం త్రిజగత్ప్రపునాతిహి ||
 తదేకసంశ్రయంహితాత్వాకిం వృథాజీవితేనమే || ౨౧ || యస్యదాస్తే కని
 రతా బ్రహ్మరుద్రాదయో ౭ మరాః | తస్యదాస్యంపరిత్యజ్యకిం వృథా

జీవితేనమే || ౨౧ || వెదశాస్త్రపురాణాధీనదృష్టాథానకల్పతే
 అదృష్టమాత్మన స్తస్యోవిదిత్వాతు సుఖభవేత్ || ౨౨ || చక్షుషోహి
 ఫలంసాక్షాద్వైకుంఠ స్యావలోకనం | శ్రవణంతస్యవచసాంఫలం శ్రో
 త్రస్యమానద || ౨౩ || అవఘ్రాణం నాసికాయాః ఫలంతచ్ఛరణాబ్జ
 యోః | తమచ్ఛిష్టర సాస్వాదోరసనాయాః ఫలంత్విదం || ౨౪ || తదం
 గస్పృశే మాధుర్యపరమానం దసంగమః || త్వచఃఫలం మహాభాగత ద్వి
 నాజీవితేనకిం || ౨౫ || ప్రాణేంద్రియ మనోదేహానాత్మానమపియోఽ
 నిశం | సంజవయతితం హిత్యానదకింజీవితేనమే || ౨౬ || త్రిపాద్వి
 భూతియోదేవః కందచాయుతసుందరః | సర్వశేషీరమానాథస్తం
 హిత్యాజీవితేనకిం || ౨౭ || యస్యాక్షిపక్ష్మపరివర్తిత విశ్వమేతదావిబా
 భావవివిధాభిధమాదిసర్గే | యోంతనివేతయతికూర్మ ఇవాంగవర్గ
 మస్యాంగసంగ మపహాయకి మన్యసంగైః || ౨౮ || శ్రీవత్సవేదసిద్ధాంత
 ఉపాశ్రావిగురోర్ముఖాత్ | ప్రాప్యోభోగ్యోహరినాన్యస్సత్వంసత్వం
 పునః పునః || ౨౯ || తముత్సృజ్యగతశ్చైతః కృపణోస్సాఽభిధీయతే |
 నాన్యస్త్రిసాధనందేహా ప్రాప్తయేపరమాత్మనః || ౩౦ || ఉపాయం
 నైవపశ్యామియేన పశ్యామి కేశవం | శ్రీవత్సనిశ్చిత మతశ్శరీరస్త్వైవ
 మోక్షణం || ౩౧ || నృపస్యవచనంశ్రుత్వాశ్రీవత్సపిమహామనాః |
 ఉపాచవచనం చారున్యవతేఃప్రాణపోషణం || ౩౨ || శ్రీవత్సఉపాచా ఎవ
 మేవమహాబాహూ మయాపిసుదృఢీకృతం | ప్రాణాన్నధారయిష్యేఽ
 హమనాలోక్యమహేశ్వరం || ౩౩ || తదామమాభవద్వాణీరాజ్జా కా
 ప్యశరీరీణీ | ధర్మమూలమిమందేహం ద్రుతంనత్యక్తుమహాసి || ౩౪ ||
 ఇతోగచ్ఛమహాక్షేత్రం నరనారాయణాశ్రమం | ఉపాయంగదితా
 తేఽద్యస దేవ్రాదీనవల్లభః || ౩౫ || యావద్గతుంమనశ్చక్ర తావదే
 తచ్ఛ్చిత్రమృయా | విష్ణుధర్మాతనుంత్వక్తుముద్యతః కనహేతునా ||
 ౩౬ || తద్గ్రస్తుమాగతశ్చాత్ర రాజన్నాశ్రుత్యతేవచః | ఆవయోస్తు
 న్యథైకేవనిశ్చితాజగతిపతే || ౩౭ || బహుభిర్బోధితోఽహం వైసా

ధనై రాత్రి దశనైః । నలై రహం మహీసాల దృష్టవాసీశ్వరం హరిః ॥
 ౩౮ ॥ సాంఖ్యై స్సంబోధితస్సమ్యక్తత్వ నిర్ణయవత్త్వనా । విజ్ఞా
 తోయమ్మయాహ్యత్వాపంచ వింశోయశ్చరీతః ॥ ౩౯ ॥ నై వప్రాపం ప
 రంస్వస్మాత్తద్వింశంపురుషంస్వప । యదాధారమిదంసర్వం సదసచ్ఛబ్దశ
 చ్చితం ॥ ౪౦ ॥ తతోఽహంచితయన్నాసంచితాత్మానకరోతిహి । ప్ర
 కృతిజ్ఞః డహపెయంకుతస్సృష్టిరియమ్మతా ॥ ౪౧ ॥ యత్సంయో
 గాత్పుమానషప్రాకృతం భావమాశ్రితః । అన్వతంత్రోహ్యాయం తస్మా
 త్కర్తాకోఽస్య విధీయతే ॥ ౪౨ ॥ కర్తృత్వం ప్రకృతేనైవయాజ
 డాపురుషాశ్రితా । ఉభయోః పరతంత్రత్వాత్కర్తృత్వంనూప ప
 ద్యతే ॥ ౪౩ ॥ అత్ప్రాప్రకృతియోగాచ్చైత్కర్తాస్యత్వాద్యశోఽస్మృ
 హం । విశ్వకర్తాకథంసన్యామితి సంచితితమ్మయా ॥ ౪౪ ॥ విజ్ఞాతః
 ప్రకృతేభిన్నస్సామఖ్యంతస్యనేత్యతే । అతఃప్రకృతి హీనోపివిశ్వక
 ర్తా నశస్యతే ॥ ౪౫ ॥ ఎతత్సంశయ విచ్ఛిన్నైశ్చరణంకం ప్రజాన్య
 హం । నాస్తిమత్తఃపరః కోపిమద్విజాతీయరూపవా ॥ ౪౬ ॥ ఎవం
 సంతప్యమానస్య చిరకాలంవిపశ్చితః । ఉపశీతస్సమభవత్సంతాపాత్పురు
 షఃపరః ॥ ౪౭ ॥ సచాహమామవసతం శోచమానంసుదారుణం । కింశో
 చసిమహాభాగ పరిగ్లాసముఖాంబుజః ॥ ౪౮ ॥ ఎవముక్తోఽహమాన
 మ్యుబభాష విధృతాంజలిః । నాహంపశ్యేత్రిభువన మమసందెహనాశ
 కం ॥ ౪౯ ॥ పురుషఉవాచ ॥ జానేఽహంసరశాదూలహ్యనుక్తోపిత
 వెంగితం । యోగప్రభావాత్సిద్ధోఽహం సామఖ్యంత్యమిహేచ్ఛసి ॥
 ౫౦ ॥ పలాశవత్కుష్మరస్య నిర్లిప్తః పురుషోహ్యాయం । యోగైవ
 వాత్మనస్సిద్ధిం యథావిందతితచ్ఛృణు ॥ ౫౧ ॥ 'యోగప్రభావేనహరి
 స్సంసూతేచవరాచరం । పాలయత్యేషయోగేన సంహరత్యేషనైతథా॥
 ౫౨ ॥ యోగైశ్వర్యమిదంసర్వం దృశ్యతేశ్రూయాతేచయత్ । చిత్త
 వృత్తినిరోధోహియోగశ్చైవచోచ్యతే ॥ ౫౩ ॥ సవజ్జత్వం జనేశత్వం
 సర్వగత్వం స్మృతిస్తథా । సర్వం భవతి యోగననాస్తియోగాత్పరః ।

ప్రకారము ౫౪ : నిధియొనవయోగనయోగ నైవాప్తసిద్ధయః : యోగో
 నైవాప్తసిద్ధయః : పితరోమునయస్సరా : ౫౫ : యోగన పంచభూత
 తాని ప్రభావంపురుషంతథా : అత్యైతిసర్వభూతాని యోగస్థో నాత్ర
 సంకయః : ౫౬ : యోగోపాయేనవిప్రపేక్ష సర్వైశ్వర్యభరోభవ
 కథా నమస్తైశ్వర్య సంకల్పనభవిష్యసి : ౫౭ : తేనోపశిక్షితం
 యోగమన్యత్పితృమతంద్రితః : యమాదిభిర్భోగపక్షైస్సుసంపన్నాన్ని
 రామయః : ౫౮ : అవిదంతేన యోగేన సర్వేషామంతరంగతం కృత
 కృత్యంతదాత్మానం మేనెనిరుపమంప్రభుం : ౫౯ : సర్వేభ్యోవిసజాతీ
 యస్వభావబలపారుషః : కరోమినిజసంకల్పసిద్ధిమితదచింతయం : ౬౦ :
 సంకల్పార్థస్య జెదివ్యం మహాకాశే మనోహరం : లోకమత్యుజా
 తాకారమనాకామ్యతదక్షణం : ౬౧ : నానావర్ణమణివ్రాత సన్నిభక్త
 మహితలం : మందారపారిజాతాదితరురాజివరాజితం : ౬౨ : విచిత్ర
 శీతసద్ధాతు సంలిప్తగంగాంజణం : స్ఫురత్కల్పారకాసార విహారివని
 తాజనం : ౬౩ : స్ఫురచ్ఛామికరోత్తుంగగోపురోద్ధూతకేతుకం : సా
 ధాగ్రోదగ్రమాణిక్య చరిత్రధావంతది క్తటం : ౬౪ : విరానపటసం
 తాపనివారితదివాకరం : కర్పూరక్షోద సంచారచారు చంద్రోదయక్రి
 యం : ౬౫ : ముక్తావళిల సద్వారసువర్ణ కలశోజ్జ్వలం : నీలాశ్రయ
 వికారాధజలయంత్ర మహూత్సవం : ౬౬ : విహారవాసకాపద్మ వి
 శిందముఖరీకృతం : హంసకారంజ వాకీణాదిముగ్ధతటిసితటం : ౬౭ :
 ముత్తమాతంగ సంచారదానాద్రి కృతభూతలం : హిరణ్యసంసంసం
 త్రమోదితహాజనం : ౬౮ : గధర్వగీతసంగీత సంచారవిలసత్కళం : మృ
 తకమధురక్వాణవిహారితర్పు షడ్వజం : ౬౯ : తస్మిన్పుర సమాసీ
 తోరాజా కాండనవిష్టర : సంకల్పాదస్వజం తత్రగ్రహసమత్రతారకా
 తిల : సరీతవాలతపహాదిభయం తత్రమనాగపి హనిర్మత్సర్మ నూగ్లా
 తిల : కయోగబలాదభూత్ : ౭౦ : యద్యదిచ్ఛామి తత్సర్వంసుమతీ
 కన్యకాభూతిహ : తత్సర్వంనావతం మేనకథా ౭ హమితిభూమిష్టాదతి

సమత్ ౭ న్యవరః కోపివత్తే నభవిష్యతి । నమోకాలాన్తరభాగితా
 న్యవరః సత్యం నసంశయః ॥ ౭౩ ॥ తత్రాహమన్యజంకాంతా ముచ్యమామ
 పోషనాం । తయాన హవిమానామ విషయాః బుధురేణాభిమానాః
 ౭౪ । నజరానద మోగోనపారుషలమయః । కంధవః ఇవరాశేంద్ర
 రూపానావ్రతిమా ౭ భవం ॥ ౭౫ ॥ సంపాద్యపుత్రపౌత్రాంశ్చ తత్సం
 బంధి బాంధవాః । సహస్రతః కోటిశ్చైవ భాధాతేవచాపరః ॥ ౭౬ ॥
 తమస్యగనహస్రాణాందినమే కంప్రజాపతేః । సంకల్పితం భగవతా తన్ని
 వృత్తంతదాస్యం ॥ ౭౭ ॥ మయాకృతోయ స్సంకల్పస్సచనాశము హయ
 వాః । నత్రతనగరంనారీన పుత్రాస్సుహృదోనన ॥ ౭౮ ॥ అహమై
 కేవలవాసంతస్మిన్నాకాశమండలె । కనమేనాః తోనూనం సంకల్పోయోగ
 భావజః ॥ ౭౯ ॥ కుత్రాస్సైవపుమానద్య యోమమైశ్వర్య మత్యగా
 తే । ఇత్యహంసర్వభూతానితమస్తేష్టుంప్రవిష్టవాః ॥ ౮౦ ॥ పృథివీయా
 వమాస్థాయపృథివ్యా అంతరంగతః । పృథివీమత్య గాంకారేనావశ్యం
 పురుషంపరం ॥ ౮౧ ॥ పృథివీతోవినిగత్యచారిహవ ముపేత్యచ
 ప్రవిశ్యచాత్యగాం వారినావశ్యం పురుషంపరం ॥ ౮౨ ॥ వినిగతస్త
 తస్మైః ప్రవిశ్యాహంతదాకృతిః । అత్యగాం ప్రేజానయావంనావశ్యంపు
 రుషంపరం ॥ ౮౩ ॥ ఏవంవాయుమథాకాశమ హంకారమ్మహత్తమంప్ర
 భానమత్యగాంరాజా నావశ్యం పురుషంపరం ॥ ౮౪ ॥ అసంఖ్యాతామ
 యాదృష్టాస్సప్తిష్టస్త్వైశ్చపాథివ ॥ తేషుయోగబలేనాహంసలిప్తః క
 ఇవాంబుజః ॥ ౮౫ ॥ యదా ౭ హంప్రకృతేహధ్వం గమనాయద
 భేదమ ॥ అత్యానమేవవావశ్యోనా పశ్యోపురుషంపరం ॥ ౮౬ ॥ పు
 రుషోవ పరశ్చాత ఇతిమహద్యభాసత ॥ కింతుయోగగతినా నీన్న భావం
 నవపారుషం ॥ ౮౭ ॥ అనుమానాదినాః తః కోవ్యస్తేపురుషాత్పరః క
 తోనభావతేద్యద్రూపం ప్రక్షిప్తగుణాత్మకః ॥ ౮౮ ॥ యోగాగ్రహణాది
 శ్చైవత్యాత్మైశ్వర్యనియంత్రా ఇతఃపరంగతినిగతింశ్చయోగోను
 షోశ్యతే ॥ ౮౯ ॥ ఏవందిత్యతేమహ్నం వాగాహంబురభావోచే ॥

[illegible]

శ్రీవత్సడివాచ । సచాహమవరీణోఽస్మి శ్రీవత్సాభ్యోన్మ
హాత్తమ । స్మృతిర్మనాద్య సమగ్రామోగత చరణాశ్రయాల ॥
౧ ॥ తత్రాహంగంతు కామోఽస్మియదిత్యోచితేవచః । నాథా
యగాశ్రమం యావచావామవ్యవరేష్వర ॥ ౨ ॥ రాజోవాచ । మాది
రంకురువిప్రమేకుత్ర నారాయణాశ్రమః ॥ గచ్ఛావపుండరీకాక్ష దివ్యద
శానకాంక్షిణ ॥ ౩ ॥ శ్రీవత్సడివాచ । రాజపత్యప్రభావశ్చయో
గస్యవయనాంబుజే । పిథేహిపాణినాదీక్షుం రాజ్యాశాంవిని పర్యాయ
తః ॥ ఏవమునోనివర్త్యాశాంప్రజాః పుత్రైనివేష్వసః ॥ రాజ్యసర్వణువ
త్ప్రకృష్టపిదధలోచనద్వయం ॥ ౪ ॥ శ్రీవత్సోదతకయామానలంగిరింగం
భద్రమాదనం । ముహూర్తైశ్చ కౌశకమలేయోగాభ్యాప్రభావతః ॥ ౫ ॥
శ్రీవత్సడివాచ । ముచ్యతాంశయన ద్వారంముక్తి ద్వారంవిలోకయ
మాన్ ॥ ౬ ॥ సాధన్యనాంసరిద్వరాం ॥ ౭ ॥ విష్ణుధర్మాశ్రమా

స్మృత్యనరానారాయణాశ్రమం । అవశ్య స్మయనాభోజమహానాహుతి
 శ్చవం ॥ ౮ ॥ యత్రచాలకనం దాఖ్యానదీకై వల్యవాహినీ । తత్తదాచ
 యోగార్థః సావనాయపలుతాశనః ॥ ౯ ॥ ఆత్మవిజ్ఞానదాధారా క్షార్య
 స్యకమలోద్భవే । గరుడోపిశి లామాపీసేవతే చరణాంబుజం ॥ ౧౦ ॥
 ధర్మాత్మజం సరసఖంజగదెకమంద్యం నారాయణం జలజలోచనమప్ర
 మేయం । సిద్ధిరుపాక్రితముదారగుడైకరా శింశుమూలమేదుతతనుంపు
 రుషందదశ ॥ ౧౧ ॥ వద్మాననం పరకమండలు ముగ్ధహస్తమేగాజ
 నూత్తరపటంవిలసత్త్రివంశం । శుద్ధోవపీతిన మురళంకరజ్జహాలమా
 బద్ధశేఖరశిఖం పురుషందదశ ॥ ౧౨ ॥ ప్రాణావరోధేతద్దేహుతతనుం
 ప్రపన్నతత్త్వం పరంపరమయాదయయాదిశంతం । కందళశిఖరహర
 ఖంషితరోషదవణంసిద్ధాంతశాంతహృదయం పురుషందదశ ॥ ౧౩ ॥
 సామాదివేదపరిగీతచరిత్రబృందమానంద సాంద్రనయనక్షతవిశ్వతావం
 వద్ర్యన్మా విశ్వదయయాతపసి ప్రవిష్టమాత్మాన ముజ్జ్వలగుణం పురు
 షందదశ ॥ ౧౪ ॥ శ్రీమంత్ర రాజపదవణ విచారయుక్తా మంత్ర
 ద్వయార్థపరివర్త నదగ్ధమాయా । తత్త్వత్రయైకపరిచింతన లబ్ధవిద్యా
 శారిత్రయాంస్తుని జధామ్నినివేశయంతం ॥ ౧౫ ॥ తాపూపకుశ్చరణ
 పీతతలేయకంతాసాష్టాంగ సాతపరిపూతశరీర యష్టిప్రవాంవిలోకయ మ
 నాశ్కృపయాభవాగ్నేస్సంతప్యతేచరణమూలము సాశ్రయంత ॥ ౧౬ ॥
 వమోఽనంతాయ దేవాయ సురాసురసలాంఘ్రయే । ముక్తిప్రదాయ
 ముక్తాయసాత్వతానందదాయిన ॥ ౧౭ ॥ ఆవయోస్తవసాదాబ్జపరిచ
 ర్త్యామభీష్టతోః । గుణత్రయాతిరిక్తానాంగతిః కేసభవేదిహ ॥ ౧౮ ॥
 శ్రీనారాయణఉవాచ । త్రిధాగతిహప్రోక్తాకర్మణాంజ్ఞానయోగినాం
 సాత్త్వతానాం తృతీయాహిగతీనామవధిహిసా ॥ ౧౯ ॥ త్రిలోక్యాం
 కర్మణాంప్రోక్తతద్యహిజ్ఞానయోగినాం । సన్న్యాసినాంసమాఖ్యతా
 ప్రవృత్తీలోకమయాగతిః ॥ ౨౦ ॥ మయ్యేవాహి తదితానాంకలితా
 తానామ్నామభీష్టతాం పరమైకాంతినాంవత్సగుణతీతాగతిర్మతా ॥

౩౧ : వైకుంఠాద్వయముక్తానాం దాసవేదవశోభినాం : దాసహాసతలప
తామపూవాః గతిరివ్యతే ॥ ౨౨ ॥ నివర్త్యసర్వతస్సంగంసంబధ ము
దేహజం : ప్రయోజనాంతరంహిత్యామామేకంశరణంగతాః ॥ ౨౩ ॥
తేప్రాప్నువంతి మామేవమమైవాత్యంతవల్లభాః : మామృతేనాభికాం
తుంతి ప్రాణాదప్యతివల్లభం ॥ ౨౪ ॥ శ్రీవత్సయోగసంసిద్ధరాజాః శ్చ
నైకభాజన : సరహస్యం ప్రయచ్ఛామిసిద్ధాంతజ్ఞానముత్తమం ॥ ౨౫ ॥
యస్యాహం మావభేదే జనానాంహితకామ్యయా : ఆత్మోవైష్ణవంక్షే
త్రంసర్వేణసహితస్వదా ॥ ౨౬ ॥ తదేకంకారణం బ్రహ్మవేదాంతప్రతిపా
దితం : సాహంవక్తృమంతస్య ప్రభావంశత బన్ధుభిః ॥ ౨౭ ॥ గుణాః
స్తస్మత్పరీచ్ఛేత్తుమేవ్యర్థంభూతివైభవంనైవం వస్తుపరంయేనపరిచ్ఛేదో
వ్యతాయతే ॥ ౨౮ ॥ యత్రనాయమ సాదేవ్రాసదేకస్తాద్యతఃక్వచిత్ ॥
అతోదేకపరిచ్ఛేదః పురుషస్యనవిద్యతే ॥ ౨౯ ॥ యత్రనాయమసాదే
వ్రాసకాలస్తాద్యతః క్వచిత్ ॥ అతఃకాలపరిచ్ఛేదః పురుషస్యనవిద్యతే
౩౦ ॥ ఆత్రయాంతరసంశూన్యానాత్రయో విద్యతేక్వచిత్ ॥ నిరాత్ర
యాత్రయస్తేష్టమ పరమాత్మాద్వయోమాతః ॥ ౩౧ ॥ ఆధేయ మత్ర
సకలంబిద చిచ్ఛబ్దసంజ్ఞతం ॥ ఆధారభూతమప్యేక మద్వయంబ్రహ్మసం
జ్ఞతం ॥ ౩౨ ॥ ఆధేయనామభిస్తస్యనామానివిలసంతిహి ॥ మతస్యాధారత్యే
వనానావక్తృకృతానిహి ॥ ౩౩ ॥ ఆధేయరూపైరూపాణినానావక్తృ కృతాని
నై ॥ స్వప్రకాశస్వరూపస్య విలసంతి పరాత్మనః ॥ ౩౪ ॥ ప్రకాశ్యమ
త్రతసకలం చిదచిచ్ఛబ్దసంజ్ఞతం ॥ ప్రకాశ్యతే తస్యభాసాత స్మాదేవః ప్ర
కాశకః ॥ ౩౫ ॥ ప్రవర్త్యం సకలం హ్యేతదయమేకఃప్రవర్తకః ॥ ప్రవర్త
కత్వగుణోనామ్నాచాపిప్రవర్తకః ॥ ౩౬ ॥ నియంతాచైవ సర్వేషాంని
యామ్యానాంచసర్వతః ॥ నియంతృత్వంగుణైస్తస్యతథానామాప్రకీర్తితః ॥
౩౭ ॥ ఆధేయంకార్యతాయాతివ్యావస్థాంతరభేదతః ॥ కారణంత్రచాన్వేతి
శాలకర్మప్రవర్తితం ॥ ౩౮ ॥ కారణంసర్వకార్యకాం జనకఃపరమోమహా
బన్ధుఃహిసకలం హ్యేతదాత్మ నాగుణతోహి ॥ ౩౯ ॥ భస్మేదంబలంభాన్

నిజవిద్యార్థుని సంక్షతం తదీయం కిమితి ప్రశ్న హ్యుత్తరం శేషవచనమ్ | ౧౮ | శ్రీ
 మత్సేషీ వివిధభూతానాం సస్వయీ సమచక్షిం చ తస్య ప్రత్యేకాభాగస్య జ్ఞాని
 త్వాగ్నే కపాధనః | ౧౯ | చిదచిచ్ఛేషభూతానాం తత్త్వం తస్య తాత్పర్యం
 తత్త్వమథనం ప్రాప్తా విశ్వేయోమనస్తే సహి | ౨౦ | అగ్నితాపి కనంత్యం
 హి నరప్రాప్తగుణతోపి సహస్వభావో హ్యయం భద్రో మతో మేవేష తేజః
 తాత్పర్యం | ౨౧ | ఉభయోరాత్మభూతౌ యం స్వరంత్రో భావో మరీచి
 ప్రవరో భావోఽలిప్తా భోజో భోగవజ్జాతః | ౨౨ | ఛాయాశయస్వరూ
 పేష ప్రవిష్టే విహగాభిధాః అచేతనాయాం ప్రకృతౌ చ తనాత్మకాంతుస్తే
 సహి | ౨౩ | ఉభయోర్విసజాతీయ స్వభావగూఢై భవాభేదో విహా
 వితో హ్యేవ జ్ఞానభేదస్తచ్చరీరతా | ౨౪ | అతోఽనన్యార్థ్యం సంబ
 ధంశేనాత్మ పరమాత్మనాః | విచింత్యేవం విముక్తస్యాత్మ ప్రకృత్యభేద
 తీవతే | ౨౫ | అచిత్సుభోగ్యభూతం హి ప్రాకృతేఽప్రాకృతేన చ అజ్ఞాన
 మ్భూత్య నిజాత్వాస్వాత్మ విమ్యుల్లతోపమాం | ౨౬ | అప్రాకృతేన తే హి
 నస్తే మృత్యుర్నా ద్విజోత్తమ | స్వస్యానన్యహా భోగ్యం హి విద్ధి దేవత
 మావతం | ౨౭ | స్వరంత్రమాత్మనా దేవతాదుర్గా దిగుణాన్వితం
 తదీయస్యాత్మనాఽనన్యపాదనం సాధుపాదయ | ౨౮ | ప్రాకృతేభివ
 దాభామతథాచాప్రాకృతేష్వపి సమస్తైశ్చ స్వకీయత్వస్పృహామాత్మక
 తి కీంత్వజ | ౨౯ | ప్రాకృతా సాకృతేష్వవంచిత చిత్సునిరస్తరం సర్వ
 క్షేమో గోపితం భగవంతమవ్యతం | ౩౦ | భావనాత్మంతి కన్తే వధక
 తేభ్యోవి లక్షణం | తత్రాప్తే యేన దావత్సయా వదక్తికశేబరం | ౩౧ |
 అఖంధతే లభారావదవిచ్ఛిన్నస్మృతిః పునాః | అభ్యేతి పరమాత్మా
 నమితి వేదాంత దింకిమః | ౩౨ | శృణువత్స ప్రవక్ష్యామి సాధనం స్మృ
 త్యయోహరే | అథి తారామ యాప్యేణ కర్మ జ్ఞానముపాసనం | ౩౩ | శ్రీ
 ప్రహ్లాదాయ నమః | శ్రీమద్భగవద్గీతా సంహితా ౧౮వ అధ్యాయము
 ప్రథమపాదము చక్షుఃశ్రవణాదుభ్యుపాసనాదుభ్యుపాసనం | ౩౪ | శ్రీ

శ్రీనారాయణునివాద : వేదోక్తం కర్మమధ్యస్థుడేత సమ్మిత్తు
 తుహారె : ఈహలేము క్తయేలోకెనహస్రెమ చాక్ష్మ : ౧౧ : ఏన్
 త్తంహిమన స్తస్యవిమయాస్వాదజేవహి : ౧౨ : కదావశమాతూతి విహమ
 మాదసుగ్రహత్ : ౧౩ : అతస్సర్వాత్మ నావత్సమధర్మా కాదక్షయాన్
 తుం : అచార్యం శరణంసమ్యక్ సంక్రయేతవిచక్షణ : ౧౪ : దేహాశు
 ద్ధింవిధాయాథ యథాజ్ఞంపరమాత్మన : మంత్రరాజంధ్యయం చేవజా
 మమంసూక్తమేవ : ౧౫ : శ్రీసూక్తంపావమానం చభూమిసూక్తత
 తేవ : వ్యుదాఘర్మానువాశ్చద్వాదకాణాం సమభ్యసేత్ : ౧౬ :
 శ్రీవర్చ ఉవాచ : భగవా దేహాశుద్ధిహి కీదృశీకేన జాయతే : ము
 త్రరాజస్యమాచార్య్యం మంత్రరాజశ్చకోభవేత్ : ౧౭ : శ్రీనారాయణ
 వాచ : శ్రుత్వాశాస్త్రసుకేషేణ ప్రవృత్తిచతఃతరాం నివృత్తింహృ
 దయే కృత్వాపరధర్మాయస్జిత : ౧౮ : విరక్తోవాగ్యహస్తోవాసకామాః
 శామనివ : తాపాదినావిముక్తస్సాన్యత్పతతై : కోటిజన్మజై : ౧౯ :
 ఏషావైష్ణవసిద్ధాంతేసంస్క్రియాపరమామతానుదర్శనాగ్ని నాతక్త్వ
 కీరీంయద్విశోభ్యతే : ౨౦ : బద్ధాంజ లిఖుటంకవ్యంత్రాహిత్రాహీతి
 వాదినంబిశోధ్యపంచగవ్య నకుశైగాత్రేఘమాజాయేత్ : ౨౧ : వారా
 హాశు సంభూతాఃకుశాః కర్మప్రవర్తకాఃవిశోధయంతి చాంగభూమా
 జానా ద్విష్టునామభి : ౨౨ : వాసుదేవోఽచ్యుతోఽనంతః ప్రమ్య
 మ్నాహ్యనిరుద్ధకః : కృష్ణారామో హరిర్విష్ణురుషన్ద్రో గరుడధ్వజః
 ౨౩ : వైకుంఠోవామ నశ్చక్ర శంఖపద్మగదాధరః : తిల్లపాదో హృషీ
 కేశః పుండ్రీకనిభేక్షుః : ౨౪ : శ్రీభూనీలాపరిజేవః ప్రణవాద్యాన
 త్తాంతకాః : తంవై విశోధయంశ్యతేపాపభ్యశ్చరణగతం : ౨౫ : అ
 ప్రైదద్వాదకాణానశోధయేద్భుకశోదతై : ఘోరకేణ శితేనాథముంజ
 కంతస్యకారయేత్ : ౨౬ : స్నావయేద్వారుణైర్మంత్రేస్త్రీలామ తా
 విశ్రీతై : భగవత్పాదనలిలై స్తులసీదళనర్హితై : ౨౭ : జన్మ
 విముక్తంబ్రహ్మం కవచేనసమాహితః : మంత్రరాజేన గాయత్ర్యాన్యైక

విధః బృహద్యజ్ఞాసంహితా । పాఠ ౧ । అ. ౫౩.

కాని నవాగ్యతః । ౧౭ । ఉపవీతం పునదకాద్యా ద్యగవత్సమం సిద్ధ-
యే । శిష్యాభాం ప్రార్థయేద్దేవం జయలక్ష్మీపతేహరే । ౧౮ । తహ
జ్ఞాలంఘనం దీనమన్య కేషాభిమానినం । కులజాత్యభిమానేన మోహి-
తం తేషమాయయా । ౧౯ । స్వతంత్రమకృత ప్రజ్ఞమన్యత్రైవ్వర్యచి-
తం । ఆధేయత్వ వృథావాదివ దూపజ్ఞానవిమృతం । ౨౦ । అప్రప-
న్నమమర్యాద మకృతార్థంగ తత్రపం । స్వీకురుప్రైవమబ్జాక్షకణాద్భి-
మర్థద । ౨౧ । పరభక్తిపరజ్ఞాన పరప్రేమైకభాజనం । కృత్యానితేషా
దేవేశజానీహ భవభేషజ । ౨౨ । స్వీకురుష్వ మహాదేవ పాదమూల-
ము ప్యంతం । ప్రణతం ప్రణతాధార క్షేంకర్యేవినివేశయ । ౨౩ । క-
ర్మచాభ్యామ్యమాణో౭ యమనేకాధిమహాణావే । నానౌపాసవనిత్రా-
నౌ నానాసిద్ధాస్తవత్కృనా । ౨౪ । ప్రపన్నాభగవత్పాదమూలత-
మాయాగుణాత్పరం । విదిత్వాపరమోదారగుణాయతనమాయతం ।
౨౫ । ఎవంసంప్రార్థ్యపితరౌజగతః పరమేశ్వరౌ । ఆచార్యః పూజయ-
ద్భక్త్యా తావసంస్కారసిద్ధయే । ౨౬ । స్నానవాద్యో పహరే శ్చస్తవ-
వీరాజనాదిభిః । పౌరుషేణతు సూక్తైసపాయసేనానలంహునేత్ । ౨౭
పీతమూర్ధ్నావయేద్వహ్నవాహారాదిభిరేవచ । వైకుంఠామౌడైర్భుక్తం
దేవేశంతత్రభావయేత్ । ౨౮ । స్ఫురన్మకరకుండలంక ములకోకరత్న-
గాంవిముక్తజననీవితం జలజగణి కానంతం । కిరీటమణి దీపికాభరణి
లీనకోకానలం పిశంగపట సంగినంజల నీరదాంగచ్ఛవిం । ౨౯ । త-
స్మీనుగుణేశవర్ధింవిధిముఖామ రై స్సేవితంనివీతవిమలప్రబంధయితయాద-
యోవ్రతేకిణి । లనద్భుజ చతుష్టయంధృత పవిత్రతంభూంబు జంగదాం-
గదినమౌక్రయేవలయినం రమారాజితం । ౩౦ । ఎవంధ్యాత్వాప్రభాహ-
యాద్యం త్రరాజేవప్రేష్టవః । కంఠదక్రేవి శోభ్యాభమంత్రైః పంచా-
మృతై రథ । ౩౧ । సంపూజ్య భగవత్పాత్వే నిభాయపరమాణుభే ।
త్రాత్రా యేద్భివ్యసంస్కార సిద్ధయేప్రణతోగురుః । ౩౨ । సుదేశాశి-
ష్టాశ్రయే నారాయణభద్రాయధః । ఎవైసన్వమినుః పాదేపరిత్రాన్

సముద్యతః || ౩౩ || స్వామిన్నను గృహీతస్తేవీక్షితః కృపయాభృతం |
 యదసాసర్వముత్సృజ్యతైంకర్యామోపసంస్థితః || ౩౪ || సంసాధయత
 థామోగ్యంప్రభోః పాదాచనాయచ || యథాభవేత్సురశ్రేష్ఠోజ్యేష్ఠ స
 ర్వాయుధేషుహే || ౩౫ || కర్మణాదేహయోగేన సంకేనామేధ్యసేవయా
 అమోగ్యత్వమవోహ్యశు జ్వాలయాదాసతాంసయ || ౩౬ || చిత్స్వ
 మాపేణదేహదేభిఃస్నాయద్యప్యయంజనః | తథాపిదేహయోగేనహ్య
 న్యశేషత్వ రక్షసా || ౩౭ || సంస్పృష్టోనష్టసంశుద్ధినాధికారీపరాచనా
 తైంకర్యాహూయథా౭ భ్యచేత్తథా కురునమోనమః || ౩౮ ||
 పాంచజన్యనిజభావనభృస్త పాతకసంచయ | శరణార్థి భవేత్సద్యక్త్రిమ
 త్వాదయుగాచన || ౩౯ || తైంకర్యందేహిదేవేశదీనస్య శరణార్థినః
 ప్రతాప్య శంఖచక్రాభ్యామం కయేచ్ఛజమూలయోః || ౪౦ || పవిత్రే
 ణవిశుద్ధాత్మాయదిహీనకులోద్భవః | ద్వయాధికారీభవతి పూజ్యోవం
 ద్యో౭ మరై రపి || ౪౧ || చక్రాంకితస్యదేహో౭ యంయత్రకుత్రప
 తేదివా తస్మై స తీర్థభవతి యత్తత్తీర్థంకలెబం||౪౨|| వైష్ణవస్యై
 కమే వాత్మాస్వాత్మానం ప్రపురాతిహి | దశేనస్పశేనధ్యానాద్దేహః
 పాతకినోబహూ || ౪౩ || శంఖచక్రాంకితం గాత్రందయాయాభా
 జనంహరేః | అతివతితుమప్యేచంనభవంతి యమాదయః ||౪౪|| సం
 బంధాదేవసంసిద్ధిస్తీర్థా నాంమునిభిస్సృతా చక్రలాంఛిత దేహస్య
 బంధో౭ స్తిమరణావధిః || ౪౫ || మృతంశరీరం విప్రస్యశంఖ చక్రాది
 లాంఛితం || నసంత్యజతిదేవేశస్సత్యం సత్యం వదామ్యహం || ౪౬ || ఉ
 త్కలేషు పురాకశ్చిద్భాగ్నిహృణో గౌతమాన్వయః | సోమశశ్రౌతి వి
 ఖ్యాతో వేదవేదాంగ పారగః || ౪౭ || స్వాధ్యాయ శీలోనితరామగ్ని
 హూత్రపరస్సదా|అన్యదేవ సమందేవమృను తెపురుషోత్తమం ||౪౮||
 అన్యశేషేణ దేవేశం విష్ణుశేషేణచావరం | యజతే నిర్విశేషేణ శివశ
 క్తి మహేశ్వరా || ౪౯ || తేమాంకృపావిశేషేణ జాతస్సర్వసమృద్ధి
 మా || పరాజయోన శత్రుభ్యోనభయం రాజదన్యుతః || ౫౦ || నిర్వ

౨౬ బృహద్భ్రమ్యసంహితా || పా || ౧ || ౨ || ౫ ||

దోనాభవత్తస్యనానాకామహతాత్మనః || రజసాఘోర సంకల్పాత్తమ
సాఽఽలస్యవీక్షితాః || ౫౧ || భవంతి పురుషా విప్రవిదానత్త్వనిషేవ
ణాత్ || తస్యవిప్రస్య మహతీసమృద్ధిర్వ వృధేఽపై || ౫౨ || తస్యాం
తస్యమ దోద్రోహతోనిరయవర్ధనః | పరదార రతశ్చాసీత్పరద్రోహ
పరాయణః || ౫౩ || పరనిద్దాసమాసీనా విచ్యుతాచ్యుతచిత్తనః | లో
భేన పరిభూతస్య నిత్యనైమిత్తికోత్సవాః || ౫౪ || వినష్టానష్టభావస్యయా
వనంజరయాయథా | ఎవంవిసప్త ధర్మస్య పాపేనాభిహతస్యచ || ౫౫ ||
రాజభి భిదన్సుభిస్తస్య వినష్టాస్సర్వసంపదః | స్వజన్మైశ్చపరిత్యక్తోజా
యాపుత్రసమన్వితః || ౫౬ || వృత్త్యర్థం పర్యటన్ మూఢోమాగధం
దేశమాశ్రితః | ప్రలుప్త నిత్యకర్మత్వాన్నిరతోహి మహావనై || ౫౭ ||
మృతస్సపేషణసందప్తః ప్రేతయోని మవాపసః | జాయాపుత్రోమృతం
దృష్ట్వాసప్త ధర్మకళేబరం || ౫౮ || సంస్కృత్యవివిచేనాస్తాం కర్తుంపి
త్ర్యమలంద్విజ | సచప్రేతః క్షుధావ్యాప్తో గచ్ఛంతోవనితాత్మజా || ౫౯ ||
జఘాసనిదన్ యస్తాచప్రేతయోనిముష్ణితౌ | త్రయస్తేప్రేతాం ప్రా
ప్తాబలాత్పృథగ్భావ బహూః || ౬౦ || జఘ్నుస్తేతేసమభవప్రేతాః
ప్రేతాశినోజనాః | కస్యాశ్చిత్సరితోదృష్ట్వాతీరైశ్చ శ్వేతరుంచతైః ||
౬౧ || నివాసమకరోత్తత్రప్రేతైః పరివృతోహ్యసా | ఎవంనివసతస్త
స్యప్రేతరూపహతమ్యతైః || ౬౨ || గతోబహుతిథః కాలఽత్యలేయ
స్యసువ్రత | కోపిబృద్ధావనాద్విప్రప్రవృత్తోనీలపర్వతం || ౬౩ || ద్ర
ష్టంనారాయణోయత్ర నిత్యంసన్నిహితోద్విజ | బ్రాహ్మణోహరి శ
ర్మేతిశ్చైత్యవస్సుమతోమునిః || ౬౪ || సంతప్త చక్రపూతాంగస్తలసీ
మాలయాయుతః | నారాయణంజగన్నాథ మనన్యేనాస్తరాత్మనా || ౬౫ ||
సేవతేపరయాభక్త్యాయయాసంప్రాప్యతేహరిః | ఆగతస్సరితస్తీరే వి
ప్రోమాగన్ వశాదయం || ౬౬ || హరిశర్మామహాభాగోమాగధం తీర్థ
తాంనయన్ | మృతః కాలవశాత్తత్ర నారాయణ మనుస్మరన్ || ౬౭ ||
దగ్ధంపుత్రేణతద్గాత్రంసీత్వాఽశ్వత్థతలేమహత్ | తద్గాత్రధూమసంప

కా తోస్మశర్మామహాబలః || ౬౮ || విముక్తః కర్మపాశేనస పు
 త్రోభార్యయాసహ | ప్రేతాస్త్యన్యేగతాః కేచిద్విహతుః చదిగంతరే
 ౬౯ || విముక్తః కర్మపాశేన తావత్ప్రేతాధిపః భవత్ | ప్రదక్షిణీ
 కృత్యతనుం హుతాశనగతామ్మనః || ౭౦ || ప్రణనామ ముదాయ
 క్తస్సాష్టాంగమవసీత | సప్రాపదశ్చ నాదస్యజన్మాంతరగతాన్సృ
 తిం || ౭౧ || అన్యదేవసమత్వేనయోభజన్గుడధ్వజం | నిరీక్ష్యతత్సుతస్స
 ద్యః కోయమశ్వత్థభూరుహాత్ || ౭౨ || అవతీర్యసమాయాతః పితుడే
 హంసభాజయ | కేయంస్త్రీకః కుమారోఽయం కేన్యేన్యవా సిసో
 యథా || ౭౩ || జయశబ్దంన మశ్యబ్దంకుర్వంతః పరితశ్చితాం | కాతుకే
 నసమావిష్టః పప్రచ్ఛపితురంతికే || ౭౪ || కేయూయంమత్పితృగాత్రం
 జ్వలితం పరితశ్చితాః || సోమశర్మోవాచ || వయంప్రేతగణావత్సహరి
 భక్తావమానినః || ౭౫ || విష్ణోసామాన్యబుద్ధ్యాఽహంప్రేతేషు గురు
 తాంగతః | మదంగసంశ్రయాదేతేషాన్ఘాః ప్రేతత్వమాగతాః || ౭౬ ||
 గతాహిబహవౌఽస్మాకం హాయనాశ్శాశ్వతీస్సమాః | సోపాయమి
 హసం ప్రాస్తాదగ్ధాఃకోపాగ్నినాహరే || ౭౭ || ధూమేనానేనముక్తాహితి
 ఘోమో భార్యయాసహ | అయంమేతనయోమోహాన్మయావ్యాపా
 దితోఽనయా || ౭౮ || మాత్రాస హమహాభాగస్మృతిర్మౌదశ్చ నా
 దభూత్ || వేదాధ్యయన సంపన్నస్సోమశర్మాపురాఽభవం || ౭౯ ||
 నానాదేవైక నిరతోవిష్ణుభక్తి వివజ్జితః || సురామిషపశు వ్రాతైర
 చి తాచండికామయా || ౮౦ || బలిదానంకృతంకాలతపి తాభూత
 భేరవాః | విష్ణుస్సామాన్యబుద్ధ్యామే ద్వారదేవేషు పూజితః || ౮౧ ||
 హసితావైష్ణవానిత్యం శంఖచక్రాంకధారిణః || శ్రద్ధయాపాద తీర్థమృన
 ధృతంవదనాంబుజే || ౮౨ || నరేవః ప్రణతో మూర్ధ్నాహరిర్యైక్కుణానా
 యకః || తామసానాం హిదేవానాం సేవనమ్మనసాకృతం || ౮౩ || తే
 నకర్మవిపాకేన ప్రేతరాజః పురాఽభవం | నజానేధూమ మాహాత్మ్యం
 కీదృశంతేపితుర్ద్విజ || ౮౪ || ఆఖ్యాహిపుత్రయదితేవిజ్ఞాతంస్వాదశేష

తః || పుత్రఉవాచ || నాహమప్యత్ర మాహాత్మ్యం ప్రేతభావవిమో
చనం || ౮౫ || పితృభూమస్యజానామికెనజాతం హికర్మణా | ఉభాప్రే
తద్విజౌతత్ర మనసా పురుషంపరం || ౮౬ || జగ్రతుశ్శరణం శీఘ్రంసంశ
యచ్ఛేదనాయచ | తదాసీమే వశ్రీవత్స వనమాలీగదాధరః || ౮౭ || పీత
వాసాశ్చతుర్భావ చుస్సంప్రాప్తోగరుడాసనః | నమస్కృతస్త్తుతోదేవ
స్తాభ్యాం పరమయాముదా || ౮౮ || పృష్ఠః ప్రోవాచభగవాన్ మేఘ
గంభీరయాగిరా | వైష్ణవస్యతను స్సాక్షాద్విష్ణురూపామయోదితా || ౮౯ ||
నిససామినదే వెహ మచ్చక్రేణం కితాయది | మచ్చక్రపూతదే హస్య
యచ్చసాదోదకంమహత్ || ౯౦ || విరజాయాస్సమం విధిమహాపాత
కనాశనం | యావత్కలేబరేచక్రం సచీవస్యమృతస్యవా || ౯౧ || తావ
త్త్రిష్టతిమేతేజో నాశయద్యమకింకరాన్ | ప్రేతప్వంజే వ విద్యేత మృత
స్యమ మశాసనాత్ || ౯౨ || సూతకంనై వభవతిష్పత్ క దోషోనవిద్యతే
లోకసంరక్షణార్థాయపు త్రైక్విప్యైశ్చబాంధవైః || ౯౩ || కార్యమ
దాజ్ఞయాదాహువా సత్యస్త్వస్యతువైకవచిత్ || వైష్ణవస్యశరీరస్యనదా
హాక్రియతేయది || ౯౪ || సతేనమగ్గతింగచ్ఛే చ్చక్రంతతప్రశాంతి
సర్వ వ్యాఘ్రవిహాఘాతచోర వారివిఘ్నాచికాః || ౯౫ || చక్రాంకితం
దుగ్గతిం ననయంతియమకింకరాః | శ్చశానమాగ ఛేదేశ్చెల్లచ్ఛదేశెం
త్యజంగణే || ౯౬ || మృతస్య చక్రదేహస్య సత్యంసత్యం నమగ్గతిః |
విష్ణుభక్త శరీరస్య గంగాద్యాస్సరితస్సదా || ౯౭ || సేవంలేపాఞ్జదా
భూత్వానిజదోషాపనస్తయే || భిద్యతే త్యక్తతేవాన్యస్సంస్కారో దే
హినాంతనా || ౯౮ || చక్రచిహ్నస ముమ్భాత ఆకీవాంతంనముంచతి |
ఊర్ధ్వపుండ్రాగో బాహూమచ్చక్ర కృతకేతసః || ౯౯ || తులసీననినా
క్షేశ్చ మంషితోవల్లభోమమ | అతోవిముక్తిం సంప్రాప్తావైష్ణ వాంగ
విధూపితాః || ౧౦౦ || ప్రేతాస్సంబద్ధినోహ్యేతే మద్భక్తస్యనసంశ
యః | కృష్ణసాహజరచితగృహావకరణానిహి || ౧౦౧ || పునంతి చ
క్రయైకానినకులో వైష్ణవీతనుః | పక్వాన్నం చక్రసం యుక్తంసేవితం

పురుషేణహి || ౧౦౨ || ప్రయచ్ఛతిమనశ్శుద్ధిం మహాపాతకీనామపి |
 దాసీదాసాశ్చ భృత్యాశ్చ చిహ్నితాశ్చక్రవహ్నినా || ౧౦౩ || శుద్ధాభవం
 తివిప్రాణాం పరిచర్యాదికర్మసుమాఖురంమండలం పుణ్యంతత్ర బృహ్దా
 వనంపరం || ౧౦౪ || తత్రాపి నైస్సవత్వం హితశ్రేణాం తిత్వము త్తమం
 ఎకాంత్యయమ్మ మప్రేమః పితాతెద్విజన త్తమః || ౧౦౫ || తత్సంబద్ధా
 దిమే ప్రేతాముక్తానాత్ర విచారణా | ఇత్యుక్త్వాఽన్తర్హితోదేహః
 ప్రేతోనైమానికోఽభవత్ || ౧౦౬ || సభార్యస్ససుతో వృష్టోద్భ
 వోనైకుంఠనాయకం సవప్రోముదాయుక్త శ్రేబృంధావనమాయ
 యా || ౧౦౭ || శ్రీబృహ్దావనమాహాత్మ్యం శ్రుత్వావైకాంతినైభవం
 పూర్ణార్థోదశానాద్విష్ణోఽంబ లాద్రింప్రణిపత్యచ || ౧౦౮ || ఎవాశ్రీ
 వత్ససం శుద్ధిశ్చక్రేణ కథితాతవ | దిగ్భ్యస్సమాగతాః ప్రేతాలశ్వత్థమ
 వలోక్యచ || ౧౦౯ || తర్కయామాసురత్యంతచింతాకులితచేతసః |
 క్షృగతస్సగణోఽస్మాకంప్రేత రాజోమహాబలః || ౧౧౦ || నిర్దోషో
 దృశ్యతే వృక్షోవిజనకస్సమాగతః | నిర్భూమాంగార నిచయాంచితా
 మాలోక్యసత్పరం || ౧౧౧ || ఆజగ్రస్త్యవీతాస్త్రతామన్వేష్యుమి
 తస్తతః || ప్రాయఃకేనాపినస్సాన్వమీ మంత్రశ్చైవవిప్రృతా || ౧౧౨ ||
 నిర్దగ్ధస్స గణస్తస్యచిత్రేషాప్రతిభాతిహి | వయమత్రప్రవేక్ష్యామో
 వృథాకిం జీవితేషసః || ౧౧౩ || అనాథానామివాతా నాంవణిజాంపోత
 వాహినాం సింహౌవిచక్షుపోతానాంగచ్ఛతాంత్రాణకాంక్షిణాం || ౧౧౪ ||
 ప్రవిష్టాభస్మసం క్లేషాత్సవ్యోముక్తకళేబరాః | విమానవరమాయుహ్యతే
 పిసర్వేదివంయయుః || ౧౧౫ || ఇతిశ్రీపంచరాత్రే బృహద్భిష్మ సంహి
 తాయాం ప్రథమపాదే సుదశానగీతాయాంశ్రీవత్సచరితే తాపసంస్కా
 రకథనంనామ పంచమోఽధ్యాయః ||

శ్రీనారాయణ ఉవాచ || మంత్రరాజన్య మాహాత్మ్యం శ్రీవత్స
 వ్యవహారయః | మననాక్రాయతే యస్తాత్తస్మాంత్ర ఉదాహృతః || ౧ ||
 ఓంకారాద్యో మహామంత్రో రాజతే మంత్రరాజసు | యస్య

30 బృహద్భిన్నాసంహితా || పా|| ౧ || ౪ || ౬ ||

క్షురోఽథాదః పుంసాంద్వితీయఃకల్పపాదపః || ౨ || కల్పవృక్షః కామ
 ధనుశ్చింతామణిముఖానికిం । అనుకుర్వంతి శ్రీవత్సమంత్ర రాజంవిము
 క్తిదం || 3|| సాధకోటిమహామంత్రా నానాశక్తిసమన్వితాః। సేవకా
 ఇవసేవంతే మంత్రరాజందివానిశం । ౪ || యథానారాయణందేవంత్ర
 య స్త్రింశత్తుకోటయః। ఉపాసతేతథాసర్వే మంత్రమష్టాక్షరంద్విజ || ౫ ||
 ఋషిన్వారాయణోఽహంనై దేవతాచ శ్రియఃపతిః । బీజమోంకార
 ఇత్యాహుర్రే శ్వర్యం శక్తిరేవచ || ౬ || సాధ్యోనారాయణ స్సాక్షా
 త్సర్వాధారోబృహద్గుణః । శ్రీవైకుణ్ఠమహాలీలానాయకో విశ్వవ
 ద్దితః || ౭ || స్వరూపభూతకైంకర్యే వినియోగోమనోరమః। ధర్మార్థకామ
 మోక్షేషుకావ్యపి కామానుసారతః || ౮ || మహా పద్మాదినిధయో
 హ్యణిమాద్యాశ్చసిద్ధయః। మంత్రరాజస్య పురతశ్చరంతిసచివాఇవ || ౯ ||
 నదేవాదానవానై వయక్షరాక్షసగుహ్యకాః । నచాభిభవతుం శక్తా
 మంత్రరాజ తరాయణం || ౧౦ || త్రిపదోమంత్రరాజోయం వసువర్ణ
 విభూషితః । యజపంతిమహాభాగా సైభ్యోనిత్యం నమోనమః || ౧౧ ||
 అకారేణాప్యకారేణమకారేణవిభూషితం । ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మశి
 రోభూతమ్మహామనూః || ౧౨ || అకారః పరమశ్శేషీ శేషభూతావి
 హాపరా । తయోరాధార భూతోహినిరాధారో నిరామయః || ౧౩ ||
 స్వతంత్రోవాసుదేవాభ్యోఽవికృతః ప్రకృతౌస్థితః । వ్యక్తవ్యక్తవ్యవస్థా
 యాంభేదాభేదావృపేతిహి || ౧౪ || అవ్యక్తంప్రణవంబ్రహ్మవ్యక్త
 మాదిత్రయంపుథక్ । తత్రాద్యోఽపరిణామీతుద్వితీయః పరిణామ
 వా || ౧౫ || ద్వయోరథీనః పురుషస్తృతీయః పంచవింశకః । ఉకా
 రేణవినిర్ముక్తోజ్యేష్ఠాబ్రహ్మత్మకస్త్వయం || ౧౬ || ప్రకృత్యభినివేశే
 నసాక్షాత్పరమ పూరుషం । నూపైతిపురుషోజహ పంచవింశోమదాత్మ
 కః || ౧౭ || ఆద్యశ్చపురుషశ్శేషీనచ్చిదానన్దలక్షణః । స్వతంత్రస్సర్వగ
 శ్శశ్వదాత్మభూతోద్వయోరమః || ౧౮ || ఉపాధిభూతాప్రకృతిశ్చతుర్విం
 శతిభేదభాక । అపరః పురుషోజ్యేయోబద్ధోముక్తస్సనాతనః || ౧౯ || చతు

ర్విశతి భేదేషుకాదిష్వనుగతోహరిః । ధారకోహ్యత్మభూతో౭ సా
 వంతర్యామితయాఢిః ॥ ౨౦ ॥ ధార్యత్వేనఢితాన్సర్వేతను భూతాశ్శరీ
 రిణః । కఖాదిసం జ్ఞాదధతే జీవయోగేనబీజతాం ॥ ౨౧ ॥ కఖగాదివి
 భాగనవ్యక్తమేతత్త్రియాత్మకం ॥ ప్రజప్తమ్మాత్మకాయంత్రేన బీజం
 సర్వకామదం ॥ ౨౨ ॥ అప్రచ్యుత పదారూఢం జీవబ్రహ్మైవకేవలం
 జపతామచ్యుతం ధామప్రయచ్ఛతినసంశయః ॥ ౨౩ ॥ ఓమిత్యేకాక్ష
 రంబీజంప్రకృత్యాపురుషేణచ । కేవలం ప్రాకృతోజీవోజపతామఖల్గి
 దః ॥ ౨౪ ॥ సర్వాధానో౭ యమోంకానో బద్ధముక్తాది సంశ్రయః ।
 ధర్మార్థకామమోక్షాణామేకః కల్పతరు స్త్పృతః ॥ ౨౫ ॥ ద్వావిమా
 పురుషాలోకనుపన్త్యావితిసంజ్ఞితౌ । కాదివృక్షలతావిష్టౌ భక్తిముక్తిఫల
 ప్రదౌ ॥ ౨౬ ॥ భోక్తాచ భోజకౌచ్చోభోగ్యభూతమథాపరం । త్రివిధఃపురు
 షస్త్రీవమ్మత్త్రిమాత్రేషుస్థితి ॥ ౨౭ ॥ భునక్తిబిద్ధరూపేణప్రకృతిం
 పురుషాశ్రితాం । కేవలాయాం సభోగో౭స్తిజడత్వాత్ప్రకృతౌమ
 నాక్ ॥ ౨౮ ॥ కేవలంపురుషంపూర్ణమకారాక్షరసంజ్ఞితం । భునక్త్యపూ
 ర్ణః పురుషః పూర్ణత్వం ప్రతిపద్యతే ॥ ౨౯ ॥ వాలాగ్రశతభాగస్య
 శతధాకల్పితస్యచ । భాగోజీవస్సవిజ్ఞేయస్సచానంత్యాయ కల్పతే ॥ ౩౦ ॥
 విశత్యకారస్సర్వేషుసతారూపేణపుంగవ । మకారోబిద్ధరూపేణపరిస్ఫు
 రతిరంజయ ॥ ౩౧ ॥ భోగ్యభూతాహలస్సర్వఉకార ప్రకృతౌస్థితాః ।
 కారణప్రణవేనాపిలీనాచోకారసంజ్ఞయా ॥ ౩౨ ॥ పురుషోపిప్రకాశేనపా
 వకః పంచవింశకః । స్వరేణబిద్ధరూపేణ భగవత్తముపాశ్రితః ॥ ౩౩ ॥ స్వశే
 షభూతభూతీనామాశ్రయః పరమేశ్వరః । ప్రణవాఖ్యః పరోదేవ ఉభయ
 త్రుచదీప్యతి ॥ ౩౪ ॥ సచైశ్వర్యం వినాకావపిసేవ్యతేనో పదిశ్యతే । ఓమి
 త్యేకాక్షరం బ్రహ్మన్యాసిభిస్సముపాస్యతే ॥ ౩౫ ॥ ఓమిత్యేకాక్షరం
 బ్రహ్మన్యాహరన్మామనుస్మరణ । యః ప్రయాతిత్యజ్ఞ దేహంసయా
 తిపరమాంగతిం ॥ ౩౬ ॥ ఉపదేశో౭ యమఖలశ్రుతిస్మృతిభిరుచ్యతే ॥
 ఖలంతూపాధి సంత్యాగస్సర్వ రూపస్యపరాగతిః ॥ ౩౭ ॥ వత్సలేహంబ్ర

వక్ష్యమివ్యాఖ్యానంభగవద్గీతః | ఉపదేశ్యోమ్యహంచాస్మి నరాయా
 జానయామి ॥ ౩౮ ॥ విశిష్టమపరే ర్వశ్యే రెకాక్షరమిహాచ్యతే | అ
 తోవిశిష్టమద్యే త్వంవశ్యేషుప్రణవ్రామతః ॥ ౩౯ ॥ ప్రణవంవ్యాహరే
 త్రాప్తిక్షోమామేకం బ్రహ్మ సంస్మరన్ | యథేకంచ ద్చిక్కుక్తంబృహ
 ద్గుణయుతంతథా ॥ ౪౦ ॥ ప్రణవబ్రహ్మణోరేక్యం వాచ్యవాచకభా
 వతః | సూతేనమాతృకం విశ్వంశబ్దమే కాక్షణోమనుః ॥ ౪౧ ॥ యత
 శ్చేమానిభూతాని జీవంతిచయతః పునః | ప్రలీయంతేయతోయస్మిన్
 తద్భ్రష్టేతివిమబుధాః ॥ ౪౨ ॥ శక్తిరూపసమాధారేకార్యంతిష్ఠతి
 కారణే | తతోఽవస్థాంతరంప్రాప్యబహిరన్వేతిపూర్వవత్ ॥ ౪౩ ॥ శ
 బ్దబ్రహ్మపరం బ్రహ్మద్వయం వైవిశ్వకారణంశబ్దబ్రహ్మసమారాధ్య
 పరం బ్రహ్మధిగచ్ఛతి ॥ ౪౪ ॥ ఎనంబ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమిత్యనుశా
 సనం | బ్రహ్మవిష్ణవతిబ్రహ్మైవేత్యేషాచపరాశ్రుతిః ॥ ౪౫ ॥ వాచ
 కంతుపదంవాచ్య ప్రాప్యంభోగ్యం సమాశ్రయంబ్రహ్మైవగమ్యతే
 సాక్షాద్విధూయప్రతిబంధకం ॥ ౪౬ ॥ సాధనం ప్రణవాభ్యాసోమ మ
 ధ్యానసమన్వితః | ఆశీవం సైవభక్తిహిన్ శరీరంప్రతిబద్ధకం ॥ ౪౭ ॥
 త్యజదేహంచయో యాతిసయాతిపరమాంగతిం | పరమం పురుషంది
 వ్యంకారణం చిదచిచ్ఛయం ॥ ౪౮ ॥ గతింతస్యపరంసామ్యంయూతిప్రా
 ప్నోతిమానవఃతదావిద్వాన్ పుణ్యపాప విధూయోపాధివజ్జితః ॥ ౪౯ ॥
 ఉపైతిపరమంసామ్య మితివేదాన్తనిశ్చయః | సామ్యంప్రాప్నోతి
 పరమంప్రణవాభ్యాసచిత్తైః ॥ ౫౦ ॥ నప్రాపపురుషంప్రాప్యం తదాస
 ర్వం నిర్భక్తం | తత్త్వాప్తేచపునర్వత్సేసాధనం ప్రణవానుగా ॥ ౫౧ ॥ భ
 క్తిః కైవల్యభావనయదామా మఖికాంక్షతి | అనన్య చేతాస్సతతం
 యోమాంస్మరతినిత్యకః ॥ ౫౨ ॥ తస్యాహంసులభోవత్సనిత్యయుక్తస్య
 యోగినః | కైవల్యాద్యఖిలార్థేషుయస్యనౌవిశతేమనుః ॥ ౫౩ ॥ అనన్య
 చేతాభవతియోమామేవమనుస్మరన్ | తస్మైవాహంచసులభోనాన్య
 యోగయుజోపిహి ॥ ౫౪ ॥ యతోవై నిత్య సంయోగోమయితస్యప్రవ

తతః । మచ్చిస్తనమృతేనాస్యత్సా ధనువిద్యతేతతః ॥ ౫౫ ॥ అతస్త
 స్యార్థభాగాయద్వితియంపదముచ్యతే । సాధనాస్తరసంసిద్ధింనమశ్శబ్దో
 నిరస్యతి ॥ ౫౬ ॥ అహంకారపరిత్యాగోనమస్తై పూపపాద్యతే ॥ మమత్వేతు
 మకారస్యాన్నకారస్తన్నిషేధన ॥ ౫౭ ॥ అతోనైవాస్యకర్తృత్వంకేవ
 లంశరణంవిना । సర్వధర్మా పరిత్యజ్యమా మేకంశరణంవ్రజ ॥ ౫౮ ॥
 అహంత్యాసర్వపాపే భ్యోమోక్షయిష్యామిమాశుచః । ఇత్యహంనమసో
 హ్యర్థముపదేక్ష్యేనరాయణ ॥ ౫౯ ॥ నరోయంస్వభరన్యాసంమయ్యే పవి
 తరిష్యతి । పారతంత్ర్యాసుసద్ధానాత్స్వస్యతచ్ఛేషరూపిణః ॥ ౬౦ ॥ కర్తృ
 త్వం చకుతోయస్మాత్సర్వధర్మోపపాదనం । అతోభగవతాప్రోక్తంస్వ
 కర్తృత్వంవిహాయచ ॥ ౬౧ ॥ మామేకం సాధనంజ్ఞాత్వామదాజ్ఞాపా
 లనంకురు । మత్ప్రాప్తిప్రతిబంధేభ్యోహ్యహమేవవిమోచితా ॥ ౬౨ ॥
 మాశుచస్సర్వపాపేభ్యస్సత్వంసత్వంవదామ్యహం ॥ సకృదేవప్రపన్నాయ
 తవాస్మీతిచయాచతే ॥ ౬౩ ॥ అభయంసర్వభూతేభ్యోదదామ్యేతద్రవ్యతమ్మ
 మ ॥ అథప్రాప్యంచ భోగ్యంచనారాయణ ఇతీరితం ॥ ౬౪ ॥ నారంజీవనమూ
 హూయమయనంతస్యయోభవేత్ ॥ నారాయణస్య భవతిపరమంప్రా
 ప్యముచ్యతే ॥ ౬౫ ॥ సాధారముత్తరం నైవగంతవ్యంవిద్యతేక్వచిత్ ।
 ఆధేయస్యసచాధారఆధేయాన్యస్సపుత్రక ॥ ౬౬ ॥ పక్షిణామయనంసీ
 డంసర్వతశ్చరతామపి ॥ నరాయణామయనంతద్వదేష నారాయణస్మృ
 తః ॥ ౬౭ ॥ నరాబద్ధాశ్చముక్తాశ్చ కేవలాశ్చాపిసంస్మృతాః । సర్వేషా
 మయనం సాక్షాద్యోసా నారాయణోహరిః ॥ ౬౮ ॥ నరాజ్ఞాతాని
 తత్త్వాని నారాణీ తిజగౌశ్రుతిః । అయనంతత్రయస్సాక్షాదాత్మా
 నారాయణోమతః ॥ ౬౯ ॥ యత్రనీతివాక్యే నహ్యస్తర్యామితయా
 స్థితః ॥ ప్రవర్తయతిభూతాని కృతీనామాశ్రయోహిసః ॥ ౭౦ ॥ కార్యా
 ణామయనంసాక్షాజ్జీవస్యచ పరస్యచ । ప్రకృతేరపికాలస్యసత్త్వస్యచప
 రాయణం ॥ ౭౧ ॥ జ్ఞానస్య ధర్మభూతస్య శైశ్వాశ్వస్యాదిగుణస్యచ
 ఆశ్రయోవత్స నితరామేషువనరోత్తనుః ॥ ౭౨ ॥ యదేనచాయనం

సాక్షాదేషానిలయనంపదం । నిలీయయత్రతిష్ఠంతియస్తాదేతత్ప్రజా
యతే ॥ ౭౩ ॥ ఆధేయానామభావస్యన వధంపరమేశ్వరః । కింతుసూక్ష్మ
స్వరూపస్యనామరూపబహిష్కృతేః ॥ ౭౪ ॥ సదేవసోమ్యదమగ్రఆసీ
దేవేతియాశ్రుతిః । వదత్యాశ్రయనామ్నేవహ్యశ్రితంసూక్ష్మతఃస్థితం
౭౫ ॥ అవ్యక్తాదనదేవేతిశూన్యమిత్యపిచోచ్యతే । నాసచ్ఛూన్యమిదంవ
త్సబీజేవలభ్యవస్థితం ॥ ౭౬ ॥ కాలెచ్ఛాకర్మయోగేన త్రిగుణేనయదా
పునః । ప్రాకృతంవ్యక్తిమాయాతికార్యం ప్రాకృత్సూక్ష్మతః స్థితం ॥ ౭౭ ॥
కేవలేశేచ్ఛయానిత్యముక్తానాం స్వాత్మభుక్తయే । అప్రాకృతమిదంది
వ్యం వ్యక్తిమాయాతిశాశ్వతం ॥ ౭౮ ॥ ప్రాకృతాప్రాకృతానాంచనిత్య
ముక్తాత్మనామపి । బద్ధానాంకేవలానాంచప్రాప్యపనసంశయః ॥ ౭౯ ॥
ప్రకృత్యాసహసంయోగః ప్రాకృతానాంలయేషుచ ॥ తథాప్రకృతిము
క్తానాం సాక్షాద్యోగోనిరూపితః ॥ ౮౦ ॥ తత్రకేవలినామాత్మ స్వరూ
పేణ వ్యవస్థితః । భక్తానాందివ్యరూపేణ భగవత్పరిశీలనం ॥ ౮౧ ॥
ఎవమాశ్రయ మాశ్రిత్యత్యజేదన్యత్ప్రయోజనం । చతుర్థీనిదిశశత్యేత
ద్బ్రీచవత్సమనసాస్మర||౮౨|| అనన్యహాం చనంబంధంవక్తిప్రణవపహి
అనన్యసాధనంవక్తిద్వితీయంపదముత్తమం ॥ ౮౩ ॥ ప్రాప్యం నారాయ
ణాయైతి చతుర్థీద్విజనత్తమ । నిదిశశత్యేషుయుక్తానాంతథా ౭నన్యప్ర
యోజనం ॥ ౮౪ ॥ ఎవంనారాయణ పరోమంత్ర రాజమహానిశం
యోనుస్మరంతిపూతాత్మాయాతివిష్టాః పరంపదం ॥ ౮౫ ॥ సాయమేతద
ధీయానః పాపందిన కృతమృహత్ । మధ్యందినమధీయానః పాపంప్రాతః
కృతమృహత్ ॥ ౮౬ ॥ ప్రాతరేతదధీయానః పాపంరాత్రి కృతమృహ
త్ ॥ భస్మీకరోతితత్సర్వం తూలరాశిమివానలః ॥ ౮౭ ॥ బ్రహ్మహ
త్యాసహస్రాణిగురుతల్పాధిరోహణం ॥ స్వర్గాస్త్రేయం సురాపానంతత్స
మానిబహూనిచ ॥ ౮౮ ॥ అష్టాక్షరప్ర జస్తారంచక్రశక్త్యాదిభారిణం ।
దృష్ట్యావిలయమాయాంతి నీహారా ఇవగోపతి||౮౯|| ప్రజప్యమన్త)
రాజేనజలమట్టే త్తరంశతం । ప్రోక్షగాత్తుశపత్రేశ్చ పిశాచస్తువిశ్వతి

౯౦ | బ్రహ్మరాక్షసవేతాశకూశ్మాణ్డగ్రహజాతయః | నారాయణేతిమం
 త్రేణవలాయస్తేదిశోదశ || ౯౧ || ఎకాదశ్యాంవ్రతంకృత్వాసహస్రతు
 లసీదభైః | నారాయణేనమనునాపూజయన్ పురుషోత్తమం || ౯౨ ||
 మహాపూజాం ప్రకుర్వీతరాత్రోజాగరణంచరేత్ | అయుతం ప్రజపేన్మం
 త్రమ్మన్త్రరాజమనుత్తమం || ౯౩ || ద్వాదశ్యాంచరుణాపలత్యాసహస్ర
 మృధుసపిషాభోజయేత్పరమాన్నేనవిప్రాద్వాదశశంఖ్యయా || ౯౪ ||
 మహాభాగవతా శాన్తా దక్షిణాభిః ప్రపూజ్యచ | ప్రార్థయేన్మ సహౌ
 భీష్టంవత్సరాత్సమ వాప్పుయాత్ || ౯౫ || భ్రష్టోఽధికారమాప్నోతి
 వధ్ధ్యాచలభతేసుతం || గుర్విణీజనయేత్పుత్రం కన్యావిద్వతిసత్పతిం || ౯౬ ||
 మహారోగాత్ప్రముచ్యేతబద్ధోముచ్యేతబద్ధనాత్ | ధనాగ్ధనమాప్నోతివి
 ద్యామాప్నోతివిస్తృతాం || ౯౭ || పుష్కలంజ్ఞానమాప్నోతిబుభుత్సః
 ప్రేమ లక్షణం | నిష్కామోభక్తిమాప్నోతి సంవత్సర విధా
 నతః || ౯౮ || కార్తికేకమలూకాంతంకమలైలక్షసంఖ్యయా | వన్వ
 త్తురేణసంపూజ్యస్వాభీష్టంసాధయేన్నరః || ౯౯ || అస్తాకరణసంశుద్ధిమచి
 రాత్సమవాప్పుయాత్ | జాతిపుష్పైస్తుహవనాత్కవిభవతివత్సరాత్
 || ౧౦౦ || నష్టబుద్ధిశ్చ వికలోజఙ్గబుద్ధి మవాప్పుయాత్ |
 అష్టోత్తరశతేశ్శతైర్ముగైనాపూరితేస్తథా || ౧౦౧ || తులసీశక
 రోపేతేస్సాపయేన్మనునాఽమునా | సహస్రనామభిఃపుష్పైఃపూజ
 యేత్పరయాధియా || ౧౦౨ || నైవేద్యంపాయసంసర్పిదాత్వాభీష్టంసుసా
 ధయేత్ | దినైర్ద్వాదశభిరోగాన్మృణ్మలాన్నిగళగ్రహాత్ || ౧౦౩ || ము
 చ్యతేవత్సరాద్రాజ్యంప్రాప్నుయాచ్ఛత్రుభిహ్వతం || వన్వత్తురేణయో
 భుక్తేప్రతిగ్రాసంద్విజోత్తమ || ౧౦౪ || అశ్వమేధసహస్రాణికలాంనా
 హంతిషోడశీం | పక్షిభోజనజాన్తోషాదస్పృశ్యస్పృశనాదపి || ౧౦౫ ||
 అష్టవారజపాదస్యముచ్యంతేవేష్టవానరాః | ప్రతిగ్రహభవాత్పాద
 యాజ్యస్యచయాజనాత్ || ౧౦౬ || యత్పాపంజాయతేయేషాంతేషామ
 ప్తాక్షురోగతిః | నారాయణేతివదనాద్యప్యచోత్పద్యతేధ్వనిః || ౧౦౭ || శ్చ

౩౬ బృహద్భ్రహ్మసంహితా || పా || ౧ || ౨ || ౩ ||

స్వపాపానిశత్యంతివయాంసీవఘనధ్వనేః | శ్రీవత్సబహుమోక్షేనకిమిదాసీ
మృహమతే || ౧౦౮ || వత్సత్వరస్యమాహాత్మ్యం నాలవక్తుమియ
త్తయా || ౧౦౯ ||

ఇతి శ్రీపంచరాత్రేబృహద్భ్రహ్మసంహితాయాం ప్రథమోపాద
సుదశణసగీతాయాం శ్రీవత్సచరితేఽలప్తాత్మరమాహాత్మ్యంనామషష్ఠో
ఽధ్యాయః

శ్రీనారాయణఉవాచ | ఎవంనారాయణమనుసమారాధయశాశ్వ
తం | యదిగంతాస్మిన్ కృత్యంత్రాస్తేపురుషోత్తమః || ౧ || ద్వయమా
వత్యేన్నీత్య మనుసన్ధానమాచరణాన్యాదేవాంతరాకాంతా ప్ర
పన్నస్య మహాత్మనః || ౨ || ద్వయంద్విషత్పదం ప్రోక్తం పంచ
వింశాత్మరంద్విజ | గ్రహణాదేవ నిర్ముక్తోభవతి తే మమశాసనాత్ || ౩ ||
అప్తాత్మరం ద్వయంచైవయస్యచేత సివర్తతే | సమనుష్యాన విజ్ఞేయః
పాపదప్రవరోహరేః || ౪ || నవాత్మరం పదంత్యాద్యం ద్వితీయం
త్ర్యత్మరమ్మతం | తృతీయం త్ర్యత్మరంచైవచతుర్థం త్ర్యత్మరంతథా || ౫ ||
పంచాత్మరం పంచమంతుచరమంద్వ్యత్మరమ్మతం | అప్తాత్మరంతుత్రిప
దంచరమంద్వాదశాత్మకం || ౬ || ప్రపన్నానాంధనమిదంపాథేయమ్మృ
క్తిమిచ్ఛతాం | ఆత్మప్రదం కేవలినాంజ్ఞానదంజ్ఞాతుమిచ్ఛతాం || ౭ || ద్వ
యంత్రయంచరమంసంజ్ఞేయంద్విజసత్తమ | వ్యాపకానాంచమంత్రా
ణాంవిజ్ఞేయామమపుత్రక || ౮ || కర్మజ్ఞానోపాసనాభ్యాసాన్సాధోపా
యాఃప్రకీర్తితాః | సిద్ధోపాయస్తుచరమోనిర్దిష్టః కృపయామయా || ౯ ||
వైష్ణవోపాసనోధర్మో వత్సవేదేషునిశ్చితః | విష్ణోస్సకాశాదుద్భూతంజ
గదేతచ్ఛరాచరం || ౧౦ || విష్ణోశ్చర్మభోజితస్తస్మాత్పంచముఖోమతః |
సహస్రశీమాపురుషోవిరాడైవసమపద్యత || ౧౧ || యోఽవప్తభ్యత్వి
దంసర్వంసత్యలోకేవిరాజతే | గుణావతారోలోకానాంహితాయపురు
షోత్తమః || ౧౨ || యత్రబ్రహ్మదయోదేవాడిపానాంచక్రీరేముదా | స
గుణాపురుషోవిష్ణుః | శ్రీభూనీళాసమాశ్రయః || ౧౩ || తత్రసాధారణోధర్మో

32

నానాదేవైశ్చసేధ్యతి । అదృశ్యేభావనాతీతగుణత్రయవివక్షితే ॥ ౧౪॥
వాసుదేవేభగవతిసత్త్వద్రవ్యశరీరిణి । అనన్యభావయోగేనభావనాసూప
జాయతే ॥ ౧౫ ॥ అచ్యుతేసాధనధియాహరిర్యజ్ఞాంగరూపవాక్ । తేనా
పూర్వంహిభవతిసంపదపరమేశ్వరః ॥ ౧౬ ॥ ప్రయచ్ఛతిసంవాన్యసుఖం
స్వగౌడికంపరం ॥ ధర్మాదర్థశ్చకామశ్చధర్మశ్చైషప్రవృత్తిదః ॥ ౧౭॥
ప్రయోజనాన్తరంహిత్యాతేనైవపురుషోత్తమః । పూజ్యతేయజ్ఞపురుషో
వైష్ణవౌ ధర్మఉచ్యతే ॥ ౧౮ ॥ ఎషసాధారణో ధర్మో నిష్కా
మోజ్ఞానపథః ॥ తస్మాదుత్పద్యతేచాన్యోధర్మోభాగవతోమహాన్
॥ ౧౯ ॥ జ్ఞాత్వాభగవతో రూపంసర్వ త్రాస్తీ తయాథితం ।
ధారకః । పేరకస్సాక్షాద్వాసు దేవస్సనాతనః ॥ ౨౦ ॥ సర్వాసన్దమయో
నిత్యోనిత్యలీలానికేతనః । సర్వాపధిస్సర్వశేషీసర్వవేదాన్త సమ్మతః
౨౧॥ తస్మాదన్యస్నోక్తరూపం మాయాకార్యమిదంజగత్ । అనిత్యం
మృగతృప్తా భంగంధర్వనగరోపమం ॥ ౨౨ ॥ కర్తృత్వంచఫలంహిత్యా
మమేదమితకర్మణి । కుర్యాద్దేదోదితం కర్మవైష్ణవంతప్రకీర్తితం ॥ ౨౩॥
శ్రవణాదీని కర్మాణివిష్టోరేవకరోతియః । వత్సైషవైష్ణవౌధర్మః శ్రోత
వ్యాదిశ్రుతీరితః ॥ ౨౪ ॥ ఎవంసాధారణధర్మా వైష్ణవాభవాపూమతాః ।
సంబంధాపాదనం విష్టోరసాధారణముచ్యతే ॥ ౨౫ ॥ దాసోభూత్వాయ
శేదేవంపంచసంస్కారసంస్కృతః ॥ వైష్ణవః పరమైకాంతీహ్యై కాంతీతి
శ్రీధామతః ॥ ౨౬ ॥ శ్రీవత్స ఉవాచ ॥ వైష్ణవఃపరమైకాంతీహ్యై కాం
తీమే త్వయోదితాః । తేమంలక్షణమఖ్యాహినారాయణనతోఽస్మ్య
హం ॥ ౨౭ ॥ శ్రీనారాయణఉవాచ॥ దేవాంతరంపరిత్యజ్యశ్రీవిష్ణుం శర
ణంగతః । అకామోమోక్ష కామోవాస కామోవాద్విజోత్తమః ॥ ౨౮॥
విష్ణోచవైష్ణవేష్యేవనిబద్ధహృదయస్సదా । అన్తఃకరణశుద్ధ్యర్థంపంచ
రాత్రానుసారతః ॥ ౨౯ ॥ శ్రుతిస్మృత్యుదితం ధర్మంవర్ణాశ్రమవిభాగ
తః । సంసేవ తేవిశుద్ధాత్మాగామ్యకంకర్మపరిత్యజేత్ ॥ ౩౦॥ మలిసి
కరణంత్యక్త్యాలోకనిన్దాకరంతథా । ప్రతిమాలమనాజ్ఞప్తంసదాచారభ

హిష్టుతం || 3౧ || ధృత్వాభాగవతం జేమంజన్మకర్మోత్పన్నవాదికం | క
 రోతివిమలప్రక్షోవైష్ణవః పరమోమతః || 3౨ || అయమేవతదాత్మానం
 జ్ఞాత్వాదేహాదివర్జితం | నిర్లేపమక్షరం శుద్ధం పరిణామవివర్జితం |
 33 || సచ్చిదాద్వమున్ముక్తపత్తరంగమనామయం | అవస్థాత్రయనిర్లి-
 ప్తం వికారరహితం ధ్రువం || 3౪ || స్వరూపభూతవిజ్ఞానమయమచ్యుత
 మస్ఫుటం || ఉపాధిభేదరహితం శాంతం స్వప్రభయాతతం || 3౫ || ఉపా
 ధిక్పతనం కోచరహితం స్ఫటికోజ్జ్వలం | సర్వేంద్రియగుణాభాసం సర్వేంద్రి-
 యం వర్జితం || 3౬ || అప్రధృష్యమనౌపమ్యమప్రతర్క్య మగోచరం
 స్వరూపభూతసామర్థ్యసంపన్నం సత్యవిక్రమం || 3౭ || సత్యసంకల్ప ని-
 త్యాత్మ గుణాశ్రయమనుత్తమం | భగవచ్ఛేష భూతం హి జ్ఞాత్వా పాపా-
 త్ప్రముచ్యతే || 3౮ || ఎవమాత్మస్థితిప్రాప్త్యహ్యనాత్మానం గవర్జితే
 ఎకాంతే చాత్మనోరూప ఎకాంతీ సంస్థితోబుధః || 3౯ || దేహధర్మైర-
 సంస్పృష్టో మానామానవివర్జితః | లోకసంగ్రహ మన్విచ్ఛన్నిత్యక-
 ర్మపరాయణః || ౪౦ || విక్షేపహేతు మాజ్ఞాయ ప్రతికూలవివర్జితః
 స్వాత్మభూత నిజాధార పరమాత్మ పరాయణః || ౪౧ || నివృత్తానాత్మ
 సంబధిజన సంగరతిస్సదా | ప్రతికూలజనాన్నాది పక్షిభోజనవర్జితః
 ౪౨ || ఆచార్యోపాసనరతోదేహహంకృతినిగతః | ఎకాస్తీన్వ స్వరూ-
 పస్థోమమప్రీతికరోమతః || ౪౩ || పరమైకాన్తినం విధివత్సావిత్యా
 నమచ్యుతం | స్వాధారభూతమద్వైతమక్షర బ్రహ్మసంజ్ఞితం || ౪౪ || సేవ
 తేవరయాభక్త్యా ప్రాప్యభోగ్యధియాసదా | దేహదేకాన్తభూతోఽ-
 యంప్రత్యగాత్మాద్విజోత్తమం || ౪౫ || తస్మాదేకాన్తభూతోహి పర
 మాత్మాన నాతనః | తస్మైవ వదనూల్లాసవిశ్రాంతనయనాంబుజః ||
 ౪౬ || పరమైకాన్తికోజ్జేయో మమాత్మాతస్యచాప్యహం | మధ్యానసు
 ఖవిచ్ఛేదక్షణసం జీవనాక్షమః || ౪౭ || యస్యానన్దకలాలేశలి హూ-
 బ్రహ్మదయోఽమరాః | తస్యానన్దనిధేభక్తిః పరమైకాంతి తామ-
 తా || ౪౮ || యస్యజ్ఞానకలాలేశజ్ఞానినోఽఖలచేతనః | తస్యజ్ఞాన-

నిధేభక్తిః పరమైకాంతితామతా || ౪౯ || యస్యకర్తృత్వసామగ్ధ్యా
 త్కర్తారోజడచేతనః | తస్యకర్తృవధేభక్తిః పరమైకాంతితామతా
 ౫౦ || యస్యైశ్వర్యకలాలేశాదీశ్వరాశ్చ సురాసురాః | తస్యైశ్వర్యనిధే
 భక్తిః పరమైకాంతితామతా || ౫౧ || చతుర్వింశతితత్త్వానాంరాశి
 భూతకలేబరాత్ | క్షేత్రజ్ఞలక్షణాత్తస్యధారకాదాత్మనఃపరః || ౫౨ ||
 షడ్వింశకోహరిస్సాక్షాత్పరమాత్మాపరాయణః | కల్యాణాదిగుణో
 పేతోనిగుణఃప్రకృతేఃపరః || ౫౩ || నిరజ్జనోనిరాలంబోనిర్వికారోని
 గామయః || వాఙ్మనోఽగోచరైశ్వర్యోనిత్యముక్తజనాశ్రయః || ౫౪ ||
 ఆవిష్కృతమహాలీలఃకోటిబ్రహ్మాణ్డనాయకః | శుద్ధసత్త్వతనుశ్రీమాన్
 శ్రీభూనీళాపతిఃప్రభుః || ౫౫ || దివ్యాయుధోదివ్యజనోదివ్యలోకకృతా
 లయః | దివ్యవాహనభూషాఢ్యోదివ్యభోగోమహాప్రభుః || ౫౬ || య
 స్యలోకగుణాంశానాంవిభూతీనామనేకతః | ప్రాకృతేష్యనుభూయంతేజ
 నానామ్ముక్తిహేతవే || ౫౭ || సత్యలోకస్తథాశ్వేతదీపమద్ధాగ్నిసంజ్ఞ
 కాః | ద్వారకామధురాయోధ్యాశ్రీరంగమలయాద్రయః || ౫౮ || లో
 కాలోకాచూడగ్రేతమసఃపరతఃపరః | నరేణసహితోయత్రనదేవనివసా
 మ్యహం || ౫౯ || యథాఽత్రతపసాయుక్తోమునివేషధరోద్విజ | సర్వే
 శ్వర్యయుతస్తత్రశ్రీభూనీళాసమన్వితః || ౬౦ || తయోరేవాంశభూతౌహిసి
 తకృష్ణరుచాపుభౌ | అవతీర్యయదోర్వంశేభువ్రాభారంహరిష్యతః || ౬౧ ||
 అనన్తగరుడాదీనాంస్థానానిచబహుస్యపి | వైకుంఠస్యాంశభూతానిహ్యు
 పాస్యానిముముక్షుభిః || ౬౨ || మోక్షస్యద్వారభూతానితత్తన్మాత్రే
 ప్రపత్తితః || అదృశ్యేనిగుణైబ్రహ్మాణ్యనంతేపురుషోత్తమే || ౬౩ || వా
 సుదేవేభగవతిరతిరుత్పద్యతేకథం | వినాతద్ద్వారభూతానాంవిభూతీనాము
 పాసనం || ౬౪ || మహావైకుంఠలోకస్యసత్యలోకాధిదావృతః | అంశ
 భూతోహివైకుంఠశుద్ధసత్త్వగుణోద్భవః || ౬౫ || వైకుంఠోబ్రహ్మలో
 కశ్చద్విధాభిన్నోమహామతే | వైకుంఠభగవాన్విష్ణుబ్రహ్మలోకేవిధి
 స్సృష్టతః || ౬౬ || తత్రబ్రహ్మమహాభాగఃపరమైకాంతికోమతః | అధికారా

౪౦ బృహద్భ్రహ్మసంహితా || పా|| ౧ || ౨ || ౨ ||

వధిప్రాజ్ఞస్తదాజ్ఞాంపాలయన్థితః || ౨౨ || నే కుణ్ఠాన్తహరింసాక్షాత్సేవతే
 రమయానహ | అ నేతస్మిన్నివసతిమహాభాగవతోయతః || ౨౩ || బ్రహ్మ
 లోకంసమాశ్రిత్యతిష్ఠంతిమునయస్పిరం | హైరణ్యగర్భాఃపురుషాన్యాసి
 నౌవిగతైషణాః || ౨౪ || తేభ్యోభగవతోభక్తింసందిశత్యనపాయినీం
 లంతేతేబ్రహ్మణాసాకంప్రవిశంతిపరంపదం || ౨౫ || మహానైకుణ్ఠాలోక
 స్సవైకుణ్ఠోయచ్ఛహమతే | మహావిభూతిభూతశ్చసాక్షాన్నారాయణా
 శ్రయః || ౨౬ || ఇతశ్చననకాదీనాంశాపాద్యుమింగమిష్యతః || జయశ్చ
 విజయశ్చోభాద్వా రపాభగవానివ || ౨౭ || సతద్భాసయతేసూర్యోనశశాం
 శోనపావకః | యద్గత్యాననివర్తంతేతద్ధాపరమమ్మమ || ౨౮ || శ్వేతద్వీ
 పాభిధంస్థానంద్యతీయంవిష్టరంహరేః | పరమైకాన్తినౌయత్రనేవనేవిగ
 తైషణాః || ౨౯ || అనిండియానిరాహారాముక్తాస్తేచంద్రవర్చసః | క్ష
 ణాక్షిపత్స్యసంపాతవియోగసహనాక్షమాః || ౩౦ || కర్మణానగతిర్యత్రప్రా
 కృతానాంపదేహినాం | నగతిర్యోగినాం విప్రపరమైకాంతినాంపదే || ౩౧ ||
 శ్వేతద్వీపాధిపందేవంశ్రీవత్స సుకృతోజ్జ్వలి | విద్ధిమేప్రకృతిం సూక్ష్మాం
 చింతయామినిరంతరం || ౩౨ || ద్వారకాద్యా మహాపుర్యోవైకుణ్ఠాంశస
 ముద్భవాః | పరమైకాన్తినాంసేవ్యాయత్రాస్తేభగవాన్వయం || ౩౩ ||
 పరమైకాంతినాం స్థానంవాసుదేవేభిలాత్మని | యోయస్యతస్యసోవ్య
 స్తికింబహూక్తేనపుత్రక || ౩౪ || వైష్ణవకర్మనిష్ఠశ్చేజ్ఞానయోగసమ
 న్వితః | అంతర్యామిన్వరూపేణకర్మణాపూజయేద్ధరిం || ౩౫ || అంతర్యామి
 శయాకర్మకుర్వతాంకర్మణామిహ || బ్రహ్మప్రాప్తిర్వినిదిష్టాబ్రహ్మ
 నుధ్యానతోద్విజ || ౩౬ || బ్రహ్మహంబ్రహ్మహవిబ్రహ్మహ్నోగ్నా బ్రహ్మ
 ణాహుతం | బ్రహ్మైవతేన గతంవ్యంబ్రహ్మకర్మసమాధినా || ౩౭ ||
 విష్ణోరంగతయాదేవయజన్తేభువిదేవతాః | తేపితంయజ్ఞపురుషంప్రాప్ను
 వంతిమనీషిణాః || ౩౮ || ఏకేభగవతోదేవాన్నిత్యమావరణేషుచండపాసకా
 స్తేకథితావైష్ణవాలోకపావనాః || ౩౯ || అనుసంధాననిరతాజ్ఞానినౌభగవ
 త్పూరాః | పరమైకాన్తినౌజ్ఞేయాఅఖణ్డధ్యానధారణాః || ౪౦ || ఆకారత్రయ

సంపన్నాః పరమైకాంతినోమతాః । ధన్యాస్తుదులభాలోకనిత్యం
 తేభ్యోనమోనమః ॥౮౬॥ మనుష్యాణాం సహస్రేషుకశ్చిద్యతతిసిద్ధయే ।
 యతతామపిసిద్ధానాంకశ్చిన్మాంవేత్తితత్త్వతః ॥౮౭॥ గృహస్థాశ్చవిరక్తా
 శ్చాప్యతఃకృత్యవిధేదతః ॥ప్రపన్నాభగద్భక్తాద్వివిధాఃపరికీర్తితాః॥౮౮॥
 త్యక్తలోకావిరక్తాశ్చన్యాసిన్సోద్విజనత్తమాః । అద్వేషమాశ్రితా
 శ్చాన్తామామేకంపురుషోత్తమం ॥ ౮౯ ॥ భజన్తిధ్యానయోగేనపరిచ
 ర్యాపరాయణాః । త్రిదణ్డినస్సపవిత్రాశ్శిఖినోఽజనసంవృతాః ॥౯౦॥
 ఉపాసకాఃకర్మణశ్చజ్ఞానిన్సోపిద్విజోత్తమ ॥ గృహస్థాబహువ్రాతా
 నారాయణపదాలయం॥౯౧॥ ధ్రువస్తుపాసనైస్తే వజనకఃకర్మవర్తకానా ।
 సనకాద్యాశ్చప్రహ్లాదోజ్ఞానాద్యాన్యంతినగ్గతిం ॥ ౯౨ ॥ భవంతోయది
 నైర్గుణ్యంస్థానమ్మమనోరమం । కాలవ్యాళవిషాష్ట్రప్రమఖండం
 గంతుమిచ్ఛతః ॥ ౯౩ ॥ సాంఖ్యయోగవినిర్మాతమాయాయవనికార
 తిః । సంప్రాప్తాత్మగతిస్తాతశరణంయాహిసగ్గురుం ॥ ౯౪ ॥ త్వంతునిర్ము
 క్తవిషయోయోగేనద్విజనత్తమ । ముచ్యసేవిషయాసక్తఃశ్రీమదాచార్య
 సంశ్రయః ॥ ౯౫ ॥ కృతాచార్యభరన్యాసోనేహేతాప్యన్యసాధనం । కి
 న్నసంప్రాప్యతేఽభీష్టమసంగగతినాయథా ॥ ౯౬ ॥ సంప్రాప్యదాసవే
 షంత్యంభజమత్సాన్వమితామతిం । మచ్ఛేషతాముపాదత్సర్వపారతం
 త్ర్యంవిచింతయ ॥ ౯౭॥ నారాయణపదామ్భోజంశరణంయాహిమాచి
 రం । స్రుతికూలజనావాసంమనసాపినసంశ్రయ ॥ ౯౮ ॥ రాజంస్తవమ
 పిసంత్యక్తరాజ్యలక్ష్మీమదస్సదా । అనుసంధత్సర్వమామేకమాత్మానం
 సర్వదేహినాం ॥ ౯౯ ॥ భోగ్యాంతర మతింత్యక్త్వా సాధనాంతరస
 మ్మతిం॥స్వాతంత్ర్య మన్యశేషత్వంహితా మచ్ఛరణోభవ ॥ ౧౦౦ ॥
 శ్రీవత్సరాజానామృచతుః ॥ జనకం సర్వలోకానామాధారమమల
 ద్యుతిం । కంయావశ్యరణం హితాత్వేత్రిలోక్త్యకగురుంహరిం
 ॥ ౧౦౧ ॥ అవిజ్ఞాలోపిభూతానామంతర్యామి తయాస్థితః । దేహేం
 ద్రియమునఃప్రాణానంయోజయసికర్మసు ॥ ౧౦౨ ॥ అతస్తస్య

౪౩ బృహద్భక్తిస్తోత్రసంహితా || పా || ౧ || అ || ౮ ||

మేవనా దేవమంత్రరాజంద్వయంతథా । చరమంచేష్టవంభావం దేహి
 దీనాతీతభంజన ॥ ౧౦౩ ॥ శ్రీ నారాయణ ఉవాచ॥ యద్యేవం పావకే
 వ్యస్మిన్ స్తీర్థభూతేమదన్తికే । స్నాతామారాదవప్లుత్యభవం తౌశరణా
 గతౌ ॥ ౧౦౪ ॥ తౌతథాచక్రత్సుప్తస్మిన్ ప్రాదేపావకసంజ్ఞితే ॥ స్వర్ణ
 ఘృత్మానువాకంచపావమానం తథేవచ ॥ ౧౦౫ ॥ పశంతంపురుషంకంచి
 దైక్షిమాతాం ఘనప్రభం॥ తౌసూక్తైదధతుస్తస్మాత్తస్మిన్నేవజలేతదా॥
 ౧౦౬ ॥ తావుత్తీర్యతతస్తత్రశ్రీవిష్ణోర్దివ్యపాషడా ॥ సమానవపుష
 శ్శాంతా పీతకౌశేయవాససః ॥ ౧౦౭ ॥ కిరీటీనః కుండలినశ్యంఖచక్రగ
 దాధరా ॥ మాలినోవిశదస్మీరశి శిరీకృతలోచనా ॥ ౧౦౮ ॥ అదర్శ
 తాంశ్రియస్సూక్తంపౌరుషంసూక్తముత్తమం । జపతఃపరయాభక్త్యా
 తావ్రాచతురథోహితా ॥ ౧౦౯ ॥ భోభోశ్శృంధ్రప్రతీకాశహాసభాసి
 తదిబ్జుఖాః । కెయూయమిహసంవిప్తాః కింజపనోనిరామయాః ॥ ౧౧౦ ॥
 కిమిదంశాసమమలంమనోయెనప్రసీదతి॥ ఇదంవిజ్ఞాతుమిచ్ఛామౌ యది
 యోగ్యంబ్రువన్తునః ॥ ౧౧౧ ॥

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్భక్తిస్తోత్ర సంహితాయాం సుదర్శన
 గీతాయాం శ్రీవత్సచరితేపరమధర్మ కథనంనామసప్తమోఽధ్యాయః ॥
 పాషడాడించుః ॥ వయంభూచారిణో జీవాః కోటికల్పానుచారిణః ।
 భగవన్ప్రాయయా రుద్ధాహ్యస్మ కల్పాంతరేషుచ ॥ ౧ ॥ నానా
 విధశరీరాణి రచయంతస్సర్వకర్మాణా । ఉపర్యధస్తతోలోకాచరం
 తోదుఃఖభాగినః ॥ ౨ ॥ కదాచిద్దైవయోగేన ప్రబుద్ధాహ్యభవామచ ॥
 సంగోభాగవ తస్మాదీద్యేనమాం ప్రాపితాగతిం ॥ ౩ ॥ శుభాశుభవిభా
 గేనలోకోఽయంద్వివిధోమతః । శుభేనకర్మాణాలోకశ్శుభోయమశు
 భోఽన్యథా ॥ ౪ ॥ కర్తజన్యమిదంసర్వమ నిత్యంప్రాకృతంద్వయం ॥ అ
 ద్వయంభగవద్దామత్యతీయం ప్రకృతేఃపరం ॥ ౫ ॥ వైష్ణవం లోకమి
 త్యామల స్సత్యం కర్త వివర్జితం । ఉపాసనై కలభ్యంతస్తుక్తనిత్యై
 రుపాశ్రితం ॥ ౬ ॥ జ్ఞానినాంప్రేమయుక్తానాం పరమైకాన్తినామసా ।

నారాయణోజన్తై గణమ్యః శ్రుతవంతో వయంతతః || ౭ || తదర్థమిహసం
 ప్రాప్తాశ్శ్రీమన్నారాయణాశ్రమం । దీక్షాంభాగవతీం ప్రాప్యహరేస్సేవ
 చ్ఛానుసారతః || ౮ || సేవయాభోమహాభాగౌగతానఃకాలశ్చ న్తతిః । సం
 ప్రాప్యరూపసాదృశ్యం మస్త్రైరాజప్రభావతః || ౯ || ఎకేతస్యవిహారా
 యవాంఛంతిద్రుమజన్తతాం । యేషాం పుష్పస్రజోదేవ్రావక్షసాధా
 రయిష్యతి || ౧౦ || ఎకే విహారభూమిత్వమాకాంక్షంతి మనీషిణః । య
 త్రశ్రీచరణన్యూనైర్దక్షంపతీవిహరిష్యతః || ౧౧ || ఎకేచన్దన కర్పూరకే
 సరాదివిభూతయః । భవతుంతత్రవాంఛంతియాస్తుదేవైరమాపతిః || ౧౨ ||
 ఎకేవీణామృదంగాదిశయ్యాస్తరణభావనాం । ఇచ్ఛంతిప్రేమవశతోభగ
 వత్ప్రీతయేనదా || ౧౩ || మయూరభృంగ విహగహంససారసశాకిలాః ।
 ఇచ్ఛామోభవితుం తత్రయత్రనే శ్చేయసంవనం || ౧౪ || గాయకానర్త
 కాశ్చేచ్చవవాదకాశ్చానుభావకాః । వయంభవితు మిచ్ఛామోదివ్యలీలా
 సుధాంబుధౌ || ౧౫ || వలయాంగదభృంగారమం జీరరశనాహరైః । విూ
 నశ్చేవాలజం బాలవాలుకాహమ్యుః చత్వరాః || ౧౬ || కదాపిభగవ
 త్సేవావియోగోనౌపసవతుః । ఇతి హేతోమహాభాగౌ సూక్తద్వేద
 ధతోఽనిశం || ౧౭ || తిష్ఠామోఽత్రవయంవిప్రానివృత్తాః కతివాసరాః ।
 స్థలేవై శ్యాన్తరేనామ వహ్నిబీజసముద్భవే || ౧౮ || మంత్రరాజమ విజ్ఞా
 యచక్రశంఖాంకనంవినా । వినాసూక్తద్వయంనాస్యసిద్ధిభావతివైష్ణవీ ||
 ౧౯ || శ్రీవత్సరాజనాపూచతుః । కృపయాకథయద్వంనాసూక్తద్వే
 బ్రహ్మసాధనె । సంరాధ్యేతేకథంచైతే భగవత్పదసిద్ధయే || ౨౦ || కింనా
 మనీచకిం దేవేవినియోగః కథంతయోః । కథంచారాధ్యతే తాభ్యాంభ
 గవాః పురుషోత్తమః || ౨౧ || త ఊచుః || ఎకోనారాయణోదేవః శ్రీమాన్
 కమలలోచనః । ఎకాచపరమాశక్తిస్సర్వకార్య కరీహరైః || ౨౨ ||
 అనంతశక్తిసంపన్నాపారాపరమేశ్వరీ । సంతిష్ఠతే సదాతస్మిన్ సావత్ర
 యేపురుషోత్తమ || ౨౩ || శాలిపోతేయధాశాలినుష్టత్వంపావకేయధా
 తథాహకారమా సాక్షాత్ప్రీతవశశి సూర్యయోః || ౨౪ || నిత్యానపా

యినీశశ్వద్విభిన్నానైవ దృశ్యతే । కారణసర్వజగతామాధారేపురుషో
 త్తమే ॥ ౨౫ ॥ సగాఢాభిద్యతేయాపంతయోరేకంద్విధాకృతం । పాం
 చోపనిషదలచైకంనాదాత్మకమథావరం ॥ ౨౬ ॥ నాదాత్మకంతుయ
 ద్రూపంతత్తుబీజద్వయాత్మకం । శ్రీబీజం ప్రణవంచైకమూలాధారే
 ప్రతిస్థితం ॥ ౨౭ ॥ ప్రణవంపౌరుషంబీజం విధితత్త్వత్రయాత్మకం । శ్రీం
 బీజంతుశ్రియఃప్రోక్తంసమస్తేశ్వర్య సాధనం ॥ ౨౮ ॥ ప్రణవావయవే
 స్సప్తస్త్రివిధాద్విజసత్తమ । స్వరాహలస్తథాస్తఫానవశేదైస్సమన్వి
 తాః ॥ ౨౯ ॥ వాసుదేవస్సంకషణః ప్రద్యుమ్నోహ్యనిరుద్ధకః । చత్వ
 రః కేశవాద్యాశ్చ ద్వాదశస్వరమూర్తయః ॥ ౩౦ ॥ ఏమాషోడశధాస్పష్టి
 దివాశ్రీవిష్ణురూపినీః । అకారరూపస్యహరేనిత్యేయంపరమాత్మనః
 ౩౧ ॥ హలస్తుప్రకృతేస్సప్తమికారాక్షరసంజ్ఞయా । చతుర్వింశతిభేదేనకా
 దిరూపాధరాదినా ॥ ౩౨ ॥ పంచవింశోమకారోఽయంపురుషోనవవణాకః ।
 ఎవంహిపౌరుషేబీజైశ్చితంవణాత్మకంజగత్ ॥ ౩౩ ॥ వాసుదేవాదిమూ
 ర్తీనాంచత్రసశ్చక్తయస్తుయాః । రథేవకేశవాదీనాంద్వాదశాపి ప్రకీ
 ర్తితాః ॥ ౩౪ ॥ శ్రీరూపాబీజభూతాస్తావిజ్ఞేయామంత్రపార్శ్వైః । ఎవం
 షోడశధాభిన్నం శ్రీబీజంనామతశ్చృణు ॥ ౩౫ ॥ లక్ష్మీగీరానితిశోహ
 వాసుదేవాదిశక్తయః । శ్రీలక్ష్మీకమలాపద్మాపద్మినీకమలాలయా ॥
 ౩౬ ॥ రమావృషాకపిర్ధన్యాపృథ్వీయజ్ఞతథేందిరా । శక్తయః కేశవాదీ
 నాంసంప్రోక్తామునిపుంగవైః ॥ ౩౭ ॥ ఉత్పత్తిస్థితికర్తాకాబీజభూతౌసనా
 తనౌ । ఆత్మనౌవాచకౌవాచ్యౌపంచోపనిషదాత్మకౌ ॥ ౩౮ ॥ సంహం
 రేకారణాకారనాదేవ్యాకృతయాపిచౌ । వాచ్యావాచ్యాకృతౌలీనౌసర్వా
 ధారసనాతనౌ ॥ ౩౯ ॥ కార్యాదానిలయేస్వస్యస్పష్టావభివ్యంహృదంబు
 జాత్ । ప్రవిప్రుఃప్రాణరూపేణహ్యం తర్యామితయాతథా ॥ ౪౦ ॥
 నాదాతీతం పరంబ్రహ్మహ్యం తర్యామితయాస్థితం । నాదాత్మకంశ
 బ్దమయంప్రాణరూపేణసంస్థితం ॥ ౪౧ ॥ సమప్తివ్యప్తిరూపేణతేయాపే ప
 రమాత్మనః । ప్రతిదేహంస్థితోవ్యష్ట్యాసమష్ట్యాపరమేపదే ॥ ౪౨ ॥ ఛం

దోరూపోహరైఃపాశ్వైః మాఢితస్సస్తవన్నమమ్ | తేనైవప్రోక్తవాణ్
 స్తంపరంచాపరమేవచ || ౪౩ || పరంభాగవతంధర్మయన్నివృత్తైర్హి
 న్మతం | ప్రవృత్తిలక్షణంచాస్యదపరం ధర్మముచ్యతే || ౪౪ || తద్ధర్మం
 పాలనాయాథమునిభూపతిమూర్తిభ్యత్ | స్థాపయామానలోకానాం
 హితైఃపీథగర్వాహరిః || ౪౫ || కదాచిద్దంపతీతౌతురూపేద్యేపరమా
 ద్భుతే | దధతుఃకృపయాభూయోములమంత్రేణదృష్టయే || ౪౬ || వా
 గ్భిష్టోడశభిలక్షీస్సర్వరూపంజగృహేముదా || అష్టాదశాశ్చకంఠాపంభ
 గర్వా భూతభానసః || ౪౭ || శ్రీసూక్తం ప్రథమంప్రోక్తం ద్వితీయం
 పౌరుషస్తుతం | ఋషీతయోస్తుతావేశ్రీంబీజంప్రణవంతథా || ౪౮ || ఛం
 దోనుష్టప్ సమాఖ్యాతం దేవతేతేచదంపతీ | వినియోగస్తు సర్వత్రపు
 రుషార్థచతుష్టయే || ౪౯ || సూక్తమూర్తిః పరంబ్రహ్మసదోపాస్యం
 మనీషిభిః | ఆభ్యామారాధయేద్దేవం శ్రీమన్నారాయణమ్మదా || ౫౦ ||
 సర్వేష్వరపిసమారాధ్యో యద్యప్యేతౌ చదంపతీ | వేదవాక్యైస్తథాప్యే
 తేసూక్తసాధారణైర్వయోః || ౫౧ || విష్ణోరారాధనార్థాయ పౌరుషం
 సూక్తముత్తమం | దేవ్యాఆరాధనాయైతచ్చీసూక్తంతు శ్రియాకృ
 తం || ౫౨ || ద్వేసూక్తే ప్రాతరుత్థాయ స్మృత్యావమనసిదంపతీ | ప
 లేదనన్యశరణః పరమైకాంతి తామియాత్ || ౫౩ || సూక్తయో
 స్తుతయో స్తావత్ప్రకారద్వయముత్తమం | ఉపధారయవత్సృణు
 యదితే మనసిస్పృహః || ౫౪ || తులామకరమేషేవాశుక్రవారేవి
 శేషతః | అష్టమీదిన మారభ్యద్వాదశ్యంతంప్రపూజయేత్ || ౫౫ ||
 క్షీరాబ్ధితనయాంచే వీరక్రాంతభోజనివాసినిం | మహా లక్ష్మీంమహా
 విద్యాం మహాభయవినాశినిం || ౫౬ || నారాయణాంకసంరూ
 ఢాంకిశోరీంకనకప్రభాం | త్రిజగన్తాతరం గౌరీమ్మతులుంగధరాంశ్రి
 యం || ౫౭ || సస్తమ్యాంప్రాతరుత్థాయ గురుంసత్వావిధానతః | అనుజ్ఞాంచే
 హిభగవన్మహాలక్ష్మ్యైః ప్రసాదనై || ౫౮ || సంపాదయమహాభాగ మండప
 మ్మణివేదికాం | పూజాద్రవ్యాణిసర్వాణికుండంచయజనాయనై || ౫౯ ||

౪౬ బృహద్భిన్నసంహితా । పా । ౧ । ౨ । ౩ ।

దత్తానుజ్ఞస్తుగురుణామంత్రస్సానవిధాయచ । ప్రణయేన్నోడశ స్తంభం
 ముద్గాపంవేదికోజ్జ్వలం ॥౬౦॥ ఘరయేద్బ్రాహ్మణాశుద్ధామహాభాగవ
 తాశతం । పాతార్థంతుమహాదేవ్యాస్సుక్తింనేలక్షవారత్స ॥౬౧॥ పాఠ
 యేత్పరయాభక్త్యాత్పష్టమ్యాదిదినత్రయం ॥ పంచామృతేనసంస్నాప్య
 పూజయిత్వాఽహాణోత్తమైః ॥౬౨॥ పాయసేనతునేవేద్యంపక్వానైర్
 రివిధేస్తథా । గంధపుష్పాక్షతైశ్చైవస్తవనీరాజనాదిభిః ॥ ౬౩ ॥ రా
 త్రోజాగరణంకుర్యాన్నత్యగీతమహేచాత్సవైః । ఎకాదశీమథారభ్యవ
 హ్నికార్యంసమాచరేత్ ॥ ౬౪ ॥ దశాంశేనప్రజాహుయాన్మూలమంత్రే
 ణవాజితః । లక్షంప్రజాహుయాద్వాపిపాయసేనహవిష్యభుక్ ॥ ౬౫ ॥
 ద్వాదశ్యాంపూజయేత్సర్వావేష్టవాభోజయేద్దివిజాః । అంగావరణ
 సంయుక్తాంసయానాయుధభూషణాం ॥౬౬॥ పూజయేత్పరయాభక్త్యామ
 హాలక్ష్మీమనన్యథాః । సర్వాకామానవాప్నోతినిమోమోమోక్షభాగ్భ
 వేత్ ॥ ౬౭ ॥ ప్రణవాదిమృచంసమ్యగ్లక్ష్మీసూక్తస్యవేష్టవః । కల్పయే
 ద్యజనేదేవ్యాఃక్రమాదావాహనాదిషు ॥౬౮॥ వేద్యాంప్రకల్పయేత్ప్రీతం
 తత్రవత్సంతుసంలిఖేత్ । పూరయేద్దివిధేర్వైశ్చైవస్త్విధించావధారయ
 ॥ ౬౯ ॥ భక్తేహోడశధాక్షేత్రేచతుర్భిర్భ్యమైఃపదైః । ప్రాగాదికైఃప్ర
 దేశైశ్చవిదధీతనవాంబుజం ॥ ౭౦ ॥ మధ్యమంకమలంకార్యమప్తపత్రం
 యథాశృణు చతుర్థాభామయేత్సూత్రంవజయిత్వాఽప్తమంబహిః
 ॥ ౭౧ ॥ కణికాకేసరంపత్రం సంధిపర్వేతిచక్రమాత్ । సూత్రాణా
 మంతరేభూయఃక్షిపేత్సూత్రాప్తకంతథా ॥ ౭౨ ॥ పద్మసంధిస్సూత్రేణ
 దిక్ప్రమేణదశాప్తకం । పద్మాంతరాణామష్టానామేవమేవవిధిభవేత్
 ॥ ౭౩ ॥ బహిద్వారయంతం కోణశోభనాదికసంయుతం । చతుర్వర్ణర
 జోయుక్తంనవపద్మంప్రకల్పయేత్ ॥౭౪॥ తస్మిన్నావాహయేల్లక్ష్మీమం
 తర్యాగంవిధాయహి । హిరణ్యవర్ణాంహరిణీంసువర్ణరజతస్రజాం ॥౭౫॥
 ఘృతసువర్ణఘటితేరాజతేతామ్రజేపివా । మృన్మయేవాపిసంపూజేద
 ధ్నాక్షీరేణవారిణా ॥౭౬॥ తత్రమామచ్యుతోత్సంగేనివిష్టాంపద్మమా

లిసీం । శరచ్చంద్రసుఖాసారశి శిరస్మిత శోభితాం ॥ ౭౭ ॥ అనిదేశ్యా
మనోపమ్యామనంతాంవిశ్వభావినీం । ఆమోదమివపుష్పాణాందివిష్ఠానాం
ప్రభామివ ॥ ౭౮ ॥ సనిష్క్రమయితుంశక్త్యామ నన్యాం పురుషోత్తమా
త్ ॥ నిత్యానసాయినీ మేవభావయిత్వానిజాంతరే ॥ ౭౯ ॥ ప్రసన్నవద
నాం గౌరీంకిశోరీంకమలాలయాం । చతుర్భుజాంబుజకరాంమాతులుం
గకరద్వయాం ॥ ౮౦ ॥ పద్మగర్భానిభాంకాంతామసితాయతలోచనాం
స్ఫురత్కటకకేయూర హారకుడ్డల మణ్డితాం ॥ ౮౧ ॥ గంభీరనాభిత్రివ
ళివిభూషితతనూదరాం । సుకర్ణశద్యధోత్తుంగపీనవృత్తసునన్దనీం ॥ ౮౨ ॥
చరద్ద్విరేఫపటలసమాక్రాంతాలకావళిం । ఆరక్తాధరబింబాంతలకసన్ము
క్తాఫలద్విజాం ॥ ౮౩ ॥ అర్ధచంద్రలలాటస్థరాజనమావిశేషకాం ॥ స
ర్వలక్షణసంపన్నాం కృష్ణకుంచితమూర్ధజాం ॥ ౮౪ ॥ వరదాంపకంజ
కరాంపద్మమాలావిభూషితాం । విష్ణువామభుజాశ్లాఘాంధక్తాభీష్టప్రదా
యినీం ॥ ౮౫ ॥ ధ్యాతేష్వమాంసమ్ముఖంకుర్యాన్మంత్రమూర్తింసనాతనీం
ఘటన్తపేమమూర్తాతామాసయెత్పద్మమాలినీం ॥ ౮౬ ॥ ఋగ్భ్యం
హిరణ్యపూర్వాభ్యాం ప్రపద్యేతహరిప్రియాం । సాంత్వయేచ్ఛపరా
భ్యాంవైతడభేదేన సంస్థితాం ॥ ౮౭ ॥ పంచమ్యా చప్రపన్నో౭
యంప్రసన్నాం భావయేద్ధియా । తతస్తామసితా పాంగీమావాహన పు
రస్సరం ॥ ౮౮ ॥ ముద్రాణాంపంచకేనైవమూలమంత్రేణమంత్రవిత్
యజేజ్జ్వలనసూర్యేందు మండలేకమలాలయాం ॥ ౮౯ ॥ కరన్యాసం
వినాదేహన్యాసం దేవ్యాంసమాచరేత్ । ఋగ్భిస్సూక్తస్యమూ
లెనయుక్తాభిః క్రమశోన్యసేత్ ॥ ౯౦ ॥ స్నానపీఠసమారోహ్యపాద్యా
ఘ్నాశ్చమనీయకం । మధుపకంప్రదద్యాత్తుదంతకాష్ఠాదిపూర్వకం ॥
౯౧ ॥ సుగంధతైలసంసిక్తాంముహూతేనసమన్వితాం । కుర్యాదానందినీం
దేవీందీప్త్యాదారయతీంతమః ॥ ౯౨ ॥ తతోనానావిధేస్సాన్నివైస్సర్వా
వధిసమన్వితేః । కషాయగంధదూర్వాదకుశోదకసోదకైః ॥ ౯౩ ॥ తీర్థో
దకైశ్చకుడ్తోదే సభాపంచామృతేనచ । సంస్నాప్యపరమేశానీంసుగం

౪౮ బృహద్భ్రహ్మసంహితా || పా|| ౧ || ౨ || ౮ ||

ధోవ్యతః సేవతాం || ౯౪ || ఉష్ణోదకేచసంస్నాప్య కేశానశోభ్యముద్ర
 యా | పునరాచమనందత్వావస్త్రే శీగంప్రమృజ్యచ || ౯౫ || వస్త్రే
 నానావిధే దేవీభూషణై ర్వివిధై స్తథాసిందూరాల క్తకాలెపనీలాం
 జవముఖై ర్యజేత్ || ౯౬ || ప్రతిస్నానంప్రదాతవ్యంపాద్యాఘ్నాచమ
 నాదికం | నైమిత్తికవిశేషేణవిభవేనతిసర్వదా || ౯౭ || గంధంజేల్చ
 చచూర్ణాంచశాలిగోధూమసంభవం | హరిద్రాచూర్ణాసమ్మిశ్రమీష
 త్పద్మకభావితం || ౯౮ || ఉద్యతఃనారౌన్ధేనాదేనస్నానార్థంశాలిసంయు
 తం | ఉష్ణాంబుచందనంచంద్రమిశ్రితంలేపనార్థకం || ౯౯ || క్షీరందధిఘృ
 తంగవ్యంమధ్యే వ్యక్షవరసస్తథా | సుగంధామలకాంభశ్చలోద్రతోయం
 తతఃపరం || ౧౦౦ || రక్తచందనతోయంచరజనీవారిచోత్తమం | గ్రంథి
 పణాపయఃపశ్చాత్తతశ్చతగోదకం || ౧౦౧ || ప్రియంగుజటిలాంభశ్చ
 తథాసర్వాషఫీజలం | పత్రపుష్పఫలాంభాంసిబీజగంధోదకంతథా || ౧౦౨ ||
 హేమరత్నసరిత్తీర్థకేవలాంబూనిచక్రమాత్ | స్నానీయాంబుసమేతాని
 దేమాశ్వుంబూన్యమూనితు || ౧౦౩ || స్నానశిష్టాంబుసంపూర్ణంహరిద్రా
 శాలిసంభృతం | స్రగాదిసంయుతంకుంభంహస్తైకృత్యాపరత్రతు || ౧౦౪ ||
 సిద్ధార్థేనూపయేత్పాత్రంధారయిత్వాతుమూర్ధని | బహిఃక్షిపే
 త్ర్త్రోదద్యాత్సుధాతేచాంగశాటికే || ౧౦౫ || కేశోదకాపకమార్థమంబ
 రందేహవారిహృత్ | అంతరీయోత్తరీయద్వేసుధాతేవాసనీశుభే || ౧౦౬ ||
 భావితేగంధనూపేచద్యాద్భద్రదాసనంతతః | అలంకారాసనం పశ్చాద్దేయం
 దేవైశ్చమృదూత్తమం || ౧౦౭ || తత్రసర్వం ప్రదాతవ్యమఘ్నాపాద్యా
 దిపూర్వవత్ | వివేచనంతు కేశానాం కంకలేనప్రశోధనం || ౧౦౮ || త్రే
 లేనమర్దనంమూర్ధ్నితతశ్చూడాపకల్పనం | అలంక్రియాతుకర్తవ్యా
 మూలేనమనునాపృథక్ || ౧౦౯ || కుంకుమాగరుకస్తూరీ కర్పూరక్షో
 దమిశ్రితం | చందనంతుప్రదాతవ్యంశీతలం సుఖవర్ధనం || ౧౧౦ || స్ర
 జోనానావిధాదేయాస్సాత్త్వికైఃకుసుమైశ్చితాః | అంగరాగంచ హృ
 దయేదద్యాదంజనమీక్షణే || ౧౧౧ || సీమంతాలంకృతింకుర్యాదాదశేం

దశయేత్తతః । చామరవ్యజనేధత్రంగజాంశ్చపరితోన్యసేత్ ॥ ౧౧౨ ॥
 జ్వలదంగారనిచయైక్యష్టాగధుమనిందితం ॥ దాహయేద్ధామధారాభిది-
 త్పాంతమధివాసయన్ ॥ ౧౧౩ ॥ జ్వలయేత్పరితోదీపాగవాజ్యైసము-
 దాన్వితః । నైవేద్యంపాయసంశుద్ధంరాజతేభాజనేకృతం ॥ ౧౧౪ ॥ ఘృ-
 తశిశిక రయోపేతంసితాఖంస్తేరలంకృతం । అపూపమోదకాభీష్టశాక-
 రాజివిరాజితం ॥ ౧౧౫ ॥ హేమపాత్రగతం నీరముశీరశశివాసితం । ఎ-
 లాచూణామహామోదా మోదితంచనప్రాధ్యతం ॥ ౧౧౬ ॥ అప్తేష్టవజనా-
 స్ప్తప్తమనవేక్ష్యమప్తేష్టవైః । నీరాజనాదినాపూతమభూమిస్థంనివేద-
 యేత్ ॥ ౧౧౭ ॥ ధేన్వాఽమృతీకృతంద్రవ్యంప్రోక్షితం ప్రోక్షణోద్దక్షైః
 మూలసంపుటితేనైవచాస్త్రేణవాభిరక్షితం ॥ ౧౧౮ ॥ తులసీమిశ్రితం
 సర్వం ఘంటాంవామేనవాదయన్ । నివేదయామిమంత్రంతతే ప్రాణాహు-
 తిమథాచరేత్ ॥ ౧౧౯ ॥ కించిత్క్రించిన్మృతేదేయంతతః కబళముద్ర-
 యా । ధ్యాయన్సోపరణాందేవీం నారాయణ కృతాశ్రయాం ॥ ౧౨౦ ॥
 తతశ్చాంతఃపటందత్వా శ్రీసూక్తం ప్రజపన్బహిః । మూలంఘోష శవా-
 రేణమధ్యేనీరం నివేదయేత్ ॥ ౧౨౧ ॥ దృష్టిదోషవిఘ్నాత్ఫాంసీ-
 పంషిష్టేననిర్మితం ॥ భ్రామయేత్సమప్తేయైక్తం మృన్మయోత్తార-
 పాత్రగం ॥ ౧౨౨ ॥ భోజనం భావయిత్వాఽఛదత్వాఽఽపోశనము-
 త్తరం । కరోపమదక్షసం దేయంసుగంధద్రవ్య సంయుతం ॥ ౧౨౩ ॥
 స్వస్థానేస్థాప్యదేవేశం తాంబూలం పూగపూరితం । ప్రదేయంపరయా-
 భక్త్యాముఖివాసనకం పరం ॥ ౧౨౪ ॥ తతోమాలాంమహాలక్ష్మ్యై
 తులసీకుసుమోజ్జ్వలం ॥ కుసుమాంజలిమాధాయదద్యాచ్చిరసిపాద-
 యోః ॥ ౧౨౫ ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారక్ష మాంబాగుణస్తవైః । ప్ర-
 తోన్య పరయాభక్త్యానివేద్యాథమనారథం ॥ ౧౨౬ ॥ సంభోజ్యప-
 రమాన్నైసభక్త్యాభాగవతాన్నరాన్ । దావదశ్యాండక్షిణాంపద్యాన్ముఖం
 సంపూజయేత్తతః ॥ ౧౨౭ ॥ ఎవంకృతేమహాదేవ్యాస్సమారాధనకర్మణి
 అత్యేతిదుష్కృతాః ఫణిరాఘవాపరమాస్పదభాగ్యవేత్ ॥ ౧౨౮ ॥

నాంమహాలక్ష్మ్యంశమూర్తయః | ఉపారతిగిరా దేవీలక్ష్మీజ్ఞేయా
తుషోడశీ || ౧౬ || ఎవంఘోడశభాభిన్నామహాలక్ష్మీస్తుయాస్మృతా | సా
తుస్పదశీజ్ఞేయానిర్మలాకారణాత్మికా || ౧౭ || ప్రథమేదివసేదేవీశ్రీసం
జ్ఞాకేశవప్రియా | సమారాధ్యామిచేద్యామాస్థితేమంత్రపూజితే || ౧౮ ||
ద్వితీయేదివసేలక్ష్మీనారాయణకృతాలయా || తృతీయేకమలాదేవీమా
ధవేనసమన్వితా || ౧౯ || చతుర్థేదివసేపద్మాగోవిందకృతకేతనా | పంచ
మేపద్మినీపూజ్యావిష్ణునాకమలాలయా || ౨౦ || మధుసూదనసంయుక్తా
షష్ఠీసప్తమకేరమా | త్రివిక్రమేణసంపూజ్యావృషాకపిరధాష్టమే || ౨౧ ||
వామనేనసమంపూజ్యసవమేశ్రీధరేణచ | ధన్యానామ్నీసమారాధ్యావృ
ధ్వంతుదశమయజేత్ || ౨౨ || హృషీకేశేనయజ్ఞాభ్యాంపద్మనాభేనరుద్ర
కే || ఇందిరాద్వాదశేపూజ్యాదామోదరకృతాశ్రయా || ౨౩ || త్రయో
దశఉపాదేవీత్వనిరుద్ధేనసంయుతా | ప్రమ్యమైనరతిస్త్విందేగిరాసంక
మణేనహి || ౨౪ || షోడశేదివసేప్రాప్తేసుధీలక్ష్మ్యంనిశాముఖా | పూ
జయేద్వాసుదేవేనస్వకేనమనునాముదా || ౨౫ || కదలీస్తంభసంవీతేనవ
వస్త్రవిభూషితే | మండపేపూజయేద్దేవీదిక్షుదిగ్గజముడ్డితే || ౨౬ ||
అశ్వచిల్వవసేదేవీంచతుర్బాహునసమన్వితాం | చామరేరీవ్యమానాం
చసిక్తామేనాం కుశాంబుభిః || ౨౭ || త్రిపాద్విభూతినిలయాంభూనీ
లాభ్యాముపాసితాం | మహాలక్ష్మ్యం సప్తదశీం మహావిష్ణోశ్చసన్ని
ధా || ౨౮ || కలాభిశ్చ కలాభిశ్చ పూర్వోక్తాభిన్నమంతతః || స్వ
యంసప్తదశీతత్రస్వాశ్రయా పరమేశ్వరీ || ౨౯ || నిత్యముక్తైజ్ఞానై
గుప్తాలోకపాలాంగనాగణైః | ఆనందకం దకమలైనిషణ్ణాజ్ఞాననాశ
కే || ౩౦ || స్ఫుటత్పీకృతివత్రేచవికారమయకేసరే | మాతృకాకణి
కపూర్ణపరానందమధువ్రతే || ౩౧ || పరమాత్మాత్మానారాత్మజ్ఞానా
త్మపరివారితే | దివ్యతేజస్త్రియోపేతే లక్ష్మీబీజవరాటకే || ౩౨ || మ
హామాయామహావిద్యామహాదోగిన్యధీశ్వరీ | మహాలక్ష్మీమహాదేవీ
ముహూర్తక్రిర్మహేశ్వరీ || ౩౩ || సర్వాధారమయీశాంతా కాంతావిష్ణో

౫౨ బృహద్భక్తిహృదయసంహితా || పా || ౧ || అ || ౯ ||

యశశస్వినీ । దివ్యాయుధ ధరాదేవీశంఖచక్రగదాబృభాక్ ॥ ౩౦ ॥
 యస్యా అంశకలాభిశ్చత్రిగుణాః కోటిశ్చక్తయః । స్వయంతునిగుణాశ్చ
 క్తినా దాతీతాపరాధిధా ॥ ౩౧ ॥ మృత్యాన్యదిశ్చక్తయస్తత్రసాత్త్వికః
 కార్యలక్షణాః । ఉమాద్యాస్తమసోద్రిక్తాగాయత్ర్యాద్యాస్తరాజసాః ॥
 ౩౨ ॥ పాలికానాశికాస్తవ్వనాజగదుత్పదనక్షమాః । తాభిస్సాన్వితక
 లాభిశ్చసేవ్యతేపరమేపదే ॥ ౩౩ ॥ అప్రాకృతాభినిత్యాభిః కేశవాదిక
 శక్తిభిః । దివ్యసృష్టిప్రసూతాభిరప్రసూతా సమచ్యుతే ॥ ౩౪ ॥ యా
 కాలకలనాతీతాగీతాయాసామగాయక్తేః । ఉమాదితామసీమధ్యేభ్యై
 రవీకాళికాదయః ॥ ౩౫ ॥ శక్తయఃకోటిశస్సంతి యావత్త్యః పిశితాశ
 నాః । మధ్యప్రియాఃకరాళాస్యాశ్శృణానకృతకేతనాః ॥ ౩౬ ॥ నిష్కా
 మైర్వాసకామైర్వాప్తేష్టవై నానిరీక్షితాః । సాత్త్విక్యస్తుసదోపాస్యావైష్ణ
 వై రిద్విష్టాసమం ॥ ౩౭ ॥ తత్రమగ్నానకామైస్తృక్పష్టాధిష్ఠాతృదేవతా
 నిష్కామైర్వైష్ణవే సేవ్యామహాలక్ష్మీహారేఃప్రియా ॥ ౩౮ ॥ సద్దగో
 పగృహేజాతాయశోదాగధానంభవా । కించిత్కార్యంసముద్దిశ్యగో
 పవృద్ధేనుపూజతా ॥ ౩౯ ॥ గోపీభిఃకృష్ణకామాభిః కృష్ణాలభవరాయతః
 సూతేనర్వార్థనిచయంజనై రారాధితాసతీ ॥ ౪౦ ॥ సకామైర్వైష్ణవే
 శ్చాభవిష్టోరాజ్ఞాపురస్సరం । సాత్త్వికైరుపహారైశ్చచక్రాద్యష్టభుజాయ
 థా ॥ ౪౧ ॥ ఏకాంతినస్తులక్ష్మీశంసేవంతే రమయాసహాదీయమానంనగృ
 హ్లాంతిసాలోక్యాదిచతుష్టయం ॥ ౪౨ ॥ సర్వవిద్యామయీసాతూన్నిగుణ
 ణాపరమేపదే । మహాలక్ష్మీర్మహామాయాపూజనీయాహిషాడశే ॥ ౪౩ ॥
 తస్యాధ్యానంప్రవక్ష్యామిహ్యాభిషేకవిధింతథా । కృతేయస్మిన్సమాప్నో
 తి శాశ్వతం పదముత్తమం ॥ ౪౪ ॥ విరజాయాః పరేపారేనిగుణ
 జేపరమేపదే । నిత్యేనిరవ్యయరమ్యే ప్రాకృతేః పరినజ్జతే ॥ ౪౫ ॥
 నిత్యానందమహాధామ్నివనందివ్యం చిచింతయేత్ । సర్వేశ్వర్యబలజ్ఞాన
 మయభూరుహమర్జితం ॥ ౪౬ ॥ చంపకాశోకపున్నాగపాలలైరుపశోభి
 తం । లవణమగధవీగిల్వదేనదారుసమేరుభిః ॥ ౪౭ ॥ మందార పారిజా

తాదేయః కల్పవృక్షేస్సపుష్పకైః । చంద్రైః కణికాశ్చైశ్చమాతులుం
 గైశ్చవంజులైః ॥ ౫౨ ॥ దాడిమీలికుచాంకోలైఃపూగైః కురవకై
 రపి । కదళీకున్దమద్దారనాళికరైరనుజ్జమైః ॥ ౫౩ ॥ మాలతీమల్లికా
 జాతీకేతకీశతపత్రకైః । వాసంతీతులసీనంద్యావత్తేదణ్డమనకై రపి ॥ ౫౪ ॥
 సర్వతుఃకుసుమోపేతైస్కమద్భిరుపశోభితం । మందమారుతసంభిన్న
 కుసుమామోదిదిబ్బుఖం ॥ ౫౫ ॥ తస్మధ్యేతటిసీతీరమృహమద్దారమ
 గ్ధాలం । సువణకమలోద్యానభ్రమద్భిమరనాదితం ॥ ౫౬ ॥ కుము
 దోత్పలకల్పారపంకజైరుపశోభితం । మారుతోద్ధూననోద్భూతమకరన్ద
 ఘనోదయం ॥ ౫౭ ॥ కూజద్విహజ్గసన్నాదముఖరీకృతదిబ్బుఖం । తత్ర
 రత్నమయీభూమిః కోటియోజనవిస్తృతా ॥ ౫౮ ॥ కోటిసూర్యేన్ద్రవ
 హ్నినాంప్రభాయత్రవిలీయతే । తత్రశ్రీమద్విరందివ్యంచతుర్దావోరస
 మావృతం ॥ ౫౯ ॥ నిత్యసిద్ధజనే నిత్యం కృతసత్కారముజ్జ్వలం । ర
 త్నోపకృష్టసంశోభికవాటాష్టకసంపుటం ॥ ౬౦ ॥ నవరత్నసమాకృ
 త్తతుంగగోపురతోరణం । హేమదణ్డశిఖాలంబిధ్వజావళి పరిష్కృతం
 ॥ ౬౧ ॥ నవరత్నసమాబద్ధస్తంభరాజవిరాజితం । సహస్రదీపసంయుక్త
 దీపదణ్డవిరాజితం ॥ ౬౨ ॥ తస్తహాటకసంకృష్టవాతాయనమనోహ
 రం । నానావణశుకాబద్ధసువర్ణధ్వజకోటిభిః ॥ ౬౩ ॥ కింకిణీమాలికా
 యుక్తపతాకాభిరలంకృతం । జాతరూపమయైరత్న విచిత్రైరితి వి
 స్తృతైః ॥ ౬౪ ॥ మాణిక్యవజ్రవైడూర్యస్వణమాలావళీయుతైః ।
 అస్తరాస్తర సంబద్ధరత్నైర్ద్యృష్టిమసూహరైః ॥ ౬౫ ॥ విచిత్రైశ్చ
 త్రబద్ధేశ్వరితానైరుపశోభితం । సర్వరత్న సమాయుక్తహేమకుట్టిమ
 ముజ్జ్వలం ॥ ౬౬ ॥ కేతకీమాలతీజాతీచంపకోత్పలకేనరైః । మల్లికాతు
 లసీకున్ద నంద్యావతఃకదంబకైః ॥ ౬౭ ॥ ఎతైరన్వేష్యకుసుమైరలంకృ
 తమహీతలం । అబ్జకాశ్మీర కర్పూర మృగనాభితమాలకైః ॥ ౬౮ ॥ చ
 న్దనాగరుత స్కోలై విణ్మోహితదిగంతరం ॥ ఎవంసంచింత్యమనసామ
 గ్ధాపం సుమనోహరం ॥ ౬౯ ॥ తస్మధ్యేభానయెన్మంత్రపారిజాతమ్మృ

నౌహరం । తస్యాధస్తాత్మరేన్త్రం త్రిరత్నసింహాసనమృహత్ ॥ ౨౦ ॥
 తస్మిన్సింహాసనే దేవ్యాయంత్రం సంచితైస్సదా । షట్కణాప్తద
 శం బాహ్యేభూపురద్వారసంయుతం ॥ ౨౧ ॥ మధ్యేతుభావయేద్భీజం
 రమాయాః ప్రణవాంతరం ॥ ౨౨ ॥ తస్మిన్ సుధాంశుశతదీధితిశుద్ధ
 హాసామాశాగ జైరుభయతః పరిషిచ్యమానాం । బ్రహ్మాదిదేవరమణీ
 మణిగీతకీర్తిం సంకల్ప కల్పితదయాద్రవకటాక్షపాతాం ॥ ౨౩ ॥ దా
 హాభిభూతహృతదోషహిరణ్యవణాం కణాంత పాతినయనాంబుజపీ
 తుణీయాం । సంకల్పనికేత ముఖాంబుజ ముగ్ధగంధమత్తాళిజాలముఖ
 రీకృతగంధసీమాం ॥ ౨౪ ॥ ముక్తాచ్ఛగుచ్ఛధవళీకృత కణామూలా
 మూలమృనౌజ వికృతేః పురుషోత్తమస్య । సత్పద్మరాగ మణికల్పి
 తకణా పూరాంపూరాయితామతిసుఖోదసరిద్వరాయాః ॥ ౨౫ ॥ భూ
 వల్లితజీతరతీత మదామదాంతదూరాతిదూర పదపల్లవముగ్ధశోభాం ॥
 స్నిగ్ధాలకాళిజిత సాళిసరోజభాస్వదాస్యామనస్యమతిసం శ్రితపద్మనా
 భాం ॥ ౨౬ ॥ అథేందుమగ్ధులలలాటతటోదితాభమాణిక్యభూషణమ
 యాచ్ఛ విశేషకాభాం । నిభిన్నసీలమణి భంగవిభిన్నకాంతి జాలాభి
 రామకచభారలసచ్ఛిరస్కాం ॥ ౨౭ ॥ సీమంతగర్భా వినివిష్టసితాంశు
 తారధారాపగా పపరిమాజిత కృష్ణతారాం । చూడాగ్రబద్ధమణినద్ధ
 విభూషణార్చిభాస్వస్త్రి యూఖవికచీకృతహృత్సరోజం ॥ ౨౮ ॥ నా
 నామణిప్రకరమండితకంబుకంఠమున్నిద్రకాంతిచయ మాక్తికదామశో
 భాం । స్వణాఽరవిందముకుతోన్నతకుంకుమోత్థది వ్యాంగరాగపరిమృష్ట
 కుచప్రదేశాం ॥ ౨౯ ॥ హేమారవిందవలయాంగదబాహుయుగ్మాం
 సన్మాతులుం గవిలసద్ద్యయపాణిపద్మాం । త్వామోదరోపరిలసత్త్రివ
 లీతరంగామంకాధిరూఢపురుషోత్తమకేళిహస్తాం ॥ ౩౦ ॥ కాంచీకలా
 పముఖరీకృతమధ్యభాగామారావబోధననిరూపితనూపురాభాం । పాదార
 వింద్రవిగళస్మకరద్దలిద్దసమ్మౌహితాళిమునిబృహత్సుగీతగీతాం ॥ ౩౧ ॥
 పంచితయెచ్చజలజాతకృతాధివాసాం వైకుంఠాధరమణీ మనునీయ

నాచా || యంత్రేనివేశ్యకుసుమాంజలినాసఖభిన్నమంతిని భిరభిరపరి
తోష్యమాణాం || ౮౧౪ ||

ఇతి శ్రీపంచరాత్రేబృహద్భక్తిహితసంహితాయాం ప్రథమపాదే
సుదేశసగీతాయాం శ్రీవత్సచరితేసూక్తావిభావే మహాలక్ష్మీవ్రతాభి
ధానం నామసవమోఽధ్యాయః ||

ద్వారేషుపాతకాస్థాప్యద్వాద్వాదేవ్యభిషేచనైః | లక్ష్మీసూక్తం
ప్రజప్తవ్యంయావత్స్యాదభిషేచనం || ౧ || ఆవాహనాదికంకృత్యాభ
ద్రపీఠహరేఃప్రియాం | సన్నివేశ్యనరానోహంసూక్తన్యాసంసమాచరేత్
౨ || శరీరేస్వస్యదేవ్యాశ్చభూతశుద్ధిపురస్సరం | మంత్రన్యాసంసబీజం
చజితవాగ్విమలాశయః || ౩ || స్థాపయేత్కలశంభక్త్యాహ్వాభిషేచనికం
పరం | శత్రేకంషాడశాష్టాచకార్యముద్దిశ్యభక్తిః || ౪ || ఎకమేవతథా
కుంభంనిష్కామోనిత్యకర్మణి | కృత్వానవపదాత్మానంమండలంయం
త్రభూషితం || ౫ || కలశాస్థాపయేత్తేషుపదేషుశుభలక్షణాః | మూ
లేనామోక్షణంకుర్యాత్ప్రీత్యుచాస్త్రేణవర్మణా || ౬ || రక్షణంసర్వతఃకృ
త్వాత్మాశనంచాస్త్రతోజప్తేః | సన్నివేశ్యకుశాధారేవక్రీంనైవవిధాప
యేత్ || ౭ || ధ్యాత్వాత్రత్రమహాలక్ష్మీంకలశాపూజయేత్ప్రమాత్ |
చందనాలిప్తసర్వాంగాదూర్వాక్షతసమన్వితా || ౮ || దుకులవేష్టే
తానర్వాఃపూరయేత్తీర్థవారిభిః | నవరత్నసమాబద్ధంపంకజంస్వణ
నిర్మితం || ౯ || మధ్యేకుంభేక్షిపేద్ధీర్మాభక్త్యాకర్షప్రమాణకం | వి
త్తశాత్యంసకుర్వీతపటవాచందనే లిఖేత్ || ౧౦ || మూలేనపూరయేత్త
త్రచౌషధీదేవతామయీః || చందనోశీరకర్పూరజాతితక్కోలకుంకు
మం || ౧౧ || కోష్ఠాగరుతమాలైలాయుతంసంపిష్యభాగతః | విలోద్యస
ర్వకుంభేషురత్నాన్యవినిక్షిపేత్ || ౧౨ || లక్ష్మీందూర్వాంసదాభద్రాం
సదాదేవీంమధువ్రతాం | ముశలీంశక్రవల్లీంచకృత్వాపామార్గపత్రకం
|| ౧౩ || ప్రియంగుముద్గగోధూమప్రీహింశ్చసతిలాయవాః | శాలిత
ణ్ణులమాషాంశ్చతేషుప్రత్యాశ్యనిక్షిపేత్ || ౧౪ || ధాత్రీలికుచబిల్వనాం

కదలీనాళికేరయోః । ఫలాన్యపివినిశ్చిష్యపుష్పాన్యాపిచనిశ్చిషేత్ ॥౧౫॥
 పద్మంసాగంధికంజాతీంమల్లికాంవకుశంతథా । చంపకాశోకపున్నాగ
 తులసీకేతకోద్భవం ॥౧౬॥ పల్లవానివటాశ్చవృష్ణక్షౌదుంబరశాఖానాంబ్ర
 హ్మకూర్చంవినిశ్చిష్యశరానైస్సకలాక్షతేః ॥౧౭॥ పిథాయకుంభవక్త్రా
 ణిక్షౌమేరాచ్ఛాదయేత్తతః । ఆవాహ్యమధ్యేకలశేమహాలక్ష్మీంప్రపూ
 జయేత్ ॥ ౧౮ ॥ పూర్వోక్తస్నానసంపన్నావస్త్రాలంకృతిభూషితాం
 నిషణ్ణాంభద్రపీతేతుస్వస్తివాచసపూర్వకం ॥౧౯॥ షోడశబ్రాహ్మణాస్తై
 తుకుశైబిల్వదళైస్తథాధూర్వాతులసికాపత్రైః శ్రీసుక్తైఃపరమేశ్వ
 రీం ॥౨౦॥ కుక్కురుస్సమంగళీరీతైరభిషిక్తామృతహూత్యనైః । అభిషిచ్య మ
 హాదేవీంపరివారసమన్వితాం ॥౨౧॥ అలంకుర్యాద్విభూషాభిఘోషపదీసా
 దిభిస్తథా రాత్రౌజాగరణంగీతనృత్యవాద్యస్తవాదిభిః ॥౨౨॥ షోడశీపూజ
 నంచైవషోడశేదివసేస్మృతంసహస్రనామభిస్తైస్తైః పుష్పేబిల్వదళా
 ష్చతేః ॥౨౩॥ దూర్వాభిఃకుంకుమాక్తాభిరవకాశేపృథక్పృథక్ । పూజయే
 ద్విష్ణునాసాకంనాకంపశ్యతికహిచిత్ ॥౨౪॥ యవంవాషికింపూజాం
 కుర్యాత్ప్రియతమానసః । వినైవావరణాన్యంగందేవ్యాస్సంపూజయే
 త్క్రిమాత్ ॥౨౫॥ హస్తప్రత్యూశనంకృత్వాప్రదేయఃకుసుమాంజలిః ।
 హృదయాది మహామంత్రేహృదయాదీనమచయేత్ ॥౨౬॥ ప్రథ
 మావరణంహ్యేతచ్చియఃప్రోక్తమ్మనీషిభిః । దశేష్వప్తసుసంపూజ్యా ఆ
 ద్యాశ్చాష్టవిభూతయః ॥౨౭॥ దళాగ్రేషుచసంపూజ్యఃకార్యాద్యా అగ్ని
 కోణతఃద్వితీయావరణంహ్యేతస్మహాలక్ష్మ్యస్సమీరితం ॥౨౮॥ ఉమా
 ద్యాస్సంధిషుతథాసంపూజ్యఃప్రయతాత్మనా ॥ ఉమాచశ్రీసరస్వత్యైదు
 గాఃచధరణీతథా ॥౨౯॥ గాయత్రీదేవ్యుపాచేతిపద్మహస్తాస్సమస్తతః ॥ తృ
 తీయావరణంహ్యేతత్తతోమత్స్యాదిశక్తయః ॥౩౦॥ వేదావేదవతిథాత్రి
 మహాలక్ష్మీస్సుఖాలయా భాగవతతథాసీతారేవతిరుక్మిణీప్రభా ॥౩౧॥
 మత్స్యకూర్మాదిమూతీణాంశక్తయస్సంప్రకీర్తితాః । చతుర్థావర
 ణంపేయతద్గంగాసూర్యసుతాతతః ॥ ౩౨ ॥ శంఖపద్మనిధీపూజ్యేనా

శ్వేయోధ్యత చామకా | ధృతాపత్రంవరుణంపూజయేత్పశ్చిమేతతః ||
 ౩౩ || సంపూజ్యరాశీపరితోయజేదధనవగ్రహాః || అచయేద్దిగ్గజాది
 త్సుచతుర్థంతవిభూషితాః || ౩౪ || ఐరావతఃపుండరీకోవామనఃకుము
 దోఽంజనః | పుష్పదంతస్సార్వభౌమస్సుప్రతీకశ్చతేక్రమాత్ || ౩౫ || ఇతి
 షష్ఠేనస్తమేచదిక్పాలాపూజయేత్క్రమాత్ | ఎవమావరణైర్దేవీం
 మహాలక్ష్మీంపరాత్పరాం || ౩౬ || సంపూజ్యప్రార్థయేద్దిష్టంతుమాపణపుర
 స్సరం | అనాథమగతీందీనమపరాధేకభాజనం || ౩౭ || రక్షమాంకృపయా
 దేవితవైవశరణాగతం | భగవచ్ఛరణంభోజభజనానన్దభాజనం || ౩౮ ||
 కురుమామమలాలోకనివారితజగద్భయం | అగాధభవపాథోధినిమగ్న
 మతివిహ్వలం || ౩౯ || ఆనందిని మహామాయే సముద్ధరకరగ్రహైః |
 పరమానధిభూతాసి పరమైశ్వర్యసంశ్రయే || ౪౦ || కమన్యంశరణంయా
 మి పరతంత్రమసీశ్వరం | శ్రీమన్నారాయణా నన్దసన్దోహంకురసాధన ||
 ౪౧ || జయమాతర్మదోస్త్రతమాతంగదళనాభిధే | కమలేకమలాక్రీడక
 లానిధిసహూదరే || ౪౨ || మమదేహపదాంభోజమయిమానసపంకజే
 బ్రహ్మదిదేవతాబృహ్దసమారాధితపద్మైః || ౪౩ || విమలైవిమలజ్ఞానకల
 యావిమలంకురు || ఎవంసంప్రాధ్యైదేవేశీ మారాధనపరోభవేత్ || ౪౪ ||
 ప్రాతఃపునః ప్రపూజ్యథహుత్వావహ్నాస్వశాఖయా || శ్రీసూక్తమూ
 లమంత్రాభ్యామృగ్భిష్టోడశభిర్ముహుః || ౪౫ || పాయసేనతిలైర్వాపికమ
 లైర్వామధుప్లుతైః | ప్రత్యేకంఘోడశదినైః పూజితాయాశ్చమాతరః ||
 ౪౬ || తదధంజుపలుయాచ్ఛాగ్నా శతంచాధనహస్రకం | దత్వాపూ
 ణాహుతిం విప్రానాభోజ్యథవిసర్జయేత్ || ౪౭ || ప్రతోవ్యవివిధో
 పాదైర్గురుంభక్త్యాధనాదిభిః | పశ్చాత్సపరివారోఽయంయజమానః
 కృతోత్సవః || ౪౮ || స్వయంభుంజీతమతిమానాత్మానంధన్యమావహా |
 నమారీనచదుభిక్షం నౌపసగ్భయంభవేత్ || ౪౯ || రాజాజయతి
 సంగ్రామేశత్రూనేవంకృతేవ్రతే | మహాలక్ష్మీవ్రతంమోహదజ్ఞానాన్న
 కరోతియః || ౫౦ || దారిద్ర్యంజాయతేతస్యమృతోనరకమాప్నుయాత్ |

౫౮ బృహద్బ్రహ్మసంహితా || పా|| ౧ || అ || ౧౧ ||

జ్ఞాత్వా దేహాభిమానాద్యోమహాలక్ష్మీవ్రతంత్యజేత్ || ౫౧ || తస్యాస్యం
చ సమాలోక్య సచేలం స్నానమాచరేత్ | జగతః పితరౌ సాక్షాత్ లక్ష్మీ నారా
యణౌ మతే ౫౨ || తావనాదృత్య మ్ముఖాత్మాకథం సరకం వ్రజేత్ | అశ
క్తో వ్రతమాస్థాతు పయోమూల ఫలాదిభిః || ౫౩ || హవిష్యేణాపిన కైస
వే కభు క్తేన వాపునః | సయేత్కాలం జపేత్సుక్తం యావత్కృష్టాష్టమీభ
వేత్ || ౫౪ || పాయసాన్నం నివేద్యా కభోజయిత్వా ద్విజస్మనః | తెనైవ
పారణం కుర్యాత్ప్రత్యచేన యథావిధి || ౫౫ || సవంధ్యం దివ సంకుర్యా
దే వ్యష్టశ్రౌః భిలషాహరిం || ౫౫౫ ||

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం ప్రథమపాదే సు
దత్తనగీతాయాం శ్రీవత్సచరితే సూక్తమాహాత్మ్యే మహాలక్ష్మీవ్రతవి
ధానం నామ దశమోధ్యాయః ||

పూర్వోక్తేన విధానేన సవసోదశభిః పునః | స్నాపయేత్కార్యము
ద్దిశ్యయజమానంచ భక్తితః || ౧ || ఋగ్విశ్వపంచదశభిస్తస్య సిద్ధిం బ్రవీ
మివః | ఘృతఘృతేన సమభ్యుచ్యాః పూర్వోక్తాశ్చక్తయః క్రమాత్ || ౨ ||
మధ్యమేకలక్ష్మీదేవీం మహాలక్ష్మీం ప్రపూజ్య చ | త్రిసహస్రం జపేత్సుకం
శ్రీసూక్తేన సమన్వితం || ౩ || దివ్యజ్ఞానబలే శ్వర్యసిద్ధయే భద్రపీతకే | స
మారోప్య గురుభక్త్యా శిష్యమాసే చ యేద్భుజే || ౪ || అలంకృతం వర
స్త్రీభిర్లాజైశ్చాప్యభివర్ధితం | నదత్సుపంచ ఘోషే ఘమహూతే
శోభనేతథా || ౫ || మధ్యస్థకుంభతోయేన మహాలక్ష్మీమనుస్మరే |
అభిషేచేత్క్రమాదన్వేకలక్ష్మీశ్శోభనాంబుభిః || ౬ || భద్రమస్తు శివం
చాస్తు మహాలక్ష్మీః ప్రసీదతు | ప్రణశ్యత్సశుభం సర్వం జన్మజన్మాంతరే
కృతం || ౭ || ఆశిషస్సంప్రయజ్జైవం గురుశిష్యం సమాహితం | మహా
పీతేన యేత్పాణిపల్లవేభ్యతమం గళం || ౮ || మహాదేవి మహామాయేవై
కుణ్డహృదయప్రియే | దేహి మే చరణాంభోజే భక్తిమవ్యభిచారిణీం || ౯ ||
సమోమాతర్మహాలక్ష్మీమేన న్యశరణార్థినః | సాన్నిధ్యం దేహి దేవే శి
పరిచర్యానువర్తనం || ౧౦ || అకామోవాసకామోవాప్రార్థయేద్దీన

యాగిరా । గురుంసత్వాద్విజ్ఞాభోజ్యవిసృజ్యవిహరే త్తతః ॥ ౧౧ ॥ అ
 భిషిక్తానతీవంధ్యాసూతే పుత్రంమహామతిం । మహారోగేషుజాతేషుకు
 ర్యాద్దోశ్రిహేషువైష్ణవః ॥ ౧౨ ॥ భూతేషుమనిషిమిత్రాదాకుర్యాన్మృం
 త్రతాభిషేచనం । సర్వసంపత్కరంపుంసాంసర్వసాభాగ్యసిద్ధిదం ॥ ౧౩ ॥ స
 ర్వరోగప్రశమనంసర్వాపద్వినివారణం । గర్భరక్షాకరం స్త్రీణాందీర్ఘా
 యుజ్జనకంపరం ॥ ౧౪ ॥ ప్రసూతానామపి స్త్రీణాం సూతికాగారరక్ష
 ణం । ప్రణవ్వుపుష్పగర్భాణాంపుష్పగర్భా భిరక్షణం ॥ ౧౫ ॥ ఆసన్నశ
 త్రుభీతానాంమహాభయవినాశనం । గతశ్రీణాంగతాజ్ఞానాంనిమిత్తేనాం
 చభూభుజాం ॥ ౧౬ ॥ శ్రియమాజ్ఞాంమతించైవసంపద్యయతిభక్తిః । ఆస్తి
 కానాంవదాన్యానాంగురుదేవైక్యభావినాం ॥ ౧౭ ॥ సిద్ధయోహ్యభిషే
 కేనసమాయాంతినసంశయః । నాస్తికాయనవక్తవ్యంనాధనాయాతిహిం
 సినె ॥ ౧౮ ॥ అ వైష్ణవాయదుష్టాయవైదికాయాపినోదిశేత్ । ఆస్తి
 కంచవిశుద్ధంచశాస్త్రంచ సమదశేనం ॥ ౧౯ ॥ అవిప్రమపిసంస్కు
 ర్యాన్మహాలక్ష్మ్యభిషేచనైః । అథప్రబోధయాత్రాంచకాతిక్యాం ప్ర
 బ్రవీమివః ॥ ౨౦ ॥ యస్యావిజ్ఞానమాత్రేణమంత్రసిద్ధిమవాప్నుయాత్ । అ
 మాప్రదోషసమయేబోధయేత్కమలాలయాం ॥ ౨౧ ॥ ఋగ్విశ్వవంచ
 దశభిస్సర్వైశ్చసహవేష్ణవైః । ఎకాదశీంసమారభ్యసంస్కుర్యాద్భాగ
 మండపం ॥ ౨౨ ॥ చిత్రధ్వజపతాకాభిర్వితానవరతోరణైః । గృహంసు
 ధాసితంకుర్యాత్సుగంధోదకవాసితం ॥ ౨౩ ॥ చామరాదిలసత్కుంభం
 కదళీ స్తంభమణ్డితం । వీణావినోదసంయుక్తంసలసత్కనాధితం ॥ ౨౪ ॥
 స్తబకామలపూగామ్రబిల్వంభోజకృతచ్ఛవి । శయనీయగృహేకన్యాం
 గాంచకాంచనదీపకం ॥ ౨౫ ॥ దళకనార్థం ప్రకల్ప్యాథసంభారా
 పూజనస్యచ । ప్రస్వాప్యవరపర్యంకేళూర్వమేవప్రబోధనాత్ ॥ ౨౬ ॥
 స్నానీయకలశాస్థాప్యనానాషధిసమన్వితాః । పక్వాన్నానివిచిత్రాణి
 నైవేద్యార్థంప్రకల్పయేత్ ॥ ౨౭ ॥ పూజావీతంచశంఖాదిస్థాపనం గురు
 పూజనం । అధివాసనవత్కుర్యాత్ప్రదోషసమయేతతః ॥ ౨౮ ॥ ప్రజ్ఞా

౧౦ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౧ || ౨ || ౧౧ ||

ల్యవరితోదీపాదీవపుతాంశ్చసర్వశః । తతఃప్రబోధయేద్దేవేంద్యజై శ్చీ
 సూక్తపాతిభిః ॥ ౨౯ ॥ ఘృతాతాళమృదంగైశ్చవీణాపణవవాదనైః । జ
 యశబ్దేనమశ్శబ్దేస్తవైరారాత్రికైస్తథా ॥ ౩౦ ॥ ప్రబుద్ధాందశ్శయే
 త్తావద్గాంకన్యాంఘృతదీపకం । దంతకాష్ఠాగ్నాశంధత్వామంగళదీప
 కం ॥ ౩౧ ॥ త్రేలాభ్యంగంసుగంధేనపాద్యాఘ్నాచమనంతథా । పంచా
 మృతాభిషేకంచసుగంధోద్వర్తనంతథా ॥ ౩౨ ॥ సవస్త్రాంగవిభూషాభి
 రచయేచ్చింతయన్ముఖేః । ధూపం దీపంచనేవేద్యం నానాసంభారసం
 యుతం ॥ ౩౩ ॥ తాంబూలాదశ్శకుసుమమాలికాభిఃప్రపూజ్యచాసహస్రనా
 మభిః పూజాం పృథక్కృత్వాపైత్యతాదిభిః ॥ ౩౪ ॥ ప్రసూనైస్తులసీపత్రై
 మాళతీమల్లికాదిభిః । కమలైః కమలాం దేవీంసమభ్యర్చ్యవిభా
 నతః ॥ ౩౫ ॥ చామరైరుచిరైశ్చిత్రైస్తంవీజ్య సరవాహనైః । సమా
 రోప్యమహాదేవీం తూర్యమంగళ నిస్వనైః ॥ ౩౬ ॥ సూక్తపాతై
 స్తవైఃపుణ్యైర్భామయేన్నగలేనిశి । మహానిశాయాంలాజైశ్చప్ర
 సూనైశ్చసమచితాం ॥ ౩౭ ॥ తామానయేత్పునఃపీఠేనీరాభ్యద్వారదే
 శకైః । తత్రజాగరణంకుర్యాత్పాతభక్తాప్రపూజయేత్ ॥ ౩౮ ॥ భో
 జనైర్దక్షిణాభిశ్చప్రదక్షిణాగతిస్తవైః । ఎవంయఃకురుతేదేవ్యాఃకాత్రి
 కేబోధనోత్సవం ॥ ౩౯ ॥ శ్రీసూక్తేనగృహంతస్యమహాలక్ష్మీనమః
 చతి । ఎవంజన్మోత్సవందేవ్యాద్వాదశ్యాంతుసమాచరేత్ ॥ ౪౦ ॥ భ
 క్తానాంశ్రేయసేవత్ససంభూతాక్షీరసాగరైః । శ్రీసూక్తైస్త్రియోదేవైః
 కాదశ్యాంసమచనం ॥ ౪౧ ॥ కృతంసహస్రనామ్నశ్చపఠనంహరిణేరితైః
 ద్వాదశ్యాంకమలాదేవీక్షీరాభితనయారమా ॥ ౪౨ ॥ దేవానాంకార్యసి
 ధ్యర్థంనిగతాజయనిస్వనైః । తస్మాచ్ఛ్రీవైష్ణవౌదేవీద్వాదశ్యా
 ముత్సవౌదయ ॥ ౪౩ ॥ విస్త్రీశ్చీసూక్తమంత్రజైరభిషేకంప్రవర్తయేత్ ॥
 పీఠతుసర్వతోభద్రదేవైర్జూడశభిర్యతై ॥ ౪౪ ॥ నివేశ్యకలశేచాప్టాపరి
 తఃకలశాన్న్యసేత్ । సర్వాషధిసమాయుక్తైస్తథా నానావిధోదకైః ॥ ౪౫ ॥
 కుంకుమోదకగంధోదకపాయోదకపూరితైః । తీర్థోదకైశ్చకుష్ఠోదకైర్మృ

త్రపూజే స్సమంతతః || ౪౩ || తులసీకుశహస్తైశ్చవిప్రైభాః పశ్యేత్సృ
దా | స్వస్తివాచనపూర్వంతుశ్రీసూక్తేనాభిషేచయేత్ || ౪౪ || అభిషే
క్తామృతహదేవీంవిష్ణునాసహమందిరే | పూజయేత్సంధపుష్పద్యైవే
ద్యైభాః క్తిసంయుతః || ౪౫ || జుహుయాదసలదేవీంవీకపూజనపూర్వ
కం | భోజయేద్బ్రాహ్మణాభక్తాః పరమాన్నేనశ్రద్ధయా || ౪౬ || అ
నుభూయనుఖంభూరిహ్యంతేతద్దాసతామియాత్ | సహస్రనామకవచం
శ్రీసూక్తంప్రత్యహంజపేత్ || ౪౭ || తస్యలక్ష్మీప్రసాదేనైవల్యంనాతి
దుర్లభం | వినాశ్రీవైష్ణవీందీక్షాంవినాశ్రీసూక్తసంస్తవం || ౪౮ || వి
నాశ్రీపూజనంలోకేకథంస్వాద్యైష్ణవైశ్వానరః | నవిష్ణునాసమందేవ్యాలం
తరంభావయేన్మనాక్ || ౪౯ || సంలీనాప్రణవేవీజేహ్యకారణమహూ
జ్జ్వలా | సహస్రనామకవచంశ్రీసూక్తంపంచవణికం || ౫౦ || యదివాం
పరమాశ్రద్ధాహరిరేషాపదేక్ష్యతి | శ్రీసూక్తపాఠకాస్సర్వేవయంచేహ
సమాశ్రితాః || ౫౧ || తపఃకుర్వోమహాదేవ్యాః కైంకర్యప్రాప్తికామ్య
యా | యదీచ్ఛసిమహాలక్ష్మ్యైసహవాసమనన్యధాః || ౫౨ || తదారాధ
యమానిన్యావిష్ణోశ్చరణపంకజం || ౫౩ ||

ఇతిశ్రీపంచరాత్రే బృహద్భిష్టసంహితాయాంప్రథమపాదేసు
దశశ్లోకాంతాయాం శ్రీవత్సచరితే శ్రీసూక్తారాధనం నామైకాదశోఽ
ధ్యాయః ||

శ్రీవత్సఉవాచ || విధింపురుషసూక్తస్యసమారాధనవత్త్వేనా |
వక్తృమహాభాగనాయూయంకృపాంకురితచేతసః || ౧ || త ఊచుః || నా
రాయణోఽస్యసూక్తస్యకర్తావక్తాపితాస్వయం | తథాపిచాభిధాన్య
మశ్శూరియతామేకచేతసా || ౨ || సంప్రాప్యాచార్యతోమంత్రం శ్రీ మద
హ్మాయేనంపరం | విధినాపౌరుషంసూక్తంగృహీయాత్పరమాదరాత్ || ౩ ||
అష్టాదశక్షుచోపేతంప్రణవాద్యంహరిప్రియం | సూక్తంనారాయణో
ద్భూతంతస్యారాధనసిద్ధయే || ౪ || ఉత్థాయరాత్రిశేషేషుస్వగురుంచింత్యచే
తసా | రాత్రివాసఃపరిత్యజ్యసాదాప్రత్యక్షవారిణా || ౫ || శుచోస్వాస

౬౨ బృహద్భక్తిహృదయసంహితా || పా || ౧ || ౨ || ౧౨ ||

నమాస్త్రీర్యమంత్రేణాధారదేవతాం నత్వాచ్యుతాదినాచమ్యస్థిత్యాధ్యా
 నపగోభవేత్ || ౬ || భూతోచ్చాటనకంకృత్యాహ్యస్త్రీణారక్ష్యసర్వతః
 మంత్రంసాదశేనంజస్తావ్యమహావిశ్వాసపూర్వకం || ౭ || తత్త్వత్రయమ
 సుస్మృత్యచిదచిత్పరమాత్మకం | చిత్తత్త్వమాత్మనోభావ్యంహ్యచిదా
 త్మోపకారకం || ౮ || పంచపంచదశైకంచప్రకృత్యాదిత్రిభిర్యుతం | శరీ
 రమచిదాఖ్యాతంకార్యరూపమృహమతే || ౯ || భావనానలయోగేనసం
 హృత్యానలవిద్యయా | అప్రాకృతమథోబీజంపంచకనోపకల్ప్యతాం
 || ౧౦ || శ్రీమద్భగవతఃపాదపరిచర్యోపయోగినం | దేహంవిచింత్యమతి
 మాధ్యానయోగంసమారభేత్ || ౧౧ || సదనంతగుణోపేతంకల్పాజ్ఞై
 కనికేతనం | విచిత్రతక్తిమైశ్వర్యపరిపూర్ణమనంకుశం || ౧౨ || నిత్యై
 కరూపమత్యంతభక్తవాత్సల్యగభితం | కారుణ్యదార్యగాంభీర్యమాధు
 ర్నేత్రైకసమాశ్రయం || ౧౩ || ఆధారభూతంసర్వస్యసర్వావధిమనల్పకం |
 సర్వాత్మకంసర్వతనుం సర్వమవ్యగ్రచేతనం || ౧౪ || సర్వజ్ఞంసర్వదైకా
 భంపరిణామవివక్షితం | జ్ఞానానన్దబలైశ్వర్యసంకోచరహితంసదా || ౧౫ ||
 స్వతంత్రంసర్వనేతారమంతర్యామిణమచ్యుతం || నిరాతంకంనిరాధారం
 నిరంజనమనామయం || ౧౬ || అనిత్యచారతంత్ర్యాదివిశేషరహితంహరిం |
 అజహత్సవిశేషాధ్యంసత్యసంకల్పసత్పతిం || ౧౭ || కారణంసర్వకార్య
 స్యసర్వధార్యస్యధారకం | హరికంసర్వహార్యస్యసర్వభాస్యస్యభాసకం ||
 ౧౮ || సర్వస్మిన్వాపకంశుద్ధంవాపకాంతరవక్షితం | గంత్యాణాంపర
 మంగమ్యంభోక్త్యాణాంభోగ్యముత్తమం || ౧౯ || సాధనానాంపరంసా
 ధ్యంస్వస్యసాధ్యస్యసాధనం | దేవానాందేవతందివ్యంఫలానాంపరమంఫ
 లం || ౨౦ || అనన్యానాంచసర్వస్వంనిధేనానాంపరంధనం | వాచ్యంస
 మస్తవేదానాంచితయేత్పరమేపదే || ౨౧ || కలయాతలమాసాద్య
 పాదపద్మాసనం తుయత్ | విధృతంస్త్రైకదేశేనతస్మిన్నస్త్రిప్రాప్తిపం
 కజం || ౨౨ || విద్యామయమహాతత్వేనవశక్తిసమన్వితే | ధర్మాదిసేవి
 తపదేధందోభిః పరివేష్టితే || ౨౩ || సమాసీసంశ్రియాసాధానభూమ్యాదే

వ్యాసీషేవితంసీశయాాలాలితంచాగ్రేనానాకేళికలోదయైః || ౨౮ || కోటి
సూర్యప్రతీకాశకిరీటావృతము స్తకం । భాస్వన్మణిగణాకీర్ణకుడ్మలాభ్యాం
విరాజితం || ౨౯ || కోటిమన్మథమాధుర్యభంజకాలకమండితం । నీలాం
బుజదళోదేకభంగిలోచనకోభితం || ౩౦ || అత్యచ్ఛసాలవిలసత్తిలకశ్రీ
విమోహకం । సాంద్రనీలాంబుదశ్యామస్వచ్ఛాదశకపాలకం || ౩౧ ||
మందహాసోజ్జ్వలముఖందంతావళివిరాజితంరుచిరౌష్ణపుటామోదసమా
హూతాళిసంవృతం || ౩౨ || కంబుగ్రీవ్రైల్లసద్వివృతాస్తభోద్ధీప్తవక్షసం ।
చతురాజానుదోదణ్డవిభూషితభుజాంతరం || ౩౩ || చక్రశంఖగదాపద్మ
దివ్యాయుధవికాశితం । బాలమృగవిన్దీర్ణప్రభాంబరవిభూషితం ||
౩౪ || భ్రమద్భ్రమరఘంకారముభరీకృతవిగ్రహం । ఆపాదతలసంలగ్నం
బిభ్రాణంవనమాలికాం || ౩౫ || భక్తార్పితమహామోదవిమోదితదిగం
తరం । సమంజీకతులసీమాలయాఽలంకృతోదరం || స్ఫురన్మయూఖ
శీతాంశుముక్తావళివిభూషితం । త్రివళీగర్తవిభ్రాన్తవిముక్తజనమానసం
|| ౩౬ || నితంబమండలాలంబి రత్నకాంచీలసత్త్విషం । ఊరుద్వయవిని
ధూతకదళీమత్తవారణం || ౩౭ || జానుజంఘోచ్చగుల్ఫాచ్ఛనఖకాంతి
విరాజితం । సురాసురశిరోరత్ననీరాజితపదాంబుజం || ౩౮ || శేషభోగాన
నాసీనంవిష్వక్సేనాదిభియుతం । ముక్తాజాలలసచ్ఛత్రవిరాజితనభస్తలం
|| ౩౯ || నిత్యముక్తజనాజీవ్యచరణాంబుజనైభవం । అసీమగుణమంజూ
షాంక్రియాలాలితపద్మశం || ౪౦ || కోటిశీతాం శుసందోహలసచ్ఛామర
మండితం । ఛందోభిస్తుయమానంతంపురతోమంగళేస్తవైః || ౪౧ ||
సిద్ధగంధర్వదిక్పాలకిన్నరోరగగాక్షసైః । సదాసంచింత్యమానాంఘ్రిమా
దిదేవంబిన్ద్రయేత్ || ౪౨ || సన్న్యసృవామహస్తాదినిజాంకేషువివక్షణః
మూలమంత్రంచమతిమాజపేదచలమానసః || ౪౩ || భగవత్పరిచర్యాం
గతయాదాసోహమాజ్ఞయాదేహశుద్ధింకరిష్యామిచేతి సంకల్ప్యసర్వతః
రం । మనసావపసాచైవశరీరేణతథేవహియథాకుర్యాంతవై వాహంక
ర్మనాథతథాకురు || ౪౪ || యత్రయత్రనమాకాంతమనోమేపరిసర్వతి ।

తత్రతత్రతవానంతదేహబుధ్యాసనపఞ్చతు || ౪౩ || తత్సప్తేయేతిచవాక్యే
 సకార్యనూత్రేవ్యవస్థితః | ఆత్మరూపతయాయస్మాత్త్వమేవపురుషోత్త
 మ || ౪౪ || ఇతిబుధ్యాహ్వసీకేతనిర్దేవరస్సాన్యంహిసర్వతః | భేదబుద్ధి
 నన్దేవాస్తుత్వయివస్తునిచాత్మని || ౪౫ || పరమైకాంతినాంప్రాప్యస్త్య
 మేవకరుణానిధే | పరమైకాంతినందేవపరజ్ఞానసమన్వితం || ౪౬ || పరభ
 క్తియుతంసమ్యక్కురుమామనపాయినం | నిస్సీమనవసాన్దర్యసుధాసింధు
 విగాహితం || ౪౭ || ఎవంధ్యాత్వాథమనసానిత్యం సంబంధమాత్మనః |
 నాహందేహాననైప్రాణోనమనోహంనచేంద్రియం || ౪౮ || నవణో
 నాశ్రమశ్చాహంనమనుష్యోనదేవతా | నయక్షోరాక్షసోనైవనదేతో
 దానవస్తథా || ౪౯ || నిరుపాధికసత్తత్వాత్తవదాసోస్మికేవలం | తవాన
 న్యాహాశేషోహంతవాజ్ఞాపరిపాలకః || ౫౦ || దాసోహం నిత్యసంబం
 ధీత్వమేవమమనత్పతిః | అతోహ్యసన్యసేవాగ్ధం నియోజయనిజం
 జనం || ౫౧ || ఇతిప్రార్థ్య మృదాలిప్తహస్తపాదాం గళీషణి |
 ఆచాస్తస్సంయతోమాసీతిర్ధాన్యా వాహ్యతజ్జలై || ౫౨ || ప్రాణానా
 యమ్యసం చింత్యహృదిలక్ష్మీ సమన్వితం | మూలెనస్నానవిధినాస్నా
 త్వాదేవం ప్రతోష్యచ || ౫౩ || సూర్యమండలమధ్యస్థం శ్రీమన్నా
 రాయణంహరిం | అఘ్యం దత్వాతుగాయత్ర్యా ప్రమ్యమ్నాదిధి
 యాపితౄణా || ౫౪ || సంలప్యదభిపాణిస్తుప్రాణానాయమ్యసర్వతః |
 సంప్రోక్ష్యస్త్రీణాచాస్పృష్టంధాతంకాపాసక్షంతథా || ౫౫ || ఔమం
 వాహ్యావికంవాపిధృత్వావృక్షమయంతువా | గురువైష్ణవపదాబ్జతీర్థమా
 ధాయమస్తకే || ౫౬ || ఊర్ధ్వపుష్కాదికంకృత్వాశ్రీరేఖామరుణప్రభాం
 ధృత్వాదాసోస్మిసంచింత్యతథాయుగళమాలికాం || ౫౭ || పూజార్థంశ్రీ
 పతేకుంభవగాదాయోద్ధార్యమూర్ధని | నామసంకీర్తయవిష్ణోఃపఠే
 త్సాక్షాత్కమథాపివా || ౫౮ || పుష్పాణితులసీంచేవనీత్వాగచ్ఛేద్ధరగృహం
 ద్వారదేవాన్నమస్కృత్యనిత్యముక్తాంశ్చపాపహర్దా || ౫౯ || మాజ్ఞా
 యేస్మద్విగ్రహిణీర్మాత్ర్యుంచాపవాహయేత్ | లేపయేత్పరయాభక్త్యా

దాసోమ్యద్గోమయాంభసా || ౬౦ || దీర్ఘప్రజ్ఞావ్యతిరేతోఘృతతేల
మయాపృథక్ | ప్రబోధయేత్పథానూక్తందేవంపర్యంకశాయినం || ౬౧ ||
ఘంటాదుండుభినిఘోఃప్రైశ్యంఖతాలమృదంగకైః | గుణాననువదన్పు
ణ్యాపురాణాగమసంస్తుతాః || ౬౨ || సంస్థాప్యలక్ష్మీసహితందివ్యసిం
హాసనేప్రభుం | దంతోల్లేఖంకారయిత్వామూలెనతులసిదళైః || ౬౩ ||
మంగళారాత్రిమాదాయప్రభాసందర్శనాద్రవేః | ప్రాగేవభ్రామయేద్వి
ద్యాఘంటాంవామేనవాదయన్ || ౬౪ || పాత్రాసాదనకంకర్మకుర్యా
ద్గురుపదంస్మరన్ || స్వాసనేవిధినాక్ష్మప్రేభూతశుద్ధివిధాయచ || ౬౫ || లి
పితత్త్వవృషీకేశమునిమంత్రపదాక్షరాః | విన్యస్యహృదయాద్యంకేశ
రన్యాసంవిధాయచ || ౬౬ || తతోబద్ధశిఖోమాసీచోద్వేషుద్ద్రిధరో
నఘః | విన్యసేత్పైరుషంసూక్తంశ్రీసూక్తంచవిధానతః || ౬౭ || హస్త
స్యసంపుటంకృత్వాస్మృత్వావిష్టుంతథాఽవ్యయం | శ్రీభూసీశాసుఖా
సీనంమాయాతీతే పరేపదే || ౬౮ || విన్యస్యప్రథమాంవామేద్వితీయాం
దక్షిణైకరే | తృతీయాంవామపాదేతుచతుర్థీందక్షిణైస్యసేత్ || ౬౯ || పం
చమింవామబాహుపాతుష్ఠీందక్షిణతోస్యసేత్ | కంఠత్రయోదశీంస్య
స్యేత్తథావక్త్రేచతుర్దశీం || ౭౦ || అక్షిఃపంచదశీంకృత్వాఊడశీమ్మూ
ర్ధ్వివిన్యసేత్ | సర్వాంగమ్నాజయేద్ద్వాభ్యామృగ్భ్యామాత్మనిసాధ
కః || ౭౧ || ఎవందేవతనాన్యస్యపశ్చాద్భాగంసమారభేత్ | ఆవిభూత
స్యదేవస్యమహావైకుంఠవిష్టరాత్ || ౭౨ || మాయాతల్పేనిషణ్ణానాంజీవా
నామశరీరిణాం | శరీరక్లృప్తయేభోగభుక్తయేముక్తయేతథా || ౭౩ || పా
దే కలీలోభగవాన్ లీలయాప్రేరితోముదా | సహస్రశీమాపురుషఃప్ర
థమోభువనాత్మకః || ౭౪ || మహాత్సంజ్ఞోఽబ్జగభఃశ్చబ్రహ్మయోని
స్సనాతనః | జలశాయీజగన్నాథః ప్రాకృతాధీశ్వరోహరిః || ౭౫ || త్రి
పుత్రహకార్యకారీచనానారూపోనిరంజనః | భూలోకపాదోవిశ్వాత్మా
భువ్రాజానుస్సువకటిః || ౭౬ || మహానాభిశ్చహృదయంజనలోకః ప్ర
కీర్తితః | కంఠదేశేతపస్తస్యలోకఃఖ్యాతఃపరాత్మనః || ౭౭ || భువ్రా

౬౬ బృహద్భ్రహ్మసంహితా || పా || ౧ || అ || ౧౨ ||

అలాటసంధ్యోస్తుసత్యలోకఃప్రతిష్ఠితః । సర్వావతారనిలయఃపురుషో
యంసనాతనః ॥ ౭౮ ॥ వే రాజశ్రీపతిశ్రీమానుషాస్యముక్తి కాంక్షి
భిః । అస్తే వ్రవాంశకలాస్స ర్వేమత్స కూర్మాదయశ్చయే ॥ ౭౯ ॥ తథే
వబ్రహ్మరుద్రాద్యాదేవామన్వాదయోన్మపాః । పూజ్యఃపురుషసూక్తై
ననానాబలిపరిచ్ఛదైః ॥ ౮౦ ॥ సాలగ్రామేజలవహ్నాహృదయేచగు
రౌద్విజై । అచాయామాత్మ నితథావేష్టవేభగవత్ప్రియే ॥ ౮౧ ॥ సం
పూజ్యఃపరయాభక్త్యాహరినాఽరాయణస్సవ్యయం । సగుణాత్పురుషాద
స్మాద్దేవరాజాత్పురుషఃపరః ॥ ౮౨ ॥ లోకాతీతః పరపదేపరమాత్మా
వ్యవస్థితః । హిరణ్మయేపరేకోశేవిరజం బ్రహ్మ నిష్కళం ॥ ౮౩ ॥
తచ్చుద్ధంజ్యోతిషాంజ్యోతిస్తద్భదాత్మ విదోవిదుః । గమనాగమనాతీతస్స
దైకరసవిప్లవః ॥ ౮౪ ॥ సదైకలీలానిరతస్సదనంతగుణాన్వితః । అప్రాకృ
తవిహరస్థోనిత్యముక్తజనాశ్రయః ॥ ౮౫ ॥ సర్వావధిస్సర్వశేషీనిర్వికా
రోనిరంజనః । ప్రకృతిఃపురుషస్యాయంవై రాజస్యమహాత్మనః ॥ ౮౬ ॥
ఎతస్మాన్నపరంకించిత్సాకాష్ఠాసాపరాగతిః । పరమైకాంతినాంగమ్యస్నే
ప్యాభోగ్యోఽథసాధనం ॥ ౮౭ ॥ మంత్రరాజానుసంధానకర్తృణామ
యంసంహితః । సర్వధర్మాపరిత్యజ్యప్రపన్నాయేహరింపరం ॥ ౮౮ ॥
తేయాంతిపరమంస్థానంయతోనావత్తతేపునః । ఎషభాగవతానాంహిలీ
లారసవిలోకినాం ॥ ౮౯ ॥ లోకోనిత్యఃపరేప్యామ్నినిగుణస్సద్గుణాశ్ర
యః । నకమిణాంగతిస్తత్రజ్ఞానినాంసగతిఃపునః ॥ ౯౦ ॥ గతిరేకాంతి
నామత్రయైర్భరోనిహితోహరా । సహస్రశీమాపురుషస్సహస్రాక్షస్స
హస్రపాత్ ॥ ౯౧ ॥ యోఽణ్డభూమింసమావిశ్యదశాంకుశమథాభవత్ ।
తస్మాత్పురుష ఏవేదం సర్వంచిదుదరీకృతం ॥ ౯౨ ॥ భూతంభవ్యంభవిష్యం
యద్యేనావిశ్యప్రకాశితం । యోధతాఽస్యశరీరస్యచతుర్దశపదాత్మనః
॥ ౯౩ ॥ మహాపురుషనామాసాయశ్చేతేనలిలేపురానారాయణేతివిఖ్యా
తఃప్రవేశాద్విష్ణురుచ్యతే ॥ ౯౪ ॥ వాసనాద్వాసుదేవేతిహరణాద్ధరిరుచ్యతే ।
త్రిపాద్విభూతిసంవిప్లవః పాదభూతిముపస్థితః ॥ ౯౫ ॥ ఉపాస్యస్సైన్వకయా

పేణానానూపేణవాపునః | వే రాజశ్చేక్ష్మకరూపేణానామత్స్యదిమూ
 తిభిః || ౯౬ || అంతర్యామితయాబ్రహ్మరుద్రేంద్రవసుమూతిభిః |
 కానేకస్వరూపాసుసర్వాచాసుత్రిపాత్ప్రభుః || ౯౭ || ఆవాహయేత్తమే
 కాంతీయోజ్యాయానతిత్తిష్ఠతి | అమృతత్వస్యచేశానాథగవాఃపురుషో
 త్తమః || ౯౮ || నకర్మఫలభుగ్భోక్తాభోజకస్సర్వకర్మిణాం | ఆధారశక్తి
 మారభ్యప్రీతదేవాప్రపూజ్యతు || ౯౯ || కణికాయామథోదేవమా
 నయేదాద్యయాముచా | యథాదేహేతథాదేవేన్యాసంకుర్యాద్విధానతః
 || ౧౦౦ || ద్వితీయయానందద్యాత్వాద్వ్యంఘ్రైవతృతీయయా | చతు
 థ్యాఽఘ్నంప్రదాతేవ్యంఘ్రంఘ్రాచమనంతథా || ౧౦౧ || షష్ఠ్యాన్నా
 నం ప్రకుర్వీతసప్తమ్యావసనంతథా | యజ్ఞోపవీతంచాష్టమ్యానవమ్యా
 గంధలేపనం || ౧౦౨ || పుష్పందేయందశమ్యాస్యాదేకాదశ్యాతుధూపకం |
 ద్వాదశ్యాదీపకందద్యాత్రియోదశ్యానివేదనం || ౧౦౩ || చతుర్దశ్యాజ
 లందద్యాత్పంచదశ్యాప్రదక్షిణం | షోడశ్యోద్వాసనంకుర్యాద్ద్వాభ్యాంసం
 స్తవనంస్మృతం || ౧౦౪ || ఎవంషోడశభిశ్చైకేవ్యష్టాదశభిస్తథా | తాభి
 రిచ్చంతిక్మతినోవైష్ణవంయజనంసదా || ౧౦౫ || స్నానేవస్త్రైచస్త్రైవేద్య
 దద్యాదాచమనంపుథక్ | షణ్మాసాన్నిధిమాహ్నోతియోచయేదేవమే
 వహి || ౧౦౬ || ద్వాదశ్యాంతువిశేషేణయజనంహవనంస్మృతం | ల
 క్షంపురుషసూక్తస్యపాఠయిత్వాద్విజాతిభిః || ౧౦౭ || సహస్రనామ్నా
 మయుతంశ్రీసూక్తేనసమన్వితం | త్రిభిర్దినైశ్చజహయూద్దశమ్యాది
 భిరేవచ || ౧౦౮ || లక్షమేకంతిలాజ్యేనశ్రీమదప్తాక్షరేణచ | కార్యసిద్ధి
 భవేత్తస్యనిష్కామోమోక్షమాప్నుయాత్ || ౧౦౯ || హవిష్యాశీ
 మహీశాయీమాసేపతనమాచరేత్ | యావద్ధ్యానంసవికృతంయావదా
 సనసంస్థితిః || ౧౧౦ || తావదేవాభ్యసేత్సూక్తంశ్రీసూక్తపుటితంయ
 మీ | ఎవంచాయుతపాఠేనలక్షపాఠేనవాపునః || ౧౧౧ || అసాధ్యంసా
 ధయేద్ధీమాపురుషారాధనేవిధిః | దశలక్షప్రపాఠేనమహాపురుషః ఈ
 రితః || ౧౧౨ || కోటిపాఠేనభవతితథాతిపురుషాత్మకః | బ్రహ్మభ్యేతి

అ. బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౧ || అ || ౧౩ ||

పరంయోహి యజతేపురుషోత్తమం || ౧౧౩ || యోతీత్యసర్వపురుషా
సర్వావధితయాస్థితః || ఎవంసావరణంసాంగాయుధంచసహశక్తికం || ౧౧౪ ||
అచయేత్పరయాభక్త్యాసూక్తేనానేనవైష్ణవః | తస్మాద్విప్రధరానాథ
సూక్తాభ్యాంశ్రీపతింయజ || ౧౧౫ || సహయోగోభగవతాభవిష్యతిస
సంశయః | తదథమిహతిష్ఠామోవహ్నితీర్థేసమాహితాః || ౧౧౬ ||
సూక్తం ప్రజపతాంచాత్రవ్యతీయునశ్శతం సమాః | శ్రీవతోవిష్ణుధ
ర్మాచసంప్రాప్యానేకకారణం || ౧౧౭ || ప్రణిపత్యోభితౌతావన్నారా
యణమపశ్యతాం || ౧౧౮ ||

ఇతి శ్రీపంచరాత్రేబృహద్భిష్టసంహితాయాంప్రథమపాదేషు
దశశానగీతాయాం శ్రీవత్సచరితేపురుషసూక్తారాధనవిధినామద్వాదశో
ఽధ్యాయః || ౧౨ ||

తతస్తాభగవత్పాశ్వాశ్వామాగతౌసృపతిద్విజౌ | ద్వయాధికారిశౌభూ
త్వాన్నాత్వాసంతపసప్రహదే || ౧ || దేహినౌమంత్రరాజంచద్వయంచచర
మంత్రాః | సూక్తైద్వన్వణాఘర్మానువాకంవైపావమానకం || ౨ || దా
త్వం దేహిదీనాతిభంజనానన్దవిగ్రహ | తవతీర్థస్యమాహాత్మ్యంవిజ్ఞాతం
న్నానమాత్రతః || ౩ || నివర్త్యవిధిక్తేంకర్యమాకారత్రయసంయుతః |
పాలయభగవద్వాక్యంద్వయమావతయన్ముదా || ౪ || ఆదేహంతమి
హస్థాస్యేలోకయాత్రాంప్రవతయన్ | అతోఽనుగ్రహవర్షిణ్యాదృ
ప్త్యాదేవావలోకయ || ౫ || ఎవంసంశ్రుత్యతద్వాక్యంసరోనారాయణో
మునిః | సస్మారహవకోద్దీప్తజ్వాలామాలిసుదశశానం || ౬ || ద్వాదశౌ
రమృహశస్త్రంకోటిసూర్యానలప్రభం || మహామోహతమోభూతసృ
ష్టిసంహారకారకం || ౭ || జ్ఞానవిజ్ఞానజనకం దురితక్షయకారకం | సాన్ని
ధ్యంపరమేశస్యపరమైకాంతినాంనిధిం || ౮ || మోక్షద్వారంసహస్రారం
దదశశాపురతస్థితం | తథైవపాంచజన్యాఖ్యంధ్యానధస్తాఖిలామయం ||
౯ || సుదశశానమహాజ్వాలపాంచజన్య మహారవ | ప్రపన్నయోర్ద్వ
యోగాత్రంకురుతంలాంఛనాన్వితం || ౧౦ || ఇత్యుక్త్యాబాహుయు

గళంతయోనానారాయణోహరిః | అంకయామాస హేతిభ్యాంపారమైకాం
 త్యసిద్ధయే || ౧౧ || పంచామృతేన సంస్నాప్యశంఖచక్రేనిజాయుధే |
 స్థాపయామాస పురతస్సంస్కారాంతరసిద్ధయే || సుదశణప్రభావేనప్ర
 ధ్వస్తానేకబద్ధనా | శుద్ధస్ఫటికసంకాశౌక్షణాదేవబభూవతుః || ౧౩ ||
 తీర్థభూతేశరీరేహితయోస్తునికటస్థితాః | మునయః పూజయాంచక్ర
 శ్చరణక్షౌళనాదిభిః || ౧౪ || వహ్నిపూతశరీరస్యచాదతీర్థాభిషేచనం | యే
 కుర్వంతిజనాస్తేవే భవంతిహృద్ధికారిణః || ౧౫ || అధికారస్యసిద్ధ్యర్థంచక్ర
 యుక్తస్యయేతనుం | ప్రణమంతిముదాయుక్తాస్తైకృతార్థానసంశయః |
 ౧౬ || వయంధన్యావయంధన్యావయంధన్యా ఇతిధ్వనిః | సమపద్యతసర్వ
 త్రగిరిగహ్వరనిగతః || ౧౭ || సహస్రశస్త్రదాప్రాప్తాశ్చిరకాలనివాసినః |
 చక్రాంకన్యావలోకార్థంపుణ్యాహమితివాదినః || ౧౮ || తదానారాయణం
 దేవంబద్ధాంజలిపుటాచతో | ఊచతుస్సంభ్రమంచాప్తాశ్రీవత్సన్యపసత్త
 మా || ౧౯ || సానురాగామహీచైషాధత్తై సోత్పులకాంతనుం | ఘోర
 శోభననిఘోషైర్దేవాదీనాం జయస్వనైః || ౨౦ || వవృషుశ్చ
 లతాపతామారుతాందోళితాభృశం | కింసుమానిజగుశ్చైతేసిద్ధగంధ
 ర్వకిన్నరాః || ౨౧ || నారాయణ ఉవాచ || మనుష్యాణాంసహస్రేషు
 కశ్చిద్యతతిసిద్ధయే | యతతామపిసిద్ధానాం కశ్చిదాత్మానమేవమాం ||
 ౨౨ || వేదతత్త్వవిదాంకోపిమదేకరసనిభారః | ప్రపన్నోజాయతేకో
 పిహ్యేకాంతీచక్రలాంఛితః || ౨౩ || పుత్రేకారాగృహాన్ముక్తైయథా
 ౭౭నందః పితృభవేత్ | తథానన్దమయో౭హంస్యాంపరమైకాంతీద
 శణే || ౨౪ || శరీరభూతామేసర్వేజడచేతనయోనయః | మమానన్దవశా
 త్సర్వే లోకాభూరాదయోద్విజ || ౨౫ || అనన్దినౌభవంతీహపరమౌత్స
 వనిర్వృతాః | దేవాసురమనుష్యాశ్చసిద్ధగంధర్వకిన్నరాః || ౨౬ || అ
 యంభాగవతోజాలోనైక్కుఙ్గాంయాతివేద్రువం | అతిక్రామతినాకాది
 లోకానేషమహూజ్జ్వలః || ౨౭ || అతిధిభవితాస్మాకంయస్యచాదజ
 స్తేస్తదా | ఆత్మనంపావయిష్యామిఇతినృత్యంతిభవరాః || ౨౮ || వి

నాభాగవతీందీయోవిన్దై కాంతినిషేవణం । నాధికారోమహాభాగపరమై
 కాంతినాంపథి ॥ ౨౯ ॥ భగవత్కృపయాజ్ఞానకర్మయోగాదిభిన్నైకాం
 ముక్తిభుక్తిస్తథాసిద్ధిజ్ఞానైతేనాత్రసం శయః ॥ ౩౦ ॥ వినాభాగవ
 తానాంహిపాదాబ్జాంభోభిషేచనాత్ । నై కాంతికఃపరోభావఃకల్పకోటి
 శతే రపి ॥ ౩౧ ॥ మహాభాగవతాయత్రనివసంతిమహీతలైధన్యాసేయం
 మహీరాజ్జయథాదాతరిరాజని ॥ ౩౨ ॥ బహుకాలకృతావాసాస్సంల
 భౌత్మవిచారణాః । నై కాంతిభావైషగతాయేనయామోరమాపతిం ॥
 ౩౩ ॥ ముక్తిద్వారమిదం జాతమస్మాకమితివాదిసః । అభిద్రవంతేవాం
 పాశ్వేంషట్పదాఃపాదపంయథా ॥ ౩౪ ॥ బుభుక్షితానాందీనాంసుభి
 క్షేపిచవత్సరే । అన్నం చలభ్యతేయత్ర పున్యాహంతుతమచ్యతే ॥ ౩౫ ॥
 పృథివ్యాం యత్రచై కాంతీసాధన్యానాపరామహీ । సకామోయత్రచై
 కాంతభావైభాగవతోభవేత్ ॥ ౩౬ ॥ ఈషాత్రయనిర్ముక్తమ్మామెక
 మనువర్తినం । ఎకాంతినముపాసేఽహంకిముతాసురమానుషాః ॥ ౩౭ ॥
 ఎవంప్రభాషితోవిప్రస్యపానారాయణేనతే । ప్రహృష్టైగతసందేహాప్ర
 ణామంచక్రతుభ్యుశం ॥ ౩౮ ॥ తతోనారాయణోదేవస్సస్మారద్వాద
 శాకృతీః । కేశవాద్యాస్సమాజగ్ముస్సపత్నీకాః కృపాన్వితాః ॥ ౩౯ ॥
 స్వస్వవాహనభూషాధ్యై స్వనామాహ్వనకాతరాః । తాన్విలోక్య
 ముదాయుక్తస్సర్వాచార్యశిరోమణిః ॥ ౪౦ ॥ ఉవాచవచనంచారువికస
 ద్వాదనాంబుజః । చక్రసంతప్తయోఃపూతగాత్రయోర్దా సభూతయోః ॥
 ౪౧ ॥ లలాటాదిషుచాంగేషుకురుద్వంగతిమాత్మనః । ప్రణవాకారతాం
 ప్రాప్యరేఖాభిస్తిస్మభిస్సదా ॥ ౪౨ ॥ ఇమాతుపరమోదారోదేవాంతర
 మహోహ్యచ । ప్రయోజనాంతరంహిత్యాసాధనాంతరమేవచ ॥ ౪౩ ॥ సం
 బధాంతరముత్పజ్యస్వకర్తృత్వంవిహాయచ । సాక్షాదేకేనమనసా శ్రీప
 తింశరణంగతౌ ॥ ౪౪ ॥ తస్మాత్పుండ్రాత్మనాత్ర స్తరత్కథంసురసత్త
 మాః । యథాఽనయోమన్మోయోగోనాన్యత్రాక్రమతేమనాక్ ॥ ౪౫ ॥
 ప్రతిక్షేయంకృతాపూర్వంవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా । మయిన్యస్తభరోరక్ష్యో

మయాసర్వాత్మనాజనః || ౪౬ || ప్రాణైర్దాఢైర్గణైశ్చైవహేతిభి
 స్తనుభిస్తథా | మయాపిసర్వనాభేనసంరక్ష్యశ్శరణాగతః || ౪౭ || ప్రవీప
 కలికాకారాయారేఖాపుష్కరిమధ్యగా | తస్యారూపేణలక్ష్మీత్వంకలయా
 సన్నిధింకురు|| ౪౮|| ఓంనమః కేశవాయైతిమంత్రోచ్చారణమాత్రతః | ప్రప
 న్నస్యతనుంతావత్సత్యజెన్నాశుచావపి || ౪౯ || లలాటేదృశ్యతేయావ
 దూర్ధ్వఃపుండ్రంవిధానతః | అతస్తుశ్వేతద్రవ్యేణచోర్ధ్వఃపుండ్రధరోభ
 వే || ౫౦ || శ్రీవత్సశాసనాద్విష్ణోర్నామతః | కేశవాదయః|ఆవిభవం
 తిపుండ్రేషునాత్రసందేహభాగ్భవ || ౫౧|| చతుర్థావాసుదేవస్యమూ
 తిభిన్నావిలోక్యతే|సాలగ్రామశిలాయాపాద్వితీయా సురనిమ్నగా ||
 || ౫౨ || తృతీయామంత్రయాపాచచతుర్థేపుండ్రరూపిణీ | వైష్ణవానాంహి
 తార్థాయశీవానాంపావనేచ్ఛయా|| ౫౩||పుండ్రాకారం సమాలోక్యతనా
 సం విశతేహరిః | శ్రియాసాధం నిజావాసమా లోక్యపురుషోత్తమః
 || ౫౪ || అశుచిర్వాప్యనాచా రీమహాపాపయుతోపివా | పుండ్ర సంధార
 దేణావనిభయత్వంప్రపద్యతే || ౫౫ || స్త్రియోవై శ్వాస్తథాశూద్రాష్ట్రే
 చ్ఛావాఽంత్యజజాతయః | ఊర్ధ్వఃపుండ్రధరాస్సర్వేనమస్యాదేవతాభవ
 || ౫౬ || ప్రణమంతివిమానస్థాదేవాఅపినహస్రశః | దృష్ట్వాభాగవతందూరా
 దూర్ధ్వఃపుండ్రాంకితంజనం || ౫౭ || ధ్యానార్థమూర్ధ్వః పుండ్రాణాందేవ
 తాదృక్పథంగతాః | ఎవంధ్యాత్వాతనౌధార్యాశ్శ్రియాదేవ్యానమన్వి
 తాః|| ౫౮||నారదాద్యాఙ్గిరః || పితామహమహాప్రాజ్ఞశ్రీవత్సేనస్యపేణ
 చాయథాఽవలోకితాస్తావై తథానౌవక్తుమహాసి || ౫౯ || బ్ర
 హ్మహ్మవాచ || లలాటేకేశవంశంఖచక్ర ఖడ్గగదాధరం సువణఃవణః
 మమలంముక్తాధరణ భూషితం || ౬౦ || శుక్లాంబరధరం సౌమ్యం
 నారాయణ మథోదరై | పీతవాసస మబ్జాక్షంశం ఖపద్మగదాసికం
 || ౬౧ || మేఘశ్యామంమణివ్రాతవిభూషణధరంస్మరేత్ | మాధవంచో
 త్పలప్రఖ్యంతస్తకాంచనభూషణం|| ౬౨ || చక్రశార్ఙ్గగదాఖడ్గధారిణం
 ఛక్షుసిన్ధితం | గోవిందంకంఠదేశేతుతథేవై నంచించితయేత్ || ౬౩ || విష్ణుంచ

దక్షిణైకుక్షౌగౌరవణం మనోహరంచక్రశంఖం హలంఖడ్గం బిభ్రాణం
 త్తామవాససం || ౬౮ || అరవిందనిభం దేవం బాహుమధువినాశనం । చక్రం
 శాఖ్యం చముసలం పద్మం బాహుచతుష్టయే || ౬౯ || కంఠరేదక్షిణైదేవం
 రక్తవణం త్రివిక్రమం శంఖచక్రగదాఖడ్గధారిణం మకుటాన్వితం || ౭౦ ||
 వామనం కుండవణాభం పుండరీకాయతేజ్జ్వలం దోభిః రవ్యజ్రం గదాంశం
 ఖంధ్యా యేద్భిభ్రాణమంబుజం || ౭౧ || వామకుక్షౌతథా వామబాహుకే
 శ్రీధరం స్వరేత్ । చర్మశాఖ్యాసిపద్మానిధారయంత్యుహాప్రభం || ౭౨ || ర
 క్తారవిందనయనం ముక్తాదామవిభూషితం । విద్యుద్వణం హృషీకేశం వా
 మస్తంధైర్యుణః ప్రజం || ౭౩ || రక్తాంబరధరంచక్రశాఖ్యం హలమసింత
 థా । ధారయంతం స్ఫురత్కణం పుండరీకావతం సకం || ౭౪ || పద్మనాభంత
 థా పృష్ఠపీతవాససమేవహి । ఇంద్రసీలనిభం శంఖచక్రపద్మగదాధరం || ౭౫ ||
 త్రికేదామోదరం నామరత్నభూషణభూషితం పద్మం శాఖ్యమసింశంఖం
 ధారయంతం ఘనప్రభం || ౭౬ || వాసుదేవంచశిరసి చింతయేదుక్తలక్షణం । స
 హస్రదళమధ్యస్థం శోటిసూర్యసమప్రభం || ౭౭ || చతుర్బాహుం శ్రి
 యాయుక్తం స్ఫురన్మృకరకుండలం । ఎవంధ్యాత్వమృదాకుర్యాదూర్ధ్వ
 పుండ్రాణి నేష్టవః || ౭౮ || ప్రాకృతేత్వమహాహృశుసాదృశ్యం లభతేహరే ।
 నారాయణోఽదశయ ద్యాధ్యానాభం పుండ్రదేవతాః || ౭౯ || తాఎవ
 ద్వాదశాంగేషు తయోస్సం వివిశుః క్షణాత్ । తాసాం ధారణతస్తాతు విని
 ధూతమనోమతా || ౮౦ || ఊచతుఃపరయాభక్త్యా పుటికృతకరద్వయా
 హరిస్తుభగవాన్సాక్షాద్వాసుదేవైరారమాపతిః || ౮౧ || కథంద్వాదశథా
 జాతోయస్సర్వత్రైకఉచ్యతే । నారాయణ ఉవాచ । ఎతస్సహ్యతమం
 మాంతుభ్రంశంతే శరణగతౌ || ౮౨ || అపృచ్ఛతాం రహస్యం హి జ్ఞానం
 భాగవతం మహత్ । శుద్ధాచమలినాచైవ సృష్టిస్తుద్వి విభామతా || ౮౩ ||
 మలినాప్రాకృతాతత్ర శుద్ధాత్వప్రాకృతామతా । బంధాయ మలినా
 ప్రోక్తా శుద్ధాసృష్టిర్విముక్తయే || ౮౪ || ప్రాకృతామహదాదిభ్యో విశు
 ధ్ధావాసుదేవతః । వాసుదేవాత్సముత్పన్నాయాసృష్టిర్ద్వీజసత్తమ

సంక్షేపాత్తాం ప్రవక్ష్యామి మూర్తితత్త్వం ప్రబుధ్యతాం నైష్ఠవానాం
 సదాపూజ్యాశ్చతుర్వింశతి మూర్తయః || ౮౨ || సంధార్యాస్త్రతచాం
 గేఘకేశవాద్యాద్విషట్ స్మృతాః | ఆత్మసఃప్రోక్షణస్థశ్చేద్యాదశాన్యా
 శ్చేమూర్తయః || ౮౩ || స్నానతర్పణపూజాయాం సంయోజ్యాన్తేష్టాన్తేష్టి
 మాః | జ్యోతీరూపమజం నిత్యం సర్వాధిష్ఠానమవ్యయం || ౮౪ || పరిభ్రమా
 దిరహితంతథా హేయవివక్షితం | కల్యాణాదిగుణోపేతం నిరాకారం ని
 రంజనం || ౮౫ || స్వాధారంబీజభూతం హి శుద్ధస్య మలినస్య చ | ప్రకృతేః పురు
 షస్యాపికార్యమాలీన్య సత్తమం || ౮౬ || ఆత్మాధారస్య రూపంచ బీజం వృ
 ష్మస్య నైయథా | అయఃపిండేయథా వహ్ని రలక్ష్మ్యోపి పృథక్ స్థితః || ౮౭ || తా
 పయోస్వప్రకాశేన పరమాత్మా సనాతనః | ధరిత్రీసర్వబీజానాం ప్రావృ
 ట్కాలేన సర్వతః || ౮౮ || ధత్తేఽంశురాణి సర్వత్ర హ్యసంపృక్తా ని వైయ
 థా | కాలకర్మచ్యుయా విష్ణో స్సాన్విశ్రితాన్యణురూపతః || ౮౯ || తథాభ
 వంతి విప్రేంద్రవృక్తా నిఘ్నాలరూపతః | ముక్తయే నిర్వికారో సావాత్మా
 నం వ్యతనోద్విభుః || ౯౦ || నకర్మ ఫలభోగార్థం గుణమయ్యాన మాయ
 యా || జ్ఞానేనైవాహమోహం బహుస్యాం వినివృత్తయే || ౯౧ || మా
 మారాధ్యమస్తేవాం శైరభిన్నైః ప్రాకృతాత్మనాం | శుద్ధసత్త్వేన ద్రవ్యే
 ణ హ్యనావరణరూపిణా || ౯౨ || ఆవిర్భూతభగవానం శేనాధారరూప
 తః | అయమంశోభగవతో హ్యభిన్నోఽప్రకృతోమమ || ౯౩ || భగ
 వానేవనూజేవై యోమయూబధ్యతేఽవశః | నముక్తోనాపి నిత్యస్తుజీవా
 దన్యః పరః పుమాః || ౯౪ || ద్విహస్తం హ్యేకవక్త్రం చ శుద్ధస్ఫటికసన్నిభం
 సహస్రకోటివహ్నిస్థులక్షకోట్సుకసన్నిభం || ౯౫ || మరీచిమండలసం
 స్థంచక్రాద్యాయుధలాంఛితం | కిరీటహారకీయూరవనమాలావిరాజితం
 || ౯౬ || పీతాంబరధరం సామ్యరూపమాద్యమిదం హరేః | ధ్యాన్తే కసాధనం
 ధ్యేయం యోగిభిర్హృదయాంబుజే || ౯౭ || పశ్యంతి సూరయశ్చ శ్వేత
 ద్విష్ణోః పరమం పదం | వాసుదేవేతి విఖ్యాతంతతోఽన్యత్సమపద్యత || ౯౮ ||
 వాసుదేవాభిధస్సపిషేఢ్యకవక్త్రశ్చతుర్భుజః | చక్రాద్యాయుధసంయు

క్రస్తస్యకృత్యం నిశామయ ॥ ౧౦౦ ॥ స్థితైవచక్రం సరసిజందధానం సృష్ట
యేపునః । ముక్తయేపాంచజన్యంచగదాంసంహృతయేతథా ॥ ౧౦౦ ॥
మయూరవర్ణవచ్చామఃపీతనై సగీకాంబరః । సుధరన్త్రకుటకేయూర
శాంచీమంజీరమండితః ॥ ౧౦౧ ॥ సవాసుదేవ్రాభగవాన్ సృష్టిస్థిత్యంత
ముక్తిదః । కేనాపి హేతునై వాభూద్విత్తీయశ్చచతుర్ముఖః ॥ ౧౦౨ ॥ నా
రాయణోవాసుదేవస్తృతీయోఽయంద్విధాభవత్ । తయోరేకోవాసు
దేవశ్శుద్ధస్ఫటికసన్నిభః ॥ ౧౦౩ ॥ నారాయణతీయఃప్రోక్తోనీలాంబుజస
మప్రభః । ఎతస్మాద్వాసుదేవాత్తుప్రత్యహూత్పత్తినిశామయ ॥ ౧౦౪ ॥
సంకర్షణోవాసుదేవాత్తస్మాత్ప్రేమ్యమ్న సంభవః । ప్రమ్యమ్నాదని
రుద్ధోభూత్సర్వవివచతుర్భుజః ॥ ౧౦౫ ॥ జ్ఞానాదిగుణసామాన్యోవాసు
దేవః । ప్రకీర్తితః । సత్త్వాదిగుణసామాన్యాప్రాకృతే ప్రకృతిర్యథా ॥ ౧౦౬ ॥
తథాగుణానాంవైషమ్యేవత్వ్యంతేమూర్తయః క్రమాత్ । గుణత్రయ
స్యవైషమ్యేయథాన్యమహదాదయః ॥ ౧౦౭ ॥ జ్ఞానాధికోఽభవద్భృ
హ్మకాంకసంకర్షణసమాహ్వయః । బలాధికస్సాన్యత్ప్రేమ్యమ్న విశ్వేర్యేచా
నిరుద్ధకః ॥ ౧౦౮ ॥ మూర్తిభ్యశ్చైతస్పభ్యశ్చ చతుర్వింశతిమూర్తయః ।
జాయంతేక్రమశోబ్రహ్మకాదీపాద్దీపాంతరంయథా ॥ ౧౦౯ ॥ స
ర్వేచతుర్భుజాఃపంచశంఖచక్రగదాధరాః । రుద్రాదిదేవతానాంచాప్య
త్ప్రతిస్థావదుచ్యతే ॥ ౧౧౦ ॥ వాసుదేవాదాదిదేవాత్ప్రేమతేజవ
స్తథా । నారాయణోమాధవశ్చత్రయస్త్వైతేబభూవిరే ॥ ౧౧౧ ॥ సం
కర్షణాచ్చగోవిందోవిష్ణుశ్చమధుసూదనః । త్రివిక్రమోవామనశ్చప్ర
మ్యమ్నాచ్ఛీగరస్తథా ॥ ౧౧౨ ॥ అనిరుద్ధాద్ధృష్టీకేశఃపద్మనాభశ్చసు
ప్రతః । దామోదరశ్చత్తైరిత్యంద్వాదశాంశాఃప్రపజ్ఞీరే ॥ ౧౧౩ ॥ చతు
ర్వ్యహోచ్చతుర్వ్యహస్త్యస్త్యాపిసమపద్యతే । తస్యాప్యంశాఃప్రప
త్యౌమిచేతసాపురుషమభ ॥ ౧౧౪ ॥ వాసుదేవాచ్చతన్నామాతథాసం
కర్షణాదపి । ప్రమ్యమ్నాదపితన్నామాతన్నామైవానిరుద్ధకాత్ ॥ ౧౧౫ ॥
అభూవక్రమశ్చైతస్పభ్యత్వారః పురుషోత్తమః । అగోమజోన్మసింహ

శ్చచతుర్థశ్చాచ్యుతోమతః ॥ ౧౧౬ ॥ ఎతస్మాద్దపిసంభూతః ॥ పురుషోత్త
మసంజ్ఞకాత్ । వ్యూహోదపిపరోవ్యూహాజనాదనముఖోమహా ॥
౧౧౭ ॥ జనాదనస్తథోపేంద్రోహరిఃకృష్ణస్సమాఖ్యయా । ఎవంద్యాద
శధాభేదోద్వితీయస్సమపద్యత ॥ ౧౧౮ ॥ చతుర్వింశతిమూర్తీనాంకీర్త
నంపాపనాశనం । దశనంచోధ్వోపుండ్రేషువందనంచద్విజోత్తమాః ॥
౧౧౯ ॥ పశ్యతాంహంతిశమలంకిముతోద్వహతాంతనా । నమతాంస
ర్వలోకాశ్చనమంతిమమశాసనాత్ ॥ ౧౨౦ ॥ శ్రాద్ధేజపతథాహూమే
సావ్యధ్యాయేదేవతాచన । దానేతిథావగాహేచకృతం భవతిచాక్ష
యం ॥ ౧౨౧ ॥ ధత్తేపుండ్రాణియోమతోలక్ష్మీరేఖాయుతానిచ
అయుశ్చీశ్చబలంజ్ఞానంవైరాగ్యంతస్యవధత్తే ॥ ౧౨౨ ॥ కేశవాదీని
నామానిసలక్ష్మీకాణిబిభ్రతాం । దురితంయదిహూత్సన్నంతక్షణాదే
వనశ్యతి ॥ ౧౨౩ ॥ ధృత్వాపుష్కాశిగాత్రేషుబ్రహ్మత్వంభావయేద్వది
బ్రహ్మపరోక్షతామేతిమాయాగచ్ఛతి నాశనం ॥ ౧౨౪ ॥ లజ్జానాదభ
వాజ్ఞానాత్ప్రేరణాలోభతోపివాసలక్ష్మీకాణినామానిధృత్వాపాపాత్ప్ర
ముచ్యతే ॥ ౧౨౫ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంతుపాపానాంమంగళానాంచమంగళం
విష్ణుతీర్థమృదాంగేషుకేశవాదీకరోతియత్ ॥ ౧౨౬ ॥ భుక్తిమ్ముక్తి
మపీచ్ఛానాంసలక్ష్మీకాశ్చదేవతాః । ఉభయంతుప్రయచ్ఛంతియద్యు
ధ్వోతిలకంధృతం ॥ ౧౨౭ ॥ లక్ష్మీవృద్ధింహరిజ్ఞానంభోగమ్మాత్మంస
దేవతమ్ । ప్రయచ్ఛంతిమహాభాగావైష్ణవాఃసర్వధ్వంశ్రిణః ॥ ౧౨౮ ॥
ద్వాదశాపిచనామానివాసుదేవాదికానిచ । ప్రపన్నేషుచదేయాని పా
వనాయసుఖాయచ ॥ ౧౨౯ ॥ యస్యనామభవేద్విష్ణోస్సంబంధేనధరాసు
ర । నామాపిసస్పృశంత్యస్యదూతాఃపితృపతేరపి ॥ ౧౩౦ ॥ వాసుదేవాద్దే
వదేవాదపి కేనాపి హేతునా । క్షితేర్భీజాంకురమివముత్యప్తకమజాయ
త ॥ ౧౩౧ ॥ బ్రాహ్మీచమూర్తిః ప్రథమా ప్రాజాపత్యాద్వితీయకా ।
తృతీయావైష్ణవీదివ్యాచతుర్థీ పుండ్రరూపిణీ ॥ ౧౩౨ ॥ పంచమీమా
నుషీక్షేయా సప్తమీచాసురీమతా పైశాచీచరమాచైతామూర్తయో

శ్లో. బృహద్భిస్తనంహితా || చా || ౧ || ౨ || ౧౩ ||

లోకవిశ్రుతాః || ౧౩౩ || మినాద్యాజ్జిరేవి ప్రచతుర్వ్యహాద్యథాక్ర
మం । మత్స్యః కూర్మోవరాహశ్చవాసుదేవాదజాయత || ౧౩౪ || నృసిం
హావామనూరామోజామదగ్న్యప్యజాయత । సంకర్షణాత్తథా
జ్జేప్రమ్యమ్నాద్రాఘవైబలీ || ౧౩౫ || అనిరుద్ధాదభూత్కృష్ణఃకల్కి
తిదశమూర్తయః । సంకర్షణాచ్చపురుషస్సత్యః ప్రమ్యమ్నసంభవః
౧౩౬ || జాతోఽచ్యుతోఽనిరుద్ధాచ్చ బభ్రుస్తైలోక్యమోహనః ।
దాశాహశ్శైరిరన్యంతావాసుదేవాచ్చజ్జిరే || ౧౩౭ || సంకర్షణా
ద్ధయగ్రీవశ్శంఖోదరస్యకేసరీ । వైకుంఠమూర్తిరాధాతుర్ముకుందశ్చ
వృషాకపిః || ౧౩౮ || తత్రైవాదివరాహశ్చతతస్సంకర్షణాదపి అనం
తః పన్నగోజాతస్సహస్రఫణివాబలీ || ౧౩౯ || సుదర్శనాద్యాయుధా
ని కిరీటాదివిభూషణం । మూర్త్యావిభావసమయేనప్రేవైతానిజ్జి
రే || ౧౪౦ || దేవ్యశ్చక్రాయస్తత్తన్మూర్తిభేదంసమాశ్రితాః || శ్రీ
వత్సాదేవసకలాజ్జిరేదివ్యలాంఛనాత్ || ౧౪౧ || గరుడః పక్షిణామిం
ద్రోవాహతోబలినాంవరః । వాసుదేవాదిమూర్తిభ్యశ్చందోమూర్తిర
జాయత || ౧౪౨ || కుముదాద్యైశ్చభూతేశాస్సర్వేవీచారిషదైస్సహ
పాదతశ్చానిరుద్ధస్యసమభూవనవాసనః || ౧౪౩ || సహస్రశీర్షాచరణ
హస్తనైత్రాద్యుతాకృతైః । అనిరుద్ధాజ్జగజ్జేన్వాంగాదేవయథాక్రమం
౧౪౪ || ఈశ్వరఃపురుషోవ్యక్తోఽనిరుద్ధాభ్యోనిజాంగతః । ముఖాదింద్రం
చవహ్నించఛందాన్యగానిషట్టథా || ౧౪౫ || జనయామానసంలీనాం
శ్చతుర్థాంశోహాశేరయం । పాదోఽస్యవిశ్వాభూతానిత్రిపాదస్యామృతం
దివి || ౧౪౬ || ప్రమ్యమ్నసంకర్షణకవాసుదేవాత్తిత్రయః । త్రిపాద్వి
భూతిరాభ్యాతాఅమృతాముక్తిసేతవః || ౧౪౭ || అతోదేవాదిభిఃపైత్రైత్రా
హ్మణాబ్రహ్మకాంక్షిణః । త్రిపాదంపురుషంసాక్షాద్యజంతిమనసాధియా
౧౪౮ || ఆత్మానమనిరుద్ధైశ్చాభిన్నంచింత్యతేతసా । ప్రమ్యమ్నాదిస్వ
రూపేణత్రిపాదీపురుషత్రియం || ౧౪౯ || పైత్రంస్థానంవైష్ణవానామిద
మేవపరమృతం । మాగోయమర్చిరాదిస్సృత్సార్వలోకముఖసహి

౧౧౫౦ । మార్గేణానేనగచ్ఛంతి వైష్ణవాః పరమాత్మని । నాన్యలోకేని
 వాసాయశ్రుతిరత్రసనాతనీ ॥ ౧౧౫౧ ॥ కర్మణాం మార్యపుత్రస్య లోకద్వా
 రేణ వై గతిః । మనుద్రాదియాపెణపైత్రంస్థానమథావరం ॥ ౧౧౫౨ ॥
 వైష్ణవానామనన్యానాం వాసుదేవముపేయమాం । యజనంశుద్ధరూపా
 ణాం కేశవాదిస్వరూపిణాం ॥ ౧౧౫౩ ॥ సర్వకర్మనువిప్రేంద్రసర్వావస్థాను
 నిత్యకః । వైష్ణవైశానయశ్చైదన్యంచతుర్వాన్యహాత్మరమ్మునై ॥ ౧౧౫౪ ॥
 కేశవాదిమమూర్తీనాం పూజనమ్ముక్తయేమతః । స్వర్గాదిదివ్యభోగా
 నాంభుక్తయేఽస్మేప్రకీర్తితాః ॥ ౧౧౫౫ ॥ యద్యవ్యన్యన్నలోకేఽస్మిం
 శ్చతుర్వాన్యహాన్మనాగపి । తథాపినియమస్తావన్మతో మార్గద్వయేద్వి
 జ ॥ ౧౧౫౬ ॥ పాదలీలావిభూతీనాం సేవనంపాదభుక్తయే । త్రిపాద్విభూ
 తిసేవాతుముక్తయేనాత్రసంశయః ॥ ౧౧౫౭ ॥ త్రిపాద్విభూతిగాదేవావివి
 చ్యాత్మవిభూతిః । మహాభాగవతేః పూజ్యాశ్శంఖచక్రాదిధారిణః ॥ ౧౧౫౮ ॥
 అర్చిధూమవిభాగేనద్విధామార్గోనిరూపితః । అర్చిర్భాగవతానాం
 హి ధూమాభ్యః కర్మణామృతః ॥ ౧౧౫౯ ॥ ధూమమార్గేణద్వివిధాగతిః
 ప్రోక్తామనపిభిః । దేవీపైత్రీతివిజ్ఞాతాదైవీస్వర్గాగతిస్సృతా ॥ ౧౧౬౦ ॥
 అగ్నిష్వాత్మాదయోయత్రదివ్యాశ్చపితరోమతాః । మోదంతేవివిధేద
 త్తేభాగైః పుత్రాదినిర్మితైః ॥ ౧౧౬౧ ॥ కర్మణాపితృలోకేహిగతిః
 పైత్రీహ్యుదాహృతా । జ్యోతిష్టోమాదిభిర్దేవీగతిరుక్తాద్విజోత్తమ
 ౧౧౬౨ ॥ ద్వావమూపునరావృత్తియుతౌ మార్గౌ సనాతనౌ । ఆబ్రహ్మభు
 వనాల్లోకాః పునరావర్తినోయతః ॥ ౧౧౬౩ ॥ అచిరాదిగతానాం హి
 వైష్ణవానాం హరిస్సన్వయం । గతిస్సృత్యావినిదిష్టాశ్రుత్యాచాపిద్వి
 జోత్తమ ॥ ౧౧౬౪ ॥ మాముపేత్య పునరజన్మదుఃఖాలయమశాశ్వ
 తం । నాపున్వంతి మహాత్మానస్సంపిద్ధిం పరమాం గతాః ॥ ౧౧౬౫ ॥
 సూర్యమండలమావిధ్యభిత్వాఽఽపరణసంహతిం । ఆప్లుత్య
 విరజాతోయేనిత్యాన్మృత్కౌసమేత్యచ ॥ ౧౧౬౬ ॥ స్వాధారంవిరజంబ్ర
 హ్మగుణాతీతమనామయం । శుద్ధం మహావిభూతీశం వాసుదేవాభ్యమద్య

యం ॥ ౧౦౬ ॥ ప్రాపునంతిమహాత్మానామహాభాగవతాద్విజాః । నా
వతః ॥ తేపునస్తస్మాత్పంథానాన్యాయనాయచ ॥ ౧౦౭ ॥ ఎవంకర్మ
ణిమంత్రేషువేదేషుయజనెషుచ । సర్వాత్మకేషిసంప్రాప్తోభేదస్సర్వాత్మ
సాద్విజ ॥ ౧౦౮ ॥ ప్రాప్యేభోగ్యయతోభేదోనిత్యానిత్యవిభేదతః । వివే
కార్థంపునస్తావదనిరుద్ధోనిరూప్యతే ॥ ౧౦౯ ॥ ద్యౌర్మాభోజనయనా
త్సూర్యోమనసశ్చంద్రమాఅపి । శ్రోత్రాద్దిశోనభోనాభేఃపద్భ్యాంభూమి
రజాయత ॥ ౧౧౦ ॥ ప్రాణాద్యాయుస్తథాఽపానాన్మృత్యుః కేశాత్తథాఽం
బుదాః । ఋత్వాదికాలభేదశ్చకాలశ్చాభూత్తథాధియః ॥ ౧౧౧ ॥ వస
స్తతయఃప్రపథ్యోరోమకూపాద్వినిస్సృతాః । యజ్ఞశ్చజ్ఞశ్చరేతస్మాద్భూ
వ్రాబహుదక్షిణాః ॥ ౧౧౨ ॥ చాతుర్వ్యంక్రమాద్వక్త్రబాహూరు
చరణోద్భవం । ఎవంసృష్ట్యాజగత్సర్వమనిరుద్ధోజగత్తమః ॥ ౧౧౩ ॥ అ
యంజగజ్జగద్ధామకార్యకారణయోర్మతః । అభేదోబోధితస్సద్భిభేదా
దపయోరివ ॥ ౧౧౪ ॥ జ్ఞానబుధ్యావ్యాభేదేనపూజనంపురుషస్యహి । ని
ష్కామానాంముముక్షూణామంతఃకరణశుద్ధయే ॥ ౧౧౫ ॥ బ్రహ్మరు
ద్రేంద్రవరుణమనుకాలయమాదయః । చతుర్వ్యహాత్మకాస్సర్వేవ్యా
నిరుద్ధతనాథితాః ॥ ౧౧౬ ॥ భేదేనసేవితాభోగమాబ్రహ్మభువనందమః
రాజ్యంభూమంతథా వైంద్రం ప్రాజాపత్యంచవారుణం ॥ ౧౧౭ ॥ జ్ఞాన
స్తేరాగ్యతైవల్యం ప్రయచ్చంతివ్యాభేదతః । ఉపాసితః పృథక్కృత్య
వ్యానిరుద్ధోనిజాయుధేః ॥ ౧౧౮ ॥ భూషణాయుధజాలైస్తుపరమైకాం
తినాంగతిం । ప్రయచ్చంతినసందేహా యతోనావతఃతేపునః ॥ ౧౧౯ ॥
పృథక్కృత్యస్వమాత్మానమాస్తేఽవంతాసనూహరిః । అనిరుద్ధాత్మ
కోదేవశ్శ్రీభూమిభ్యాంసహవ్రభుః ॥ ౧౨౦ ॥ మధ్యేక్షీరాణ్యంశ్వేత
దీపాఖ్యపేమనిర్మితే । ప్రాసాదేసేవ్యమానశ్చయోగిభిర్వివిధైరపి ॥ ౧౨౧ ॥
చందాద్యైర్దావ్యైరపాలైశ్చకుముదాద్యనుజీవిభిః । పక్షింద్రవిష్వక్సేనా
భ్యాంసేవ్యమానూముదాన్వితః ॥ ౧౨౨ ॥ శ్రీవత్సవతానిత్యశ్రీరజయ్య
శ్చాత్మతోద్రువః ॥ అనిరుద్ధోజగత్సాన్వితైరింద్రాద్యైఃపరిపాలయ

[illegible]

సాం బృహస్పతి స్మృతసంహితా । పా । ౧ । ౪ । ౧౩ ।

రాయణం వీక్ష్య శ్రీవత్సాదివిభూషితం । సదాకిశోరవయసంకోటికం దవ
 నుండరం ॥ ౨౦౨ ॥ సుస్వరూపావధిం దృశ్యవద్రుపత్రనిభేక్షణం । స్ఫురద్దివ్యా
 లకవ్యాప్తవదనాంబుజమద్వయం ॥ ౨౦౩ ॥ శ్రీయాభూమ్యానీళయాచ
 నిత్యము క్షేరుపాసితం । ప్రాప్యంభోగ్యం రక్షకంచయదేకం శ్రుతిబోధితం
 ॥ ౨౦౪ ॥ తదేవధ్యానవిషయం సంప్రాప్య ద్విజసత్తమ । తత్రే వాలకసం
 దాయాస్తీరేనారాయణాశ్రమే ॥ ౨౦౫ ॥ నృపశ్చకాస్తుభాలోకీద్వయం
 ధ్యాయనమాహితః । మంత్రరాజంజపంస్తత్రచరమార్గం విచింతయన్
 ॥ ౨౦౬ ॥ పర్వసూక్తం హరేనామసహస్రంచ పర్వముఖాత్ । ఉద్వ
 హన్నిత్యసంబంధమాత్మనః ప్రభుణాసహ ॥ ౨౦౭ ॥ విరహంచాసహావి
 జ్ఞోర్దివ్యవక్షుణ్ణలస్యచ । శ్రీవత్సలక్ష్మ్యుక్తస్య శ్రీవత్సాభ్యోద్విజోత్తమః
 ॥ ౨౦౮ ॥ ధ్యాయమానోముదాతత్రబహుకాలం సమాస్థితః । విష్ణుధ
 ర్మాపిరాజః కౌస్తుభాపితమానసః ॥ ౨౦౯ ॥ తయోస్సమభవత్కా
 లోయోలోకానాంక్షయంకరః । తేనకార్యాణిసర్వాణి కారణే వివిశుస్స
 కే ॥ ౨౧౦ ॥ ఎతౌదేవిమయిప్రీత్యామామేవశరణంగతౌ । శ్రీవత్సకౌ
 స్తుభానక్తతత్రభాముపజగ్రతుః ॥ ౨౧౧ ॥ నారాయణోపదేశేన తీర్థస్యాం
 బునిపేవణాత్ । శంఖచక్రోధ్వజపుండ్రాదిధారణాదర్శచింతనాత్ ॥ ౨౧౨ ॥
 మత్ప్రేమాతిశయాత్సాష్టిం ప్రయాతౌ పరమాత్మనాత్ । ఇయం శ్రీవత్స
 సామీప్యయాప్రభావ్యావలోక్యతే ॥ ౨౧౩ ॥ యాతుకౌస్తుభసామీ
 ప్యేతదాకారాతువాప్రభా । తావేవద్విజరాజానాభవతీవమయాధృతౌ
 ॥ ౨౧౪ ॥ యోయం మమతనాభాతివిశేషోద్ధిసముచ్ఛవే । నిత్యోవామ
 మభక్తోవామద్యోగం ప్రాప్యతిష్ఠతి ॥ ౨౧౫ ॥ క్వచాయం ప్రాకృతోజీ
 వ్రామాయయామలిసేకృతః । క్వయంభక్త్యభిధాదూతీయయాఽహం
 సంపుటీకృతః ॥ ౨౧౬ ॥ భక్త్యాఽహమేకయాగ్రాహ్యాయనాహంసాధ
 ణోటిభిః । నాహంత్యం విస్మయజేభక్త్యావక్షుణ్ణసాధారయామ్యహం ॥ ౨౧౭ ॥
 ఎవఎవపరోపాయఉపాయానాంశతేషుచ । పరమేకాంతిభావేనయన్మా

బృహద్బ్రహ్మసంహితా || పా || ౨ || ౧ || ౧౧ || ౧౧

మేవంప్రపద్యతే || ౨౧౦ || ఎవంప్రబోధితాలక్ష్మీపురామేపద్మసంభ
వ | హాస్యేనస్తారితాభాయోనత్వం శోచితుమహాసి || ౨౧౧ ||
యదితేముక్తికామోఽస్తిసంసారాత్కమలాసన | తదామచ్ఛరణం
యాహిపరమైకాంతితాంభజ || ౨౧౨ || రూపంతు నైష్ఠ్యవం కృత్వాత
నుంసంతావ్యహేతినా | నైవాతస్తతను బ్రహ్మాయతోమాముప
యాతిహి || ౨౧౩ || నామ్నందాద్విదశకంధృత్వాదివ్యసృష్టివించితయ
మన్మనాభవమద్భ్యోమద్యాజీమాంసమస్కరు || ౨౧౪ || మదనన్యా
హాశేషస్సాన్యమదనన్యాహాసాధనః | నతేబంధః ప్రభవితానత్యంసత్యం
వదామ్యహం || ౨౧౫ || మామువాచతతోధర్మంతనుంసంస్కృత్యహే
తినా | మునయోనివసామ్యత్రవైష్ణవంవేషముద్వహా || ౨౧౬ || భ
వంతోపిమదాదేశాద్ధర్మంభాగవతంమహత్ | ప్రబంధేసైన్వీర్వినిర్మా
యముముక్షూశరణాగతా || ౨౧౭ || దిశంతుహేతిసంస్కారపూ
ర్వకంవినివృత్తయ | సుదశనాభిధాగీతాగేయానజ్ఞసన్నిధౌ || ౨౧౮ ||
పుణ్యక్షేపుణ్యవారేచపుణ్యమాసేతిథౌతథా | పుణ్యతీర్థేవిశేషేషాద్వా
దశ్యాంశ్రాద్ధవాసరే || ౨౧౯ || నైష్ఠ్యనైష్ఠ్యైష్ఠ్యవీతాశ్రీవత్సచరితాన్వి
తా | శ్రోతవ్యాచతథాశ్రావ్యాజన్మబంధవినాశనీ || ౨౨౦ || నైష్ఠ్యవా
యప్రయచ్ఛంతిలిఖిత్వాపుస్తకంతుయే | తేనైష్ఠ్యవాభవిష్యాతిపరమైకాం
తినోఽమలాః || ౨౨౧ || ఇతివఃకథితం విప్రాశ్చరితంహ్యత్మనా
మయా | కింభూయశ్శ్చోతుముత్కంఠామునయోజ్ఞానదశేనః || ౨౨౨ ||

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్బ్రహ్మసంహితాయాంప్రథమపాదేను
దశకనగీతాయాం శ్రీవత్సచరితేసూక్తావిభావేపురుషసూక్తా రాధనం
నామత్రయోదశోఽధ్యాయః || ప్రథమపాదస్సమాప్తః ||

ఋషయః || — బ్రహ్మశ్రీవత్సచరితాత్మం దేహిహి
గతోహిసః || వినాభాగవతంధర్మంవైష్ణవీమలభాగతిః || ౧ || విష్ణో
స్వరూపంలోకంచవైష్ణవంధర్మముత్తమం | గతిం విస్తరతోబ్రూహి
ప్రజాస్తనతితామహ || ౨ || బ్రహ్మోవాచ || కేవేవిమాత్మప్రభ

౯౨ బృహద్భిష్టానం హితా || పా || ౨ || అ || ౧ ||

వంతివిష్ణోస్త్వయాపలీలావిభవాంస్తులోకే । తస్తంభయోవిశ్వమిదంస
మస్తంపాదేనచైకేనసమస్తసత్త్వం ॥ ౩ ॥ అహంపురానాభినరోజజా
తోమహాజతాఘేశ్వసనావధూతే । నయత్రసూర్యేందుపలు తాశనా
యోదిగంతరంతాగమయాంచకార ॥ ౪ ॥ అభూతపూర్వంపరితోని
రీత్యతమశ్చకంపెమనసాఽహమేకః । కోఽహంకిమేతత్కృచ్ఛచసంస్థితో
ఽహంకస్యాహమత్రప్రకరోమికింవా ॥ ౫ ॥ ఎవంచినారేణచిరంవిము
హ్యోఽచైతన్యరూపోపివిమోహితోఽత్ర । అవశ్యమత్యంతవికాసమా
దాతిరస్కృతానంతదినేశకాంతి ॥ ౬ ॥ హిరణ్మయం పంకజమప్రమే
యంసహస్రప్రతంవికసత్సుకోశం ॥ సకణికారంసితవణమద్భుతంస
మస్తవిశ్వస్యనిధానభూతం ॥ ౭ ॥ విలోక్యపద్మంపరితః ప్రవృద్ధంకుతో
ఽస్యమూలంకిమిదంవ్యతకిః । నిరీత్యకించిద్వివరంచతస్మిన్నహం ప్రవి
ష్టః పరిలబ్ధమాగ్రః ॥ ౮ ॥ తస్మిన్ గతోఽహంనదశశః పారంనవేపు
ననిగ్రామనాయమాగ్రః । ఎకోఽహమజ్ఞాంతరసన్నివిష్టశ్చింతామ
నంతామృతసాత్వవాపం ॥ ౯ ॥ ప్రభ్రామ్యతోమేనిరగాదనంతఃకాలఃకలా
భిఃకలయజనాయుః । అండంచహేమంవిద్యతమ్మురారెర్మహాజనా
తత్రదశశఃచైకః ॥ ౧౦ ॥ తదండంపంచభూతాత్మభూతంశుద్ధమతకిఃతం
తద్భేత్తుమసమర్థోహమాసమానతపిక్షణః ॥ ౧౧ ॥ తదాహం దేవపద్మ
స్యపుననాశముపేయివా । తన్మాగేణగతోభూయోహ్యపశ్యంకంచి
దద్భుతం ॥ ౧౨ ॥ పురుషంతత్రసంస్తుతానాగభోగేని రామయం । య
న్నాభాలోకపద్మస్య నాశఏషనియోజితః ॥ ౧౩ ॥ యస్యప్రకాశలేశేన
నాశరంధ్రప్రవర్తినా । భాతంకమలకింజల్కప్రతేసరవైభవం ॥ ౧౪
కాపితత్రారుణాపాంగాసుందరీ రూపమజ్జరీ । సంశ్లిష్టాదివ్యవసనా చంద్రి
కాయుతశీతలా ॥ ౧౫ ॥ ప్రస్తుతపరివారాంతామిషద్వికసితేక్షణాం
లీలయాలీఢహృదయాంమాతరంవీత్యవిస్మితః ॥ ౧౬ ॥ సామామువాచ
జశశేమయాపూర్వంచిరంధృతః । పురుషానుమతేభూయోవిశ్వస్యష్టేబ
హిఃకృతః ॥ ౧౭ ॥ అనేననాశమాగేణ కథంపునరిహగతః । అజాన

న్నాత్మనాయో నిమిషమధ్యే ప్రధావసి || ౧౮ || పద్మనాభః పితౄ
 హ్యేషతవ పుత్రసనాతనః | సంహృత్యలోకాన్ విశ్వత్సామ్యనిరు
 ధ్ధ సముద్భవః || ౧౯ || అనిరుద్ధాంశజోధీమాన్ పద్మనాభఃపురాత
 నః | యద్యన్యద్ద్రిష్టుకామోఽసికిమప్యన్యద్విలోకయ || ౨౦ || తదాఽహం
 కౌతుకాకాం క్షీనమస్మత్పాదదేవచః | మాతరస్యాం తమభ్యేతుం
 యామి మేదేహిశాసనం || ౨౧ || విహస్యమామువాచేదంగచ్ఛపుత్రయ
 థానుఖం | గత్వాహంత్రతమునయోన్య గ్రోధంవీక్ష్యవిస్మితః || ౨౨ ||
 వటపత్రపుటేవిష్టంపద్మనాభంసపన్నగం | కోమలాంగంశ్రిమాయుక్తం
 భాలరూపంచతుర్భుజం || ౨౩ || యస్యనాభిహదేపద్మమద్రాక్షంభ్ర-
 మరోపమః | తత్రేకాంసుందరీందృష్ట్వా బద్ధసాణిపుటాంసతీం || ౨౪ ||
 లమౌచంతాముపేత్యాహంకాసికల్యాణిసన్నిధౌ | కోఽయంచపురుష
 శ్చేతేవటపత్రేమహాద్యుతిః || ౨౫ || సామామువాచవికసద్వదనావిశ్వ
 కారిణీ | దుగ్ధాశక్తిస్స మాఖ్యాతాపాదలీలావిహారిణీ || ౨౬ || ని
 యోగాత్పురుషస్యాస్యసంలబ్ధబలపౌరుషా | విష్ణుశ్చక్తిమహాభాగనా
 న్యం దేవంభజామ్యహం || ౨౭ || శక్యాఽభిభవతుంనాహం కేనాపిపురుషే
 ననై | మహావిభూతిసంస్థస్యదుగ్ధభూతావసామ్యహం || ౨౮ || వినా
 విష్ణుప్రసాదేనమామతిక్రమ్యకర్మణా | లీలాభూమిమవాప్నోతికోపి నైవ
 జగత్ప్రియ || ౨౯ || నచాహంపరిఘాకారాశైలకాననభిత్తయః | స్వశ
 క్త్యాసర్వతోవ్యాప్తాదుగ్ధభూతాస్మి నైష్టవీ || ౩౦ || అహంస్యగ్రోధరూ
 పాస్మి హ్యనిరుద్ధాంశజానఘ | పశ్యైనంతరురాజంచపురస్థస్సంకారణాత్మ
 కం || ౩౧ || యావంతివటపత్రాణికోటిశోవిలసంతిహి || తేషుసర్వేషు
 మత్సాన్వమీపరమాత్మాన్యవస్థితః || ౩౨ || పుటపర్యంకసంసుప్తాబాల
 రూపాశ్చతుర్భుజాః | జ్ఞానవీర్యబలోపేతాఃపద్మనాభేతిక్తితః || ౩౩ ||
 యథాత్వద్యోనిభూతోఽసాయస్యనాభే స్తస్యమభ్యగాః || ఎవమేతేషుస
 ర్వేషునాభినాశావిలోకయ || ౩౪ || తేషుత్వమివబ్రహ్మణఃకోటిశో
 విచరంతిహి | స్వస్యస్వస్యచనాశస్యనాంతంగచ్ఛంతి కేచన || ౩౫ || మ

ధైవహ్యవృతాస్స వేదదుర్గాయాదుర్గారూపయా | అభిభూయానిరుద్ధం
 మచ్ఛేషిణంపరమేశ్వరం || ౩౩ || సగచ్ఛంతిత్రిపాదస్థంవాసుదేవంసనా
 తనం | యదితేనంత్రయోదేవగచ్ఛచాన్యత్రవశ్యచ || ౩౪ || యత్రయత్ర
 మహాబాహుగమిష్యసిదిదృక్షయా | పురుషేణసప్తేవమ్మాండుగాఽ
 ఖ్యాంపరివశ్యసి || ౩౫ || ఎకైవాహవృహాభాగకోటిబ్రహ్మణ్ణవేష్టనై ఏ
 కేనాహంచదేవేనరక్షితాబహురూపిణా || ౩౬ || అన్యాశ్చక్తయస్త
 న్యకోటిశఃప్రభవంతిహి | దుర్గాభ్యేకర్మణితథాదుర్గాకాఽహంప్రతి
 స్థితా || ౪౦ || యేమాముపాసతేలోకాదుష్కరేష్వపికర్మసు | తేహం
 పాదవిభూతిస్థంకార్యంసర్వంకరోమ్యహం || ౪౧ || జగత్సేవనియో
 గోమేబ్రహ్మభగవతాకృతః | తదధీనాఽస్మితచ్ఛక్తిశ్చక్తాహంనాతి
 వత్తితుం || ౪౨ || అప్రాకృతవిహారస్థాశ్చక్తయఃకమహోద్భవ | ఉపా
 సాంచక్రిరేవిష్ణుంకోటిశస్తదనుజ్ఞయా || ౪౩ || ఇత్యుక్తోఽహంగతోఽ
 న్యత్రవటపత్రేప్రహృష్టధీః | ఎకాకినంబాలయావమవశ్యంపురుషోత్త
 మం || ౪౪ || పాదస్యాంగుళమూదాయపిబంతంసుందరస్మితం | తమా
 దాతుమ్మమెచ్చాభూద్బాలంజ్ఞాత్వామహాషయః || ౪౫ || తావన్మాం
 వారయామానదుర్గాదేవీసమేత్యచ | నేయంలీలాభవద్యోగ్యాబీజభూ
 తాఽన్యసంస్మతైః || ౪౬ || అన్యాలంతమనాలోక్యకథమన్యముప్తే
 వ్యసి | నాధిజగ్ముఃపరేపారంబ్రహ్మణఃకాలచాలితాః || ౪౭ || ఎవము
 క్తోఽహమవదంత్యమేకావ్యాప్యసంస్థితా | ప్రదక్షయమహామాయేన్య
 హంపంపురుషన్యతై || ౪౮ || అంతహితాతదాదేవీసకాశమగమం
 శిశోః | తేనాహంస్వాన్యమాగేణహ్యంతనితోఽస్మిచక్రిణా || ౪౯ ||
 అపారజలధౌతత్రకోటిశోవటపాదపాః | కోటిశఃపురుషాస్త్రవటపత్రని
 వాసినః || ౫౦ || కోటిసాంవటప్యటాణామనంతపుటతల్పగాః | అనంతాం
 డసమాధారాకోఽవధారయితుంక్షమః || ౫౧ || దుర్గాభిమర్గ
 మాస్తైతుసర్వేసత్యమనౌరథాః || స్వీకాంవిస్మృతవాఽయోనియా
 మపాహ్యహవాగతః || ౫౨ || యస్యనాభిసముద్భూతనాశగర్భకృ

తాలయః । క్వాసాసపురుషస్సాత్మాదనిరుద్ధాత్మకఃపరః ॥ ౫౩ ॥ క్వచ
సాసుందరీదేవీనీలోత్పలవిలోచనా । క్వచసాదుగ్మామాశక్తియాయాఽ-
హంవినివారితః ॥ ౫౪ ॥ ఎవంచితయమానస్యపురతోమమసుందరీ ।
అవిభాభూవదుగ్మాభ్యాదుగ్మామానర్వదేవతేః ॥ ౫౫ ॥ బ్రహ్మన్నా
సాదితంపుంసోవైభవంకిమియత్తయా । నివారితోమయాపూర్వంవహో
మేనావధారితం ॥ ౫౬ ॥ స్వామినోమమలీలేయంపాదరూపామహాత్మనః
నిగృహీతానకేనాపిత్వద్విధేరవలోకితా ॥ ౫౭ ॥ సమాయయాభ్రమ
శ్చేషస్యస్మవత్కమలోద్భవ । అనంతానంతరూపేణశక్తిశ్చేషారమా
వతేః ॥ ౫౮ ॥ యతోవాచోనివతేఃతేహ్యప్రాప్యమనసాసహ । సఎవ
పురుషస్సాత్మాదాధారఃపురుషోత్తమః ॥ ౫౯ ॥ అనాదివేష్టవీచేషా
పాదలీలాఽవధార్యతాం । అవిజ్ఞాతేతియజ్ఞానంజ్ఞానంతదిహకథ్యతే ॥ ౬౦ ॥
మయాజ్ఞాతమితిజ్ఞానమజ్ఞానంకమలోద్భవ । అజ్ఞానేనావృతోజీవ్రాము
హ్యత్యేవెతిమేమతిః ॥ ౬౧ ॥ సంప్రాప్యశ్చేషపురుషఃప్రకృతింగం
తుమాత్మనః । విజ్ఞానామీతిధియంవినివతేయసర్వతః ॥ ౬౨ ॥ ఎవ
ముక్తసయాదేవ్యాబద్ధాంజలిరహంపునః । స్వాభిమానంపరిత్యజ్యబభాషే
శరణంగతః ॥ ౬౩ ॥ తస్మిన్నేవమహావృత్తప్రాప్తోవక్త్రాద్వినిగతః । అ
పశ్యంవటపత్రస్థంసదుగ్మంపురుషంపరం ॥ ౬౪ ॥ శరీరాస్మనయస్తావ
త్సుందర్యామమనిగతే । విలీనాయనేచైకాహస్యచైకాపరాత్మనః
॥ ౬౫ ॥ సంశయోమేమహానానీన్యసయస్సమవేక్ష్యతే । దుగ్మావిహస్య
మామాహాకిమథేమనుశోచసి ॥ ౬౬ ॥ అయంతుపురుషస్సాత్మాద్వట
త్రపుష్పీతః । శక్తయోబహవస్సంతితత్రామూచవినిగతే ॥ ౬౭ ॥
హాస్యరూపేణనదనేలీలాభ్యావసతిప్రభాః । వ్యామోహినీమహాశక్తిస్స
హాసేనయనాంబుజే ॥ ౬౮ ॥ లీలయావిధృతస్తవ్వింతుసారంగంతుమ్మ
నూఽకరోః । మయానివారితోనూనంనబుద్ధఃకమలోద్భవ ॥ ౬౯ ॥
మోహిన్యామోహితస్తవ్వింతువ్యస్మాప్రీత్యోనిమాత్మనః । ప్రవిష్టే
తేశరీరేతేమావన్నశరణాగతః ॥ ౭౦ ॥ మదాజ్ఞయాప్రపన్నస్యశరీరా

౧౩ . బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౩ || అ || ౧ ||

స్తేవినిగతే । ద్రుతంతేస్వాశ్రయంప్రాప్తేప్రభోఃప్రీతింవిధాయచ॥౨౧॥
 ఎవంజ్ఞానాదయోఽనంతాశ్చక్తయఃపూణానూపతః । మహావిభూతిలీ
 లాయాంపాదేపాదేవసంస్థితాః ॥ ౨౨ ॥ కృతంకర్మకరిష్యామోవయమ
 త్రతదాజ్ఞయా । హరిర్యథాయథాసాంస్త్వైరావిభూతస్తథావయం
 ॥ ౨౩ ॥ ఎకఎవపురేవాసీద్దేవైనారాయణస్త్వయం । సాంస్త్వైరశేషై
 స్సంయుక్తోనామరూపక్రియోజ్ఞితైః ॥ ౨౪ ॥ ఎవంరమామహాశక్తిశ్చ
 క్తీనాంపరమాయనా ॥ తస్మామేవవయంసర్వాలయంయూమోయుగా
 త్ప్రయే ॥ ౨౫ ॥ విలీనాహృదయేతస్యయారమేత్యభిధీయతే । యత్రాయం
 రమతేనిత్యంతస్మాదేవారమాస్మృతా ॥ ౨౬ ॥ యావంతశ్చేతనాభావాః
 ప్రసిద్ధంత్యాదిసంభవే । అచేతనసమాలీఢాఃప్రలీయంతేనిజాత్మని॥౨౭॥
 వయంచత్వమిమేసర్వేసాంస్త్వైశ్శుద్ధైర్నలీమనైః । సర్వంనారాయణశ్చతిష
 రిశిష్యేతనాపరః ॥ ౨౮ ॥ యథావటప్రవాళానిస్కంధశాఖాఃఫలానిచ ।
 అవృశ్యాన్యేవతిష్ఠంతిబీజబీజస్వరూపతః ॥ ౨౯ ॥ సిన్ధుక్షయాపునస్తస్యర
 మాక్రీడనకాత్మికా । భూమ్యాచనీశయాసాకంభిన్నాభవతిపద్మజ॥౩౦॥
 భూమిరాధారరూపాహినిశాకేశ్యంకురోదయం । కరోతిసతతంవిష్ణోన
 యనాంగణసతేకీ ॥ ౩౧ ॥ రమాతుసర్వరూపేణసమస్తాశ్రితతక్తిభిః ।
 వినోదయతిభూయిష్ఠంపరిపూర్ణానపాయినీ ॥ ౩౨ ॥ భవిష్యతిరమైవై
 కాకీర్తికాంత్యాదిరూపిణీ । సరస్వత్యాదిరూపేణతథామత్స్యాదిరూపిణీ
 ॥ ౩౩ ॥ బ్రాహ్మిగౌరీరాదేవీసీతాసత్యాచరుక్మిణీ । సత్యభామాధరా
 రూపానీశాగోపనుతాభవేత్ ॥ ౩౪ ॥ అహమప్యనయోదానీకేశ్యావర
 ణరూపిణీ । మహిషాదిమహారూపాన్నాశయిష్యేఽసురాబహుళా
 ॥ ౩౫ ॥ యదాఽయంపురుషఃపూణోవనుదేవాద్భవిష్యతి । భారా
 చనోదనాథ్గాయసురకార్యచిక్షిప్యా ॥ ౩౬ ॥ తదాఽహంసందభా
 ర్యాయాంయశోదాయాంమహాబలా । మోహనాయభవిష్యామిత్వ
 మ్మంజ్ఞాస్యసిభూయతః ॥ ౩౭ ॥ బ్రహ్మాండానామనేకేషాంస్పష్టానాంక
 మహోద్భవ । సర్వత్రవటరూపేణహ్యనిరుద్ధసముద్భవా ॥ ౩౮ ॥ తిష్ఠా

మిదుగఁజూపేణదుగఁమాఽహంమరాత్తనాం । నిదానంభగవత్సత్వైః
 పరమైకాంతినాంసుఖం ॥ ౮౯ ॥ మత్పరాతుపరాల్లీలాహ్యసంఖ్యాతాన
 సంశయః । నిత్యము క్తజన్తే స్వేవ్యాతత్రతక్తివజ్జేమమ ॥ ౯౦ ॥ నైకుం
 రాధిశ్వరీదేవీలక్ష్మీనిఁత్యానపాయినీ । సాసమారాధితానూనమంశేన
 కమలాపివా ॥ ౯౧ ॥ నారాయణేన సహితాతమక్తాగమచింతయా ।
 పాదలీలాంపరిత్యజ్యగుణాత్రయవివర్జితం ॥ ౯౨ ॥ ముక్తస్సతుమహాలీలా
 రసంజానాతినాపరః । యథావిశ్వసుఖికోపిమామృతేనాధిగచ్ఛతి ॥ ౯౩ ॥
 ఎవముక్తావృతుసాదేవీతత్త్రైవాంతరధీయత । అహంచనాశమాగేణక
 ణికాయామువస్థితః ॥ ౯౪ ॥ ఎవమేవమహాలీలోభగవాభూతభావ
 నః । వత్తుండ్రస్తుంచవిజ్ఞాతుంనశక్యఃకోటిజన్మభిః ॥ ౯౫ ॥ మునయోబీ
 జభూతంహిన్వరూపంకారణాత్తకం । కార్యభూతంచవత్స్యామియదివ్రా
 మనసోరుచిః ॥ ౯౬ ॥

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్భిష్టసంహితాయాంద్వితీయపాదేప్ర
 కమోఽధ్యాయః

శ్రీబ్రహ్మవాచ । సంస్కృతోఽహంయదావిప్రాపారమై
 కాంత్యసిద్ధయే । తదామామవధద్విష్ణుస్సర్వరూపత్వేఽనుచింతయ ॥ ౧ ॥
 చింతయానస్సర్వరూపత్వేమాంపరంసర్వకారణం । అభ్యేతిపురుషోనూన
 మాత్మానమజమన్యయం ॥ ౨ ॥ తదాఽప్యచ్ఛమహంతస్యస్వరూపంబ్ర
 హ్మక్షణం ॥ యత్పాప్యననివతఃంతేపునస్సంసారవత్త్వని ॥ ౩ ॥ శ్రీ
 నారాయణఉవాచ॥ఆనందలక్షణంబ్రహ్మమత్సర్వరూపమవిక్రియం॥ క్లేశా
 దిభిరసంస్పృష్టంనిష్క్రియంనిర్వికల్పకం ॥ ౪ ॥ అద్వంద్వమనవచ్ఛిన్నం
 న్వసంవేద్యంనిరంజనం॥ సుసూక్ష్మంస్వవశంస్తేవీరంస్వయంజ్యోతిరనాదిమ
 త్ ॥ ౫ ॥ ధ్రువమేకంసదానందస్వరూపంసర్వగంధరం॥ గతాగతవినిర్ము
 క్తంవాసుదేవాహ్వయంప్రభు ॥ ౬ ॥ శ్రుత్వేదంసంశయమనాభూయస్సం
 పృప్తవానజా । సర్వగంచధరంచేతినిష్క్రియంనిర్వికల్పనం ॥ ౭ ॥ కథం
 న్యాద్యనలోయాపంవిరుద్ధంప్రతిభాతిమే॥ నిష్క్రియేగమనంకుత్రధారణం

నిర్వికల్పః || ౮ || శ్రీనారాయణఉవాచ | అహంతుపరిపూర్ణాత్పరి
 చేదవివక్షితః | పరిచ్ఛిన్నంమయాసర్వంద్వితీయంయద్విలోక్యతే || ౯ ||
 మమైవశేషరూపత్వాదహమేవతదేవచ | తత్తదాకారతస్తత్రతత్రచాన్య
 త్రసంస్థితః || ౧౦ || అచంచలోయథాచంద్రోప్యామమండలమాస్థితః |
 చలద్భిజ్జలదైబ్రహ్మచలన్నివయథాభవేత్ || ౧౧ || మచ్ఛరీరతయా
 సర్వంశ్రుత్యాస్యత్యావినిశ్చితం | సామానాధికరణ్యంతతత్ప్రతమ్న
 యిభాసతే || ౧౨ || తత్సృష్ట్యాతత్ప్రవిశ్యాహంసర్వనామతయాస్థితః | అ
 తోమాంసర్వగంప్రాహుస్సర్వంచమయిసంస్థితం || ౧౩ || మదాయత్త
 స్థితీత్వాచ్చమచ్ఛరీరతయావిధే | అహమాత్తతయాధతాసర్వస్యాన్య
 మహామతే || ౧౪ || విష్టభ్యాహమిదంకృత్సమేకాంశేనస్థితోజగత్ |
 సేతుర్విద్యుతిరిత్యేవంశ్రుతిస్సృత్యవబోధితః || ౧౫ || సతదస్తివిनाయ
 త్స్యాన్తయాభూతంచరాచరం | అతోమాంధారకంప్రాహుస్సతరంగ
 మివాంబుధిం || ౧౬ || దృశ్యమానమిదంసర్వంచేతనాచేతనాంచితం |
 అదృశ్యరూపమాసాద్యకారణమయిసంస్థితం || ౧౭ || అక్షరంబీయతేతా
 వత్తమసీతిశ్రుతిజ్జగౌతమఃపరస్త్రిమయ్యేవనాహమన్యత్రకుత్రచిత్
 || ౧౮ || మత్తఃపరతరంనాన్యత్కించిద్దస్తిమనాగపి | అహంసర్వస్య
 ప్రభవైమత్తస్సర్వమిదంజగత్ || ౧౯ || దృశ్యరూపతయాసర్వంకా
 స్థాదగ్నిరిప్రాథితం | నామరూపక్రియాభిశ్చమయిసర్వంప్రతిష్ఠితం || ౨౦ ||
 మృద్యేవసూక్ష్మరూపేణనివిశేషతయాస్థితః | విశేషరూపేణయథామృ
 ద్యేప్రాన్తజ్జతేఘటః || ౨౧ || సఘటాపిమహీపూర్వంనిఘటాహ్యనుభూ
 యతే | పశ్యాచ్ఛసేవసంయుక్తాసవిశేషాప్రతీయతే || ౨౨ || ఎవంవికల్ప
 హీనౌఽపిసవికల్పోభవామ్యహం | ఆధారోఽహమశేషస్యసర్వావస్థా
 స్థితస్యచ || ౨౩ || మయ్యేవనిర్వికల్పత్వంసవికల్పత్వమీక్ష్యతాం | వట
 బీజేవటోబ్రహ్మవీక్ష్యతేనాపివీక్ష్యతే || ౨౪ || సర్వంకార్యేమయివ్యక్తమ
 వ్యక్తంకారణమయి | సర్వమేవాహమేవంచనచాహమహమేవచ || ౨౫ || స
 ర్వాధారతయాబ్రహ్మస్సహమేకోఽద్వయఃపరః || ౨౬ || మదేకాయ

నతస్సర్వమహామేవనసంశయః || ౨౬ || ద్వే వ్రతం నా స్తీతి బోధేన మనసోద్వే
తనాశనం | ఎతదంతోహి సంసారో బ్రహ్మన్నే వం విచారయ || ౨౭ || ప్రభ
వం సర్వభూతానామిశ్వరం పురుషోత్తమం | స్వభావనిర్మలం నిత్యం నిస్త
రంగం నిరాకులం || ౨౮ || నిగుణంతం గుణాతీతం సగుణం సర్వకామదం | హీ
నవక్షైరసంసేవ్యమిక్షమాక్షై రతర్కితం || ౨౯ || మునయః పునరేవా
హమపృచ్ఛమకుతోభయః | నసం దేహమభజ్జ్యేవ జాయతే శోపిమాను
షః || ౩౦ || గుణాతీతం హి సగుణం కథంభ వితు మహతి | హీనవక్షైః
కుతోఽసేవ్యం కథమన్వే రతర్కితం || ౩౧ || శ్రీనారాయణ ఉవాచ | స్వ
భావనిర్మలత్వం మే స్వరూపమవధారయ | కదాపి ప్రకృతే స్సంగా న్మాలి
న్యం నౌపజాయతే || ౩౨ || అంశాత్మకస్య మే బ్రహ్మ మలినాం శేతుస్తే
పునః | మాలిన్యం జాయతే యోగాదితి మే నిశ్చయః ప్రియ || ౩౩ || మ
మైవాంశోజీవలోకేజీవభూతస్స నాతనః | ప్రకృతేః కార్యభూతాని మనః
పంచేంద్రియాణి చ || ౩౪ || నిజాత్మ త్వేన గృహ్లాతిమాలిన్యాదితి కథ్యతే |
అనాత్మ త్వేన జానాతియదాసోపి మదాత్మకః || ౩౫ || నిర్మలోభవతి బ్ర
హ్మాయథాఽహం పురుషోత్తమః | మత్ప్రసాదాదహంతావదాత్మే
షాం నిత్యనిర్మలః || ౩౬ || కదాపి మలసంయోగో వియోగో నాపి మేభవే
త్ | చిదచిత్ప్రకృతౌ యద్యప్యంతర్యామితయాస్థితః || ౩౭ || లీలాధ
మవతారాదాయద్యప్యనుకరోమ్యహం | జానంత్యనుగృహీతాస్తమా
మేకజ్ఞానవిగ్రహం || ౩౮ || మలినమ్యాం విజానంతి మునిసోమమమాయ
యా | తేషాం నసంగః కథం ప్రాప్య మదీయైర్మోక్ష కాంక్షిభిః || ౩౯ || కదాపి
ప్రకృతే స్సంగోమోహకస్సాన్యన్నవై మయి | మత్ప్రవప్రభవతస్త్రి
తిజ్ఞానవ్యవహరే || ౪౦ || స్వభావనిర్మలోఽహం వై సర్వావస్థాసుపద్మ
జ || అంశోమేజాయతే బ్రహ్మన్నవస్థాంతరభాగిహ || ౪౧ || బంధావ
స్థాకృతంతత్రమాలిన్యమనుభూయతే | అహమజ్ఞో బ్రహ్మణశ్చ సంసారీను
ఖదుఃఖభాక్ || ౪౨ || బ్రహ్మేవాస్మీతి బోధేన తత్తాదృశ్యముపేత్యసః |
నిర్మలోభవతి బ్రహ్మ మత్తేజోహ్యమలం మహత్ || ౪౩ || ద్వివిధేషి

౯౦ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౨ || అ || ౨ ||

మమేవాంశేసంసారోహ్యవలోక్యతే । లోకదృష్ట్యైతుచైకత్రవ్యామో
హాదేశతోమతః ॥ ౪౪ ॥ అవతారస్వరూపేతులోకదృష్ట్యానమోహతః
జీవరూపేమమేవాంశేమోహతఃపరిక్షీర్తితః ॥ ౪౫ ॥ అంశయోగేనమ
య్యేవంసంసారంశ్రుతిరుజ్జగౌ । స్వభావనిర్మలత్వంహిమతంవ్యావర్తకం
ద్వయోః ॥ ౪౬ ॥ అనంశభూతేపూర్ణేతుపరమాత్మనిశేషిణి । స్వభావ
తోనమాలిన్యంశేషయోనాఽపితత్త్వతః ॥ ౪౭ ॥ తరంగభూతయోరేత
దంశయోఃపురుషోత్తమః । పృథక్త్వాన్నిస్తరంగోర్నిస్సంసారాచ్చనిరా
కులః ॥ ౪౮ ॥ సమష్టివృష్టిదేహత్వాన్మానంమేవప్రతిభాసతే । ఉభయో
రాత్మభూతత్వాన్నిగుణంమాంప్రచక్షతే ॥ ౪౯ ॥ సత్త్వాదిత్రిగుణఃప్రాక్తో
జీవోఽంశస్సగుణోమతః । మోక్షేతునిగుణస్సోపిగుణాతీతోయదుచ్య
తే ॥ ౫౦ ॥ అహంతునిగుణోనిత్యంప్రకృతేస్సంగవజ్జనాత్ । ప్రపన్నస్యమ
మాంశస్యగుణత్రయవిమోచకః ॥ ౫౧ ॥ నిగుణోమమశబ్దోఽయమం
శవ్యావర్తకోమతః । నిత్యానందగుణైఃపూర్ణస్సగుణోఽహంపరాత్పరః
॥ ౫౨ ॥ ఎకస్యైవమమాంశస్యగుణవ్యామోహతోజగత్ । ద్వితీయస్యాన్య
దృష్ట్యాతుభాసతేనాపిబంధనం ॥ ౫౩ ॥ సగుణానామృదంశానాంగుణితృప్తివిని
వృత్తయే । నిగుణోపిమదంశోఽన్యోగుణవానివభాసతే ॥ ౫౪ ॥ హీ
నవక్షేజ్జ్వాసశూన్యైరసేప్ర్యాఽహంసంశయః । త్రిధాభిన్నంస్వరూప
మైనజానంతికదాచన ॥ ౫౫ ॥ పూర్ణరూపమవిజ్ఞేయం జ్ఞేయం శ
బ్దానుమానతః । ఆధారభూతంసర్వేషామాధేయానాం చతుర్ముఖ
॥ ౫౬ ॥ సర్వతోఽన్యతమశ్చాతస్సర్వ శబ్దైః బాధ్యతే । పూర్ణ
రూపక్రియాభిశ్చ సర్వేభ్యోహ్యతిరిచ్యతే ॥ ౫౭ ॥ అస్త్యాధార
తయాబ్రహ్మన్నసభివ్యక్తకల్పనం । సదేవసోమ్యేదమగ్రహీతితిశ్రుతే
బలాత్ ॥ ౫౮ ॥ సదేవబ్రహ్మవిజ్ఞేయంగురుశాస్త్రోపదేశతః । అనధీ
తాత్మశాస్త్రంహీనానాంసుగ ముతా ॥ ౫౯ ॥ స్వగతాశేషసంవృ
తానానాధేయగుణాదిభిః । ప్రాకృతప్రాకృతోదేవస్సర్వ పోబభూవ
హ ॥ ౬౦ ॥ ద్వితీయంజ్ఞానమాఖ్యాతంసర్వంవిష్ణుమయంబగత్ । వృ

క్రాధేయవిశిష్టసంహితృతీయమవధార్యతాం || ౬౧ || శుద్ధసత్త్వస్వరూపే
 ణపరిత్రాణాయవే సతాం | స్వానుకూలాయుధానేకవిభవేనసమన్వితం
 ౬౨ || అవిభూతంస్వరూపమ్మేహ్యహమేవాచ్యుతంపరం | మధీయాపవ
 జానంతిజ్ఞానినౌమదనుగ్రహాత్ || ౬౩ || యస్మిన్నస్వస్థియోమూ
 ధావై రిణోపిచతుర్ముఖ | మద్గతింప్రాప్నువంతీతిసర్వశాస్త్రేషుడిండిమః
 || ౬౪ || బ్రహ్మత్వకంజగత్సర్వంకారణేజగదాత్మకం | కార్యేబ్రహ్మమహా
 భాగసేవ్యంసర్వాత్మనాబుధేః || ౬౫ || కార్యకారణరూపేణబ్రహ్మై
 కంహిద్విధాస్థితం | జ్ఞానశూన్యేరగమ్యత్వత్కథంసేవ్యంభవేదిహ ||
 ౬౬ || అన్యైర్ముముక్షుభిస్తాతబ్రహ్మసేవ్యమతర్కేతం | గురుశాస్త్రోపదే
 శేనసంశయస్యోపసంక్షయాత్ || ౬౭ || అధ్యేయంధ్యేయమాశ్చర్చ్యమ
 వాఙ్మనసోచరం | షాడ్గుణ్యవిగ్రహంసర్వశక్తిస్వాశ్రయసంజ్ఞితం || ౬౮
 ఇయత్తయానభిధ్యేయంధ్యేయంవస్త్యస్తివేదనాత్ | అదృశ్యానేక
 విషయంనిర్విశేషంస్వయంచతత్ || ౬౯ || విశేషంనతతోభిన్నంనిర్విశే
 షంనతద్భవేత్ | విశేషాదపరోస్తాద్విజాతీయస్వభావతః || ౭౦ || అ
 తోఽస్యజ్ఞానమాశ్చర్చ్యంవక్తుజ్ఞాతుస్సర్వరూపతః | విజ్ఞాయాత్మస్య
 శేషేణమూకత్వం వహతస్సుఖం || ౭౧ || తదుక్త్వాఽస్యద్వ
 చోనైవవదేత్తేనతుపండితః | తమాస్వాద్య సమస్తానాం రసానా
 మయనంపరం || ౭౨ || నాస్వాదయేత మతిమాన్మాయీకంక్ష
 ణభంగురం | అవాచ్యంవాచ్యతాంప్రాప్తంవాచ్యంయాతిహ్యవాచ్య
 తాం || ౭౩ || కార్యేచకారణేబ్రహ్మాత్త్వంతదవధార్యతాం | కా
 ష్ఠాద్యసాధ్యభావేపిలోహపాషాణకాడిషు || ౭౪ || ప్రకాశదాహసం
 యుక్తోవహ్నిస్తిష్ఠతినౌహిమం | నిరుపాధికసత్తాపిన్వభావాన్నవిచ్యతే
 || ౭౫ || స్వాశ్రయంషడ్గుణవ్యాప్తంసర్వశక్తిస్వభావతః | అజస్వభావం
 బ్రహ్మాక్తంబ్రహ్మైవత్వంమనీషేభిః || ౭౬ || కదాచిద్వాచ్య
 తాయాతికదాచిద్వాచ్యవాచ్యతాం | ప్రకృతేగుణసంయోగాద్య
 ద్వాచ్యత్వంప్రజాయతే || ౭౭ || నైకరూపమనిత్యంతజ్జహదిత్యుచ్యతే

౯౨ బృహద్భిష్టానంహితా || పా || ౨ || అ || ౨ ||

విధే । బృహత్వాదిగుణోపేతంసత్త్వంయజ్ఞానమద్వయం ॥౨౮॥ స
 ర్వజ్ఞంసర్వకత్తైతత్సత్త్వేవ్యర్థసమన్వితం । నిత్యాసాధారణానేకవిశేష
 ణసమన్వితం ॥ ౨౯ ॥ సవిశేషమిహప్రోక్తంధ్యేయంబ్రహ్మమనీషి
 భిః । అనిత్యప్రాకృతానేకవిశేషేణసమన్వితం ॥ ౩౦ ॥ సవిశేషమిహ
 ప్రోక్తంతద్ధేయంయోగవతఃకైః । తేనేదంనిర్వశేషంహినిర్ధార్మకమ
 నామయం ॥ ౩౧ ॥ కాష్ఠాదియోగజంవహ్నోదాహకత్వంయథాభ
 వేత్ । అహేయంజ్ఞానమైశ్వర్యంసర్వకత్తైదికంచతత్ ॥౩౨॥ కారణే
 సత్సర్వహాపేణనిర్వశేషంవిచింత్యతాంతద్విశిష్టంపరంబ్రహ్మసన్మాత్రం
 నిష్కళంవిధే । ౩౩ ॥ నిరంజనంనిరాధారమద్వయంతమసఃపరం । సత్త్వా
 దిక్గుణైర్మ్యక్తంపాదలీలావిహారిణం ॥ ౩౪ ॥ సగుణంపరమాత్మాసం
 వైరాజాదికసంజ్ఞితం । రూపమృతేతత్కల్యాణంమచ్ఛరీరతయావిదుః
 ॥ ౩౫ ॥ ఆత్మానమేకమాత్మసమజహత్సర్వగుణాన్వితం । తేప్రాప్ను
 వంతిమామేవమద్భక్త్యాకమలోద్భవ ॥ ౩౬ ॥ సగుణోపాసంతావత్సా
 ధనంనిగుణస్యచ । వివిచ్యసర్వతోరూపందివ్యభూషణవాహనం ॥ ౩౭ ॥
 దివ్యాయుధధరందివ్యంనిత్యముక్తనిషేవితం । దివ్యసద్గుణసంయుక్తంది
 వ్యలోకనికేతనం ॥ ౩౮ ॥ మహావిభూతినేతారంనిగుణంప్రకృతేః
 పరంస్వరూపమిదమేవేకంమమనిత్యమకర్మకం ॥౩౯॥ జ్ఞానభక్త్యైక
 సంప్రాప్యంమద్విలాసనికేతనం । పరమైకాంతినాంప్రాప్యంసత్త్వద్రవ్య
 మయంపరం ॥ ౪౦ ॥ యేభజంతిమహాత్మానామామేకంప్రవిశంతిచై ।
 బద్ధానాంప్రాకృతంస్థానంప్రకృత్యైకగుణోద్భవం ॥ ౪౧ ॥ మయేవాధి
 ప్తితంతాతత్సమృత్తైగుణనాయకైః । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశాదైస్సస్థితై
 సిత్యంతకారిభిః ॥ ౪౨ ॥ మద్భూయహంకనముమ్భాతైర్కత్ప్రసాదాప్త
 వేభవేః । యథాచమద్విహరోఽత్రప్రాకృతైర్మహదాదిభిః ॥ ౪౩ ॥
 తథాదివ్యపదేబ్రహ్మన్నప్రాకృతవిభూతిభిః । మమేవశేవలంతద్ధిలీలానిల
 యముత్తమం ॥ ౪౪ ॥ సప్రాకృతజనానాంచభోగ్యమింద్రాదిసేవినాం
 మత్సాదృశ్యమిహప్రాప్తానివృత్తగుణవృత్తయః ॥ ౪౫ ॥ భక్త్యామేజ్ఞా

నినోబ్రహ్మసమాయాంతిమమాలయం | సమానభోగవిభవాజగ
ద్వ్యాపారవజ్జితాః || ౯౬ || ముక్తామదాత్మకాబ్రహ్మమద్రూపేనివ
సంతితే | దివ్యాదివ్యాశ్రయోబ్రహ్మన్నాత్మభూతోద్వయోరహం || ౯౭ ||
అద్వయంస్వాశ్రయంబ్రహ్మస్వరూపమ్మృతనుచింతయ | భగవాన్వా
సుదేవేతిపరమాత్మేతివైవారిః || ౯౮ || విష్ణునారాయణశ్చేతిబ్రహ్మైతి
శ్రుతయోజగుః || ౯౯ ||

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్బ్రహ్మ సంహితాయాంద్వితీయపా
విష్ణుస్వరూపకథనంనామద్వితీయోఽధ్యాయః

శ్రీనారాయణఉవాచ | బ్రహ్మంస్తే హంప్రవక్ష్యామి కృపయా
లోకనిణాయం | యస్యశ్రవణమాత్రేణసర్వపాపాద్విముచ్యతే || ౧ ||
ఆత్మైకఃపరమాత్మైకఃపురుషోద్వివిధోమతః | ఆత్మామచ్ఛేషభూతోఽయ
మహామేవసంశయః || ౨ || సచ్చిదానందరూపోఽయంనిత్యదుఃఖస్వభా
వతః | పరతంత్రోణురూపశ్చవ్యాపకశ్చప్రకాశతః || ౩ || భానోహ్య
చితస్స్వస్యచిత్తోఽపిమమవల్లభః | అహమస్మీతిబోధేనజ్ఞానరూపోఽవధా
ర్యతాం || ౪ || జానామీతిప్రయోగేణబ్రహ్మజ్ఞానగుణస్త్వస్యతః | జీ
వౌఽయంద్వివిధస్తావదక్షరక్షరభేదతః || ౫ || క్షరఃప్రకృతిసంయోగా
ద్బద్ధఇత్యుపచర్యతే | అక్షరఃప్రకృతేర్ముక్తోముక్తఇత్యభిధీయతే || ౬ ||
ప్రాకృతోయోఽహమిత్యుక్తోభావౌలోకతయాస్త్వస్యతః | సర్వంహిప్ర
కృతేజాతంసర్వత్రేవవిలోక్యతే || ౭ || ప్రకృతేర్వ్యోగతోబ్రహ్మప్రా
కృతోఽసామతోమమ | అతఃప్రకృతిలోకోఽయంవిజ్ఞేయః ప్రథమం
విధే || ౮ || బ్రాహ్మణాదికవర్గోఽహంశరీరస్యానుయోగతః | లో
కోఽయమపరోబ్రహ్మాంస్తృతీయోవశ్యశ్రమాభిధః || ౯ || యద్వదు
త్పద్యతేబ్రహ్మాయావత్తత్రావతిష్ఠతే | సకలస్సహివైలోకస్సూక్ష్మదృ
ష్ట్యైవలోక్యతాం || ౧౦ || కర్మణాంతారతప్యేనప్రకృతేః పరిణామ
తః | యోయోభావఃప్రసిద్ధ్యతజ్జీవలోకస్సఎవహి || ౧౧ || పాతాళతల

మారభ్యయెలోకాస్స ప్రకీర్తితాః । బిలస్థాస్తామసాస్తైతుజీవక్రీడనభూ
మయః ॥ ౧౨ ॥ స్వలోకేశ్వరతః ప్రోక్తోయత్రేంద్రాదివిభూతయః ।
సాత్త్వికానివసంతీ హనమ్యారాజసతామసైః ॥ ౧౩ ॥ స్వగో
దపిమహలోకోజనలోకస్తపస్తతః । సత్యస్తదుపరిబ్రహ్మాయత్రత్వమ
పితిష్ఠసి ॥ ౧౪ ॥ స్వగోస్థానాంనమస్యైస్తైమహారాదినివాసినః । మాయి
కేమమస్మైనైషాజ్ఞేయాలోకచతుష్టయా ॥ ౧౫ ॥ వైష్ణవానాంనివాసా
యయావత్తవలయోభవేత్ । నిర్మితంశుద్ధసత్త్వేనగుణైఃప్రకృతేమ
యా ॥ ౧౬ ॥ బ్రహ్మవాచాభగవత్భూతభవ్యేశలోకాఃప్రకృతిసంభ
వాః । క్షరజీవవిహారార్థంసప్తలోకాః క్రమాత్పునః ॥ ౧౭ ॥ అంతరా
యత్ప్రమాణాశ్చయాద్యశాయదధిష్ఠితాః । భూలోకఃకథితోయావత్ప్ర
మాణోత్తేధవిస్తరైః ॥ ౧౮ ॥ సరిచ్ఛలవనోద్దేశవక్షసాగరరాజ
భిః । తావత్సర్వంసమాచక్ష్యవిభూతేస్తేరమాపతే ॥ ౧౯ ॥ భువలో
కస్యకీమృతాంతక్త్యాతేవిధృతోహియః । త్వయిసూత్రేసితంసర్వమాత్మా
త్వమసిసర్వశః ॥ ౨౦ ॥ స్వగోదీనాంస్థితింబ్రహ్మత్రిపదైకపదస్యతే ।
లోకంవిజ్ఞాతుకామోఽస్మితవసిద్ధాంతవత్తనా ॥ ౨౧ ॥ శ్రీనారాయ
ణఉవాచ । భూలోకాదప్యధస్తాద్ధిలోకాస్సప్తప్రకీర్తితాః । తేహాంనా
మానిమర్యాదాహ్యంతరాశేనవచ్ఛహం ॥ ౨౨ ॥ అతలంప్రథమంతస్తా
దధస్తవితలాహ్వయం । తృతీయంతుతలంక్షేయంచతుర్థంతుగభస్తిమత్
॥ ౨౩ ॥ పంచమంమహదాహ్వనంసుతలంషష్ఠమీరితం । షాతాలంసప్త
మంయత్రమత్కులావిశ్వధారిణీ ॥ ౨౪ ॥ సప్తతిస్తుసహస్రాణాముచ్ఛా
యఃకథితోమయా ॥ దశసాహస్రమేకైకంతలంభవతిపద్మజ ॥ ౨౫ ॥ శు
క్లకృష్ణారుణాపీతాశకరాశాస్యకాంచనీ । భూమయోయత్ర సంత్యంగ
వరప్రాసాదశోభితాః ॥ ౨౬ ॥ తత్రదానవదైతేయజాతీయశ్చసహస్రశః
సంతిభోగనమావిష్టాస్సవ్గోదప్యధికశ్రియః ॥ ౨౭ ॥ భక్ష్యంభోజ్యంత
ధాపేయంస్వాదిష్ఠంగుణవత్తరం । మణీనాందీప్తయోయత్రబాధంతే
ధ్వంతసంహతిం ॥ ౨౮ ॥ నాకోనచంద్రమాస్తత్రజనైరాకాంక్ష్యతే

కవ్యచిత్ । విహరభూమయోయత్రసరిత్కాసారవాపికాః ॥ ౨౯ ॥ స్వ
 లోకాద రమ్యాణిపాతాళానిభవంహి । అపవర్గసుఖంయత్రనేచ్ఛం
 తిమనసాపిహి ॥ ౩౦ ॥ పాతాళానామధస్తాత్మసహస్రేషుప్రజావతే । త్రింశ
 త్సంభ్యేష్వతీతేషుయోజనానామహీశ్వరః ॥ ౩౧ ॥ ఆస్తైసంకర్షణస్సా
 త్కృష్ణకోద్రష్టృదృశ్యయోః । సాత్త్వతీయామహాభాగామదీయా
 యముపాసతే ॥ ౩౨ ॥ యస్యాననాత్సముత్పన్నశ్శివస్సంకర్షణాత్మకః ।
 యస్యమూర్ధ్నిమహీబ్రహ్మసశైలవశకాననా ॥ ౩౩ ॥ రాజతేపుష్ప
 మాలేవమద్యపానలసద్దృశః । సహస్రశిరసివ్యక్తస్వస్తికామలభూషణః
 ॥ ౩౪ ॥ ఫణామణిసహస్రేణయస్సముద్భోతయోదితః । సర్వాకరోతిని
 ర్వీర్యాహితాయజగతోఽసురా ॥ ౩౫ ॥ మదాఘూణితనేత్రో
 సాయస్సదేవైకకుడ్జలః । ఉపాస్యతేస్వయంకాంత్యావారుణ్యాచైవమూ
 తయా ॥ ౩౬ ॥ కల్పంతేయస్యవక్త్రేభ్యోవిమానలశిఖోజ్జ్వలః । సంక
 ష్ణాత్మకోరుద్రోనిమ్క్రమ్యాత్తిజగత్ప్రియం ॥ ౩౭ ॥ స్వయంశయాన్య
 స్వరూపేణధత్తేమాంరమయాసహ । అతలాదిషువిజ్ఞేయాఃక్రమాత్తామ
 సయోనయః ॥ ౩౮ ॥ బలోహరోబలిశ్చైవమయఃక్రోధవకోగణః ।
 పణయోవాసుకిశ్చైవతేబిలేషునివసంతిహి ॥ ౩౯ ॥ ఎమామాధారభూ
 తోహిభగవాన్శేషసంజ్ఞకః । స్థానాన్యేతానిగచ్ఛంతిపుణ్యశీలాహిజంత
 వః ॥ ౪౦ ॥ పాపినాంనిరయస్థానంనిబోధకమలాసన । భూమేరథోజలా
 దూర్వోందక్షిణస్యాందిశిస్థితం ॥ ౪౧ ॥ స్థానంపితృగణానాంచవ్యాగ్ని
 ష్వాత్తాదయశ్చతే । సాధయంతిహితంస్వానామాత్మయోగసమాధినా
 ॥ ౪౨ ॥ కర్మకాపితృలోకోహిశ్రుతిరేమాననాతనీ । తత్రైవపితృరాజోహి
 యమోవైవస్వతస్త్వృతః ॥ ౪౩ ॥ ఆజ్ఞయామేమహాభాగ నిరయాన్
 సంప్రయచ్ఛతి । ధర్మరూపేణపుణ్యానాయమరూపేణపాపినాం ॥ ౪౪ ॥
 స్థానంశుభాశుభందతైశ్చార్వాణాంతారతమృతః । తామిన్రశ్చాంధతామిన్ర
 రారసస్సూకరస్తథా ॥ ౪౫ ॥ రోధస్తలోవిశనౌమహాబ్యులస్తథేవ
 చ । తథాకుంభోధశబలోవిమోహనఇతిస్తృతః ॥ ౪౬ ॥ రుధిరాంధో

వే తరణీక్రిమిశః క్రిమిభోజనః । అనిపత్రవసఃకృష్ణోలాలాభక్షదారుణః ॥ ౨౬ ॥
 తథాపూయవహః పాపోవహ్నిజ్వాలోహ్యభశ్శిరాః । సందంశఃకృ
 వ్లసూత్రశ్చతమశ్చాపీచిరేవచ ॥ ౨౭ ॥ శ్వభోజనోఽంబుపాతశ్చశూల
 ప్రోతోఽథకంటకః । సూచీముఖోదందశూకఃశూరకడఃశుభవచ ॥ ౨౮ ॥
 రక్షోగణాశనస్తాతపర్వతావర్తనస్తథాఞ్జత్యేవమాదయశ్చన్యైసరకాభృ
 తదారుణాః ॥ ౨౯ ॥ గచ్ఛంతిపాపినానూనంవిష్ణుధర్మవివజ్జతాః । ము
 నయణ్డఃచుః ॥ ౩౦ ॥ కర్తృణామేనయేయాంతియాంయాంనిరయయాతనాం ॥
 ౩౧ ॥ తత్సర్వంసమ్యగాచక్ష్యేయథానారాయణాచ్ఛ్రితం । బ్రహ్మహ్వా
 వాచ॥స్వస్వయామవిజ్ఞాయజ్జేవవిధ్యంజాయతేన్మణాం ॥ ౩౨ ॥ కామ
 స్యవశతాంయాంతిజేవానాంవశతాముత ॥ అనిజితేంద్రియాఃకామవశ
 గాపాపకారిణః ॥ ౩౩ ॥ తామిస్రాదిమహాఘోరనిరయేషువసంతిహి ।
 స్వాచారనిరతాజేవవశగాఃపుణ్యకారిణః ॥ ౩౪ ॥ తేజీస్వగాదిభోగేషు
 నివసంతియథానుఖం । అపాప్తమేతియేబుద్ధ్యాభూతేషుద్రోహకారిణః
 ॥ ౩౫ ॥ పరవిత్తమథాపత్యకళత్రాణిహరంతిచ । బద్ధస్తేకాలపాశేనయ
 మదూతైర్దుఃశరానదైః ॥ ౩౬ ॥ స్మృతిన్యాయత్రయాంత్యేతెతామిస్రం
 వరకంచీరం । వంచయిత్వాపరాన్యస్తుదారాన్వాపురుషాంస్తథా ॥ ౩౭ ॥
 భుక్తిసచాంధతామిస్రేపాత్యతేభ్యశదారుణైః । కూటసాక్షితథాసమ్య
 క్షక్షపాతేనయోవజేత్ ॥ ౩౮ ॥ అన్యతంవక్తియోమోహాత్సనరోయా
 తిరారవం । భూణహాపుత్రహంతాచగోఘ్నశ్చకమలోద్భవ ॥ ౩౯ ॥
 యాంతితేనరకంకోథంసద్యశ్శ్వాసనిరోధకం । సురాపోబ్రహ్మహాహతాన్
 సువణాన్యచసూకరం ॥ ౪౦ ॥ ప్రయాంతినరకంయశ్శ్చతేస్సంసర్గము
 పైతివై । రాజన్యవైశ్యహంతావేతక్షైవీగురుతల్పగః ॥ ౪౧ ॥ కరోతిక
 ణినోయస్తుయశ్శ్చభిద్ధాదికృన్నరః । ప్రయాంతితేవినశనేనరోఘోర
 దారుణైః ॥ ౪౨ ॥ స్నుషాంసుతాంచాభిగామిమహాజ్వాలెనిపాత్యతే ।
 స్వస్థగామితప్రకుంభేహంతిరాజభటాంశ్చయః ॥ ౪౩ ॥ అవమంతాగు
 రూణాంయోయశ్చక్రోష్టానరాధమః । వేదదూషయితాయశ్చవేదవిక్ర

ఋకశ్చయః || ౬౪ || అగమ్యాగామీయశ్చస్యాస్తేయాంతిశబలాభిధం
 చోరోవిమోహయతియోమర్యాదాదూషకశ్చయః || ౬౫ || రంగోపజీ
 వీకై వతఃకుండాశీగరదస్తథా | సూచీమాహిషకశ్చేచపర్వగామీచ
 యోనరః || ౬౬ || అగారదాహీమిత్రఘ్నశ్శాకునిగ్రామదాహకః | రు
 ధిరాంధేపతంత్యేతేసోమంవిక్రీణతేచయే || ౬౭ || మధుహాగ్రామహం
 తాచయాతిస్తేతరణీంనరః | దేవద్విజపితృద్వేషీరత్నదూషయితాచయః
 || ౬౮ || సయాతిక్రిమిభక్ష్యైక్రిమిశేషదురిష్టకృత్ | అసిపత్రవనంయా
 తివనచ్ఛేదీవృధ్నేవయః || ౬౯ || రేతఃపానాదికతారోమర్యాదాభేదిన
 శ్చయే | తేకృష్ణేయాంత్యశౌచాశ్చకుహకాజీవినశ్చయే || ౭౦ || పితృదే
 వాతిథీహితావ్యశ్చాత్మాతినరాధమః | లాలాభక్షేనయాత్యుక్రేశర
 కతాచదారుణే || ౭౧ || వేగిపూయనహంచైకోయాతిమృష్టాన్నభుజ్ను
 రః | శౌవభికోమృగవ్యాధోవహ్నిజ్వాలేపతత్యయం || ౭౨ || యాతి
 తత్రేవసతితంయశ్శ్వపాకేషువహ్నిదః | అసత్ప్రతిగ్రహీతాతునరకేయా
 త్యథోముఖే || ౭౩ || అయాజ్యయాజకస్సత్రేతథానక్షత్రసూచకః |
 వ్రతేషులోపకోయశ్చస్వాశ్రమాద్విచ్యుతశ్చయః || ౭౪ || సందంశయా
 తనామధ్యేవతతస్తావృభావపి | లాక్షామాంసరసానాంచతిలానాంలవణ
 స్యచ || ౭౫ || విక్రేతాబ్రాహ్మణోయాతితథ్నేవనరకంద్విజాః | దివా
 స్వప్నైషుస్సుందంతేయేనరాబ్రహ్మచారిణః || ౭౬ || అవీచినరకేయాం
 తియేఽన్యతౌగృహమేధినః | పుత్రేరధ్యాపితాయేచతేపతంతిశ్వభూజనై
 || ౭౭ || అంబుపాతేనిషాత్యంతేతేఽబూన్యవహరంతియే | శూలసూ
 త్రేశ్చయేజీవాన్యధయంతిప్రలోభనైః || ౭౮ || క్రీడాథంతేఽభిసీ
 యంతేశూలప్రోతేభయావహాయమదూతాస్తకషణంతిపాదుకాయా
 నహారిణః || ౭౯ || భేదనౌవాక్చరైర్మర్కకంటకేషుచసంక్షిప్తా | యో
 భిశుత్యధనీవిప్రంతిరశ్శీనేనచక్షుషా || ౮౦ || నప్రయచ్ఛతిదుర్దేహాస్స
 సూచీముఖగోభవేత్ | ఉద్వేజయంతియేజీవాదండశూకాఞ్జవాపరే
 || ౮౧ || తేదండశూకేగచ్ఛంతియమక్షాత్రేనిపాతితాః | హీనవణా

౯౮ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౨ || ౨ || ౪ ||

దిభిర్దోమైరు త్రమావిద్యాయుతా || ౮౨ || నిస్త్రసాయైవమన్యంతే తెయాంతి తాః కడమం | కార్యముద్యమ్యయేమాధానరమేధేనవర్షణి || ౮౩ || రక్షోగణాశనేయాంతియజంతేమాంసభోజినః | మనూరథాన్వినిఘ్నంతి వృధాన్మాణాంతుయేనరాః || ౮౪ || పాత్యంతేవర్వతాద్భూయోసీయంతేచపునఃపునః | ఎతేచాన్యేచనరకాశ్శతశోఽథసహస్రశః || ౮౫ || యేచదుష్కృతకర్తాఃపచ్యంతేయాతనాగతాః | వణాశ్రమవిరుద్ధంచకర్తకుర్వంతియేనరాః || ౮౬ || కమణామనసావాచానిరయేషుపతంతి | అశుభస్యగతిశ్చైచ్చమాశుభస్యోద్వంప్రకీర్తితా || ౮౭ || గతిభాగవతీయాతుసాప్రాక్తాప్రకృతేఃపరా || ౮౮ ||

ఇతిశ్రీపంచరాత్రబృహద్భిష్టసంహితాయాంద్వితీయపాదలోకాఖ్యానేఽధోలోకకథనంనామతృతీయోఽధ్యాయః

శ్రీబహ్మవాచ || కర్తిణాంగతయోవిప్రమయానారాయణాచ్చుతాః | భూలోకంచప్రవక్ష్యామినారాయణముఖాచ్చుతం || ౧ || నారాయణస్తుమామాహభూలోకస్యతువిస్తరం | కథయామిమహాభాగయత్రాహంచక్రమేగతిం || ౨ || మచ్ఛరీరతయాయద్యప్యహమేవవ్యవస్థితః | తథాపిభూతలేబ్రహ్మపృథగ్భూయవ్యవస్థితః || ౩ || అవతారాస్తుజీవానాంతారణాయమయాకృతాః | భూలోకేతేచసర్వేవైమర్యాదాంపాలయంతిహి || ౪ || చతురశ్రాభవదద్భూమిః పంచాశతోఽటియోజనైః | విస్తీర్ణానర్వతోదిక్షూద్యానం వైకోటియోజనం || ౫ || ద్వీపానిసప్తసంత్యత్రతావంతోజలరాశయః | వలయాసీవతేనర్వేభూమేరుపరివేష్టితాః || ౬ || జంబూష్లక్షకుశక్రాంచశాకద్వీపంతథాఽపరం | శాల్యలీపుష్కరంనామసప్తమంజలధీశ్యణ || ౭ || లవణేక్షురసౌపశ్చాన్తేన్మరేయంతదనంతరం | సపిందధిపయస్తవస్యస్తతశ్శుద్ధోదకంస్మృతం || ౮ || జంబూద్వీపంతుభూమధ్యే లక్షయోజనవిస్తృతం | తాదృక్తూరాంబుధిస్తత్రతతో ద్వీపాంతరంశ్యణ || ౯ || ఉత్తరో

త్రరమేకైకంద్యగుణాయామవిస్తరం । ద్వీపానిషట్సుముద్రాశ్చహ్యప
రిష్టాచ్చతుర్ముఖ ॥ ౧౦ ॥ ద్వీపంజంబూసమాఖ్యాతంవిభజేనవధావునః ।
భాగేతుమధ్యమేమేరురుచ్చాయెలక్షసమ్మితః ॥ ౧౧ ॥ యోజనానాం
క్షితేరంతర్మగ్నజ్ఞాదశసంఖ్యయా । చతురశీతినాహస్త్రికోజనై బ
హిరుచ్చితః ॥ ౧౨ ॥ ద్వాత్రింశచ్చసహస్రాణియోజనానాంచవిస్త్రతః
మూర్ధ్నిదేశేచవిజ్ఞేయస్సర్వతఃకసకాచలః ॥ ౧౩ ॥ భూయశ్చకణికా
కారస్సంస్థితఃకమలోద్భవః హిమవాహేమకూటశ్చనిషధశ్చాస్తిదక్షి
ణ ॥ ౧౪ ॥ నీలశ్చేత్తశ్శృంగవాంశ్చపర్వతాఉత్తరేత్రయః । లక్షప్ర
మాణాద్వామధ్యాదశహీనాస్తథాఽపర ॥ ౧౫ ॥ దశాంశేనయతోలి
నాస్సముద్రాంబునిపద్మజ । సహస్రద్వితయోచ్చాయాస్తావద్విస్తారా
శ్చైతే ॥ ౧౬ ॥ భారతంప్రథమంవషాంతతఃకింపురుషంస్మృతం । హరివ
షాంతభేదాన్యన్మరొదక్షిణతోద్వీజ ॥ ౧౭ ॥ రమ్యకంచోత్తరంవ
షాంతస్తేవానుహిరణ్మయం । ఉత్తరాశ్చరవశ్చేవయథావై భార
తంతథా ॥ ౧౮ ॥ సవసాహస్రమైక్తేకమేతేపాంమంతరంవిధే । ఇళావృ
తంచతన్మధ్యేపావణోమేరురుచ్చితః ॥ ౧౯ ॥ మేరోశ్చతుర్దిశంతత్ర
వసాహస్రవిస్త్రతం । ఇళావృతంమహాభాగచత్వారిశ్చాత్రపర్వతాః
॥ ౨౦ ॥ విష్కంభారచితామేరోయోజనాయతముచ్చితాః । పూర్వేతు
మందరోనామదక్షిణైగంధమాదనః ॥ ౨౧ ॥ విపులః పశ్చిమేభాగసుపా
శ్వోశ్చోత్తరేస్థితః । చత్వారిః పాదపాస్త్రత్రబ్రహ్మకేతువదుచ్చి
తాః ॥ ౨౨ ॥ కదంబోమందరేజ్ఞేయోజంబ్యాభ్యోగంధమాదనే । విపు
లైశ్చిప్పలోభోధిస్సుపాశ్వేవలవృక్షకః ॥ ౨౩ ॥ ఎకాదశసమాయామాః
పాదపాస్సురసత్తమ । జంబూద్వీపస్యసాజంబూనామహేతుఃప్రయుజ్య
తే ॥ ౨౪ ॥ జంబూఃఫలానిదృశ్యంతేమహాగజసమానిచ । పర్వతేపతి
తానాంచరసేనహిసరిన్వరా ॥ ౨౫ ॥ జంబూనామ్నీసమాఖ్యాతాపీ
తాతత్తీరవాసిభిః । జరాంస్వేదంచదాగంధ్యమింద్రియాణామపాలవం
॥ ౨౬ ॥ హంతిరోధసితన్నీరంవాయునాశోపితంచయత్ । జంబూనదంత

గం० ఓహద్భ్రప్తనంహితా || పా || ౨ || అ || ౪ ||

ద్భవతినువణంసిద్ధభూషణం || ౨౭ || భద్రాశ్వంకల్పమాఖ్యాతంమేరోః
 ప్రాచ్యంవతుర్ముఖా పశ్చిమం కేతుమాలాఖ్యంతయోర్మధ్యఖాపృతం
 || ౨౮ || వనంచైత్రధంపూర్వదక్షిణగంధమాదనం | వైభ్రాజంపశ్చిమే
 మేరోర్వనంనందనముత్తరే || ౨౯ || తథాసరాంసిచత్వారిమేరోః పూ
 ర్వాదిషుక్రమాత్ | అరుణోదమ్మహాభద్రం ససితోదంచమానసం ||
 ౩౦ || శీతాంభాశ్చముకుందశ్చకురరీమాల్యవాంస్తథా | వైకంకనామా
 పంచైతెవిజ్ఞేయాః కేసరాచలాః || ౩౧ || త్రికూటశ్శిశిరశ్చైవపతంగో
 రుచకాహ్వయః | నిషధఃపంచమశ్చైవతేదక్షిణే కేసరాచలాః || ౩౨ ||
 శిఖరాసోధవై దూర్యః కపిలోగంధమాదనః | జారుణిప్రముఖాశ్చైవతేప
 శ్చిమే కేసరాచలాః || ౩౩ || శంఖకూటోఽభయుషభోహంసోనాగస్తథా
 ౨వరః | కాలంజరశ్చపంచైతఉత్తరే కేసరాచలాః || ౩౪ || మేరోరనం
 తరాంకేషుద్వాద్వాచపరికల్పితే | పూర్వాదిక్రమయోగేనతస్మధ్యేచ
 మహాపురీ || ౩౫ || జ్వరోదేవకూటశ్చపర్వతావుదగాయతే | అష్టాదశ
 సహస్రాణియోజనానిస్థితేహితే || ౩౬ || పృథుతుంగౌద్విసహస్రంతథా
 న్యాదక్షిణాంశితే | పవనఃపారిజాతశ్చైవలానకరవీరకౌ || ౩౭ || పశ్చి
 మేతోత్తరేదైవత్రిశృంగమకరావితీ | మధ్యేతవమహాభాగబ్రాహ్మీమే
 రోశ్చమూర్ధని || ౩౮ || చతుర్భిద౯ శభిశ్చైవసహస్రైర్యోజనైర్మి
 తా | తస్యాస్సమంతతఃపుర్యాణంద్రాదీనాంయథాక్రమం || ౩౯ || ఇం
 ద్రాగ్నియమనైర్మత్యవరుణానిలయక్షపాః || ఈశశ్చాప్తే సమాఖ్యాతాః
 పురీణామధిపాణిమే || ౪౦ || పురీచ పూర్వతోజ్ఞేయా నామ్నావై
 వామరావతీ | తేజోవతీతథాగ్నియ్యాం యామ్యాం సంయమనీ
 మతా || ౪౧ || రక్షోవతీరాక్ష సీతు శ్రద్ధావత్యథవారుణీ | వాయో
 గంధ వతీఖ్యాతా సామ్యాఖ్యాతా మహూదయా || ౪౨ || య
 శోవతీభవస్యోక్తా కేసరాచలభూమిషు | తామహైశ్వర్యసంపన్నావిష్ణు
 నాకలయావృతాః || ౪౩ || భిత్వాంఽడమండలంగంగాభగవత్పాదసం
 భవాః | దివఃపతంతిపరితోబ్రహ్మణస్సదనస్యహి || ౪౪ || సీతాచాల

కనందాచచక్షుభద్రద్రాచవైక్రమాత్ । పతంతినామభదేనదిక్భదేనచ
తుయ్యఖ ॥ ౪౫ ॥ సీతాంఽతరిక్షగాపూర్వంశైలాన్నిమ్రు-మ్యునిమ్న
గా । యాతిపూర్వేణవషేణభద్రాశ్వేనచసంజ్ఞయా ॥ ౪౬ ॥ ప్రవి
ష్టాసాగరముఖందక్షిణతథాఽధ్వనా । భారతంవషమభ్యేతిశ్చైలాస
ప్తముఖతతః ॥ ౪౭ ॥ ద్వితీయాఽలకనందాంఽభోనిధింత్రేలోక్యపావ
నీ । చక్షుస్తుపశ్చిమాచ్చైలాతే-తుమాలంప్రయాతిహి ॥ ౪౮ ॥ తే
నైవవారిధింయాతినిమ్నగాసరితాంపతిం । ఆసీలనిషధాయామామాల్య
వద్గంధమాదనౌ ॥ ౪౯ ॥ అతీత్యవషమంభోధిమేతియోషిద్యథాపతిం ।
భద్రాతథోత్తరగిరీనుత్తరాంశ్చతథాకురూ ॥ ౫౦ ॥ మధ్యేతయోర్మే
రుశ్చైలఃకణికాపంకజేయథా । భారతంకేతుమాలంచభద్రాశ్వంకురునా
మకం ॥ ౫౧ ॥ పత్రాణిలోకపద్మస్యమర్యాదాశ్చైలతోబహిః । దేవ
కూటశ్చనిషధోదక్షిణోత్తరమాయతౌ ॥ ౫౨ ॥ మర్యాదాపర్వతాశ్చై
యాశ్చైలాసోగంధమాదనః । అశీతియోజనాయామాపూర్వాపరమ
హివాదధౌ ॥ ౫౩ ॥ నిషధఃపారియాత్రశ్చనిషధావధిభూభృతౌ । మే
రోఃపశ్చిమభూభాగపూర్వోత్తరధరాస్మృతౌ ॥ ౫౪ ॥ త్రిశృంగోజారు
ధిశ్చైవముత్తరౌవషమపర్వతౌ । పూర్వపశ్చిమగావెతావణావాంతర్వ్య
వస్థితౌ ॥ ౫౫ ॥ ఇత్యేతేపద్మజప్రోక్తామర్యాదాగిరయస్తవ । పర్వతా
నామవస్థానమానంత్యాన్నప్రపంచ్యతే ॥ ౫౬ ॥ శ్రేతానామంతరద్రో
ణ్యసేవ్యంతేసిద్ధచారణైః । అస్త్రైశ్చపుణ్యకృద్భిశ్చదేత్యదానవకిన్నరైః
॥ ౫౭ ॥ భామాహ్యేతాఃకృతాస్త్విగాదులభాఃపావకర్మభిః । జ్ఞాన
మూర్తిహేయగ్రీవ్రాభద్రాశ్వేనసతీన్వయం ॥ ౫౮ ॥ వషమమూ
ర్తయోవిష్ణోర్మర్యాదాపర్వతేషుచ । వసంతిలోకరక్షాయైనానారూపవి
శేషతః ॥ ౫౯ ॥ యానికింపురుషాదీనివషేష్వేతేషుసంత్యజనిరాతం
కాః । ప్రజాశ్శస్త్వన్నశోకోనభయంతథా ॥ ౬౦ ॥ సపిపాసాబుభుక్షాచనూ
ద్వేగోనాయుషఃక్షయః । సంతితేమాంసహస్రాణివమాణిద్వాచవింశతిః
॥ ౬౧ ॥ ఆయుర్యతేషుదేశేషుభామమంభోనవషమతి । ఏతేషునతుభే

౧౦౨ బృహద్భివృత్తసంహితా || పా || ౨ || అ || ౪ ||

దోఽస్మిన్కాలోయుగభేదవాన్ || ౧౨ || సదాశృతయుగఃకాలోవత్
 తెచతురానన ధర్మశ్చతుష్పత్సకలోధ్యానమేవాచనంహరేః || ౧౩ || ప
 ర్వతాస్సరితశ్చపిసంతిత్రపురాణిచ | గ్రామాశ్చసంతిభవావస్సవర్మ
 నిరతాస్సదా || ౧౪ || బ్రాహ్మణాభూమిపాశ్చేప్రవజాపాలనత్పరాః |
 స్వేస్వేకర్మణ్యభిరతాశ్చతుర్వణ్యమవస్థితం || ౧౫ || చాతురాశ్రమ్య
 మప్యేవంయథోక్తమవత్థితే | ఆదాక్షిణ్యాత్యాదంభోధేరాశ్చేలాచ్చ
 హిమాలయాత్ || ౧౬ || దేశోఽయంభారతంవషణ్భూరేషాకర్మ
 ణాన్యణాం | యోజనానిసహస్రాణిసవస్థితాఽన్యతే || ౧౭ || స్వర్గా
 వవర్గఫలదంకర్మకార్యంన్యణామిహ | సహ్యామహేంద్రోఽమలయ
 శ్చక్తిమాన్మక్షపర్వతః || ౧౮ || వింధ్యశ్చపారియాత్రశ్చస్తపైతేకులప
 ర్వతాః | అతస్సంప్రాప్యతేన్వర్గోముక్తిమస్మాత్ప్రయాంతిచ || ౧౯ ||
 తిర్యక్త్వంసరకంచాపియాంత్యతఃపురుషావిధే | ఇహైవక్రియమాణస్య
 కర్మణోనరకంఫలం || ౨౦ || వర్షేష్యస్యేషుసర్వేషుకేవలంభుజ్యతేఫ
 లం | ఇహైవచాతురాశ్రమ్యచాతుర్వణ్యవ్యవస్థితః || ౨౧ || కృతాదియుగ
 భేదానాంచతుర్ణామిహసంభవః | దానంయజ్ఞంతపోమత్యాఃపరలోక
 ఫలార్థినః || ౨౨ || ఇహకుర్వంతియజ్ఞేశ్వరయజంతేపురుషోత్తమం |
 శ్రేష్ఠం తద్భారతంవషణ్ సర్వవర్షేషుసమ్మతం || ౨౩ || ఫలార్థినః
 కామయంతేకర్మభూమిజనింబుధాః | సహస్రాణితథైవాస్మిన్దివ్యా
 నిసదనానిచ || ౨౪ || నద్యస్సహస్రశఃపుణ్యాఽస్తైచపురుషఃపరః |
 వద్యస్తుపర్వతోద్భూతాలోకసంతిసహస్రశః || ౨౫ || ముఖ్యా
 స్తానుమహాభాగానామతఃప్రవదామ్యహం | గిరయఃపావనాస్సంతిబ్రహ్మ
 న్నన్యాకుతాచలాత్ || ౨౬ || మేనాకోమంగళప్రస్థస్త్రికూటఋషభ
 స్తథా | ఋశ్యమూకఃకోష్ఠకశ్చశ్రీశ్రేలోవారిధారకః || ౨౭ || ద్రోణ
 ఋక్షోజేవగిరిశ్చిత్రకూటోధరేవతః || గోవర్ధనోఽహమేవాత్రసిలోపి
 మమవిగ్రహః || ౨౮ || గోకాముఖోఽథకకుభోహరికీలఞ్జతిస్త్మతః | కామాం
 గోవేంకటాద్రిశ్చమద్రూపఃపాపనాశనః || ౨౯ || శతద్రూచంద్రభాగా

ద్యాహిమవత్పాదనిస్సృతాః । వేదస్మృతిముఖాశ్చన్యాఃపారియాత్రో
 ద్భవామునై ॥ ౮౦ ॥ సర్వదాసురసాద్యాశ్చనద్యోవింధ్యవినిగతాః ।
 తాపీవయోష్ఠీనిర్వింధ్యాప్రముఖాఋక్షసంభవాః ॥ ౮౧ ॥ గోదావరీభీ
 మరథీకృష్ణవేణ్యాదికాస్తథా । సహ్యాపాదోద్భవానద్యస్మన్సృతాఃపాపభ
 యాపహాః ॥ ౮౨ ॥ కృతమాలాతామ్రపణేప్రముఖామలయోద్భవాః
 త్రిసామాశేషకుల్యాద్యామహేంద్రప్రభవాస్సృతాః ॥ ౮౩ ॥ ఋ
 షికుల్యాకుమార్యాద్యాశ్శక్తిమత్పాదసంభవాః । త్రిసామాఋషికు
 ల్యాద్యాస్సంత్యన్యాశ్చసహస్రశః ॥ ౮౪ ॥ కళిందనగసంభూతాకాళిందీ
 లోకపావనీ । క్రిడార్థమృమదేవేశనిత్యంతత్రవసామ్యహం ॥ ౮౫ ॥ త
 వసరయూఃపుణ్యాయత్రకుత్రావగాహితావిశేషేణమమక్షేత్రేత్వయో
 ధ్యాయామృనీషిభిః ॥ ౮౬ ॥ క్షేత్రాణిభారతేవషేపుర్యశ్చబహుశో
 విధే । స్నానధ్యానజపాభ్యాసాన్మత్ప్రార్థనాత్పిర్యత్రనిశ్చితా ॥ ౮౭ ॥ మధ్నాతి
 సర్వోపాపానిరాతిమేప్రేమవారిధిం । చకాస్తీచక్రవిస్తారేమత్స్నాన్తి
 భావవేదికా ॥ ౮౮ ॥ మధురేతిపురీరమ్యాపుణ్యారణ్యవిభూషితా ।
 గుప్తోఽహంనివసామ్యత్రశ్వేతదీపాభిధేయథా ॥ ౮౯ ॥ కదాపికృతినాం
 ప్రీత్యైద్యావరాంతేవిశేషతః । ప్రాగ్గుప్తంభావయైబ్రహ్మకల్పేకల్పేత
 వాఙ్మయా ॥ ౯౦ ॥ తత్రబృందావనంనామమత్కేళినిలయమృతంబృం
 దాభిధానయాభక్త్యామూర్తిమత్స్యానిషేవితం ॥ ౯౧ ॥ నిగూఢమన
 వద్యమృనీళయాప్రియయాసహ । నివసామిమహాభాగపరమానందసం
 యుతః ॥ ౯౨ ॥ విముక్తినిమ్నాజననీతయాక్రోడీకృతోఽస్మ్యహం
 సుషుమ్నాయాంవిహారోమేబ్రహ్మజానీహినిత్యశః ॥ ౯౩ ॥ వినాఙ్గా
 నంవినాధ్యానంవినాచెంద్రియనిగ్రహం । విముక్తిర్వసతాంతత్రకింపున
 స్త్యజతాంతనుం ॥ ౯౪ ॥ బ్రహ్మవాచ ॥ భగవత్కౌతుకంమ
 హ్యంప్రతిభాతివస్తవ । కథంబృదావనం నిత్యంకేళిభూతం తవప్రభో
 ॥ ౯౫ ॥ కాబృందాకావిముక్తిస్తుపరమానందసంజ్ఞకః । కోయం
 కమలవత్రాక్షకానీళాఖ్యాచసుందరీ ॥ ౯౬ ॥ కాసుషుమ్నాత్వే

౧౦౪ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౨ || అ || ౪ ||

యాప్రోక్తాముక్తినివసతాంకథం || శ్రీనారాయణఉవాచ || నిగుణా
ణాయాస్తులీలాయాయద్యప్యంతోనవిద్యతే || ౯౭ || ఆవిభావస్తిగోభా
వ్రాహ్మస్తీకేనాపిహేతునా | గోలోకగోకులోద్భూతశ్వేతద్వీపాదికేలి
వత్ || ౯౮ || నిత్యాసూక్ష్మస్వరూపేణకల్పంతేచాపివర్తతే | యేజీ
వాఃకృపయావిష్టోర్వీక్షితాస్సరసత్రమ || ౯౯ || వసంతిరసమగీయా
నిత్యలీలాభికాంక్షిణః | తేషామారాధనార్థాయప్రాప్యభోగతయాస్థితః
|| ౧౦౦ || భగవాన్నిజరూపేణకోటిమస్మధమస్మధః | రసమగేణ
యేదేవమీక్షంతేపరిశీలితుం || ౧౦౧ || తేషాంభూమాఘపినిజంస్థాన
మావిష్కృతమ్మయా | సుదర్శనేమహాచక్రేమాయామయనివారకే
|| ౧౦౨ || దుర్లభేసాధనైరనైవైనిప్రేమామృతౌషధం | స్థానేపి
పరమైకాంతప్రేమనిభిన్నచేతసాం || ౧౦౩ || నివాసాయనదాయత్రకి
శోరోనిత్యయావసః | నదారాసరసావిష్టోవేణవాద్యధరోహరిః || ౧౦౪ ||
మయూరపింఛాభరణఃకోటికండపఃసుందరః | గీయమానోముదాయు
క్తోనిత్యముక్తవధూజనైః || ౧౦౫ || సేవితాంఘ్రిసుధాసారోనిత్యానం
దగుణాంబుధిః | సర్గాదౌపరమజ్యోతిఃస్వానందేకనికేతనం || ౧౦౬ ||
ఎకమేవాద్వితీయాఖ్యంసదేవపదబోధితం | నిజాధారంనిజాభాసమవాజ్మ
వసగోచరం || ౧౦౭ || నిస్తరంగాంబుధిరివనిజానందనికేతనం | నాం
తరంసఖిస్తత్రనాంబరంనావసీతలం || ౧౦౮ || కారణంసర్వసత్త్వానాం
నిధానంబీజమవ్యయం | లీలేచ్ఛాదిసదాయుక్తందివ్యానంతగుణాస్పదం
|| ౧౦౯ || సంకల్పమకరోత్తత్రకదాపిపరమంమహాః | ఎకేనత్రిగుణా
మ్మాయాంతస్మాన్నిగమయజ్జహిః || ౧౧౦ || బద్ధానాంసుఖ
భోగాయలీనానాంప్రకృతౌపురా | ద్వితీయేనవిముక్తానానిత్యానాం
నిత్యలీలయా || ౧౧౧ || గుణైకనిలయానిత్యాంశక్తినిగమయజ్
జహిః | జ్ఞానానందమయీసాక్షాదేకరూపానిరామయా || ౧౧౨ ||
త్రిగుణప్రకృతేభిన్నానిగుణాప్రకృతిస్త్వీయం | బ్రహ్మైవసగు
ణాసాక్షాదానందరసదాయినీ || ౧౧౩ || ప్రాకృతావరణాద్భిన్నై

దివ్యాకాశేవరాత్నరే । సృష్టింవితనుతేస్వస్యదివ్యామమలరూపిణీం ।
 ౧౧౪ ॥ యస్యామానందనిలయస్సాత్మాదుపనిషత్తనుః । రమతైరమ
 యాసాశంనిత్యముక్తైరుపాశ్రితః ॥ ౧౧౫ ॥ నాత్రకాలగతిస్సాత్మాది
 ప్రకృతాపరమాత్మనః । నిర్మాయద్వివిధంసర్గంప్రాకృతాప్రాకృతం
 హరిః ॥ ౧౧౬ ॥ పునస్సంకల్పయదేవ్యావీక్షితశ్రీనికేతనః ॥ శ్రీదే
 వ్యువాచ౪౪తిదూరతరందివ్యమవాజ్మనసోచరం ॥ ౧౧౭ ॥ ధామతేవ
 రమేశాననిత్యానందమనశ్వరం । అవిదిత్వాసుఖంచాస్యప్రాజ్ఞీవస్యకథంరు
 చిః ॥ ౧౧౮ ॥ స్వామిన్నుత్పద్యతేజంతునిత్యలీలాసుఖాంబుధా । త్వ
 యిసర్వంరమేశానత్రూయతేదృశ్యతేచయత్ ॥ ౧౧౯ ॥ విలీనంజాయ
 తేసర్వంవయాంసీవదినాత్యయే । త్వదధీనమిదంసర్వం చిదచిచ్ఛబ్దసంజ్ఞ
 తం ॥ ౧౨౦ ॥ ఉద్బోధయసిసర్వాణిత్వమేనపురుషోత్తమ । ఉన్మజ్జన్మ
 జ్జడేవైతన్నైకరూపేణతిష్ఠతి ॥ ౧౨౧ ॥ త్వమేకరూపస్సావ్యయత్రఆత్మ
 భూతస్సనాతనః । యథాప్రాకృతమేవేదమతీత్యతవవిప్లవం ॥ ౧౨౨ ॥ న
 మాభాతిమహారాజనాత్రేదమమలద్యుతే ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ త్వమప్యే
 తన్నజానాసినిత్యేకమలసంభవే ॥ ౧౨౩ ॥ రహస్యంపశ్యయల్లోకేప్రా
 కృతేప్రిప్రకాశితం । ఎవంప్రజల్పతస్తస్యకర్పూరక్షోదపాణ్డురా ॥ ౧౨౪ ॥
 నుందరీదక్షిణయనాదుదతిష్ఠత్క్షణాదిహ । బృందశోరసికాన్నీత్యావిలీ
 నాప్రాజ్ఞీజానన ॥ ౧౨౫ ॥ తామువాచరహూదేవ్రావిహస్యజలకే
 శుణః । సంవిశస్వమహాభాగేప్రాకృతేమమవేశ్మని ॥ ౧౨౬ ॥ సీత్వా
 మదనురాగార్థంవిలీనాత్వయినుందరి । త్వంతుబృందాభిధాభక్తింబృం
 దశస్త్రవముపాశ్రితా ॥ ౧౨౭ ॥ వినోదాయమమప్రీత్యావనరూపస్త్రవ
 మావహా । యథాత్రత్వంగవాంలోకేతిష్ఠసిప్రాణవల్లభే ॥ ౧౨౮ ॥ తథై
 వప్రతిభాసేనస్వాంశేనప్రవిశస్వగాం । ఇయంతువిరజాదేవివై కుణ్డాద్వార
 వాహిసీ ॥ ౧౨౯ ॥ సూర్యమాగ్నేణనిర్మాతాజంబూద్వీపంవికేషతః
 కలిందగిరిమాసాద్యకాళిందీనామనిమ్నగా ॥ ౧౩౦ ॥ అభిషేచతుతేవిధీ
 మరవిందజలైర్ముదా । సుషుప్తేవద్వయార్మధ్యైరైవైత్రైచవత్ప్రకా

౧౦౬ బృహద్బ్రహ్మసంహితా || పా || ౨ || అ || ౪ ||

ని || ౧౩౧ || విముక్తవపుషాంనేత్రీగోలోకేమమవేశ్యని । ఇడయా
 నూర్యరూపిణ్యాదేవ లోకంనసంశయః || ౧౩౨ || పితృలోకంపిం
 గళయాకర్మమార్గేణయాతిహి । యోగేనస్యస్తదేహానాం దేవయానే
 నగచ్ఛతాం || ౧౩౩ || సుషుమ్నాయాంప్రవిష్టానాంభక్తానాంవేష్టవీ
 గతిః । యమునాయంసుషుమ్నైవసంలగ్నామమమందిరే || ౧౩౪ || శ్ర
 ధయానేవనాదస్యాజనోమల్లోకమాప్పుయాత్ । ఎషవైప్రాకృతోర
 త్నరాశిగోవథానాభిధః || ౧౩౫ || అంశేనమద్విలాసార్థంయాతుదైవ
 త్వమాప్పుయాత్ । నాసాయామధ్యభాగోయంసుషుమ్నాయత్రతిష్ఠ
 తి || ౧౩౬ || అంశేనమద్విలాసార్థంయాతుదైవీసరిద్వరా । యస్యా
 విలోకనాత్సద్యోరసాస్వాదోఽభిజాయతే || ౧౩౭ || రసికానాంవినో
 దాథంశారదీచంద్రికాశుభా । సదైకరూపావిశతుదివ్యాకిరణచామ
 రైః || ౧౩౮ || ముక్తింవినాసమత్ప్రాప్తిస్సాతుభక్త్యేకసంశ్రయా । సా
 తుబృద్ధేత్వయానేయాపరానందేనసంయుతా || ౧౩౯ || భక్తిస్తవ్వంవశ
 రూపేణయశోదాముక్తిరూపిణీ । నన్దోఽయంపరమానందోహ్యవి
 భజతతుభూతతే || ౧౪౦ || నావిభావస్త్రిరోభావ్రానిత్యాయావనసం
 పదః । ఆవిభావస్త్రిరోభావ్రాదృశ్యాయాస్తుయుగేయుగే || ౧౪౧ || రూ
 పంసీలాసమీపస్థానదానస్తవ్వరూపిణీ । స్వాంశేనశక్తిభిస్సాకంయాతుబృం
 దావనేవనె || ౧౪౨ || సీలయాలాలితోఽహంచకరిష్యేఽస్యావినిశ్చితం ।
 స్వతంత్రోపిసమర్థోఽపినర్వజ్ఞోపినరంతరం || ౧౪౩ || సీలామేవానువ
 తిష్యేలీలాభంఽగోన్యథాభవేత్ । లీలాయామపరాధంతునాద్రియం
 తేమనీమిణః || ౧౪౪ || సీలాసంగంనత్యజామినమాంసీలావిముంచతి । అ
 హంసీలామయస్సాక్షాన్నీలాదేవీతుమస్మయీ || ౧౪౫ || యావంతిమ
 మరూపాణీసీలాతావత్స్వరూపిణీ । నానాభిధానైరన్యత్రరాధాబృందావ
 నేవనె || ౧౪౬ || అపరాధైశ్చనీలాయాఃపూజనంమమజాయతే । క్షత్రి
 యాణీంయథాయుద్ధేసాయక్తైర్మమపూజనం || ౧౪౭ || సీలాలీలాం
 నసంధత్తైనిరానందస్తదాహ్యహం । నిర్మితేయంమయాశక్తిలీలాగ్ధం

వైవకేవలం || ౧౪౮ || కరోమినీలయాసర్వప్రాకృతాప్రాకృతంజగ
 త్ || తిష్ఠామినీలయాయుక్తో నిరుద్ధోపసదాహ్యహం || ౧౪౯ ||
 సూక్ష్మరూపేణమాంసేలాకదాపినవిముంచతి | సూలరూపేణమామేక
 ముపాస్తైసర్వకర్మసు || ౧౫౦ || యోఽహంసామమనీలాతుయానీలా
 సోఽస్మ్యహంపునః | అంతరంస్తే వపశ్యామియథాస్తే శేషశేషిణోః ||
 || ౧౫౧ || నిత్యాశ్చక్రక్రయోహ్యస్యలలితాద్యాస్సమంగళాః | అష్టైని
 త్యవిహారస్యరసజ్ఞాకౌతుకోజ్జ్వలాః || ౧౫౨ || ఆవిభవంతునీలాయాం
 సూక్ష్మరూపేణసంస్థితాః | ఆసామపిపరాహ్యప్టప్రత్యేకైకంవ్యవస్థితాః
 || ౧౫౩ || చతుష్పట్టిర్మదాయుక్తాహవభావవిచక్షణాః | నృత్యజ్ఞానకలా
 భిజ్ఞావాద్యాభినయనిమ్నగాః || ౧౫౪ || యావనారంభలిప్తాంగ్యశ్శ్రీ
 మత్యశ్శ్రీపరిగ్రహాః | తవాజ్ఞామనువతిన్యోనీలేసంతుసహస్రః
 || ౧౫౫ || మయాసహవినోదాద్ధియేమామస్తిమనోరథః | తేమామి
 హసమావాసోనిత్యంబృందావనేఽస్తుచ || ౧౫౬ || ద్విపరాధావసా
 నోఽయంకామసాన్వనయవైరిహ | స్తేవశక్తోఽభిభవతుంనిత్యలీలార
 సోత్సవం || ౧౫౭ || యథావైకుంఠభక్తానాంశ్వేతద్వీపనివాసినాం | వ
 యోవస్థాకృతోభేదోనైవద్వేషాదివైభవం || ౧౫౮ || జరామరణదౌ
 గ్ధేంద్ర్యస్వేదవీర్యాదిసంక్షయః | తథాఽత్రద్విపరాధాంతమేకరూప
 త్వమేవహి || ౧౫౯ || దృశ్యాదృశ్యవిభేదేనలీలామేద్వివిధాత్వియం | అ
 దృశ్యాత్వేకరూపేణసుదశేనసమాశ్రితా || ౧౬౦ || దృశ్యాతుత్రివిధా
 స్తే వరసికానాంతుసాధనం | సాధ్యాదృశ్యాసమాఖ్యాతారసికానాంసంసం
 శయః || ౧౬౧ || జగద్ధితాయలోకేఽస్మిన్దృశ్యంబృందావనంహ్యభూ
 త్ | గోలోకంపశ్యలోకేఽస్మిన్యథాదృశ్యతయాస్థితం || ౧౬౨ || సంధ
 గోపస్వరూపేణపరాసందోనరాకృతిః | జాతాముక్తిస్సమాయాతాయ
 శోదాయపథారిణీ || ౧౬౩ || అంశేనచగవాంబృందంసమాయాతంయ
 దంతికే | గోవర్ధనాభిధ్వజైస్సమున్మగ్నశ్చక్షుః || ౧౬౪ || అ
 దృశ్యతఃసహ్యమాసుషుమ్నాఽమృతవాహినీ | కాళిందీసూర్యతనయా

గం० బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౨ || అ || ౪ ||

మమమార్గావిరోధినీ || ౧౬౫ || భ్రమద్రుమరఘంకారమందా
రతరుమారుతం | శ్రీమద్భృందావనంనామకాళిందీకూలకేతనం || ౧౬౬ ||
దృశ్యంభవిష్యతిక్షీప్రమహాపుణ్యవతాంనృణాం | పంచయోజనవిస్తీ
ణంరసధామైవకేవలం || ౧౬౭ || నీలెత్వంచవిలాసార్థంగోపకన్యా
త్వమామ్నూహి | సఖిభిఃకోమలాంగాభిర్వృశ్యలీలామహూత్సవే || ౧౬౮ ||
అదృశ్యేయమవిశ్వామేనాస్తికానాంకతాయుగే | కామక్రోధాభిభూ
తానాంనానాదేవేకసేవినాం || ౧౬౯ || పరద్రోహపరోద్వేగపరా
ణాంవిషయాత్మనాం | అభాగ్యానామధన్యా నామసతామధికారి
ణాం || ౧౭౦ || గోపాయతిజనాన్యస్మాత్ప్రేపన్నానవదోపతః |
అతోగోపీతివిఖ్యాతానీలా ఖ్యాపరదేవతా || ౧౭౧ || త్వయా
చారాధితోయస్మాదహంకుంజమహూత్సవే | రాధేతినామవిఖ్యాతా
రసలీలావిధాయికా || ౧౭౨ || వినాశ్రీమంత్రరాజేనశ్రీచింతామణి
సంజ్ఞనా | వినాద్వయానుసంధానమనన్యశరణంవినా || ౧౭౩ || వినా
చార్యప్రసాదేనవినావననిషేవయా | శ్రీనారాయణసంభోగలీలానైవావ
లోక్యతే || ౧౭౪ || దృశ్యాలీలాద్వితీయాతుమధురాయాంభవిష్యతిజన్మ
నామమదేవేశియత్రకంసోనిపాతితః || ౧౭౫ || జాతోఽహంనిగమా
త్సాక్షాద్వసుదేవాభిధాత్ప్రియే | దేవక్యాంబ్రహ్మవిద్యాయాంబలేనబలి
నాసహ || ౧౭౬ || మల్లోకప్రాప్తికామానాంప్రపన్నానాంనృణామిహ
మథ్నాతినర్వపాపానిమథురేతినిగద్యతే || ౧౭౭ || తృతీయాదృశ్యరూ
పాతుద్వారకాయాంప్రకాశితా | శ్రీభూభ్యాంసహితాయత్రనివసామివ
రాసన || ౧౭౮ || అహంతుకృష్ణరూపేణరుక్మిణీత్వంభవిష్యసి | భూదేవీ
సత్యభామేయంసీలేందీవరలోచనా || ౧౭౯ || ఆవాభ్యాంరచితంకర్మధన్య
త్వాదృష్ట్యామనీషిణః | యాన్యంతిమద్గతింధీరామావిషాదపరాధ
వ || ౧౮౦ ||

ఇతిశ్రీపంచరాత్రే బృహద్భిష్టసంహితాయాం ద్వితీయపాదే
భూలోకవర్ణనశ్రీబృందావనచరితంనామచతుర్థోఽధ్యాయః

మయైవంబోధితాక్షిప్తబ్రహ్మన్నమితతేజసా । మామువాచ
పునఃన్నహాదుద్భూతనయనోదకా ॥ ౧ ॥

శ్రీరువాచ ॥ రసికానాంసదోపాసోన్మీలయాసహితోభవా ॥ కథంధ్యే
యావిశాలాక్షీశ్రీమద్బృందావనేవద ॥ ౨ ॥ మంత్రంచంతామణింబ్రూ
హిద్వయంచశరణాగతిం । కింత్రంకించపీత నైకిమావరణకల్పనం ॥ ౩ ॥
శ్రీభగవానువాచ ॥ శృణుసుందరివత్సామిసీళయాసహితస్యమే । పూజ
నంమంత్రరాజంచద్వయంచశరణాగతిం ॥ ౪ ॥ రహస్యానాంరహస్యంచ
గుహ్యేనాంగుహ్యము త్రమం । మంత్రశ్చింతామణినామసాన్నిధ్యంమే
ప్రయచ్ఛతి ॥ ౫ ॥ ఎషాపంచపదీవిద్యాద్వయమిత్యభిధీయతే ఉభాభ్యా
మ్మంత్రరాజాభ్యాంజాయతేప్రాణవల్లభే ॥ ౬ ॥ నమోగోపీజనేత్యుక్త్వా
వల్లభాయవదేత్తతః । ద్విపదీదశవణేయంవిద్యాయాఃఖణ్డఉచ్యతే ॥ ౭ ॥
గోపీజనపదంచోక్త్వావల్లభేతిపదంతతః । చరణౌశరణంపశ్చాత్ప్రేవద్యేతు
పదంపునః ॥ ౮ ॥ త్రిపదీషోడశాణేయంవిద్యాఖణ్డోద్వితీయకః । ఎవం
పంచపదీవిద్యావిజ్ఞేయాయుగళాత్మికా ॥ ౯ ॥ ఎతాంపంచపదీంవిద్యాం
శ్రద్ధయాధారయేత్తుయః । కృష్ణప్రియాబృందమధ్యేగచ్ఛత్యేషనసంశయః
॥ ౧౦ ॥ సపురశ్చరణాపేక్షానాపిన్యాసవిధిమతః । నదేశకాలనియమోనా
రిమిత్రాదిశోధనం ॥ ౧౧ ॥ సర్వేఽధికారిణశ్చాత్రచండాలాంతాశ్చనుం
దరి । స్త్రీయశ్శూద్రాదయశ్చాపిజడమూకాంధపంగవః ॥ ౧౨ ॥ ఆం
ద్రహూణకిరాతాశ్చపులిందాఃపులహస్తథా । ఆభీరాయవనాఃకంకాః
ఖసాద్యాఃపాపయోనయః ॥ ౧౩ ॥ దంభాహంకారపరమాఃపాపైశుస్య
తత్పరాః । గోబ్రాహ్మణనిహంతారోమహాపాతకనంయుతాః ॥ ౧౪ ॥
జ్ఞానవైరాగ్యరహితాశ్శ్రేవణాదివివర్జితాః । మమాభికాంక్షిణోయేతు
తేతుసర్వేఽధికారిణః ॥ ౧౫ ॥ యదిభక్తిభజనేదేహానీళయాఽఽ
రాధితేమయి । బృందావనమహాలీలాపరమోత్సవదళనై ॥ ౧౬ ॥ నా
న్యద్వారాభవేదేహాలీలా పరమపావనీ । తస్మాద్వ్యగళ మంత్రేణనీళ
మృముపాశ్రయేత్ ॥ ౧౭ ॥ యాజ్ఞోదాననిరతస్సర్వ తీర్థోపసేవకః ।

సత్యవాడీయతిర్వాపివేదవేదాంగపారగః || ౧౮ || బ్రహ్మనిష్ఠకులీనూ
 వారపస్వీవ్రతతత్పరః | ద్వయాధికారీసభవేత్కృష్ణభక్తివివజితః || ౧౯ ||
 అంగన్యాసకన్యాసావ చక్రాద్యైః ప్రకల్పయేత్ | అథవాధీర్ఘ
 బీజేనన్యసేద్ద్యయమథాచరేత్ || ౨౦ || ఓమిత్యేవభవేద్బీజం సమశ్చక్తి
 రుదాహృతా | గోపీజనప్రియఃకృష్ణోదేవతాఽత్రప్రకీర్తితా || ౨౧ ||
 అంతర్యామిత్వపిరహందేనానారాయణః ప్రియేభవిష్యంతితథాచా
 న్యశి ప్రాబ్రహ్మచనారదః || ౨౨ || ప్రవర్తనాయయోయంతుసర్గా
 దాచప్రయోజయేత్ | సతత్రతదృషిఃప్రోక్త స్సర్వాగమ విశార
 దైః || ౨౩ || సర్వేషాందేవిమంత్రాణాంబీజానాంచవిశేషతః | అహ
 మేవఋషిముఖ్యోవేదామచ్ఛాప్తసంభవాః || ౨౪ || నారదాదిఋషీ
 ణాంచహ్యంతర్యామితయాహ్యహం | తత్రతత్రాస్మిదయితేవానుదేవః
 పరాత్పరః || ౨౫ || త్వందేవినాదరూపేణబీజరూపేణాచాస్మ్యహం | ఆ
 వయోరేవయోగేనసర్వేమంత్రాఃప్రకీర్తితాః || ౨౬ || నకృదుచ్చార
 ణాదన్యకృతకృత్యోనసంశయః | తథాపిదశధానిత్యంబషేదథంవిభావ
 యా || ౨౭ || అథధ్యానంప్రవక్ష్యామిమంత్రస్యాస్యప్రియాత్ప్రియే | పీ
 తాంజరంఘనశ్యామంద్విభుజంవనమాలినం || ౨౮ || బహిఃబహాకృ
 తాపీడంశశిశోటినిభాననం | ఘూర్ణాయమాననయనంకణికారావతం
 సినం || ౨౯ || అభితశ్చందనేనాథమధ్యేకుంకుమరేఖయా | రచితంతిల
 కంఘాలెబిభ్రాణంకమలాకరే || ౩౦ || తరుణాదిత్యసంకాశంకుండలాభ్యాం
 విరాజతం | ఘృత్మాంబుకణికారాజద్దర్శణాభకపోలకం || ౩౧ || ప్రి
 యాముఖవిధున్యస్తలోచనంచోత్తరభ్రువం | నానాగ్రవిస్ఫురన్మృతాశు
 ధ్ధాంశువిలసన్మృఖం || ౩౨ || దశనజ్యోత్స్నయారాజత్వకవ్వింబఫలాధ
 రం | కేయూరాంగదసద్రత్నముద్రికావిలసత్కురం || ౩౩ || బిభ్రతం
 మురళీవాద్యంపాణౌపద్యంతథాపరే | కాంచీదామన్ఫురన్మృధ్యంనూపు
 రాభ్యాంలసత్పదం || ౩౪ || రతికేళిరసావేశచపలంచపలేక్షణం | హసం
 తంప్రియయాపాథంహాసయంతంచతామ్ముచలుః || ౩౫ || ఇత్థంకల్ప

తరోయ్య తరత్న సింహాసనోపరి । బృందారణ్యస్మ రేత్సప్తంసంస్థితం
 ప్రియయాసహ ॥ ౩౬ ॥ వామభాగైస్థితాంతస్యరాధికాంసంవిచింతయే
 త్ ॥ నవీనసీలవసనాన్ద్రుతహేమసమప్రభాం ॥ ౩౭ ॥ పటాంచలేనా
 వృతాథనుస్మైరాననపంకజాం । కాంతవక్త్రీసుధాధామచకోరాయిత
 లోచనాం ॥ ౩౮ ॥ అంగుష్ఠతజ్జనీభ్యాం చనిజప్రియ ముఖాంబు
 జై । అపర్యంతీం పూగఫలం పరాచూర్ణానమన్వితం ॥ ౩౯ ॥
 ముక్తా హారోల్లసచ్చారుషీనోన్నత పయోధరాం । క్షీణమధ్యాంపు
 ఘ్రశ్రోణీం కింకిణీ జాలశోభితాం ॥ ౪౦ ॥ రత్నహాటక కేయూరము
 ద్రావలయధారిణీం । రణత్కటకమం జీరరత్నపాదాం గుళీయకాం
 ॥ ౪౧ ॥ లావణ్యసారముగ్ధాంగీంసర్వానయవసుందరీం । ఆనందరసమ
 గ్నాంచప్రసన్నాంనవయావనాం ॥ ౪౨ ॥ సఖ్యశ్చరాధికాయావైతత్స
 మానవయోగుణాః । తత్సేవనపరాభావ్యాశ్చామరవ్యజనాదిభిః ॥ ౪౩ ॥
 జానాసిహృదయావాసితభాషికథయామితే । అన్యేహంచప్రబోధార్థం
 మంత్రార్థమతులంప్రియే ॥ ౪౪ ॥ ఆప్టాక్షరేణసంయుక్తామభాషికథ
 యామితే । అన్యేహంచప్రబోధార్థమంత్రార్థమతులంప్రియే ॥ ౪౫ ॥
 దశాక్షరేణసంయుక్తాతథేయంషోడశాక్షరీ । శ్రీరాధాకృష్ణయోర్విద్యా
 బృందారణ్యోపసేవన ॥ ౪౬ ॥ రసికానాంసదాజప్యాజస్మవ్యయవినాశి
 నీ । మహారసమయీలీలాదివ్యానిత్యానపాయినీ ॥ ౪౭ ॥ ఆకల్పాంతైక
 రూపేయంశుద్ధసత్త్వమయీప్రియే । అనయాప్రాప్యతేభద్రేనత్యంసత్యం
 నిశామయ ॥ ౪౮ ॥ బహిరంగైభయంతస్యస్తవ్యైర్మాయాదిశక్తిభిః ।
 అంతరంగైస్తథానిత్యవిభూతేస్తైశ్చిదాదిభిః ॥ ౪౯ ॥ గోపనాదుచ్యతే
 గోపీశ్రీనిశారాధికాభిధా । దేవీకృష్ణమయీజ్ఞేయారాధికాపరదేవతా
 ॥ ౫౦ ॥ సర్వలక్ష్మీస్వరూపాచక్రీకృష్ణానందదాయినీ । అతస్సాహ్లాదినీశ
 క్తీనానాకేలివిశారదా ॥ ౫౧ ॥ తత్కలాకోటికోట్యంశాదుగాఢ్యా
 ప్రిగుణాత్మికాః । యథాలక్ష్మీస్తవ్యమేవానీస్తథానిశాచగోపికా ॥ ౫౨ ॥
 అహంనారాయణఃకృష్ణోబ్రహ్మాండాయుతనాయకః । సర్వస్యకారణంహి

౧౧౨ బృహద్భిస్తనంహితా || పా || ౨ || ౨ || ౫ ||

శామయ్యైశ్వర్యతాశ్రయా || ౫౩ || యథాఽహంవ్యాపకోదేవితథే
యంమమవల్లభా | యథాయథాస్వరూపోహంజ్ఞేయా నీశాతథాతథా
|| ౫౪ || చిదచిల్లక్షణంసర్వమావాభ్యాంపూరితంజగత్ | సైషాహిరాధి
కాగోపీజనస్తస్యాస్పృశగణః || ౫౫ || వల్లభాతత్సమూహస్యసంప్రో
క్తప్రాణనాయకా | రాధాకృష్ణేతయోః పాదాశరణంస్యాదిహాశ్రయః
|| ౫౬ || ప్రవద్యగతవానస్మి జీవోఽహంభావదూషితః | సోఽహంతచ్చర
ణంప్రాప్తోహిత్యాఽన్యత్సాధనంమహత్ || ౫౭ || ప్రయోజనాంతరంహి
త్వాసంబంధాంతరమేవచ | భోగమేయగళానందోనిత్యస్సర్వావధిస్తు
యః || ౫౮ || అనన్యసాధనంతాపహనమశ్శబ్దోదశాక్షరే | చతుర్థీత్వా
హకల్యాణితథాఽనన్యప్రయోజనం || ౫౯ || మమత్వ మాహ మ
శ్శబ్దోనశబ్దస్త పెధనం | మమత్వం సర్వతస్త్వక్త్వాదవఁచ శరణా
గతః || ౬౦ || మంత్రార్థఃకథితస్తేషనంక్షేపేణవరాననే | యుగళార్థ
స్తథాన్యాసఃప్రపత్తిశ్శరణాగతిః || ౬౧ || ఆత్మాపఁణమిమేపంచపర్యా
యాస్తైమయోదితాః | రాసలీలామయాసాకం శ్రీమద్బృందావనే తు
యా || ౬౨ || భవిష్యతిమహాభాగతత్రేచ్ఛాతవయాస్యతి | ద్వారకా
యాంతదాభద్రేసుక్ష్మిణీరూపిణీస్వయం || ౬౩ || ప్రజప్తైస్తామృహావి
ద్యాంయాస్యసిత్వరితాసుఖం | శ్రుత్వాభవోపిమల్లీలామద్యశ్యాంభు
విమానపైః || ౬౪ || తపసామాంసమారాధ్యమత్తోవిద్యామవాప్స్య
తి | శంకరాన్నారదోయోగీచాంబరీషస్తతోనృపః || ౬౫ || అవాప్స్య
తివరాహోహమంత్రందీక్షాపురస్సరః | ఎవంపరంపరాభాగైర్విద్యాభువి
వ్యతి || ౬౬ || జీవాఃపాపంతరివ్యంతినాహందూరేఽనయాఽనఘే |
గృహీత్వాపరమాంవిద్యాంవైష్ణవంధర్మమాచరన్ || ౬౭ || ఆజీవము
వతిశ్రేయ ముక్షేత్రంవరాననే || శ్రీరువాచ || సంక్షేపాదేవదేవేశభవభీతివి
నాశనం || ౬౮ || ధర్మంభాగవతంబ్రూహియేనకృష్ణఃప్రసీదతి||శ్రీభగవా
నువాచ||కల్యాణీశ్రూయతాంధర్మోలోకానాంహితకామ్యయా || ౬౯||
శంఖచక్రాంకనంకృత్వాప్రపన్నాయంసమాచరేత్ | గురుంపపరయా

భక్త్యా సేవమానూనిరంతరం ॥ ౨౦ ॥ తత్కృపాంభావయేద్విద్వా
నాత్మనూవినివృత్తయః । స్వేష్టదేవధియానిత్యం వైష్ణవాపరితోషయే
త్ ॥ ౨౧ ॥ తాడనంభత్సనంకామీభోగత్యేనయథాస్త్రియాః । పృ
ష్ఠాతీవైష్ణవానాంచతద్వద్భ్రాహ్మ్యంసదాబుధైః ॥ ౨౨ ॥ ఐహికాము
ష్మికీంచింతాంనైవకుర్యాత్కదాచన । ఐహికంతుసదాభవ్యంపూర్వా
చరితకర్మణా ॥ ౨౩ ॥ ఆముష్మికంతిథాకృష్ణఃస్వయమేవకరిష్యతి । ఆ
తోహితత్కృతేత్యాజ్యఃప్రయత్నస్సర్వధానరైః ॥ ౨౪ ॥ సర్వోపాయ
పరిత్యాగఃకృష్ణోపాయత్యయాచనం । సుచిరంప్రోషితేకాంతేయథాపతి
పరాయణా ॥ ౨౫ ॥ ప్రియానురాగిణీదీనాతస్యస్వంగైకకాంతీణీ ।
తద్గుణాభావయేన్నిత్యంగాయత్యపిశ్యణోతిచ ॥ ౨౬ ॥ తథాశ్రీకృష్ణలీ
లాదెస్సరణాదినమాచరేత్ । నపునస్సాధనత్వేనకార్యం తత్తుకదాచన
॥ ౨౭ ॥ చిరంప్రోష్యాగతంకాంతంయథాప్రోషితభర్తృకా । చుంబంతీ
వాంగమాంలిగెన్నత్రాభ్యాంపిబతీవచ ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మనందంగతాచాముం
సేవతేపరయాముదా । శ్రీమదచావతారేషుతథాపరిచరేద్ధరిం ॥ ౨౯ ॥
అనన్యశరణోనిత్యంతథైవానన్యసాధనః । భవేదనన్యనంబంధస్తథానన్య
ప్రయోజనః ॥ ౩౦ ॥ నాన్యంచపూజయేద్దేవంననమెన్నస్మరేదపి । నచ
పశ్యేన్నగాయేచ్ఛనచనిచేత్కదాచన ॥ ౩౧ ॥ నాన్యోచ్ఛిష్టంతుభుం
జితనాన్యశేషంచధారయేత్ । అనైష్టవానాంసల్లాపవందనాదీన్వివజ్ఞా
యేత్ ॥ ౩౨ ॥ విష్ణోర్వాసేష్టవానాంవానిందాంనశృణుయాన్మసాక్ ।
కర్ణాపిధాయగంతవ్యంశక్తోదంఢంసమాచరేత్ ॥ ౩౩ ॥ ఆశ్రిత్యచార
కీంవృత్తించేహపాతావధిప్రియే । ద్వయార్థంభావయన్నేవతిస్థేదిత్యేవమే
మతిః ॥ ౩౪ ॥ సరస్వముద్రనద్యాదీనంత్యజంశ్చాత్కోయథా । తృప్తి
తోమ్రుయమాణోవాయాచతెవైప్రయోధరం ॥ ౩౫ ॥ ఎవమేవప్రయ
త్నేనసాధనానిపరిత్యజేత్ । స్వేష్టదేవసదాయాచ్యాగతిస్తామేభవేదితి
॥ ౩౬ ॥ స్వేష్టదేవతదీయానాంగురోరపివిశేషతః । ఆనుకూల్యేనదాస్థా
యంప్రాతికూల్యంవివజ్ఞయేత్ ॥ ౩౭ ॥ సకృత్ప్రపన్నరథాదికల్యాణ

౧౧౮ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౨ || ౨ || ౬ ||

గుణతాంతయోః | విచింత్యవిశ్వసేద్దేవోమామవశ్యమవివ్యతః || ౧౮ ||
 సంసారసాగరాన్నాభౌపుత్రమిత్రగృహకులాత్ | గోస్తారామేదయాసిం
 ధూప్రపన్నభయభంజనా || ౧౯ || యోఽహమ్మమాస్తియత్కించి
 దిహలోకేపరత్రచితత్సర్వంభవతోరద్యచరణేషుమయాఽపితం || ౨౦ ||
 అహమస్మ్యపరాధానామాలయస్త్వక్తసాధనః | అగతిశ్చగతోఽహం
 వాంశరణంభజతాంగతీ || ౨౧ || తవాస్మిరాధికాకాంతకర్మణామనసా
 గిరా | కృష్ణకాంతేతవైవాస్మియువామేవగతిర్మమ || ౨౨ || శరణం
 వాంప్రపన్నోఽస్మికరుణానికరాకరా | ప్రసాదంకురుతాందాస్యమ్మ
 యిదుష్టేఽపరాధిని || ౨౩ || ఇత్యేవంజపతానిత్యంస్థితవ్యంపదపంకజే
 అచిరాదేవదాస్యమివాంఛితంకమలాలయే || ౨౪ || బహిరేవమథోమ
 ధ్యేసఖభావేనభావయేత్ | శ్రీరాధాకృష్ణయోనిత్యంలీలాయోగ్యప్ర
 జాయతే || ౨౫ || పీఠేనమచయేద్విద్వాన్నిత్యమావరణైస్సహభావయే
 త్కేలిసందోహమమలంప్రకృతేఃపరం || ౨౬ || నిత్యంస్మగమితాంసీ
 లాంత్యయాసంలాలితోవ్యహంఅపూర్వరూపసందోహంకఃస్మరేన్నవి
 లోక్యతాం || ౨౭ || కైశోరంరూపమనఘేవేణవాద్యవిభూషితం | కస్య
 స్యాత్స్మృతయేభద్రేకోటికామకలోదయం || ౨౮ ||

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రేబృహద్భిష్టసంహితాయాం ద్వితీయపాద
 భూలోకవర్ణనే శ్రీబృందావనచరితేయుగళారాధనకథనంనామపంచ
 మోఽధ్యాయః ||

శ్రీదేవ్యవాచక్రింపీఠంకించతద్రూపంయేనముహ్యంతిసూరయః |
 కిమావరణమాఖ్యాహితాసీలారసరూపిణీ || ౧ || శ్రీభగవాన్సవాచపీఠంత
 యోఃప్రవత్సోమిసమస్తావరణైస్సహ | రూపంచనీలయాయుక్తంశక్తో
 నైవాఽస్మిభాషితుం || ౨ || గోలోకేపశ్యపద్మాక్షిసనీలంకథనేనకిం
 తఃకోటిగుణంరూపంభూమాబృందావనేకృతం || ౩ || ద్వాపరాంతేకలే
 రాదాయదువంశేమహేశ్వరి | ఆవిభూయకరిష్యామిత్రివిధాంకేలిము

జ్వలం || ౪ || నిత్యైకాంబృత్యరూపేణదృశ్యైకాంకమలాలయః | గో
పకన్యాహితార్థాయపంచయోజనమండలం || ౫ || త్వదర్థంతుతృప్తి
యాంచద్వారకాయాంవిశేషతః | కరిష్యేతత్రద్రష్టాసిరాధికానహితం
చమాం || ౬ || తత్రత్యామృత్తికాద్వ్యాపిగోపీచందనసంజ్ఞితా | పునా
తినకలాలోకానూర్వృపుణ్డ్రాణధారితా || ౭ || షట్కణాష్టదశంబా
హ్యైచతుష్టపిదశంపునః | చతురశ్రంతమపరిచతుద్వారసమన్వితం || ౮ ||
మధ్యేతుకామబీజంస్యాత్ షట్కణైకామకీలకం | కోణగ్రేషువిచిత్ర్యా
నిశ్రియోబీజానిమానిని || ౯ || ద్వయంతుచింతయేన్మధ్యేకణికా
యాంసమంతతః | దశాష్టకైసఖసానెసఖనామప్తకంజపేత్ || ౧౦ || అష్టా
వష్టప్రతిదశైచతుష్టపిదశేషువా | సుగంధద్రవ్యభూషాభిభృత్యైర్భృ
క్ష్యైశ్చపూజయేత్ || ౧౧ || త్రికోటిసుందరీబృందవరీతంపరిభావయేత్ |
తాసాంద్వయోద్వయోర్మధ్యేమామేకమసుచింతయేత్ || ౧౨ || క
ణికాయామబాలేందుమండలేజలదాకృతిం | సువణవణయాదే
వ్యారాధయాపరివేష్టితం || ౧౩ || కోటికందవముగ్ధాంగమరవిందనిశే
క్షణం | మయూరపింఛాభరణంస్ఫురన్మకరకుండలం || ౧౪ || బంధూక
జలవిభ్రాజత్పాణిపాదతలాధరం | త్రిభంగసుందరగ్రీవంవేణువాదనత
త్పరం || ౧౫ || కుటిలాలకమాసీనభుజదండవిభూషితం | వలయాంగద
మాణిక్యమయూఖవిలసత్తనూ || ౧౬ || స్ఫురన్మక్తాఫలోదారద్యుతి
పూరితవక్షసం | శ్రీవత్సకాస్తుభోరస్కంరణత్కాంచీకలాపకం || ౧౭ ||
మంజుశృంజీరనిఘోషధృష్టపాదనరోరుహం | వఘాకదంబమధ్యస్థ
ముదారగుణమండితం || ౧౮ || వీణావాదనతత్త్వజ్ఞంగానమోహిత
మన్మథం | పాశ్వేవిచింతయేద్దేవీంరాధికాంపరదేవతాం || ౧౯ ||
కామకేళికలాభిజ్ఞామున్నిద్రజలక్షేక్షణం | క్షీణమధ్యామనింద్యాంగీ
ముగ్ధహాసామృహాచ్ఛవిం || ౨౦ || గీతకావ్యకథాలాపవిదగ్ధాంసుంద
రోదరిం | కిశోరీంతైశ్చవక్త్రీడాపరామవ్యంజితస్తనీం || ౨౧ || సీలశాటీవ
రీధానాంపంకకాశ్మీరపంకిలాం | పంకజాందోళితకరాంకాళిందీకేళిలం

చూం ॥ ౨౨ ॥ శ్రీకృష్ణాననమానక్తపాణిమాహూతషట్పుదాంకాము
 ధివల్లభాంకాంతాంబుందావనవిలాసినిం ॥ ౨౩ ॥ నిత్యానసాయినీంవి
 జ్ఞోభావయేద్రనదీఘికాం ॥ కణికాబాహ్యవలయేరాథా విద్యాం
 లిఖత్సుధీః ॥ ౨౪ ॥ ప్రణవంకామబీజంచదీర్ఘవహ్నించరాధికాం స
 మ్రాపిసీంకామదాతృభూనమేతాంచవిన్యసేత్ ॥ ౨౫ ॥ కామకేళి
 సనీశేచతథాలావణ్యరూపిణి ॥ నమోనమస్తైచపదంరాథావిద్యేతికీర్తి
 తా ॥ ౨౬ ॥ శ్రీరాధాయైనమోవేతిమంత్రోఽన్యోఽయంషడక్షరః ॥
 సంపూజ్యాఃపరితోదేవీంబలితాద్యాశ్చక్తయః ॥ ౨౭ ॥ వ్యాఖ్యాస్య
 రూపవర్ణానిహ్యపరిష్టాద్వరానన ॥ స్తోత్రేణానేనవిధిపత్నంస్తువీరవి
 చక్షుః ॥ ౨౮ ॥ పూజాంతేరసికానందపూజితాంపరదేవతాం ॥ జయ
 తిశ్రీపరానందకృష్ణపాదపవల్లరీ ॥ ౨౯ ॥ శ్రీకృష్ణవదనాంభోజమధుపా
 నమధువ్రతీ ॥ శ్రీకృష్ణనయనానంద రసకర్పూరవర్తికా ॥ ౩౦ ॥ శ్రీ
 కృష్ణానపూజేందోరాధికాచారుచంద్రికా ॥ శ్రీకృష్ణరూపపాఞ్శోధిలహ
 న్నీహేమవైభవా ॥ ౩౧ ॥ శ్రీకృష్ణమాలతీహారసుగంధవరభూషణా ॥ శ్రీ
 కృష్ణవరమానందసరఃపంకజకుండలా ॥ ౩౨ ॥ శ్రీకృష్ణయామినీరమ్యచం
 ద్రోదయముఖోదయా ॥ శ్రీకృష్ణహల్లతామూలవికాసామలదోహబా
 ॥ ౩౩ ॥ శ్రీకృష్ణబాల్యకామారకేళిరూపాయశస్విని ॥ శ్రీకృష్ణభవక్తేశో
 కంసకేళికలాప్రియా ॥ ౩౪ ॥ శ్రీకృష్ణలోలనయనవిలోలామలతారి
 కా ॥ కృష్ణప్రాణఃకృష్ణహృచ్చకృష్ణచేతన్యరూపిణీ ॥ ౩౫ ॥ కృష్ణానందా
 కృష్ణముఖఃకృష్ణాద్భవభయాపహా ॥ కృష్ణహాసాకృష్ణరసాకృష్ణలీలాకృశో
 దధీ ॥ ౩౬ ॥ కృష్ణప్రియాకృష్ణభరాకృష్ణాకృష్ణవిలాసిని ॥ కృష్ణకాంతా
 కృష్ణదేవాకృష్ణాంగీకృష్ణజీవనా ॥ ౩౭ ॥ కృష్ణతృట్యైష్టభోగ్యాచకృష్ణ
 తుల్కృష్ణసాధనా ॥ కృష్ణాశ్రయాకృష్ణపరాకృష్ణాభాకృష్ణప్రియా ॥ ౩౮ ॥
 కృష్ణసాకృష్ణసాధ్యాకృష్ణతీమూతచాతకీ ॥ కృష్ణకేళికలాభిజ్ఞాకృష్ణ
 పాదపమంజరీ ॥ ౩౯ ॥ కృష్ణకాసారమకరీకృష్ణసుతంగసంగిని ॥ కృష్ణతు
 స్టాకృష్ణపుష్టాకృష్ణతోమవిధాయినీ ॥ ౪౦ ॥ కృష్ణనేత్రాకృష్ణకేళికృష్ణ

కుంతలమండితా । కృష్ణగీతాకృష్ణరాసాకృష్ణస్వత్కారసేత్వరీ ॥ ౪౧ ॥
 కృష్ణపూజ్యాకృష్ణభక్తాకృష్ణలీలాకలావతీ । కృష్ణవిద్యాకృష్ణబుద్ధికృష్ణ
 సంకల్పసిద్ధిదా ॥ ౪౨ ॥ కృష్ణమానసకల్లోలాకృష్ణమానసపంకజా । కృ
 ణ్ణమాన్యాకృష్ణవంద్యాకృష్ణసంతాపఛంద్రికా ॥ ౪౩ ॥ కృష్ణసంగీతగమ
 నాకృష్ణస్తోభవిధాయినీ । కృష్ణాననాబ్జమాలాండ కృష్ణనేత్రాంజనవ్ర
 థా ॥ ౪౪ ॥ కృష్ణలావణ్యనిలయాకృష్ణసాభాగ్యశేవధిః । శ్రీకృష్ణాకషి
 ణీకృష్ణకథానసనిషేవికా ॥ ౪౫ ॥ కృష్ణతల్పాకృష్ణకల్పాకృష్ణకుల్పాకలా
 న్దవా । కృష్ణకేళిపియాకృష్ణకేళినంతానదోహదా ॥ ౪౬ ॥ కృష్ణశుద్ధా
 కృష్ణబుద్ధాకృష్ణముగ్ధాకళంకినీ । కృష్ణభామాకృష్ణవామాకృష్ణకామామ
 నోహరా ॥ ౪౭ ॥ కృష్ణేవ్యర్థాకృష్ణవిత్రాకృష్ణస్మితవిఘ్నాణికాతా ॥
 కృష్ణాధరరసాభిజ్ఞా కృష్ణకాతుకసాధనా ॥ ౪౮ ॥ కృష్ణక్రీడానుధా
 సింధుఃకృష్ణనామపరాయణా । కృష్ణశ్రీఃకృష్ణభూతిశ్చకృష్ణస్థానకృష్ణమం
 గళా ॥ ౪౯ ॥ కృష్ణవేణీ కృష్ణగతిఃకృష్ణకామమఘాహితా । కృష్ణమాలా
 కృష్ణశాలాకృష్ణహృత్పద్మకణికాతా ॥ ౫౦ ॥ కృష్ణజీవాతుకారాధావృషభా
 నుతనూద్భవా । ఇతిశ్రీరాధికానామస్తవరాజమనుత్తమం ॥ ౫౧ ॥ సౌ
 పతేత్ప్రేమదండివ్యంకామదంపుణ్య వధానం । పూజావసానే సంజప్యం
 యుగళధ్యాసనంయుతం ॥ ౫౨ ॥ ప్రణవాద్యమిదం దేవిదేవానామపిదుర్ల
 భం । కృషిభూవాచకశ్చద్వోనశ్చానందవిధాయకః ॥ ౫౩ ॥ సదానంద
 సమావేశఃకృష్ణశ్చిత్యభిధీయతే । సచ్చిదానందరూపాయకృష్ణాయాక్షిప్త
 కారిణే ॥ ౫౪ ॥ సమోన్నేదాంతవేద్యాయబ్రహ్మణే పరమాత్మనః ।
 అనయారాధ్యతేకృష్ణోభగవాన్ హరిరీశ్వరః ॥ ౫౫ ॥ లీలయారస
 వాహిన్యాతేనరాధాప్రకీర్తితా । రాధికాపిపరాశక్తిఃకృష్ణేచానంద
 రూపిణీ ॥ ౫౬ ॥ నిత్యాచనిత్యసత్యస్మిన్ స్వాధారేపురుషోత్తమే
 తాదాగానప్రియోరాధానంగీతాహృతమానసః ॥ ౫౭ ॥ రాధాలావణ్య
 నిలయోరాధాప్రేమసగోరుమాః । రాధాశృంగార పులకోరాధాశృంగార
 కారకః ॥ ౫౮ ॥ రాధాముఖాబ్జమధువోరాధాస్మితనిరీక్షకః । రాధాధరసుధా

౧౧౮ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౨ || ౪ || ౬ ||

మోదీతాధాకంఠవిభూషణః || ౫౯ || రాధామనస్సరోహంసోరాధా
మానవిమోచకః | రాధావిలాసగర్విష్టోరాధారూపాసమ్రాన్మదః || ౬౦ ||
రాధారూపలతాభృంగోరాధాచంద్రచకోరకః | రాధారససరోమంధీరా
ధాసర్వాంగసంత్రయః || ౬౧ || రాధారత్నావళీకంఠోరాధాసౌభాగ్యమ
స్థరః | రాధాగంభీరతత్త్వజ్ఞోరాధాజీమూతచాతకః || ౬౨ || రాధా
విద్యోతితోరస్కరాధితోరాధికాప్రియః | నిత్యోఽక్షరోసరోరాతా
నిగుణోసీరదచ్చవిః || ౬౩ || నిరాకారోహరోహరీవిహరవిపినప్రియః |
వేణువిస్ఫుజితముఖోవిశుద్ధస్మితభూషితః || ౬౪ || గుంజావళీవిభూషా
ధ్యోబహిఃపించవిభూషణః | గోవర్ధనధరోగోపీమండలీమధ్యగోహరిః
|| ౬౫ || గోపాలోగోకులస్వామీగోవిందోగోకులేశ్వరః | త్రిభంగసుంద
రగ్రీవ్రామదాఘూణితలోచనః || ౬౬ || రక్తోష్ఠోరక్తచరణోరక్తనే
త్రోరసాయనః | రసప్రియోరసావిప్లవరాకాచంద్రవిమోదకృత్ || ౬౭ ||
త్రయ్యంతభాధితోవేదవేద్యోనిద్యావిమోదకృత్ | వివేకగమ్యాధారే
యోధరణీభృద్ధనాధిపః || ౬౮ || త్వామోదరఃక్షమాసారోఽదీనోదా
మోదరోదమా | దయాద్రుచిత్రఃశ్రీవత్సఃశ్రీధరశ్రీకరోహరిః || ౬౯ ||
దివ్యలోకగతోదిప్యాదివ్యాయుధధరోఽచ్యుతః | నిత్యముక్తజనారా
ధ్యోజగదానందకారకః || ౭౦ || కల్యాణనిలయఃకల్యఃకల్పపాదపసంత్ర
యః | కాళిందీకేళికృత్కంఠబలవిధ్వంసకృత్కృత్ || ౭౧ || కళంకరహి
తఃకామికామినీకేళిదక్షిణః | బృందావనస్థోగోబృందపాలకోబాలకేళి
కృత్ || ౭౨ || బలభద్రద్రప్రియశ్శ్రీమాన్వారణోద్ధాననౌజలః | తాం
డవీపాండవప్రేక్షోయాదవ్రానందనందనః || ౭౩ || జనాదనౌజనావా
సోవాసుదేవ్రాజనేశ్వరః | వంశీవటీనటోనాదీదానాకృష్టజగత్త్రయః || ౭౪ ||
దాతీతోనదీకులకేళికృత్తాడ్ధూళిధూసరః | నారదోదితసంగీతస్సామగా
నప్రియఃకలః || ౭౫ || ఇతి నామశతం నిత్యం జపతాంకిం సుదుర్లభం |
స్వాపకాలెవ్రవోధేచపుణ్యాపేపుణ్యకర్మణి || ౭౬ || పుణ్యక్షేత్రేప్రజ

పతస్సాన్యద్భక్తిరసపాయినీ | ఎతన్నామామృతస్తోత్రే శ్రీరాధాకృష్ణయోః
ప్రియే || ౨౨ || పఠేద్విచింతయన్నర్థమచిరాద్విందతేహిమాం || ౨౨౪ ||

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్రహ్మ సంహితాయాం ద్వితీయపాద
భూలోకవర్ణన శ్రీబృందావనచరితే మంత్రద్వయారాధననిరూపణం నా
మషష్ఠోఽధ్యాయః ||

శ్రీనారాయణ ఉవాచ | ఎవంచతుర్విధాదేవి మమ పుర్యోభవంతి
హి || మాధురేమధురాపుణ్యాత్ర బృందావనం వనం || ౧ || ఆయో
ధ్యాయో సలేదే శేసరయూపులినస్థితా | యత్ర రాజేవప్రతాప్నోరామోద
శరథాత్మజః || ౨ || పరమాత్మా సమభవంజానకేరూపయాత్వయా |
తయోల్లేలానుసన్ధానాన్ముక్తిభవతి సద్గతిః || ౩ || శ్రీరామమంత్రరా
జస్య మాహాత్మ్యంగిరిజాపతిః | జానాతి భగవాన్ శంభుర్జ్వలత్పావకలో
చనః || ౪ || రామోజేంతో వహ్నిపూర్వో నమోంతస్సాన్య
త్సడక్షరః | తారకోమంత్రరాజోఽయం సంసారవినివర్తకః || ౫ || ర
మతేయోగినోనానంతే సత్యం దేచిదాత్మని | ఇతి రామపదేనాసాపరం
బ్రహ్మభిషీయతే || ౬ || రామేతి కిల వర్ణాభ్యాం బ్రహ్మేతి ప్రతిపాద్యతే |
కారణం సర్వభూతానామ వధిః పరికథ్యతే || ౭ || బృహద్గణానామాధా
రోరహితః ప్రాకృతే గుణైః | ఎష సర్వస్య విధృతిస్సెతుశ్శ్చుత్యాప్రకీ
ర్తితః || ౮ || యదాయదాహిధర్మస్య గ్లానిభవతి భూతతే | అభ్యుత్థా
నమధర్మస్య తదాత్మానం సృజత్యసా || ౯ || పరిత్రాణాయ సాధూనాం
వినాశాయ చ దుష్కృతాం | ధర్మసంస్థాపనార్థాయ జాతోదశరథాత్మ
జః || ౧౦ || రామేనీలోత్పలశ్యామేవామేకోదండభూషితే | భక్త్యా
భ్యేతి పరంస్థానం వై కుంతాఖ్యం సుదుర్లభం || ౧౧ || చతుర్థీచాత్రని
దిష్టా తాదభ్యేకమలోద్భవ | అభ్యేతి తేన రామం హి సంత్యజ్యాన్య
ప్రయోజనం || ౧౨ || సాధనాంతరసంత్యాగం న మశ్నజ్ఞోహి శంసతిః | అ
నశరణాపత్తిః పరమైకాంతినామ్నతా || ౧౩ || సర్వధర్మార్థపరిత్యజ్యనే

మామేశకంశరణంగతాః । మోచయిష్యామినర్వేభ్యఃపాపేభ్యోనాత్ర
 సంశయః ॥ ౧౮ ॥ దాసోఽస్మీతిచసంధాయచాత్మానంపరమేశ్వరి । ఆ
 భయంత్సదాస్యామియోమామేతినిరంతరం ॥ ౧౯ ॥ గచ్ఛంస్త్రీర్హ
 స్వపభక్త్యానమృతాయోగురుదేవయోః । దాసోఽస్మీతినిజంపూజంస్త్ర
 రన్ముచ్చేతబంధనాత్ ॥ ౨౦ ॥ నారాయణస్యయేభక్తాశ్శాంతావిసత
 మానసాః । తేషాందాసస్యదాసోఽహమితిసంచితయేద్ధియా ॥ ౨౧ ॥
 శంఖచక్రోధ్వజపుండ్రాద్వేదానామేషంవిధాయచ । దాసవద్దేవదేవేశం
 భక్త్యాపరిచరేద్ధరిం ॥ ౨౨ ॥ సనర్వసిద్ధిమాసాద్యహ్యంతేరామపదంప్ర
 కేత్ । చింతయేచ్ఛేతసానిత్యంశ్రీరామశ్శరణమ్ముమ ॥ ౨౩ ॥ చిద్రూప
 వస్యాత్మనోరూపంపారతంత్ర్యంవిచింత్యచ । చింతయేచ్ఛేతసానిత్యంశ్రీ
 రామశ్శరణమ్ముమ ॥ ౨౪ ॥ ఆత్మాధారంస్వతంత్రంపనర్వశక్తింవిచిం
 త్యచ । చింతయేచ్ఛేతసానిత్యంశ్రీరామశ్శరణమ్ముమ ॥ ౨౫ ॥ నిత్యా
 త్మగుణసంయుక్తోనిత్యాత్మతనుమండితః । నిత్యాత్మకేళినిలయశ్శ్రీరా
 మశ్శరణమ్ముమ ॥ ౨౬ ॥ గుణలీలాస్వరూపేషుమితిర్యస్యనవిద్యతే । ఆ
 తోవాబ్రు ససావేద్యశ్శ్రీరామశ్శరణమ్ముమ ॥ ౨౭ ॥ కథానాస్వస్యజగ
 తోభర్తాసర్వస్యసర్వగః । సంహర్తాకార్యజాతస్యశ్రీరామశ్శరణం
 మ్ముమ ॥ ౨౮ ॥ వానుదేవాదిమూర్తీనాంచతుర్థాకారణంపరం । చ
 తుర్వింశతిమూర్తీనామాశ్రయశ్శరణమ్ముమ ॥ ౨౯ ॥ నిత్యముక్తజనైః
 పుష్టోనివిష్టఃపరమేవదే । పరంపరమభక్తానాంశ్రీరామశ్శరణమ్ముమ ॥ ౩౦ ॥
 మహదాదిస్వరూపేణసంస్థితఃప్రాకృతేపదే । బ్రహ్మదిదేవరూపైశ్చశ్రీ
 రామశ్శరణమ్ముమ ॥ ౩౧ ॥ మన్వాదిస్వపరూపేణశ్రుతిమాగ్గంబిభ
 తియః । యఃప్రాప్యతేస్వరూపేణశ్రీరామశ్శరణంమ్ముమ ॥ ౩౨ ॥ ఋ
 షిరూపేణయోదేవ్రావసవృత్తిమపాలయత్ । యోఽతరాత్మాచస
 ర్వేషాంశ్రీరామశ్శరణంమ్ముమ ॥ ౩౩ ॥ యోసాసర్వతనుస్సర్వస్సర్వ
 నామానసాతనః । అలిప్తస్సర్వభావేషుశ్రీరామశ్శరణంమ్ముమ ॥ ౩౪ ॥
 బహిర్మత్యాదిరూపేణ సద్ధర్మమనుపాలయత్ । పరిపాతిజనాన్దీ

నాశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౩౨ || యశ్చాత్మానంపృథక్-త్వత్వ
 క్తప్రేమవశంగతః | అచాయామాస్థితోదేవశ్శ్రీరామశ్మరణమ్మమ
 || ౩౩ || సర్వావతారరూపాణాందర్శనస్వర్ణనాదిభిః ప్రదీనానుద్ధరతే
 యోఽసాశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౩౪ || కాసల్యాశుక్తిసంజాతోజానకీ
 శంభూషణః | ముక్తాఫలసమోయోఽసాశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౩౫ ||
 విశ్వామిత్రమఖత్రాతాతాటకాగతిదాయకః | అహల్యాశాపశమనశ్రీ
 రామశ్మరణమ్మమ || ౩౬ || పినాకభంజనశ్రీమూజానకీప్రేమపాలకః |
 జామదగ్న్యప్రతాపఘ్నశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౩౭ || రాజ్యభిషేక
 సంహృష్టకైకేయీవచనాత్పనః | పిత్రాదత్తవనక్రీడశ్రీరామ శ్మరణ
 మ్మమ || ౩౮ || జటాచీరధరోధస్వీజానకీలక్ష్మణాన్వితః | చిత్రకూటకృ
 తావాసశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౩౯ || మహాపంచవటిలీలాసంజాతపర
 మోత్సవః | దండకారణ్యసంచారీశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౪౦ || ఖర
 దూషణసంఛేదీదుష్టరాక్షసభంజనః | హృతశూపణసఖాశోభశ్రీరామ
 శ్మరణమ్మమ || ౪౧ || మాయామృగవిభేత్తాచహృతసీతానుతాపకృత్ |
 జానకీవిరహఃక్రోశీశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౪౨ || లక్ష్మణానుచరోధస్వీ
 లోకయాత్రావిడంబకః | పంపాతీరేకృతాన్వేషఃశ్రీరామశ్మరణమ్మమ
 || ౪౩ || జటాయుత్రాణకతాచకబంధగతిదాయకః | హనుమత్పుత్ర
 సాహిత్యశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౪౪ || సుగ్రీవరాజ్యదశ్రీశోవానినిగ్ర
 హకారకః | అంగదాశ్వాసనకరశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౪౫ || సీతా
 న్వేషణనిర్ముక్తహనుమత్ప్రముఖవ్రజః | ముద్రానివేశితబలశ్రీరామశ్మ
 రణమ్మమ || ౪౬ || హేలోత్తారితపాథోధిదూతనిర్ధూతరాక్షసః |
 లంకాదాహకరోధీరశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౪౭ || రోషసంబద్ధపాథో
 ధిలంకాప్రాసాదరోధకః | రావణాదిప్రభేత్తాచశ్రీరామశ్మరణమ్మమ
 || ౪౮ || జానకీజీవనత్రాతావిభీషణసమృద్ధిదః | పుష్పకారోహణానక్త
 శ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౪౯ || రాజసింహసనారూఢఃకాసల్యానందప
 ణనః | నామనిర్ధూతనిరయశ్రీరామశ్మరణమ్మమ || ౫౦ || యజ్ఞక

రాయజ్ఞభోక్తాయజ్ఞభర్తామహేశ్వరః । అయోధ్యాముక్తిదశాస్త్రశ్రీరా
మశ్శరణమ్మమ ॥ ౫౧ ॥ ప్రపన్నస్సర్వధర్మోజ్ఞోమామేశ్వరణంగతః ।
పతన్నిదంమమస్తోత్రంముచ్యతేభవబంధనాత్ ॥ ౫౨ ॥ మంత్రశాస్త్రా
క్షురోదేవిశ్రీరామశ్శరణమ్మమ । సిద్ధోపాయోఽక్షరవిదాంభావనాపరి
కల్పితః ॥ ౫౩ ॥ రామేతిద్యక్షరమ్మంత్రంమరణేయదిసంస్మరేత్ । స
రోనలిప్యతేపాపైఃపద్మపత్రమివాంభసా ॥ ౫౪ ॥ రామభద్రోరామ
చంద్రోమంత్రోఽయంచతురక్షరః । శుద్ధోఽంతోనమఃపశ్చాత్సప్తప
ణోఽపిముక్తిదః ॥ ౫౫ ॥ అష్టాక్షురోబీజపూర్వోబీజంతుప్రణామైభ
వేత్ । నానాకామవశాద్దేవిబీజాన్యన్యానిసంతిహి ॥ ౫౬ ॥ షడక్షురో
వహ్నిపూర్వస్తారకస్త్యభిశీయతే । మహాపాతకీనాంపాపదహనెదహనో
పమః ॥ ౫౭ ॥ హుంజానకీవల్లభేతిజేంతోవహ్నిప్రియాతతః । దశాక్ష
ురోమహామంత్రోజపతాంకల్పపాదపః ॥ ౫౮ ॥ శ్యామంవారిజపత్రనే
త్రమమలంప్రజ్ఞానమూర్తింహరిం విద్యుద్గీప్తజిహ్వం గరమ్యవసనంభాన్వ
త్కిరీటోజ్జ్వలం । కణాలంబితహేమకుండలలసద్రూఢవల్లమత్యద్భు
తంశ్రీమంతంభగవంతమిందుసహితంశ్రీజానకేశంస్మరేత్ ॥ ౫౯ ॥ శ్రీరం
గాఖ్యంపరంధామమమమానినిభూతలె । నైకుంతనైభవంసర్వంమయా
తత్రనియోజితం ॥ ౬౦ ॥ కావేరీవిరజాయత్రప్రభుపాదాంబుజాశ్రయా
శ్రీముక్తిమండపంనామమందిరంమేవరాసనె ॥ ౬౧ ॥ త్వయాసహసదా
దేవినివసామిమహీతలె । శ్రీరంగశాయీభగవాన్యత్రాస్తైగరుడధ్వ
జః ॥ ౬౨ ॥ ద్రావిడపుమహాపుణ్యంశ్రీరంగాఖ్యంనికేతనం । శిలాయా
పేణితిస్థామిత్రాహంకమలప్రియే ॥ ౬౩ ॥ కావేరీతోయయాపేణ
మామవేహినిరంతరం । యత్రోయపానాదనఖేనిహ్వాపోజాయతేనరః
॥ ౬౪ ॥ సహ్యాపుణ్యవతాందేవిమన్నికేతోపలంభనం । సాధనాంతరని
స్థానాంభవతీత్యవధారయ ॥ ౬౫ ॥ యత్రమేలోకకల్యాణకారిణీపర
మాకలా । ద్విజయాపేణభవితాయాతుసంకర్షణాభిధా ॥ ౬౬ ॥ ద్వా
పరాంతేకలేరాదౌపాపంధప్రచురేజనె । రామానుజేతిభవితావిష్ణుధర్మ

ప్రవర్తకః || ౨౨ || శ్రీరంకేశదయాపాత్రంవిద్ధిరామానుజమ్మునిం |
 యేనసందశితఃపంథానైకుంథాఖ్యస్యసద్మనః || ౨౩ || పారమైకాంతి
 శోధస్మోభవపాశవిమోచకః | యత్రానన్యతయాప్రోక్తమావయోఃపద
 సేవనం || ౨౪ || కాలేనాచ్ఛాదితోధస్మోమదీయోఽయంవరానన |
 తదామయాప్రవృత్తోఽయంతత్కాలోచితమూర్తినా || ౨౫ || విష్వ
 క్సేనాదిభిభక్షైశ్చైత్యతారిప్రముఖైర్ద్విజైః | రామానుజేనమునినాక
 లాసంస్థాముపేష్యతి || ౨౬ || శ్రీశైలో వేంకటాద్రిశ్చరంగాఖ్యం
 ధామమామకం | యైస్సద్భక్త్యంసుద్భక్త్యంతేర్వైవస్వతగృహజరం || ౨౭ ||
 చతుర్థంద్వారకాఖ్యంహిమద్ధామసురవందితం | శ్రేయతాంపరయాభ
 క్త్యానాహందూరేశదాచన || ౨౮ || యత్రాహంపేతినాసాద్వితాపయామిత
 నున్యణాం | యేనపూతాభవిష్యంతికలామందాధికారిణః || ౨౯ || గోమ
 త్యాస్సంగమోయత్రసాగరేణమహాత్మనా | మృతాస్తత్రభవిష్యంతిపాప
 నోపచతుర్భుజాః || ౩౦ || కలికాలేమహాఘోరేనోపాయోవిద్యతేఽపరః |
 వినాద్వారవతీయాత్రాంగోమత్యాంచాభిషేచనం || ౩౧ || ద్వారకామృ
 త్రికాలేపాన్ని లేపఃపాపకడమాత్ | జాయతేపురుషోలోకకలికాలేవి
 శేషతః || ౩౨ || తులసీమాలికాయుక్తోద్వారకామృత్రికాంకితః | మమ
 ధ్యానరతోజంతురహమేవనచేతరః || ౩౩ || ఎవంపుణ్యతరాపుర్యఃశ్చ
 త్రాణ్యాయతనానిచ | మదైకాంతికభక్తానాం మత్పదప్రాపకాణిచ
 || ౩౪ || ధర్మస్థానమయోధ్యాఖ్యంరంగమ్ముక్తిపదంస్మృతం | ద్వార
 కాభక్తికృత్స్థానంరసస్థానంతుమాధురం || ౩౫ || ఎవంప్రకాశితందేవి
 భక్తానాంహితకారణాత్ | ప్రాకృతేపదమ్ముక్తైర్మాగాశ్శోకమ్మనాగ
 పి || ౩౬ || ఇతిశ్రుత్యామహాదేవీవిష్ణుపత్నిముదాన్వితా | స్వతంత్రేక
 ధయామాసభక్తింషోడశభాహరైః || ౩౭ || స్థానానిమత్ప్రియక్తానిబ్ర
 హ్మన్నుపదిదేశయా | నివాసార్థంవైష్ణవానామప్రాకృతపదంయథా
 || ౩౮ || ఇతితేకధితంబ్రహ్మప్రసంగాన్నిజవైభవం | ప్రాకృతేఽప్రా
 కృతంస్థానంచతుర్ధాత్వవతారితం || ౩౯ || పద్మోపదిష్టంతేసర్వమాఖ్యానం

పావనమృహత్ । [†] సంబృందావనం నామ పద్మాధ్యాయ తినిత్యశః ॥ ౮౫ ॥
 కథం నివసతా మ్ముక్తి రిత్తు క్తం యత్త్వయా ౭ నఘ । తదిదం సర్వ మాఖ్యా
 తం విమృక్షి పదకారణం ॥ ౮౬ ॥ బ్రహ్మోవాచ ॥ మునయో భగవానే
 వం ప్రాకృతేషీతి మండలై । మామివాచ నిజం స్థానం దివ్యమీక్షైక సాధ
 నం ॥ ౮౭ ॥ మునయ ఉఃచుః ॥ భువనో కాదికం సర్వం శ్రుతం విష్ణు ము
 ఖాద్యథా । తథా నౌ వద విశ్వాత్మ ప్రపన్నా శరణా గతా ॥ ౮౮ ॥
 శ్రీ బ్రహ్మోవాచ ॥ శ్రూయతాం మునయః పుణ్యం భగవద్వచనా మ్మృ
 తం । కృపయా కరుణా సింధు ర్యథా మామవదత్సురా ॥ ౮౯ ॥ శ్రుత్వా హం
 భూమిలోకం చ సరహస్యం జనాదనాత్ । భువః ప్రభృతి లోకా నామ పృ
 చ్ఛం రూప మద్భుతం ॥ ౯౦ ॥ శ్రీనారాయణ ఉవాచ ॥ యావత్ప్రమాణా
 వృధి వీచి స్తీర్ణ పరిమండలా । తావద్భువః స్థలం బ్రహ్మ విస్తీర్ణ పరి
 మండలం ॥ ౯౧ ॥ ఉపరిష్టాత్ క్షితై ర్వ్యోమ్నీ లక్షయోజన సంమితే ।
 రవి స్తివతి తిక్తై స్త్రిస్త్విరంశు భిభానయోజగత్ ॥ ౯౨ ॥ రథ మాస్థా
 య భగవా బహుయోజన విస్తృతం । వామ పార్శ్వే స్థితం త్వేక చక్రం
 దివ్యం ప్రతిష్ఠితం ॥ ౯౩ ॥ వహంతి సప్త యస్సప్త చ్ఛందా సిన్ధ్యం దన మ్మృ
 హత్ । సారథి శ్చ రుణస్సర్వా సశ్వాన్వాహయ తిస్వయం ॥ ౯౪ ॥ మా
 నసోత్తర శ్చై లస్య మూర్ధ్ని స్థ్యం దన వద్ధతిః విభాగ హేతు రుషసా మహ్ని మ
 పిగతిక్రమాత్ ॥ ౯౫ ॥ యోగినాం పరమః పంథా స్సృతః క్షేత్ర పరిక్షయః
 మోక్ష్య మాణః పథాయే నయాంతి విప్లవః పరం పదం ॥ ౯౬ ॥ ఉదయాస్తమ
 యౌనై వభాను సర్వత్ర సంతృఖః । దత్తేనా దత్తేనేభా నౌరుదయాస్త
 మయామతే ॥ ౯౭ ॥ యైయైత్ర దృశ్యై ర్భాను సుతే సాముదయ స్సృ
 తః । యదాయత్ర తిరోభావస్తదాస్తమయధీశ్వరాం ॥ ౯౮ ॥ దూరీ
 భవంతి పూర్వాష్టై రశ్రయోహ్యస్య సంతతాః । ప్రాస్తీభవంతి పశ్చాత్తు
 యావత్తే సామదత్తేనం ॥ ౯౯ ॥ వజ్రయిత్యా పురీంధాతు సర్వతోమే
 రుభూతతే । పతంతి భానవ్రాభానౌ స్తిర్యగూర్ధ్వమథస్తతాః ॥ ౧౦౦ ॥
 సభాంతు బ్రహ్మణో గత్వా ప్రత్యాగచ్ఛంతి తే పునః ॥ బ్రహ్మణస్తే జసా తేన

నాన్యత్రావతఃసంభవేత్ || ౧౦౧ || భూసూర్యయోరంతరాశంభవస్తల
ముదాహృతం । విద్యాధరాశ్చగంధరాస్పిద్ధాశ్చసహదానవాః || ౧౦౨ ||
వసంతిముదితాస్సేషుప్రదేశేషుపుథక్పృథక్ । లక్షేదివాకరస్థానాచ్ఛశి
నఃస్థానమీరితం || ౧౦౩ || తస్యోపరిష్టాత్రిష్టంతినక్షత్రాణియథాతథా ।
లక్షత్రయమతీతోధ్వంబుధస్యస్థితిరుచ్యతే || ౧౦౪ || ఉశనాతుతతోల
క్షద్వయము తీర్థ్యతిష్ఠతి । తద్యోజనాన్యతిక్రమ్యభామస్థితిసర్వదా
|| ౧౦౫ || తావత్ప్రమాణైఃపథానంగురోస్తస్యోపరిస్థితః । శనైశ్చరస్త
త్ప్రమాణమతీతోధ్వంసంరవెస్సుతః || ౧౦౬ || సప్తర్షిమండలంతస్మా
ల్లక్షమేకంసురేశ్వర । సప్తర్షిభ్యస్సహస్రాణాంశతాదూధ్వంవ్యవస్థితః
|| ౧౦౭ || తతోధ్రువఃస్థితస్థానైశ్చరారోహేమహర్షిభిః । మెఢీ
భూతస్సమస్తస్యజ్యోతిశ్చక్రస్యపద్మజ || ౧౦౮ || ద్వాదశారమ్మహచ్ఛ
క్రంనేమీద్వేతస్యనాభయః । తిస్రస్సంతివసంతాద్వాఋతశ్చాయేద్వ్య
రేషుతే || ౧౦౯ || మేషాదయోప్యరేషేవమీనాంతాద్వాదశస్మృతాః
మాసాద్వాదశశ్చైత్రాద్వావసంతప్రముఖాస్తథా || ౧౧౦ || ఋతవష్ట
త్క్రమాచ్చైవవిషువాయనయోద్వయం । సితాసితౌచపక్షౌద్వయం
గభేదాశ్చపత్నరాః || ౧౧౧ || త్రుట్యాదయః కాలభేదాశ్చక్రధారానునిష్ఠి
తాః ధ్రువస్థితోనాభిమధ్యేవవరాయేతురాశయః || ౧౧౨ || ప్రసవ్యేన
గ్రహస్సర్వేచరంతిగతిరీదృశీ । కులాలచక్రమధ్యస్థమృత్పిండసదృశో
ధ్రువః || ౧౧౩ || భ్రమంతిపరితస్సర్వేధ్రువంజ్యోతిగణాస్సదాఅదిత్యధ్రు
వయోర్మధ్యదేశస్సర్వగణసమాహ్వయః || ౧౧౪ || వసంతిరస్మిగ్గీర్వాణా
విమానేషుపుథక్పృథక్ । అసంఖ్యాతానిత్యత్పస్తాజ్యోతిర్మయవపు
థారాః || ౧౧౫ || తేషాంగంగాజలంసేవ్యంపుష్పాణిమరభూరుహం ||
వనానిచింతామణయః స్త్రియశ్చాపసరస్సస్మృతాః || ౧౧౬ || లోకోఽ
యంక్రతుభిస్సాధ్యోయత్రరాజాశతక్రతుః । ఉపేంద్రమూర్తిభిర్గవా
నాసీనస్తత్రసర్వదా || ౧౧౭ || రక్షతిస్వర్గానిలయోదేవాద్దీప్తేనతేజసా ।
భూభువస్సప్తయోలోకాలక్షాపంచదశస్మృతాః || ౧౧౮ || తత్ర

౧౨౬ బృహద్బ్రహ్మసంహితా || పా || ౨ || అ || ౨ ||

భాగవతావాసంనేచ్ఛంతిమనసాపిచ | యేషాంనై కుంతపాదాబ్జరతిరస్త్య
 నపాయినీ || ౧౧౯ || నతేన్వగ్గఃసుఖంభౌమంబ్రాహ్మ్యంవాంఛంతిక
 హిచిత్ | తతఃపరమృహలోకఃకోటియోజనమాయతః || ౧౨౦ ||
 సనందనాద్యామునయోనివసంతిచకోటికః | తతఃపరోజనూలోకఃపుర
 స్తద్ద్విగుణాయతః || ౧౨౧ || తతఃపరంహ్యృష్టకోటియోజనంతులపస్సస్మృ
 తం | కోటిత్రయాయతంతస్మాదూర్వంధాతుఃపురంస్థితం || ౧౨౨ ||
 తద్బ్రహ్మలోకంమునయోగృణంతికమలానస | లక్షయోజనవిస్తీర్ణాంశా
 లాప్రాసాదసంకులం || ౧౨౩ || ఉత్తరేణబ్రహ్మలోకంఽక్షాఃపంచదశ
 స్మృతాః | తత్రసత్యమితిఖ్యాతోవిష్ణులోకోనిరామయః || ౧౨౪ || పం
 చచత్వారింశతోటియోజనఃపరికీర్తితః | సర్వాత్మాభగవానూర్వం
 పంచపంచదశస్థితః || ౧౨౫ || పరమేష్ఠీసభగవాప్రపంచేవిష్ణుతుష్టయే |
 అధ్యాస్తేభగవాన్నిత్యంశంఖచక్రగదాధరః || ౧౨౬ || పంచశక్తిమ
 యోవిష్ణుఃకోటియోజనసమ్మితే | ఆస్తైశ్రీభూమిసహితోనైనతేయేన
 సేవితః || ౧౨౭ || అండభిత్తిరుపర్యస్తస్థితాకోట్యర్థయోజనై | ఏష
 తెహ్యుర్ధ్వలోకానానివాసఃకథితోమయా || ౧౨౮ || ఎతదావర
 ణీభూతమండవిద్ధిహిరణ్మయం | ఏతేనాండకటాహేనలోకాస్సర్వేన
 మావృతాః || ౧౨౯ || ఉపర్యుపర్యమీలోకాఃకపిత్థఫలవత్స్థితాః |
 తద్దశోత్తరసంఖ్యేనవారిణాపరివేష్టితం || ౧౩౦ || ఆవృత్యాండంయథా
 వారిస్థితంతద్వత్తదగ్నినా | సవాయునాతద్వదేవవాయుశ్చనభసావృతః
 || ౧౩౧ || సర్వోదశోత్తరంవిద్యాత్తద్వ్యోమమహతావృతం | మహాం
 శ్చాద్యప్రధానేనప్రధానంతమసావృతం || ౧౩౨ || తదనంతంతమస్తస్య
 సంఖ్యానంనైవవిద్యతే | హేతుభూతమశేషస్యతమసః ప్రకృతిఃపరా
 || ౧౩౩ || అండానామీదృశానాంచసహస్రాణ్యయతానిచ | బహునా
 వాకిముక్తైసంఖ్యావక్తుంనశక్యతే || ౧౩౪ || అండానితానిసర్వాణి
 వ్యాప్యనారాయణస్థితః | అతశ్చేతేషాంభగవానర్వాధారఃపరఃపు
 మా || ౧౩౫ || బహిశ్చసాక్షీవత్సర్వమీక్షమాణోఽవత్థితే | మ

హతస్తమసోబ్రహ్మకద్యులోకాబహుయోజనాః || ౧౩౬ || చత్వారఃక్రమశస్సంతిచతుర్భిస్సమధిష్ఠితాః | పూర్వహైఃక్రమేణలక్ష్మ్యైస్సైష్వనిరుద్ధోఽవరోమతః || ౧౩౭ || ప్రమ్యమ్నోఽనంతరంతస్యసంకర్షణసమాహ్వయః | వాసుదేవస్తతఃపశ్చద్వ్యాహ్నిఃకమలాసన|| ౧౩౮ || విభవాభ్యోవాసుదేవస్తదనంతరమీరితః | అనాదిర్వాసుదేవశ్చస్వస్వలోకేప్రతిష్ఠితః || ౧౩౯ || తతోనారాయణస్యాపిలోకస్తన్నికఽప్థితః | ఎకైకస్యాంతరంకోటియోజనానాముదీరితం || ౧౪౦ || తావానేవచవిస్తారస్తేషామతిమనోహరః | తేభ్యోబహిష్ఠిలోలోకోయత్రాస్తేభగవానజః || ౧౪౧ || ఆధారభూతస్సర్వేషామనాదిఃపురుషోత్తమః | శేషభోగాసనెదివ్యేత్రీభూభ్యాంసహితః|| ౧౪౨ || యోవ్యాస్తాభిస్తథాఽష్టాభిశ్చక్తిభిఃపరివారితః | వాలన్యజనహస్తాభిస్సేవమానాభిరంతికే || ౧౪౩ || సేనేశాద్యైఃపారిషదైశ్చండైర్దైత్యరాయధైరపి | ప్రణమద్భిస్సేవ్యమానస్సామీప్యేపరితః|| ౧౪౪ || ముక్తైశ్చపంచకాలజ్ఞైఃసిద్ధైఃకింకరతాంగతైః | ఉపాస్యమానస్సతతంద్వాదశాక్షరచింతకైః || ౧౪౫ || అష్టాంగయోగసంసిద్ధైర్బహుభిభగవన్మయైః | మంత్రద్వయానుసంఘానవరైర్భాగవతోత్తమైః || ౧౪౬ || తాపాదికృతసంస్కారైర్వైష్ణవూర్వంపయ్యచాసితః | సర్వలోకావధిశ్చేషీభగవాన్సద్గుణాలయః || ౧౪౭ || నైకుంతాభ్యోహిమేలోకోనిత్యోయంకమలాసన | కథితఃకృపయాతుభ్యంత్రిగుణాత్సరతఃపరః || ౧౪౮ || ఎషసర్వావధిశ్చేషీభగవాన్సద్గుణాలయః | సచ్చిదానందరూపోసాసర్వకారణకారణం || ౧౪౯ || భక్త్యాసరమయాగ్రాహ్యూదీనానాంపరిచాలకః | యన్గత్వాననివర్తంతేతద్భ్రహ్మపరమంపదం|| ౧౫౦ || ఇతితేకథితంధాతుఃస్థానంయద్ద్వివిధంమృతం | ప్రాకృతప్రాకృతంనామకింభూయశ్శోతుమిచ్ఛసి || ౧౫౧ ||

ఇతిశ్రీపంచరాత్రే బృహద్భిష్టసంహితాయాం ద్వితీయపాదే లోకనిరూపణంనామసప్తమోఽధ్యాయః||ద్వితీయపాదస్సమాప్తః||

౧౨౨ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౩ || ౨ || ౧ ||

బ్రహ్మవాచః ఉపాసకానాం యదిదం నిరూపితం స్థానం త్వ
యాఽప్రాకృతమేకమవ్యయం । కథంతదేతత్పురుషః ప్రయాతినర్యంస
మాఖ్యాహిరహస్యమేతత్ ॥ ౧ ॥ మధ్యేకృతనివాసాఽయేనానిచస
రాంసిచ । వనానిపురుషాః కేవానద్యస్తత్రభవంతిచ ॥ ౨ ॥ పూ
వాస్థానం చదిభవస్థాన మాయతనానిచ । భోగంచనిత్య ముక్తానాం
దేవవిస్తరతోవద ॥ ౩ ॥ శ్రీనారాయణఉవాచ || లోకాశ్చతుర్దశప్రో
క్తామయాతేకమలోద్భవ । అథస్మత్తసమాఖ్యాతాఽఽధ్వణసప్తప్రకీర్తి
తాః ॥ ౪ ॥ ఉక్తాస్సావరశాస్సర్వేనాశశీలాభవంతి తే । బ్రహ్మణోదివ
సస్యాంతేనాశమీయుస్త్రయశ్చతే ॥ ౫ ॥ బ్రహ్మణోఽంతేవిలీయంతేలో
కాయేచచతుర్దశ । ప్రాకృతాస్తేసమాఖ్యాతాలీలాపారమావతేః
॥ ౬ ॥ కాలేనైవవిలీయంతేకాలేనైవభవంతిహి । ఆద్యంతయోస్త్య
మేనైషాం హేతుభూతః ప్రజావతే ॥ ౭ ॥ త్వయాసహభవంతీహలయం
యాంతిత్వయాసహ । లోకాస్తుప్రకృతౌయాంతిత్వంతుమయ్యేవమ
త్పరః ॥ ౮ ॥ దృశ్యమానమిదంసర్వమనిత్యమితిచోచ్యతే । ప్రాకృతంకా
ర్యభూతంహిమదసన్యతయాస్థితం ॥ ౯ ॥ అహమాత్మాచసర్వేషామా
ధారః పురుషః పరః । క్రీడార్థం దేవదేవేశమయైవప్రకటికృతం ॥ ౧౦ ॥ లో
కైశ్చతుర్భిర్దశభిస్సాగరైర్ద్వీపసంయుతైః । భూతైశ్చతుర్భిర్దశభి
భూధరైశ్చమహాత్మవైః ॥ ౧౧ ॥ పరిపూర్ణమిదంరమ్యమండం
ప్రకృతినంభవం । దశోత్తరైరావరణైః పుష్టంవస్త్రపుష్పైరివ ॥ ౧౨ ॥
యోజనానాంషష్టికోటి మున్నతంవిస్తరేణతుపంచాశతోఽటి గుణితం
ప్రాకృతంత్వండమేవచ ॥ ౧౩ ॥ ఎతదండకటాహేనతిర్యగూర్ధ్వమధః
క్రమాత్ । కృష్టైసన్యాయథాబీజంసర్వతోవై సమావృతం ॥ ౧౪ ॥ య
థాకపిత్థంబీజానిసమాకృప్త్యావతిష్ఠతే । తథాఽండమేతదాధారంచేత
నాచేతనానిహి ॥ ౧౫ ॥ కోటియోజనమానేనపృథివ్యావరణం స్మృతం ।
దశకోటిప్రమాణేనజలావరణముచ్యతే ॥ ౧౬ ॥ శతకోటిప్రమాణేనవ
హ్నైరావరణమృతం । సహస్రకోటిమానేనవాయోరావరణంవిధే ॥ ౧౭ ॥

దశసాహస్రకోట్యైకమాకాశావరణమ్మహత్ । లక్షణాహంకృతేస్తత
 దశలక్షమ్మహత్స్యతం ॥ ౧౮ ॥ ప్రకృత్యావరణంయత్తదనంతంహితమ
 చ్యతే । ప్రకృత్యావరణంతానిదహ్యంతేకాలవహ్నినా ॥ ౧౯ ॥ అం
 డావరణభూతానిప్రకృతౌలయమాపుయః । సాసర్యజగదాధారాప్ర
 కృతిర్నత్సమాశ్రయా ॥ ౨౦ ॥ తయాజగత్సగలయాకరోమికమలో
 ద్భవ । క్రిడాథంత్రిగుణాద్దేవీమయైవౌద్భావితాపురా ॥ ౨౧ ॥ దైవీహ్యే
 షాగుణమయీమమమాయామరత్యయా । మామేవయేప్రపద్యంతే
 మాయామేతాంతరంతితే ॥ ౨౨ ॥ ఇయంభాగవతీమాయాకారణేసత్స్వ
 రూపిణీగుణత్రయవతీనిత్యానిత్యానంతగుణాశ్రయా ॥ ౨౩ ॥ అవ్యక్తాశాశ్వ
 తీసర్వబీజభూతాప్రతిష్ఠితా । కార్యానుమేయాప్రకృతిశ్చిచ్ఛరీరతయా
 మతా ॥ ౨౪ ॥ సావశ్రయవ్యతిరేకేణస్థాతుంగంతుమనీశ్వరా । తచ్ఛరీ
 రతయాసైవతదాయత్తగుణక్రియా ॥ ౨౫ ॥ ధత్తేఽంకురవదాత్మస్థమే
 తద్యుక్తమలక్షితా । అవస్థాంతరమాపన్నాసైవభాతినచాపరా ॥ ౨౬ ॥
 వ్యక్తామాయాకార్యరూపానైకరూపాప్రజావతే । సర్వదానైకరూపే
 యంపరిణామన్వభావతః ॥ ౨౭ ॥ అనిత్యాహ్యసతీమిథ్యావస్తుభూతాపి
 దుగ్రహా । దుస్తరాదుప్రపథమాచదురూథాదుర్విచేష్టితా ॥ ౨౮ ॥
 మద్ధార్యామత్తనూరేషాసమత్తేఽన్యామనాగపి । భిన్నోఽహమేవదే
 వేశనిరపేక్షోనిరాశ్రయః ॥ ౨౯ ॥ మదనన్యామహాభాగకార్యకారణ
 యోరియం । చేతనఃపురుషశ్చాన్యోమచ్ఛరీరతయామతః ॥ ౩౦ ॥ స
 చ్చిదానందరూపోఽయంసమేధేదోమనాగపి । భోక్తానిరంజనోమాయా
 గుణహీనోఽక్షరఃపరః ॥ ౩౧ ॥ పరిణామకృతాకారనామరూపవివజ్ఞ
 తః । నిర్వికారోగుణైర్వాప్తోమద్వాచ్యోమన్నికేతనః ॥ ౩౨ ॥ అజ్ఞేఽ
 వ్యయోఽచ్యుతస్సాక్షీప్రకృత్యాత్మానుభూత్మకః । ఎకరూపోనిత్యవస్తు
 పరిమార్థసదాత్మకః ॥ ౩౩ ॥ మాయాపరతరోమాయీమచ్ఛేషోమద్గతి
 స్స్మృతః । మద్భోక్తామత్పరోనిత్యోమదనన్యస్థితిర్మృతః ॥ ౩౪ ॥ మా
 యాయవనికాచ్ఛన్నోమాయాహంకారితోయదా । మాయాభోక్తాశ్చ

రై ర్విద్ధోమాయాగతిరనీశ్వరః || ౩౫ || అబ్రహ్మభూతస్త్రిగుణోమలి
 నోమఃఖభాజనః | జేప్రాఽయమ్మత్స్వరూపోఽపిసంసారేహ్యవసీదతి
 || ౩౬ || బ్రహ్మత్మకమిదంసర్వంచదచిన్మిశ్రితంజగత్ | విజ్ఞాయా
 త్మనిమయ్యేవకృతభావస్తుయఃపుమాన్ || ౩౭ || అవిద్యాతిమిరంతీత్వా
 మద్భావముపలభ్యవ | మాముపైతిమహాభాగమదేశరణాగతః || ౩౮ ||
 సవతాన్త్రిగుణామ్మాయామచిరాదిగతింగతః | భిత్వాసకార్యామ్మతి
 మాన్యాతిసత్త్వగుణాస్పదం || ౩౯ || నిత్యమప్రాకృతంధామన్వప్ర
 కాశమనామయం | భక్తైశ్శకలభ్యమమలంకాలప్రలయవజ్జితం || ౪౦ ||
 నతద్భాసయతెసూర్యోనశశాంకోనపావకః | యన్గత్వాననివర్తంతేతద్ధా
 మపరమమ్మమ || ౪౧ || మాయీకయన్మయాప్రోక్తంనిబిడధాన్వంత
 సంకులం | తస్యేభ్యభాగేవిరజానిస్సీమావిద్యతేనదీ || ౪౨ || సాచావ
 రణభూతాహివిశ్వస్యపరతోవిధే | ప్రధానపరమప్యేష్మాంసంతరేవిర
 జానదీ || ౪౩ || వేదాంగస్వేదజనితతోయైప్రసావితాశుభా | తస్యాస్తీ
 రేవరప్యైమత్రిపామ్భాతంసనాతనం || ౪౪ || అమృతంశాశ్వతంనిత్య
 మనంతంపరమంపదం | శుద్ధసత్త్వమయందివ్యమనంతంబ్రహ్మణఃప
 దం || ౪౫ || అనేకకోటిసూర్యాగ్నితుల్యవచస్సమవ్యయం || సర్వ
 వేదమయంశుద్ధంసర్వప్రలయవజ్జితం || ౪౬ || అసంఖ్యమజరంనిత్యం
 జాగ్రత్స్వప్నవివజ్జితం | హిరణ్మయమ్మోక్షపదంబ్రహ్మనందసుఖా
 వ్యయం || ౪౭ || సమానాధిక్యరహితమాద్యంతరహితంశుభం | ఏవ
 మాదిగుణోపేతంతద్విస్లేషరమంపదం || ౪౮ || పూహలోకాత్పరత
 రోవిభవాఖ్యస్తుయస్మృతః | వాసుదేవోమహాభాగతస్సహోకంవదా
 మితే || ౪౯ || అయోధ్యాఖ్యాపురీచైకాద్వితీయామధురాస్మృతా |
 మత్సాద్విదీనాంతథాపుర్యఃపరితస్సంప్రకీర్తితాః || ౫౦ || తత్రాయో
 ధ్యాపురీరమ్యాయతనారాయణోహరిః | రామరూపేణరమతేసీతయా
 పురయాసహ || ౫౧ || మణికాంచనచిత్రాధ్యాసాకారైస్తోరణైర్వృ
 తా | చతుర్ద్వారసమాయుక్తాతుంగోపురసంయుతా || ౫౨ || చం

డాదిద్వారపాలై స్తుకుముదాద్యైస్సురక్షితా | నిత్యము క్తజనోపేతా
 నిత్యోత్సవమనోహరా || ౫౩ || చండప్రచండప్రాద్భూతయోమ్యేభ
 ద్రసుభద్రకా | వాకుశ్యాంజయవిజయాసామ్యేభాత్పరిధాత్పాకా || ౫౪ ||
 కుముదాకుముదాక్షుప్తపుండరీకోఽథవామనః | శంకుకణస్సర్వభద్ర
 స్సముఖస్సుప్రతిష్ఠితః || ౫౫ || ఎతేదిక్పతయః ప్రోక్తాః పుర్యాఅస్యాశ్చ
 తుర్ముఖ | కోటివై శ్వానరప్రఖ్యగృహపక్షిభిరావృతం || ౫౬ || శరూ
 ధయావనై నిత్యైర్విదివ్యనారీనరైర్ముతం | అంతఃపురంతుదేవస్యమ
 ధ్యేపుర్యామనోహరం || ౫౭ || మణిప్రాకారసంయుక్తంవరతోరణశోభి
 తం | విమానైర్గృహముఖైర్వృత్ప్రసాదైర్బహుభిర్వృతం || ౫౮ ||
 దివ్యాప్సరోగణైస్త్రీభిస్సర్వతస్సమలంకృతం | మధ్యేతుమండపంది
 వ్యంరాజస్థానమృహూత్సవం || ౫౯ || మాణిక్యస్తంభసాహస్రజష్టం
 రత్నమయంశుభం | ధర్మాదిదేవతైర్నిత్యైర్వృత్తంవేదమయాత్మకైః
 || ౬౦ || అధర్వాక్షానావే రాగ్యానైశ్వర్యైః పాదవిగ్రహైః | ఋగ్యజు
 సామాధర్వాక్ష్యరూపైర్నిత్యైర్వృత్తంక్రమాత్ || ౬౧ || శక్తిరా
 ధారశక్తిశ్చచిచ్ఛక్తిశ్చసదాశివా | ధర్మాదిదేవతానాంచశక్తయః పరికీ
 ర్తితాః || ౬౨ || వసంతిమధ్యగాస్త్రవహ్నిసూర్యసుధాంశవః |
 కూర్మశ్చనాగరాజశ్చవై నతేయస్త్రయీశ్వరః || ౬౩ || ఛందాంసినర్వ
 మంత్రాశ్చపీతరూపత్వమాస్థితాః | సర్వాక్షరమయందివ్యంయోగపీఠ
 మితిస్మృతం || ౬౪ || తస్మధ్యేఽష్టదశంపద్మముదయాకాసమప్రభం
 తస్మధ్యేకణికాయాంతుసావిత్ప్రాంతంశుభదశేనః || ౬౫ || ఈశ్వర్యాన
 వాదేవేతత్రాసీనః పరః పుమాన్ | ఇందీవరదశశ్యామః కోటిసూర్యప్రకా
 శకః || ౬౬ || యువాకుమారస్నిగ్ధాంగః కోమలావయవైర్వృతః |
 పుల్లరక్తాంబుజనిభకోమలాంఘ్రినోజవాన్ || ౬౭ || ప్రబుద్ధపుండరీ
 కాక్షున్నభూవల్లియుగాంతితః | సునాసస్సుకపోలాధ్యస్సుశోభముఖపం
 కజః || ౬౮ || ముక్తాఫలాభదంధ్యస్సుస్థితాధరవిద్రుమః | పరిపూ
 ర్ణేంద్రుసంకాశసుస్థితాననపంకజః || ౬౯ || తరుణాదిత్యవర్ణాభ్యాం

౧౩౨ బృహద్బ్రహ్మసంహితా || పా || ౩ || అ || ౧ ||

కుండలాభ్యాంవిరాజితః । సుస్నిగ్ధనీలకుటిలకుంతలై రుపశోభితః ॥ ౨౦ ॥
 మందారపారిజాతాదిక బరీకృతకేశవాః । ప్రాతరుద్యత్సహస్రాంశునిభకా
 స్తుభశోభితః ॥ ౨౧ ॥ హరన్వణః ప్రగాన క్తకంబుగ్రీవావిరాజితః । సిం
 హస్కుంధనిభైః ప్రోచ్ఛేచ్ఛేషీనై రంపై ర్విరాజితః ॥ ౨౨ ॥ పీనవృత్తాయత
 భుజైశ్చతుర్భిరుపశోభితః । అంగుళీయైశ్చకటకైః కెయూరై రుపశోభితః
 ॥ ౨౩ ॥ బాలాకణోటిసంకాశైః కాస్తుభాదై ర్విస్సుభూషణైః । విరాజ
 తమహావేక్షావనమాలావిభూషితః ॥ ౨౪ ॥ విధాతుజ్జననస్థాననాభిపం
 కజశోభితః । బాలాతపనిభశ్లక్ష్యపీతవస్త్రసమన్వితః ॥ ౨౫ ॥ నానారత్న
 విచిత్రాభ్యాంకటకాభ్యాంవిరాజితః । సజ్యోత్స్నచంద్రప్రతిమసఖపక్షి
 భిరావృతః ॥ ౨౬ ॥ కోటికందపళాలావణ్యసౌందర్యనిధిరచ్యుతః । దివ్య
 చందనలిప్తాంగోదివ్యమాలావిభూషితః ॥ ౨౭ ॥ గృహీత శంఖచక్రాభ్యా
 ముద్బాహుభ్యాంవిరాజితః । కోదండబాణహస్తాభ్యామితరాభ్యాంతథే
 వచ ॥ ౨౮ ॥ వామాంకజానకీదేవీకిశోరీకనశోజ్జ్వలా । కై వల్యరూపిణీ
 నిత్యానిత్యానందై కవిగ్రహః ॥ ౨౯ ॥ సర్వలక్షణసంపన్నాయావనారం
 భవిగ్రహః । రత్నకుండలసంసక్తనీలకుంచితశీమలా ॥ ౩౦ ॥ జ్ఞప్తి
 మాత్రాత్మకానందానర్జే శ్శివర్యరసోత్సవా । అథమాత్రాత్మికాని
 త్యాచాంకారాక్షరసంభవా ॥ ౩౧ ॥ సర్వశక్తిమయీరమ్యాసర్వేషాం
 శక్తిదాయినీ । జననీసర్వభూతానాం యోగినామపిమోహినీ ॥ ౩౨ ॥
 సేయంసీతాభగవతీజ్ఞానానందస్వరూపిణీ । యోగినాం రమణైరామైరమ
 తేరామవల్లభా ॥ ౩౩ ॥ రామావిభావనమయేహ్యవిభావతీసర్వదా ।
 నిష్ప్రపంచేనిష్ప్రపంచానిరీహాత్మగుణక్రియా ॥ ౩౪ ॥ ఆదిభూతామ
 హాలక్ష్మీస్సీతాతువిభవేమతా । ఆవిభావేక్షితేజాతాజానకీదివ్యరూపిణీ
 ॥ ౩౫ ॥ యాతుధానక్షయకరీపాతివ్రత్యపరాయణా । పాలినీసర్వస
 త్త్వానాంధర్మస్థాపనకారిణీ ॥ ౩౬ ॥ సంహారేనమనుప్రాప్తేతామనీశ
 క్తిరుత్తమా । మహాకాళీకరాళాస్యాకల్పాంతక్షయకారిణీ ॥ ౩౭ ॥
 పూర్ణరూపేణసాకేతేనిత్యలీలారసోత్సకా । మయారామేణరమతేక్ష

ఇవిచ్ఛేదకాతరా || ౮౮ || సాకేతనగరద్వారసరయూకేళికారిణీ | కోటి
 గంధర్వకన్యాభిగాభీభిభాతిభామినీ || ౮౯ || ఇయమేవనదీప్తిఃపరమ
 ప్రీతిదాయినీ | భూమాభాతిసుషుమ్నైతివై కుంతపదదాయినీ || ౯౦ ||
 కృతావతాతఃశ్రీరామోహ్యనయూకేళిభూతయా | నేమ్యామ్యయోధ్యా
 మఖలామనాయాసేనమత్పదం || ౯౧ || తత్రసంతానకంనామవసందివ్య
 మృమప్రియం | యత్రసీతాభిధాలక్ష్మీవితనోతిమహేనాత్మవం || ౯౨ ||
 అంతఃపురేతుదేవస్యరామలీలానుభావినః | దివ్యాఃపారిషదాస్సంతిసు
 గ్రీవాద్యామహాబలాః || ౯౩ || దివ్యాంబరధరాస్సౌమ్యాదివ్యాభర
 ణభూషితాః | దివ్యగంధానులిప్తాంగాదివ్యమాల్యవిభూషితాః || ౯౪ ||
 యజ్ఞసూత్రగుణోపేతాలసన్తౌళికిరీటినః | సింహాసనేనమాసీనాలలనా
 యుతసేవితాః || ౯౫ || గదేషుచాపశ్చేలాగ్రతరుహస్తావ్యవస్థితాః |
 సుగ్రీవరాక్షసాధీశాంగదమారుతనందనాః || ౯౬ || పూర్వద్వారేతు
 సుగ్రీవైరాక్షిణైపవనాత్తజః | పశ్చిమేరాక్షసాధీశోవాలిపుత్రస్తథోత్తరే
 || ౯౭ || హనుమాగరుడశ్చోభానిశామయవదామితౌ | గరుడోవిస
 తాయాంచహ్యవిభవతిభూతలై || ౯౮ || నిశామయమహాభాగగారు
 డంతత్త్వముత్తమం | అప్రాకృతోఽయంపురుషోనిత్యాప్రాకృతదేహ
 ధృత్ || ౯౯ || గరుడఃపక్షిణామింద్రోవాహకోబలినాంవరః | వాసుదే
 వాదిమూర్తిభ్యశ్చందోమూర్తిరజాయత || ౧౦౦ || చతుర్ణామంశ
 భూతోఽయంవిహంగేశస్సనాతనః | అంశేనవినతాయాంవై సంభవోఽ
 స్యయుగేయుగే || ౧౦౧ || తథాకింపురుషోఽయంవై హనుమాన్నామ
 తోబలీ | మహాశంభురితిఖ్యాతోరామరూపముపాశ్రితః || ౧౦౨ || సం
 కర్షణసముద్భూతోమహాశంభుశ్చశాశ్వతః | అంశోభగవతస్సాక్షాచ్ఛ
 ద్ధసత్త్వవపుర్ధరః || ౧౦౩ || శ్రీరామమంత్రతత్త్వజ్ఞఃశ్రీరామానుచ
 రోబలీ | నీ త్యోమహావిభూతిస్థవిశాన్యాందిశిసంస్థితః || ౧౦౪ || మామన
 న్యతయాబ్రహ్మన్నపాస్తేప్రేమలంపటః | మహానందైకభుక్ శ్రీమామ
 హాశక్తిసమాశ్రయః || ౧౦౫ || సప్తవశివరూపేణశంతనూతిచతుర్ముఖాన

న్యూహనసంహారకసాత్త్వికంప్రతిపాదయన్ || ౧౦౬ || శ్రీవిష్ణుపార్షద
 వరోవిష్ణువేషధరోఽవ్యయః | చతుర్భుజోమహాత్మాహమామహః
 దేవోమహేశ్వరః || ౧౦౭ || సచాత్మాసంద్యిధాశ్చ త్యాప్రాశ్చ తేఽప్రా
 శ్చ తేఽఘ్నితః | రుద్రయాపేణసంజాతోబ్రహ్మణోభ్రుకుటితటాత్ || ౧౦౮ ||
 సచైకాదశభాఽత్మానంవ్యతనోద్భి మదశనః | త్ర్యక్షకల్పంతక
 తాఽఽయంతామసస్తామసప్రియః || ౧౦౯ || ఆజ్ఞయావాసుదేవస్యమ
 హాశంభుహారిప్రియః | రాద్రయావంసమాస్థాయవిశ్వహాసమపద్యత
 || ౧౧౦ || రుద్రఎవపునఃప్రోక్తోవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా | పాపంఢశాస్త్రంవ్య
 తనో న్తద్యమాంసప్రశంసకం || ౧౧౧ || శ్రేవంశాక్తంపాశుపతండావరోష్ఠీ
 నశాబరం | సానాదేవప్రధానంచమతోవై ముఖ్యకారణం || ౧౧౨ || భూ
 యశ్శంభుహారఃప్రీత్యైహానరంహవముద్యహా | రామలోకదక్షిణ
 స్యాందిశివీరోవిరాజతే || ౧౧౩ || కాకుత్స్థోరాఘవ్రాజాతోరామో
 రాజీవలోచనః | అంజనీగభకనంభూతఅంజనేయోబభూవనః || ౧౧౪ ||
 మహాభాగవతోవీరోహేలోల్లంఘితవారిధిః | ఆజన్తబ్రహ్మచారిచజానకీ
 ప్రీతిభావనః || ౧౧౫ || సీతాదత్తమహాహరశోభితాంసమహాఘజః || శ్రీ
 రామపాహకఃశ్రీమాప్రపన్నాకాంక్షితప్రదః || ౧౧౬ || సత్యసంధో
 మహాసత్త్వోలంకాప్రాసాదభంజనః | జానకీజననూజేతామాంజీయజ్ఞోప
 వీతవాన్ || ౧౧౭ || వీరాధివీరదోదకంఢఖండ్వితారాతిఘండలః | వీరా
 రగభకసంహారీకాపీనంధృతవాశిః || ౧౧౮ || ఎవంస్వపాషణ్దైర్య
 క్తోనిత్యముక్తేర్విరాజతే | లక్ష్మీనారాయణస్సత్యాద్భక్తానుగ్రహకా
 మ్యయా || ౧౧౯ || సాకేతవశ్చితుహశ్వేగోలోకాభ్యమనూరమ |
 మహాకల్పతూద్యానామభురేతిపురీమతా || ౧౨౦ || కోటియోజనవిస్తీ
 ర్ణానిత్యోత్సవసమాకులా | జృతదావసంగోకులంచతత్సాశ్వేచతు
 రానన || ౧౨౧ || ఊర్ధ్వేంతసర్వలోకేభ్యోగోలోకప్రకృతేఃపరే | వా
 చ్ఞనూగోచరాతీతంజ్యోతిహంసనాతనం || ౧౨౨ || నిత్యంగుణమ
 హమాత్మాహంనిత్యోత్సవగుణాన్వితం | సౌభాగ్యనిలయంకాంతమా

నంవక్షరమందిరం || ౧౨౩ || నిత్యానందమయ్యుర్మయ్యిగుణోత్పత్తిమ
హూదయం | సర్వతుఃకణసంయుక్తంప్రముదాగణసేవితం || ౧౨౪ ||
పుణ్యద్విజనమాజుష్టంజుష్టంచపరమర్షిభిః | సరితాంజలకల్లోలవిలోలన
లీనీకులం || ౧౨౫ || తులసీకుంజసౌభాగ్యనితాంతవనమోహితం | వాసంతీ
చంపకాశోకపారిజాతమహూదయం || ౧౨౬ || మాలతీయూధికాం
భోజకుంధమందారసేవితం | కేతకీమల్లికాహాసంకదంబవనమృడితం
|| ౧౨౭ || దివ్యరత్ననమ్రాకీణంహరివంశసురక్షకం | విమానావళిభి
ర్యాప్తంనిత్యక్రీడారసాశ్రయం || ౧౨౮ || తత్రబృంహావసంనామయ్య
తంకామధుమైద్రువైః | ద్వాత్రింశద్వనరాజీభిఃపతీతంరసనిర్ఘరం
|| ౧౨౯ || తత్రరత్నమయీభూమిదివ్యకాంచనవేదికా | కర్పూరవా
లుకోపేతపులినాచ్ఛసదీపహం || ౧౩౦ || సాకేతాత్పచ్చిష్ఠేతత్రపురమ్నా
ధురసంజ్ఞితం | యోషిద్రత్నమణిస్తంభప్రాసాదాయుతసేవితం || ౧౩౧ ||
దివ్యచామరసంయుక్తమ్మృకాద్దామవిలంబితం | చంద్రాతపసునచ్ఛా
యంహేమకుంభపురస్కృతం || ౧౩౨ || ఆబద్ధబాలమృమఃకిమృతిరశ్చి
వితానకం | పతాకాతోరణైరమ్యంసుధాధారఘనాచలం || ౧౩౩ || గో
వర్ధనగిరిజ్యోతిర్విద్యోతితనభస్థలం | శృంగోద్యతవిమానాగ్రమృదంగ
మధురస్వరం || ౧౩౪ || యత్రగోవర్ధనోనామశైలఃపరమపావనః |
నిర్మితోగోపరూపేకేశయేకలయోత్తనః || ౧౩౫ || నీలవైడూర్యఖచి
తోల్లసత్కాంచనవేదికః | తుంగశృంగాగ్రవిలసత్సర్వచ్ఛస్థితికూటిమః
|| ౧౩౬ || సర్వతోనిపతద్దివ్యసుధాశీకరనిర్ఘరః | రత్నస్థబద్ధకాసా
రపుల్లాంభోజవనస్థలః || ౧౩౭ || పారిజాతతలివ్యాప్తసుగంధానిలసేవితః |
దివ్యదేవాంగనాగీతముఖరీకృతకందరః || ౧౩౮ || గళత్కుసుమమధ్య
స్థమధుస్సంతాననిర్ఘరః | మిళిందలలితోద్గీతతిరోహితవిపంచికః || ౧౩౯ ||
శుకకోకిలదాత్యూహనిహ్రాకదాహ్లాదకారకః | స్వచ్ఛాంగణమణిప్రా
తబద్ధశృంగాటకేషుచ || ౧౪౦ || దివ్యచంద్రకరాక్షిప్తకోటిసక్షత్రవై
భవః | లీలానికేతసౌభాగ్రచంద్రకోటిమకీచిభిః || ౧౪౧ || సుధాంబు

౧౩౬ బృహద్భక్తిస్తోత్రం హితా || పా || ౩ || ౨ || ౧ ||

నిర్ముఖోద్భూతకాసారవిపులౌదరః | మందారకుంజకుమారవినిర్మితని
 కేతనః || ౧౮౨ || తులసీకాననామోదవిమోహితవఘాజనః | శ్రీకృష్ణ
 వదనాంభోజస్థితచంద్రకశీతలః || ౧౮౩ || గోపికాచరణాంభోజనఖచం
 ద్రచమత్పుతః | ఉత్పతతామినీరమ్యనృత్యమండలమండితః || ౧౮౪ ||
 కోటిదివ్యాంగనాపూర్వకలకంఠస్వరోద్గమః | కేళినద్వాంగణాబద్ధమణి
 గతైఃషణ్డవృతః || ౧౮౫ || జలయంత్రోచ్ఛలద్వారినిపాతపరమోత్సవః |
 కేళినిర్మితసీలాభవితానపటచంచలః || ౧౮౬ || సుధాశీకరసంసిక్తచం
 ద్రస్వచ్ఛదభూతలః | శిలాతలసమావిప్లమృగనాభిసువాసితః || ౧౮౭ ||
 సుందరీచరణానక్తకాతుకోద్రేకసంయుతః | అధిత్యకాసుగోబృందశతప
 క్షివిరాజితః || ౧౮౮ || హరిన్దణిమయూఖాభదూర్వాకాండప్రరో
 హితః | కైవల్యవాహినీయత్రకాళిందీవిమలోదకా || ౧౮౯ || సువణై
 పంకజోద్భూతవరాగపటపింజరా | తటరత్నమయూఖైశ్చస్పృశంతీగిరికే
 తనం || ౧౯౦ || దీపైస్వీరాజయంతీవవీజయంతీవచామరైః | తీరసారస
 నివ్రాణదైర్బోధయంతీవగోపతిం || ౧౯౧ || గోవర్ధనశిఖాసద్భసం
 సుప్తవనమాలినం | నిశమ్యగీతమమలంసముద్ధితజలేచ్ఛయా || ౧౯౨ ||
 ఆదర్శమివచాత్మానందశయంతీరమాపతిం | వేణునాదామృతోన్మృత
 మయూరనటనోదయా || ౧౯౩ || దశయంతీవచాత్మానంప్రేమసం
 వర్తితోత్సవం | తత్రరాసస్థలంరమ్యంకోటిచంద్రసుశీతలం || ౧౯౪ || య
 త్రబృందాభిధాశక్తిరాస్తేశ్రీకృష్ణవల్లభా | ప్రేమభక్తిసమాఖ్యాతా
 బృందాతల్లోకపాలికా || ౧౯౫ || భక్తిమంతోఽభిగచ్ఛంతికాననంకా
 మితప్రదం | ఎవంగోలోకసౌభాగ్యంవణితుంకఃకుమోజనః || ౧౯౬ ||
 యత్రాహంప్రియయాసాకంఠమేరసమయస్సదా || శ్రీబ్రహ్మవాచ్య
 భగవన్నరవిందాక్షవైకుంఠపురమండన || ౧౯౭ || గోలోకాఖ్యమిదంనా
 మనిత్యలీలాలయంస్మృతం | కస్మాద్రూపంపుథక్కృత్యస్థితమత్రజనా
 దన || ౧౯౮ || కేనహపేణభవతాకాలీలాత్రవదస్యమే || శ్రీభగవాను
 వాచ్యవై కుంతాఖ్యంపరంస్థానముక్తయత్సృక్యతేపరం || ౧౯౯ || పం

బృహద్భగవద్గీతాసంహితా || పా || 3 ||

చోపనిషదావీధమవాజ్మనసగోచరం । సత్త్వగుణమాయంసర్వస్యమూ
 కృతమనామయం ॥ ౧౬౦ ॥ తారతమ్యంనచై వాత్రసత్త్వబ్రహ్మత్వకం
 స్పృతం । కాలక్రియాతిరిక్తంతత్సర్వమానందమందిరం ॥ ౧౬౧ ॥ నిత్య
 ముక్తజనైః శాస్త్రంమత్కృపాపాంగవీక్షితైః । మల్లీలానుకృతంతత్రతా
 రతమ్యంతథాపిహి ॥ ౧౬౨ ॥ లీలాయాస్తారతమ్యేన క్రిత్యాతిశయితో
 మయా । గోలోలోఽయంమయాక్లప్తోరాసలీలాబుభుక్షుయా ॥ ౧౬౩ ॥
 తత్రేహంసంప్రవక్ష్యామిశృణువైకమనావిధే । సర్వావధితయాస్థాన
 మపారమమలప్రథం ॥ ౧౬౪ ॥ మహానై క్కుంఠనిలయంయత్రశ్రీరంగమం
 దిరం । యతోనావర్తతేభూయోగంతవ్యంనాతితత్పరం ॥ ౧౬౫ ॥ అన్యే
 షాంతత్రగంతవ్యమాశ్రితానాంతలోజగుః । బ్రహ్మణై కుంఠమధ్యేచ
 తావ్యభ్యంతరభూతయః ॥ ౧౬౬ ॥ విభవప్రూహలోకాశ్చశుద్ధసత్త్వే
 కరూపితాః । ఏవంచాప్రకృతేలోకాదానై కుంఠనికేతనాత్ ॥ ౧౬౭ ॥
 అవాంతరవిభాగైశ్చనై కుంఠత్యివోచ్యతేవిగతజ్ఞాననై కుంఠశుద్ధసత్త్వ
 నికేతనాత్ ॥ ౧౬౮ ॥ ఆపలుర్దేవకుంఠనిలయంసాక్షాద్భగ్ప్రావప
 ద్దజ । గోలోకాఖ్యస్యదేశస్యప్రవృత్తింప్రవదామ్యహం ॥ ౧౬౯ ॥ య
 తోఽస్యసంఘిభిన్నాపరవ్యైఖ్నిమహామతే । జ్ఞానానందస్వరూపే
 యంశక్తిరూపరమారమా ॥ ౧౭౦ ॥ సామూతేద్యేమహాశక్తినిత్యే
 మేసుఖదిత్సయా । యద్యప్యేతేమమైవాస్తాంతథాప్యేతెరమాఖే ॥ ౧౭౧ ॥
 రమాలీలావినోదార్థంతదగ్ధీనతయాస్థితే । తత్రేకాధారశక్తిహిలీలా
 ఖ్యాద్వితియామతా ॥ ౧౭౨ ॥ ప్రాకృతప్రాకృతంసర్వముభాభ్యామేవర
 క్షితం । ప్రకృతిర్నహదాదీనాంధారణాత్సాధరాస్థైరతా ॥ ౧౭౩ ॥ ఆకూర్తా
 ద్యఖలంవిశేషంధత్రేసాదృశ్యరూపిణీ ॥ ఎవన్మద్రోమకూపేషుయావంత్యం
 డానిపద్మజ ॥ ౧౭౪ ॥ తానంత్యేకాతతోదేవశక్తిరాధారలక్షణా । ధత్తే
 తేనైవరూపేణయథాహంపురుషోత్తమః ॥ ౧౭౫ ॥ కూర్తమంహాకశేషాదీన
 భివ్యాప్యవిరాజతే । తస్యోపరిపునస్సైవపద్మినీపత్రవజ్జలే ॥ ౧౭౬ ॥ ఆభాతి
 ధరణీదేవసత్తే లవనకాననా । సామయాక్రోడరూపేణవిధృతాదశనాంత

౧౩౮ బృహద్భ్రహ్మసంహితా || పా || ౩ || అ || ౧ ||

రైః || ౧౭౭ || సాద్వితీయావతారేణధత్తేవిశ్వంరమాజ్ఞయా । గోయా
 పాసాభవద్దేవీయథావృత్తిన్యూణామభూత్ || ౧౭౮ || దేహాదిధారణం
 పుంసాంజాయతేయెనసువ్రత । ఎవంప్రజ్ఞాంచమేధాంచయజనంసత్త్వ
 సంస్థితం || ౧౭౯ || క్షీరేణయావితనుతేవృష్టింపుష్టింప్రజామృతం । మ
 హామూక్షయాపైస్సంతానైఃప్రజానాంకర్షణేనచ || ౧౮౦ || కృషింప్ర
 యచ్ఛతిబ్రహ్మాయయాఽన్నానిభవంతిహి । అన్నంహిప్రాణినాంప్రా
 ãాహ్యన్నాదీవీర్యంప్రజాయతే || ౧౮౧ || వీర్యప్రజననంసామ్రాజన్నంపు
 థీవ్రింశ్రుతిజ్ఞానాంప్రజానాంసత్త్వప్రజానాంసత్త్వప్రజానాంసత్త్వప్రజానాం
 ప్రయచ్ఛతిత్వఃస్థానంసంసారాఖ్యంసుదుస్తరంప్రజానాంసత్త్వప్రజానాం
 ప్రాకృతంసకలంజగత్ || ౧౮౩ || ధృతంసర్వప్రకారేణజీవానాంకర్షణ
 క్తయే । తదైవకర్షణీనానాంనిత్యముక్తాత్తనామృతమ్ || ౧౮౪ || మచ్ఛు
 ద్ధసత్త్వసంవిష్టాధత్తేచాప్రాకృతంజగత్ । ఆత్మనఃపదమారభ్యవ్యాసం
 తంధామమామకం || ౧౮౫ || మితిహిసంజ్ఞానరూపంసదాసందమహా
 జ్ఞస్వలం । నిరావరణకంశశ్వత్కాలాతీతమగోచరం || ౧౮౬ || లక్ష్మీలీ
 తాస్పదంసర్వంమయైవవిధృతంసదా । లీలావిష్టవృదాదేవీకదాచిజ్జలశే
 తుణా || ౧౮౭ || ధరయావిధృతంపృష్ఠాద్విధరాంధృష్ట్యాచపాశ్వేగాం ।
 సోల్లాసవదనంధృష్ట్యాద్వికాంతస్యమమకామినీ || ౧౮౮ || మందంజహాస
 కుచిరాపాంశేనపరమేశ్వరీ । నిత్యమాక్రీడితంసృత్యగానమానరసోదయైః
 || ౧౮౯ || ఆచకాంక్షేరమాదేవీరమణేనయదృచ్ఛయా । నైకుంకరీలా
 విచ్ఛేదోదాసానాంయత్రసంగమః || ౧౯౦ || సభవేచ్ఛయథాస్వైరలీ
 లాభంగోనజాయతే । కథంద్వయంభవేత్తత్తత్ఫలాంతరమభీషతీ || ౧౯౧ ||
 తవావిజ్ఞాతసంకల్పోదేవ్యావిశ్వకృదీశ్వరః । ద్విధాఽకరవమాత్మానంధర
 యాచశ్రియాసహ || ౧౯౨ || ధరాగోలోకరూపేణగోపీయపేణసా
 ప్రియా । గోపరూపభవోఽహంనైగోవిందధృతివిశ్రుతః || ౧౯౩ || గో
 వధానాభిధంరూపంద్వితీయమృప్రకాశితం । ధరాద్వివిధాజాతాగో
 రూపాభూయూహినీ || ౧౯౪ || గామైభవంత్యనంతాస్త్రకామదోహ

మనూరమాః । దిశంతిమణిరత్నానియద్యదిష్టతమంవిధే ॥ ౧౯౫ ॥ భక్త్య
భోజ్యాన్నపానాదిక్షీరమత్యుక్కుతంవసు । యాసాంకుగ్ధాదనేస్తేవకాయ
క్లేశోనవిద్యతే ॥ ౧౯౬ ॥ జరామృత్యుభయోద్వేగతృష్ణాద్యానభవంతి
హి । గోయాపేణధరాదేవిగోవధానముపాశ్రితా ॥ ౧౯౭ ॥ ప్రవతాయం
తీవయసానదీమానందరూపిణీం । ఆస్వాదయంతిగోవిందమురళీనాదపద్ర
సం ॥ ౧౯౮ ॥ త్వరంతిగావఆనందసందోహంక్షీరరూపతః । శ్రీకృష్ణవద
నాంభోజదత్తలోచనపజ్జయః ॥ ౧౯౯ ॥ గోవధానాద్రికుంజేషువిచ
రంతినవాన్రశః । తత్రసీలాంబుదశ్యామోవల్లవీబృందవేష్టితః ॥ ౨౦౦ ॥
శిఖింధకృతాపీఢోనటవేషధరోహరిః । వన్యపుష్పధరోధేనుపాలకోనీల
కుంతలః ॥ ౨౦౧ ॥ కిశోరః కేళికలితఃకదంబతమసంశ్రయః । చలచ్ఛామీ
కరాక్రాంతపీతాంబరవిభూషితః ॥ ౨౦౨ ॥ స్థూలముక్తాఫలోదారహా
రభూషితకంధరః । స్ఫురత్కుండలరమ్యాస్యహాస్యమోహితమన్మథః
॥ ౨౦౩ ॥ ధవ్విలమల్లికామోదవిభ్రాంతకనకాలయః । అప్రాకృతని
శానాధజ్యోత్స్నాధౌతనిశాముఖ ॥ ౨౦౪ ॥ మందారమండలెదివ్యరా
సభూపలయేముదా । గ్రియమానోగుణావాసోగోపికాపరిరంభితః ॥ ౨౦౫ ॥
సంగీతనిరతోనిత్యంలాస్యభేదవిశారదః । తత్రేకావరమాశక్తిగోపీరూ
పధరారమా ॥ ౨౦౬ ॥ ఆత్మానమష్టధాకృత్వారేమేగోపతినాసహ ।
లలితాద్యాశ్చతాస్సఖ్యశ్శ్రీరాధానుగతామతాః ॥ ౨౦౭ ॥ యోగపీఠ
మహాస్థానసంస్థితాస్సాన్వనురూపతః ॥ ౨౦౮ ॥

ఇతిశ్రీవందరాత్రేబృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం తృతీయపాదగో
లోకవర్ణనసామప్రథమోధ్యాయః

శ్రీబ్రహ్మవాచ ॥ దేవదేవేశలక్ష్మీకగోలోకనిలయేహరేః । గోవిం
దాఖ్యస్యదేవస్యయోగపీఠంవదస్వమే ॥ ౧ ॥ ఆత్మలీలావినోదార్థంపు
ధక్యైత్యప్రకాశితం । గోవరూపంచతేదేవశ్రుతంగోపికయానహ ॥ ౨ ॥ శ్రీ
భగవానువాచ ॥ బ్రహ్మన్నతాకికంపేయ తత్త్వయాపృష్టంమమప్రియం ।
యోగినామపిదుర్లభ్యం శాంతంమేవరమంపదం ॥ ౩ ॥ బృందావనవిభాన

గెరం బృహద్భిష్టసంహితా || పా || 3 || అ || ౨ ||

నేనసోహమేవనచేతరత్ | యమునాతీరసంశోభిపుల్ల మందారపాదపై || ౪ ||
 సహస్రవత్రకమలాకార వృక్షగురమండలం | మమైవావిష్కృతంబ్ర
 హ్మధరయాకలయామమ్ || ౫ || మమైవాకాంక్షితంస్థానంశ్రుతిమృ
 గ్యంనిరంతరం | యోగిభిష్టనిబృందైశ్చసదాభ్యాసితంచమత్పరైః || ౬ ||
 దివ్యాప్సరోభిగ్గంధరై స్వేత్సత్వగీతవిభూషితం | శ్రీమద్భృందావనం
 రమ్యంపూర్ణాణానందరసాశ్రయం || ౭ || భూమిశ్చింతామణిస్తోమమమృతం
 రసపూరితం | వృక్షాసురద్రుమాస్తత్రసురభీబృందమంషితం || ౮ ||
 సదాకిశోరరూపైశ్చేతరుణీతరుణై ర్యుతం | మమాంశై నిత్యపురుషై ల్లా
 క్ష్యుంశై స్తీన్రిజై ర్వృతం || ౯ || మందానిలవినిధూతపద్మరేణు
 తమోమయం | వసంతతుల్యతోదేకవిహంగకలనిన్వసం || ౧౦ ||
 ఆశోకంమఃఖరహితంజతామరణవజితం | అక్రోధనమమాత్సర్యమభి
 న్నంనిరహంకృతం || ౧౧ || గుణాతీతస్త్వహద్ధామప్రేమభక్తిస్వరూపకం
 బృందయాచావనంయస్తాత్సాద్భృందావనం స్తృతం || ౧౨ || గుహ్య
 గ్గుహ్యతమంగూఢంకోలోకేతత్ప్రతిష్ఠితం | బాహ్యభ్యంతరభేదేనభూ
 మావపిపితామహ || ౧౩ || సహస్రదశపద్మస్థైర్యమేతద్విరాటకం | అక్ష
 రంనిత్యమానందస్వరూపస్థానముత్తమం || ౧౪ || శుద్ధసత్త్వేనహరిణా
 ప్రవిశ్యోజ్యంభితంవిభే | తత్రగోవిందరూపేణ స్వయం క్రికతిరాధయా
 || ౧౫ || ఎవంబృందావనంవిద్ధిగోవర్ధనసమన్వితం | తస్మైబృందాప
 నారణ్యమధ్యేమతీతముత్తమం || ౧౬ || సప్తావరణకంస్థానంశ్రుతిమృ
 గ్యంనిరంతరం | మాణిక్యమండపంతత్రవితానధ్వజమంషితం || ౧౭ ||
 తస్మధ్యేయోగవీరేతు నానారత్నై ర్విరాజితం | తదప్యకోణనిర్మాణం
 దర్పణాభమనూపమం || ౧౮ || సహస్రస్తంభసంబద్ధమణికాంతప్రగో
 హకం | ముక్తాచ్ఛగుచ్ఛవిలసత్తీరణాంతాతిసుందరం || ౧౯ || తస్యోపరి
 స్థమాణిక్యమధ్యసింహాసనమహత్ | దశాష్టకంతుతజ్జేరికణికాకేస
 రోజ్జ్వలం || ౨౦ || గోవిందస్యప్రియస్థానంకిమస్యమహిమోచ్యతే | శ్రీ
 కృష్ణచరణాంభోజసుఖసంస్పృశేనక్షమం || ౨౧ || తస్మైవీరాసనేబ్ర

వ్యూఢ్యయంతేజోఽద్వయంపరం । గౌరవ్యామాత్మకంనిత్యంవేణుపంక
 జహస్తకం ॥ ౨౨ ॥ శిఖిపింఛకృతావీడంసీలపీతపటావృతం । మందస్మి
 తోజ్జ్వలముఖంలీలతాటంకకుండలం ॥ ౨౩ ॥ కుంచితాలకవక్త్రాంజ్ఞం
 కస్తూరీకుంకుమాంచితం । నానాగ్రవిలసన్ముక్తంకేశచాశకృతోత్సవం
 ॥ ౨౪ ॥ సంగోపితచతుర్బాహువికాశితచతుష్టయం । అంగదాన్తస్థనల
 యోద్ధీప్తమహ్లానమాలకం ॥ ౨౫ ॥ దాడిమీబీజదశనంపక్వబింబఫలా
 ధరం । కాశ్మీరరంజితోరస్కంకింకిణీనినదోత్సుకం ॥ ౨౬ ॥ అంసాపిఁ
 తభుజంచారుచరణాలక్ష్మకప్రథం । అభిన్నరూపమద్యేన్ద్రతత్త్వమంభోజ
 లోచనం ॥ ౨౭ ॥ జ్ఞానానందైకనిలయమవాబ్రునసన్తేభవం । ప్రేమసం
 సక్తహృదయంప్రేమాణఁపవినౌదకం ॥ ౨౮ ॥ ప్రేమకల్పలతావీజం
 ప్రేమపాదపసత్ఫలం । గౌరంతురాధికారూపంరాధ్యతేపురుషోఽనయా
 ॥ ౨౯ ॥ సర్వావస్థాసుదేవేశశ్రియోరూపాంతరంహితత్ । యథాచచం
 ద్రికాచంద్రేప్రభాభానౌహుతాశన ॥ ౩౦ ॥ యథామధురిమానీరెస్స
 శఁసన్మృదుతేయథా ॥ గంధఃపృథివ్యామనఘోరాధికేయంతథాహతా
 ॥ ౩౧ ॥ ఆశ్రయఃపురుషఃపూణోగోవిందోనిత్యయావనః । కణిఁకా
 యాంస్తరేదేతన్గోపికాకృష్ణయోద్వయం ॥ ౩౨ ॥ దశేషులలితాద్యా
 త్పశక్తయోఽష్టైప్రకీర్తితాః । సమ్ముఖలలితాదేవీశ్యామలావీతవా
 ససా ॥ ౩౩ ॥ ఉత్తరేశ్రీమతీక్షేయాత్తేన్ద్రశానేశ్రీహరిప్రియావిశాఖాచత
 థాపూర్వేశైబృచాగ్నేయకేమతా ॥ ౩౪ ॥ పద్మాచదక్షిణైభద్రానై
 రృతేపరికీర్తితా । తత్పాశ్వదశభూభాగేషునరష్టైప్రకీర్తితాః ॥ ౩౫ ॥
 చంద్రావళీచంద్రరేఖాబృందావదనసుందరీ । శ్రీప్రియాశ్రీమధుమతీశశి
 లేఖాచకుంజరీ ॥ ౩౬ ॥ సుముఖాచక్రమాద్దిక్షువిదిక్షుచయుధాతథా ।
 షోడశప్రకృతిశ్రేష్ఠాః ప్రధానాః కృష్ణవల్లభాః ॥ ౩౭ ॥ బృందావనేశ్వ
 రీరాధాతథాచంద్రావళీప్రియా । అష్టైతథాచతుష్టస్త్రిగోనిత్యప్రకీర్తి
 తాః ॥ ౩౮ ॥ ముక్తానాంయేగణాః ప్రక్తాస్త్రీగోబ్యః కమలోద్భవ ।
 ఆరాధితఃపరానందోభగవాన్గోకులేశ్వరః ॥ ౩౯ ॥ శ్రుతయశ్శ్రీశివాదా

౧౪౨ బృహద్భిష్టసంహితా || పా || ౩ || అ || ౨ ||

జ్జరసపానపిపాసయా । సఖియాపత్వమాపన్నా స్సాధనాభ్యాసయోగతః
 || ౪౦ || విహరంతినదావిష్ణోరాసలీలామహూత్సవే | ఎవంచదేవకన్యానాం
 గణోపిహిపితామహా || ౪౧ || తద్దైవమునికన్యాశ్చకోటికోటిప్రమాణతః ।
 సేవంతేపరమేలోకనిత్యంనిగుణానంజ్ఞతే || ౪౨ || కామినీనాంత్రికోట్యస్తు
 నానాకర్మపరాయణః । గోవిందరసనిభిన్నాయంత్యః ప్రేమవిహ్వ
 లః || ౪౩ || నానావేదగ్ధ్యనిపుణాదివ్యవేషాంబరాన్వితః । సాంద
 ర్యాశ్చర్యలావణ్యకటాక్షాతిమనోహరః || ౪౪ || ఎకాంతాశ్రితగో
 విందాస్తదంగస్పృశనోత్సుకః । తదంతరేచహ్యత్మానంకృత్వానవన
 వాక్యతీతి || ౪౫ || వేణునామోహయోవిశ్వంహరిన్పుత్యతిమండలే ।
 మందిరస్యతతోబాహ్యేప్రియపారిషదావృతే || ౪౬ || తత్సమానవయో
 వేషాస్సమానబలపారుషః । సమానరూపాభరణాస్సమానగుణకర్తృణః
 || ౪౭ || సమానగుణసంగీతవేణువాదనతత్పరాః । శ్రీదామాచసుదామా
 చవసుదామాధకింకరీ || ౪౮ || విజ్ఞేయాః పూర్వతోహ్యేతేక్రమాద్దాన్వి
 రచతుష్టయే । స్తోకకృష్ణసుభద్రాద్వాగోపాలాశ్చతథాపరే || ౪౯ ||
 శృంగవేద్రవిషానాధ్యాస్సర్వేచారుచతుర్భుజాః । తత్పశ్చాత్సురభీభృం
 దింపరమానందసంకులం || ౫౦ || క్షరత్పయోభిగోవిందమనుసంగ్యజ్య
 తిష్ఠతి । తద్బాహ్యేపుల్లమందాకోపేదికాభిర్విరాజతే || ౫౧ || గోలో
 కేరమతేదివ్యేనిత్యమేవహరిన్స్వయం । గోలోకంపట్టవస్త్రేవామండ
 లేవాసుధామయే || ౫౨ || విలిఖ్యయేపూజయంతితేయాంతిపరమంపదం |
 వృక్షైర్బృందావనంకృత్వాశారద్యాంనిశిపద్యజ || ౫౩ || అనుకుర్వంతి
 యేలీలాంతేయాంతిపరమంపదం । రాధాకృష్ణాభిధాంకంతుకారయేత్ప్రీ
 తిమాసుచ || ౫౪ || దంపత్యోర్వావరంభక్త్యాసఖినాంతువిశేషతః । రా
 సలీలోత్సవంపశ్యేన్ధ్యాయేద్వాప్రేమసంప్లుతః || ౫౫ || అంతేగోలోకమా
 యాతీసంత్యజ్యప్రాకృతాంతసుం । ఇత్యేతద్విభవస్థానంప్రహాత్సరతర
 మ్మతం || ౫౬ || తస్మాత్సరంతువైకుంఠస్థానంనారాయణస్యహి । అనం
 తపారంతత్థానంయత్రిశ్రీరంగమందిరం || ౫౭ || వేంకటాద్దిరితిభ్యాతో

యత్రనారాయణాత్మకః । గోవిందాత్మహ్యధస్థానంవాసుదేవస్యపర్వజః ॥ ౫౮ ॥ స్వర్ణరత్నమయూభూమిర్దివ్యమాణిక్యవేదికా । రత్నసింహాసనంతత్రిపాదాద్భక్తవినిర్మితం ॥ ౫౯ ॥ సంస్థితోరమయూసాకంవాసుదేవశ్చతుర్భుజః । ఇంద్రసిలమణిశ్యామో నీలకుంచితకుంతలః ॥ ౬౦ ॥ పద్మత్రవిశాలాక్షః స్ఫురన్తకరకుండలః । శంఖచక్రగదాపద్మవనమాలావిరాజితః ॥ ౬౧ ॥ శ్రీవత్సకాస్తభశ్యోతిర్విద్యోతితభుజాంతరః । వీతాంబరధరస్సగ్నివీతులీసీమాలయావృతః ॥ ౬౨ ॥ వాత్సల్యాదిగుణోపేతసచ్చిదానందవిగ్రహః । రుక్మిణీసత్యభామాచక్షేబ్యచైవసలక్షణా ॥ ౬౩ ॥ విత్రవిందాసునందాచతథాజాంబవతీమతా । సుశీలాచాష్టమీహ్యేతావాసుదేవస్యశక్తయః ॥ ౬౪ ॥ వాసుదేవాదభోధాతస్సంకర్షణాడదావృతః । శుద్ధస్ఫటికసంకాశోరక్తాంబుజదళేక్షుః ॥ ౬౫ ॥ నీలాంబరధరశ్శ్రీమానేకకుండలమండితః । దివ్యగంధవిలిప్తాంగోమధుపానవిఘ్నాణితః ॥ ౬౬ ॥ సహస్రఫణిమాణిక్యశ్యోత్స్నానీరాజితాంబరః । కేవలీసేవితపతోహలహస్తశ్చతుర్భుజః ॥ ౬౭ ॥ యమగుద్రమహాకాలరూపభృక్ హృదిసంస్థితః । కేహోఽయంవాసుదేవస్యహ్యంతోఽంతరిక్రమః ॥ ౬౮ ॥ సంహర్తాసర్వలోకానాంస్వయంసర్వంకరోతిహి । సంకర్షణోమహావిష్ణుర్విద్యాబలసమన్వితః ॥ ౬౯ ॥ కాలస్యసర్వభూతానాంగుద్రస్యచయమస్యచ । అంతర్యామిత్యమాస్థాయజగత్సంహరతేప్రభుః ॥ ౭౦ ॥ స్వయంతుసాక్షాద్దేవస్యశయ్యారూపోఽహిరూపభృక్ । సంకర్షణాదధస్థాత్సాత్ప్రమృష్ణమృత్రంక్షలంమతం ॥ ౭౧ ॥ రత్యాస్పృష్టమయేవీతేసంస్థితోభగవన్మనాః । జగన్మోహనసౌందర్యఃకిశోరోఽరుణలోచనః ॥ ౭౨ ॥ దివ్యాలంకారసంయుక్తో వశీకృతజగత్ప్రయః । తవప్రజాపతీనాంచకాలస్యచయమస్యచ ॥ ౭౩ ॥ అంతర్యామిత్యమాస్థాయప్రమృష్ణమృత్సకరోతిహి । అనిరుద్ధస్తతోఽప్యర్వాద్దివ్యసింహాసనేస్థితః ॥ ౭౪ ॥ ఈశ్వరస్సర్వలోకానాంశాంత్యాదేవ్యాసమాస్థితః । మనూనాంసార్థివావాంచకాలస్యచయమస్యచ ॥ ౭౫ ॥ అంతర్యామిత్య

గరర బృహచ్చిత్తసంహితా || పా|| 3 || అ || ౨ ||

మాస్థాయస్థితిమాత్రమతేఽనుజః | ఎవంబ్రహ్మహరేల్లీలాశుద్ధసత్త్వ
 మయూః || 2౬ || అప్రాకృతేపరేప్యాన్నిలోకాస్సంతిష్ఠభూయశః |
 వాసుదేవాదిమూర్తీనాంపూజాసంప్రకీర్తితం || 27 || మత్స్యా
 దీనాంతుమూర్తీనాంవిభవస్థానముత్తమం | భూమావపిచతుర్వాహా
 స్సంతిపంకజసంభవ || 2౮ || నైకుంతంపరమోలోకోవిష్ణులోకస్త్యను
 త్తమః | శ్వేతద్వీపంసురమ్యంతుక్షీరసాగరఉత్తమః || 2౯ || ఎవంచ
 తుర్థాపూజాస్తుమయైవప్రకటికృతః | జలావరణమధ్యేతునైకుంతం
 ప్రథమంస్మృతం || ౩౦ || లోకేనేశ్వరప్రఖ్యంపరమంధామవావ్య
 యం | తస్మిన్దేవమతీనామపురంరమ్యమనుత్తమం || ౩౧ || చతు
 ద్వాదశసమాయుక్తంచండాద్యైరభిరక్షితం | సహస్రయోజనోత్తం
 యైఃప్రాకారైరుపశోభితం || ౩౨ || సమానమాపాశ్చీర్విష్ణోర్యత్రసంతి
 స్త్రియోజనాః | మంత్రాష్టాక్షరసంసిద్ధాభక్త్యాహోదశయాపయా || ౩3 ||
 యాంతితత్ప్రీతమంపూజాంయదగత్వాననివృత్తే | మోదంతేవిష్ణునా
 సాకంభక్తాస్తైశాశ్వతీస్సమాః || ౩౪ || పునస్తేనైవయాస్యంతితత్పదం
 ప్రకృతేఃపరం | యయాతానైష్టవేలోకేభక్త్యాతేనవతంతిహి || ౩5 || ఊ
 ధావోదూర్ధ్వంప్రగచ్ఛంతికర్మిణోఽథఃప్రయాంతిహి | నకర్మబంధసం
 జన్తనైష్టవానాంచవిద్యతే || ౩౬ || విష్ణోనుచరత్వంహిముక్తిరైసగ
 తిర్మతా | నదాస్యంపరమేశస్యబంధసంపరికీర్తితం || ౩7 || సర్వబంధ
 వినిష్క్రూతాహరిదాసానిరామయాః | యత్రాహంరమయాసాధంసర్వ
 లక్షణలక్షితః || ౩౮ || నైష్టవోఽష్టాక్షరంజప్తావత్రనైతిసంశయః
 తస్మిన్మణిమయస్తంభేసహస్రరవివచసః || ౩౯ || విమానేసుశుభేది
 మ్యేసంక్తోభగవాహరిః | తత్రచాధారశక్త్యాదిభృతేపీతేహిరణ్మయే
 || ౪౦ || అద్భుతత్రాంబుజేలక్ష్మీబీజాద్యేకణికాలయే | తత్రనారాయ
 ñోదేవౌదక్షుపాశ్వేరమాపతే || ౪౧ || స్వర్ణవర్ణాద్రవ్యచాత్ర
 మాతులుంగకరాంబుజా | వామతఃపృథివీదేవీసోత్పలదళప్రభా || ౪౨ ||

సానాలంకారసంయుక్తావిచిత్రాంబరభూషితా । రక్తోత్పలంకరద్వంద్వే
 ధాన్యపాత్రంశుభంతథా ॥ ౯౩ ॥ దధానాఽధఃకరాబ్జాభ్యాంధరిత్రీవిశ్వ
 సుందరీ! దక్షాగ్రేచసమాసీనాసచామరకరాంబుజా ॥ ౯౪ ॥ విమలాద్యా
 శ్చక్తయశ్చసర్వలక్షణశోభితాః । శ్రీమదస్త్రాక్షరేమంత్రేసిద్ధానాంవైమ
 నీషిణాం ॥ ౯౫ ॥ గమ్యస్సవైష్ణవైలోలోనతరేమాంకథంచన । వైకుం
 ఠంప్రథమంపూజామితీతేప్రతిపాదితం ॥ ౯౬ ॥ ద్వితీయంవైష్ణవంపూజ
 హంశృణుమక్ష్యామిసువ్రత । యోఽయంనిత్యఇతిఖ్యాతోలోలోనైవై
 స్థవస్మృతః ॥ ౯౭ ॥ సలోలోవిమలఃపుణ్యశ్శుద్ధసత్త్వమయశ్శుభః
 మధ్యాహ్నసూర్యసాహస్రయుగవద్భాసితస్సదా ॥ ౯౮ ॥ కల్పాంతేపిసలీ
 యేతసత్పలోలోమహత్తరః । మణిబద్ధమహాస్వణాప్రాకారపరిశోభితః
 ॥ ౯౯ ॥ కల్పద్రుమలతామధ్యేసుధాకాసారశోభితః । స్వణావంకజసం
 ఘృష్టసరిద్భిఃపరివేష్టితః ॥ ౧౦౦ ॥ విముగ్ధసుందరీగీతవినాదితదిగంతరః ।
 తన్మధ్యేనగరీరమ్యామణిప్రాకారశోభితా ॥ ౧౦౧ ॥ కోటియోజనవిస్తీ
 ర్ణాద్యౌరకానామనామతః । తన్మధ్యేఽంతఃపురంరమ్యంవాసుదేవస్య
 శోభితం ॥ ౧౦౨ ॥ చతుర్ద్వారసమాయుక్తంహేమప్రాకారశోభితం । తన్మ
 ధ్యేకల్పవృక్షన్యచాయాయాంపరమాసనం ॥ ౧౦౩ ॥ విచిత్రశ్రేష్ఠపర్యం
 కంశుభాస్తరణసంవృతంతస్మిన్మసౌరమేదివ్యసమాసీనశ్శ్రియాసహ
 ॥ ౧౦౪ ॥ ఈశ్వర్యాసహదేవేశోవాసుదేవస్సనాతనః । పాంచజన్యరథాంగా
 భ్యాంబాహుయుగ్మవిరాజితః ॥ ౧౦౫ ॥ ఇతరాభ్యాంశ్రీయోగాత్ర
 మా? మ్యాభివిరాజతే । అత్రాప్తశక్తయోముఖ్యాస్తనవఃపరితృప్తతాః ॥
 ౧౦౬ ॥ రమాచమక్రిణీసత్పథామాపద్మాల్మయాశివా । సులక్షణాసుశీలా
 చరతికామప్రదాతథా ॥ ౧౦౭ ॥ ఆయుధైఃపరితోరక్యంద్వితీయంపూజా
 మబ్జజ! ద్వాదశాక్షరమంత్రంహియేజవంతినిరంతరం ॥ ౧౦౮ ॥ తేప్రాపు
 వంతిసతతంశాశ్వతంపదమవ్యయం! నవేదయజ్ఞాధ్యయనై నప్రత్యైశ్చివ
 వానకైః ॥ ౧౦౯ ॥ ప్రాప్యతేవైష్ణవైలోలోవినాదాస్యేనకుత్రచిత్ ।
 అథస్త్రీయంపూజామంతుశ్వేతద్విపమతీర్యకే ॥ ౧౧౦ ॥ మహతాంస

౧౪౬ బృహద్భిష్టసంహితా । పా । ౩ । ౭ । ౨ ।

నకాదీనామాత్మనే భవదృష్టయే । సనకశ్చసనందశ్చ తృతీయశ్చసనా
 తనః ॥ ౧౧౧ ॥ సనత్కుమారోజానుశ్చపూఘఃపంచశిఖస్తథా । సప్తై
 తేబ్రహ్మణఃపుత్రాయోగినస్సుమహాజనః ॥ ౧౧౨ ॥ విరక్తాస్సర్వభో
 గేషుశుద్ధసత్త్వగుణాస్సదా । భగవద్దేశణాద్భూతసుఖైకరససేవినః॥
 ౧౧౩॥ మహాభాగవతావిష్ణోదాశ్యవత్త్వనిసంస్థితాః । సరనారాయణా
 ద్యాశ్చశ్వేతద్వీపేవసంతితే ॥ ౧౧౪ ॥ తేహంసందేశణాథాయతత్రస
 న్నిహితోహరిః । సుధాంశుకోటిసంకాశేనానావణమహూజ్జ్వలె ॥
 ౧౧౫॥ శ్వేతద్వీపేమహాయోగినేవితేహేయవజ్జితేతత్తద్భ్యేనగరీరమ్య
 నామ్నాచైరావతీశుభా ॥ ౧౧౬ ॥ నానారత్నమయైర్దివ్యైర్విమానైరు
 పశోభితా । దివ్యస్త్రీపుంభిరాక్రాంతాబహుప్రాసాదసంకులా ॥ ౧౧౭॥
 ఉద్యానానివిచిత్రాణియత్రసంతిసురద్రుమైః । తత్తద్భ్యేతఃపురంర
 మ్యం తత్తద్భ్యేమణిమండపం ॥ ౧౧౮ ॥ సింహాసనంచ తత్తద్భ్యే
 సూర్యవేశ్యావరప్రభం ॥ తత్తద్భ్యేఽష్టదశంపద్మం చంద్రబింబమి
 వాపరం ॥ ౧౧౯ ॥ తత్తద్భ్యేకణికాయాంతుసమాసీనోజనాదనః ।
 శుద్ధజాంబూనదప్రభోముక్తాహరవిభూషితః ॥ ౧౨౦ ॥ శంఖచక్రగదా
 పద్మశక్తిహస్తపద్మయః॥హారకేయూరకటకై రంగుళీయైశ్చభూషితః॥
 ౧౨౧ ॥ సువర్ణపంకజప్రఖ్యపద్మయుగ్మవిరాజితః । షోడశాబ్జవయో
 రూపయశావనేనవిరాజితః ॥ ౧౨౨ ॥ విశాలఫాలదేశేతుకుంకుమేనను
 గంధినా । రచితేనౌర్ధ్వపుండ్రణసీమంతేనాపిశోభితః ॥ ౧౨౩ ॥ మధి
 తామృతఫేనాభశుక్లవస్త్రేణవేష్టితః॥ ముక్తామయాభ్యాంశుక్లాభ్యాంకుం
 డలాభ్యాంవిరాజితః॥ ౧౨౪॥ పద్మా సనసమాసీనోజగన్మోహనవిగ్రహః॥
 వామాంకసంస్థాభూర్దేవీతస్యదేవస్యరూపిణీ॥ ౧౨౫॥ దక్షిణేక్రీశ్చతస్యై
 వసద్యశీగుణభూషితా । వసుపాత్రం మాతులుంగందపక్షణంహేమపం
 కజం ॥ ౧౨౬॥ దోభిశ్చతుర్భిర్భిభ్రాణతథాఽన్యభిన్నమావృతా ।
 ఈశావాచ్యామహాదేవిజామ్నావీకమలాలయా ॥ ౧౨౭॥ సావిత్రిసర్వగా
 పద్మాశక్తయఃపరితీర్తాః । క్రద్ధామేధాధృతిఃప్రజ్ఞాధారణాశాంతిరే

వచ ॥ ౧౨౮ ॥ శ్రుతిస్మృతిర్మతిర్ధన్యావృద్ధిర్వృష్టిమనీషిణీ । దా
 స్యస్త్రీవ్రతాశ్చియఃప్రాక్తాస్సర్వకైంకర్యకారికాః ॥ ౧౨౯ ॥ అనంత
 వై నతేయాదిదేవతానిత్యకింకరాః । సాధ్యామరుద్గణాశ్చాత్ర సేవంతేని
 త్యదేవతాః ॥ ౧౩౦ ॥ యేవిష్ణుమంత్రజప్తారస్సతతంత్రస్థయాఽన్వితాః
 యేద్వాదశీవ్రతేయక్తాస్తత్పదంయాంతితేఽవ్యయం ॥ ౧౩౧ ॥ విష్ణో
 ష్షడక్షరమృంతంప్రణవాద్యంతయేజనాః । జపంతిక్వతసంస్కారాహేతి
 భిగురుణాతనా ॥ ౧౩౨ ॥ తేషామ్మదేచిత్తానాంమామకంపదముత్త
 మం । విష్ణులోకేతివిభాగతంనాన్యసాధనకోటిభిః ॥ ౧౩౩ ॥ నవేదేన
 చదానైశ్చనయజ్ఞేనప్రతేస్తథా । ప్రాప్తుంసతత్యతేలోకోవినావిష్ణు
 ప్రసాదతః ॥ ౧౩౪ ॥ భక్త్యాచానన్యయాప్రాప్తుంశక్యంవిష్ణుపదంస్వణం
 తస్మాత్సంపూజయేన్నిత్యంభక్త్యాదేవంజనాదానం ॥ ౧౩౫ ॥ చతుర్థం
 త్వపరంవ్యూహమవధారయపద్మజ । దివౌకసాంచరక్షార్థందుగ్ధాశ్ఛాపార
 మేశ్వరం ॥ ౧౩౬ ॥ సుధాంశుకోటిసంకాశసహస్రాక్షేణశోభితః । పురం
 దరైస్సయూధైస్సప్రాభ్యుతేమగ్ధవారిధౌ ॥ ౧౩౭ ॥ తస్మిన్ననంతపర్యం
 కేశేతేసావిస్త్రతోచ్ఛ్రితే । దివ్యాసనసమాసీనఃపద్మనాభోఽచ్యుతో
 హరిః ॥ ౧౩౮ ॥ నీలజీమూతసంకాశఃపద్మపత్రాయతేక్షణః । వివస్వ
 త్కోటిసంకాశకిరీటేనవిరాజితః ॥ ౧౩౯ ॥ నానావణోజ్జ్వలద్దివ్యకుం
 డలాభ్యాంవిరాజితః । బాలాకనదృశజ్యోతిఃపీతవస్త్రేణవేష్టితః ॥ ౧౪౦ ॥
 శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గాఖిగ్రహస్తేరివభూషితః । దివ్యభూషాయుధాక్రీడయాన
 పారిషదైర్వృతః ॥ ౧౪౧ ॥ సదృశీతస్యదేవితురూపశీలగుణాదిభిః । తప్త
 కాంచనసంకాశాతప్తకాంచనభూషిణీ ॥ ౧౪౨ ॥ శుక్లాంబరధరాసుభ్రూఃకు
 సుమాంచితశీర్షణాకస్తూరీతిలకోపేతారత్నసీమంతశోభితా ॥ ౧౪౩ ॥ వి
 భ్రతీచోర్ధ్వబాహుభ్యాంహేమవద్మయుగంశుభం । ఇతరాభ్యాంసమా
 శ్లివ్యభరతాఃరంనిబిడంనదా ॥ ౧౪౪ ॥ ఆలోకయంతీసతతంత్రిదశాన్విత
 టాక్షైః । సంగీతానందనవరైస్సిద్ధచారణకిన్నరైః ॥ ౧౪౫ ॥ దేవేయైర్బా
 ధ్యమాన్తస్సుబ్రహ్మరుద్రాదిదైవతైః । సంస్తూయమానస్త్రేతేశోదేవా

౧౮౮ బృహద్విష్ణుసంహితా । పా । ౩ । ౨ । ౩ ।

నామభయందదా । ౧౮౬ । దేవానామభయందత్వాసర్వదేవేశ్వరోహ
రిః । నిహంతిరాక్షసాన్ దుష్టాన్ రాధిక్యతకేతనః ॥ ౧౮౭ ॥ అథః
ధ్వవిభాగేనవ్యూహాప్తకముదీరితం । నవమంత్రగోలోలోయత్రపురో
హితేశః ॥ ౧౮౮ ॥ మహద్భూతంతతశ్చోధ్వమనంతమవికల్పితం
నిస్సీమమమలంధామవాజ్ఞ సూగోచరంపరం ॥ ౧౮౯ ॥ ముక్తిస్థానం
బ్రహ్మపదంధానాతీతంచనిర్మలం । మూఱంసంసారవృక్షస్యకారణంమ
న్నికేతనం ॥ ౧౯౦ ॥ మామేకంశరణంప్రాప్తామదనుధ్యానమాస్థితాః ।
మామేవతేప్రాప్నువంతినావతేంతేపునశ్చతే ॥ ౧౯౧ ॥

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్విష్ణుసంహితాయాం తృతీయ
పాద ఉధ్వలోకవణనెద్విశీయోధ్యాయః॥

శ్రీనారాయణ ఉవాచ । బ్రహ్మన్నాధ్వనివాసస్యసంతిస్థానా
నిభూయశః । తాన్యహంతేభిధాన్యామియదితేత్రవణైస్పృహా ॥ ౧ ॥
శుభాశుభలతోద్భూతసుఖదుఃఖఫలానినై । భంజా జనోయదాయాతి
హ్యవశేస్వరథస్తదా ॥ ౨ ॥ శ్రీమన్నారాయణస్తేవప్రసాదోజాయతే
యదా । నిహేతుకదయాలభ్యతచార్యంసంశ్రయేత్తదా ॥ ౩ ॥ ఆచార్యా
లబ్ధసంస్కారోదానత్వమవలంబ్యచ । క్రింకర్యతత్పరోబ్రహ్మదైహికై
నోపలిప్యతే ॥ ౪ ॥ రాజభృత్యోయదాలోకరాజాభేవ్యశుభంవహా ।
నే ప్రాపాలభ్యతేతద్దేవకాంతీమత్పరోమునిః ॥ ౫ ॥ మయిచాధాయకర్తా
ణిసంగంత్యక్తాత్వకోతియః । లిప్యతేనపాపేనపద్మపత్రమివాంభసా ॥
౬ ॥ జ్ఞాత్వాత్మలోకమమలంనిర్వమక్షరమవ్యయం । నిర్వికారమనౌప
మ్యమానందజ్ఞానసంశ్రయం ॥ ౭ ॥ ఆత్మానందరసాస్వాదనివృత్తాశేషలాల
సః । త్యజేజ్ఞప్తీనవత్సర్వమాతేతరదిదంపగత్ ॥ ౮ ॥ దేహాదహంకృ
తింహిత్యామమత్వమితరీషుచ । కేవలం బ్రహ్మభావత్వమాత్మనూహ్య
నుభావయ ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మహమితియోబ్రూయాద్బ్రహ్మభ్యేతివిచ
క్షణాః । దేహాహమమితిభావేనయథామాయాముపైతిహి ॥ ౧౦ ॥ ఇయ
మందాత్మికామాయానప్రావరణసంయుతా । కార్యయాపానమభ్యేతిదే

హేఽహంకారిణంనరం||౧౧|| దేహాహంకారనిష్కృత్తంబ్రహ్మశేషత్వభావి
 నం | బ్రహ్మభ్యేతిపరంసాక్షాద్ధేయనస్తువివక్షితం || ౧౨ || ప్రధా
 నాత్పరతస్సాక్షాద్భిష్టైవానేకరూపతః | తదాఽభ్యేతిసగోబ్రూతేతవా
 హమితియోమయి || ౧౩ || ప్రాప్యంభోగ్యంపరంబ్రహ్మయేషామాత్మా
 చపద్మజ | బ్రహ్మవిద్భిష్టభవతిబ్రహ్మభుగ్భిష్టణోఽమృతః||౧౪|| అతో
 దేహాత్పరస్సావృత్తాదేహభూతఃపరాత్మనః | తమాత్మానమనుభూయవీ
 ముక్తోజాయతేఽబ్జజ||౧౫|| విజిత్యప్రాణమత్యుణిప్రాణాయామెనసాధకః |
 ఆత్మస్థమాత్మపురుషమాదేహాంతమనుస్మర||౧౬|| అంతేవిష్ణుమనుప్ర
 భృసుషుమ్నావత్త్వనాయతిః | శిరఃకపాలంసంభిద్యమామేతిపరమంప
 దం || ౧౭ || అగ్నిజ్యోతిరహశ్శుక్లష్ణాసాఉత్తరాయణం | తత్రప్ర
 యాతాగచ్ఛంతిబ్రహ్మబ్రహ్మవిదోజనాః ||౧౮|| బ్రహ్మోమద్భక్తియు
 క్తోయద్యంతకాలేఽచిహిప్రజేత్ || ఉత్పప్రాజాయతేభూయానాధ్వో
 లోకనిహినాం ||౧౯|| ఆయాస్యతిహరేదాఽనన్యహమాగేవశాదితి |
 మండిరాజిరసాధాగ్రసంస్కారోజాయతే భృశం ||౨౦|| సాధాగ్రేషువిర
 న్యంతేపతాకాభానుభాన్వరాః | విస్తార్యంతేవితానానిహైమానిపరితో
 దిశః||౨౧|| ఆస్తీర్యంతేవిమానేషుసభాసుభవనేషుచ | కోమలానేకవశా
 ధ్యమహాహోస్తరణానిచ||౨౨|| నిర్యాతిజాలరంధ్రేషుముక్తాదామవిలం
 బిషుఃకృష్ణాగరుమహామోచభూమభారానరిద్యరా ||౨౩|| ఉత్తుంగరత్న
 ఖచితవేదికామణిమండపే | సింహాసనేచలచ్ఛారుచామరాణిలసంతిహి||
 ౨౪ || చందనాగరుకస్తూరిజలైరానందవర్షిభిః | సిన్ధ్యంతేరాజవత్త్వాని
 హరిదాసానుతుష్టయే ||౨౫|| మృదంగవీణాపణవభేర్యానకవనూధకాః |
 వాద్యంతేకుసుమాసారానిచాత్యంతేమహీతతే ||౨౬|| రాగస్వర్యస్తప్రౌ
 ధ్గాఽరకరాయసహస్రశః | తిష్ఠంతిచోత్సుకాబ్రహ్మోగంధర్వాస్పరచో
 ఽనుగాః ||౨౭|| ఎవమూర్ధ్వప్రదేశేషుసర్వతోరాజనత్త్వసుషోభ్యం
 గచ్ఛత్సుభక్తైషుచోత్సవస్సంప్రవర్తతే || ౨౮ || వైకుంఠనాథసదనై
 నిత్యముక్తజనాచితేపుత్రోత్సవశివబ్రహ్మోనిస్సీమస్సంప్రవర్తతే

౨౯ || సుదర్శనశృంఖవణః స్తథాజ్ఞాననికేతనః | ప్రియంకరణతిభ్యాతాశ్చ
 త్వారోవిష్ణుపాక్షదాః || ౩౦ || ఆయాంతివభుణ్ణాజ్ఞాస్తానేతుమేకాంతినం
 జనం | శిథిలావయవై న్యున్యోయత్రభాగవతఃస్థితః || ౩౧ || సుహృద్వద్వత్సం
 దత్వాప్రతోమ్యమృతజల్పనైః | వియోజ్యబాహ్యకరణైరంతస్సంయో
 జ్యవృత్తిభిః || ౩౨ || కృత్వాంతఃప్రాణసంయుక్తంప్రాణాంశ్చితినియోజ్యచా
 చేతనంభూతసూక్ష్మస్థానయంత్యాధ్వంహరిప్రియాః || ౩౩ || హృదయాసన
 తోసీత్వాసుషుమ్నాయానివేశ్యతైః | గంతవ్యదేశానంస్తార్యసీతో
 జీవ్రాహరిప్రియైః || ౩౪ || వాసుదేవతసుచ్చాయాంవిశ్రమాయవిదిం
 త్యచ | పాథేయంభగన్నామపుండరీకాక్షనంజ్ఞితం || ౩౫ || మంత్రం
 ద్వయంచపాథేయంశ్రీరంగంచసహాయకం | విశ్రామదేశంవిరజాంతిల
 వృక్షంతథేవహి || ౩౬ || లక్ష్మీచదృశరశ్చైవహ్యకాశంరత్నమండ
 పం | విదింత్యచేతసాధీరోదేవయానాయచోద్యతః || ౩౭ || విద్యాభ్యాస
 బలేనైవభిత్వాబ్రహ్మాండమండలం | తత్సబంధ్యకర్తృశీనాంసహాయో
 గముపేత్యచ || ౩౮ || ప్రణవంరథమారుహ్యబుద్ధిసారథినాధృతం || మ
 నఃప్రగ్రహవాణీరోయాతివిజ్ఞాఃపరంపదం || ౩౯ || నాడ్యాసూర్యసు
 తీత్యాశ్రవంధ్రంభిత్వాఽమృతాత్మకం | తేనైవసత్కృతోయాతిఘ్నాలం
 దేహంవిహాయచ || ౪౦ || సూక్ష్మం శరీరమాలంబ్యగమనాయతముద్య
 తం | నయంతిస్వస్వసీమాంతమచిరాదిముఖాస్సురాః || ౪౧ || అచి
 ర్దింశుక్షపక్షక్షాసాశ్చోత్తరాయణం | సంవత్సరోధవాయుశ్చభా
 స్కరశ్చంద్రవిద్యుతౌ || ౪౨ || వరుణేంద్రప్రజాధీశావతేమాగాధిదేవ
 తాః | నయంతిస్వస్వసీమాంతంసత్కృత్యభగవత్ప్రియం || ౪౩ || నా
 నౌత్సవాననుభవఃసుకృతిప్రత్యుపస్థితిం | స్వస్యచావ్యాహతేశ్వర్య
 మాకలయ్యుప్రసాదజం || ౪౪ || ధన్యోఽయందాసభావ్రాఽస్త్రీయన
 దాసీకృతాశ్చమే | మదాజ్ఞామనువతఃతేబ్రహ్మేంద్రాదిపురస్కరాః ||
 ౪౫ || ఏవంభోగాక్రమప్రాప్తాభుంజానౌఽయంయద్యచ్ఛయా | భగ
 వచ్చరణాంభోజరసచింతనతత్పరః || ౪౬ || బ్రహ్మాండభిత్తిమధ్యేతిపృ

క్షీతత్వకృతావృత్తిం । పృథివ్యాదిమహాతత్త్వాన్యవిధ్యపురుషైశ్చ
 తః ॥ ౪౭ ॥ నిర్మాతీతేనమాగ్నేణబ్రహ్మమాగాంతరంవినాముక్తి
 ద్వారమిదం హ్యేకంవిధిపద్మ సముద్భవ ॥ ౪౮ ॥ తదూర్ధ్వగమనేకాలేత్ర
 యస్సంతిపయోధయః । తానుల్లంఘ్యప్రయాతస్యపుణ్యతీర్థేతినామతః
 ॥ ౪౯ ॥ సద్యస్సముపతిష్ఠంతితదూర్ధ్వగమనెపునః । ఎకోమోక్షపదంనా
 మమాగ్నేస్త్యతిపద్మజ ॥ ౫౦ ॥ పుణ్యవృక్షసమకీర్ణోహ్యశ్రమోము
 క్తినన్నిభః । భోగ్యంమనోహరంయత్రదేవానామపిమలభం ॥ ౫౧ ॥ అ
 యుతుపూర్వమాగ్నేభ్యఃస్థితశ్శతగుణాధికః । తముల్లంఘ్యఃస్థితశ్చాన్యో
 టియోజనవాపరిః ॥ ౫౨ ॥ తంభుక్త్యాపునరభ్యేతిభగవత్ప్రతీతనధ్యనిః ।
 నిస్సీమానందమాసాద్యత్ప్రన్నాశ్రమమండలై ॥ ౫౩ ॥ తంపిబన్నైవ
 సంయాతియోజనానిహ్యనేకశః । తతస్తవిష్ణులోకోఽస్తిపూర్వోక్తాభ్యర్చ
 లోకతః ॥ ౫౪ ॥ సహస్రగుణితోభూత్వాస్థితోఽయంపరమాద్భుతః ।
 అత్యున్నతోమహూత్సాహూమహాశ్చర్యోఽతిశోభితః ॥ ౫౫ ॥ యత్ర
 రత్నోజ్జ్వలభూమిమూణిక్యస్తంభసంచితా । హేమప్రాసాదవిభవై
 నిస్సీమసుఖసంగతః ॥ ౫౬ ॥ వనైరువవస్తేశ్చేవకాసారైస్సర్వణపంకజైః ।
 భ్రీమద్భీమరఘంకారమధురైర్నిత్యరూపధృత్ ॥ ౫౭ ॥ చతుర్ధ్వ
 రసమాయుక్తోద్వారనామానివైశ్చలుః । తత్ప్రకృతికైవల్యధర్మనామా
 నిపద్మజ ॥ ౫౮ ॥ సమప్త్యంతానిజానీహితత్రతానిహరిప్రియః । స్థితిం
 ప్రాప్నోతిసుచిరంప్రకృత్యావరణంత్యదం ॥ ౫౯ ॥ ప్రకృతేర్విజయంకృత్యా
 స్థితస్తత్రపితామహామత్ప్రకాదాద్భహిశ్చాండాదలిప్తః । ప్రకృతావపి ॥ ౬౦ ॥
 అయంతువిష్ణులోకోహిప్రధానాధిపతేర్మమ । ప్రధానమత్రవిశ్లేయం
 మూలసంజ్ఞన్తుహమతే ॥ ౬౧ ॥ ఉల్లంఘ్యమూలప్రకృతిమచిరాదిమ
 హాపథి । కోటిత్రయయోజనానాంగతేనతిచతుర్ముఖ ॥ ౬౨ ॥ విరజాతీర
 మభ్యేతివిశ్వదుఃఖమనుస్మరణ । అగర్వాశరణంవిష్ణుఃకోటిజన్మన్యపా
 జితం ॥ ౬౩ ॥ యమయాతనయోద్భూతందుఃఖంవిషమముచ్యతే ।
 ప్రళమాయమహాభాగవిరజాతీరమాశ్రితః ॥ ౬౪ ॥ ప్రధానపరమవ్యై

౧౫౨ బృహద్బ్రహ్మసంహితా | పా | ౩ | అ | ౪ |

మోక్షం తే విరజానదీ | ఉన్మచ్ఛ్యవాసనా రేణుమూర్ఖ్యం గచ్ఛతి మత్పరః
|| ౬౫ || తత్ర సూక్ష్మతీనుం త్యక్త్వా వాసనా రేణుగుంభితాం యోగ్యోభవతి
దేవేశ మత్పదారోహరణాయహి || ౬౬ ||

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం తృతీయపాద
ఉద్ధర్వలోకవర్ణనే చిరాదికథననామతృతీయోఽధ్యాయః ||

ఉత్తీర్య విరజాం బ్రహ్మరజోనిర్ఘాయవేష్టనః | స్నానేన చై
నుమతిమానశ్వశ్శముపయాతిహి || ౧ || తత్ర తాక్షస్థతరుచ్ఛాయామా
శ్రితాయేష్యామానవాః | తేషాం పాశితలైః స్పృష్టాశ్చ తాశేషవాస
నః || ౨ || సూక్ష్మదేహం పరిత్యజ్య సూర్యకోటిసమప్రభం | శరీరందివ్య
మాసాద్యభాతి చారుచతుర్భుజం || ౩ || శంఖచక్రగదాపద్మదివ్యాయు
ధవిరాజితం | పీతాంబరంఘనశ్యామం స్ఫురన్తకరకుండలం || ౪ || గర్భ
జన్మజరానాశవర్జితం దేహముద్వహా | తతీతమానరోపాదిక్షుత్పిపా
సాదివిగ్రహః || ౫ || రాగ ద్వేషాదికం సర్వమహంతామమతేతథా |
అనాదివిషయాస్పృహనసాభిరుచింతథా || ౬ || భయంచ సకలం హి
త్వాలావణ్యదిగుణాన్వితః | దివ్యయావనమాధుర్యకల్యాణాదిగుణాన్వి
తః || ౭ || శుద్ధసత్త్వాత్కోభూత్వా భగవత్పాదోత్తమః | అమాన
వాన్మమస్మృత్యతథాకృత్వా ప్రదక్షిణం || ౮ || తేషామనుజ్ఞయా బ్రహ్మ
తతో యాతి సమాహితః | గత్వా యోజనలక్షంతదూర్షమాయాతి
పాదపః || ౯ || మహాజనేతి విఖ్యాతో విద్ధిషస్థితాని చావిస్తానోఽస్య మ
హాభాగవ్యుత్పత్తిలక్షణయోజనా || ౧౦ || తన్మూలైపురుషోనీలమేఘ
శోభశ్చతుర్భుజః | తందృష్ట్యాపుండరీకాక్షం ప్రణివత్య శుభావహం ||
౧౧ || దివ్యాన్వైపురుషానన్యార్థక్త్యాదృష్ట్యాత్వమానవా | తేషా
మాజ్ఞాముపాదాయ పంచాశద్వ్యజనానితు || ౧౨ || యాతి తత్ర సదీమకాం
శతయోజనవిస్తృతాం | అప్రాకృతజలాందివ్యాం స్నానమాత్రేణ
చేతసి || ౧౩ || జ్ఞానముత్పద్యతే బ్రహ్మవైకాంతకమధోక్షజే | తత్తీరే

మూర్తిమానేకఃపురుషోనిజలేజనా ॥ ౧౪ ॥ జ్ఞానముహృద్భయన్నా
 సైతందృష్ట్యాశతయోజనం । యాతిమాగ్గంతిత స్తేష్వకలక్షువింశతివాపు
 నః ॥ ౧౫ ॥ యోజనానాంచవిస్తారైలక్ష్మీసదృశస్థానం । తత్తీరేలిల
 వృక్షోఽస్తిలక్షయోజనమున్నతః ॥ ౧౬ ॥ పంచాశద్వ్యజ్ఞవాయా
 మోమద్విభూతితమాస్థితః । తత్సంబంధాత్ప్రదేయంతిలపుష్కరిణీపు
 నః ॥ ౧౭ ॥ తస్యాస్తీరంసమాసాద్యస్నాత్వాతత్రుశేషతః । సుఖయాచో
 హిభవతినిరదిద్యతయాస్థితః ॥ ౧౮ ॥ తచ్ఛాయామాక్రితస్యాశునైకుం
 తపరిచారికాః । కేతుమాయాంతిబహుశో దివ్యాభరణ భూషితాః
 ॥ ౧౯ ॥ దివ్యస్త్రీయూరత్న దండచామరౌజ్జ్వలపాణియః । శతశోరత్న
 దండోద్భదాతపత్రలసత్కరః ॥ ౨౦ ॥ సతశ్శతృతశస్త్రత్రగాయకా
 వాదకాస్తథా । దీపకాలాకృతారామామాల్యగంధానులేపనాః ॥ ౨౧ ॥
 శతంమాలాకరానార్యోవాసోహస్తాశ్చ తుతథామాణాంజనాదశేకరా
 యువత్యశ్చతశోఽన్వయః ॥ ౨౨ ॥ స్త్రువంత్యోక్రేప్రణృత్యంత్యోనమం
 త్యశ్చతశోఽబలాః । గృహీత్వాసర్వసంభారాన్ హేమకుంభపురస్కృ
 తాన్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీచూడాంబుజపుష్పాణిదివ్యవాద్యాన్యనేకశః । ఘంటా
 దుంకుభినిహ్రోదైఃపూరయంత్యోదిశోదశ ॥ ౨౪ ॥ ధ్వజైఃపతాకావ
 తులైశ్చాదయంత్యోదివాకరం । త్రయోదశసహస్రాణి రూపయావన
 మంకితాః ॥ ౨౫ ॥ వికిరంతికరాంభోజైః కుసుమానిముదాన్వితాః ।
 సహస్రసామనిపదంకుర్వంత్యోదివ్యయోషితః ॥ ౨౬ ॥ ప్రబంధాన్ని
 జగ్గుఃస్వామికిరీటికర్పూరశాలినః । ఆగతాస్త్రపురుషాదివ్యరూపధరా
 స్సురాః ॥ ౨౭ ॥ రమ్యాదశసహస్రాణివిమానముపనీయచ । ముక్తాదా
 మలసద్దావరంకింకిణీరావరంజితం ॥ ౨౮ ॥ స్ఫురత్పతాకమూర్ధాన్యం
 మాణిక్యస్తంభమంకితం । దివ్యాస్తరణసంపన్నంసంగీతధ్వనిమోదితం
 ॥ ౨౯ ॥ ఛత్రచామరసంచారచాయసింహాసనౌజ్జ్వలం । ఆగతోహరిణా
 దిష్టాగరుడోభగనత్ప్రియః ॥ ౩౦ ॥ సంవేష్టితోవిమానానాంసహస్రై
 ర్భానుభాన్వరైః । ప్రేషితాఃపరమప్రీత్యామూలాచరణశస్త్రయః ॥ ౩౧ ॥

౧౫౪ బృహద్భిష్కా సంహితా । పా । ౩ । ౨ । ౪ ।

మహావేద్యామహాలక్ష్మ్యస్త్రీయశోత్పలగంధయః । తిలపుష్కరిణీ
 తీరేస్థితంవృక్షసమాశ్రయం ॥ ౩౨ ॥ ముక్తాత్మానమ్మహాత్మానంప్రవాసా
 దాగతంపునః । తాపత్రయమహాజ్వాలాసంతప్తంకోటిజన్మభిః ॥ ౩౩ ॥
 జనన్యథితా స్తైవినమారోగ్యస్నానమానయః । తమభ్యపింఛణవస్త్రా
 ణిడివ్యానిప్రదమఃపునః ॥ ౩౪ ॥ లింపంత్యంగంసురభిణాగంధేనప్రమదో
 త్రమాః । విభూష్యాలంక్రియాభిస్తంమాలైర్యరాకీర్యనర్వతః ॥ ౩౫ ॥
 దానపట్టాభిషేకంతాస్సంచక్రుఃకృతమంగళాః । సీరాజయంత్యఃకర్పూర
 వర్ణిభిజ్జయనిస్వనైః ॥ ౩౬ ॥ పుష్పకోపరిసంస్థాప్యకృత్వాద్యధ్య
 నింముహుః ॥ కృతానిచోజ్జగుశ్చాస్యప్రబంధే శ్శృణుతానిహి ॥ ౩౭ ॥
 ధన్యోఽయమత్యజత్ సేహమనాత్మనివిగహితే । మమత్వంవనితా
 పుత్రధనోపకతతేషుచ ॥ ౩౮ ॥ మాయామాత్రమిదంజ్ఞాత్వాగంధర్వ
 నగరోపమం । అతిదుస్త్వజమేతస్మిన్లోకేవిషయసేవనం ॥ ౩౯ ॥
 తృణీకృత్యహారాన్నేహమపూర్వంసంప్రవర్తయః । సులభోవాయుసం
 రోధస్సులభంవహ్నివర్తనం ॥ ౪౦ ॥ సముద్రతరణంస్వల్పంనెంద్రియా
 గాంవినిజ్జయః । ఆత్మానంభగవచ్ఛేషందానమృత్వాగతైషిణః ॥ ౪౧ ॥
 కైంకర్యవృత్తింసంసాధ్యసమాధ్యాతిహరైఃపదం । నకమిణాంగతిశ్చై
 షామోగినాన్యాసినాంతథా ॥ ౪౨ ॥ కింకరాణాంగతిశ్చైషాపరమై
 కాంతినామృతా । భిత్వాచాండమతీత్యాసాప్రధాన మ్మూలకారణం ॥
 ౪౩ ॥ శూరోఽయమకరోదాశుచాత్మానమతిథింహరైః । ఎవంస్తు
 తింసమాకణ్యభగవత్పూర్వదైఃకృతాం ॥ ౪౪ ॥ వైకుంఠద్వారసా
 మీష్యంగతవాప్రేమసంపుతః । అపశ్యద్దేమసంబద్ధగోపురాణిచపక్షి
 శః ॥ ౪౫ ॥ విలసన్మృక్తసోపానపక్షిప్రాకారవైభవాః । స్సూజ్జ
 త్సోధాగ్రపంబద్ధతాకాచేలనర్తకాః ॥ ౪౬ ॥ రణద్వంటారవాకీణ
 నుధాద్యోతిగృహ్ఖాల్లసత్ । ఆగచ్ఛాగచ్ఛభద్రంతైబ్రువతఃకరసం
 జ్ఞయా ॥ ౪౭ ॥ అపశ్యద్దృష్టికాసూచైఃపంజరస్థవిహజ్జనమాః । ప్రవిశ్య
 తత్పురద్వారంమణివేద్యులసత్ప్రభం ॥ ౪౮ ॥ వైకుంఠనగరాయేతిసమ

స్కృత్యస్థితోఽభవత్ | ముడిముండాదివిఖ్యాతాశ్రీదివ్యపురుషార్థపు
 రః||౪౮|| విలోక్యప్రణతింకృత్వావిశ్చస్యమనైక్షత | అనేకలక్షప్రాకా
 రానుద్యానానివనానిచ || ౪౯ || ముక్తాగుచ్ఛలసచ్ఛాయా మండ
 పానిసహస్రశః | తోరణానివిచిత్రాణిహేమసింహాసనానిచ || ౫౦ ||
 కేళిసద్మప్రతోళీషువిచచారతతోభ్రమన్ | కోటియోజనమాగత్యమ
 హాప్రాకారమైక్షత్ || ౫౧ || రూప్యప్రాకారమస్యేకంప్రవాళాఖ్యంతతః
 పరం | నవరత్నాఖ్యమప్యన్యంమాణిక్యాఖ్యమనంతరం||౫౨|| అనంతా
 ఇతిచాఖ్యాతాస్సహస్రభవనాంతరాః* | గోపురద్వారదేశేషుప్రాకారా
 స్సంతిభూయతః||౫౩|| తద్ద్వారేషుస్థితాబ్రహ్మపురుషాశ్చంద్రవచనః |
 శుద్ధసత్త్వమయాస్సర్వేత్రికాలజ్ఞాహరిప్రియాః || ౫౪ || విశ్వసృష్ట్యై
 దికాంలీలాంజానంతఃపరమ్ త్తనః|నర్వంకర్తంసమర్థాస్తైప్రసాదాత్సర్వ
 గాశ్చతే || ౫౫ || తాన్నమస్కృత్యవీధీషుప్రవిష్టఃకోటియోజనం | త
 స్తదాపునశ్చాస్మేపామదాస్సముపస్థితాః || ౫౬ || మహాహావస్త్రాలం
 కారాలంకృతాఃకుంభపాణియః | హేమపాత్రగతానేకసంభారపరిపూరి
 తాః || ౫౭ || మంగళారాత్రికూపాదీకుర్వంతోజయనిస్వనైః | ఆశీ
 భిర్వర్షధామంతోఽన్యస్తవంతఃస్తతిభిఃపరైః || ౫౮ || గాయంతశ్చప్ర
 ణాత్యంతఃప్రణమంతస్సహస్రశః | తదావిష్వక్సేనముఖాఃపామదాఃప్రవ
 రాహరేః || ౫౯ || సింహాసనేసమారోప్యపాత్రేహేమమయేశుభే | సం
 సాధితోదక్తగ్గంధైఃపాదప్రక్షాలనంతః || ౬౦ || కుర్వంతివనితాభిశ్చ
 వయంఘన్యాఇతిధ్వనిం | దివ్యాసులేపనాద్యైశ్చహృదీపాన్నభోజనైః
 || ౬౧ || సత్కృత్యపాదతీర్థేనహ్యత్మానమభిషిచ్యచ | నిన్యూస్నాన్విత్ర
 మభూభాగెవర్మంకేనన్నివేశ్యతం || ౬౨ || పాదసంవాహనంచక్రభార్య
 యాగతమత్సరాః | పునస్సపుష్పకంభక్తంసత్కృతంసాధుచర్యయా || ౬౩ ||
 మణిమండపసామీప్యంప్రాప్యామాసురుత్సృకాః | సతస్మాదవతీర్యా

౧౫౬ బృహస్పతిసంహితా । పా । ౩ । ౨ । ౫ ।

శుశాష్టాంగంధరణీంశ్చృశ్చ । ౬౫ । ఆనందమయదివ్యాయరత్న మండ
వకాయచ । నమశ్చిత్తనువాకెనోత స్తదవలోకయ । ౬౬ ।

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహస్పతిస్మా సంహితాయాంత్యతీయపాదమ
ణిమండపసమీపప్రాప్తికథనంనామచతుర్థోఽధ్యాయః

శ్రీభగవానువాచ । దేదీప్యమానమణినిర్మితవేదికాయాం స్తం
భాలనంతినవకామమయాస్సమంతాత్ । యేషామనీమరజఃశయమూ
ఖజాలైశ్చేవంతినజ్జవవిలోచనచక్షుకోరాః । ౧ । సంకల్పకల్పితవిచిత్ర
మణిప్రవేశసోపానవస్త్రీవిగళద్వయమణిప్రకాశాః । కుర్వంతివజ్రఘటితా
జిరదపణాంతస్సంస్పృశ్యదివ్యవసనాస్తరణోపమానాః । ౨ । ఆరామ
మండపశిఖాశ్రితవారిపాత విచ్ఛిన్నరీరకణ బృందమనూర్నృజుతః ।
పుష్పైఃకిరంతశ్చవమండపపాదమూలం విష్వగ్విముగ్ధజలయంత్రవమూల
సంతి । ౩ ॥ మందారపాదపపరాగవిషక్తమస్త్రీస్సృంగానశీవిశతజాతర
తిప్రభేదైః । సంసేవితంచలతిచాఘ్నమరాశమాలామంజీరవిప్రవయైః
పరితోవిగీతం । ౪ ॥ సృత్సృతిదివ్యచరితాఃపరితోనిబద్ధతానశీలలిత
భాస్వరవేదికాసు । తస్మగ్ధహాసపరివేశలవస్త్రీచంద్రియూషగానపరి
మూతకురంగశాఖాః । ౫ ॥ యత్రామలస్ఫటికబద్ధతరోవశ్మస్తకాసా
రపుల్లకమలోత్థితరేణుజాలైః । ఆబద్ధవర్తికమహాచరకేళినద్యుతద్యు
క్తిరంతరతులంవివిశంకనోతి । ౬ ॥ యత్రేందుకాంతమణినిర్గతచి
ర్ఘురాగామారావపూరితసుధాసితసౌధమూర్ధ్ని । సంబద్ధదృష్టిశిత
యశ్శిఖనాంకలాపానిఘాతపుచ్ఛనివహాఃపరితస్సన్వనంతి । ౭ ॥ య
త్రేంద్రిరాశినివహాలలితంలతాసు భృంగాంగనాభిరభిమంబితవక్త్రీవిం
భాః । చిన్మంతిపుష్పనుఫలానిహారేఃప్రియామైముగ్ధాధరమృతినివేళిత
చింబబుద్ధ్యా । ౮ ॥ యత్రేంద్రిరాసుచిరకేళిగృహాపవిష్టపప్రేమసం
కులవికస్వరశారికాణాం । ముగ్ధప్రలాపహృతమానసమున్మథనాన్వ
యోషితామతులహాసకలాభవంతి । ౯ ॥ యత్రప్రవృత్తరసకేళివిముక్త

ముష్టికర్పూరచాంసుపరిమగ్నపదోరుభీత్యా । సమ్మృజ్జయంతిఖలుకేళి
 గృహాణిముగ్ధాఃసత్పాణిపంకజవలైరసృత్ప్రీయూత్యః ॥౧౦॥ సత్పద్మ
 రాగఘటితాయుతకేళిసప్తదేవీప్రమానఫలకానిమలీమసాని । విజ్ఞాయ
 బాష్పపవనైఃపరిమాజ్జయంతిచలించలైఃప్రతిదినంవనితానరేణా ॥
 ౧౧ ॥ స్వర్ణాలవాలఘసారరజఃప్రసూధముక్తాలతాస్తబకరాజవిభూ
 తియశ్చ । నీలాశ్రయబద్ధరణీప్రతిబింబబాలైఃప్ర్యామాంగణంచరమ
 యంతినఘాముఖాని ॥ ౧౨ ॥ సృత్యంతియత్రనలభీషుగవాక్షఘాత
 ధారామనేత్యభినౌఽంబుదలబ్ధపౌఖ్యాః । తత్రప్రవిష్టననితాక్షికటా
 క్షచాతపీయూషసృష్టిసుఖతాస్సవీరసంపదాభిః ॥ ౧౩ ॥ ఆకారయంతి
 పథికాన్నలినిబద్ధచిత్తానలీపతులగంధబహుప్రచానైః । రథ్యామఘృ
 ప్తవచంద్రకచందనానాంసేకాశ్చకాననపదానివిభావయంతః ॥౧౪॥ ము
 గ్ధాంగవాభిరరవింపవిలోచనాభిధాన్విల్లమ్లకుసుమోత్సవసంకులాభిః
 మందస్త్రితోజ్జ్వలసుధానుఘరాధరాభిగామంతిధివ్యపురుషాశ్చరీతా
 నినిష్ఠాః ॥౧౫॥ సద్రత్ననిష్ఠితవశోచ్చరికేతకుంగళ్యంగాఽకేళునివకృద్వ్య
 తిభాఘురేషాః ॥౧౬॥ ఆంధోశనానికసుమానిలగోలితానిసంసేవితానిజలయం
 త్రకశాంబుసేః ॥౧౭॥ పారావతాన్యభృతసారనచక్రవాకదామ్యాహ
 హంసశుకవంజుశవాగ్విలాసైః । ఘుష్టానిపేమమృగలోచనమాలికాభిః
 పుష్టానిచంద్రమృగవాభిసువాసితాని ॥౧౮॥ వాసంతికావకుశంపకదంబ
 నాగమంచారచంపకసాలతమాలపుష్పైః ॥ ఆస్తీర్ణకుంజభవనూదరవేది
 కాసుచాంధోశనానిమధుమాధవసంక్రతాని ॥ ౧౯ ॥ ణభాజరేణుజ
 పల్లనతల్పరమ్యేమందానిలోఽస్యఘనసారవితానజీ । బంభృన్యమా
 గమధుకాలలికింసరీహమారావముష్టహృదయావనితాస్సవనంతి ॥౨౦॥
 ఉత్కుల్లపంకజనవిమలాంబురాశిపున్న్ద్రపచ్చపులిసఃమలాసఖీరాం ।
 స్నానావగాహనసముచ్ఛరకింకిణీరాంనాదావిహంగమరచైర్విగ్రహణీభవం
 తి ॥ ౨౦ ॥ ఆమోదయోగపరమగుత్పరిచారికేవకాంతాలకాంతభృత
 పర్యుషితాబ్జరేణా ॥ నిర్ఘాయ సంగమయతిప్రసథంప్రభాతేన

౧౫౮ బృహద్బ్రహ్మసంహితా . || పా || ౩ || అ || ౫ ||

వ్యామలామరమహీరుహమాణాపూగం || ౨౧ || ఆబద్ధమాక్షికమ
నూహరలోలమాలాసంశోభిజాలవదనేషుపురాంగనానాం । వారా
మివాంశరితకుంజకులానిభాంతి కల్లోలరాజిషుముఖానిసకుంకుమాని ||
౨౨ అత్యుచ్చసాధశిఖరోష్ణతవల్లరీణాంవాతావధూతకుసుమానివతం
తిభూయః । విస్తీర్ణరేణుపటవాసపటావృతానాముత్కిణ్ణలాఙ్గిణిరా
జినసుందరీణాం || ౨౩ || నైకుంతనాధవదనామృతసేకరూఢ ప్రేమా
కుణామలపలాశమనౌంఘ్రివాణాం । సధ్యానరమ్యకలఫాలగతేంగితా
నాంపద్మాసనానివిలసంతిమునీశ్వరాణాం || ౨౪ || పత్యుఃప్రసాదసమ
వాప్తసమానభావాభాస్వత్కిశోరవయసోమదనంక్షిపంతః || నృత్యత్రు-
చోలతటకుండలకాంతిభాజోభక్త్యాభజంతిభగవచ్చరణారవిందే || ౨౫ ||
కోటింసుసుందరమధుస్మితవీక్షణేషువిక్షేపకక్షణరసాక్షమచిత్తవృత్త్యా ।
నాన్యస్మినాగపిసమానసుఖంభజంతి నైకుంతనైభవకృతంపురుషోత్తమ
స్య || ౨౬ || యద్యప్యశేషవినివృత్తభవప్రవాహవేదాంతసీరవిరజా
హృతవాసనాశ్చ । సంప్రాప్తనిత్యనిరసాయనిజాత్మలాభాలాభాయనైవ
గణయంతి వినాత్మదాస్యం || ౨౭ || అప్రాకృతామలశరీరగృహంగణా
దిభోగానకుంతవిభవానపితత్ప్రసాదాత్ । ఎకాంతినౌనగణయంతిహరః
ప్రపన్నాఃప్రాప్తానపిప్రభువదాబ్జమృతేకదాపి || ౨౮ || సంకల్పతస్సపది
యస్యసురాప్రయాంతికామాభవంతిసఫలాస్సకలఃక్షణేన । జానాతి
సర్వహృదయానివిముక్తమాయోనాలంబతేతదపిసాఖ్యమఖండభక్తిః ||
౨౯ || భక్త్యైవచైనముపతిష్ఠతిదివ్యలోకోభక్త్యైవచైనముపతిష్ఠతిచా
త్మభావః । భక్త్యైవచాస్యభగవద్వదనామృతాప్తియస్యాపరంకిమపిగ
మ్యతయానచాస్తి || ౩౦ || సర్వావధిస్సకలసాధసాధిహేతుస్సాన్వితా
శ్రయఃపరమసాధ్యతమచ్ఛిదాత్మా । తస్మాంఘ్రిపంకజమహాహ్యకమాశ్ర
యామగ్నత్యాత్మసాఖ్యముతభూతిసుఖంనయాంతి || ౩౧ || యచ్ఛేష
భూతమఖలవిదచిచ్ఛరీరంయోఽంతర్గతోయమయతిస్వమమేవస
ర్వంనిత్యంవిముక్తమధబద్ధమనుప్రవిశ్యజేనంసమేజయతిసర్వగుణస్సవత

త్రః || 3౨ || కస్సాస్వత్రయంసమవహాయతదాశ్రితేషుతత్తుల్యతామను
 విధాయరతింవిదధ్యాత్ | చాంద్రీంసుధామిహదివాకరరశ్మితప్తస్సంత్స
 జ్యసంశ్రయతికోహిమరీచికాంభః || 33 || తస్మాద్ధరేప్రియతమాఃకృప
 యాగృహీతానిశ్చిత్త్యచైవమిదమేకమనర్థహేతుం | కైవల్యమైశ్వర్యప
 దంజహతస్తదంఘ్రిరాజీవముష్టమనసోరసికాభవంతి || ౩౪ || తత్రేంది
 రాభవనభవ్యసుగంధలుబ్ధమత్రాళిజుష్టులసీకుసుమప్రవాళైః | సప్రేమ
 నిర్గతవిలోచనవారిధారాఃపాదావలంబివనదామగుణంసృజంతి || 3౫ ||
 దోడణ్డసంభృతదరారిగదారవిందదివ్యాంబరన్రగణులేవనలబ్ధశోభాః |
 సీరాజనాయధృతచంద్రకవర్తిహస్తాన్యకక్రృత్యభోగనివహావిలసంతి
 తత్ర || 3౬ || చూడీకృతామరమహీరుహపుష్పసారాస్సద్రత్నదండచ
 లచామరమువ్యహంతః | శ్రీరంగవిష్ణురమహీమభిసంక్షయంతత్ర షోడశా
 బ్దవయసఃపరితక్పలంతి || 3౭ || మందస్త్రితోజ్జ్వలముఖాబ్జవిలోలచారు
 స్నిగ్ధాలకాపశ్చూతసాలినవాంబుజాభాః | భాన్వత్కిరీటవరదీప్తివిదీప్తితా
 శాశ్శ్రికాంతకాంతవదనంపరీవీజయంతి || 3౮ || ఆలోలకుండలవిభూషి
 తగండమూలాశ్శ్రిశానురాగపులకీకృతదివ్యదేహః | శ్రీకాంతకాంత
 గుణకీర్తనజాతమోదాడచ్చస్వరేణజయశబ్దముదీరయంతి || 3౯ || వా
 చామగోచరమనంతవిభూతిపూణామానందధామ భగవత్పదమద్వితీ
 యంతస్యైకదేశభువినిర్మిత కోటికోటిబ్రహ్మాండభాండనివహంసగతో
 దదర్శ || ౪౦ || ధ్యానాత్పరంసకలదేవమునీశ్వరాణాంవిష్ణోఃపరంపదమి
 దంసనకాదయోఽపి | నాయాంతియత్రమనసాపిభవాద్యశానాంచేతాం
 సియావదధికారమపస్థితానాం || ౪౧ || యంత్రాప్యనైవపునరేతిసమ
 శ్నుతైవకామార్జునాదనవదాంబుజదత్తచిత్రః | అంతేత్వమవ్యతి
 నిదేశకరోఽభ్యుపైషిబ్రహ్మన్నశేషనిజలోకగతైర్మునీందే || ౪౨ ||
 ఎవంవిలోక్యభగవత్పదమద్వితీయం భక్త్యాఽచింతోపినమనిత్యవిము
 క్తవగైః | నౌశాంతిమేతివదనందువిముగ్ధహాససంవీక్షణమృతమృ
 తైవరమప్రపన్నః || ౪౩ ||

౧౬౦ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । పా । ౩ । ౨ । ౬ ।

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాంత్యతీయపాదే
ముక్తిమండపదశనంనామపంచమోఽధ్యాయః ।

శ్రీనారాయణఉవాచ । బ్రహ్మయంప్రియతమ స్వత్తోఽపి
మమసమృతః । సద్యోచూషేతికల్పాంతేత్వమభ్యేషిజ నైస్సహ ॥ ౧ ॥
భక్తిమండపమాసాద్యవిలోక్త్యాచార్యభాషితం । సాక్షాదానందపూ
ణాక్షోధన్యూఽహమితమస్యతే ॥ ౨ ॥ సర్వకారణయోగాఖ్యపీఠప
ద్మమనిదితం । తత్త్వజ్ఞాబలైశ్చర్యకృత్తిభిఃపరిసేవితం ॥ ౩ ॥ చామరాం
దోళితకరావిమలాద్యావప్త్రయః । దధాన్వకైకణికాయాంభోకప
ద్మస్యసంస్థితాః ॥ ౪ ॥ అనుగ్రహరమాభిన్నాకణికాయాంత్రియాసహ
అసంతాససంవిష్టతత్రాసంతంవిచింతయేత్ ॥ ౫ ॥ అనేకచంద్రసంకా
శశీతలాంగోవరమృతిః । నీలాంబరోగుణాంభోధికాతుకీకాతుకప్రియః
॥ ౬ ॥ సహస్రవదనోభూత్వావైకుంఠేశముఖచ్ఛవిం । విలోకయతిజహ్వ
భిలేఢ్యంగానిదసర్వతః ॥ ౭ ॥ వదనాంభోజవిగళచ్ఛిశిరామోదవాయు
భిః । సుఖయత్యధికంప్రేక్షాభగవంతంరమాయతం ॥ ౮ ॥ స్వస్యదేహం
త్రివలయంకృత్వాసింహాసనంభవేత్ । దీర్ఘమానేనకథితంద్వాత్రింశ
ల్లక్షయోజనం ॥ ౯ ॥ ఉన్నతందశలక్షేణవింశల్లక్షేణవిస్తృతం । సహ
స్రసూర్యసంకాశంఘనామణివిరాజితం ॥ ౧౦ ॥ తస్యోపరిమహాశ్చర్యస్స
ర్వకారణకారణం । భూత్వాసమాప్తకామోపిసంక్థిరోరమయాసహ ॥
౧౧ ॥ దక్షిణేచమహాలక్ష్మీస్తస్యచాక్షేప్తద్వితీయకే । భూనీలసంస్థితే
దేవస్తత్రతత్రవిరాజితః ॥ ౧౨ ॥ వాత్సల్యజలధిశ్శ్రీమూలకల్యాణాది
గుణాన్వితః । నియోజయతించానతుంముక్తాత్మాసంస్వసామదా ॥
౧౩ ॥ సేనావతినిత్యవగ్గంసాయుధానరణాన్వితం । తథాచపరివారిం
స్యంలక్ష్మీదేవస్యవేదయత్ ॥ ౧౪ ॥ వేదాంతబాధవిజ్ఞాతతత్త్వస్సాత్త్వ
తసంపదః । ఆనన్యసాధనోభూత్వాతథాఽశన్యప్రయోజనః ॥ ౧౫ ॥ త
త్తేవానన్యసంబంధోభక్తోఽయంహ్యవయోవరః । సమానేయస్స

మారాధ్యనూపదీచాక్షతాదిభిః || ౧౭ || ఎవంప్రబోధితాస్తేతునిత్యై
 కుంకపాక్షదాః | దివ్యావ్యసోభిస్సంయుక్తామంగళద్రవ్యపాణయః || ౧౮ ||
 ధ్వజైః పతాకావలిభిర్వీణామూరజవాదనైః | లాజమార్యాక్షతభరైస్సు
 గంధద్రవ్యభాజనైః || ౧౯ || ఉపాజగ్మః స్థితం ద్వా రేమండపస్యజయస్వ
 నైః | ఆతిథ్యంప్రదమస్తస్మై ముక్తాయామితవచనైః || ౨౦ || సవభ
 క్తాకృతాతిథ్యానాజ్ఞయాస్యేతరానపి | ప్రణామమహానందసంకులా
 త్మాకృతాంజలిః || ౨౧ || పురస్తయోజయామాసుదివ్యసీతేమదా
 తదా | భగవాన్పుండరీకాక్షస్సముద్రణపరవ్యణి || ౨౨ || ముక్తంచం
 ద్రమివాలోక్యసమమాసావత్మనిప్రభుః | అంకేచకారవిశ్వాత్మాదీ
 ఘోరదుఃఖావనుత్తయే || ౨౩ || స్వశేషభూతంనుముఖందూరదేశాదుపా
 గతం | ఆత్మాథాముక్తసర్వస్వంస్వస్మిన్సర్వస్వమానినం || ౨౪ ||
 విజ్ఞాతసావత్మసంబంధప్రేమాతిశయసంపుతం | ప్రియంధీరమృహాశూరం
 సుపుత్రమివసస్వజే || ౨౫ || అంకేనివేళితంభూయఃప్రేమసంభిన్నలోచ
 నం | స్వసమానవయోవేషరూపలావణ్యభూషితం || ౨౬ || బభాషేభ
 గవాన్కోసికస్యాసికమలేక్షణ | ఎవం పృష్టప్రదాప్రాహబ్రహ్మసీతీ
 నసంశయః || ౨౭ || బ్రహ్మత్వంతెకుతోయస్తాత్త్వంశేషోఽసీతికేతవః |
 అహంవిశేషణీభూతోవిశేష్యస్తవమసిప్రభో || ౨౮ || త్వయావినాన
 మేనాథసంస్థితిహిమనాగపి | త్వమ్మైసంధారకస్సాన్వమీప్రేకస్సర్వ
 బుద్ధిః || ౨౯ || అతోబ్రహ్మహమసీతివిజ్ఞాతంగురువాక్యతః | తనై
 వాస్మితనైవాస్మితనైవాస్మితనిశ్చితం || ౩౦ || వత్సకస్మాన్నసంప్రా
 ప్తఃకింకుర్వేభువిసంధితః | నానాప్రాకృతదేహేనసంబంధఃకేనపేతునా ||
 ౩౧ || త్వచ్చేషతాంపరిత్యజ్యదేహాచామితిమండః | అంతఃకర్మ
 హంతావంచనావిదంపురుషోత్తమం || ౩౨ || యమాత్మానమృత్యుమా
 నస్తస్యదాన్మేనసంధితిః | అహమమన్నయోజాతోహ్యన్నార్థంకృతవా
 గతిం || ౩౩ || భోగ్యమన్నంశరీరంచమత్వాత్త్వత్సపరాజ్ముఖైరభ్యంతరయా
 గతస్సాన్వధాత్మీనాశవశగోఽభవం || ౩౪ || స్త్రీభోగంకృతవాన్మ

భత్వద్దాస్యరసవిద్యుతః । తేనాహంమఖజాలేనసంవృతఃకమలాపతే ।
 ౩౪ । కుతశ్చిమదపుష్టానాంఽచతేభగవత్కథా । యథాహివిచక్షుష్ష
 స్యశ్శకరాకలుకాయతే ॥ ౩౫ ॥ కాచకామలదోషేణశంఖఃపీతఃప్రతీ
 యతే । అంతగతస్తథార్థంచప్రాకృతైర్నావలోక్యసే ॥ ౩౬ ॥ మ
 యాఽవమానితస్సాన్వితృసుర్తానానీతతంద్రిణా । తెనాహంసరకాఖాత
 మభోజ్యంయూతనామయం ॥ ౩౭ ॥ భ్రమన్ననేజన్తానినసాఖ్యాబద్ధ
 వాక్యచిత్ । అథహేథావరోహేణభేదజాలముపాగతః ॥ ౩౮ ॥
 వత్సతస్తాత్కథమ్మనోఘోరసంసారసాగరాత్ । మాయారశనయాబద్ధ
 స్త్రిగుణ్యాసుర్విత్కయా ॥ ౩౯ ॥ భగవంస్తవనిహేతునయ
 యాగతబంధనః । ఉత్తీణోఽస్మిభవాంభోధిందుస్తరంత్యత్కృపాం
 వినా ॥ ౪౦ ॥ కరిష్యేచరణద్వంద్వేకైంకర్యందేవకేవలం । దా
 నభూతస్తవైవాస్మిసర్వావస్థాసుమాధవ ॥ ౪౧ ॥ దాస్యమేవస్వరూ
 పమైతత్త్యక్త్వాబంధనంగతః । దాస్యభావనయాభూయోభావయన్
 దానతాంనిజం ॥ ౪౨ ॥ ప్రాకృతంయోగముత్సృజ్య భవత్యేవాను
 రూపకం । సంప్రాప్తోఽస్మినిజంరూపంనిగుణంప్రకృతేఃపరం ॥ ౪౩ ॥ జ
 నోఽయంనిగుణత్వాత్తునిగుణంసముపైతిహి । అతోఽహంని
 గుణందాస్యంకరిష్యేనిగుణఃప్రభో ॥ ౪౪ ॥ ఏవంవినిశ్చయంశ్రుత్వా
 త్యక్తౌశ్వర్యస్యసర్వతః । ముక్తకైవల్యభావస్యప్రపన్నస్యమహామతే ॥
 ౪౫ ॥ ఆవిశ్వకారవదనోల్లాసమంతిమసత్ఫలం । ప్రాప్యేషుపరమం
 ప్రాప్యంభోగ్యేషుపరమంమతం ॥ ౪౬ ॥ నాతః పరంకృపావిష్టోర్ముఖో
 ల్లాసోఽవధిస్సన్పుతః । ఎతదంతస్సమామ్నాయోబ్రహ్మంసైవ్యాహృతో
 మయా ॥ ౪౭ ॥ బ్రహ్మంసైవృష్టిచ్యాపారమంతేనపథలంపునః । మన్య
 యోఽపరమైకాంతీభూత్వామాముపయాస్యసి ॥ ౪౮ ॥ అహమేకాంతి
 నోఽస్త్యక్తామమాత్మాసప్రకీర్తితః । తేనైవమమదేశోఽయంసనాథో
 జాయతేద్రువం ॥ ౪౯ ॥ లక్ష్మీదేవీతతస్త్యేనంకృపాంకృత్వాన్యలో
 కయత్ । పుత్రవత్తముపాఘ్రాయమమాజ్ఞముఖపంకజం ॥ ౫౦ ॥ వ

తృణన్నోఽసిఖహుశస్సంసారాయతయాత్రయా । ధన్యోసిశరణంగ
త్వాసంప్రాప్తోఽసినిజాస్పదం ॥ ౫౧ ॥ నివసత్వంమహాభాగయథేచ్ఛం
పితృనేత్రని । ఉత్తైవమనురాగేణ స్తన్యవైవాభిషిచ్యతం ॥ ౫౨ ॥ తు
రుకల్యాణైకైంకర్యమావయోరనురూపతః । స్వాధికారందదాత్స్తైము
క్తాయపరమేశ్వరీ ॥ ౫౩ ॥ పురస్థాతుమశక్తంతరూపలావణ్యధర్మి
తం । లక్ష్మీన్యేవేకేయత్పశ్చాత్తత్రాపివభయాపునః ॥ ౫౪ ॥ ముచ్చస్సం
దర్యమాలోక్యజగామశరణంతయోః । కృపయాసంధితఃపాశ్వేనత్వా
కృత్వాప్రదక్షిణం ॥ ౫౫ ॥ స్వరూపానందనిభిఃన్నోధన్యోధన్యోహ
మబ్రవీత్ । పరబ్రహ్మపదంప్రాప్త్యయతోనావత్తతేపునః ॥ ౫౬ ॥ ఏషతేకథి
తోబ్రహ్మన్తాగ్నంసంవనతేహారైః । గచ్ఛంతివైష్ణవానూనంతద్విష్టాః
పరమంపదం ॥ ౫౭ ॥ అచిరాదిగతిశ్చైషావైష్ణవానామృహమతే ।
కర్మిణోనైవగచ్ఛంతియోగినోనైవపద్మజ ॥ ౫౮ ॥ పరమైకాంతినాం
హ్యేషస్తృతఃపంథానసంశయః । అనేనైవచమాగేణద్విపరాధాయ
మఃకుయే ॥ ౫౯ ॥ మామైవైష్వసిదేవేశమర్హనిరతోభవ । తదాజ్ఞ
యాధృతశ్చైషదాసవేషామఘూర్షిజాః ॥ ౬౦ ॥ అనుసంథానసంసిద్ధ్యై
ద్యయమంత్రభోఽభవం । భవతామపిశ్రీవిష్టోరాకాంతాయదిదత్తేన ॥
౬౧ ॥ తదాతాపాదికంకృత్వాబ్రహ్మస్మృతివిచింత్యతాం । నారాయణోప
దిష్టంప్రాజ్ఞానముక్తంద్విజోత్తమాః ॥ ౬౨ ॥ కింభూయశ్శ్రీతుము
త్కంఠావర్తతేభవతాంహృది । అంతఃపాతస్తదాదేవశ్శంఖచక్రగదా
ధరః ॥ ౬౩ ॥ సరహస్యంపరంజ్ఞానముపదిశ్యవిశేషతః ॥ ౬౩౪ ॥

ఇతి శ్రీఽపంచరాత్రే బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం తృతీయపాదే
షష్ఠాఽధ్యాయః ॥

సమాప్తోఽయంబ్రహ్మనారాయణసంవాదః ।

మనయఃపాదః ॥ వయంధన్యావయంధన్యావయంధన్యాపితా
మహా । యేషాంనూభగవాన్సాక్షాదుపదేష్టాఽత్మసంపదం ॥ ౧ ॥

౧౬౪ బృహ్పరివ్రాజనసంహితా ॥ పా ॥ ౩ ॥ అ ॥ ౨ ॥

కింధహస్యంపరంజ్ఞానముపదిశ్యవిశేషతః । నారాయణోగతోబ్రహ్మం
 ప్రస్తుత్యసితుమహాసి ॥ ౨ ॥ శ్రీబ్రహ్మసావాచ ॥ తత్త్వత్రయాత్మ
 కంజ్ఞానంపరహస్యంధర్మఉచ్యతే । యమబద్ధాన్వనోనైతియత్పదంకాలవ
 జితం ॥ ౩ ॥ శ్రుతిస్మృత్యుదితంధర్మయోనాచరతిమూఢభీః । శు
 నస్సనూనంపుచ్చేనభవాద్భింతర్మమిచ్ఛతి ॥ ౪ ॥ ధర్మమూలమిదంసర్వం
 ధర్మమూలంజనాదానః । ధర్మైశ్చనీయతేతస్మాత్ప్రవీణంబ్రతిమాన
 వః ॥ ౫ ॥ అయమేవవిరోధ్యా యేనగమ్యాభవేద్ధరిః । యేనసప్రాప్య
 తేవిష్ణుస్సధర్మమూలవిచ్యుతః ॥ ౬ ॥ హరిస్సర్వస్వరూపేణసర్వాత్మకతయా
 క్థితః అలక్ష్మస్తీష్ఠతేవిప్రాప్రాప్యతేతేనసంయుతః ॥ ౭ ॥ సతదస్తీవి
 యత్సాత్మైతేనభూతంచరాచరం । అతఃప్రాప్యతరంగమ్యంభోగ్య
 మస్తీహరిస్సవ్యయం ॥ ౮ ॥ బ్రహ్మైవప్రాప్యతేవిప్రాప్తస్యతస్యస్వ
 రూపతః । అనిత్యత్వాత్పదార్థానాంసాప్రాప్తిస్సాధునరితా ॥ ౯ ॥ ససీ
 మంసాదికంసర్వమృత్యాకార్యమశేషతః । ప్రకృతేపరిణామోఽయం
 సగుణాకార్యనిర్మితః ॥ ౧౦ ॥ ప్రాకృతానాంచజీవానామత్రైవనుఖరా
 శయః । మన్యంతేతేనరాసైవహ్యత్మనామోఽమేషహి ॥ ౧౧ ॥ ప్రా
 ప్యంభోగమనంతంచతేనజాతమ్మునీశ్వరా । తదథమాచరంతీహధర్మానేవ
 విశేషతః ॥ ౧౨ ॥ ఆకాశభేదరంప్రాప్యంజాయాప్రాప్యతయామతా ।
 పుత్రఃపౌత్రఃప్రపౌత్రశ్చధనంవిద్యాయశఃకులం ॥ ౧౩ ॥ క్షేత్రంసద్భవ
 హిరణ్యంవిజయఃకామకాతుకం । ప్రతాపోఽవ్యాహతేశ్వర్యంరూప
 యావనభూతయః ॥ ౧౪ ॥ స్వగోదేవాధిపత్యంహిపూజ్యత్వంబలసా
 రుషం । పరచిత్తజ్ఞతాసత్యసంకల్పస్సర్వతోగతిః ॥ ౧౫ ॥ నిర్ద్యౌంద్య
 త్వమదీనత్వమిత్యాద్యాముష్టికరిచనః । ప్రాప్యంభోగ్యంచగంతవ్యంమ
 న్యంతేబలపారుషం ॥ ౧౬ ॥ ప్రకృతేగుణచిత్రేషువిభింతాస్తథ్యభా
 వతః । ఇదంగ్రాహ్యమిదంగ్రాహ్యమితిధావంత్యవస్తుని ॥ ౧౭ ॥ ప్రాప్తి
 మస్యావిధర్మైశ్చప్రపదంతిమనీషిణః । అప్రాప్యప్రాప్తిరేవేయంహిత్యా
 నిస్తీనుమవ్యయం ॥ ౧౮ ॥ నివృత్తిమేవవేదోఽయమాహస్యతేజాచి

త్సల ॥ ౩౬ ॥ సంసారసర్వభీతోఽహమనన్యశరణోఽభవం । ఇతిసం
 కల్యపూతాత్ప్రవక్ష్యామహముదా ॥ ౩౭ ॥ రాత్రివాసఃపరిత్యజ్య
 శుచాస్వానసమాత్మనః । పాతయేత్తత్రచాధారశక్తింస్త్వత్వనమేద్భు
 ధః ॥ ౩౮ ॥ ఆచమ్యకేశవాద్యైశ్చభూతశుద్ధించనంస్మరేత్ ॥ శ్రీవైకుం
 ఠంపార్వదాంశ్చనిత్యముక్తావిచితయేత్ ॥ ౩౯ ॥ పరంపరాంగురో
 స్త్వస్త్వత్వానన్యసభ్యానంవిధాయచ । ప్రజపెన్మంత్రరాజంచద్వయమం
 త్రంవిశేషతః ॥ ౪౦ ॥ పఠేచ్ఛపౌరుషంసూక్తంశ్రీసూక్తంనామకీర్తనం
 మహాపురుషవిద్వాంచదాసోఽహమితిభావయేత్ ॥ ౪౧ ॥ దాసోఽహం
 స్వామినేవార్థందేహయాత్రాంవిధానతః । ప్రవర్తయిష్యేసతతంప్రీణా
 తుపురుషోత్తమః ॥ ౪౨ ॥ ప్రాగేవసూర్యసంవశాఽచ్చిరఃప్రావృత్యవా
 న ॥ వైర్యత్యాగ్యహతోదూరంగచ్ఛెన్మలవిముక్తయే ॥ ౪౩ ॥ అ
 యశ్చైవైరనాదైశ్చేత్యైస్సంఘాత్యమేదినిం । నిరుచ్ఛాప్యసోగతా
 లాపోమలమూత్రంపరిత్యజేత్ ॥ ౪౪ ॥ దిహసంభ్యామకణఘటబ్రహ్మ
 సూత్రఉడజ్జుఘః । కుర్యాన్మూత్రపురీషేతురాత్రోచ్ఛేదీకాముఖః ॥
 ౪౫ ॥ పవిత్రముపవీతంచదక్షిణశ్రవణద్విజాః । మలమూత్రపరిత్యాగే
 కుర్యాన్నియతమానసః ॥ ౪౬ ॥ దభాస్థానవిశేషేషుపవిత్రత్వంప్రమా
 తిహి । చక్రంప్రచ్ఛన్నమన్యచ్ఛబాహుమూలేతుధారితం ॥ ౪౭ ॥ ఛా
 యాయామంధకారేచరాత్రావహనివాద్విజాః । యథాసుఖముఖఃకు
 ర్యాత్ప్రాణబాధాభయేషుచ ॥ ౪౮ ॥ గృహీత్వాజలపాత్రంశునిష్ఠా
 త్రంకురుతయది తజ్జలమ్మూత్రపద్యశంపీత్యాచాంద్రాయణంచరేత్ ॥
 ౪౯ ॥ మలమూత్రంత్యజేద్విప్రోఽకృత్యాకణఽచసూత్రకం । మలప
 త్రత్పరిత్యజ్యనవసూత్రధరోభవేత్ ॥ ౫౦ ॥ ఉత్త్రాశ్చకులసీకంజమాలే
 వైష్ణవసత్తమః । మలమూత్రపరిత్యాగంనైత్త్వికంతుసమాచరేత్ ॥
 ౫౧ ॥ సూత్రకేప్రతకార్యేచత్రేలాభ్యంగేచభోజనః । శయనతులసీమా
 లామధ్యత్రేవనమాచరేత్ ॥ ౫౨ ॥ గృహీతలింగమన్యత్రమృద్భిర
 భ్యుద్భృతైజాతైః । గంధలేపయ్యకరంనిత్యంశౌచమథాచరేత్ ॥

౫౩ । యస్మిన్ దేశే తు యత్తోయం యాచయతే సమృత్తికా । సైవ
తత్ర ప్రకస్తాస్యాస్త్రయాశౌచం విధీయతే ॥ ౫౪ ॥ తీర్థశౌచం న కుర్వీత న
తత్తోద్ధృతవారిణా । రత్ని మాత్రం జలం త్యక్తా వ్యకుర్యాచ్చౌచమనన్ధృ
తైః ॥ ౫౫ ॥ ఆపద్యే తత్సక్తస్యం పాత్రాభావేన నైవదా । పశ్చాత్త
చ్ఛేదయేత్తీర్థం మంత్రైర్జలవిలోడనైః ॥ ౫౬ ॥ విభీతకమితాదేయా
మృన్మాత్రోత్సర్గః కర్మణి । ఆద్రావ మలక మాత్రా వా మూత్రశౌచే
తు మృత్తికా ॥ ౫౭ ॥ ఏకాలింగకరేతి స్రుపాదయోర్మృత్తికాన్వయం ।
మూత్రశౌచం సమాఖ్యాతం శుక్రశౌచం నిబోధత ॥ ౫౮ ॥ మూత్రాన్వ
ద్విగుణం శుక్రే మైథునేతి గుణం భవేత్ । ఎవం శౌచం భవేత్పుంసాం మల
మోక్షే నిబోధత ॥ ౫౯ ॥ తిస్రోఽపాన౯థవా పంచసప్తనేతి ధ్వజేపునః ॥
ఏకం వాఽథ ద్వయం వాస్యాత్కరయోదశ మృత్తికాః ॥ ౬౦ ॥ ం
శేతి ర్వాభవేద్విప్రాః పాదయోస్సప్తసప్తచ । చత్రస్సమృద్ధోదే
యాః కృత్వా తు నఖశోధనం ॥ ౬౧ ॥ ఎతచ్ఛౌచం గృహస్థానాంతథా గుఱు
నివాసినాం । ద్విగుణం స్యాద్వపస్థానాం యతీనాం త్రిగుణం భవేత్ ॥ ౬౨ ॥
స్త్రీశూద్రయోరథః మానం శౌచం నిశితథాస్త్వతం । పాదశౌచం పథి
భవేదేషశౌచవినిశ్చయః ॥ ౬౩ ॥ ధారయాచనకర్తవ్యం శౌచం శుద్ధిమభీ
షునా । చుళకేనైవకర్తవ్యహస్తశుద్ధిర్విధానతః ॥ ౬౪ ॥ మూత్రో
త్సర్గం ద్విజః కృత్వా నకుర్యాచ్చౌచమాత్మనః । మాహాత్మతుత్తరాత్రే
ణ జలం పీత్యా శుచిభవేత్ ॥ ౬౫ ॥ భుంజానస్య గుదస్రావైరాయదిస్యా
ద్వాయువేగతః । తతః కృతోపవాసస్తుపంచగవ్యేన శుద్ధ్యతి ॥ ౬౬ ॥
శౌచయత్నస్సదా కార్యోన్వైష్ట్యేన విశేషతః । ఆరాధ్యతేయతో విష్ణుస్సా
క్షాత్తైకల్యభాజనః ॥ ౬౭ ॥ శౌచాచారవిహీనస్య సమస్తాని షులాక్రి
యాః । కైంకర్యార్థం భగవతోదేహ శుద్ధిం సమాచరేత్ ॥ ౬౮ ॥ దేహ
శుద్ధిర్విధాజ్ఞయాస్వభావాచ్చ నిమిత్తతః । స్నానాదాతుస్వభావేన స్ప
ర్శాదాస్యాన్నిమిత్తతా ॥ ౬౯ ॥ పసాశుక్రమస్పృశ్యజ్ఞా మూత్రవిట్క
ణా విఘ్నభాః । స్నేహ్యశుకదూషికాస్వేదోద్వాదశ్చైతన్యణాప్తలాః ॥

౬౦ ॥ తేషాంచాథవిశుద్ధ్యభావంన్నానమ్మగ్ధోమయాంభసా । మంత్రై
 స్త్రీఘోదకైః పుర్యాత్ప్రత్యహంభగవత్పరః ॥ ౬౦ ॥ తీర్థాదాన్నానశు
 ద్ధ్యభావం గత్వాచాదావిశోధ్యచ । వల్మీకాశ్వత్థవారాహఖాతాదామృ
 త్యమృత్రికాం ॥ ౬౧ ॥ మృదమాదాయమూలేనగాయత్ర్యాప్రోక్ష్యసా
 ధకః । ద్విధాకృత్యసరిత్రీరేభాగైకంతునిధాయచ ॥ ౬౩ ॥ భాగైకేన
 శరీరస్యశుద్ధింకుర్యాద్ద్విచక్షణః । మలన్నానమిదంప్రోక్షం ప్రాణాయామ
 త్రయంచరేత్ ॥ ౬౪ ॥ ధ్యాత్వాశ్రియానమాసీనంభూమిస్థంభాగమాహ
 రేత్ । తంవిభజ్యత్రీధామంత్రశుద్ధిమిచ్ఛానదైహికీం ॥ ౬౫ ॥ మణిబం
 థపాణితలేచాంగుళీషునివేశయేత్ । తలస్థభాగంసంప్రోక్ష్యమూలేస్తే
 వాభిమంత్ర్యచ ॥ ౬౬ ॥ అస్త్రీమంత్రేణదిగ్బంధమాచరణభ్రామ్యచాత
 త్మేత్ । అంగుళీస్థనభాగనకల్యణస్తాద్ద్విలేపయేత్ ॥ ౬౭ ॥ మణిబంధస్థ
 భాగనమృదయాదూర్ధ్వముల్లిఖేత్ । తోయతీర్థంప్రకల్ప్యగ్రస్తాన్న
 యాద్దేవమనుస్తరణ ॥ ౬౮ ॥ స్నానాంగభూతాసంతుద్ధినిత్యాన్వాభా
 వికీమతా । మనుష్యాస్థివసాంవిష్టామారణవంఘ్రాత్రరేతసీ ॥ ౬౯ ॥ అ
 జీర్ణంశోణితంచాపిపరస్యయదిసంస్పృశేత్ । స్నాత్వాప్రమృజ్యచేతా
 దీనాచమ్యసశుచిభవేత్ ॥ ౭౦ ॥ తాన్యేవస్వానిసంస్పృశ్యపునస్సాన్య
 త్పరిమాజ్జనం । అసంస్కృతంద్విజంస్పృష్ట్యావిష్టునిందాపరాయణం ॥
 ౭౧ ॥ సామండినంవికర్తృస్థంసవాసాజలమావిశేత్ । జ్ఞానాదజ్ఞానతోవా
 పివిష్టువేషవివజ్జితం ॥ ౭౨ ॥ బ్రాహ్మణంపతితంస్పృష్ట్యానమాసంశౌచ
 మాచరేత్ । ఆనైష్ఠ్యసస్యసంస్పృశోభాషణంపక్షిభోజనం ॥ ౭౩ ॥ అ
 ఘోగతింనయత్యేవతస్మాత్తంపరివజ్జయేత్ । చరణమృతసానేవవిష్టు
 నామానుకీర్తనాత్ ॥ ౭౪ ॥ శ్రీనైష్ఠ్యవాంఘ్రిసంస్పృశాదాత్మనశ్శుద్ధి
 మాచరేత్ । అపవిత్రఃపవిత్రోవాసర్వావస్థాంగతోఽపివా ॥ ౭౫ ॥
 సంస్తరణపుంశరీకాక్షంసద్యశ్శుద్ధిమవాప్నుయాత్ । అతోభాగవతం
 తీర్థంతీర్థంభగవతోఽపిహి ॥ ౭౬ ॥ సమంపశ్యేత్తుమతిమార్గశుద్ధికా
 మోవిశేషతః । వైష్ణవస్యతువిప్రస్యశంఖచక్రాంకధారిణః ॥ ౭౭ ॥

పాదోదకంచనిర్మాల్యంనిషేవ్యశుచితాంవ్రజేత్ | స్నానశుద్ధిభవేద
 వ్యయదాపాదోదకంస్వక || ౧౮ || విప్రస్యవిష్టుభక్తస్యయస్సేహాదేవ
 ధారయేత్ | ఎవంశుద్ధివిధాయాచామృదామంత్రైశ్చవైష్ణవైః || ౧౯ ||
 శ్రీశాచనాంగభూతంచస్నానంకుర్యాత్సరిజ్జల | స్వశాఖోక్తవిధానేకు
 శానాదాయవారిశా || ౨౦ || స్పృత్యాభగవతోరూపమాత్మనోదాస
 రూపతాం | ప్రాతరుత్థాయయోవిప్రోవైష్ణవస్నానమాచరేత్ || ౨౧ ||
 సర్వపాపవిన్ముక్త్యుమాతివిష్ణోఃపరంపదం | అస్నాత్వానాచరేత్కార్యంజ
 పహూమాదికించన || ౨౨ || క్లిద్యంతిహినుషుమ్నాదీనీంద్రియాణి
 క్షురంతిహి | దంతభావనికంకర్కస్నానాత్సూర్యంసమాచరేత్ || ౨౩ ||
 తదకృత్యాతుయస్నానీతితస్యస్నానంతునిష్ఫలం | అవిద్యాస్నానకా
 లేతుయఃకుర్యాద్దంతభావనం || ౨౪ || పాపీయారౌరవంయాతివిష్ణుశా
 పహతోధ్రువం | ఆరాధనభగవతోముఖాత్పూరింసముత్సృజ || ౨౫ ||
 దాసఃకిల్బిషమాప్నోతిపతికూలమథాచరణ | ప్రత్యుశ్యపాదాహస్తాచ
 ముఖంచసుసమాహితః || ౨౬ || దక్షిణంబాహుముద్ధృత్యకృత్యాజాన్వంత
 రాతతః | తిక్తంకషాయంచతథాకటుకంకంటకాన్వితం || ౨౭ || క్షీరిణో
 వృక్షగుల్మాదైభణంజయేద్దంతభావనం | ద్యావశాంగుళమానంస్యాద్వి
 ప్రాణాండంతభావనం || ౨౮ || క్షత్రవిటూప్రజాతీనాంనవషట్పతురం
 గుళం | చతురంగుళమానంస్యాన్నారీణాండంతభావనం || ౨౯ || నైర్య
 త్యాంనిక్షిపేత్కాష్ఠంధంతోష్లేఖంవిధాయచ | ఇష్టకాలోష్టపాషాడైన
 ఘ్నేరంగుళిభిస్తథా || ౩౦ || ముక్తాచానామికాంగుష్ఠేవజయేద్దంత
 భావనం | దక్షిణాభిముఖోనాద్యాన్మీలంధవకదంబకం || ౩౧ || తిందు
 శంకుదబంధూకమోచాకాన్నుహిజంబుకం | కార్యంనదంతకాష్ఠంచ
 శ్రీకామస్సతతంత్యజేత్ || ౩౨ || నాదండంనత్వచాహీనంనాప్రతస్తత
 రూద్యనం | స్నుహికింశుకశ్యామాకశాల్మీరీనింబగుల్మలూక || ౩౩ ||
 శరంజకోవిదారాంశ్చవజయేద్దంతభావనం | శ్లెష్మాతకశమీపీలుపిష్టలం
 తిలకంతథా || ౩౪ || శిగ్రునిగుణండిల్వక్పారకరవీరశిరీషకం | బదరీ

చైవచించాంచవేణుపాలాశశింశుపం || ౧౦౫ || వజ్రయేత్తుశకాశౌచ
 మాలతీమపిస్తేష్టవః | కుశకాశపలాశాంశ్చశింశుపాంయస్తుభక్షయేత్ ||
 ౧౦౬ || తావద్భవతిచండాలోయావద్దంగాంసవశ్యతి | పాలాశమాసనం
 యానందంతకాష్ఠంచపాదుకే || ౧౦౭ || వజ్రయేత్తుప్రయత్నేనశమీమశ్వ
 త్థమేవచ | పూతిగంధామ్లమధురంసచ్చిద్రందంతథావనం || ౧౦౮ || అ
 జ్ఞాతపూర్వంపత్రాధ్యంయుగ్మపణాంతువజ్రయేత్ | సకామైఃకామ
 నాయోగాదకామైర్విధ్యతానిహి || ౧౦౯ || వజ్ర్యాస్యపిద్విజశ్రేష్ఠా
 విచిత్ర్యానిమనీషిభిః | అపామార్గాఃప్రశస్తోయందంతథావనశర్మణి ||
 ౧౧౦ || తదభావేతుశస్త్రానికాష్ఠానిద్విజనత్తమాః | కుశకాశపలాశంచ
 గ్రుశింశుపకానిచ || ౧౧౧ || వజ్రయేదంగుళించాపిదంతశుద్ధాదినూ
 దయం | అంగారవాలుకాపణత్యణవస్త్రీనఖాదిభిః || ౧౧౨ || సకు
 ర్యాదంతకాష్ఠంచనైష్టపైదూషితేదిన | శ్రాద్ధాహేజన్మదివసేవ్రతే
 చైప్రాపవాసకే || ౧౧౩ || ద్వాదశశ్యాంరవివారేచచంద్రనాశేచవజ్ర
 యేత్ | సందాసుచనవమ్యాంచద్వాదశశ్యాంభామవాసరే || ౧౧౪ ||
 దంతకాష్ఠంసకుక్షీతచామాయాంతువిశేషతః | కాష్ఠాభావదినశుద్ధింకు
 ర్యాత్పణాదిభిర్ద్విజః || ౧౧౫ || జిహ్వాస్థిశ్చక్తుకర్తవ్యఃకాష్ఠేనా
 పిసదైవహి | అలాభేదంతకాష్ఠానాంనిషిద్ధాయాంతిభౌతథా || ౧౧౬ ||
 అపాంద్వాదశగండుఃపైర్విదధ్యాద్దంతథావనం | ప్రత్యౌశ్యభక్షయే
 త్కాష్ఠంప్రత్యౌశ్యేనవిసజ్రయేత్ || ౧౧౭ || మంత్రేణైవతరోగ్రా
 హ్యాందంతకాష్ఠంవిపశ్చితా | ఆయుర్బలంయశోవచఃప్రజాఃపశువ
 మానిచ || ౧౧౮ || బ్రహ్మపజ్ఞాంచమేధాంచత్వంనోదేహివనస్పతే |
 పతితాంత్యజసామండిదేవాజీవరజస్వలాః || ౧౧౯ || భిషక్పాలకిచండా
 లాన్మపశ్యేద్దంతథావన | హరినిందారతోనిత్యంశంఖచక్రవిదూషకః ||
 ౧౨౦ || జలంచదంతకాష్ఠంచతప్తత్తంనైవనంస్సృశేత్ | భగవత్సన్ని
 భాకృత్యాదంతకాష్ఠంతునైష్టవః || ౧౨౧ || ప్రసాదబుద్ధ్యాగృహ్ణీయా
 న్నస్వాతంత్ర్యేణనైష్టవః | దంతావిశోధ్యమతిమార్గస్యగురుచింత్య

చేతనా ॥ ౧౨౨ ॥ సవవిత్రోవిశేద్యురిస్సానార్థంసాధకోత్తమః । కుశైః
 పూతంభవేత్సానసమభావెకాశఉచ్యతే ॥ ౧౨౩ ॥ దూర్వాయవప్రహీ
 భిర్వాశులసీపల్లవైస్తథా । యావద్భగవతఃపాదపూతాతులసికాభవేత్ ॥
 ౧౨౪ ॥ తావదనైస్త్రిప్రకర్తవ్యంసానంసానపరేద్విజ్ఞైః । కుశాదీ
 నామభావేతుక్రమాత్కాశాదయోమతాః ॥ ౧౨౫ ॥ కుశావసనమా
 భ్యాతాముభ్యాస్సాన్నాదికర్మణి । సతథాతులసీజ్ఞేయాగదభావేనమా
 మతాః ॥ ౧౨౬ ॥ నన్నానాదిక్రియాకార్యాతులసీదళవజ్జతా । విష్ణోఃప్ర
 సాదజననీసాక్షాత్తులసికామతా ॥ ౧౨౭ ॥ సతథామలూదీనికమలావాద్వి
 జాతయః । అనాకారితవాయంతులసీకాననేహరిః ॥ ౧౨౮ ॥ నిత్యంనివస
 తేవిప్రాలశుచావపిభూతలే । నయత్రతులసీశాఖాశుష్కంవాతులసీదళం ॥
 ౧౨౯ ॥ విప్రాణామపితత్స్థానమాసురంపరికీర్తితం । తులసీవిలపచ్ఛా
 యామాశ్రిత్యయజతేహరిం ॥ ౧౩౦ ॥ తస్యపుణ్యస్యమాహాత్మ్యంనా
 హంవక్తుమలప్స్తనాక్ ॥ తులసీమూలమృత్స్నేయంమహాపాతకనాశినీ ॥
 ౧౩౧ ॥ యాముష్యహస్త్యతోఽరణ్యముచ్యతేయమశాసనాత్ । సతథా
 గోమయైశ్శుద్ధిఃప్రాశితైర్గవ్యవంచకైః ॥ ౧౩౨ ॥ యథాతులసికామూ
 లమృత్సాన్యాంశుచితాద్విజాః । ఊర్ధ్వపుండ్రాదిభిర్దేహేద్భతం
 చేత్తులసీరజః ॥ ౧౩౩ ॥ ముచ్యతేభవపాశేనపాదతీర్థస్థుతంయది । ద్విజాతి
 భిస్సదాసేవ్యాతులసీవిష్ణువల్లభా ॥ ౧౩౪ ॥ సాలగ్రామశిలాపూజాయాంవి
 నానైవజాయతే । తస్మాదస్తుసదాధార్యాస్సానకాలేవిశేషతః ॥ ౧౩౫ ॥
 తులసీమృత్తికారేపమాజ్ఞానతులసీదళం । కుశాస్తునాభసాశ్శ్చిష్టా
 యాతయామానతేమతాః ॥ ౧౩౬ ॥ నియోజ్యాస్తేనమస్తేషుకర్మస్వబ్ధం
 తమేవచమాసేనభస్యమాయాంతుకృతోదభోచ్చయస్తయః ॥ ౧౩౭ ॥
 అయాతయామస్సజ్ఞేయాయావదబ్దంభవేత్పునః । శుచిభూత్యశుచౌ
 దేశేస్థిత్యాపూర్వోత్తరాముఖః ॥ ౧౩౮ ॥ ఓంకారేణైవమంత్రేణకుశా
 స్పృష్ట్యాద్విజోత్తమః । విరించినాసహూత్పన్నపరమేష్ఠినిసగజ ॥
 ౧౩౯ ॥ దహస్వసర్వపాపానిదభస్వస్తికరోభవ । హుమస్త్రాయఫడి

త్వాభూమేదర్భానమునధరేత్ ॥౧౮౦॥ తైరేవసర్వంకుర్వీతవిప్రో
మంత్రేస్తేష్టనం । యావత్తీర్థంభవేద్యత్రతాపదన్యత్రవారిణి ॥౧౮౧॥
సన్నామూదమలప్రజ్ఞాత్యజ్ఞేయంమామకీర్విహః । స్నాతుంసంచంతితం
తీర్థంసర్వేపితృదివౌకసః ॥౧౮౨॥ యాంశిపూర్వంస్నాత్తృదత్రతోయగ్ర
హంబలిప్సయాతతోఽన్యద్యద్యసాగచ్ఛేన్నిరాశాస్తేకసంతిహి ॥౧౮౩॥
దేవభాతసవీప్రోతస్సరస్సుస్నానమాచరేత్ । తస్యస్యేచ్ఛ్యపితిర్థేషు
స్నామూర్హదజతేహరేః ॥ ౧౮౪॥ సన్నాతస్సర్వతీర్థేషుసర్వయజ్ఞేషుదీ
క్షితః । సాలగ్రామగిలాతోయేయోభిషేకంసమాచరేత్ ॥౧౮౫॥ స్నా
తస్యాపినసంశుద్ధిస్సర్వతీర్థేషుభూసురాః । వినాపాదోదకంవిష్టాస్తేష్ట
వస్యవిశేషతః॥౧౮౬॥ అన్యతీర్థంభవతువామాస్తువాత్రూయతాంవచః
మహాభాగవతేర్థార్కస్సానెపాదోదకంహరేః ॥ ౧౮౭॥ సంకులేతీర్థ
భాతస్యసన్నాయాద్ధుప్తసంకులే । దభాహీనోఽన్యచిత్తస్తనగ్నోన
శిఖాంవినా॥౧౮౮॥ ఆస్తేష్టనేషుపశ్యశ్శుశాక్తకాపాలికేషుచసన్నాయా
న్నానయేర్నిరంపూజాయేన్వైష్టప్రాజనః॥౧౮౯॥ యావన్నదుప్తసంఘాతో
నానాదేవనిషేషః॥౨౦॥ తస్యేన్ద్రానదేవాయంస్నాయాద్వాసోద్వయేనవా
౧౯౦॥ సంశోధ్యవైష్టవైర్మంత్రేజ్జలేష్వావాహ్యకేకేవం । పూతం
విభావ్యచక్రేణస్నాయాదనవలోకయా ॥౧౯౧॥ శ్రీవిష్ణుచరణాంభోజ
స్రవణపీఠామధారయా । స్థావితంతీర్థచానీయంవిచింత్యస్నానమాచరేత్ ॥
౧౯౨॥ తత్రేవవిశణితోయంకీకటవ్యపిపుత్రకా । యత్రనాథాయణా
యేతినమసాప్రోచ్ఛరేత్ప్రసం ॥౧౯౩॥ మ్లేచ్ఛదేశేఽశుచౌస్థానఖరమా
జ్జాలదూషితేఽక్షిలేఽన్వైష్టవైర్వాపినామ్నాశుద్ధిఃప్రకీర్తితా॥౧౯౪॥
పంచనాసస్త్రాపిండాస్నాయాదుద్ధృత్యవారిణి । యేనాంబుకృద్ధు
మృతాంతైస్సానకర్తానలివ్యతే ॥ ౧౯౫॥ రవిసంక్రాంతివారేషు
గ్రహశేషశతయేప్రతేషుచైవవక్ష్యేషుసన్నాయాదుష్టవారిణా॥౧౯౬॥
సన్నాయాచ్ఛాద్రహస్తేనమద్యమాంసనిషేవిణా । ఆహృతైరేకహ
స్తేనచోద్ధృతైర్బ్రాహ్మణైరపి ॥ ౧౯౭॥ నాభిమాత్రేజతేగర్వాచా

స్రౌతారక్యసర్వతః । ప్రాణనాయమ్యసంచింత్యతీర్థానిరవిమండల ॥
 ౧౨౪ ॥ జలేషట్కణముల్లిఖ్యబీకన్తుఁడేనిచింత్యచ । అష్టవత్రంబహి
 స్తస్యపంకజంకేసోజ్జ్వలం ॥౧౨౫॥ విచింత్యాధారమారభ్యపీఠదేవ
 నుత్తమా ॥ స్వేష్టదేవంక్రియాసార్థమూహ్యవిమలేజల ॥౧౨౬॥
 మానసైరుపచారైస్తుసంపూజ్యపురుషోత్తమం । జలేసంచిత్యతేజో
 హ్యంతరీకృత్యముద్రయా ॥౧౨౭॥ అభిమంత్ర్యజలంవిష్టుగాయత్ర్యా
 ప్రణవేనచ । అపొలస్మానితిస్తృత్యాదిదంవిష్టురితిద్విజాః ॥౧౨౮॥ శ్రీ
 సూక్తంవిష్టుసూక్తంచమూలవిద్యాప్రయోజ్యచ । సంప్రోక్త్యతులసీ
 యుక్తమ్ముద్రయాకుంభసంజ్ఞయా ॥౧౨౯॥ స్మరణగురుపదాంభోజమం
 భసిన్నానమాచరేత్ । ప్రవాహేఽభిముఖంస్నానంబ్రహ్మసూర్యముఖం
 చరేత్ ॥ ౧౩౦ ॥ స్నాత్వాఽఽచాంతోవారిమధ్యేత్రిపతెదఘమ
 వణం । స్నానాంతవణంకృత్యాసంధ్యాంకుర్యాద్విధానతః ॥౧౩౧॥
 జలెజలేనపుండ్రాణికృత్యాద్వాదశసంఖ్యయా । శిఖామబధ్యమూలెన
 గాయత్ర్యాహూనమక్రితః ॥౧౩౨॥ ఓమ్లమ్కేశవాయనమఃప్రోచ్యత
 థానారాయణాయచ । మాధవాయనమశ్చైవమచామేత్సర్వకర్మణి
 ౧౩౩ ॥ గోవిందాయనమస్తస్వద్విష్ణవేచనమోవదత్ । కపోలయోద్వజ్
 యోశ్చైవవిదధ్యాత్సరిమజ్జనం ॥౧౩౪॥ మధుసూదనాయనమోవ
 దంస్త్రీవిక్రమాయచ । ఓష్ఠయోస్సర్వశానంకుర్యాద్వామనశ్రీధరాత
 థా ॥౧౩౫॥ జేతౌనమోంతేతారాద్యతాభ్యాంపవ్తజయేత్తథా
 హృషీకేశేనకరయోఃపన్ననాభేనపాదయోః ॥౧౩౬॥ జలెనస్పర్శేనకృ
 త్యామూర్ఖిదామోదరాయచ । మాజయేత్కుశవారిభ్యామెభిరం
 గానిసంస్పృశేత్ ॥౧౩౭॥ వాసుదేవస్సంకషణఃప్రమ్యమ్నశ్చానిరుద్ధ
 కః । పురుషోత్తమోఽధోక్షశ్చన్మసింహూఽచ్యుతేవవ ॥౧౩౮॥ జ
 వాదణసడిపేంద్రశ్చహరిఃకృష్ణశ్చిమూర్తయః ॥ఆస్యనసిత్వేకమేకమత్క్యో
 థ్యాద్యాచకణాయోః ॥౧౩౯॥ హృదినాభాత్సైకైకకముదరేమస్త
 ౧౪౦ ॥ భువనోద్వావిత్ప్రోహ్నివిధిరావమనేనుతాః ॥౧౪౧॥ అచా

మేత్సర్వకార్యేషుస్నానేదానెనురాచనె । సంస్పృశేభాషణేనసత్సుభు
క్వాప్రీత్యథవర్షణే ॥౧౭౫॥ రేతోమూత్రశక్యన్మౌఘైహ్యథోవాయు
విమోక్షణే । పరిశ్రమేనృతేహసఉచ్చిష్టజవసంగమే ॥౧౭౬॥ ఉచ్చిష్ట
స్పృశేనైవేధ్యదశేనచాశ్రుపాతనా । రక్తకేశమలస్పృశేజ్యంభాయాం
స్పష్పదశేన ॥౧౭౭॥ ఛీకాస్తీవసంక్రోధేహ్యచామెచ్చుద్ధికామ్యయా॥
ఉపక్రిమోవసంహారేకమణోసివిబంధన ॥౧౭౮॥ కేశవాదిభిరాచమ్య
సద్యశుద్ధిమవాప్నుయాత్ । అకృత్వానైవచమనంవిప్రోనకర్తృఫలభా
గ్భవేత్ ॥ ౧౭౯ ॥ యథాభిషేకజాశుద్ధిబహిరేవప్రజాయతే । మం
త్రప్రాణైస్తద్వదాచామేహ్యంతరాశుచిః ॥౧౮౦॥ ప్రాణాయామంత
రేకుర్యాన్మూలెనప్రణవేనవా । నారాయణంస్మరణదేవమఘమషణ
ణమాచరేత్ ॥ ౧౮౧ ॥ శిఖాన్మూలేనసంబధ్యస్వశాఖోక్తవిధానతః
సంస్థాంకృత్వాహరింధ్యాత్వాసూర్యమండలమధ్యగం ॥౧౮౨॥ సూర్య
మండలమధ్యస్థమరవిందకృతాననం । పీనాయతచతుర్భాహుముత్పల
ప్రజమచ్యుతం ॥౧౮౩॥ దరారిగదయోపేతముత్ఫుల్లకరపంకజం । శ్రీనికే
తంత్రియంతద్వదనవద్యకుచింస్మరేత్ ॥౧౮౪॥ గాయత్రిహరినంస్నాతో
నస్తేద్యదికేశవం । నలభేత్కర్మసంసిద్ధియేనయాతిహరేఃపదం ॥౧౮౫॥
అనహఃకృతశోచోపినానారాయణస్త్పృతిం । తస్మాత్సర్వత్రసంయో
జ్యంభగవత్స్మరణంసదా ॥౧౮౬॥ యథాతిదూరమాఖ్యాతంకర్తృజ్ఞాన
వివర్జితం । తథానీతిదూరమపున్యక్తంవినావిష్ణుస్త్పృతింద్విజాః ॥౧౮౭॥
గాయత్రిహరినంస్నాతః ప్రణవైనిర్వర్తీకృతః । విష్ణుస్మరణసంసక్తో
నైహ్యహాస్సర్వేషుకర్తృసు ॥౧౮౮॥ ప్రజపేద్విష్ణుదేవత్యాంగాయత్రిం
వేదమాతరం । అస్తాక్షరేణమూలెనబ్రాహ్మణశ్శుద్ధికామ్యయా ॥౧౮౯॥
మునయహుః । సవితాదేవతాదైవ్యాగాయత్ర్యాశ్శూక్రియతేపితః ।
కథంసావిష్ణుదైవత్యానంతయంసఃపరాణుద ॥౧౯౦॥ శ్రీబ్రహ్మవాచః
ఆదిత్యేపురుషాయోసాహరిరేవేతినిశ్చితం । ఆదిత్యస్యశరీరత్వాదభే
దం శ్రుతిరుజ్జగా ॥ ౧౯౧ ॥ సవితృనామహోవిష్ణుస్సవిత్సహోవిచార్యతాం

సవితాదేవతాతేనగాయత్ర్యాభ్యాప్యతేబుధైః || ౧౯౨ || సస్వతంత్రత
యాదేవైగాయత్ర్యాస్సవితామతః | నారాయణాదేవసర్వముత్సృజం
శ్రుతిసంజ్ఞకా || ౧౯౩ || తస్మాన్నారాయణస్వామియత్కించద్వ్యక్తతేజగత్ |
అతోనారాయణవరంజ్ఞానంకర్మతపశ్శుభ్రితః || ౧౯౪ || సూర్యోద్రా
గ్నీన్విధింసోమంబుద్రంవాయుంక్షీతింజలం || వాసుదేవాత్మకాన్యాహుః
క్షేత్రంక్షేత్రజ్ఞమేవ || ౧౯౫ || విభూతయోహరైశ్చైతాభద్రవీర
తయాస్థితాః | తదభేదతయోపాస్యాముముక్షుభిరహనిశం || ౧౯౬ ||
శంఖచక్రగదోపేతఃకిరీటీకుంభవీరభా | సూర్యమండలమధ్యస్థస్సూర్యా
భేదేనచింత్యతే || ౧౯౭ || ధీనాంప్రవర్తకత్వంహిసాక్షాన్నాన్యత్రయుజ్య
తే | యత్ప్రసీతివాక్యేనహరిరాత్మతయామతః || ౧౯౮ || గాయత్ర్యై
శేషభూతానామాదిత్యశ్చక్షురుత్తమం | ఇతి వీరతయావిష్టారాదిత్యః
ప్రతిపద్యతే || ౧౯౯ || యోయోయాంయాంతనంభక్తశ్రద్ధయా
చితుమహతి | తస్యతస్యచలాంక్రద్ధాంతామేవవిదధాత్మజః ||
౨౦౦ || సతయాశ్రద్ధయాయుక్తస్సూర్యాధనమీహతే | లభతేచతతః
కామార్హహరిశావిహితాహితా || ౨౦౧ || అంతనత్తుఫలంతేమాంత
ద్భవత్యల్పమేధసాం | దేవార్దేవయజ్ఞోయాంతిభక్తాయాంతిహర్షే
రిం || ౨౦౨ || అన్యక్తంసర్వభూతస్థనూత్తాంతమబుద్ధయః | పరంనైవా
భిజానంతిశరీరేష్వాత్మమానిసః || ౨౦౩ || అతోనాత్మానమాత్మస్థంసత్యసం
కల్పనుమ్యతం | నిత్యానందగుణోపేతంసన్న్యజ్ఞమవధింహరిం || ౨౦౪ || ప్రా
ప్యంభోగ్యంపరంబ్రహ్మప్రాపునంతికదాచన | తస్మాన్నిత్యవదాకాంక్షీ
గాయత్రీంవిష్ణుదేవతాం || ౨౦౫ || ఆరాధయతినస్వత్రవిధిరేషద్విజాతయః ||
వ్యాసోధగవానేషవ్యాప్యంసంస్వించరాచరం || ౨౦౬ || సతదక్షివి
నాత్పాద్యాదునుదేవెనకించన | బ్రహ్మశక్తశ్చసప్తశ్చగణకోభాస్కరస్త
థా || ౨౦౭ || విచింత్యావాసుదేవస్యతనుభూతావిభూతయః | చతుర్భు
జాశ్శంఖచక్రగదాజలజఘానిణః || ౨౦౮ || నాన్యందేవంసమస్కుర్యాత్తత్పు
రీరతయావినా | సృశక్త్యైవాదకయంతోవామామకాస్తేప్రక్షీప్తాః

౨౦౮ । హ రెఃపీతాహ రేదా సాహరిశేషాద్విహతయః । స్పృశక్కుతాః
కథంభూతాఉపాస్యాముక్తిమిచ్ఛతాం ॥ ౨౦౯ ॥ కైంకర్యంవాసు
దేవస్యముక్తి మిచ్ఛంతితత్పదే । కథంత్రేఽథరేనేవ్యాస్తదీయత్వమ
లింవినా ॥ ౨౧౦ ॥

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్భిష్మసంహితాయాం తృతీయపాదే
సదాచారనిరూపణం నామసప్తమోఽధ్యాయః॥

బ్రహ్మవాచ । బ్రహ్మనాదస్సమభవత్పురావై మునయోన
ను । విస్తృతఃకిమిదాసేంతంసంక్షేపాత్ప్రసదామివః ॥౧॥ మునిఃకపాలా
శఃప్రచ్ఛిన్నాక్షాన్లక్ష్మ్యహామునిం । ఆత్మశబ్దస్సమాదిప్తఃక్షేత్రక్షే
త్రజ్ఞయోఽపి ॥౨॥ బ్రహ్మశబ్దస్సమాఖ్యాతఃక్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోరపి । స
ర్వాంతరత్వయస్సాత్మాదవరోక్షఃప్రకీర్తితః ॥ ౩ ॥ తమాచక్ష్యనుహ
భాగప్రాప్యభోగ్యతయాస్థితం । ఉపాస్యభూతింస్వేషామాత్మానంఽర
మేశ్వరం ॥ ౪ ॥ యాజ్ఞనల్క్యఉవాచ । క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోరాత్మప
రిమాత్మాప్రకీర్తితః । శోకమోహాదరామృత్యుదేహాధర్మావతీత్యయః ॥
౫॥ ఎత్తేస్సంస్మృప్తమాత్మానంక్షేత్రజ్ఞంచావ్యతీత్యయః॥సంఘోతోనవినా
యేనక్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోర్హనాక్ ॥ ౬ ॥ విదిత్వాచైవమాత్మానంబ్రా
హ్మణాస్సాన్వంతరస్థితం । పుత్రవిత్తేషణైహిత్యాతథాలోకేషణామపి॥
౭॥ యదర్థంసకలంహితవృత్తౌత్వైవస్యప్రయోజనం । అనన్యసాధనం
శృత్వాభిక్షార్థంచచరంతిహి ॥ ౮ ॥ ప్రేర్యమాత్మానమాజ్ఞాయప్రేరకం
పునఃపంచరం । నిర్విద్యసర్వతస్సన్యచోపాసాంచక్రిరేద్విజాః ॥౯॥ చా
క్రాయణఉషస్తప్తంభూయఃప్రచ్ఛిన్నాదరం । యాజ్ఞనల్క్యహా
త్మానముపాసార్థమకల్మషం ॥౧౦॥ బ్రహ్మబ్రహ్మపరోక్షంయత్సా
త్మాత్పరాత్మసంస్థితం । కతమస్సంతరాత్మతినమాచక్ష్యయథాతథం॥
౧౧॥ యాజ్ఞనల్క్యఉవాచ । యఃప్రమోజకమాపేణసర్వంసర్వత్ర
జాయతే । తత్సాత్మాదవరోక్షంహికారీరాత్మాసాధకః ॥౧౨॥ యో
ఽపానితిహ్యపానేనన్యానన్వ్యానితిహ్యపి ఉదాననోదానితిచసమానన

సమానితి || ౧౩ || సతతాహ్వంతరస్సాక్షాద్భ్రాహ్మసర్వత్రసంస్థితం ।
 సవసర్వనామాసాదృష్టిశ్రవణచేతసాం || ౧౪ || ద్రష్టాశ్రోతాచేతయి
 తాసతంసశ్యతిశ్చస ॥ అతోద్రష్టాహ్యదృష్టోయమశ్రుతశ్చశృణోతిహి ॥
 ౧౫ || అవిజ్ఞాతోహివిజ్ఞాతాహ్యమతోమనుజేమునె । చిదచిద్భూతసం
 ఘస్థంసర్వేషాం సహికారణం || ౧౬ || ఏవంశ్రుత్వాంతరగతంభగవం
 తమ్ముసీశ్వరాఃసందిహానాఃపునస్తత్రహ్యపృచ్ఛన్తునిపుంగవం || ౧౭ ||
 యాజ్ఞవల్క్యమ్మహాప్రాజ్ఞమాత్మతత్త్వబుభుత్సవః । కార్యజాతమిదం
 సర్వంనైకరూపంకదాచస || ౧౮ || పరిణామకృతానేకవిచిత్రావస్థయా
 స్థితం । ఓతంప్రోతమిదంకస్మిన్పటవత్పరినిస్థితం || ౧౯ || ఇతివిజ్ఞాతు
 కామాహిగాగీఽవాచక్షువీపునః । పప్రచ్ఛకస్మిన్సంప్రోతమోతమేత
 చ్చరాచరు || ౨౦ || తామాహభగవాన్వాయాప్రాతంవాయుశ్చకుత్రహి ।
 ఆకాశేసచకస్మిన్హిఅంతరిక్షేనిశామయ || ౨౧ || కుత్రాంతరిక్షంద్యో
 లోకేద్యోలోకఃకుత్రసత్తమ । ఆదిత్యలోకకుత్రాయంచంద్రలోకేచకు
 త్రసః || ౨౨ || నక్షత్రలోకకస్మిన్సదేవలోకేచకుత్రసః । గంధర్వలోక
 సోమ్యస్తికస్మిన్లోకేప్రజాపతేః || ౨౩ || లోకఃప్రజాపతేగాగీఽబ్రహ్మ
 లోకేప్రతిస్థితః । సచకుత్రేతిమాగాగీఽహ్యతిప్రశ్నంప్రయోజయ ।
 ౨౪ || బ్రహ్మణ్యవాఖిలాధారేహ్యాయంత్రోతమిదంజగత్ । తంతుప్సి
 వపటోగాగీతస్సాదేవహోమతః || ౨౫ || సద్రూపేణ్ధితస్యాస్యహ్య
 పాదాసతయాహరిః । నిర్విశేషతయాస్వస్థిస్థితంవిశ్వమశేషతః || ౨౬ ||
 పటవద్వాక్యకరోత్యేతన్నామరూపవిభాగవత్ । హర్యగ్నిసతయాచాస్యస్థి
 తినియమనంతథా || ౨౭ || తస్మాజ్జిజ్ఞాస్యఏవాయముపాస్యస్సర్వధాఽ
 స్యసః । సూత్రభూతోఽయమైవైకస్తథాఽంతర్యామిరూపతః || ౨౮ ||
 స్థితస్సర్వత్రమునయోహరిరేవనసంశయః । ప్రవిశ్యాంతర్యమయశిసర్వ
 భూతానిసర్వతః || ౨౯ || స్వవ్యాప్త్యైవైరవిజ్ఞాతశ్శరీరైశ్చిదచిద్విధైః ।
 ఉద్దాలకోయాజ్ఞవల్క్యమృచ్ఛత్సూత్రమంతికం || ౩౦ || తమంతర్యా
 మిణంబ్రూహియాజ్ఞవల్క్యేత్యువాచసః । శ్రుతంవేదసమాహాత్మ్యంక

బంధాత్కాప్యసద్మని ॥ ౩౧ ॥ సబ్రహ్మదేవదేవాత్మయజ్ఞవిత్సాన్య
 చ్ఛృణోతియః । యాజ్ఞవల్క్యస్తతఃప్రాణస్సుత్రముక్తమహామణి ॥
 ౩౨ ॥ భూతానిసర్వాణ్యంగానిప్రాణాదివ్యానిసంతిహి । సచప్రాణోము
 హాభాగాన్సంబద్ధోహ్యంతరాత్మనా ॥ ౩౩ ॥ తమంతర్యామిణంబ్రూహియా
 జ్ఞవల్క్యేత్యువాచసః । అబ్రవీద్వాజ్ఞవల్క్యోపితమంతర్యామిణంద్విజాః ॥
 ౩౪ ॥ పృథివ్యాదిమభూతేషుశరీరేషువ్యవస్థితః । యోవేదతానివైతాని
 తంవిదుస్సన్వనియామకం ॥ ౩౫ ॥ సోఽంతర్యామిహ్యత్మభూతశ్చా
 మృతోఽవ్యక్తనామధృక్ । ఆదిత్యచంద్రాదివిద్యుల్లోకప్రాణేంద్రియే
 షుచ ॥ ౩౬ ॥ వేదయజ్ఞేషుభూతేషుయోఽంతర్యమయతిన్వయం । నై
 సంవిదుశ్శరీరాణియోవేదాత్మతయాస్థితః ॥ ౩౭ ॥ సోఽంతర్యామృత
 శ్చాత్మాపరమాత్మాహరిస్తస్మృతః । యఆత్మనిస్థితోహ్యత్మాశరీరయస్య
 చేతనః ॥ ౩౮ ॥ ఆత్మానైవేదయమసావేదాత్మానంపరోఽమృతః । య
 మయత్యయమాత్మానమంతర్యామితిసస్మృతః ॥ ౩౯ ॥ అదృష్టవ
 ద్రష్టాఽసాశ్రోతాచాశ్రుతఎవసః । అవిజ్ఞాతైవవిజ్ఞాతాద్రష్టాశ్రోతాజ్ఞ
 ఎవచ ॥ ౪౦ ॥ నాన్యస్సాన్వితంత్ర్యహీనత్వాచ్ఛేషత్వాత్తస్యసువ్రతాః ।
 అతోఽన్యదాతంసర్వంహింబుతమేకోహరిస్తన్వయం ॥ ౪౧ ॥ స్వతం
 త్రస్సర్వశేషీతిశ్రుత్వాపణిపారమత్ । ఎవంవినిశ్చయేజాతేసర్వాత్మా
 భగవాన్హరిః ॥ ౪౨ ॥ సంసిద్ధస్సర్వభూతానాముపాస్యస్సద్విభూతిషు
 సవిత్సనామకోదేవఃప్రభామండలసంస్థితః ॥ ౪౩ ॥ పరమాత్మాచశారీ
 రఃక్షేత్రజ్ఞోఽన్యోవిధీయతే । గాయత్రీసూర్యరూపేణభగవంతమహో
 ఽక్షుజం ॥ ౪౪ ॥ ఉపాదిదేశభూతానాంశ్రేయసేబుద్ధిబోధకం । సవిత్సంస్థి
 తోదేవస్సవిత్రాత్మాసనాతనః ॥ ౪౫ ॥ తంధ్యామెమపరంయేనబుద్ధయోనః
 ప్రణాదితాః । యథేంద్రప్రాణాదిశబ్దైనిఽదిష్టేభగవాన్హరి ॥ ౪౬ ॥ త
 థాసవిత్సశబ్దేనసవిత్రాత్మావిధీయతే । ముముక్షుశ్రావిచారైశ్చవంసర్వ
 త్రపరకేశ్వరం ॥ ౪౭ ॥ ఉపాసతేనసందేహఃకర్తవ్యశ్చాస్త్రినాదనాత్ । బ్రా
 హ్మణానాంవిశేషేణగాయత్రీమూలవిద్యయా ॥ ౪౮ ॥ ఉపాస్యభగ

వా విష్ణురుదితేసూర్యమండలై । అష్టాక్షకోమూలవిద్యాప్రణవాద్యో
మనీషిభిః ॥ ౧౯ ॥ నిశ్చితస్సర్వవిద్యానాంమూర్ధస్యపరమోమనుః । అష్టా
క్షరేణసంయుక్తాంగాయత్రీవిన్యసేత్తనా ॥ ౨౦ ॥ సప్తవైష్ణవైష్ణవిప్రీమ
తోనారాయణాత్మకః । వినామూలెనగాయత్రాస్త్రిసప్తవిప్రీశాయతేద్వి
జః ॥ ౨౧ ॥ సప్తనూపనిషద్ధానంగాయత్రాస్త్రిసత్త్వవిద్యవేత్ । అవిజ్ఞా
యమనూస్త్రిసత్త్వంకర్మబంధాయకేవలం ॥ ౨౨ ॥ శతలక్షంప్రజప్తాపిగా
యత్రినైవసిద్ధిధా । సిద్ధిస్తుసర్వలోకస్యకర్తుస్సర్వాశ్రయస్యహి ॥ ౨౩ ॥
వాసుదేవస్యవైకుంఠపదపల్లవసేవనా । విప్రస్యసత్త్వదేహస్యవైకుంఠపద
కాంక్షిణః ॥ ౨౪ ॥ నాన్యోదేవస్సమారాధ్యోవినాఽఽవరణసత్క్రి
యాం । విష్ణోరావరణత్వేనశరీరత్వేనవాపునః ॥ ౨౫ ॥ విభూతిత్వేనభోవి
ప్రీమాసనీయాదివౌకనః । సమాధికవిచారేణపుథక్త్వేనదివౌకసాం
॥ ౨౬ ॥ ఆరాధనాజ్ఞగద్భంధోననివర్తేతకహిచిత్ । విష్ణోస్సమత్వబు
ద్ధ్యాచనకోనిరయమాఘ్నయాత్ ॥ ౨౭ ॥ వినాదాస్యంహరేశ్చాన్యత్స
ర్వంనిరయనన్నిభం । సంసారోనిరయఃప్రోక్తోయత్రనాచార్యసేవనం ॥
౨౮ ॥ నిరయోపిభవెన్మృక్తిర్యత్రగోవిందచింతనం ॥ అత్రగాథాప్రవ
త్యౌమినిస్సందేహాయభోన్సుతాః ॥ ౨౯ ॥ నారాయణాత్మరోనాన్యఃకో
పిసంసారనాశనః । ఆసీద్భద్రదాసనోనామరాజాకోసలమండలై ॥ ౩౦ ॥ శశా
సవసుధాంసర్వాంపయోధిపటమంక్షితాం ॥ ధార్మికోదయయాఘ్నక్రో
వృద్ధబ్రాహ్మణసేవకః ॥ ౩౧ ॥ సత్కిర్తిపటసంవీతసమస్తక్షితిమండలః ।
సకదాచిన్దరఃకోపాన్నప్తరాజ్యోబభూవహ ॥ ౩౨ ॥ శత్రుభిర్నిజితస్సం
ఖ్యజగామగహనవనః । ఎకాకీజీవరతూర్థంత్యక్తస్వజనబాంధవః ॥ ౩౩ ॥
తృప్తితఃకుంభితోదీనోనిమగ్నోదుఃఖసాగరైః । ఆసాద్యపుష్పభద్రాభ్యాం
నదీంగిరిసమాశ్రయాం ॥ ౩౪ ॥ తత్రబిల్వవనదీనోనివాసమకరోచ్చిరం ।
తత్రబిల్వేశ్వరోనామమహాదేవోవిరాజతే ॥ ౩౫ ॥ ఆయాంతితత్రపూ
జార్థంమునయోనిత్యమేవహి । పూజాంకుర్వంతితశోనిజకామానుసార
తః ॥ ౩౬ ॥ స్తువంతిస్తుతిభిర్దేవహరంచంద్రాంకమాలికాంశత్రతా ।

గీ॥ బృహద్భ్రహ్మసంహితా । పా । 3 । అ । ౮ ।

యంతమజాలేమచకారత్యుణకేతనం ॥ ౨౭ ॥ ఫలమూలాశనోదీర్ఘః
 చింతావ్యాకులమానసః । చింతయామాసమతిమూకభక్త్యేదుఃఖనంతు
 యః ॥ ౨౮ ॥ భవేదశేషస్వజనైర్నిర్ముక్తస్యదురాత్మనః । క్వదారాక్వ
 సుతాఃప్రేహాఃక్వరాజ్యంస్వప్ననన్నిభం ॥ ౨౯ ॥ క్వమేపరిజనాస్సర్వే
 కాలేనకబళీకృతాః । అహికష్టమహికష్టంవిసప్తేషుపునఃపునః ॥
 ౩౦ ॥ ధావతేమేమనోమోహాన్తృగత్యష్టావమేషుచ । విజానతోపిమే
 సౌఖ్యంనాయాతిక్షణమేవహి ॥ ౩౧ ॥ కింజీవితేనమేనూనమిహాముత్ర
 చ్యుతస్యచ । మనోహియాతిపరమేదేవదేవేరమాపతే ॥ ౩౨ ॥ నచరా
 జ్యసుఖకామెగతిరన్యభవిష్యతి । పుష్పభద్రాతటరాజామరణైకృతనిశ్చ
 యః ॥ ౩౩ ॥ బిల్వేశ్వరంనమస్కృత్యనిషసాదమహీతలె । ఎవంచింత
 యతస్తస్యగౌతమోమునిసత్రమః ॥ ౩౪ ॥ శిష్యప్రశిష్యైస్సంయుక్తః
 జగామయదృచ్ఛయా । పర్యటంస్తీర్థయాత్రాభంవసుధావిష్ణువల్ల
 భాం ॥ ౩౫ ॥ స్నాతౌవభద్రాజలేపుణ్యేదృష్ట్యాబిల్వేశ్వరంహరం । అపశ్య
 న్నృపతింలీనముటజేనిజానేమునిః ॥ ౩౬ ॥ మహాకారుణికోగత్వాతంప
 ప్రచ్ఛతపోనిధిః ॥ క్వత్యస్త్యంకుతలయాతఃకోఽసిఖన్నమనావన ॥ ౩౭ ॥
 భయానకేశివావ్యాళవ్యాఘ్రచిత్రమృగాన్విశే । నిరన్నేనిజానదేశిక
 థంగతిహిహాభవత్ ॥ ౩౮ ॥ భద్రానసడవాచ । భద్రానసేతివిఖ్యాతోరా
 జాకోసలమండలె । శత్రుభిర్నిజాతోఽరణ్యభయాదిహవసామ్యహం ॥
 ౩౯ ॥ జవనందశేనాద్భిరశ్వశ్రుచారవిశంకయా । నాంతందుఃఖస్యపశ్యా
 మికోభవానిహపృచ్ఛసి ॥ ౪౦ ॥ గౌతమఉవాచ । అహంతుగౌతమో
 నామ్నాతవభాగ్యాదిహాగతః । స్మరస్వదుఃఖనాశాయశంకరంచోమయా
 నహ ॥ ౪౧ ॥ భుక్తిముక్తిప్రదోదేవోనాన్యోఽస్తిగిరిజాధవాత్ ।
 యస్సంహరతికల్పాంతైత్రిలోకీంలోచనానలైః ॥ ౪౨ ॥ భక్తానాంపరద
 స్సద్యోబిల్వాక్షకనకాదిభిః । తాండవైస్సవనైస్తాలైరక్షతైర్గళవా
 దనైః ॥ ౪౩ ॥ విలంబితఫలైర్దేవైః । మనైర్వరచ్యుతాదిభిః । సద్యస్తై
 రాజ్యలాభాయమహాదేవోఽవధారితః ॥ ౪౪ ॥ శ్మశానశాయీభగవాం

స్త్రీనాత్రోసీలలోహితః । మృడోహిమాంశుధవశోవనమాలాకృతో
 రగః ॥ ౮౫ ॥ గజచర్మపరీధానఃఖట్వాంగాయుధభూషణః । శితి
 కంఠోగ్రకంఠశ్చహరోఽంధకవినాశనః ॥ ౮౬ ॥ సృష్టవ్యజోమహా
 దేవశ్చంద్రమాడోదిగంబరః । జ్ఞానతోజ్ఞాననిరతఃపశుపఃపార్శ్వతీవతిః ॥
 ౮౭ ॥ మహాదేవ్రాధరాధీశఃపినాకీపావకాంబకః । కపదీదుష్టదమ
 నోమహాకాలోమహాతపః ॥ ౮౮ ॥ సమాధిసంస్థితఃకామదహ
 నోధారణాశ్రయః । నిత్యోఽక్షరోనిరాతంకోధీరోవిషధరోభవః॥
 ౮౯ ॥ అరణ్యవాసీకైలాసకేతనోవటవిష్టరః । విభూతిభూషణో
 భూతిప్రసోభూతికరోవరః ॥ ౯౦ ॥ వాగ్మీసత్యవ్రతస్సత్యస్సతీప్రాణ
 ప్రియోమతః । యజ్ఞవిధ్వంసనోదక్షిగర్వభంగకరోవిభుః ॥ ౯౧ ॥ భూ
 తప్రియోభూతనాథోభూతవాసోభయాపహః । కూశ్మాండభైరవానీకభీ
 షణోభీమగర్భనః ॥ ౯౨ ॥ విభీషణోజితామిత్రోరావణారాధితఃప్రభుః
 ప్రసన్నవదనోనిత్యదుత్తారోస్మృత్తలోచనః ॥ ౯౩ ॥ నిర్ధనోధనదా
 ధీశోనివృత్తోనిర్మదోమునిః । బాణప్రియోబాణరుద్ధోబాణసద్దనికేత
 నః ॥ ౯౪ ॥ తాపత్రయహరోహరీశైలజాధోతమస్త్వనైతరుణస్తారి
 తాఘాఘోగీర్వాణారాధితశ్శివః ॥ ౯౫ ॥ ఖేచరఃఖచరాక్రీడోజఙ్గామ
 కుటమండితః । రుద్రోరుద్రోభైరవాభ్యోడమరోర్వాదనప్రియః ॥ ౯౬ ॥
 త్రిశూలహస్తోహస్తాబ్జవిధృతబ్రహ్మమస్తకః । అట్టాట్టహాసవిధ్వస్తశైల
 శృంగోఽహిభూషణః॥ ౯౭ ॥ పాదాభిఘాతసంత్రస్తశేషఃకంపితభూధరః ।
 వేతాళబృందమధ్యస్థఃపిశితాశనసంస్తుతః ॥ ౯౮ ॥ కపాలమాలీదుర్ద
 శోయోగిసీగణసృత్యధృక్ । కాలభీతికరోదేవ్రాయమదూతభయంకరః
 ॥ ౯౯ ॥ ఎవంనామావళింజప్తావ్యధ్యాత్వాబిల్యేశ్వరంహరం । రాజఙ్గా
 ధ్ధాంజలిభూత్వావినివెద్యంనివేదయేత్ ॥ ౧౦౦ ॥ జయవిశ్వేశ్వరశ్రీ
 మంస్తరుణాకానిభేక్షణ । జయకాలానలోద్ధీప్తశత్రుభీతిహరోభవ ॥
 ౧౦౧ ॥ జయత్ర్యమహాభాగకల్పాంతకృతకేతన । జయదీనాతిశయన
 శత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౦౨ ॥ ఉగ్రవీర్యగ్రవదనమహాభైరవశాసన ॥

౧౮౨ బృహద్భిష్మసంహితా । పా । ౩ । ౨ । ౮ ।

ప్రపదాక్రాంతదిక్కాంతశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౦౩ ॥ త్రిపురాంతకరో
 క్రోశచంద్రమాడపినాశధృక్ । అంధకాంతకరోదగ్రశత్రుభీతిహరోభవ ॥
 ౧౦౪ ॥ మహాబ్రహ్మహాసవదనద్రావిరాశేషరాక్షస । ఖట్యాంగధరచండీశశ
 త్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౦౫ ॥ నాగేంద్రహారనాగేంద్రసూత్రనాగేంద్రభూ
 వణ । జటావికీర్ణవదనశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౦౬ ॥ జయహాలాహలా
 స్వాదవిదగ్ధారుణలోచన । కండపహారభూతేశశత్రుభీతిహరోభవ ॥
 ౧౦౭ ॥ కృతానులోచనజ్వాలనందీప్తజగతీత్రయ । మృత్యుంజయో
 గ్రచంద్రాప్యశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౦౮ ॥ రుండమాలచితాభస్మనిన్నా
 తవిషభోజన । మదవ్యాఘ్రూర్ణానయనశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౦౯ ॥
 కల్పంతకాళికాగీతవిమోదితమహానట । బృంభావిభ్రాంతలోకేశశత్రు
 భీతిహరోభవ ॥ ౧౧౦ ॥ వ్యాఘ్రుచర్మాసనారూఢభైరవరీభూచరీప్రియ ।
 దిగంబరదిశాధీశశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౧౧ ॥ పంచామ్నాయవిచార
 జ్ఞపంచామ్నాయనిరూపక । పంచామ్నాయకథాగీతశత్రుభీతిహరోభవ ॥
 ౧౧౨ ॥ సర్వాగమప్రజనకసర్వాగమనిరూపక । సర్వావ్యయక్షమాసార
 శత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౧౩ ॥ సర్వయోగిజనారాధ్యమహాయోగిస్తహూ
 దయ । మహూదరమహాపాశ్వేశశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౧౪ ॥ తాండ
 వాచారనిపుణమహాతాండవకృత్ప్రభో । వినోదితసురవ్రాతశత్రుభీ
 తిహరోభవ ॥ ౧౧౫ ॥ జితనిద్రజితాలఃస్యజితేంద్రియజనప్రియ । జితామి
 త్రపవిత్రాంగశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౧౬ ॥ పరబ్రహ్మపరానందపూర్ణ
 పర్వతహపతే । భుసుంతపరిఘోపేతశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౧౭ ॥ పశుపా
 లమహాపాలభంజనప్రాణదాయక । పరలోకప్రదప్రాధికశత్రుభీతిహరో
 భవ ॥ ౧౧౮ ॥ నిరంజననిరాకారనిర్వికారనిరామయ । నిష్కళంకనిరా
 భారశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౧౯ ॥ నిర్వాసననిరాభాసనిష్ప్రపంచనిశేత్వ
 ర । నిజాక్రీడనిజాభాసశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨౦ ॥ వాగతీతజనాతీతకా
 లాతీతనిరంకుశ । సర్వాతీతవినితేశశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨౧ ॥ గీర్వా
 నగీతదిక్పాలనూళిమాలాచితారుణ । విశుద్ధజ్ఞానవిజ్ఞానశత్రుభీతిహరో

భవ ॥ ౧౨౨ ॥ సదైకరసభీతాంశుశుద్ధహాసామరప్రియ । దయాద్రుద
మితానంగళత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨3 ॥ గణేశప్రియగౌరీశగోవాహన
గుణాకర । గోదగోవిందగోభక్తత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨౪ ॥ కటంధ
హరకల్యాణకాలితాశేషదుజ్జన । కాసారకాతుక్షికాంతత్రుభీతిహ
రోభవ ॥ ౧౨౫ ॥ సమదృక్ శాశ్వతస్వామిశరణాగతవత్సల । నిర్ము
క్తమూయత్రిజటత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨౬ ॥ గుణాతీతగుణాధారగు
ణగీతగుణాధిప । ఎకాంతనల్లభానంతత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨౭ ॥
నతోఽస్మిచరణద్వంద్వమద్వంద్వంప్రణతోఽస్మితే । రక్షరక్షమహాదే
వత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨౮ ॥ హాహాహూహూవీర్యహారిభింధిభింధి
విభీషణ । ఛింధిఛింధిమహాఘోరంశత్రుభీతిహరోభవ ॥ ౧౨౯ ॥ నివా
రయరయోపేతవరశస్త్రాస్త్రవైభవం । నిభింధివరసైన్యానిత్రుభీతి
హరోభవ ॥ ౧౩౦ ॥ విద్రావయమహావీరవాహనానిసహస్రశః । విపా
టయమహాదుర్గముగ్రత్రుహరోభవ ॥ ౧౩౧ ॥ పాశముద్గరఖట్యాం
గత్రిశూలముసలాయుధైః । పాహిమాంపరతోదేవసర్వతశ్శరణాగతం ॥
౧౩౨ ॥ రాజసింహాసనావిష్టంజయశ్చైరుదీరితం । కురుమాంరాజరాజే
శంసర్వతశ్శరణాగతం ॥ ౧౩౩ ॥ ఇతిస్తోత్రంమహాభాగత్రుప్రశమనాభి
ధం । శుచిభూతాస్త్వతివాచాయాంప్రజపన్వసమాహితః ॥ ౧౩౪ ॥
గౌతమోఽహమృషిశ్చాస్యఘండోఽనుష్టుప్రీక్తిరితం । దేవతాభగ
వారూద్రశ్శత్రుహాబీజమీరితం ॥ ౧౩౫ ॥ ప్రణవశ్శక్తిరాఖ్యాతాపా
ర్వతీప్రాణవల్లభా । వినియోగోఽస్యసంప్రోక్తశ్శత్రుప్రశమనైస్సప ॥
౧౩౬ ॥ ఓంనమఃకాలరూపాయహుంసమశ్శూలపాణయై । మహాదేవా
యవీరాయపార్వతీపతయేనమః ॥ ౧౩౭ ॥ ద్వాత్రింశదక్షరోమంత్రోమహా
శత్రుజయస్త్స్మితః । న్యాసాచనమనేనైవకుర్యాత్ప్రీణాన్నియమ్యచ ॥
౧౩౮ ॥ శత్రుప్రశమనంస్తోత్రంశ్రద్ధయాప్రపఞ్చతుయః । తస్యశత్రుకృ
తాపీడావినశ్యతినసంశయః ॥ ౧౩౯ ॥ సాంగంసావరణందేవంబిల్వేశంపూ
జయేత్సదా । ఓంనమఃకాలరూపాయహృదయాంగుష్ఠయోన్యనేత్ ॥

౧౦౮ బృహ్మిష్టసంహితాం । పా । ౩ । ౨ । ౯ ।

౧౦౮౦ ॥ ఓంసమశ్శూలహస్తాయతజ్జనీశిరసోస్తథా । శిఖామధ్యమయో
 దేయోవామదేవాయసాదరం ॥ ౧౦౮౧ ॥ అనామికాకవచయోర్వీరా
 యేతినివేదయేత్ ॥ కనిస్థికానేత్రయోశ్చపార్వతీపతయేతథా ॥ ౧౦౮౨ ॥
 సమస్పతలయోరాజ్జకరయోశ్చనివేదయేత్ ॥ తతోధ్యానంమహే
 శస్యకుర్యాత్కర్మస్యసిద్ధయే ॥ ౧౦౮౩ ॥ తేనతేశత్రుసంహారోభవి
 తినసంశయః ॥ ౧౦౮౩౪ ॥ త్ర్యక్షంకరాశవదనంశితశూలహస్తంచంద్రా
 ధచూడమమరాధిపపూజితాంఘ్రిం ॥ గంగాధరంధవశభస్తవిభూషి
 తాంగంకారీపతింభయహరంభవమాశ్రయామి ॥ ౧౦౮౪ ॥ ఇతిధ్యానం
 మహేశస్యసంధ్యాయాంప్రాతరేవచామధ్యాహ్నకుర్వతాంపుంసాంనా
 రిసైన్యభయంభవేత్ ॥ ౧౦౮౫ ॥ ప్రసన్నోఽయంహరోభక్త్యాభుక్తి
 మ్ముక్తింప్రయచ్ఛతి ॥ కింశత్రుమాత్రశమనంచండిశస్యధరాధిప ॥
 ౧౦౮౬ ॥ ఇతుక్త్వాఽంతహేతోవిప్రాస్సశిష్యోగౌతమోమునిః । కృ
 తవాంశ్చంద్రచూడస్యపూజనంప్రయతోన్మపః ॥ ౧౦౮౭ ॥ ప్రేక్షూచ
 శ్రద్ధయానిత్యంత్రికాలముమయాసహ ప్రత్యక్షమకరోద్దేవంకాలేనాల్పే
 నసేవయా ॥ ౧౦౮౮ ॥ స్వస్తిస్యంప్రదదాదేవ్రావధాయద్విషతాంద్వి
 జాన్వరాజ్యైస్థాపయామాసభద్రాసనమకల్మషం ॥ ౧౦౮౯ ॥ సచభద్రాస
 నారాజాప్రసాదాత్పార్వతీపతేః । అకరోద్వసుధారాజ్యమకంటకమ
 యత్నతః ॥ ౧౦౯౦ ॥ మహామంత్రివనకలంస్వసేన్యైనై వభూతపః । భక్త్య
 రశనయాబద్ధోకాలెకాలెఽభిరక్షతి ॥ ౧౦౯౧ ॥

ఇతి శ్రీపంచరాత్రేబృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం తృతీయపాదే
 సదాచారనిరూపణభద్రాసనోపాఖ్యానం నామాష్టమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీబ్రహ్మనామ । గలెబహుతిథికాలవసుధామనుశాసతః ।
 శివైకశరణస్యాపిధార్మికస్యమహీవతేః ॥ ౧ ॥ జ్ఞానంసమభవత్తస్యదృ
 ష్టేకాలస్యచేష్టితం । క్షౌగతాఃపితరోఽస్మాకంతథాఽన్యైపితృబాంధ
 వాః ॥ ౨ ॥ నామ్నాపినైవశ్రూయంతేబహువ్రాఽన్మద్విలోకితాః ।

మమాపియావసంవత్తిక్వగతాయావనేశితా । 3 ॥ సామర్థ్యంక్వగ
తంయచ్చపరసైవ్యవిసాశనం । కేశానై ప్రాపలభ్యంతస్మిగ్ధాంజనని
భామమ । ౪ ॥ వలీపలితనంయుక్తంగాత్రంసపరిగీయతే । యద్వ
ణాయంతికవియోజాతయావసమంమమ ॥ ౫ ॥ క్వానశంకమలాకా
రంకుండేదుధవశద్విజం । సుందర్యపాంగసంజప్తంవికచాంబుజతోట
నం ॥ ౬ ॥ స్వప్నోపమమభూత్సర్వంకామినీకామజంసుఖం । లేథాపిని
స్త్రీపంచలోవిషయేష్యనుభావతి ॥ ౭ ॥ నారాధితోపిగిరిశోమయాశౌత
మశాననాత్ । ముక్తింప్రయచ్చతిప్రీతోమహాదేప్రామహామ్యతిః ॥ ౮ ॥
తన్నపశ్యామిముక్తిర్తయేనస్యాత్కర్మణాఽధునా । రాజ్యస్యసిద్ధిస్సం
ప్రాప్తామమయత్కితవైహ్యతం ॥ ౯ ॥ నాత్మరాజ్యంహృతంమందైర
హూమోహానుగైభ్యశంకథంతమపలభ్యేతప్రసాదాత్పార్వతీపతేః ॥
౧౦ ॥ రాజ్యంకోశోబలంభోగఃప్రతాపఃప్రతివాసరం । వధంతులేహ్య
లంకేహేనైరాగ్యంనైవదృశ్యతే ॥ ౧౧ ॥ సంసారస్యాభీవృద్ధిశ్చపూర్వం
భగవతోక్తపా । నిశ్చితాకోపయాపాద్యసైవమేప్రతిభాతిహి ॥ ౧౨ ॥ అ
విచ్ఛిన్నంసుఖంయద్ధితదేవభగవత్ప్రపా । విచ్ఛిన్నరూపామనసోవృత్తిః
కోపోవినిశ్చితా ॥ ౧౩ ॥ యేనసంసాధ్యతేరత్నంసకాచంలభతేయదివ్య
ర్థంహిసర్వంభవతివినోక్తఫలలాభతః ॥ ౧౪ ॥ కాముకేనమయాపూ
ర్వమారాధ్యేతఃప్రసాదితః । పరాలోపమరాజ్యార్థంనాత్మతండుతకా
మ్యయా ॥ ౧౫ ॥ ధిశ్శ్రామకృతసద్బుద్ధిముమయాసహితోహరః । ఆరా
ధితోమయామిథ్యామృగతృప్త్యాంబులిప్సనా ॥ ౧౬ ॥ అతోఽహంసక
లంహిత్యాసాశుతోషముమాపతిం ఆరాధయిష్యేసతతమాత్మకామో
మహేశ్వరం ॥ ౧౭ ॥ ఎవంనిబంధయుక్తస్యరాజ్యత్యాగంప్రకుర్వతః ।
ఆవిరాసీన్మహాదేవఃకైలాసాదుమయాసహ ॥ ౧౮ ॥ అహమింద్రస్తథా
చాన్యసిద్ధగంధర్వకిన్నరాః । శివేనహసంప్రాప్తాఃకుమారానారదస్తథా ॥
౧౯ ॥ కాతుకార్థమృహాభాగానివిణ్ణస్యమహీపతేః । కథంనదాశిప్రా
యోగీరాజ్ఞోముక్తింవిభాన్యతి ॥ ౨౦ ॥ అంతహితాస్థితాస్సర్వేనిజై
శ్వర్యవిమోహితాః । వృషధ్వజోఽభవన్నత్రపద్మయోరతిభిస్సవ్యయః

౧౧. తందృష్ట్యాసహసోత్థాయరాజాహర్షానమన్వితః । సూపవిష్టంకృ
తాతిథ్యంకృతాంజలిరభావత ॥ ౧౨ ॥ వామదేవమహాదేవవృషభధ్వజ
గోపతే । చంద్రచూడభవానీశమృదసర్వార్థసాధక ॥ ౧౩ ॥ ఉపాయంవ
దదేవేశకర్తవ్యంకిమిహాస్తిమే । భుక్తిముక్తిప్రదందేవంగౌతమస్తాస్త్వమ
భావత ॥ ౧౪ ॥ భుక్తిస్తుదేవదేవేశలబ్ధామేత్వత్ప్రసాదతః । ముక్తిమి
చ్ఛామిసంసారాదతస్తాస్త్వంశరణంగతః ॥ ౧౫ ॥ ఉపాసనంకరిష్యేహం
భవతోహిసమాధినా । అనుమోదయవిశ్వాత్మన్ననుజ్ఞాందాతుమహా
సి ॥ ౧౬ ॥ శ్రీమహాదేవఉవాచ ॥ నైవంవిధోహమారాధ్యస్సంసారా
న్మోక్షమిచ్ఛతా । ఆత్మామేహ్యహోరాజాయస్సదాశివసంజ్ఞితః ॥ ౧౭ ॥
యేనాహమఖిలంకర్మకరోమితనుసంస్థితః । తంవినానైవపశ్యామిక్షణ
మేకాంతినాంగతిం ॥ ౧౮ ॥ అనువిశ్వచమేవాచంచక్షుశ్శృణోనాసికంప్రా
ణాపానమనోబుద్ధిచిత్తాహంకరణానిచ ॥ ౧౯ ॥ సర్వంకారయతిప్రాజ్ఞో
భూత్వాసర్వప్రయోజకః । పరమాత్మాసచాస్మాకమమృతశ్శాశ్వతో
హరిః ॥ ౩౦ ॥ అహంసచాస్మియోనైససచాప్యహమనుస్మృతః ।
తస్మాంవిజ్ఞాయసుధియస్సేవంతేబంధముక్తయే ॥ ౩౧ ॥ నాహంకై
వల్యదోరాజాపరతంత్రస్వభావతః । స్వతంత్రస్సర్వభూతాత్మాపరమా
త్మారమాపతిః ॥ ౩౨ ॥ త్వంచాహంచసురాస్సర్వేతనవఃపరమాత్మనః ।
తమాత్మ త్వేనసర్వేషాంవిజిజ్ఞానవిముక్తయే ॥ ౩౩ ॥ స్వస్వరూపస్యనంప్రా
ప్తిముక్తిమాహుర్నసీషిణః । సత్త్వమాత్మనినిర్దిష్టయదాయత్త
మిదంజగత్ ॥ ౩౪ ॥ యత్సత్త్వమాత్మనిప్రోక్తంతదాధేయతయాస్థి
తం । విధేయత్వేననిర్దిష్టంశేషత్వేనప్రజాపతేః ॥ ౩౫ ॥ ఆధారత్వేనస్థి
తోయోవిధాతృత్వేనవాపురః । శేషిత్వేనచరాణాంద్రసచాత్మాముక్తి
మిచ్ఛతాం ॥ ౩౬ ॥ తమేవశరణంగచ్ఛసర్వభావేనమానద । తత్ప్రసాదా
త్పరాంశాంతింస్థానంప్రాప్యసిశాశ్వతం ॥ ౩౭ ॥ సర్విభూతేషుయోరాజ
న్నంతర్యామితయాస్థితః । సవోపాస్యప్రయత్నేనయదీచ్ఛేత్సర్వమాంగ
తిం ॥ ౩౮ ॥ స్వాంతరథంపరాత్మాసమాత్మత్వేనవిశాంపతే । సంపూ

జ్యోహంప్రమాత్మ్యామితథాత్వంచతథాపరే ॥ ౩౯ ॥ ఆత్మాతుసచసర్వే
హంప్రాప్యోభోగ్యస్సనాతనః । తమవిజ్ఞాయరాజేంద్రకథమ్ముక్తిభవ
మ్యతి ॥ ౪౦ ॥ నాహమాత్మాచసర్వేహంతర్వృథక్త్వేనమానద । మమ
పాసనయాకస్మాన్ముక్తిమాకాంక్షసేనసఘ ॥ ౪౧ ॥ మదంతర్యామిణం
స్వస్యచాంతర్యామితయాస్థితం । విజ్ఞాయేక్యధియారాజ్జావిముక్తోభవ
నంస్మతే ॥ ౪౨ ॥ ఎతేనైవ్రాపదేశేనముక్తింనయామిసేవకాకా । ఆత్మ
తేనతమారాధ్యముక్తోభవవిశాంపతే ॥ ౪౩ ॥ చేతనోఽయమణునిఁ
త్యోజేప్రానాత్మాశరీరిణాం । నైవప్రాప్యోయమన్యేహంభోగ్యోభవితు
మహాతి ॥ ౪౪ ॥ యఆత్మాసర్వభూతానాంసర్వశక్తిస్సనాతనః । సర్వ
సామాసర్వరూపస్సర్వజ్ఞస్సర్వదృగ్విభుః ॥ ౪౫ ॥ సమీపసర్వభూతేశునా
మరూపేశుసర్వతః । ఉపాన్యఃపరమాత్మాసాపూణఃపురుషపుంగవః ॥
౪౬ ॥ అహంబ్రహ్మచదేవాశ్చమునయోమనవస్తథా । తదాత్మకా
భవిష్యమస్సర్వేతదనువతీనః ॥ ౪౭ ॥ ఉపాన్మహేవయంసర్వేతమేనై
కంనరాధిప । త్వమప్యేకంధియాదేవమారాధయజ్జనాదక్షణం ॥ ౪౮ ॥ అం
తర్యామితయాఽస్మానుస్వస్తివాచిదచిత్సుచ । విభూతిఘాపదిష్టాసు
హ్యనతారేశువాపునః ॥ ౪౯ ॥ నిధాయచేతసోవృత్తి ముపాస్వసున
మాహితః । కల్యాణాదిగుణోపేతంసర్వజ్ఞంసర్వకారణం ॥ ౫౦ ॥
సారాయణంపరంబ్రహ్మపరమాత్మానమద్వయం । సర్వావాసంనిజా
ధారంపురాణంపురుషోత్తమం ॥ ౫౧ ॥ అధవాత్రిగుణాతీతేనైకుంఠ
పరమేపదే । మహావిభూతౌభూతానామగమ్యేనిత్యసంజ్ఞక ॥ ౫౨ ॥ శే
షపర్యంకనిలయేన్వయమేవస్థితంహరిం । నిత్యముక్తజనైస్సెవ్యంసచ్చి
దానందవిగ్రహం ॥ ౫౩ ॥ రమయాభాలితపదంభూసీతాభ్యాంవిరా
జితం । నిర్గుణంవక్యతేధూర్ధమనౌపమ్యమనుత్తమం ॥ ౫౪ ॥
వేదవేదాంతసిద్ధాంతైర్మాతామద్భిరుపాశ్రితం । పంచరాత్రాన్సా
రేణసమారాధయశ్శేషం ॥ ౫౫ ॥ అస్మాకంపరమంధ్యేయంప్రా
ప్యోభోగ్యంపరాత్పరం । స్వామీసదాసభూతానామాశ్రయోఽయ

మునీరితః ॥ ౫౬ ॥ భద్రాసనఉవాచ ॥ మ్రాంత్యధాభేదయస్త్రిలోచన
 ధయానిధేత్వదన్యన్నావదన్యవ్యమ్ముక్తయేగౌతమోమునిః ॥ ౫౭ ॥ ఈ
 శ్వరస్సర్వభూతానామాధారశ్చంద్రకేభరః । కర్తాహర్తావితానిశో
 మహాశక్తిగుమావతిః ॥ ౫౮ ॥ సప్తవసర్వభూతానాంహితాయతనుతేతనుః
 గుణాభీతఃపరంజ్యోతిర్హృదఃపరోమతుః ॥ ౫౯ ॥ గురుణాభిహీ
 తంపూర్వంపశ్చాత్తద్వందశేనంగతః । సంసిద్ధమభవత్సర్వంపూర్వోక్తం
 రాజ్యముత్తమం ॥ ౬౦ ॥ ముక్త్యర్థమపరందేవంకథమ్మున్యేదయాని
 ధే । అలక్ష్యంసర్వభూతానామంతర్యామితయాస్థితం ॥ ౬౧ ॥ శ్రీమ
 హాదేవఉవాచ ॥ రాజఃపుష్కాతమేనోక్తమవిజ్ఞాయమతంహరే । సం
 గోష్ఠ్యహేతునాకేనప్రాయఃప్రోక్తంవిచింతయ ॥ ౬౨ ॥ యదితేహృది
 సందేహస్తదాహంకౌతమమ్మునిః । ఇహానయిష్యేరాజేంద్రనంకల్పే
 నవిలోకయ ॥ ౬౩ ॥ ఇత్యుక్త్వాశంకరోయోగీసస్మారమునిసత్తమం । స
 ఆజగామస్మరణాద్యతాస్రైభగవాహరః ॥ ౬౪ ॥ ప్రణమ్యచరణోపే
 తోబద్ధాంజలిరవస్థితః । పూజితఃపరయాభక్త్యానృపేణాహహరంవచః ॥
 ౬౫ ॥ గౌతమఉవాచ । ధన్యోహందేవదేవేశదత్తంమేగౌరవమ్మహా
 త్ । త్వయాత్రిలోకగురుణాయశ్చస్సతోహమకించనః ॥ ౬౬ ॥ ము
 క్త్యర్థమ్మునిభిరన్యంచంతితోఽసిహృదంబుజే । నిష్కామైకామనా
 బద్ధేరపిపావకలోచన ॥ ౬౭ ॥ శ్రీమహాదేవఉవాచ । వంచితోఽసిమహా
 భాగమాయయాతత్త్వతోమునె । సజానాసిపరంగూఢంబీజమత్రమ
 యాధృతం ॥ ౬౮ ॥ దేవ్రాహిమత్పరస్సాక్షాత్పరమాత్మాననాతనః । నా
 రాయణోఽస్తిజగతామ్రాక్షదఃపురహోత్తమః ॥ ౬౯ ॥ తంప్రాప్యముని
 శాధూలలోకముక్తాభవంతిహి । ఉపాయస్తత్రవైసాక్షాద్ధరిశేషనచా
 పరః ॥ ౭౦ ॥ శరణంనైవజానంతితస్యైవపరమాత్మనః ॥ తదేవ్రాపదిశా
 మ్యంగస్వాశితాన్ముక్తయేనను ॥ ౭౧ ॥ అతోముక్తిప్రదాతారోభవా
 ఘోషయమత్రహి । ముక్త్యైకనిలయస్సాక్షాద్ధరిశేషనచాపరః ॥ ౭౨ ॥
 అన్వేషయామోహివయంసాధన్లత్కృతినోదితైః । స్వామ్యసంస్వవివా

సార్థంవయాంసీవదినాత్మయే । 23॥ సర్వేషామేవచాంకానామంశేష్వనప
రాగతిః । నాన్యోజలతరంగాణామాశ్రయోస్తిజలంవినా ॥ 2౪॥ స్వస్వ
యాపంతుగదితంభగవచ్ఛేషతై వహి । తమదృష్ట్యాకథమ్ముత్తైభ
వేదేషమహామునా ॥ 2౫॥ స్వయాపఘఃపరస్థోవాస్వాత్మానంవిశ్వతోముఖం
విలోక్యపరమాత్మానంభవతితినిశామయ ॥ 2౬॥ బ్రహ్మాదిషుకరీరేషు
ముక్తిగమ్యానవిద్యతే । ఋతేపురుషసంతానోవాసుదేవాత్మనాథ
నాత్ ॥ 2౭॥ మదంతర్యామిణందేవంస్వాంతర్యామిణమేవవా । అచి
దంతర్గతంవాపిన్మరగౌతమముక్తయే ॥ 2౮॥ తత్త్వమాత్రోపదేష్టా
రోనవయమ్ముక్తిసంశ్రయాః । ఎవంత్యయోవదేశ్యోఽయంరాజాతేశి
మృతాంగతః ॥ 2౯॥ ఐశ్వర్యస్యాపిదాతారోనవయంవిద్ధిగౌతమః । షడ్వ
గ్గ్నంశ్రయోయస్తాద్భగవాన్పురుషోత్తమః ॥ ౩౦॥ అవిజ్ఞాయవిభూతి
స్థానూజితోహిప్రయచ్ఛతి । విభూతిమ్మనిశాదూలవిజ్ఞతోమోక్ష
దోమతః ॥ ౩౧॥ మయిస్థోభగవాన్స్వహ్యవిజ్ఞతోపిమానద । డత్త
వాన్పరమంరాజ్యంనిష్కంబకమశేషతః ॥ ౩౨॥ ఆత్మరాజ్యప్రదోదే
వోవిజ్ఞతోహిభవేదితి । అతశ్చైనమ్ముమాత్మానంశ్రుత్యాస్మృత్యాప్రద
కాయ ॥ ౩౩॥ గౌతమఉవాచ॥ త్వమేవపర్యభూతానామాత్మాసిగిరిజా
పతే । విభూతిభూతాస్తైసర్వేశ్రుతమేవదనాత్తవ ॥ ౩౪॥ ఉక్తంచశివ
గీతాయామగస్త్యైనమహాత్మనా । తథాచేశ్వరగీతాయాంశాస్త్రేపాశు
పతేఽపి ॥ ౩౫॥ శివాదన్యోనదేవోఽస్తిముక్తిదోభుక్తిదోన్మణాం ।
కారుణ్యాద్విగుణోపేతోగుణాతితోనిరంజనః ॥ ౩౬॥ ఇదాసీమపరందే
వదేవంవదసిముక్తయే । కింసత్యమితిసందేహమపాకర్తుంత్యమహాసి ॥
౩౭॥ శ్రీమహాదేవఉవాచ ॥ అహమ్మృదురహంనూత్యృత్యాదిశ్రుతిభిర్ము
న । వామదేవేనయతోక్తిమంతర్యామిణియాహితత్ ॥ ౩౮॥ సామూ
నాధికరణ్యేనబ్రహ్మసీతివిచింత్యచ । మద్విశేషణంవన్నమాత్మాసంహో
క్తవానహం ॥ ౩౯॥ ఆత్మదృష్ట్యామయాప్రోక్తంశృణుగౌతమసత్తమః ।
నాహమాత్మాస్వతంత్రోనసత్యంసత్యంబ్రవీమి ॥ ౪౦॥ నాతాయగాదేష్వ

౧౯౦ బృహద్భిష్మసంహితా । పా । ౩ । ౨౧౯ ।

సగఃస్సంప్రవృత్తోద్విజోత్తమ । నారాయణోపలియేతపాబ్యతేచనసంశ
యః॥౧౮॥ తత్సన్నారాయణోదేవోనిగుణః॥ప్రకృతేవరః । నిగు
ణోఽప్యహమేవేకస్తస్యాజ్ఞాంపాలయామ్యహం॥౧౯॥ అధికారనివిష్టోఽ
స్తితామసీంప్రకృతింగతః॥ తత్ప్రసాదేతత్సామ్యంసంప్రాప్తోఽస్తిమహా
మతే॥౨౦॥ తేనైవకారితంసర్వంకరోమితదధీనతః॥బ్రహ్మసృజత్యహంహ
న్తిరవిభానయతేఽఖలం॥౨౧॥ వాయుర్వాతినభోమాగఃప్రయచ్ఛతి
హుతాశనః । కాలఃపవతిభూతానిమృత్యుధావతేనర్వతః ॥౨౨॥ సత
త్రసూర్యస్సంభాతిచంద్రతారాఃకవ్విక్ష్యతః॥ తంభాంతమనుసంభాతితన్య
భాసావిభాతిహి॥౨౩॥ అశిశ్వాశిశ్వాఽహంవైయత్ప్రసాదాన్తునీశ్వర ।
దాసోఽహంతన్యదేవస్యసత్యంసత్యంసంశయః॥౨౪॥ సోఽహంకథంవది
ష్యామితచ్ఛరీరతయావిని॥పరేతసామ్యంవచసాబ్రహ్మఽస్తితికదాచన॥
౨౫॥ దండ్యస్సాన్యమమరేశోపిపూజితోపిమనీషిభిః॥తతోఽభిన్నతయా
నైవపారుషేణబలేనచ ॥౨౬॥ యత్తుసాశుపతేశాస్త్రేగౌతమోక్తమ
యాపురా । తత్తుతస్యాజ్ఞయాస్వచక్రస్వాతంత్ర్యంవిద్ధినిశ్చితం॥౨౭॥ కై
త్యానామ్నోహనాథాయపాషండంధర్తముక్తవా ॥ సతద్విత్స్వనసీయం
స్యాన్తుముక్షూణాప్తునాగపి ॥౨౮॥ తామసానిపురాణానిశాస్త్రాఃశివ
మహామతే । స్మృతయోపిభవంతిహాకతిచిజ్జగతీతలై ॥౨౯॥ విష్ణునాపి
ప్రయుక్తానిమోహనార్థంసురద్విషాం । వాక్యానిచబహున్యంగతామ
సానిసంశయః॥౩౦॥ తత్రమత్ప్రముఖాదేవాస్సాన్వత్తసామ్యతయాహ
తాః । క్వచిత్తతోఽధికాఃప్రోక్తామోహనార్థమహామతే ॥౩౧॥ ఇదం
సత్యమిదంసత్యంగౌతమాత్రవదామ్యహం॥నారాయణోమమాధారఅథే
యోఽహంనిశామయః॥౩౨॥ వదామిబాహుముష్యమ్యత్రాణంవిద్య
తేవరం । నారాయణపదాంభోజమృతేముక్తనిషేవితం॥౩౩॥ శ్రుత్వే
దంగౌతమోదేవాచ్ఛంకరాదాత్మసౌహితం । బభూవశరణాపన్నోవా
సుదేవస్యశార్ఙ్గః॥౩౪॥ బోధయామాస్తరాణాంతతత్త్వంవేదాంతసమ్మ
తం । సబోధమగమద్రాణామునయోజితసంశయః ॥౩౫॥ భూయశ్శివ

స్సమాహూయనిజభక్తముమాపతి । ప్రబోధమకరోత్తస్యకృపయా
 శివగీతయా ॥౧౦౯॥ విజ్ఞాయపరమాత్మానముపాస్యమృత్తిమిచ్ఛతాం ।
 రాజాపితరణావన్నోబభూవశివశాసనాత్ ॥౧౧౦॥ తదాదేవగణాస్సర్వే
 పూమాంగణవిహారిణః । ప్రకాశమగదన్తుద్ధిక్షిరంతస్సుమనంతతిం ॥
 ౧౧౧॥ ధన్యోఽయంనృపతిస్సిద్ధశ్శివభక్త్యామహీతతే । బహూనాంజ
 న్ననామంతేప్రపన్నోజాయతేహరిం ॥౧౧౨॥ మనుష్యాణాంసహస్రేషు
 కశ్చిద్యతతిస్సిద్ధయే । యశతామపిసిద్ధానాంకశ్చిజ్ఞానాతిమాధవం ॥౧౧౩॥
 శాస్త్రంవిజానతామృద్యేకశ్చిదేవసరాధిప । ప్రపన్నోజాయతేలోకఆకా
 రత్రయసంయుతః ॥ ౧౧౪ ॥ త్వంతురాజశివాదేశాత్సాత్త్వసంపురు
 షోత్తమం । విజ్ఞాయపరమైకాంతభావంగంతుమహాఽహాసి ॥౧౧౫॥ అ
 తోఽద్యప్రణతాస్సర్వేత్వాంతువిష్లేష్టకదేవతం । గంతాసిసస్సముల్లం
 ఘ్యధామవైకుంఠమద్వయం ॥౧౧౬॥ దుర్బలభంగిగుణంధామరాజా
 వైకుంఠమందిరం । సాధికారస్థితానాంనస్తస్వంతుసద్యోగమివ్యసి ॥
 ౧౧౭॥ యత్రతేత్రిలోక్యజనశ్రీదేవీపుత్రవత్సలా । క్రోడేకరివ్యతిష్ఠి
 ప్రంవిముక్తంఘోరసంస్మతేః ॥ ౧౧౮ ॥ యతోనావతతేఘోరసం
 సారేశరణంగతః । తదేవవైష్ణవంధామవిముక్తిపదముచ్యతే ॥౧౧౯॥
 అంతహితాస్తతస్సర్వేబ్రహ్మద్యాయేసమాగతాః । మహాభాగవతంస
 త్వాపైపాపకృతమంగళం ॥౧౨౦॥ అహూమద్భక్తవర్గేషునిష్పన్నో
 హ్యయమంజసా । ఆత్మాసమధ్యగాత్పేష్టాయేనేదమఖిలంతతం ॥౧౨౧॥
 ప్రదశ్యవైష్ణవంలేజోమహాదేపానిజన్ముహత్ । కైలాసమగమదేవ్యాః
 ప్రాప్యంభోగ్యంనిరూపయ ॥౧౨౨॥ రాజాపివైష్ణవీందీతామవాప్యగిరి
 జాప్రియాత్ । ఉపారమతకృత్యేభ్యశ్శ్రీవతింశరణంగతః ॥౧౨౩॥ యనిత
 త్సాత్పత్యైతత్తాయవైష్ణవశ్శివభాషితంకృణూయాచ్ఛానయేద్వాపిముచ్య
 తేహ్యస్యసాధనాత్ ॥౧౨౪॥ మునయోఽతస్సస్మృతస్సర్వైర్నంత్రైరా
 రాధ్యతేహరిః । గాయత్ర్యాతువిశేషేణయస్యాంబుద్ధిప్రవతకః ॥౧౨౫॥
 ముముక్షుప్రామృహాభాగావిష్ణుంసర్వాత్మరూపిణం । సమచక్షయంతినం

౧౯౨ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । పా । ౩ । అ । ౧౦ ।

భూతానసంభూతిముపాసతే ॥ ౧౦౨ ॥ అత్తావారేతిముత్రేణమంతప్ర్యాభ
గవాహరిః । శ్రోతవ్యశ్చానుసంధేయోనమస్యముక్తిమిచ్ఛతా ।
౧౦౩ ॥ యథాసంసేచనంమూలెపోషాయాఖిలవిరుధాం । తథాసంసేవనం
విష్ణోస్తాపాయజగతోధ్రువం ॥ ౧౦౪ ॥ మునయఉచుః । పితామహసమా
చక్ష్యవారగీతామనిందితాం । యేనశుద్ధేహమున్నవ్యగతమేనసమం
స్యవః ॥ ౧౦౫ ॥ మహాభాగవతత్వంచసంప్రాప్తోవిశ్వభేషజం శ్రీబ్రహ్మ
వాచా ఉపరిష్టాత్ప్రవక్ష్యామివారగీతామనిందితాం ॥ ౧౦౬ ॥ శృణ్వంతః
మునయస్తావదాహ్నికంవిష్ణుభాషితం ॥ ౧౦౭ ॥

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం తృతీయ
పాదేనదాచార నిరూపణేపరమాత్మతత్త్వనిరూపణం నామనవమో
౨ ధ్యాయః ॥

శ్రీ బ్రహ్మవాచ । పంధ్యాంకృతావిధానేనమునయోవిష్ణు
దేవతాం । సూర్యమండలమధ్యస్థాయాఘ్యం దద్యాత్సమాహితః ॥ ౧ ॥
చతుర్వ్యూహాత్త కంసరవంస్తృతావిశ్వంజలెజనః । తపఃయేద్దేవమను
జపిత్యం స్త్రీలకుశోదకైః ॥ ౨ ॥ కుశైస్తుసర్వదాకార్యంతీలైస్తు కదినే
షుచ । తపఃణంచప్రకర్తవ్యంవిష్ణోరాజ్ఞానుసారతః ॥ ౩ ॥ సప్తమ్యాం
రవివారేచమాశాపితోమృతేహని । తీలై నతపఃణంకుర్యాత్కు
ర్వాణఃపితృహాభవేత్ ॥ ౪ ॥ సంక్రాంత్యాదినిమి త్రైషున్నానాంగేతపః
కైతథా । తిథివారనిషేధేపితిలై స్తపఃణమూచరేత్ ॥ ౫ ॥ శ్రీ విష్ణుపా
దభీర్ధేనతులసీమిశ్రితేనతు । పితౄణాంతపఃణంకార్యంసర్వకాలేషుధీమ
తాః ॥ సదాపూర్వాగ్రదధేషుసాగ్రదధఃకులేషుచ । ప్రాదేశి కేషు
శుద్ధేషుబ్రహ్మదిభ్యాం౭ంబునిశ్చిపేత్ ॥ ౬ ॥ అన్వారభేనసమ్యేనపాణినాద
శ్చిజేనతు । దక్షిణంబానుభూలగ్నంకుర్యాణస్సేచయేజ్జలం ॥ ౭ ॥ దేవే
భ్యశ్చసమస్సాన్విహాపితృభ్యశ్చసమస్సాన్విధా । తపఃకైతపఃయామీరితి
జులంతేజ్జముచ్ఛరేత్ ॥ ౮ ॥ దేవాస్తృప్తవ్యంతుపితరస్తృప్తవ్యమితి
చాపర । దేవాసమ్యేనదాతవ్యంజలంపూర్వముభేనవై ॥ ౧౦ ॥ దక్షిణా

భిముఖంభూత్వాపితృనానాహ్యమంత్రతః । ద్వాభ్యాంకరాభ్యాందాత
 వ్యమపసప్యాపవీతినా ॥ ౧౧ ॥ దక్షిణాగ్రకుశేష్వేవసవ్యపాతితజాసు
 నా । వినాయావ్యసువర్ణాభ్యాంవినాతామ్రుతితై రపి ॥ ౧౨ ॥ వినాద
 భైశ్చమంత్రే శ్చనినోధ్వతిలకంతథా । వినాశ్రీపాదసలిలంతులసీమి
 శ్రితంవినా ॥ ౧౩ ॥ నై వతృప్యంతిపితరఃకోటితీర్థజలై రపి । దభై
 లోహితదభైశ్చకాశవీరణబల్బజైః ॥ ౧౪ ॥ శూకధాన్యతృణై ర్వా
 పిదభాకార్యంసమాచరేత్ । అలాభసర్వధై నై షాంలాభేపిమునిస త్త
 మాః ॥ ౧౫ ॥ తులసీమంజరీపత్రకాష్టేష్వేకతరేణవై । సతపఃయేత్ప్ర
 తంతీభిర్విద్వాచద్భిఃకథంచన ॥ ౧౬ ॥ పాత్రస్థాభిస్సదభాభిస్సతిలాభిశ్చ
 తపఃయేత్ । వసూనష్టేమహాభాగార్దుద్రానేకాదశాపిచ ॥ ౧౭ ॥ ఆ
 దిత్యోద్వాదశతథావిభూతిమవగత్సచ । అంతర్యామితయావాపితపః
 యేత్ప్రియతోద్విజః ॥ ౧౮ ॥ ధృష్టాధరశ్చసోమశ్చాస్యాపశ్చేచ్ఛవాని
 లోఽనలః । ప్రత్యూషశ్చప్రభాసశ్చనసప్రాఽష్టేప్రకీర్తితాః ॥ ౧౯ ॥
 అజైకపాదహింబుధోన్యవిరూపాక్షోఽధశంకరః । హరశ్చబహురూప
 శ్చత్ర్యంబకశ్చసు రేష్వరః ॥ ౨౦ ॥ సావిత్రశ్చజయంతశ్చపినాకీచాపరాజ
 తః । ఎతేదుద్రాస్సమాఖ్యాతాస్సంకర్షణవిభూతయః ॥ ౨౧ ॥ ఇం
 ద్రోధాతాభగఃపూషామిత్రోఽధనరుణోఽర్యమా । అంశుర్వివస్వాం
 స్త్వష్టాచసవితావిష్ణురేవచ ॥ ౨౨ ॥ ఎతేనై ద్వాదశాదిత్యావ్యానిరుద్ధా
 త్మకామతాః । ఎవంహిదివ్యాఃపితరఃపూజ్యావిష్ణువిభూతయః ॥ ౨౩ ॥
 కవ్యవాహ్నోఽనలస్సమాయమశ్చేచ్ఛతథాఽర్యమా । అగ్నిమ్యాత్రా
 స్సోమపాశ్చతథాబహిష్షదోపిచ ॥ ౨౪ ॥ ఎతేచాన్యేచపితరఃపూజ్యా
 స్సర్వేన్ద్రసహర్షిభిః । ఎతై స్తుతిపితై స్సర్వేపూరుషా స్తుతితా స్త్విహ ॥
 ౨౫ ॥ ఆదౌసంతపఃయేద్దేవామహర్షీం స్తుతథాపితౄణాం । పితృపితౄ
 మహాశ్చైవతథే వప్రపితామహాః ॥ ౨౬ ॥ ప్రమృతాన్మనంకర్షణకవాసు
 దేవస్వరూపకాః । అనిరుద్ధస్వరూపోఽయంతపఃయేత్తా క్రమాత్పు
 నః ॥ ౨౭ ॥ మూతాపితామహీచై వతథై వప్రపితామహీ । రతివాగ్రు

౧౯౪ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । పా । ౩ । ౨ । ౧౦ ।

కృణీమాసాస్తపఃకీయాఃక్రమాదిమాః ॥ ౨౮ ॥ తథామూతామహాదీం
శ్చైతత్పత్నీశ్చైతదేవహి । త్రిభిర్భిక్షాంజలిభిరేకమభితపయేత్ ॥
౨౯ ॥ భౌత్యౌపితృవ్యాంస్తత్పత్నీస్సఖసంబంధిబాంధవాః । స్వజ
నాజ్ఞాతివర్గీయానుపాధ్యామ్యాగురూనపి ॥ ౩౦ ॥ మిత్రభృత్యానవ
త్యానియేభవంతితదాశ్రితాః । వైష్ణవైలోకశిక్షాథమంతర్యామిత
యాఽచయేత్ ॥ ౩౧ ॥ జలస్థశ్చజలసించేత్స్థలస్థశ్చపలేతథా । పాదా
స్థావ్యోభయత్రాపిప్రత్యుశ్యోభయతశ్శుచిః ॥ ౩౨ ॥ దేవతానామృషీ
ణాంచజలదద్యాజ్జలాంజలిః । అసంస్కృతప్రమీతానాంస్థలేదద్యాజ్జ
లంపునః ॥ ౩౩ ॥ జలాంజలిత్రయందద్యాద్యేచాన్యసంస్కృతాభువి ॥ అ
సంస్కృతప్రమీతానామేకమేవతలపీపేత్ ॥ ౩౪ ॥ యజ్జలెశుష్కవస్త్రే
ణస్థలేచైవాద్రవవాససా । కుర్యాద్దోమంజపందానంతత్సర్వంనిష్ఫలం
భవేత్ ॥ ౩౫ ॥ నాద్రవవాసాఃస్థలస్థస్తుసంధ్యాతపఃకామాచరేత్ ।
జానుదఘ్నుజలస్థోవావిగళత్సానవస్త్రకః ॥ ౩౬ ॥ నాభిమాత్రేజలెస్థి
త్వాన్నానసంధ్యాదికాఃక్రియాః । కుర్యాచ్ఛతపఃకంతీరజలేసంవిశ్యవా
స్థితః ॥ ౩౭ ॥ ద్వాహస్తాసంయుతౌకృత్వాపూరయేదుదకాంజలిం । గో
శ్యంగమాత్రముద్భృత్యజలమధ్యేషీపేజ్జలం ॥ ౩౮ ॥ ఆకాశేనిషీపేద్వాఠి
జలస్థోదక్షిణాముఖంపితౄణాంస్థానమాకాశందక్షిణాదిక్తథేవచ ॥ ౩౯ ॥
స్థలగోనాద్రవవాసాస్తుకుర్యాద్వైతపఃకాదికం । ప్రతాద్యతేనాద్రవ
వాసాకుర్యాద్వైతపఃకాదికం ॥ ౪౦ ॥ ప్రేతాద్యతేనాద్రవవాసానైక
వాసాస్సమాచరేత్ । నిష్ఫలంజాయతేకర్మకృతంయత్త్యేకవాససా ।
౪౧ ॥ సవ్యాదంసాత్పరిభృష్టంనాభిదేశేవ్యవస్థితం । ఎకంవస్త్రంతుతద్వి
ద్యాదైవేపిత్యేచకర్మణి ॥ ౪౨ ॥ తపఃకేనవినావస్త్రంస్నానీయంనేవ
పీడయేత్ । నిష్పీడితంధాతవస్త్రంస్కంధేనైవతుధారయేత్ ॥ ౪౩ ॥
నిష్పీడయేన్నత్రిగుణీకృతంవస్త్రంద్విజోత్తమాః । ఆద్రవస్త్రముధస్తా
త్తున్నాత్వానూత్రారయేద్బుధః ॥ ౪౪ ॥ పంచతీర్థానివిప్రస్యకరేతి
ష్టంతీదక్షిణే । బ్రాహ్మండైవంతథాపిత్ర్యంప్రాజాపత్యంతుసామికం ॥

౪౫ || బ్రాహ్మంపశ్చిమలెఖాయాం దైవమంగుళిమూర్ధాని । ప్రాజాప
త్యంకనిష్ఠాదామధ్యసామంనిబోధత ॥ ౪౬ || ఆంగుష్ఠస్యప్రదేశేన్యామ
ధ్యేపిత్ర్యంప్రతిష్ఠితంకుర్యాదహరహశ్చేవంసమ్యక్కృత్యావిధానతః ॥
౪౭ || స్నాత్వాదేవంచపిత్ర్యంచనిత్యంకుర్యాద్విచక్షణః । అంతర్యామి
విభూత్యాదిదృష్ట్యావిష్ణోరనుజ్ఞయా ॥ ౪౮ ॥ విష్ణోరనుచరాణాంచప్రభోరా
జ్ఞానుపాలనం । కథేవ్యంసగుగుత్వేనభియాసామాన్యయాధియా ॥ ౪౯ ॥
దేవాంతరహరశ్చైస్త్రిప్త్యంగురుత్వంచభయంపునః । దేవ్రాఽయమైవి
నాసేవాంధర్మాద్యంవిధమేదితి ॥ ౫౦ ॥ యథావిష్ణుస్తథాచాన్యఃకిమా
ధిక్యంతదచాన । ఇతిసామాన్యధీర్విష్ణోవిజ్ఞేయామాక్షనాశినీ ॥ ౫౧ ॥ వి
ష్ణుపాదప్రపన్నానాంసభయంవిద్యతేకవచిత్ । శంఖచక్రాదయస్తస్యర
క్షంతినిభృతంతనుం ॥ ౫౨ ॥ నకార్యంవిద్యతేకించిద్వినాఽఽజ్ఞాపరిపా
లనం । సవప్రేరణోవిప్రాఆజ్ఞాచావ్యాహతామతా ॥ ౫౩ ॥ ఆజ్ఞయా
ప్రేరితశ్చాహమితిసంకల్ప్యవైష్ణవః । స్నానదానాదికంకర్మకుర్యాద్వ్యా
వత్స్థితిభవేత్ ॥ ౫౪ ॥ యతోభక్తిరఖండాహిదశేనప్రతిమాహరైః ।
తస్మాత్స్వభావతఃప్రాతఃకుర్యాద్విష్ణోరనుజ్ఞయా ॥ ౫౫ ॥ సర్వస్వామిన
మాత్మానంసత్వనారాయణంహరిం । తచ్ఛేషభూతమఖిలందాసభూత
మిదంజగత్ ॥ ౫౬ ॥ ఎవంసంవిదుషోవిప్రాదేవాంతరసమచానం । క
థంసమధికత్వేనభవేదితివిచింత్యతాం ॥ ౫౭ ॥ అథాష్టదశపద్మస్థందేవం
సంతర్వాయేద్ద్విజాః । తులనీచంద్రమిత్రాంబుసేచనైఃపరమాదరాత్ ॥
౫౮ ॥ ఆధారశక్తిమారభ్యవక్ష్యమాణక్రమేణచ । చతుర్విధంతు వై
కుంఠంనిత్యముక్తపరిచ్ఛదాత్ ॥ ౫౯ ॥ శ్రీవిగ్రహంగభూషాభిశ్శక్త్యా
రీతుధనువాహనైః । ప్రణవాదిద్వితీయాంతతపయామీతిసంయుతైః ॥
౬౦ ॥ నామమంత్రైఃపృథక్కుర్యాత్తపణంధ్యానతత్పరః । తత్ప్రదాం
బురుహాకాంక్షీమహావిద్యానిషేనకః ॥ ౬౧ ॥ ఎవంస్నాత్వాగృహీత్వాఽం
భఃకలశేనవిచక్షణః । పూజాం దేవదేవస్యయాగమండపమావిశేత్ ॥
౬౨ ॥ ఘంటాశంఖమృదంగానాంనిఘోషైఃప్రహృవాదినాం । మ

హూత్యవేషునర్వేషుజలంనేయంజలాశయాత్ ॥ ౬౩ ॥ ధృతోధ్వ-
 ఘంజ్యేక్రికలతైశ్శుక్లవస్త్రాన్యతాననైః । పుష్పమాలావృతైస్తాయము
 ధార్యంవైష్ణవైత్తమైః ॥ ౬౪ ॥ జలాశయసమీపంతుషాశయేగ్లోమ
 యాంధసా । అస్త్రేణద్వాదశాణేనతత్రాధారంతుధారమేత్ ॥ ౬౫ ॥
 ఇమమ్మేగంకేతిముచాజలమంత్రేక్షన్వైష్ణవః । త్షాశయేశ్శులశంశుద్ధ
 మాపోలస్మానితిస్మర్త ॥ ౬౬ ॥ అభివామూలమంత్రేణద్వయమంత్రే
 ణసాధకః । సముద్రజ్యేష్ఠమంత్రేణగృహ్నియాచ్ఛిరసాఽధవా ॥ ౬౭ ॥ ఉదు
 త్తమేతిధస్త్రేణముఖమాచ్ఛాద్యన్వైష్ణవః । శిఖయాచాభమూలేన
 ప్రసమ్యాజేతిసూక్తకం ॥ ౬౮ ॥ ప్రజపకవచేనాపిపూజామందిరమా
 విశేత్ । ధాన్యాపరితథాకుంభాన్యసేద్దక్షిణతోహరః ॥ ౬౯ ॥ త
 త్రసంపూజ్యమంత్రేణధూపదీపాక్షతాంకురైః । ఎవంజలంసమానీయ
 ద్వారదేవాప్రణమ్యచ ॥ ౭౦ ॥ స్వాసనంతత్రసంస్తీర్యస్త్పత్యాగురుప
 రంపరాం । ఆదాయతిలకద్రవ్యమూర్ధ్వపుండ్రాణిధారయేత్ ॥ ౭౧ ॥
 మునయఙ్గిః । కింస్థానమూర్ధ్వపుండ్రాణాంకింద్రవ్యంకాశ్చదేవతాః ।
 గోమంత్రఃకింఫలంబ్రహ్మకంకర్తవ్యంతదుత్తరం ॥ ౭౨ ॥ బ్రహ్మ
 వాచ । మత్పుత్రోనారదోయోగీపురామత్సన్నిధౌహరిం । పృష్టవా
 పరయాభక్త్యాతదేవాహంబ్రవీమివః ॥ ౭౩ ॥ నారదఉవాచ । వాసుదేవ
 జగన్నాథభగవత్పురుషోత్తమ । కిమ్ముఖ్యంవైష్ణవానాంతువైష్ణవత్వవి
 ధాయకం ॥ ౭౪ ॥ శ్రీవాసుదేవఉవాచ । ధారణంచోర్ధ్వపుండ్రాణామే
 కాదశ్యాముపోషణం । తదీయానామచనంచవైష్ణవత్వమిదంస్మృతం ॥
 ౭౫ ॥ నారదఉవాచ ॥ ఊర్ధ్వపుండ్రవిధింద్రవ్యంమంత్రస్థానాదిసంయు
 తం । బ్రూహిమేదేవదేవేశయథాహంధారయామ్యహం ॥ ౭౬ ॥ శ్రీ
 వాసుదేవఉవాచ । శ్వేతంపితంతథారక్తంద్రవ్యంతుత్రివిధంస్మృతం ।
 పుండ్రాణాంధారణేవిప్రమయైవప్రకటికృతం ॥ ౭౭ ॥ తేషురక్తంక్రియా
 దేవ్యామశ్నేహాత్మకటికృతం । శ్రీకుంకుమేతివిఖ్యాతంసదామాంగ
 లీకమ్మన ॥ ౭౮ ॥ కేవలంభక్తిదంపుంసామమంగళవినాశనం । పుండ్ర

కామంతరాశస్థంము క్షిదమ్మునిన త్తమ ॥ ౭౯ ॥ సముద్రమథనోద్భూ
 తాకమలామమవల్లభా । యదాతదాబ్ధినాపిత్రాదాతుమ్మేనమలంకృ
 తా ॥ ౮౦ ॥ సురాసురాణామధ్యేచస్వయంవరవిభావతః । దాతుంక
 న్యాంకంజకరాంసముద్రస్సముపస్థితః ॥ ౮౧ ॥ సాతమాలోక్యజేవేశమా
 త్మనోహితమీశ్వరం । ప్రేమాతిశయతోనేత్రాదపాంబిందూనముంచ
 త ॥ ౮౨ ॥ తేనాభాద్వీగుధఃప్రేమనియతఃపరమామృతః । తేనైవసాహ
 రింప్రాప్తావీగుధేనస్వయంవరే ॥ ౮౩ ॥ హరింద్రాతిపరప్రేమ్నాణిజఘో
 ఽత్రవిచార్యతాం । ప్రాహాచ్ఛహరెస్సాక్షాద్ధరిదేయంప్రక్షీర్తితా ॥
 ౮౪ ॥ లక్ష్మ్యైఃప్రేమతదుస్సాక్షాద్ధరేరత్యంతవల్లభః ॥ సంవీక్యచిహ్ని
 తంతేనభక్తంప్రీణాతికేశవః ॥ ౮౫ ॥ లక్ష్మీప్రేమాత్మకంద్రవ్యంసాక్షా
 త్కింశకనోతిచ । ధనధాన్యసమృద్ధిచరూపసాభాగ్యసంపదం ॥ ౮౬ ॥
 వివాహవ్రతబంధాదిజన్మయాత్రాసుయుజ్యతే । ద్రవ్యంమాంగళికం
 సాక్షాద్ధారిద్రంప్రేమభాజనం ॥ ౮౭ ॥ యానారీఫాలదేశేతుబిభర్తిప్ర
 త్యహంద్వీజాః । సానారీలభతేభాగ్యంసుఖంచనిజమందిరే ॥ ౮౮ ॥ ల
 క్ష్మీనామముంచతిప్రేమ్నాపాశ్వేంతస్యాలహనిశం । ప్రయచ్ఛతివరాన్
 ప్రీతాజాయతేపతివల్లభా ॥ ౮౯ ॥ లక్ష్మీప్రేమసముద్భూతేహరిద్రేహే
 మసన్నిభే । బిభర్మిత్వామృతహాభాగెవరదాభవతేనమః ॥ ౯౦ ॥ ఇతిమం
 త్రేణయానారీశ్రీచూడామభిమంత్రితం । స్నాత్వాధారయతేనిత్యంసా
 లక్ష్మీనద్విరాజతే ॥ ౯౧ ॥ లక్ష్మీరూపమిదంద్రవ్యంపుండ్రమధ్యేబిభ
 త్తియః । దాన్యంసలభతేవిష్ణోస్సత్యంసత్యంబ్రబిమ్మహం ॥ ౯౨ ॥ పుండ్ర
 రూపేణమాంవిద్ధిరేఖాచూపేణవైశ్రియం । సంధారయంతియేషాలెభా
 హువక్షుస్థలాదిషు ॥ ౯౩ ॥ జ్ఞానినోముక్తయేచూడాంపుండ్రమధ్యే
 బిభర్తియః । సప్రియోహ్యవయోభూత్వామామకంధామయాతిహి ॥
 ౯౪ ॥ అజ్ఞోపిజ్ఞానసిద్ధర్థింభక్త్యర్థంచాపియోభజేత్ । జ్ఞానంభక్తిమ
 వాప్నోతిరహస్యంతేబ్రబిమ్మహం ॥ ౯౫ ॥ హరిద్రాసంభవంచూడాం
 టంకణేనమన్వితం । భావితంచామద్రవ్యేణరక్తత్వముపయాతిహి ॥

౧౯౮ బృహద్భ్రహ్మసంహితా । పా । ౩ । ౨ । ౧౦ ।

౯౬ । నై వాహి కేషు యోగేషు స్నాత్వా ౭౭ మలక వారిణా । సంస్మృ
త్య పరమాం దేవీం కమలాం మమ వల్లభాం ॥ ౯౭ ॥ హిరణ్యవర్ణా మమలాం
వసుపాత్రకరద్వయాం ॥ మాతులుంగధరాం దేవీంగంధద్వా గామ్యనార
మాం ॥ ౯౮ ॥ పూజార్థం తవ దేవేశి నై కుంత ప్రాణవల్లభే । ఆజ్ఞాం దేహి
మహామాయే శ్రీచూడాంసాధయే యథా ॥ ౯౯ ॥ హిరణ్యవర్ణే తిఘుచాం
పంచ కేసమహామనాః । ప్రోక్షయేద్రజనీద్రవ్యం పంచగవ్యేన శోధయేత్ ॥
౧౦౦ ॥ ౧ స్త్రీమం తేజసం రత్నకవచేనావకుంఠ్యచ । పంచామృతేన సం
స్నాప్య తక్రమధ్యే చ నిక్షిపేత్ ॥ ౧౦౧ ॥ భూమిం సంలిప్య తద్భాంశం స్థాప
యేన్మృన్మయోద్భవం । రాత్రౌ సంరక్షయేద్దృష్టచాచూతో వృష్ట
మానసః ॥ ౧౦౨ ॥ గ్రంథీనాం తక్షణం కుర్యాద్ధేతి నాసూక్తిముచ్చరత్ ।
ద్వితీయేమృన్మయే భాంశే ఛాయాశుష్కం విధాయచ ॥ ౧౦౩ ॥ ప్రాత
స్నాత్వా త్వశుచిభూతాన్విత్యకర్మవిధాయచ । పాత్రముద్భృత్య హృ
న్మంత్రం జప్త్వా కుర్యాద్భహిస్తతః ॥ ౧౦౪ ॥ భావయేద్దాన్లుద్రవ్యేణ శు
ద్ధనింబోద్భవేనచ । ఆద్రక్షిప్తేన చాప్యత్ర లంకాం పాతయేచ్ఛుభః ॥ ౧౦౫ ॥
దత్వా చైరంజపత్రాణి ముఖే మారుతవక్షతే । ప్రదేశే స్థాపయేద్ద్యావ
ద్రక్తత్వముపజాయతే ॥ ౧౦౬ ॥ తావద్విఘ్నాపయేన్నిత్యం యథా ఛాయా
నసంక్రమేత్ । వశ్చాత్సంశోధ్యయత్సేనశిలయా చూడాంయేద్వధం ॥
౧౦౭ ॥ సుగంధస్నేహాలేకేన భావయేచ్ఛంద్రకేణవా । దేవ్యాః ప్రీతికరం
చూడాం నిష్పన్నం జాయతే యది ॥ ౧౦౮ ॥ వాసయేత్పాలితపుష్పైః స్తి
లానీవమహాత్మనా । యావత్సంపద్యతే గంధః శ్రీచూడాకమలాప్రియే ॥
౧౦౯ ॥ నిష్పాద్య మంగలద్రవ్యమృష్టపాత్రే చ ఛారయేత్ । పూజయేద్వివి
ధోపాయైస్తథానీరాజయేన్నిశి ॥ ౧౧౦ ॥ ద్వాదశ్యాం జన్మ సమయే శ్రీ
దేవ్యాః ప్రయతోనరః । సంపూజ్య పరమాం దేవీం సర్వానరణసంయుతాం ॥
౧౧౧ ॥ ఇదండ్రవ్యం మయా దేవి ప్రీత్యా నిష్పాదితం తవ । స్వీకురు ఘ్నమ
హామాయే విష్ణుపత్నినమో ౭స్తుతే ॥ ౧౧౨ ॥ ధారణార్థం పృథక్కుర్యా
ద్బిల్వపాత్రం విశేషతః । శ్రియై జాతేతి వాకేన బిభృయాదితి మేమతం ॥

౧౧౩ ॥ పుండ్రాంశే తద్రవ్యం హి సమానీతం గరుత్మతా । శ్వేతద్వీపా
 నృహభాగమలయాద్రానివేళితం ॥ ౧౧౪ ॥ మలయాదినముద్భూతా
 మ్మృదమాదాయైస్థానః । యఃకనోత్యుధ్వపుండ్రాణిసంక్షేపదమ
 త్నుతే ॥ ౧౧౫ ॥ యస్యసాలహరేనామశ్వేతద్రవ్యేణదృశ్యతే । అం
 తకాలెమృతోయాతిశ్వేతద్వీపంసపాతకీ ॥ ౧౧౬ ॥ సతథావల్లభంవి
 ష్టోశ్చందనంకుంకుమాన్వితం । యథామలయకూటస్థంమృద్ధివ్యవం
 ద్రపాంశురం ॥ ౧౧౭ ॥ విల్లాలలాటయఃప్రేష్టాకనోతితిలకమ్ముదా
 శ్వేతద్వీపమృదానిత్యంసప్రియఃకమలాయథా ॥ ౧౧౮ ॥ స్నానేదాన
 ప్రయాణేచత్రాద్ధేవస్థితిమంగళే । హిమేసురాచనేపుశ్యాశ్వేతద్వీ
 పామలావనిః ॥ ౧౧౯ ॥ శ్రీగోపీచందనంనామవీతద్రవ్యంమహామతే ।
 పైకుంభలోకాదానీతంద్వాంకాయాంప్రతిష్ఠితం ॥ ౧౨౦ ॥ సర్వేషాం
 గోపనాద్గోపోవాసుదేవోఽహమేవహి । అసంతాశ్చక్తయోగోచ్యమ
 దీయావనారద ॥ ౧౨౧ ॥ మహింగలేపితంపుణ్యంవైకుంఠకుంకుమాన్వి
 తం । గోపీభిఃతూళితంతస్త్రిగోపీచందనముచ్యతే ॥ ౧౨౨ ॥ మదంగలేపి
 తంపుణ్యంచక్రితీకైప్రతిష్ఠితం । వీతంచక్రసమాయుక్తంచందనముక్తి
 దంధనం ॥ ౧౨౩ ॥ మదంగలేపనంపుణ్యంధృత్వాకరతలేపునః । సం
 ప్రోక్ష్యవిష్ణుగాయత్ర్యాద్వాదశాణేనవాపునః ॥ ౧౨౪ ॥ విష్ణోను
 కంపతఃపాణౌమదయేద్భక్తిమాన్నరః । ధారయేద్దూర్ధ్వపుండ్రాణి
 లలాటాదిస్థలేషుచ ॥ ౧౨౫ ॥ లలాటోదరహృత్కుంకుమబాహ్వంసకే
 షుచ । కుక్షిబాహ్వంసదేశేషువామభాగేషునిత్యదా ॥ ౧౨౬ ॥ పృష్ఠ
 గ్రీవాబ్రహ్మరంధ్రేపుండ్రాణివినిశేయేత్ । కేశవాదిమహామంత్రే
 దేవాస్తత్రపేవహి ॥ ౧౨౭ ॥ ప్రణవాద్వానమోంతాశ్చమంత్రా
 ద్వాదశసంఖ్యయా । కేశవశ్చరథానారాయణోమాధవసంజ్ఞకః ॥ ౧౨౮ ॥
 గోవిందోవిష్ణురిత్యుక్తోమధుసూదనవామనా । శ్రీధరశ్చహృషీకేశఃప
 ద్మనాభోమహాముని ॥ ౧౨౯ ॥ దామోదరోవాసుదేవోనిజాంగేషుని
 వేశయేత్ । రేఖాపాదయుతాస్త్రీసుపుండ్రాణ్ణేయామహామతే ॥ ౧౩౦ ॥

ప్రణవావయవాత్రిప్రస్రయఃకాలాఃపక్షీర్జితాః । తిస్రోవ్యావృతయ
 స్త్రీఃశిఖందాసిజ్వలనాస్త్రియః ॥ ౧౩౧ ॥ త్రిణితత్వానిపుండ్రేషుచిం
 తనయానిసూరిభిఃపుండ్రమధ్యస్థితారేఖారక్తపహ్నిశిఖోపమా ॥ ౧౩౨ ॥
 నీలతోయదమధ్యస్థావిద్యుద్భేవభాస్వరా । నీవారశూకవత్స్వప్నీతా
 భాస్వాత్తనూపమా ॥ ౧౩౩ ॥ విష్ణుపత్నీంవిజానీయాత్సాక్షాత్త్రైలోక్యనూ
 తరం । నివిష్టఃపరయాశక్త్యాపుండ్రరూపేణమాధవః ॥ ౧౩౪ ॥ భావయం
 త్యపరేభక్తాఃపుండ్రంతుహరిమందిరం । లక్ష్మీనారాయణంతత్రబుధ్యా
 ధ్యాయంతినిత్యశః ॥ ౧౩౫ ॥ ధృత్వాపుండ్రాణిగాత్రేషుబ్రహ్మహమితి
 భావినః । విముక్తాయాంతిమద్భావంశాశ్వతంహేయవజ్జితం ॥ ౧౩౬ ॥
 చిదచిద్వాప్తపకంబహ్మపరమాత్మేతికథ్యతే । వ్యాప్యభూతంస్వయం
 హ్యేతచ్ఛరీరమభిధీయతే ॥ ౧౩౭ ॥ ఆత్మాయమపితద్దేహాబ్రహ్మత్వ
 కతయాస్థితః । స్థితోఽహంసర్వభూతేషుహ్యంతర్యామితయాద్విజ ॥
 ౧౩౮ ॥ మదభిన్నమిదంసర్వగదృశ్యతేశ్రూయతేచయత్ । ఆనానోహం
 తుసర్వేషామృతోజ్ఞానంచవిస్తృతిః ॥ ౧౩౯ ॥ ప్రకాశకోఽహంసర్వే
 షాంభర్తాభోక్తాచభోజకః । మద్రూపమద్వయంబ్రహ్మమధ్యాద్యంతవివ
 జ్జితం ॥ ౧౪౦ ॥ స్వప్రభంసచ్చిదానందంభక్త్యాజానాతిచాత్మని ॥ ఏ
 కోవిష్ణురనేకేషుజంగమస్థావరేషుచ ॥ ౧౪౧ ॥ అనుస్యూతోవసామ్యూ
 త్మాపరసూత్మాఽహమవ్యయః । త్రైలంతిలేషుకాష్ఠేషువహ్నిఃక్షీరే
 ఘృతంయథా ॥ ౧౪౨ ॥ గంధఃపుష్పేషుభూతేషుతథాఽఽత్మాహం
 వ్యవస్థితః । యచ్ఛక్తించిజ్జగత్సర్వందృశ్యతేశ్రూయతేఽపివా ॥ ౧౪౩ ॥ అం
 తర్బహిశ్చతత్సర్వగవ్యాప్యనారాయణస్థితః । దేహాదిరహితంసూక్ష్మం
 చిత్త్రీకాశంనిరంజనం ॥ ౧౪౪ ॥ సర్వానుస్యూతమద్యేన్ద్రితంపరంబ్రహ్మ
 భవామ్యహం ॥ ప్రాప్యంభోగ్యంచగంతవ్యంమచ్ఛాయమ్తామతంద్రితః ॥
 ౧౪౫ ॥ భావయేత్సాధనంసాధ్యంప్రాపకంభాజకంహరిం । గోపీచందన
 మాలివ్యనామభిఃకేశవాదిభిః ॥ ౧౪౬ ॥ ఎనమ్తాంచితయేదీశమనుసం
 భానతత్పరః । దివ్యభావంపరమాసాద్యజ్యోతిరూపమగశ్వరం ॥ ౧౪౭ ॥

మామైవైకమనాచ్ఛోతియతోనావతఃతేపునః । బ్రాహ్మణానాంతున
 ర్వేషాంనైదికానామనుత్తమం ॥౧౮౮॥ గోపీచందనవారిభ్యామూర్ధ్వః
 పుండ్రంవిధీయతే । కైంకర్యమేవకర్తవ్యంకృత్యాపుండ్రస్యధారణం ॥
 ౧౮౯ ॥ గంతవ్యోఽహంససందేహాలాదేవషేషుషోత్తమః । ఎవం
 నారాయణేనాయంనారదఃప్రతిబోధితః॥౧౯౦॥ తస్మాదేవంప్రకర్తవ్యం
 మునయఃపుండ్రధారణం । కృత్యాపుండ్రంవిధానేనప్రవిశేన్మందిరంహ
 రేః॥౧౯౧॥ దేహశీమన్పుశ్శేషద్భ్యాంస్మృత్యాతన్మృక్తిమండపం ।
 వాస్తోష్పతేవతఃసూక్తంశోధయేన్మందిరంహరేః ॥ ౧౯౨ ॥ ఆగావ
 ఇతిసూక్తేనగోమయేనానులేపయేత్ । ఆనూభద్రేతిసూక్తేనరంగవల్లిం
 చనిషీషేత్ ॥ ౧౯౩॥ హస్తాపాదాచప్రత్యక్షప్రాణానాయమ్యవైష్ణవః ।
 స్వయంవావైష్ణవైర్వాపివత్స్వాపుత్రేణవాపునః ॥ ౧౯౪ ॥ శోధయే
 ద్విష్ణుపాత్రాణినద్రవ్యశ్శ్రద్ధయాఽన్వితః । శుచిభూమాకుశేషేష్వసం
 స్థాప్యజితమానసః ॥ ౧౯౫ ॥ మానేనవిముఖస్పృశోయథానస్యాత్త
 థాఽఽచరేత్ । పతితోవణబాహ్యశ్చవికర్మస్థోహ్యవైష్ణవః ॥
 ౧౯౬ ॥ అచక్రధారీనైవాహూభగవత్పాత్రశోధనే । నిష్ఠీవేన్నూ
 చ్చరేద్వాతంనూచ్ఛిప్తవదనూభవేత్ ॥ ౧౯౭ ॥ విశోధనేచపాత్రా
 ణాంసున్నాతస్సోర్ధ్వపుండ్రకః । సమ్యక్ప్రత్యాశ్యభాండానిదాహయే
 త్తృణవహ్నినా ॥ ౧౯౮ ॥ భస్మాదినాచసంశోధ్యతాళయేచ్ఛుద్ధ
 వారిణా । రసభాండానిసర్వాణిత్వాళయేదుష్టవారిణా ॥ ౧౯౯ ॥
 శుద్ధింకుర్యాద్విశేషేణస్పృశాదాసతియోషితాం । పాకపాత్రాణినర్వా
 ణికామయేన్నగృహద్వహిః ॥ ౨౦౦ ॥ త్రేరేవనూపభుంజితనూచ్ఛిప్తే
 పరివేషయేత్ । భగవత్పాత్రభోగేననిరయంయూతిమానవః ॥ ౨౦౧ ॥
 తస్మాత్సర్వప్రకారేణపాత్రాణిపరివర్జయేత్ । ఊర్ధ్వపుండ్రాంకసం
 కుర్యాత్పాత్రాణాంవైష్ణవప్రాజనః॥౨౦౨॥ స్వభోగపాత్రసంస్పృశందేవ
 పాత్రేనకారయేత్ । అన్యచాకోనకర్తవ్యోదేవపాత్రేషుకహిచిత్ ॥
 ౨౦౩॥ నదేయంభగవత్పాత్రమన్యస్మైవిముఖాయహి । సూతకేమ్మత

కృతాపిశ్యోదీనాంస్పృశ్యతేతథా । ౧౬౪ । వృశ్యనేవావ్యభక్తానాం
 ప్రవరతిత్యజేత్ । కృత్యావృతాండస్యసంకుడిమన్మానిభువిశోధయేత్ । ౧౬౫ ।
 గోమయేనోపలిప్తాయాంనుస్నాతైరైవ్యవైద్యిణాః ॥ తుక్లాంబరధ
 రానార్యోగాయంత్యోమధునాశనం । ౧౬౬ । అవహన్యశ్చ దావిర్ణోపా
 తార్థంప్రహీముత్సవే । ప్రత్యాశ్యముసలంకుద్ధంహృత్ప్రంతేనవిశేషతః ।
 ౧౬౭ ॥ శిరోమంతేనప్రహీంస్తుదద్యాత్పరములాఖరే । అవహన్యా
 ద్ధరంప్రీత్యైవ్యాదశామరవిద్యయా । ౧౬౮ । నిస్తుమాన్నిమగ్నాన్
 కృత్యావతండులాశూపాశోటరైః । తేతావదవహంతవ్యావినైశ్చ
 త్రాదిలాంఘరైః ॥ ౧౬౯ ॥ యావన్ముక్తాఫలాభాన్సుగ్యకృష్టభిందువివశా
 తాః । బ్రాహ్మశిశిశ్చపాద్యభిక్షిత్తానానుభావతః । ౧౭౦ । తూర్తై
 శ్వాదీక్షితైః జీవదానీభిఃప్రయత్యాత్మభిః । హవిషాకాదికక్యాభాంకా
 ర్యాఽవహనసక్రియాః ॥ ౧౭౧ ॥ నిష్పన్నానస్త్రీమంతేనారత్యభాండేషు
 భారయేత్ । అకళానతుషానేవక్రిమిహీనానపక్రమాత్ । ౧౭౨ । శే
 తపాషాణహీనాంస్తుప్రాణ్యంగరహితాంస్తథా । భస్తాంగారవిహీనాం
 కృష్ణవృశ్యభగ్నానలఘూనపి ॥ ౧౭౩ ॥ విపరీతేభవేద్దోషాభగవత్పాకసాధనా
 కైస్తేస్తుభవతివ్యాధిస్తుషేదాఽరిద్ర్యకంభవేత్ ॥ ౧౭౪ ॥ శ్రీమిభిఃపుత్ర
 నాశస్సౌత్యైశ్చైదాకరవిహాశనం । పాషాణైర్మరణంవిద్ధివిహాశోపహ్ని
 హజలైః ॥ ౧౭౫ ॥ ప్రాణ్యంగైశ్చావ్యధయఃప్రోక్తాభన్మనాకలహాభాభి
 వః । అంగానైర్వహ్నినాతాభోభగ్నైర్భగ్నస్తువిగ్రహః । ౧౭౬ ।
 ప్రవాసోలఘుభిశ్చేప్రవతస్తాత్మాపరివజయేత్ । ఎవంకుష్ఠానిత్రవ్యా
 జీబ్రహ్మసూక్తముదీరయన్ ॥ ౧౭౭ ॥ విరోక్యనేత్రముంత్రేనపాత్రేషువిని
 ఛాయద । మస్నాతైశ్చమకేషుశ్చనైష్టవేఃపరిచారకైః ॥ ౧౭౮ ॥ ఆనయే
 త్పచనాగారంశంఖతూర్యాదివాదనైః । ద్వాపరస్యతరపాశ్యేనతులిప్తా
 యాంభువిగోమయైః । ౧౭౯ ॥ పాత్రాణివిధివామంత్రస్యవృష్ఠాననివేక
 యేత్ । వతుభిశ్చావ్యధవైర్మంత్రైశ్చస్సంప్రత్యక్షులనీజలైః । ౧౮౦ ॥
 పాతార్థంచేవపాత్రేషుత్సాగ్నిత్యాత్మభావయేత్ । ఆహృత్యేదవహ

కాగ్నింశండాదాపాననానాతా ॥౧౦౧॥ చుట్టవృంధాయతాతేననా
 ధమగ్నిమిరీతయేత్ ॥ ఇంధనానివినిశ్చివ్యయజ్ఞదారుమయానిచ ॥౧౦౨॥
 క్రిమికిటవిహీనానిశ్చ్యతిరాత్రితిమంత్రత ॥ ప్రక్షాళ్యద్వాదశాణానవీర్య
 మంత్రేణమంత్రవిత్ ॥౧౦౩॥ ఘృతేనలేపయేత్ స్థాల్యాంతరంక్షూహ
 విద్యయా ॥ ప్రక్షాళ్యవ్యజనేనై వస్థాలీస్తామమయాస్తత ॥ ౧౦౪ ॥ శం
 స్థావ్యుద్భుగ్నగాయత్ర్యాతండులూవినిశ్చివేత్ ॥ అంభస్యపరభివమం
 త్రేణసహృదాశ్రునా ॥౧౦౫॥ జలేనపూరయేదూర్ధ్వంతండులూపాత్రమ
 ధ్యగా ॥ పిథానైశ్చక్రమంత్రేణసంఘావ్యాస్తా ॥ క్రమేణతా ॥౧౦౬॥ పా
 కానలంసముత్పద్వవీర్యమంత్రేణసద్వనినిరీత్యనేత్రమంత్రేణదర్వా
 మూలంసముచ్చం ॥౧౦౭॥ విహింశ్యపూరయేద్ధవ్యేఘృతంసనసనీతకం ॥
 శోధితేభూతతతావిహవీంమ్యతార్జనరవీతే ॥౧౦౮॥ సంస్థావ్యచాస్త్ర
 మంత్రేణపాత్రాశిక్షాశయేచ్చువి ॥ తేనైవప్రాత్యపాత్రాశివోర్ధ్వ
 పుండ్రాశిభారయేత్ ॥ ౧౦౯ ॥ శస్త్రనాచండనేనాభవానుదేవాదినా
 మఖిః ॥ సాధయేదుక్తమార్గేణవిష్టోస్సంప్రీణనాయచ ॥౧౧౦॥ అన్యా
 న్యపిచపాప్యానిపాయసాదీనిసర్వతః ॥ అపూవపూలికాదీనిఘృతపూరిత
 శూదకా ॥౧౧౧॥ శాకగుంధయావసంధానవ్యధితాంశ్చప్రసాధయేత్ ॥
 సంప్రాప్తమందిరద్వారమఖిపాద్యనురాధిపా ॥ ౧౧౨ ॥ విష్వక్సేనవి
 హంగీశవండభద్రాదివృష్టిపా ॥ కృతాంజలిపుటాభూత్వాప్రార్థయేద్వి
 ఘ్నపామహాపా ॥ ౧౧౩ ॥ అనుష్ఠాతుమిహాహంతిభవంతిశ్శరణాగతం
 సంసారభయసంత్రస్తాదిమయివ్యాభైమూసనః ॥ ౧౧౪ ॥ అవిద్యాం
 బునిధంతేతూంగురునందశీతంప్లవం ॥ శ్రీమదారాధనంవిష్టోస్సంస్థా
 న్యుభవహృద్భరితా ॥ ౧౧౫ ॥ జానోఽహంశేషభూతోఽహమనన్య
 సుఖచింతకః ॥ త్రహింధయే జ్ఞగన్నాభవిష్యదర్శంకశాయినం ॥
 ౧౧౬ ॥ ఘంటామృతంగనినైస్తేనైఃపురుషవిద్యయా ॥ తం
 ప్రతిజేతిసూక్తేనహింధయేత్కమలూచరిం ॥ ౧౧౭ ॥ వసన్తుతేతిసూక్తేన
 తోమ్యహూమంహింశయేత్ ॥ శుశ్రూత్సృజన్మింవిష్టోరతోజవేత్యేతి

౨౦౪ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । ౪ । ౪ । ౨ । ౧౬

తు ॥ ౧౯౯ ॥ తద్విష్ణోరితిమంత్రాభ్యాంత్రిప్రణమ్యాభవాగ్యతః । ఉ
త్థాప్యదశయేద్దీపకన్యాగోపుణ్యదశనా ॥ ౧౯౯ ॥ శ్రియందేవీం
సముత్థాప్యదశయేద్దంతథావసం । ప్రత్యుశ్యవారిణావక్త్రంసాంగంసా
వరణంహరిం ॥ ౨౦౦ ॥ స్మృత్యాసీరాజయేద్దీప్తైస్తతఃపూజాంసమా
రభేత్ ॥ పాత్రాద్యాసాదనంకుర్యాత్తథాంతర్యాగముత్తమం ॥
౨౦౧ ॥ ఆవాహనాదికంకుర్యాద్బహిర్యాగంసమారభేత్ । శయనాంతో
పచారైస్తుసమారాధ్యజనాదనం ॥ ౨౦౨ ॥ అంతేవై కుంఠమాప్నోతి
ప్రపన్నోఽయంహరేఃపదం ॥ ౨౦౩ ॥

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం తృతీయపాదే
దశమోఽధ్యాయః॥సమాప్తోఽయంతృతీయఃపాదః॥

మునయడోచుః । అంతర్యాగంబహిర్యాగం కథం కుర్యాచ్చ
తుక్ముఖ ॥ ఏకాదశీవ్రతంయచ్చ పూర్వోక్తంవైష్ణవాచనం ॥ ౧ ॥
విస్తరాద్వదదేవేశతరామోదుస్తరంతమః । యేనతాతఫయంసర్వే
భగవచ్చరణాశ్రితాః ॥ ౨ ॥ బ్రహ్మవాచ । బాహ్యమాభ్యంత
రంపుత్రావిష్ణోరారాధనక్రమం । వత్సామిసారత స్సర్వంసత్కమోఽఖ
లభాషణైః ॥ ౩ ॥ యస్యనాభిమహాపద్మాదుత్థితోఽహంవరాటకః । బీజ
భూతోవిసర్గస్యతస్మైధాతేనమోనమః ॥ ౪ ॥ నమఃస్సర్వాత్మనై
యస్యప్రసాదాదహమేవచ । కరోమిహరతేశంభుఃపాలయంతి ప్ర
జేశ్వరాః ॥ ౫ ॥ ఆదాసంచింతయేత్స్థిత్యాగురుపాదసరోరుహం । సం
స్మృతోయేనచక్రాత్తైర్గుర్మారేనద్యయవిద్యయా ॥ ౬ ॥ ప్రాణాయా
మైర్భూతశుద్ధిస్తథాభావనయాద్విజాః ॥ ౭ ॥ ర్తవ్యాప్రథమంవిష్ణోస్సమారా
ధనకర్మణి ॥ ౮ ॥ శరీరమృతినంహ్యేతత్ప్రాకృతంకోషభాజనం । ధ్యా
నాగ్నినాచసంతాప్యంహ్యంతస్తాపోఽయమిరితః ॥ ౯ ॥ ఆయుఃకైశ్చబహి
స్తాపోధారణాఖ్యస్తథాంతరః । మంత్రన్యాయైశ్శరీరస్యదివ్యభాషావిధి
యతే ॥ ౧౦ ॥ బ్రహ్మాత్మకతయాధ్యానమాత్మనశ్శుద్ధిరీరితం । విష్ణోస్సన్వి

రూపస్త్వరణంమనసశ్శుద్ధిరుప్యతే || ౧౦ || ప్రసాదతీర్థగ్రహణాత్ప్రణాశు
 ధ్ధిరుదాహృతా | వాక్కుద్ధికితనాద్విష్ణోశ్శ్రీమణాచ్ఛ్రితయోర్మతా ||
 ౧౧ || ఎవంశుద్ధిపరోవిప్రస్సాక్షాన్నారాయణోమతః | పలాయం తేశ
 రీరస్థాపాతకాస్తస్యదశేనాత్ || ౧౨ || విచింత్యపాపపురుషంస్మశాన
 స్తంభసన్నిభం | ఉపపాతకరోమాణంమహాపాతకవిగ్రహం || ౧౩ || సం
 శోష్యవాయుబీజేనవహ్నిబీజేనదాహయేత్ | అమృతీకరణంకుర్యాద్వా
 రుణేనామృతాత్మనా || ౧౪ || గాత్రదాహ్యంపుష్టివ్యాచప్యామ్నాచేంద్రి
 యకల్పనం | ఎవంసంశోధయేద్దేహంపూరణంభకరేచక్తే || ౧౫ || వి
 స్తరేణాపివత్సోమిభూతశుద్ధినిశామయ | భూతశుద్ధినినానైవవ్యాధి
 కారోఽస్యపూజనావిచింత్యహృదయేవిష్ణుంసంస్థితంపరమేవదేబహిర్ని
 గమయేత్తంతుసుఖమ్నాదక్షిణేనతు || ౧౬ || వృత్తమండలమధ్యస్థం
 సమాప్రాదిత్యసన్నిభం | మంత్రాత్కాంతతుతంధ్యాత్వాహ్యుపరిదావ్ద
 శాంగుళే || ౧౭ || ప్రభాచక్రంతుతదధస్తత్వాద్విష్ణుస్థాప్తిసంయుతం | ని
 మ్కశంమంత్రదేహంచచింతయేత్పురుషోత్తమం || ౧౮ || తదధస్తాత్సత్త్వ
 రేద్యామించతురత్రాంతుపీతలాం | శబ్దాద్దేవ్యవంచభిర్యక్తాంవజ్రలాం
 ఛనలాంఛితాం || ౧౯ || పురప్రాకారసుసరిద్ద్విపాణావసమాకులాం |
 జాహ్వంస్వదేహేవిశతీంపూరకేణవిచింతయేత్ || ౨౦ || ప్రోచ్ఛరం
 త్రైవతస్త్వంత్రంవిశాంతామథచింతయేత్ | జానోవాపాదతలంయావ
 త్రావదావ్యస్తాంక్రమేణతు || ౨౧ || కుంభకేనచతాంపుద్గీంమంత్రసూ
 తైస్సృజేతనః | శనైశ్శనైలఽయంకుర్యాద్గంధశక్తౌచతాంపునః || ౨౨ ||
 రేచయేద్గంధశక్తించసర్వభూతేష్వయంవిధిః | బహిఃస్థాంపూరకేనైవ
 హ్యంతఃకుర్యాల్లయంసయా || ౨౩ || కుంభానైవతన్వాత్రేరేచకేనబ
 హిఃక్షిపేత్ | తోయాఘ్నేచమహాధారేతతస్తాయంచనైష్టవం || ౨౪ ||
 ససముద్రసరిత్ప్రోతరోరసషట్కంచసాషధి | అధఃచంద్రసమాకార
 కమలద్వజశోభితం || ౨౫ || వారుణంవిభవంబాహ్యంధ్యాత్వాతేనాథవి
 గ్రహం | సంపూర్ణాపూరకాఘ్నేసకరణేనశనైశ్శనైః || ౨౬ || ఊర్ము

చ్చేది : ధియోజనంజరిచ్చిన్నంకృతావస్థావ్యవహితా : ౪౫ : పాగన
 క్కరణైశ్చ తేనవ్యాప్తంతుభావయేత్ । అకలభాన్యోన్మూలంభాగ్గింతం
 ప్నామకళ్యణంవిభవేదవ : ౪౬ : సంభార్యకుంభకేనైదయావత్కాఽం
 తుయోగినః । ధ్యాతేర్పరిణమంభావ్యమంప్రేరణపంజరం : ౪౭ :
 ప్నామకళ్యణంభారణామంభ్రంకత్తాపరిణమంస్వరేత్ । తాతం క్షింబత్తు
 శంభోఃపయోగీమమభావయేత్ । ౪౮ : యుక్తాంత క్షిచతుఃస్థానగం
 ధాన్యేనావినశ్యతీం । అగ్నియేనిష్కళమ్మంభ్రంబదధిస్తాత్మసంయుతం ॥
 ౪౯ : పనంభ్రంవిభవంభావమేవమైస్సంసయేర్మూత్ । చైతన్యంజీ
 వసంభూతంస్వచ్ఛరత్తారణోపమం । ౫౦ : భావసీయంతువిశ్రాంతం
 స్ఫురంభూతపంచకాత్ । నిష్క్రీణంచేవరేణుంలేపంచకత్వత్వవిశ్రా
 హా : ౫౧ : అనేనక్రమయోగేనజీవతత్త్వసమాత్మచా : తుతేతద్ధృ
 దాకాతేత్వచటంభూత్యవచానం । ౫౨ : స్ఫురద్ధృతిధిరాకేణామీశ్వ
 రంవ్యాపకంపతం । తతోమైత్రకీరథంసమాధింహృద్యసేర్పరం ॥౫౩॥
 గంధతన్త్రాత్రపూర్వాభియ్యక్తత్వాత్పంచక క్షిణి । హేయంచేర్థుజంబు
 ధ్యాయదాతత్థానబృంహితః । ౫౪ : అత్యుక్తకృతకృత్యమంభ్రం
 త్పద్మ సేవనాత్ । మప్తేపదేహ్యత్తతత్త్వజ్ఞానదజ్ఞులసేవ ॥ ౫౫ :
 మృతోఽటరాధ్వనిర్యాంతంసాత్వాత్సంసాత్వాత్మనాస్మరేత్ । భారూప
 నాకీనగాగేణమంత్రేవసేన్మశ్శిఖాత్విమా : ౫౬ : పద్మసూత్రప్రతికా
 శామమమ్నాచోద్వేగశామినీ । తద్భక్తిప్రకంధగిగాసామైత్పుటద్యోజన
 పత్తమా ॥ ౫౭ : కన్దేత్కన్దేత్కన్దేత్కన్దేత్కన్దేత్కన్దేత్కన్దేత్కన్దేత్కన్దేత్
 త్రకారణసంబంధాన్యేనమహ్యాపకంతుతేత్ ॥ ౫౮ ॥ ప్రాప్తుయాచ్యుత
 ధూన్యంతుయంభరాత్ప్రభువిగ్రహాత్ । ఉదితోజాయతేతథితేజఃపుం
 తోవ్యామావను : ౫౯ : తత్ప్రేభావక్రవాభిస్థాన్వసందానందపందితః ।
 పరంపరాత్మరస్యాస్యపరతిత్వస్యైతతః । ౬౦ : తత్త్వనిష్క్రూక్తదేహ
 స్యకేవలస్యచిదాత్మనః । ఉదితోహిమహానందస్సాక క్షిరేన్ద్రవిపరా
 ౬౧ : అటు ప్రకర్మకరాకరంజీవంకృతాతమాత్మసాత్ । యత్రోచి

౨౦౮ బృహద్భివృత్తసంహితా : పా : ౪ : ౨ : ౧ :

తాచతత్రైవపునరేవావత్స్యతే || ౧౨ || తచ్చనంకల్పనిర్ముక్తమవాచ్య
 మ్మునినస్తమా : | ఎవంస్వస్థానమాసాద్యత్యక్త్వాభాతంచవిగ్రహం || ౧౩ ||
 తత్ప్రతితోదహేత్పిండంశక్తితత్త్వాత్రవజ్జితం | షట్కాండంవిశిఖాసారంని
 గతుత్యుదాహరిం || ౧౪ || సంస్థితస్సాధకోనిత్యముక్తస్సావత్త్వశరీరిణి |
 ఇచ్ఛానిర్మలనూతేనమంత్రేజేనతువహ్నినా || ౧౫ || తద్వహ్నిదేశాదా
 రభ్యతంపిండంజ్వలితంస్తరేత్ | దక్షిణాగ్రకరాంగుష్ఠప్రాంతదేశైరమ
 యరం || ౧౬ || ధ్యాత్వాప్యయగంతవలతభుగ్రూవజ్వలతావృతం |
 తేనస్వవిగ్రహంధ్యాయేత్ప్రచ్ఛలంతంసమంతతః || ౧౭ || నాభికందాంత
 రెదేశేనేత్రమంత్రేవాపవకం | ధ్యాయేజ్ఞానిలాగణోపేతంతంసయేత్తేనభ
 స్మసాత్ || ౧౮ || దహనేనస్వకంజేహంహృత్సంత్రంభావయంస్తతః |
 దేహజంభావయేజ్ఞానిలాంసంత్రేవాధేలయంగతాం || ౧౯ || భస్మరాశి
 సమప్రఖ్యశాంతాగ్నింతదనుస్మరేత్ | వాతచక్రేనతద్భస్మయాతంధ్యా
 త్వాత్వితస్తతః || ౨౦ || తతస్సమంత్రీంతద్బింబంపూర్ణచంద్రాయుతోప
 మంధ్యాత్వాతన్నిస్సృతేనైవత్యమృతౌఘేనచాంబరాత్ || ౨౧ || ప్లావ
 యేద్దేహజంభూతినసర్వాంధ్యాయేత్సుధాత్మికాం | తత్రాధారమ
 యీంశక్తింమధ్యేవిన్యస్యవైష్ణవీం || ౨౨ || బీజభూతాంచసర్వస్యతమ
 త్థంచాబుజంస్తరేత్ | షడధ్వతత్త్వభూతంచసితంతేజోమయంశుభం ||
 ౨౩ || మండలంత్రితయాత్పూర్ణంస్ఫురత్కిరణభాస్వరం | మంత్రాశ్చా
 వంచత్తధ్యేన్యామెన్నారాయణంప్రభం || ౨౪ || నిష్కళంకేవలంశు
 భంపంచస్త్వంత్రీవిగ్రహం | తత్సంత్రీశక్తిభిర్భూయోభావయేన్మా
 ఛితంద్విజాః || ౨౫ || శ్ర్యామాదిపంచభూతీయమాత్రేమిశ్వరపంచకం |
 తేభ్యఃప్రసారితంచైవశ్ర్యామాద్యంవిభవంస్తరేత్ || ౨౬ || సంయోగ
 జనితంపిండంధ్యాయేద్విభవపంచకాత్ | సహస్రసూర్యసంకాశంశతచం
 ద్రగభస్తిమత్ || ౨౭ || నిర్మలంస్ఫటికప్రఖ్యంజరామరణవజ్జితం | జని
 తేనాస్యపిండంతుపరమంభోగమాయయోః || ౨౮ || సాధనంసహజం

సర్వదేహీనాంమునిసత్తమాః । సమాధితఃక్రమేనైవసమ్యక్సంతాశనే
 నచ||౭౯|| స్వపదాన్నిస్తరంగాచ్చకృత్వాశక్త్యాసహౌదయం । సావి
 నందంచమహానందాత్సాన్వనందాచ్చత్రయేత్తతః ||౮౦|| మారీచంనాభి
 గంచక్రంతస్మాద్రూపంస్వకంచయత్ । సూర్యకోటిప్రతీకాశంప్రస్ఫు
 రంతంస్వయా౭౭భయా ||౮౧|| కదంబగోళాకారంచనిశాంబుకణనిర్మ
 లం!ఎవమ్మాననమాసీయస్వస్థానాత్సాన్వత్మనాద్విజాః ||౮౨|| విశేష్తం
 త్రశరీరంచబ్రహ్మరంధ్రేణపూర్వవత్ । జ్యోత్సానాడీవభేనైవప్రవి
 శ్యచకచాంతరం || ౮౩ || స్వవాచకంభావయన్తేవద్వనినానిష్కలేనతు
 తతస్తునిష్కళాన్తంత్రాద్భావద్భౌతికవిగ్రహం || ౮౪ || పంచోప
 నిషదాత్మానమాసాద్యాలోకవిగ్రహం । స్వమంత్రాదమృతౌఘేనసేచ
 యేద్విగ్రహంస్వకం || ౮౫ || తతస్సమంత్రంతద్భింబమాకృష్యహృద
 యేన్యసేత్ । నిస్తరంగాపరాశక్తిర్మహానందముచసా || ౮౬ ||
 సాన్వనందంచప్రభాచక్రయాపమాత్మీయవిగ్రహం! సుషుమ్నాంతాద్యశం
 మాగంపిండమంత్రంచనిష్కళం || ౮౭ || సత్త్వాధోమంత్రశక్తో
 యోధారయేత్సర్వపంచకం । తేహంవిభవసిద్ధోయఃపిండస్తత్సముదా
 యకః || ౮౮ || స్థూలసూక్ష్మవరాఖ్యనత్రివిధేనతుసత్తమాః । కరణే
 నౌదితాసమ్యక్శుద్ధిరేమాచభౌతికీ || ౮౯ || అనయాచేంద్రియాణాంచ
 శుద్ధిరుక్తామహాత్మభిః । ఉపాసకైర్యవ్యపిండశుద్ధిర్మనీశ్వరాః|| ౯౦||
 పశ్చిద్యాగఃప్రకర్తవ్యైబాహ్యభ్యంతరభేదతః || మునయఃఉచుః| బ్ర
 హ్మన్ననుగ్రహేనా౭స్మాకంసర్వభాభవతాకృతః || ౯౧ || యాగాం
 గభూతామంత్రోక్తభూతశుద్ధిర్యథాతథా । ఆత్మశుద్ధిఃప్రవక్తవ్యాపూ
 ర్వోక్తాభావనామయీ || ౯౨ || జీవోయంబ్రహ్మభావేనసాన్వితానం
 శోధయేత్కళం । ముఖ్యమమాత్మనశ్శుద్ధిసాన్వత్ప్రప్రాప్తేపితామహ
 || ౯౩ || కింత్వంగభూతాయాగస్యభూతశుద్ధిరిహేదితా । శ్రీబ్ర
 హ్మనాచ || మునయసాన్వత్మశుద్ధిహిముఖైవత్మసమాగమ
 || ౯౪ || అంగభూతాపివిజ్ఞేయావాక్యభ్యాసేనకేవలం । అశక్నువన్

భావయితుంవాక్యమేవసమభ్యసేత్ ॥ ౯౫ ॥ బ్రహ్మేవాహంసంసా-
 రీనిత్యముక్తోసశోకభాక్ । అచ్యుతోఽహమనంతోఽహమన్యయోఽ-
 స్మిన్వరూపతః ॥ ౯౬ ॥ ఇతివేదోపనిషదాభావనాహ్యత్మశోధినీ ।
 తస్యాఃప్రకారంవత్సామిభవంతోమేనుయాయినః ॥ ౯౭ ॥ బ్రహ్మణః
 ప్రకృతిద్వేధాజీవాజీవవిభేదతః । అజీవప్రకృతిఃప్రోక్తాహరిణాక్షేత్ర-
 లక్షణా ॥ ౯౮ ॥ క్షేత్రజ్ఞలక్షణాభిన్నాప్రకృతిజీవసంజ్ఞితా । క్షేత్ర-
 స్యధారణాదాత్మాజీవ్రాయమజువహి ॥ ౯౯ ॥ ధార్యంవేద్యంశరీ-
 రంహిక్షేత్రమిత్యభిధీయతే । క్షేత్రసంధారణాద్భిష్మక్షేత్రజ్ఞాత్వాప్ర-
 కీర్తితః ॥ ౧౦౦ ॥ ధార్యంతస్యశరీరంహిజీవ్రాయమవధార్యతాం ।
 క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోరాత్మాన్వతంత్రస్సాన్విత్రయోహరిః ॥ ౧౦౧ ॥ ప్ర-
 యోజకఃపోషకశ్చప్రకాశకఇతీరితః । ద్రష్టాశ్రోతాఽనుమంతాచధార-
 ణోరంజతోఽచ్యుతః ॥ ౧౦౨ ॥ తస్మాత్సత్వంసదాభావ్యంపరమాత్మని-
 కేశవే । క్షేత్రంచభగవాన్విష్ణుఃక్షేత్రజ్ఞోపిహరిర్తతః ॥ ౧౦౩ ॥ సర్వనా-
 మాసర్వరూపసర్వస్వసర్వరసస్మృతః । అచిన్తైవవిజానాతీతోఽహం-
 కస్యాస్మికుత్రచ ॥ ౧౦౪ ॥ నాతోబ్రహ్మత్మకత్వేనబోధస్తస్యవిధీయ-
 తే । అహమస్మితిబోధోఽయంచేతనస్యస్వతోమతః ॥ ౧౦౫ ॥ తస్మా-
 ద్బ్రహ్మత్వకత్వంచబ్రహ్మధారత్వముచ్యతే । ఆత్మనశ్చామరశ్శబ్దోబ్రహ్మ-
 త్వత్వవిభావనాత్ ॥ ౧౦౬ ॥ విమోక్షసంస్కరేర్విప్రాశ్చైతనస్సైవని-
 శ్చిత్తః । ప్రకృతేదేహరూపాయాఃకర్తృత్వంపురుషంవినా ॥ ౧౦౭ ॥
 విజ్ఞేయంబంధనాయైవతత్త్వత్వమవిజానతాం । అచేతనస్యకర్తృత్వేన్వ-
 రూపస్యచ్యుతిర్తతా ॥ ౧౦౮ ॥ ఆత్మనూపిచకర్తృత్వంబంధనాయైవ-
 బోధితం । అసాన్వతంత్ర్యాచ్ఛరీరత్వాదాశ్రితత్వాద్విశేషతః ॥ ౧౦౯ ॥
 సాన్వతంత్ర్యేణచకర్తృత్వేన్వస్వరూపాచ్ఛుతిర్మతా । తస్మాత్సర్వాత్మ-
 నాస్వస్యపరస్యాపిహ్యనాత్మనః ॥ ౧౧౦ ॥ ఆత్మత్వంతత్సర్వరూపత్వంజీ-
 వవిభావయేత్ ॥ ప్రణమేద్భృగవద్భృద్భ్యావిశ్వంచిదచిదాత్మకం ॥ ౧౧౧ ॥
 కుర్యాత్సర్వాణిక్రూణివాసుదేవాత్మకానిహి । బ్రహ్మర్షణంబ్రహ్మ

హవిబ్రహ్మగ్నోబ్రహ్మణామతం ॥ ౧౦౨ ॥ బ్రహ్మైవతేనగంత
వ్యంబ్రహ్మకర్తనమాధినా ॥ ఆత్మనాబ్రహ్మభావత్వంభావయేన్పంధము
క్తయే ॥ ౧౦౩ ॥ బోధితంశ్రుతివాక్తైశ్చస్త్యత్యాగమశతైరపి ॥
నాహందేహీనానచప్రాణోనంద్రియాణితథైవచ ॥ ౧౦౪ ॥ నమనోఽ
హంనవైబుద్ధిసఃపైచిత్తమహంకృతిః ॥ నాహంపృథ్వీనసలిలంసచవ
హ్నిస్తథాఽనిలః ॥ ౧౦౫ ॥ నచాకాశోనశబ్దశ్చనస్పృశశ్చతథారణః ॥
సహిగంధోనరూపంచనమాయాఽహంసంసృతిః ॥ ౧౦౬ ॥ అహమా
త్మాచసర్వేషాంసాక్షీచేతాసనాతనః ॥ బ్రహ్మస్మృతినసంసారీతత్త్వమస్యా
దివాశ్చయః ॥ ౧౦౭ ॥ తేత్రతేత్రజ్ఞయోరేవమభేదోబ్రహ్మణానమం
భూతానామాత్మనశ్శుద్ధిరుదితామునినత్తమాః ॥ ౧౦౮ ॥ అభేదంజీవ
వరయోర్యాచజ్ఞానాత్మినైవహి ॥ తావదాచరితైనైవసిద్ధిఃకల్పశతైరపి
॥ ౧౦౯ ॥ అంతర్యాగవిహీనస్యపూజాభవతినిష్ఫలా ॥ అతోవస్సం
విధాన్యామిహ్యంతర్యాగంసమాసతః ॥ ౧౧౦ ॥

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్రామాయనామకాయాంచతుర్థపాదేభూత
శుద్ధికథనంనామప్రథమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీబ్రహ్మైవాచ ॥ పద్మాసనెన్వస్తికేవాతథాయోన్యాననే
ముదా ॥ స్థిత్యానిబాధదేశేతుధ్యానయాగంసమారభేత్ ॥ ౧ ॥ నా
భిమేధ్రాంతరేధ్యాయేచ్ఛక్తిమాధారరూపిణీం ॥ తదూర్ధ్వైకాఅకూర్తం
తువిమలందీప్తవిగ్రహం ॥ ౨ ॥ కూర్తాకారంపరంజీవంశంఖచక్రగదా
ధరం ॥ తస్యాంకేపిచనాగేంద్రంపూర్ణచంద్రనిభాననం ॥ ౩ ॥ ఘణాస
హస్రసంపూర్ణంమదాఘూణితలోచనం ॥ చక్రలాంగలహస్తంచప్ర
ణమంతంపరాత్మరం ॥ ౪ ॥ తదూర్ధ్వైవమథాంజేవీంకుంకుమక్షోదన
న్నిభాం ॥ హేమరత్నవిచిత్రాంగంప్రసన్నవదనేక్షణం ॥ ౫ ॥ బద్ధాం
జలింశిరోదేశేనసంస్మరంతీంవిభోఃస్మరేత్ ॥ చతుర్థాభాజితేక్షేతేనా
భిమేధ్రాంతరస్థితే ॥ ౬ ॥ ఏవమాధారశక్త్యాద్యాస్సంస్మరేద్దేవతాఞ్
మాః ॥ నాభాక్షిరాణవంధ్యాయేత్కుండేందుధవళాకృతిం ॥ ౭ ॥ శ్రో

తోరశ్శ్రీభిరాకీర్ణంపూర్ణచంద్రనిభాననం । గంభీరవిగ్రహంధ్యామే
 ద్రూపవంతమరూపిణం ॥ ౮ ॥ తతస్సముత్థితంపర్వంధ్యామేక్షీ-రాణా
 మ్రాదరాత్ । ప్రశాంతపాపకాకారముదయాదిత్యవర్చసం ॥ ౯ ॥ శ్వేత
 ద్వీపంతతోధ్యామేద్వైకుంఠంచచతుర్విధం । వైకుంఠదివ్యలోకంచ
 తథాజనపదంస్తరేత్ ॥ ౧౦ ॥ వైకుంఠదివ్యనగరంవిమానంచతథావిధం
 తత్రానందమయంసాక్షాద్భావయేద్రత్నమండపం ॥ ౧౧ ॥ తస్మిన్సహ
 స్రశిరసంచేవమాసనరూపిణం । సహస్రమణిజ్యోత్స్నాభిరీష్యమాన
 రుచింస్తరేత్ ॥ ౧౨ ॥ ధర్మంజ్ఞానంచవైరాగ్యమైశ్వర్యంచక్రమాది
 మా ॥ ఆసనస్యస్తరత్పదానాగ్నయాదిషువైష్ణవః ॥ ౧౩ ॥ పురుషా
 కృతయస్సర్వేస్థితాస్సింహాసనాదధః । మహిమాత్సహామహావిర్యాభ
 గవత్ప్రథమారకాః ॥ ౧౪ ॥ పూర్వాదిదిగ్గతాజ్ఞేయాధర్మాదీనాంవిపర్య
 యాః । అధర్మంచతథాఽజ్ఞానమనైరాగ్యమనైశ్వర్యం ॥ ౧౫ ॥ పురుషా
 కృతయశ్చైమేబంధూకకుసుమారుణాః । ప్రాగీశానదిశోర్మధ్యేప్రాగాగ్న
 యీదిగంతరే ॥ ౧౬ ॥ వైరృతీవారుణీమధ్యపాశివాయుదిగంతరేఽఋ
 శ్వేదాద్యంచతుష్కంతుషీతంహయనరాకృతి ॥ ౧౭ ॥ ఈశానసోమ
 యోర్మధ్యేప్రాగంతకదిగంతరే । రాక్షసాంతకదిక్షుధ్యేవాయుసో
 మదిగంతరే ॥ ౧౮ ॥ కృతాద్యంయుగబృందంతుకృష్ణంవృషసరా
 కృతి । సర్వేచతుర్భుజావైద్యాభ్యాంవీరవిధారకాః ॥ ౧౯ ॥ ద్వా
 భ్యామంలిబద్ధాభ్యాంప్రణమంత్యాసనస్థితం । తేమాముపరిసంచింత్యం
 వీరంబుద్ధిమయంపరం ॥ ౨౦ ॥ అవ్యక్తమంబుజంశ్వేతంతదూర్ధ్వే
 ఽష్టదశంస్తరేత్ । తదూర్ధ్వేసూర్యబింబంతుసూర్యకోటి సమప్ర
 భం ॥ ౨౧ ॥ తదూర్ధ్వేవహ్నిబింబంతువహ్నికోట్యయుతప్రభం ।
 తమారజశ్చసత్త్వంచగుణానేతాక్రమాత్స్మరేత్ ॥ ౨౨ ॥ ప్రణవ
 స్యసతేశ్చైవతత్సంజ్ఞేతనుమధ్యగా । బుద్ధ్యాదిసత్త్వపర్యంతతత్త్వమం
 త్రగతాస్మృతాః ॥ ౨౩ ॥ తతశ్చిదానందద్యాత్మరాహంతాస్వరూప
 కం । ఆనాభేన్మృదయాత్మతుసంపథాభావేవదే ॥ ౨౪ ॥ సముద్రా

ద్యాసనాంతంతుచతుర్థిఃకల్పయేత్పదైః । ఏకేనపంచమేనేవపద్మాద్యా
 సనకల్పనం ॥ ౨౫ ॥ భూతాన్యాధారశక్త్యంతమేతచ్చమాత్మకంగణం
 వాగాదికంతథాఽనంతేభువిశ్రోతాదిపంచకం ॥ ౨౬ ॥ మనఃక్షీరాణా
 పంధ్యాదేదహంకారంతతోఽంబుజం । ద్వీరష్టకంచధర్మాన్యమానం
 చాపివిధిస్సృష్టతః ॥ ౨౭ ॥ అథావ్యక్తంతదూర్భస్థమవదాతంసరో
 హం । తమఃప్రభృతయఃప్రోక్తాగుణావ్యాన్నత్రీయాత్మకాః ॥ ౨౮ ॥ ఏకే
 కాలంవదంత్యేతిద్బుతాదిత్రితయాత్మకం । చిదానందమహంతాస్థం
 పుమాంసంసంపదేవిదుః ॥ ౨౯ ॥ అథవాగరుడంధ్యాయేదూర్భశంచైవవి
 దాసనాత్ । ఆత్మాసమంతరాత్మానంపరమాత్మానమేవచ ॥ ౩౦ ॥ జ్ఞానా
 త్మానంతతోధ్యాత్వాపద్మమస్తదశంతుయత్ । తస్యపూర్వాదిభాగేషు
 విమలాద్యాశ్చశక్తయః ॥ ౩౧ ॥ విమలోత్ప-షిణీజ్ఞానాక్రియాయో
 గాతథేవచ । ప్రవీన్విసత్కౌతభశానామధ్యేశక్తిరనుగ్రహః ॥ ౩౨ ॥ చామ
 రాందోళితకరావిచింత్యానవమూర్తయః । జగత్ప్రకృతయేమధ్యేయో
 గవీతాయవై నమః ॥ ౩౩ ॥ దివ్యంచయోగపర్యంకంతత్రానంతాసనంస్త
 రేత్ । తద్బోగదివ్యశయ్యాయాంమహావైకుంఠనాయకం ॥ ౩౪ ॥ శ్రీ
 భూభ్యాంసహితంజేవంనర్వాత్మానంహరింస్తరేత్ । మానసైరుపచారై
 స్తుపూజయేత్సంత్రిపూర్వకం ॥ ౩౫ ॥ ఆవాహనాదిభిస్తత్రమంత్రమూర్తే
 జగత్ప్రభుం । లక్ష్మ్యైసహసమాసీయసూక్తాభ్యాంన్యాసవిద్యయా ॥ ౩౬ ॥
 పురుషారాధనేసర్వంసూక్తపూర్వంవిచింతయేత్ । తథైవపూజయే
 దంతేమహాపురుషవిద్యయా ॥ ౩౭ ॥ స్తుత్వానత్వాపరిక్రమ్యసంబద్ధాం
 జలిరాసతః । గృహాణమానసీంపూజాయథార్థఃషరీభావితాం ॥ ౩౮ ॥
 ఇతిసంప్రార్థ్యవిధినామానసంహూమమాచరేత్ । సంకల్పజనితై
 ర్ద్రక్షవ్యైఃపవిత్రైఃపారమాధిక్షైః ॥ ౩౯ ॥ బాహ్యప్రక్రియయాశశ్వ
 త్పురస్తాద్వక్త్యమాణయా । యజేతకమలాకాంతంభోగైస్సాంస్పృశికా
 దిభిః ॥ ౪౦ ॥ ప్రావణాంతంవిధాయాథకారిణంసంస్తరేద్దురుం । జేవంత
 మథఞ్చాతీతంస్తదద్యాతతోఽఖలం ॥ ౪౧ ॥ విత్వేనసంప్రీణయేచ్ఛ

వప్రాపణాం శేనమంత్రవిత్ । జీవతోష్ఠ్యథవాతీతాన్యథాథేనైవచేత
 సా ॥ ౪౨ ॥ పరివారాన్స్తరేత్సర్వాన్యత్యమాణాన్నిశేషతః । కారణే
 మయినసంలీనాన్తస్ససాఽఽసీయభూరుహః ॥ ౪౩ ॥ తత్తన్నంత్రప్రయోగే
 ణలయప్రక్రియయాయశేత్ । కుర్యాచ్చమానసేహేమంసంసాకరంచే
 ప్తదంశుభం ॥ ౪౪ ॥ త్రిగుణాధారమధ్యస్థేత్రికోణేత్రిగుణానలె । ధ్యానార
 ణింతునిర్మధ్యచిదగ్నిమవతార్జ్వచ ॥ ౪౫ ॥ సంసాకరైస్సంస్కృతం
 కృత్వావత్కృమాణధియాబుధః । త్రిలక్షణస్థానగతేవైశ్ణవేజాతవేదసి
 ॥ ౪౬ ॥ నాదావసానగమనాత్తారికాయాఃపరిష్కృతం । బ్రాహ్మంహ
 విగ్రహీత్వాఽథబ్రహ్మరంధ్రేణసంవిశేత్ ॥ ౪౭ ॥ తతోవహ్నిగృహంగ
 త్వాసపిస్సంస్కృత్యశాస్త్రతః । కుర్వీతసకలంకృత్యంతేనాజ్యేనయథా
 విధి ॥ ౪౮ ॥ తతోహేమమావసానంతంసకలంకర్తమానసం । సన్నన్వినే
 త్సేమభావేనవత్కృమాణధియావరా ॥ ౪౯ ॥ కథితోమానసోయాగః
 కార్యఆదేవాపతనాత్ । బాహ్యయాగంప్రవత్సృమివాసనామలశాం
 తయ ॥ ౫౦ ॥ బహిర్వేద్యాదీదేశస్యద్రవ్యేస్త్వస్తద్భావనేషీతైః । భోగ
 భూతేహారేర్బ్యాబహిర్యాగస్తుసంస్కృతః ॥ ౫౧ ॥ మండపాదివినిర్మాణం
 వేదీవిరచనంతథా । ప్రాగుక్తంప్రామునిశ్రేష్ఠాస్సూర్యాయయజనేయ
 థా ॥ ౫౨ ॥ వైకుంఠవైభవంస్కృత్వాస్కృత్వాప్రాకృతవైభవం । ఉ
 భయోరాశ్రయంబ్రహ్మహృదినూత్రమివస్త్వరేత్ ॥ ౫౩ ॥ ఆధారశక్తి
 మారభ్యశరీరేయద్విచింతితం । పూజతంభావనాద్రవ్యేభ్రహ్మహిరావా
 హయేద్ధితత్ ॥ ౫౪ ॥ వైకుంఠవనభూషితనిత్యముక్తజనాంస్తథా । వి
 చింత్యకుసుమైర్దీవైస్త్విస్సుషుమ్నావర్తనాబహిః ॥ ౫౫ ॥ ఆనయేద్ర
 చితేధామ్నిస్తంభతోరణమండితే । తత్రసంపూజయేద్దేవసాంగంసా
 యుధభూషణం ॥ ౫౬ ॥ తత్రాదాయోగవీతస్యపశ్చిమేగురుపూజనం ।
 గురుపూజార్థమాథారేపాత్రందివ్యంనివేశయేత్ ॥ ౫౭ ॥ పూజయేద్గంధ
 పుష్పాద్యేర్వాత్మనోగురుసంతతిం । గురుంనాథాయణాభిన్నంధృతబా
 హుదతుష్టయం ॥ ౫౮ ॥ ధృతోర్ధ్వపుండ్రంపద్మాక్షమాలయాసము

లంకృతం । కృపయాధగవ త్తత్త్వంబోధయంతస్తుముక్షునే ॥౫౯॥ ఉత్త
 రేధగవద్భక్తాన్నారదాడివిచింతయేత్ । ప్రణామైర్నామమంత్రేశ్వ
 పూజయేచ్ఛందనాదిభిః ॥౬౦॥ ద్వారదేవాసమభ్యర్చ్యపీఠజేవాంస్త
 త్తేవచ । యజేన్నారాయణందేవంకోటిబ్రహ్మాండనాయకం ॥౬౧॥
 ఘంటాంవామేతుసంస్థాప్యగరుడాంకితమస్తథాం । ఓంనమఃపూర్వము
 చ్చార్పగజధ్వనివదంతతః ॥౬౨॥ మంత్రత్రాతస్తతస్సాన్వహామను
 ఘంటాచణేమతః । దక్షిణేశంఖసంస్థాసంతత్రాధారంప్రకల్పయేత్ ॥
 ౬౩॥ అగ్నిమండలమాధారందశతత్త్వసమన్వితం । శంఖంసూర్యమయం
 ధ్యాయేత్-లాద్వాదశసంయుతం ॥౬౪॥ మధ్యేతుషాడశకలంచంద్ర
 బింబంవిచింతయేత్ । పూరయేత్తీర్థతోయనకుంభస్థేనమహాత్మనా ॥
 ౬౫॥ తీర్థాన్యావాహయేత్తత్రదేవంత్రప్రపూజయేత్ । ఆవాహనం
 స్థాపనంచ సమ్ముఖకరణంతథా ॥౬౬॥ సన్నిరోధావకుంఠంచసకలీక
 రణంపునః । అమృతీకరణంకుర్యాన్స్తుద్రయాధేనుసంజ్ఞయా ॥౬౭॥ శంఖం
 దేవమయంధ్యాయావంచపాత్రాణివైపునః । పాద్యాఘ్రికచమనార్థంచ
 ప్రోక్షణార్థమథాపరం ॥౬౮॥ శుద్ధోదకంపంచమంత్రక్రమేనైవతుధార
 యేత్ । ఆధారోపరిసంస్థాప్యతోయద్రవ్యైశ్చపూరయేత్ ॥౬౯॥ వా
 మేకలశమాధారస్థాపయేత్తులవిద్యయా ॥ మాతృకాంప్రతిలోమాం
 చతత్త్వన్యాసంవిశేషతః ॥౭౦॥ తేజస్సూర్యకలోపేతంమూలవిద్యాక్ష
 రాణితు । తీర్థాన్యావాహ్యకలశేతులసీకుసుమోదకైః ॥౭౧॥ సం
 పూజ్యసప్తధామంత్ర్యసంరక్త్యాస్త్రేణవాగ్యతః । ప్రదక్ష్యేసురభింత్ర
 పూతంతోయంవిభావయేత్ ॥౭౨॥ తేనూదకేనశంఖంచపాత్రాణ్య
 న్యానిపూరయేత్ । గంధపుష్పదిద్రవ్యాణిదృగ్గోచరతయాన్యసేత్ ॥
 ౭౩॥ ప్రక్షాళ్యమూలమంత్రేణశోధ్యసంశోషణాదిభిః । పాత్రాణిపూత
 తోయేనచోద్ధరణ్యప్రపూరయేత్ ॥౭౪॥ విష్ణుక్రాంతాచదూర్వా
 చశ్యామాకంపద్మకంతథా । పాద్యపాత్రేప్రదేయానితులసీతోయమేవ
 చ ॥౭౫॥ సిద్ధాథాకాంస్త్రీలాకాదూర్వాస్పర్షపాణిసేతండులాతో

యక్షీరఫలాన్యఘ్నైద్రవ్యాణిపరిపూరయేత్ ॥ ౭౬ ॥ ఎలాలవంగత
 క్కోలపుష్పాన్యైవమనీయక । సర్వాషధినుగంధీనిస్నానీయేతులసీంత
 థా॥ ౭౭ ॥ అన్యస్త్రిన్నపిపాత్రేతుతోయమాదాయసర్వతః । నిక్షిపెన్నుల
 మంత్రేణస్పృశపాత్రాణిపాణినా॥ ౭౮ ॥ ముద్రాంకామదుఘాంతత్రప్ర
 దక్ష్యేజలభాజనా తేనపాత్రాంభసాప్రోక్ష్యమండలంమండపంతథా॥ ౭౯ ॥
 యాగద్రవ్యాణ్యశేషాణితాడయేదస్త్రమంత్రతః । మూలెనపావయేత్ప
 శ్చాత్తత్సర్వంభోగతాంవ్రజేత్ ॥ ౮౦ ॥ తతోవిష్ణుంనమస్కృత్యశ్రీభూ
 భ్యాంసహితంతథా । ఆధారశక్తిమారభ్యయోగపీఠాంతమేవచ ॥ ౮౧ ॥
 పూజయేద్గంధపుష్పేశ్చతన్నామానిసముచ్చరణప్రణవాదినమోంతంచ
 జెంతంనామతథైవ ॥ ౮౨ ॥ పూజనేనర్వదేవానాంనామమంత్రఃప్రకీర్తి
 తః । పీఠెనతంపాదపీఠద్వారదేవాంస్తథైవచ ॥ ౮౩ ॥ పూజయేత్సర
 యాభక్త్యాతతోదేవంసమచయేత్ । ధ్యాత్వానారాయణందేవంనా
 గభోగ్గపింతద్విజాః ॥ ౮౪ ॥ దోభిశ్చతుర్చిస్సంయుక్తందివ్యసద్గుణమం
 డితం । పంచశక్తిమయందివ్యంపంచోపనిషదైస్తథా ॥ ౮౫ ॥ సాంగం
 సావరణంసాస్త్రంమణిభూషణభూషితం । ఆవాహ్యకణికాయాంతుదే
 వదేవంసమచయేత్ ॥ ౮౬ ॥ ఆవాహనంచాననంతుస్థాపనంసమ్ముఖం
 తథా । సన్నిధౌకరణంచైవసకలీకరణంపునః ॥ ౮౭ ॥ ప్రతిమాయాం
 ప్రకర్తవ్యంత్రముద్రాప్రదక్షణం । ప్రాణప్రతిష్ఠాకర్తవ్యతత్త్వన్యా
 సోవిశేషతః ॥ ౮౮ ॥ పంచోపనిషదాంబీజంమంత్రన్యాసమథాచరేత్ ।
 మూలవిద్యాక్షరన్యాసంతథానూక్తంచపౌరుషం॥ ౮౯ ॥ మునయఙ్గిఃచుః ।
 ఆవాహనాదికర్తవ్యంసూక్తముద్రాప్రదక్షణం । పంచోపనిషదాంబీ
 జంమంత్రన్యాసఙ్గదీరితః ॥ ౯౦ ॥ తేహంతులక్షణజ్ఞానంవక్తవ్యంక
 మరాసన । యత్ప్రత్యాతుప్రకర్తవ్యంశ్రీమదారాధనంహరేః ॥ ౯౧ ॥
 శ్రీబ్రహ్మవాచ । ఊర్ధ్వంజలిమధఃకుర్యాదియమావాహనీమతా ।
 సేయంతువిపరీతాస్యాస్తుద్రాస్థాపనకర్తరి ॥ ౯౨ ॥ బాహ్యంగుప్తవ్య
 యాముష్టిముద్రాస్యాత్సన్నిధానం । అంగుప్తగణిసైవముద్రాస్యా

త్సన్నిరోధనీ॥౩॥ఉత్తానముష్టియుగళాసమ్ముఖికరణీమతా॥అన్యోన్యత
జనీయుగృభ్రామణాదవకుంతనీ ॥౪॥ మాతృకాకేళవాఖ్యాచతత్త్వ
న్యాసశ్చనైపునః॥కరాంగదశతత్త్వానాన్యసనాత్సన్నిధిభవేత్ ॥౫॥
సాలగ్రామమణాయంత్రేమండలేప్రతిమాసుచ॥నిత్యంపూజాంహరేఃకు
ర్యాన్నతుకేవలభూతలే॥౬॥ పంచోపనిషదాన్యాసఃశ్రూయతామవి
లంబితం॥రహస్యస్సర్వతంత్రాణాంహరిణాచప్రకాశితః॥౭॥షాన్సమశ్చ
పరాయేతిపరమేష్ట్యాత్మనేనమః । యాన్సమోనమసాయుక్తంపరాయ
పురుషాత్మనే ॥౮॥ రాన్సమశ్చపరాయేతితతోవిశ్వాత్మనేనమః ।
వాన్సమరాయనివృత్త్యాత్మాజేంతోనమఃపునఃపునః ॥౯॥ లాన్సమ
శ్చపరాయేతితథాసర్వాత్మనేనమః । ఇతిమూర్ధ్నిచనాసాహృగ్నహ్య
పాదేషువిన్యసేత్ ॥ ౧౦౦ ॥ ఆత్మనశ్చహరేశ్చాపితన్నాన్యాసఃపరమా
ద్భుతః । తస్మాత్సర్వాత్మనావిప్రాపంచోపనిషదోన్యసేత్ ॥౧౦౧॥సం
చింత్యనిత్యమలంస్వప్రకాశమనామయం । సచ్చిదానందమద్యేవతం
భగవద్విగ్రహంద్విజాః ॥ ౧౦౨ ॥ మూలాంతేదేవదేవాయపాద్యాదీ
క్రమశోఽపయేత్ । కల్పయామీతిసూక్తస్యఋచాష్యేకైకయాఽ
ధవా ॥ ౧౦౩ ॥ పంచామృతైశ్చశుద్ధోదైస్తథానంస్నాపయేద్ధరిం । కుం
భోదకైస్సాన్నినమంత్రేస్సంస్కృతైస్తీర్థవారిభిః ॥ ౧౦౪ ॥ మహాభి
షేకవిధినాస్నాపయేత్పురుషోత్తమం । తథాహ్యచమనందేయందేహా
ద్వతఃసకంతథా ॥ ౧౦౫ ॥ ధౌతమాచమనందేయముపవీతంచపాదుకా
హృదయాదిమహామం॥తాన్సన్న్యసేన్మాత్రంవిద్యయా ॥ ౧౦౬ ॥ కణి
కాయాన్యసేద్దేవతాన్యాత్వానైకుంతవైభవం । తతోఽంగపూజనంకు
ర్యాద్భూషణాయుధపూజనం ॥ ౧౦౭ ॥ హృదయాదిమహామంత్రే
హృదయాదీప్రపూజయేత్ । పాదమారభ్యమూర్ధాంతద్వాదశాం
గేషుపూజయేత్ ॥ ౧౦౮ ॥ ప్రణవాదినమోంతైశ్చకేళవాద్యైఃప్ర
పూజయేత్ । పాదజానూరుజఘనకటినాభ్యుదరేషుచ ॥ ౧౦౯ ॥ హృ
త్కుంఠబాహువదనలలాటేషుక్రమాదిమాన్ । పూజయేత్పరయాభ

క్రౌఢగంధపుష్పైర్మహామతే ॥ ౧౧౦ ॥ కిరీటాదీననుధ్యాయచతుర్బాహు
 చతుర్ముఖాః । కృతాంజలిపుటాన్ముద్గ్నిద్వివ్యయాపాప్రపూజ
 యేత్ ॥ ౧౧౧ ॥ కిరీటాదీననుధ్యాయకిరీటాయనమోవదేత్ । దక్షిణ
 శ్రవణదక్షిణకుండలాయనమస్తథా ॥ ౧౧౨ ॥ వామకుండలమానమ్య
 వామతోవనమాలికాం । ప్రణవాదినమోంతోఽయంసర్వత్రమను
 రీరితః ॥ ౧౧౩ ॥ శ్రీమత్తులస్యైచనమఃపురతోహారమేవచ । శ్రీవత్సంకా
 స్తుభంకాంచీంపీతాంబరమనుస్మరేత్ ॥ ౧౧౪ ॥ అంగుళీయంచవల
 యమంగదంపాదభూషణం । భగవద్భూషణాన్యేవంపూజయేత్కుసు
 మోత్కరైః ॥ ౧౧౫ ॥ సుదర్శనం హేతిరాజంరక్తవణంకృతాంజలిం
 జలలోకయంతంలక్ష్మీశంపురుషమ్ముద్గ్నిధారిణం ॥ ౧౧౬ ॥ భగవ
 చ్చక్రమమలంజ్వలామాలివరాయుధం । నందకాఖ్యంతేభాఖద్గపురుషంఖ
 గ్గధారిణం ॥ ౧౧౭ ॥ తథేవపద్మపురుషంమస్తకేపద్మధారిణం । శంఖాత్మా
 నంచపురుషంచాంచజన్యధరంస్మరేత్ ॥ ౧౧౮ ॥ కామోదకింగదాంశా
 క్లంబహంతమభిమానినం । తథేవశౌంభాపురుషంశిరశ్శౌంభాధరంస
 మేత్ ॥ ౧౧౯ ॥ సర్వందివ్యాయుధంసత్వాచాదనంవాహినీస్తథా ।
 చతుర్భుజంనాగరాజంకృతాంజలిపుటంస్మరేత్ ॥ ౧౨౦ ॥ హలంచ
 ముసలంచైవధారయంతంహరేర్ముఖం । పిబంతముల్లసత్స్మేరసహస్ర
 ఫణమండలే ॥ ౧౨౧ ॥ ఎవంసంపూజ్యదేవేశంశ్రీదేవీందక్షిణాయశేత్
 భూదేవీవామతఃపూజ్యనీలాంచాగ్రేనమంచయేత్ ॥ ౧౨౨ ॥ విమలా
 ద్యాస్త్రసంపూజ్యదశేషావసీతచామరాః । వాసుదేవాదయఃపూజ్యః
 పూర్వాదిక్రమతోబుధైః ॥ ౧౨౩ ॥ వాసుదేవస్సీరచాణిఃప్రద్యుమ్న
 శ్చాగిరుద్ధకః । దిక్షుకోణామతత్పత్నోల్లలక్ష్మీదేవీరతిహ్వయా ॥ ౧౨౪ ॥
 ద్వివీరీమావరణంపశ్చాత్కేశవాద్యాస్త్రశక్తయః । శ్రీలక్ష్మీకమలాప
 ద్భ్యాపద్మినీకమలాలయా ॥ ౧౨౫ ॥ రమావృషాకపిర్ధన్వాపృథ్వీయ
 జ్ఞాతథేందిరా । శక్తయఃకేశవాదీనాంసంప్రొక్తాఃపరమేవదే ॥ ౧౨౬ ॥
 సంకర్షణౌదయశ్చైవసపత్నీకాస్సమంతరః । సంకర్షణోవాసుదే

వఃప్రద్యమ్నశ్చానిరుద్ధకః ॥ ౧౨౭ ॥ పురుషోత్తమోఽధోఽక్షజశ్చన్య
సింహూఽచ్యుతసంజ్ఞకః । జనాదనడపంద్రశ్చహరిఃకృష్ణఞ్జీరితాః
॥ ౧౨౮ ॥ హిరణ్యాహరిణీనద్యానిత్యానంతాత్రయూసుఖా । సుగం
ధాసుందరీవిద్యాసుశీలాచసులక్షణా ॥ ౧౨౯ ॥ సంకషణాదిమూర్తీ
నాంశక్తయస్సంప్రకీర్తితాః । ఇజ్యామత్స్యోదయఃపశ్చాత్సపత్నీకాః
వృథకృష్ణధర్ ॥ ౧౩౦ ॥ వేదావేదపతిధాత్రిమహాలక్ష్మీస్సఖాలయా ।
భాగవీచతథాసీతారేవతిరుక్తిణీప్రభా ॥ ౧౩౧ ॥ మత్స్యకూర్మాదిమూ
ర్తీనాంశక్తయస్సంప్రకీర్తితాః । పశ్చాత్సశక్తయఃపూజ్యాశ్శంఖచక్రా
దిహేతయః ॥ ౧౩౨ ॥ శంఖశ్చక్రంగదాపద్మంశౌంజంఛముసలంఘాలం
బాణశ్చఖిగ్ధభేదాచక్షురికాదివ్యహేతయః ॥ ౧౩౩ ॥ భద్రదాసామ్యూత
థామూయాజయాచవిజయాశివా । సుమంగలాచనందాచహేతారతూ
సురక్షిణీ ॥ ౧౩౪ ॥ శక్తయోదివ్యహేతీనాంపూజనీయాస్సనాతనాః ।
బహిర్లోకేశ్వరాఃపూజ్యాస్సాధ్యాశ్చైవమరుద్గణాః ॥ ౧౩౫ ॥ ఎవ
మావరణంసర్వమచయేత్సరమాత్మనః । పునరఘ్నాదికందత్వాఘా
పదీపాన్నివేదయేత్ ॥ ౧౩౬ ॥ వైసతేయాదయఃపూజ్యావివ్వక్సేనాద
యస్తథా । చండాద్యాద్వారపాశైవవిష్ణోరతులతేజసః ॥ ౧౩౭ ॥ ప్రాగు
దీచ్యాంతుసేనేశంసపత్నీకంప్రపూజయేత్ । పత్నీంసూత్రవతీంనామ్నా
నాగరాజంఛవారుణీం ॥ ౧౩౮ ॥ వైసతేయంచకాంతించసుకీర్తింఛప్ర
పూజయేత్ । గజాననూజయత్సేనాహరిఃక్రస్తథైవచ ॥ ౧౩౯ ॥ కాల
ప్రకృతిరిత్యేతేవివ్వక్సేనానుయాయినః । వివ్వక్సేనస్తసేనానీపాషణద
ప్రవరోహరైః ॥ ౧౪౦ ॥ చండఃప్రచండోభద్రశ్చసుభద్రశ్చజయస్తథా ।
విజయోధాత్మనామూచవిధాతాచాపరోమతః ॥ ౧౪౧ ॥ ద్వౌద్యౌ
పూర్వంసమారభ్యద్వారజేశేషుకీర్తితౌ । సర్వేచతుర్భుజాప్రోక్తాశ్శం
ఖచక్రగదాధరాః ॥ ౧౪౨ ॥ పునఃపూర్వంసమారభ్యకుముదాదీప్ర
పూజయేత్ । కుముదంకుముదాక్షుంచపుండరీకాక్షవామనౌ ॥ ౧౪౩ ॥
శంకుకణంసర్వనేత్రంసుముఖంసుప్రతిష్ఠితం । ఇతిసారాయణంజేవ

ముముక్షుఃప్రయతస్సదా ॥ ౧౮౪ ॥ పూజయేత్పరయాభక్త్యానానా
సంభారసాధనైః । స్నానమాచమనంవాసోబ్రహ్మ సూతోక్రితరీయక
॥ ౧౮౫ ॥ పాదుకాంభూషణాన్యంగైఃపత్రంచామరమేవచ । చందనంకు
సుమాన్యేనంఘాపమప్తాంగముత్తమం ॥ ౧౮౬ ॥ దీపంచదద్యాన్న
తనవరమన్నంనివేదయేత్ । నివేదనప్రకారస్తుశూయతామ్మునిసత్త
మాః ॥ ౧౮౭ ॥ పూర్వోక్తవిధినాసమ్యక్ష్విష్టన్నంయద్ధవిభవేత్ । మాషం
డపతితాశుద్ధవికమస్థానవేక్షితం ॥ ౧౮౮ ॥ అచక్రాంకైరమర్యాదై
రైవ్విష్టవైరపినేక్షితం । శుద్ధసత్త్వగుణోపేతముచ్చావీసస్సర్వవజితం
॥ ౧౮౯ ॥ ఘంటాశంఖనినాదేనసమాసీతమృహానసాత్ । జయశబ్దై
నమశ్శబ్దైరుద్ఘోషితమితస్తతః ॥ ౧౯౦ ॥ స్థాపయేత్పరతోవిష్ణోర్మనూ
శోధితేషుచ । పాత్రేషుపాయసశుద్ధసీతాజ్యపరిపూరితం ॥ ౧౯౧ ॥
సిద్ధాదనందధిక్షీరమోదకాపూషమండకాః । పూలికాఘృతపూరంచశా
కరాజఫలానిచ ॥ ౧౯౨ ॥ అన్యనిలోకరమ్యఃశివావిరుద్ధానిశాస్త్రతః । తు
లసీగంధపుష్పైశ్చసంపూజ్యాన్నంహరేఃప్రియం ॥ ౧౯౩ ॥ సంప్రోక్ష్యా
ఘృజలేనేవసంరక్ష్యస్త్రేణసర్వతః । ధేనుముద్రాంప్రదశ్యాథదేవా
యవినివేదయేత్ ॥ ౧౯౪ ॥ భోజ్యసనేనన్నివిష్టంశ్రియాసాధంజగత్పతిం
అఘృపాద్యాదికందేయంపీఠసంస్థాప్యపూర్వవత్ ॥ ౧౯౫ ॥ మధు
పకఃప్రదాతవ్యఃపయోదధిమధుప్లుతః । దేయమాచమనంపశ్చాత్త
దన్నందర్శయేద్ధరిం ॥ ౧౯౬ ॥ ఇదంహవిగృహాగేశరచితంతవభక్తి
తః । ఆపోశనంజలెనేవకారయేత్పరమాత్మనే ॥ ౧౯౭ ॥ ప్రాణాహు
తింప్రయుజ్యధతస్తస్మద్రాప్రదర్శనైః । భోజనంభావయేత్పశ్చాన్తం
త్రరాజంజవఃస్థితః ॥ ౧౯౮ ॥ మధ్యేసీరాజయేద్దీపైశ్చాలిప్తవినిర్మి
తైః । రాజకాలవణోపేతైఃకృతైరుత్తసభాజన ॥ ౧౯౯ ॥ దృష్టిదో
షవిఘ్నాతార్థందేవదేవేశముచ్యతే । పుష్పంపత్రంఫలంతోయంయోమ
దృష్ట్యాప్రయచ్చతి ॥ ౨౦౦ ॥ తదహంభక్త్యుపహృతమన్నామీతివచ
స్తవ । ఇదంసంచిత్యదేవేశదీనస్యమమకేశవ ॥ ౨౦౧ ॥ గృహాగేశదేవదే

వేశప్రణతస్యదయానిధే । కృత్వా యవనికామ్న ధ్యేనై చ్యమావేదయే
 న్నిజం ॥ ౧౬౨ ॥ సాంగంసావరణం దేవంచేతసాపరిచింతయన్ । హేమ
 పాత్రగతందివ్యంజలంచంద్రకపంకిలం ॥ ౧౬౩ ॥ శీతలంబహుభామో
 దమభిమంత్ర్యనివేదయేత్ । ఆపోశనంపునదః-త్వాకరోద్వతఃనకంతథా
 ॥ ౧౬౪ ॥ శుద్ధమాచమనంకార్యంసుగంధేనవిశోధయేత్ । భోజ్యాస
 నాత్సలక్ష్మీకందత్వాసద్రత్నపాదుకాం ॥ ౧౬౫ ॥ నయేత్పీఠంజపన్
 సూక్తంతాంబూలంప్రోక్ష్యచాఫయేత్ । పునస్సంపూజయేద్భక్త్యా
 కుసుమేధూపదీపకైః ॥ ౧౬౬ ॥ ధూపమంత్రేణ దేవస్యధూపయేదల
 కావళీం । నీరాజయేద్విధానేననానావాద్యాభివాదనైః ॥ ౧౬౭ ॥ ఆద
 శేందశేయేత్పశ్చాత్ప్రణిపాతప్రదక్షిణం । కుర్యాత్ స్తుతింపరాంభ
 క్తింప్రార్థయేత్పురుషోత్తమాత్ ॥ ౧౬౮ ॥ అపరాధంక్షమాప్యార్థ
 వ్యజనైశ్చామరైరపి । సంపూజ్యభుక్తశేషేణబలింభువినిషిషేత్
 ॥ ౧౬౯ ॥ చండాదిద్వారపాలానాంసర్వేషాంచదివోకసాం । దద్యాదు
 దకపూర్వంతుహవిశ్శేషంద్విజోత్తమాః ॥ ౧౭౦ ॥ అంత్యచాపారుష
 స్యాస్యసూక్తస్యసురసత్తమాః । విష్ణువిఠంచతుర్భాగంక్రమాధ
 వ్యస్యచాపయేత్ ॥ ౧౭౧ ॥ అనంతతాత్యసేనేశవప్రతాణానివేద
 యేత్ । తీర్థేనసహితంహవ్యంపృథక్పతేప్రతిషిషేత్ ॥ ౧౭౨ ॥
 సావ్యైభ్యోవిష్ణుభక్తైభ్యఃప్రసాదంతీర్థసంయుతం । దత్వాత్మానంచ
 మనసాకృతార్థంభావయేత్కృతీ ॥ ౧౭౩ ॥ దాసోహంభావయేత్పశ్చా
 త్సావ్మినంభావయేద్ధరిం । చేతనాచేతనఃసర్వంశరీరంసావ్మినస్మరేత్
 ॥ ౧౭౪ ॥ ఆత్మనాధారకందేవంహరిమాత్మతయాస్మరేత్ । స్వక
 త్వత్వంపరిత్యజ్యతదాజ్ఞాపాలనేనహి ॥ ౧౭౫ ॥ కతవ్యంసావ్యచితంక
 ర్మయావదాత్మస్థితిభవేత్ । స్వరూపస్థితిమాశ్రిత్యభగవచ్ఛేషవైభ
 వం ॥ ౧౭౬ ॥ ఆకాంక్షేన్నిత్యనిరవధ్యత్యంతభగవత్సుఖం । పరమైకాం
 తికాంత్యంతపరభక్తిపరోధవేత్ ॥ ౧౭౭ ॥ తేనైవనిత్యకైశ్చర్యవ్యరూపం
 స్థితిమేష్యతి ॥ ౧౭౮ ॥

ఇతి శ్రీపంచరాత్రే బృహద్భాగ్యమ్ సహితం యాం చతుర్థపాదే
భగవత్పరిచర్యాప్రకారో నామ ద్వివీధీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీ బ్రహ్మ వాచ ॥ అథాగ్నియజనం వక్ష్యే నైశ్శవస్య విశేష
తః । పూజాంతే సర్వదా హూమా బ్రహ్మణస్య విధీయతే ॥ ౧ ॥
న్యాయాజ్ఞైస్తాధనైశ్చ దాన హూమా మాచనా దికం । కుర్యాత్సా
చేదథోయాతినారాయణపరాబ్ముఖః ॥ ౨ ॥ హూమాం కేపిత్వయాగ
స్సాన్త్రైత్వద్భుక్త్యా దిధియాద్విజాః । నైశ్శవేషిశ్చ కర్తవ్యా హ్యజ్ఞేయం ప
రమాత్మనః ॥ ౩ ॥ నైదికస్తాంత్రీకోవిప్రామఖోఽయం ద్వివిధః స్మృతః ।
అధికారస్య భేదాత్తయేనోపైతిహరేపదం ॥ ౪ ॥ భూమివిశోధ్యయ
త్సేనసమాంకుర్యాద్విచక్షణః । కుండంతుత్రత్రకర్తవ్యం మాస్తమాత్రేణ
యత్నతః ॥ ౫ ॥ ఆత్మనః పంచమాంశోఽయం హస్తే త్యేకశాఖనః ।
కర్తుం దక్షిణహస్తస్య మధ్యమాంగుళిపర్వణః ॥ ౬ ॥ ఛతుర్వింశతిభి
హ్వాస్త్రాపూర్వోక్తాద్విగుణోమతః । యుగానామనురోధేన విజ్ఞేయస్స
ర్వకర్మను ॥ ౭ ॥ పంచమాంశేన నిఖనేదంతఃకోణచతుష్టయం । దిశిదిశ్యం
తరం చైవ సాశ్వేధ్ధలచతుష్టయం ॥ ౮ ॥ ఏవం సులక్షణం శృత్వా విహిఃకు
ర్యాచ్చమేఖలాం । ద్వాదశౌష్టచతుర్మానాం స్వాంగులైశ్చ ప్రకల్పయేత్
॥ ౯ ॥ చతుష్కుంత్రీతగుంకుర్యాజేనంస్యాస్మఖిలాక్రమః । కుండస్య ప
శ్చిమభాగే యోనింకుర్యాత్సులక్షణం ॥ ౧౦ ॥ అశ్వశ్శేషతసద్భుజీంకుం
డేకించిత్ప్రతిష్ఠితం । పట్నతుస్త్రింగుళాసాపిథవెన్నిమ్నాక్రమాద్వి
జాః ॥ ౧౧ ॥ విస్తారదాపిసాయోనిభవేత్పంచదశాంగుళాః । మూలం
నాశంతథాఽగ్రం పుష్కరక్రమాత్త్వత్వచతుస్త్రికం ॥ ౧౨ ॥ తస్మానాం
గుళమాపంస్యాత్తదేతేకుండలక్షణం । ఎకమాస్తవ్యకుండస్య ప్రకారోఽ
యం ప్రదక్షిణతః ॥ ౧౩ ॥ ద్విహస్తకుండమప్యేవం ద్విగుణేకృతమేఖలం ।
వాభిరప్యథవాకుండమేకమేఖలకర్ణభవేత్ ॥ ౧౪ ॥ సంక్షేపకర్మసుతథా
వర్తులం ప్రోచ్యతే నయా । చతుష్కులైశ్చ హస్తస్య బాహ్యకుండస్య ల
క్షణం ॥ ౧౫ ॥ సమం విధాయ సూత్రేణ భామయేదభిలోద్విజాః । కోణే

కోణాయదధికంతద్విక్షేపవినిదిశేత్ ॥ ౧౬ ॥ కుండంచవర్తులంకుం
 డంతతస్సాన్యదధఃచంద్రకం । దిశివోత్తరకుండోథకోణభాగాధఃభాగ
 తః ॥ ౧౭ ॥ బహిరైంద్రాశ్చవాసుడ్యాయత్సాన్యధ్యేతులాంఛయే
 త్ । సంస్థాప్యభామయేదేనమధఃచంద్రంసుశోభనం ॥ ౧౮ ॥ మేఖ
 లాన్యష్టనత్రాణివర్తులస్యనిబోధత । పద్మాకారంభనేదేతత్పుణ్యంస
 ర్వఫలప్రదం ॥ ౧౯ ॥ శతహూమేఽరగ్నిమాత్రంతదధేముష్టిస
 మ్మితం । ద్విహస్తమయుతేలక్షచతుర్హస్తముదీరితం ॥ ౨౦ ॥ దశ
 లక్షేషుమట్ హస్తంకోవమచ్చకరంస్మృతం । ఏకహస్తమితంకుండమేక
 హస్తవిధీయతే ॥ ౨౧ ॥ లక్షాణాందశకంయోవత్రావన్ధస్తేవధయేత్ ।
 దశహస్తమితంకుండంకోటిహూమేపితస్యతే ॥ ౨౨ ॥ ఇతివాకుండ
 మానంస్యాన్మేఖలామానముచ్యతే । కుండానాంయాద్యశంకయాపంమేఖ
 లానాంచతాదృశం ॥ ౨౩ ॥ కుండానాంమేఖలాస్తిసస్సత్త్వాదిగుణరూ
 పతః । ముష్టిమాత్రేతుతాఃప్రొక్తాఃతేధాయామతస్సమాః ॥ ౨౪ ॥
 ద్వ్యేకాధాంగుళమానేనధవంతిమునినస్తమాః । అరత్నిమాత్రేకుం
 డస్యస్తాస్త్రిద్వ్యేకాంగుళాత్మికాః ॥ ౨౫ ॥ ఏకహస్తమితేకుండవేదా
 గ్నినయనాంగుళాః । మేఖలానాంభవేదంతఃపరితోనేమిరం గుళాత్
 ॥ ౨౬ ॥ ఏకహస్తస్యకుండస్యవధేయేత్తాంక్రమాత్సుధీః । దశహ
 స్తాంతమన్యేషామధాంగుళవళాత్పృథక్ ॥ ౨౭ ॥ కుండద్వీహస్తేతాజ్ఞే
 యారసవేదగుణాంగుళాః । చతుర్హస్తేతుకుండేతావస్వృత్వేకగు
 ణాంగుళాః ॥ ౨౮ ॥ కుండేరసకోరేతాస్సృద్ధావృత్తేకగుళాన్వితాః ।
 వసుహస్తమితేకుండభాసుపక్ష్యప్తకాంగుళాః ॥ ౨౯ ॥ దశహస్తమితే
 కుండేనుభాసువళాంగుళాః । హూతురగ్రేయోనిరానాముపన్యశ్యత్థప
 త్రవత్ ॥ ౩౦ ॥ ముచ్చరత్నేకహస్తానాంకుండానాంయోనిరీరితా ।
 షట్పుతుద్వ్యేకగుళాయామస్తానోన్నతిశాలినీ ॥ ౩౧ ॥ ఏకాంగుళం
 తుయోన్యగ్రంకుర్యాదీషదధోముఖం । ఏకైకాంగుళతోయోనింకుం
 డేష్యన్యేషావధయేత్ ॥ ౩౨ ॥ యావద్వయక్రమేనైవయోన్యగ్రమ

వినథాయేత్ । ఫలాహారభ్యనాశంస్యాద్వోన్యామధ్యేనరంధ్రకం ॥ ౩౩ ॥
 నావయేతోఽగ్రకుండేషుయోనిహూమపరాయణః । కుండానాంక
 ల్పయేన్మధ్యేనాభిమంబుజనన్నిభాం ॥ ౩౪ ॥ తత్తత్కుండానుమాపంవా
 మానమస్యానిగద్యతే ॥ ముష్ట్యరత్నైకహస్తానానాభిరుత్పేధమాన
 తః ॥ ౩౫ ॥ నేత్రవేదాంగుళోపేతాంకుండేష్వన్యమవధాయేత్ । యావ
 ద్ద్యయిక్రమేణైవనాభింపుధగుదారధీః ॥ ౩౬ ॥ యోనికుండేయోనిమ
 బ్జంకుండేనాభింవివజాయేత్ । నాభిక్షేత్రంత్రిభాభిత్వామధ్యేకుర్వీతక
 ణికాం ॥ ౩౭ ॥ బహిరంశద్యయేనాష్టేపతాణిపరికల్పయేత్ । కుం
 డానాంసవకంప్రోక్తంస్వస్యకర్మానుసారతః ॥ ౩౮ ॥ ముముక్షూతాం
 నైష్ఠవానాంచతురశ్రంప్రకీర్తితం । సకామానాంక్షత్రియాణాంచతుర
 లంపరికీర్తితం ॥ ౩౯ ॥ నైశ్యానామధవంద్రాభంశూద్రాణాంత్ర్యశ
 మిరితం । ఎతద్వణానుసారేణసనిషిద్ధంకదాచన ॥ ౪౦ ॥ విశేషకా
 మ్యహూమేతుసర్వేషామఖిలానితు । పుత్రార్థంతుచతుర్థాంతయో
 నికుండంప్రకీర్తితం ॥ ౪౧ ॥ అధేంద్వఖ్యంతుసర్వేషాంవశ్యాదిశుభ
 కర్మణి । శత్రుక్షయాథేత్యశ్రంస్యాద్వతులంశాంతికర్మణి ॥ ౪౨ ॥
 ఛేదమారణయోఃకుండంషడశ్రంతుప్రకీర్తితం । వద్యాభంవృష్టిదంప్రో
 క్తమష్టాశ్రంకోగనాశనం ॥ ౪౩ ॥ విప్రాణాంచతురశ్రంతుమఖినిష్కా
 మకామయోః । చతురశ్రంనివృత్తానాంసర్వేషామేవమిరితం ॥ ౪౪ ॥
 స్వరూపంచప్రవక్ష్యామిసంస్కారంచవిశేషతః । ప్రాచ్యాంశిరస్సమా
 ఖ్యాతంబాహూదక్షిణసామ్యయోః ॥ ౪౫ ॥ ఉదరంకుండమిత్వక్తం
 యోనిఃపాదాతువశ్చిమే । స్థంధిలేవాప్రకర్తవ్యానిత్యహూమోమనసి
 తా ॥ ౪౬ ॥ విచారఃకుండనిర్మాణబహుప్రోక్తోవిచక్షణైః । అష్టాదశ
 చసంస్కారాఃకుండానాంతుప్రకీర్తితాః ॥ ౪౭ ॥ వీక్షణంప్రోక్షణంచైవ
 తాడనాభ్యుక్షణతథా । ఖననంపూరణంచైవసమీకరణసేచన ॥ ౪౮ ॥
 కుట్టనంమ్నాజనంలేపత్రిసూత్రీకరణపునః । అచణంవజ్రకరణంచతుః
 పథవిభావనం ॥ ౪౯ ॥ తనుపాదాక్షికరణంసంస్కారాష్టదశస్మృతాః ।

పితృణాం మూలమంత్రేణ శరణా ప్రోక్షణమృతం । ౫౦ ॥ తేనైవ తాదనం
 దక్షైర్వర్మణాఽభ్యుక్షణమృతం । అస్త్రైః శనిసగచ్ఛాగ్నేహ్మన్తం
 త్రేణ ప్రపూరణం । ౫౧ ॥ సమీకరణమస్త్రేణ సేచనం వర్మణామతం
 కుట్టనం పీఠిమంత్రేణ వర్షమంత్రేణ మూజనం । ౫౨ ॥ విలేపనం కలా
 రూపకల్పనంతదనంతరం । త్రిసూత్రీకరణం ప్రోక్షం మేఖలాపరివేష్టనం
 । ౫౩ ॥ అచక్షేపనం గంధపుష్పదైర్గ్యరస్త్రైః ధృఢతాం నయేత్ । వృన్తం
 త్రేణ కుక్షేక్షేచ తత్ర కుర్యాచ్చతుష్పథం । ౫౪ ॥ కవచేనైవ కర్త
 వ్యంతనం పాదాక్షిపాలనం । పూర్వోక్తభూతశుద్ధ్యాదిపాత్రానాదనమే
 వచ । ౫౫ ॥ పూజనం ఛావరదేవానాం మండపస్య చ పూజనం । కృత్వా
 సంప్రాథ్య చగురుం యాగకర్మ సమారభేత్ । ౫౬ ॥ సంస్థాప్య ప్రోక్షణీ
 పాత్రం ప్రత్యోశ్య చ స్రుచం స్రువం । ప్రాణానాయమ్యమనసా శ్రీమదైవ
 కుంతవైభవం । ౫౭ ॥ స్మృత్వా జప్తావమనువరం శ్రీమదష్టాక్షరం సుధీః
 అజ్ఞయావానుదేవస్య తేనైవాహం ప్రవతితః । ౫౮ ॥ చాసోఽహమ
 ధునా సమ్యగాజ్ఞేతైర్యజ్ఞసాధనైః । సాన్వత్తానం సర్వగం సర్వశరీరం పురుషో
 త్తమం । ౫౯ ॥ యత్యేవ స్య రూపసంప్రాప్తి ద్వారా కైంకర్యసిద్ధయే ।
 కుండవాస్థండితేనాపి రేఖాస్తి సః ప్రకల్పయేత్ ॥ ౬౦ ॥ ఊర్ధ్వగాః ప్రా
 క్షప్తీచీస్తాస్తి సశ్శోత్తరదక్షిణాః । ప్రాగగ్రాణాం స్మృతాదేవాముకుం
 దేశపురందరాః ॥ ౬౧ ॥ రేఖానాముదగగ్రాణాం బ్రహ్మవైవస్వతేందవః । ఆ
 ధాయాష్టదశమృధ్యేషట్కణం తస్య శ్రగభిః తం ॥ ౬౨ ॥ కేవలాష్టదశం వా
 పి వైష్ణవానాం ప్రకీర్తితం । సర్వాణ్యభ్యర్చ్య తారేణ యాగపీఠమథాచ
 యేత్ । ౬౩ ॥ ఋతుస్నాతా మ్మహాలక్ష్మీ మానయేత్కుశవిష్టరే । సం
 పూజ్య లక్ష్మీ మనునావద్యాక్షింపద్ధసంభవాం । ౬౪ ॥ క్షీరాంబు
 రాశిసంభూతాం విష్ణోఽథ నవగామినీం । మాతరం సర్వజతో రిరంసుం విష్ణు
 మానయేత్ । ౬౫ ॥ తిష్ఠంతమృతుదానాయకతాః రమణలేశ్వరం ।
 శేతోరూపం సమానీయవహ్నించారణి సంభవం ॥ ౬౬ ॥ వైష్ణవాయతే
 నాద్వాపి విష్ణుయాగ సముద్భవం । ఆనీతం పాత్రమధ్యస్థం క్రవ్యాదాంత్రవి

వజ్రతం । ౬౭ । చతుర్భుజే చైవ సంస్కారై స్సంస్కృతం వీక్షణాదిభిః ।
 యోజయేద్వహ్ని బీజవచైతన్యం చావకతదా । ౬౮ । తాదేణ మంత్రిత
 వ్యుత్తీధేనుముద్రామృతీకృతం । అస్త్రైః గరక్షితం శ్చాత్మవచేనావకుం
 ధితం । ౬౯ । అచిత్తంత్రైః పరిభ్రామ్య కుండస్య పరిదేశికః । ప్రదక్షి
 ణం సతారం చ మంత్ర మష్టాక్షరం జపః ॥ ౭౦ ॥ ఆత్మనాం భీముఖం వ
 హ్నిం బానుభ్యాయ వసీంగతం ! విష్ణువీర్యధియాదేవ్యా యోనా వేనం విని
 ష్టిపేత్ । ౭౧ । వశ్శాస్త్రయోః ప్రదాతవ్యం విధినా చ చమనాదికం ।
 వహ్ని మంత్రేణ ప్రజ్వాల్య తత్ర ధ్యానం సమాచరేత్ । ౭౨ ॥ విస్య సేదా
 త్తనాదేహం మంత్రే జహ్వహ విభుజి । జహ్వస్తుత్రివిధాః ప్రోక్తా
 గుణభేదేన కర్మసు । ౭౩ ॥ నైష్ఠ్యనైస్తు సదా పూజ్యాస్సాత్వికోయాగక
 ర్మసు । హిరణ్యోకనకారక్తాకృష్ణాన్యానుప్రభామతా । ౭౪ ॥ బహు
 రూపాచరిక్తా చ సాత్వికః పరిక్షేప్తతాః । కామ్యకర్మసు రాజస్యస్తామస్యః
 క్రూరకర్మణి । ౭౫ ॥ నొపయుక్తా నైష్ఠ్యవానాం విష్ణోరాజ్ఞానువర్తినాం
 లింగపాయుశిరోవస్త్రఘ్రాణనేత్రేషు సర్వతః । ౭౬ ॥ హిరణ్యాయాం
 స్య నేధీమానంతర్యామిణిమా స్తరః । వహ్నిరంగమనూన్న్యసేత్సత్తనా
 వుక్తైవ త్తనా । ౭౭ ॥ సహస్రాచిన్సన్వితీ పూర్ణ ఉత్తిష్ఠ పురుషః
 పునః । ధూమవ్యాసేన ప్రజహ్నావధనుభ్యుద్ధుతభుక్రమూత్ । ౭౮ ॥
 హృదయాదిషడం గేషు మూర్తీరభ్యే స్య సేత్పునః । జాతవేదాస్సప్రజ
 హ్నావహవ్యవాహనసంజ్ఞకః ॥ ౭౯ ॥ అశ్వోదరజనంజ్ఞోఽన్యః పున
 శ్చేత్వశ్వానరాహ్వయః । కామారతేజాస్సాన్యద్విశ్వముఖోదేవముఖస్తథా
 । ౮౦ ॥ తారాగ్నయేపదాద్యాస్సన్యనత్కంతావహ్ని మూర్తయః ।
 మూర్ధాక్షిచాశ్వకట్యం సభ్రుకుటీచాశ్వకేషు చ । ౮౧ ॥ విష్ణో
 త్తకం స్త్రేధేద్వహ్నిం శంఖచక్రగదాధరం । వద్ధవాస్తం చతుర్బాహుం
 హేమాభరణభూషితం । ౮౨ ॥ పరిమించేత్తతస్తాయోర్విశ్చుద్ధైర్ధేఖిలో
 పరి । దక్షైరగభామధ్యస్థమేఖిలాయాం పరిస్తరేత్ । ౮౩ ॥ నిక్షిపే
 ద్దిక్షు పరిధీప్రాచీవజ్రం నరోత్తమాః । ప్రాదక్షిణ్యసంపూజ్యాస్తేషు

బ్రహ్మాదిమూలకాయః ॥ ౮౪ ॥ వైశ్వానరజాతవేదోహోహితాక్షధావః
 వహా । సర్వకార్యాణిమేదేహిస్వాహావహ్నిమనుష్ఠస్సృతః ॥ ౮౫ ॥
 పూజయేద్దంధపుష్పాద్యైర్యజ్ఞకాష్టైఃప్రదీపయేత్ । ప్రదీప్తేఽగ్నాప్ర
 కర్తవ్యంస్రుక్రువాదివిశోధనం ॥ ౮౬ ॥ పాణిభ్యాంస్రుక్సువాధృత్వా
 కృత్వాతావవ్యధోముఖా ॥ త్రిశఃప్రతాపయేగ్నాదభానాదాయమం
 త్రవిత్ ॥ ౮౭ ॥ తదగ్రమధ్యమూలానిశోధయేత్తైర్యథాక్రమాత్ । గృ
 హీత్వావామహస్తేనప్రోక్షయేద్దక్షిణేనతు ॥ ౮౮ ॥ పునఃప్రతాప్యతే
 మంత్రదభానగ్నావినిగ్నిపేత్ । ఆత్మనూదక్షిణభాగస్థాపయేత్తైకుశా
 స్తరే ॥ ౮౯ ॥ ఆజ్యస్థాలీమథాదాయప్రోక్షయేదస్త్రీవారిణా । తస్యా
 మాజ్యంవినిగ్నివ్యక్తిపేత్తత్పూతయేకుశే ॥ ౯౦ ॥ పవిత్రీకరణంహ్యేగ్ర
 త్సుశేసందివ్యవమణా । నీరాజ్యభ్యంక్షిపేదగ్నావభిద్యోతనమీరితం
 ॥ ౯౧ ॥ కుశాప్రజ్వాల్యచాస్త్రేణఘృతాక్తాజాతవేదసి । న్యసేదు
 ద్యోతనంప్రోక్తమథోత్పవనమాచరేత్ ॥ ౯౨ ॥ గృహీత్వాఘృతమం
 గారాప్రత్యూహ్యగ్నాజలంస్పృశేత్ । అంగుష్ఠోపకనిష్ఠాభ్యాందభా
 ప్రాదేశేసమ్మితౌ ॥ ౯౩ ॥ ధృతోవ్యేత్పనీయాదస్త్రేణఘృతముత్పవనంత్వి
 దం । తదవ్యధృదయమంత్రేణకుశాభ్యామాత్సవమ్ముఖం ॥ ౯౪ ॥ ఘృతే
 సంప్లవనంహ్యేతేసంస్కరాష్టడుదీరితాః । ప్రాదేశమాత్రంసగ్రంధిద
 భాయుగ్గంఘృతాంతరే ॥ ౯౫ ॥ నిగ్నిపృథాగాద్వాకృత్వాపక్షౌతు
 క్లతరాస్తరేత్ । వామనూడిమిడాంభాగదక్షిణేపింగళాంపునః ॥ ౯౬ ॥
 సుషుమ్నామృధ్యతోఽధ్యాత్వాకుర్యాద్ధోమంయథావిధి । స్రువేదక్షి
 ణాద్భాగావాదామూజ్యంహృదాముదా ॥ ౯౭ ॥ జహుయాదగ్నయేస్వా
 హేత్యగ్నాదక్షిణలోచనె । వామతస్తద్యదాదాయవామేవహ్నివిలో
 చనె ॥ ౯౮ ॥ జహుయాదధసోమాయస్వాహేతిహృదయాఽనునా ।
 మథ్యాదాజ్యంసమాదాయమధ్యేస్థాలివిలోచనె ॥ ౯౯ ॥ జహుయాద
 గ్నిహేమాభ్యాంస్వాహేతిహృదయాఽనునా । హృద్ధిత్రేణస్రువేదాజ్యం
 భాగాదాదాయదక్షిణేత్ ॥ ౧౦౦ ॥ జహుయాదగ్నయేస్వివృక్యతే

స్వాహితస్తథా । ఇత్యగ్నినేత్రవక్త్రాణాంకృత్యావోత్పాటనంబుధాః
 ॥ ౧౦౧ ॥ సతారాభిరవ్యహృతిభిరాజ్యనజహుయాత్పునః । అష్టాభి
 రాజ్యహుతిభిఃప్రణవేనపునఃపునః ॥ ౧౦౨ ॥ గర్భాధానంపుంసువనం
 సీమంతోన్నయనంపునః । అనంతరంజాలకర్షస్యాన్నామకరణంతథా
 ॥ ౧౦౩ ॥ ఉపనిష్క్రమణంవశ్యాదన్నప్రాశనమేవచ । చౌలోవనయా
 నేభాయోవేదాధ్యయిష్యమవచ ॥ ౧౦౪ ॥ గోదానంచవివాహాశ్చనం
 సాకారాశ్చభక్త్యణి । తతశ్చపితరాతస్యసంపూజ్యాత్తనియోజయేత్
 ॥ ౧౦౫ ॥ సమిధఃపంచజహుయాన్తూలాగ్రఘృతసంప్లుతాః । తచాహ్వా
 దయమంత్రేణవిధివత్స్వాహయావినా ॥ ౧౦౬ ॥ మహాగణేశమంత్రే
 ణవిష్వక్సేనస్యపాషాడం ॥ గజాననంప్రజహుయాత్సమ్యగేకాదశా
 హుతీః ॥ ౧౦౭ ॥ సామాన్యంసర్వమంత్రాణామేతదగ్నిముఖస్తుతం ।
 తతఃప్రజ్వలితేవహ్నాపీతమభ్యర్చ్యవైష్ణవం ॥ ౧౦౮ ॥ పూజయేత్పర
 మాత్మానంసాంగంసావరణ్డాయుధం । పంచవింశతినంఖ్యాకమాశ్చ్యేనేష్ట
 ముఖపాలనేత్ ॥ ౧౦౯ ॥ మూలెనవక్రీకరణమిదముక్తంనిబోధత ।
 వహ్నిదైవతయోరైక్యమాత్రమనానహభావయేత్ ॥ ౧౧౦ ॥ బ్రహ్మహ
 ణంబ్రహ్మహవిబ్రహ్మగ్నౌబ్రహ్మణౌహుతం । మూలమంత్రేణజ
 హుయాదాజ్యేనైకాదశాహుతీః ॥ ౧౧౧ ॥ నాడీసంధానముద్దిష్టమే
 తదాగమశాసన । శ్రీమదేవీకుంఠలోకంతుప్రకృతేపరముత్తమం
 ॥ ౧౧౨ ॥ విరజాంశగరంవిష్ణోర్విముక్తిమణిమండపం । స్మృత్యాజ్యన
 హునెస్మంత్రైరైకైకామాహుతింపునః ॥ ౧౧౩ ॥ తతోవైచరుణా
 హూమంకుర్యాదేవమూలవిద్యయా । పారుషేణతుస్తూతైసశ్రీసూ
 క్తిననవైపునః ॥ ౧౧౪ ॥ అన్వైర్యావైష్ణవైసుఖైస్తీలాజ్యమధు
 రైరపి । పాయసేనాపిపుణ్యననానాద్రవ్యైర్యజేద్ధరిం ॥ ౧౧౫ ॥ వస్త్రై
 రాభరణైఃస్పృశ్యైఃఫలైఃసానావిధైరపి । కథంసహస్రమయతంబలం
 లోటింవిధానకుః ॥ ౧౧౬ ॥ వైష్ణవైర్విజముఖైఃపుణాహుయాద్విభ
 వేనపి । వైకుంఠపాషాడాన్నిత్యాన్యుక్తాదిష్టుప్రియావథ ॥ ౧౧౭ ॥

నామమంత్రే : ప్రజాహుయాత్ప్రత్యహంముఖ్యపర్వము : ధృవదశ్యామి
 వృకాలేతుసంక్రాంతౌక్రాద్ధహసరే || ౧౧౮ || అన్యేషుచవివాహాదిషు
 తబంధేషుసద్మని | వాపీకూపతటాకాదాప్రపారామప్రసక్తి || ౧౧౯ ||
 సవాభ్యేజన్మదివసేవిష్ణుయాగంసమాచరేత్ | దీక్షాయాంచోత్సవేషామై
 శయన్యాంబోధవాసరే || ౧౨౦ || పరివర్తేఉపాకర్మగోదానేదానకర్మ
 ణి | యాత్రాదాగ్రహణేచైవప్రాయశ్చిత్తేవిశేషతః || ౧౨౧ || ప్రతిష్ఠా
 యాంహరేషోలారోహణేవిజయోత్సవే | కార్తికమాగ్నేశీషామ
 మకరేమేషాసకరే || ౧౨౨ || మలిష్టుచేశినీవాల్వాంయుగమన్వాది
 వాసరే | రథయాత్రాదమనకపవిత్రారోపణేషుచ || ౧౨౩ || అవతా
 రజయంతీషువైష్ణవానాంసమాగమే | ఎవంహేలూమంవిధాయాథనై
 ష్టవంజేష్టశ్రాత్తమః || ౧౨౪ || నైమిత్తికంతతఃకుర్యాదాజ్ఞేయంపర
 మాత్మనః | తతస్సిష్టకృతంహుత్వాఘృతేనమునిసత్తమాః || ౧౨౫ ||
 జలెనవిధినాసమ్యక్పరిపీచ్యసమంతతః | తతఃపూర్ణాహుతిందద్యాద్యే
 ష్టవైబ్రాహ్మణైస్సహ || ౧౨౬ || ఓంభూరగ్నయేషుధిన్వేయమహతే
 స్వాహాయాతతః | భుషావాయవేచాంతరిక్షాయమహతేస్వాహాయా
 తతః || ౧౨౭ || స్యశ్చంద్రమసేదిగ్భ్యశ్చేనక్షత్రేభ్యశ్చస్వాహాయాతతః
 ఓంభూభువస్స్యశ్చంద్రమసేనక్షత్రేభ్యశ్చేనక్షత్రేస్వాహాయాతతః || ౧౨౮ ||
 ఇతిహుత్వాసుక్రువౌచఘృతేనాపూర్యతౌపునః | హేలూమద్రవ్యా
 ణినిక్షిప్యనాభాసంస్థాప్యవైష్ణవః || ౧౨౯ || బ్రహ్మపణెనమమనాద
 ద్యాత్పూర్ణాహుతింపునః | ఇతిసర్వప్రాణబుద్ధిదేహధర్మాధికారతః
 || ౧౩౦ || జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థాసుమనసావాచాకర్మతాహస్తా
 భ్యాంపద్భ్యాముడురేణిశిక్ష్యాన్యత్కృతం యత్కృతంయదుక్తంత
 త్సవంబ్రహ్మవణంభవతుస్వాహా || ౧౩౧ || ఇతిపూర్ణాహుతిం
 దత్వాహుత్యాసాంగంహరింపునః | గృహీత్వాత్ర్యాయమంప్రోక్ష్య
 ప్రోక్షణీయజలెనచ || ౧౩౨ || ఆత్మానంకుసుమందత్వాసాంగందేవం
 విసజాయేత్ | నారాయణాత్మకేక్షేత్రపాలేబలినుభాచరేత్ || ౧౩౩ ||

౨౩౦ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । పా । ౪ । అ । ౪ ।

హృత్కతయేంద్రాదీః మున్యన్మనబలింసయేత్ । నిత్యనైమిత్తికో
హూమోమయావస్సముదాహృతః ॥ ౧౩౪ ॥ అన్వాధానాదికంకర్మ
యత్కుర్యాన్నిత్యహూమకే । తతోగురుంభాగవతాః పూజయేత్పర
యాముదా ॥ ౧౩౫ ॥ అనచిః తేగురౌసర్వం నిష్ఫలంభవతిక్షణాత్ । గురురే
వహరిస్సాక్షాద్విష్ణురేవనసంశయః ॥ ౧౩౬ ॥ కర్మత్వఫలసంయోగం
హిత్యాయాగంపమాచరేత్ । వైష్ణవస్సాన్వత్మలాభాయనలాభోఽన్యో
మనాగపి ॥ ౧౩౭ ॥

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్బ్రహ్మసంహితాయాం చతుర్థపాదేవ
హ్నియాగోనామతృతీయోఽధ్యాయః

మునయఃకుఃకుః । పితృయాగఃకథంప్రోక్తోవైష్ణవానాంపితామ
హా । కింయావకాశ్చపితరఃకింఫలంవదవిస్తరాత్ ॥ ౧ ॥ ప్రవృత్తినిరతా
నాంచయాసమారాధనక్రియా । ఎకయాపాఽథవాభిన్నాఫలభేదోఽస్తి
వానవాః ॥ ౨ ॥ శ్రీబ్రహ్మహ్మవాచ । మునయస్సాధుపృష్టోఽస్తిలోకా
నాంహితకామ్యయా । పితరోహిహరిస్సాక్షాచ్ఛతుర్వ్యహత్కస్తు
యః ॥ ౩ ॥ పురానారాయణండ్రప్టుంనారదోగంధమాదనం । జగామ
ప్రేమసంపన్నోదైవేఃప్రత్యేచకర్మణి ॥ ౪ ॥ స్థితందదత్తదేవేకంనరేణస
హితంవిభం । తదాశ్చర్యమనావిప్రకర్తాంతేవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౫ ॥
దేవదేవేశవిశ్వేశపరమాత్మప్రరాత్పరాకరోషికిమిదంకర్మదైవేప్రత్యేచ
కేశవ ॥ ౬ ॥ శ్రీనారాయణఉవాచ । పితరస్సర్వభూతానామస్తాకంచము
నేస్వయం । భగవాన్వాసుదేవోహిమూలప్రకృతిరుచ్యతే ॥ ౭ ॥ ప్ర
కృతియోహిభూతానాంయేనసర్వమిదంతతం । వృక్షర్కణాతమభ్య
చ్యోసిద్ధింవిందతిమానవః ॥ ౮ ॥ పితాహమన్యజగతోమాతాధాతాపితా
మహాః । వేద్యంపవిత్రమౌకారముక్తామయజురేవచ ॥ ౯ ॥ గతిభా
తాప్రభుస్సాక్షీనివాసశ్శరణంసుహృత్ । ఇతిమామవదత్పురస్కంభగ
వాభూతభావనః ॥ ౧౦ ॥ దైవైతేచభగవాన్సంపూజ్యఃపరమిచ్చ
తాంచాతుర్విధ్యేనయోదేవస్సగౌరీప్రకరోతిహి ॥ ౧౧ ॥ వేదస్యకార

ఇంద్రహ్యునన్తాత్రమభిధీయతే । తస్మిన్నాధారభూతేహినన్నామకమ
 భూజ్జగత్ ॥ ౧౨ ॥ సూక్ష్మమజ్ఞేయమగ్రాహ్యమనాపమ్యమిదమ్మునై ॥ ౧౩ ॥
 డాహతోరగీవాసీన్నిష్క్రియంనామవజ్జితం ॥ ౧౪ ॥ అధిస్థానాదభేదేన
 భాతిద్రవ్యగుణోయథా । సిస్పృత్యూసృజతద్వేస్వాశ్రితంనామయా
 పయేత్ ॥ ౧౫ ॥ నిమిత్తభూతంయత్తత్రసమన్వేతిభదేవతత్ ॥ ఆత్మాభ
 వతినర్వేషాంతతన్నామేతికీర్తితం ॥ ౧౬ ॥ కారణస్వాశ్రితంకార్యంస
 దేవమభిధీయతే । కార్యేతదేవతన్నామతద్రూపగుణభాగ్భవేత్ ॥ ౧౭ ॥
 తతస్సూక్ష్మమవిజ్ఞేయమవ్యక్తమమలంధురీవం । ఇంద్రియైరింద్రియాక్తై
 శ్చసర్వభూతైశ్చవజ్జితం ॥ ౧౮ ॥ సహ్యంతరాత్మాభూతానాంక్షే
 త్రజ్ఞశ్చేతికథ్యతే । క్షేత్రం శరీరమిత్యేవసత్క్షేత్రంద్వివిధం
 స్త్పృతం ॥ ౧౯ ॥ చిదచిచ్ఛబ్దనిర్దిష్టంతయోరాలంబనంచసః । చిత్తో
 ౭భవచ్ఛరీరంహియదచిచ్ఛేషసంజ్ఞితం ॥ ౨౦ ॥ క్షేత్రజ్ఞోయస్సచిత్సృ
 త్యగాతాంశోయఃప్రకీర్తితః । పరాత్మనూహ్యయంతావక్షేత్రభూ
 తోమతోమమ ॥ ౨౧ ॥ క్షేత్రజ్ఞోప్యయమేపూక్తస్తస్యక్షేత్రస్వయంయ
 తః । త్రిగుణాద్వ్యతిరిక్తోనైపురుషశ్చేతికల్పితః ॥ ౨౨ ॥ తస్మాదవ్యక్త
 ముత్పన్నంత్రిగుణంద్విజనత్రమ । అవ్యక్తవ్యక్తభావస్థాయాసాప్రకృ
 రవ్యయా ॥ ౨౩ ॥ తాంయోనిమావయోర్విద్ధియో౭సాసదనదాత్మ
 కః । ఆవాభ్యాంపూజ్యతే౭సాహిదైవేపిత్యేచకర్మణి ॥ ౨౪ ॥ నాస్తి
 తస్మాత్పరో౭న్యూహిపితామాత౭భవాద్విజ । ఆత్మాహినాసవిజ్ఞే
 యస్తతస్తంపూజయావహే ॥ ౨౫ ॥ పితాపితామహశ్చాథప్రపితామ
 హ౭వవచ । ఏతేహమంతరంగోహివిశ్వాత్మాపురుషోత్తమః ॥ ౨౬ ॥ తద
 భేదేనయప్రవ్యస్సర్వేషామ్మునిసత్రమ । పామానాధికరణ్యనపితాదిక్ప
 తనామకః ॥ ౨౭ ॥ తదంతర్యామియజనంనైష్ఠ్యవానాంనిరూపితం । ము
 ముక్షూణాంచసర్వేషాంవిష్ణోరాజ్ఞానుసారతః ॥ ౨౮ ॥ కేనైవాప్రథి
 తాబ్రహ్మమర్యాదాలోకభావినీ । దైవంపిత్ర్యంచకర్తవ్యమితతస్యను
 శాసనం ॥ ౨౯ ॥ బ్రహ్మస్థాణుర్మరుద్ధత్తోభృగుధకర్మైకభాయమః ।

౨౩౨ బృహద్భిష్టానంహితా । పా । ౪ । అ । ౪ ।

మరిచిరంగిరోత్రీచపుట స్త్యుపులహాక్రతుః॥ ౨౯॥ వసిష్ఠఃపరమేష్ఠీచవివ
 సాన్వోసోమవివచ । కదామశ్చాపియఃప్రోక్తఃక్రోధోవికీర్తవివచ । ౩౦॥
 ఎకవింశతిరుత్పన్నాస్తైవహాపరయస్సృతాః । తస్యదేవస్యమర్యాదాం
 పూజయంతస్సనాతనీం । ౩౧ । చిదచిత్పరమాత్మేతితత్త్వత్రయవిచిం
 తేనాత్ । దైవంపిత్యేంచకుర్వంతిజ్ఞానపూర్వంనీరంతరం । ౩౨॥ తేక
 ర్మబంధనిక్షక్తజ్ఞానాకారనిషేవణాత్ । జ్ఞానైకాకాతమాత్మానంప్రా
 చ్ఛ్నువంతిననంశయః । ౩౩ । యేతుజ్ఞానమృతేదైవంపిత్యేరకర్మవ్యు
 పాసతే । తేభిన్నఫలభోక్తారస్సంసారంప్రవీశంతిహి । ౩౪ । అంతర్యా
 మ్యనుసంభానంఫలసంగనివతఃసం । ఆత్మనశ్చాచ్యుత్యకర్మత్వంజ్ఞానమేతద్ధి
 కర్మణి । ౩౫ । సర్వత్రయేజనంవిష్టారంతర్యామితయాముచే । దైష్ఠవా
 నాంగృహస్థానాంధన్వోఽయంపారమాధికః । ౩౬॥ దైవంపిత్యేంచస
 తతంతస్యవిజ్ఞానతత్త్వతః । ఆత్మప్రాప్యణిచతతఃప్రాచ్ఛ్నువంతిద్విజో
 క్తయాః । ౩౭॥ స్వగఃస్థాఅపియేకేచిత్తంసమన్యంతిదేహినః । తేతత్ప్ర
 సాదాస్థచ్చంతితేనాదిప్రపలాంగలిం । ౩౮॥ జ్ఞానినాంతుఫలంత్వేకంని
 దిష్టంరైవపిత్యయోః । అజ్ఞానాంతుఫలంనానానిష్ఫలంఖలుచైవతత్ । ౩౯॥ జ్ఞానినకర్మ
 కారాఃకర్మయత్రప్రతిబంధకం । నివర్త్యోస్వాత్మనంప్రాప్తౌ
 ముక్తావతథవంతిహి । ౪౦॥ యేహీనాస్సప్రదకభిగుణైఃకర్మభిరేవచక
 లాశుంచదకేత్యక్తాస్తేముక్తాఇతినిశ్చయః॥ ౪౧॥ ముక్తానాంతుగతిబ్రహ్
 మ్మాత్రేత్రజ్జగతినిశ్చితా । సహిసర్వగుణశ్చైవనిగుణశ్చైవకథ్యతే
 । ౪౨॥ ప్రకృతేగుణసంయోగాత్త్రిగుణాపురుషోత్తమః । నిత్యా
 త్మగుణసంపన్నస్సచసర్వగుణోమతః । ౪౩॥ అవ్యక్తోపిహ్యదృశ్యోపిదు
 గఃస్మాదపిమహామతే । జ్ఞానేనకర్మమిత్రేణదుష్టకర్మన్యపోహ్యచ॥౪౪॥
 వ్యక్తిమాయాతివిప్రమేధగవానాత్త్వతాంపతిః । పరమైకాంతిసాం
 గమ్యానాత్రకార్యావిధారణా । ౪౫॥ త్విశ్వేజ్ఞానయోగనహ్యేవాం
 చప్రస్ఫుటోతరః । ఎవంజ్ఞాత్యాతమాత్మానంపూజయావస్సనాతనం॥౪౬॥

తంవేదాశ్చక్రమాశ్చైవనానామతసమాశ్రితాః । భక్త్యాసంపూజ
యంత్యాశుగతించైవదదాతిసః ॥ ౪౭ ॥ యేతుతద్భావితాలోకేహ్యే
కాంతిత్వంసమాస్థితాః । ఎతదభ్యధికంతేషాంయత్తైలంప్రవిశంత్యుత ॥
౪౮ ॥ దైవంపిత్ర్యంచకర్తవ్యంతదాజ్ఞాపాలనాయహి । ప్రీతఃప్రయచ్ఛ
తిక్షిప్రంభర్మమేకాంతినాంహరిః ॥ ౪౯ ॥ ఇతినారాయణేనూక్తంనా
రదాయవిష్ణుచ్ఛతే । ద్వయోరేకఫలంవిపాద్యయోరేకంచదైవతం ॥
౫౦ ॥ దేవేసాక్షాద్ధరిఃపూజ్యశ్శంఖచక్రగదాధరః ॥ అంతర్యామిధియా
పైత్రేపూజ్యఃపితౄదిరూపతః ॥ ౫౧ ॥ వైష్ణవానాంవిశేషోఽయంపి
త్ర్యేకర్మణివర్తతే । తదహంసంప్రవక్ష్యామిసంక్షేపాన్మునినత్రమాః ॥
౫౨ ॥ విష్ణుశేషేణయష్టవ్యాపితరోద్వాదశీదినా । అన్యథానిరయంయాం
తిపితరోయేఽన్యజన్మదాః ॥ ౫౩ ॥ వైష్ణవానాంవిశేషోఽయందైవపిత్ర్యే
చకర్మణి । పశుభూలోనకర్తవ్యామున్యన్నైవపరాగతిః ॥ ౫౪ ॥ నశ్రా
ద్ధేహ్యమిమంచేయంపితౄణాంచకదాచన । నచామిషాశిసఃపిత్ర్యయష్ట
వ్యాశ్చాద్ధకర్మణి ॥ ౫౫ ॥ వైష్ణవైస్సతతంపూజ్యవైష్ణవాబ్రాహ్మ
ణాద్విజాః । నచమాంసాశిసశ్చైవాశ్శక్తాశ్చాపిహ్యవైదికాః ॥ ౫౬ ॥
లింగినోఽశుచయఃక్షుద్రాభూతభైరవచింతకాః । నానాదేవైకనిరతాః
ప్రయోగాదివిధాయినః ॥ ౫౭ ॥ దేవాన్ననేవినోమంత్రపీఠవిక్రయిణ
శ్చయే । ప్రేతాన్నభోజినోవిప్రాసపూజ్యశ్చాద్ధకర్మణి ॥ ౫౮ ॥ అనూ
ర్థ్యపుండ్రీకశ్శంఖచక్రలాంఛనవజ్జతాః । ఎకాదశ్యన్నభోక్తారోగురు
ధర్మవినిందకాః ॥ ౫౯ ॥ అమేధ్యస్పృశేనిరతాస్త్యక్తవిష్ణూత్సవాశ్చయే
అగీతాపాశినోవిష్టేసామాన్యమతయోద్విజాః ॥ ౬౦ ॥ అమంత్రతెల
కావామానిత్యకర్మవివజ్జతాః । అనుక్తకారిణోఽనుక్తభోజినోఽను
క్తసేవకాః ॥ ౬౧ ॥ దైవపిత్ర్యేనవైభోజ్యజటాభస్మాదిధారిణః ।
మద్యపానరతానాంచపాతకాషధిసేవిनाం ॥ ౬౨ ॥ రసవిక్రయిణాంసం
గందూరతఃపరీవజ్జయేత్ । అజ్ఞాతగోత్రప్రవరావిప్రాయేకూటసాక్షి
ణః ॥ ౬౩ ॥ శ్రౌద్ధాదానేనసంభాష్యావిప్రాశ్చాంత్యజవృత్తయః । శ్రౌ

౧౩౪ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । పా । ౪ । అ । ౪ ।

ధృకాలస్తుసంప్రోవోవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా ॥ ౬౪ ॥ వైష్ణవేనప్రకర్తవ్యం
 శ్రాద్ధంసచ్చద్దయాద్విహః । నారదాయమయాప్రోవోధర్మాయంద్య
 జనత్రమాః ॥ ౬౫ ॥ మమక్తేశంకితమనానిధాఃరాయగతోహరిం ।
 నారదేనపురాపుష్టోభగవాన్మధుసూదనః ॥ ౬౬ ॥ ప్రపన్నస్తావ్సంహ
 రేదేవకథందేవాంతరంయజేత్ ॥ శ్రీభగవానువాచ౪౪చదేవాంతరధి
 యావైష్ణవైరచ్యుతేపరః ॥ ౬౭ ॥ కర్మత్యాగేనమేవిప్రశాసనంకుత్ర
 విద్యతే । కర్మణామసనావాచాయత్సత్కార్యంనదేవహి ॥ ౬౮ ॥
 సముచైరస్థితైర్వాపియావద్దేహక్షయంద్యజ । వివిక్తంధర్మమేతావత్పి
 ధ్ధానామపిదేహినాం ॥ ౬౯ ॥ సంసేవ్యమాజ్ఞయామేతునాత్రకార్యావి
 చారణా । అసిద్ధేనతుకర్తవ్యంజ్ఞానపూర్వంద్యజోత్తమ ॥ ౭౦ ॥ ఆత్మసి
 ధ్యర్థమప్యేషసిద్ధోఽయంలోకసంగ్రహాత్ ॥ నాచరద్వోపివైసిద్ధో
 లోకికంధర్మమగ్రతః ॥ ౭౧ ॥ ఉపస్థవంసకురుతేధర్మస్యమమనారద ।
 త్యాగాధర్మస్యలోకస్యగ్లానిభవతిసర్వతః ॥ ౭౨ ॥ తదభవమహమే
 వాపినత్యజామిననాతనం । వివేకజ్ఞేరయంతస్మాలోకాచారపథాస్థితైః ॥
 ౭౩ ॥ ఆదేహపాతాద్యత్సేనరక్షణీయఃప్రయత్నతః । ఆచారాణాంహి
 సర్వేషాంధర్మాణాంమునినత్రమ ॥ ౭౪ ॥ శ్రాద్ధంమేరోచతేయాదృక్తా
 దృక్తైర్వాపరంతువై । తస్యకాలంవిధానంచయథావదవధాయ ॥ ౭౫ ॥
 సితాసితేచద్వాదశ్యోవమావాస్యచపూణిమా । రాహుసందర్శనంయై
 వసూర్యసంక్రమణంతథా ॥ ౭౬ ॥ శ్రాద్ధంత్రప్రయత్సేనకామ్యంకు
 ర్యాచ్చభక్తితః । నవాన్నప్రాశనేచైవతీర్థేవాఽఽయతనేహరః ॥ ౭౭ ॥
 పాత్రేక్షేత్రేప్యసంసిద్ధప్రతిష్ఠాయాంపవిత్రకై । వాపీకూపతటాకానాం
 వృక్షాణాంపరితక్షణైః ॥ ౭౮ ॥ గోదానాదౌధసత్యాగవ్రతారంభేతదంత
 తః । శాస్త్రోక్తవణినిష్పత్తావార్కభేచతథేవహి ॥ ౭౯ ॥ పత్నరేవత్సరే
 విప్రమిత్రాస్తానాంకుటుంబినాం । యుగాదిఘచమన్వాదౌశ్రాద్ధంకు
 ర్యాద్విచక్షణః ॥ ౮౦ ॥ పూజయిత్వాపురాదేవంతపఃపూజయిత్వాపూజా
 శనం । పూర్వోక్తేనవిధాననతత్త్వహూయవైష్ణవా ॥ ౮౧ ॥ ప్రత్య

లితాఽప్రీత్యానాచాంతాప్రోక్షితేనాస్త్రీవారిణా । రాత్రాస్త్రీసంగ
రహితావిష్టుసూక్తప్రపాతకాః ॥ ౮౨ ॥ పవిత్రహస్తాసంశుద్ధా
పరనిందావివర్జితాః । సమ్ముఖాన్మంత్రనాథస్యచోత్తరాభిముఖానపి
॥ ౮౩ ॥ ఆసనేషువివిక్తేషుపరిచ్ఛిన్నేషునారద । గాయత్ర్యాభస్మరే
ఖానుశంకునాస్త్రాన్వితేనవా ॥ ౮౪ ॥ హృదాస్త్రపరిజప్తానామాసనా
నామథోర్ధ్వతః । ప్రతిష్ఠాప్యాసనేపూర్వేత్వేకమాదాతువైష్ణవం ॥
౮౫ ॥ హృద్యుక్తేనాథతేనైవస్వధాసంపూజితేనచ । పితుఃపశ్చ్యవసా
నేతునామ్నాఽన్యముపవేశయేత్ ॥ ౮౬ ॥ శిరసాసంయుతేనాథ
గృహీత్వాపాణినాద్విజ । నామ్నాపితామహీయేనప్రతిష్ఠాప్యాసనెపరం
॥ ౮౭ ॥ నేత్రస్వధావసానెనత్వక్షరేణస్వమూర్తినా । ప్రపితామహ
నామ్నాతువైష్ణవంచాపరంన్యసేత్ ॥ ౮౮ ॥ చత్వారివనైపురార్వం
మంత్రపీఠస్యసమ్ముఖాః । లక్ష్మీమంత్రచతుష్కేణమాతుస్స్వస్యకుల
స్యవా ॥ ౮౯ ॥ అస్త్రైఃపితృవగ్గోస్యతూత్తరాభిముఖంద్వయం । ప్రా
జ్యుఖాదైవికావిప్రావిప్రాస్త్రీయఉదజ్యుఖాః ॥ ౯౦ ॥ ఎకైకోపూభ
యత్రస్యాదసంపత్తావితిక్రమః । పాత్రంవాదైవికంకృత్వావిప్రవికస్త
పైత్పతే ॥ ౯౧ ॥ ఇతివానిర్వపేచ్ఛార్థేనిధానశ్చాన్యదాచరేత్ । సం
పత్తావపిపాత్రాణామేకైకస్యత్రయస్త్రయః ॥ ౯౨ ॥ పిత్రాదైవైష్ణ
వాఃప్రోక్తాశ్చత్వరోవైశ్వదేవికాః । ద్వావాపిదైవికప్రోక్తావైశ్వదే
వదోషభాక్ ॥ ౯౩ ॥ స్యాన్మాతామహికేపీఠమేకోవైవైశ్వదేవికే ।
మాతామహేతుకర్తవ్యంషడ్దేవత్యమథాశివా ॥ ౯౪ ॥ పార్విణద్వయ
కంవాప్యాన్మనీనామృతభేదతః । ఆసనాదివ్రదానేనస్థాపితావైష్ణవా
ద్విజాః ॥ ౯౫ ॥ ద్వాదశాణేనమంత్రేణపూజయేద్విధినాక్రమాత్ ।
మంత్రన్యాసశ్చసర్వేషాంకర్తవ్యోద్వాదశాక్షరైః ॥ ౯౬ ॥ ఋగ్విఃపు
రుషనూక్తస్యమంత్రరాజస్యచాక్షరైః । సర్వేపతుభుజాజ్ఞాయాశ్శృంఖ
చక్రగదాధరాః ॥ ౯౭ ॥ కిరీటకస్తభధరానైసతేయాసనౌజితాః ।
ప్రోద్యతాఇవచోర్ధ్వంతుపితృభూతస్యనారద ॥ ౯౮ ॥ తతోహృద

యమంత్రేణచాఘ్నేపాత్రోదకేనతు । సింశైత్రమైశాంఘ్రియుగ
 మేకైకస్మిమహామతే ॥ ౯౯ ॥ మూలమంత్రేణతదనుపాణిభ్యాంతు
 తిలోదకం । వైష్ణవానాంచపితరోనవై నరకవాసినః ॥ ౧౦౦ ॥ నయా
 మ్యాంయాతనాంయాంతినవై వస్వతసద్మని । పితృలోకేనతేసంతిపరమే
 కాంతినౌహితే ॥ ౧౦౧ ॥ సాక్షాద్దేవకుంఠనాభస్యద్వారదేశావలంబి
 నః । ప్రద్యుమ్నసంకర్షణకవాసుదేవస్వరూపకాః ॥ ౧౦౨ ॥ పితాపితా
 మహాశ్చేచువతథైవప్రపితామహః । అస్మిన్మమాధ్వరేయాయంవిష్ణు
 శేషంనివేదయే ॥ ౧౦౩ ॥ గంధపుష్పాదికంసర్వంసీవ్వికురుధ్వంస్వధాహి
 వః ॥ ఇదమఘ్నాదికందివ్యంతులనీదళమిశ్రితం ॥ ౧౦౪ ॥ నిణైజనం
 భగవతఃపాదయోఃప్రతిగృహ్యతాం । ధూపశేషంభగవతస్తథాదీపోన
 మోఽస్తువః ॥ ౧౦౫ ॥ అఘ్నంధత్వాపునఃపాత్రేనమావృత్యాస్త్ర
 మంత్రతః । పూజయెద్గంధపుష్పాద్యేవైపవిత్రారోపణోత్తరం ॥ ౧౦౬ ॥
 పవిత్రంతుకుశైఃకార్యంతులనీపల్లవైశ్చవా । సంస్థాప్యైగ్రేభగవతస్సం
 పూజ్యఘ్నాదిభిర్ద్విజాః ॥ ౧౦౭ ॥ తేషుతాంశ్చింతయేత్పాజ్ఞః
 పితృన్పాతామహానసి । విశ్వేదేవాన్స్తథాధ్యాత్వావిష్ణోఃపారిషదో
 త్తమాః ॥ ౧౦౮ ॥ ఆదాయశిరసాతేషామాజ్ఞాంవైత్రాధ్యకర్మణి । ఆగ
 తాహిమహాభాగాస్సాస్వాగతంకృపయామయి ॥ ౧౦౯ ॥ యావచ్ఛా
 ద్ధంప్రవతేతతావత్సన్నిహితానను । నిమంత్రితాద్విజాప్రాధ్యక్ష
 సంస్థితానపితానన ॥ ౧౧౦ ॥ ప్రార్థయేద్భగవంతంతుపితౄణాం
 యాగకర్మణి । భగవన్పితృయాగార్థంప్రార్థయేత్వాంవిశేషతః ॥ ౧౧౧ ॥
 తేషామనుగ్రహార్థంచయాగమాహరమేఽచ్యుత । ఎవంసంప్రార్థ్య
 దేవేశంకర్మపాత్రంనిధాయచ ॥ ౧౧౨ ॥ సంసాధయేచ్ఛరుంధీమాక్షీ
 రేణసురభేస్సవ్యం । ప్రోక్షయేద్దస్త్రమంత్రేణభక్తంసువ్యంజనాన్వి
 తం ॥ ౧౧౩ ॥ సర్వంసంసాధితంకించిద్భుక్త్యపానాదిభోజనం । చేతసాక
 ల్పయెత్సర్వంపితౄణాంత్వప్రయేతుతతే ॥ ౧౧౪ ॥ యథానివేశితాః
 పూర్వమ్మండలేహ్యథనారద । అస్త్రేణవ్రణవేనైవపాత్రాణిక్షాళయే

త్రూమాత్ || ౧౧౫ || పితృపాతాణిదైవానిస్వస్వస్థానేనివేశయేత్ |
 ప్రజపేయ్యుద్విజాస్తావద్యేష్టవాస్సాస్వాసనేషుచ || ౧౧౬ || పరివేషణం
 తుయావత్సాగ్నితూక్తానిహరితుప్తయే | దధిక్షీరాన్నపానంచక్రమా
 ద్యస్యేషితంచయేత్ || ౧౧౭ || తులసీదళసమ్మిశ్రంపాత్రేషువరివేషయే
 త్ | అమైగ్గిఃపుష్పైస్తథాఘౌపై తాపనాంజనదీపకైః || ౧౧౮ ||
 సంపూజ్యపరయాభక్త్యాపునఃపృచ్ఛాంసమూచరేత్ | తృప్తాస్సేవా
 గినోయావత్ప్రబ్రూయుర్యేష్టవాద్విజాః || ౧౧౯ || స్వల్పంస్వల్పంప్ర
 దాతవ్యంమున్యన్నంవిష్ణుదళితం | భుంజానంతదశేషేణస్మరెన్నారా
 యణంహరిం || ౧౨౦ || హవిష్యాన్నంఘృతోపేతంక్షృణితావటకాదికం |
 తద్వీర్యమూమ్నాసాధమష్క్రిపరిణతం స్మరేత్ || ౧౨౧ || తేనసం
 భావయేత్తృప్తిమతీవమునిసత్తమ | సర్వేషామన్నవీర్యంచాప్యేవంపరి
 ణతం స్మరేత్ || ౧౨౨ || ప్రణవేనామృతేనైవతతోనారాయణాత్మనః |
 తదంతెతునమఃకుర్యాత్సంఘోఽయంపితృతవణైః || ౧౨౩ || దీక్షితా
 నవసప్రాచ్యధైపితృనుద్దిశ్యతవయేత్ | దక్షిణామ్ముఖివాసంచదత్వా
 చిప్రావిసజయేత్ || ౧౨౪ || అథాసనేషూపవిష్టానన్యానన్నంప్ర
 దాపయేత్ | సగోత్రైబంధుభిస్సౌకంస్వయంభుంజీతవాజ్జితః || ౧౨౫ ||
 ఎవం-త్రాధవరోవిప్రామహాభాగవతోమతః | సదైవందీక్షితానాంచ
 యాగమంత్రేణవైష్ణవః || ౧౨౬ || సర్వాసంపాద్యయత్నైసయథాల
 భైనకేనచిత్ | వస్తునాపిపవిత్రేణచెదంత్రాధంసమాపయేత్ || ౧౨౭ ||
 కదన్నానకుదేశేచాప్యపన్నేనాపినారద | జ్ఞానవిజ్ఞానమంత్రాద్యైస్సం
 పాద్యంవిధిశాశ్వతం || ౧౨౮ || దేశికాలతథాపాత్రశ్రద్ధాపూతంతుకిం
 పునః | నైష్ణవఃపరమంపాత్రందేశకయతనంహరేః || ౧౨౯ || ద్వాదశీ
 సర్వకాలానామత్రమాపరికీర్తితా | నైమిత్తికేషుయోభేదశ్శాద్ధే
 ప్రోక్తోమయాద్విజ || ౧౩౦ || జయశాస్త్రాజ్ఞయాసర్వమవధార్యంవివశ్చి
 తా | పుత్రోమేనారదోవిప్రాశ్శృత్యాభగవతోదితం || ౧౩౧ || నిస్సం
 దోహూఽభవత్సర్వంత్రాధంవిష్లేవకదైవతం | బ్రాహ్మణానాం

౨౩౮ బృహద్భ్రహ్మసంహితా ॥ ౪ ॥ ౪ ॥ ౫ ॥

భోజనంచపిండానామచక్షుశ్చాంతథా ॥ ౧౩౨ ॥ కేపీచ్ఛంతిమహాభాగాశ్చ
 భాభేదాద్విజన్మనాం । శ్రౌతేనవిధినావాపివైష్ణవానాంసమచక్షుశ్చ ॥
 ౧౩౩ ॥ తేనైర్మంత్రేఃప్రకర్తవ్యమంతర్యామిధియాతథా పితౄణాంప్ర
 ద్యుమ్నాదిధియాత్పనిరుద్ధస్త్వయంయతేత్ ॥ ౧౩౪ ॥ వైష్ణవానాం
 గృహస్థానాంకర్తవ్యందైవకర్మవత్ । ఇదంతువైష్ణవంశ్రాద్ధంమున్య
 న్నైవేవవత్తేయేత్ ॥ ౧౩౫ ॥ నామిషంసమధుప్రోక్తంఖిగ్ధపాత్రంనచై
 వహి । నైకాదశ్యాంప్రకర్తవ్యంనతిర్యక్ష్పండ్రధారణం ॥ ౧౩౬ ॥ నాని
 వేద్యప్రదాతవ్యంనాదైవంకుత్రచిన్తతః । కాకపిండంనచాతవ్యంవైష్ణవా
 నాంకులేయతః ॥ ౧౩౭ ॥ నాగతిజాయతేవిప్రామృతానాంపాపినా
 మపి । సృత్యంతిపితరస్తేషాంప్రణృత్యంతి తామహః ॥ ౧౩౮ ॥ వైష్ణ
 వ్రాసఃకులేజాతఃకింకరిష్యతినాయకః । శోచంతిపితరోన్యేషాంయజ్ఞ
 వస్త్వగ్తాతాపి ॥ ౧౩౯ ॥ నాస్తాకంవైష్ణవైజాతోయోనయేద్భగవ
 త్పదం । అస్మాభిరాజితేపుణ్యక్షయంయాతేచకఃపునః ॥ ౧౪౦ ॥ వార
 య్యుష్యతినఃపాతాద్విదాశ్రీవైష్ణవానుతా ॥ ఆజితంసుకృతంలోక
 యజ్ఞదానదయాదిభిః ॥ ౧౪౧ ॥ నాజితంవైష్ణవంకర్మనాజితోవైష్ణ
 వస్సతః । దేవంపిత్ర్యంమానుషంచతస్యతావదిహస్థిరం ॥ ౧౪౨ ॥
 యావత్సర్వాత్తనావిష్టుంశరణంనైతిమానవః ॥ ౧౪౩ ॥ తస్మాదనన్య
 శరణాఃపురుషోత్తమస్యలీలాగృహీతవపుషోభవతాఽచ్యుతస్య । సర్వ
 స్తదైవభవతాంసఫలోమునీశాస్సాన్విభ్యాయ యోగజవదానక్రియాక
 లాపః ॥ ౧౪౪ ॥

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్భ్రహ్మసంహితాయాంచతుర్థపాదేశ్రాద్ధ
 విధానంనామచతుర్థోఽధ్యాయః

శ్రీబ్రహ్మసంహితా ॥ ఏకాదశ్యాశ్చమాహాత్మ్యంప్రాకృత్యం
 శృణుతామహః । వైష్ణవానాంపరంనాస్తివ్రతం లోకేషుముక్తిదం
 ॥ ౧ ॥ అనాదివాసనాబద్ధోజీవాఽగుంపరిముహ్యతి । విషయా
 వటమాగేషునైతిశాంతిమ్నాగపి ॥ ౨ ॥ పరహింసారతాలోభమోహ

స్మృతభయాకులః । సంసరంతిభవాభోధాజనాదుఃఖాఘభాగినః ॥ ౩ ॥
 తాన్విలోక్య మహాదేవీలక్ష్మీజలజలోచనా । వప్రచ్ఛ కేవలవర్తం నిరూ
 పితవదాంబుజం ॥ ౪ ॥ భగవతాభవితానుప్రోమాయాయాంప్రీతివోది
 తః । జీవేనై వాభిజానాతితమసావ్యాస్తానోచనః ॥ ౫ ॥ 'బోధితం
 నాచరేత్కర్మము క్తయేయదికశ్చన । మిత్రస్యనై వదోషోఽస్తిదో
 షోఽస్యైవాస్తి కేవలం ॥ ౬ ॥ కంటకేషుకుమాగేణగచ్ఛంతంస
 నివారయేత్ । దోషస్సహచరస్యై వప్రతిబుద్ధస్య కేవలం ॥ ౭ ॥ త్వంసఖా
 సర్వజీవానామాశ్రయఃప్రతిబోధకః । త్వచ్ఛాసాభాసతేనర్వంజగత్ స్థా
 వరజంగమం ॥ ౮ ॥ త్వంభాశ్చక్షుహిజీవానాంత్వంగతి స్త్వంపరాయ
 ణః । అత స్త్వమేవజీవస్యనిస్తారోపాయమావహ ॥ ౯ ॥ కేనజీవస్యనిస్తో
 త్తోవాసనాజాలపంజరాత్ । కోజపఃకింవ్రతంకాంతకింతహకశ్చసంశ్ర
 యః ॥ ౧౦ ॥ బద్ధస్యపంజరాన్ముక్తిస్సులభానేకదేశతః । బాహ్యంతరనిబద్ధ
 స్యదు స్త్యజంతేవబంధనం ॥ ౧౧ ॥ చక్షుషాస్థూలరూపేణరజ్జ్వరూపస్వ
 రూపయా । నిబద్ధోవాసనాయావతంతుభిరవహుభిస్సితః ॥ ౧౨ ॥ శ్రోత్ర
 నాసాస్యత్వజ్జేడ్రనిబద్ధశ్రవణాదిభిః । తద్వృత్తితంతంజాలైశ్చకథమ్ముక్తో
 భవేదిహ ॥ ౧౩ ॥ శ్రీనారాయణఉవాచ । జప్య స్త్వష్టాక్షరోదేవివ్రతం
 త్వేకాదశీవ్రతం । తవస్సంతోషఽఽఖ్యాతంసంశ్రయోభగవత్ప్రియా ॥ ౧౪ ॥
 ఏకాదశ్యాచనర్వేషామాశ్రయఃకమలాలయః । త్రిభినిఃషష్ట్యతేకాం
 తేచతుర్థంవ్రతముత్తమం ॥ ౧౫ ॥ అద్యాజన్మకృతందేవిజపాదీనాంచతు
 వ్రతం । ఏకాదశ్యాంకృతంకాంతేనర్వంతత్సమతామియాత్ ॥ ౧౬ ॥
 త్రిరాత్రంతంవ్రతం పృథితల్లోకానాంపావనాయమేనిహితంస్వకరేదేవి
 సర్వబంధననాశనం ॥ ౧౭ ॥ పృథివ్యాదీనిభూతానికాలఃక్షణాలవాదికః ।
 ఇంద్రియాణిచదేవాశ్చమామేవముపతస్థిరై ॥ ౧౮ ॥ సర్వఙ్ఞః । భవ
 తోత్పాదితాస్సర్వేనిదేశమనువతినః । కింకుర్యఃకథయేశానకిమఘోత్పా
 దితావయం ॥ ౧౯ ॥ శ్రీభగవానువాచ । సర్వేషామహమాధారోమ
 యోనర్వమిదంజగత్ । వ్రతీనంబీజరూపేణచేతనాచేతనాత్మకం ॥ ౨౦ ॥

౧౪౦ బృహద్భిష్టసంహితా ౧.౪ ౪ ౨ ౫

ఉత్పాదితామయానర్వేయాయంజీవస్యభక్తయే । అశరీరోమమాంశో
 ౭యంనామంభోక్తుమిహాహతి ॥౨౧॥ భవద్భిస్సాధ్యతామేషాంశశీరా
 దిచసర్వశః । ఏకీభూయమహాభాగాభూతేంద్రియసురైఃఖలు ॥౨౨॥ తః
 చుః । భోక్తాయద్యప్యయంజీవ్రాయస్యనైస్సామచాలయంతథాపితత్ప్ర
 సంగేసతత్త్రిద్యుతాభిమానినః ॥౨౩॥ మాలిన్యమభియాస్యమఃకథంనౌని
 మ్మృతిభవేత్ । ఇతిశ్రుత్వావచస్తేషామహామూచేవరానన ॥౨౪॥ శ్రీ
 నారాయణఉవాచ । ఇంద్రియాణాంచదేవానాంపాతకానాంప్రశాంత
 యే । శరీరాకారభూతానాంశుద్ధయేర్నితామయా ॥ ౨౫ ॥ ఏకాదశీ
 తివిఖ్యాతాతిథీనాముత్తమాతిథిః । తస్యాస్సమ్మనతోదేవాస్సర్వేషాంశు
 ద్ధిరుచ్యతే ॥ ౨౬ ॥ తీర్థస్నానేనయాశుద్ధిర్యాశుద్ధిఃప్రాణసంయమాత్ ।
 భూతానాంభూతశుద్ధ్యాచయాశుద్ధిఃప్రరిక్తితా ॥ ౨౭ ॥ ఏకాదశ్యాంతు
 సాశుద్ధిభావవిషయినసంశయః । వినాన్నప్రాశనాత్తాపోయోభవిష్యతిదే
 హినాం ॥ ౨౮ ॥ తేనతాపేనకాయస్యశుద్ధిర్దేవాచనేమతా । దేహ
 స్థానాంచభూతానాంద్వయమప్యన్నసేవనాత్ ॥ ౨౯ ॥ దేహస్వధార
 ణంచైవప్రమాదాలస్యమేవచ । ప్రమాదాదిభిరానందమూర్తిసంసేవ
 నేనహి ॥ ౩౦ ॥ అన్నదోషశ్చితిప్రోక్తస్తస్యోపాయోద్విధామతః । పరి
 త్యాగోద్వితీయస్తవిధినాతన్నిషేవణం ॥ ౩౧ ॥ సాత్త్వికంవైష్ణవైర్వి
 శ్ణోరపిఠంశుద్ధవృత్తిజం । జ్ఞానప్రదంచమనసఃప్రసాదజననంస్త్రుతం
 ॥ ౩౨ ॥ సర్వదాతత్పరిత్యక్తుంనైవశక్యంశరీరిణా । ఏకాదశ్యాంపరిత్యా
 గఃకర్తవ్యోహితమిచ్ఛతా ॥ ౩౩ ॥ అన్నమాశ్రిత్యతిష్ఠంతిపాతకానిమ
 హాంత్యపి । ఏకాదశ్యాంయతోవిష్టారంతరాయకరంహితత్ ॥ ౩౪ ॥
 మంత్రాభ్యాసోదినపూజాభ్యాసంజాగరణంనిశికర్తవ్యంకీర్తనంవాద్యం
 నటనంహరిసన్నిధౌ ॥ ౩౫ ॥ మాదంతలగ్నస్యాన్నస్యజిహ్వస్పృశోభవే
 దితి । దంతధావనకంపజ్యమేకాదశ్యామతోబుధైః ॥ ౩౬ ॥ కీర్త
 నేనవచశ్శుద్ధిజాయతేవాపికిప్రియే । చింబస్యదక్షణాద్విష్టోశ్చాక్షుషీ
 శుద్ధిరీతి ॥ ౩౭ ॥ శ్రవణాద్యశసోవిష్టోశ్శ్రితాణాంశుద్ధిరీతానత్యా

చశీరసశ్శుద్ధిస్తవచస్సాష్టాంగవందనాత్ । ౩౮ । ఉత్తీర్ణాధూవపుష్పా
 దైత్యనానాశుద్ధిర్వరాసనే । కరయోర్మాజ్జనాదిభ్యఃపాదక్షిణ్యైశ్చ
 దోరపి । ౩౯ । ఏకాదశ్యాంసకృత్కృత్యవర్షేషాండేహవాసినాం । ఆజీ
 వనాంతంయాశుద్ధిస్సాశుద్ధిజ్ఞానాయతేద్రువం । ౪౦ । రాత్రౌజాగర
 ణంకార్యంతత్రచాపూయవైష్ణవాః । మహామాయానిశాంతేనని
 స్తీర్ణాజ్ఞాయతేకతా । ౪౧ । నభేతవ్యంనభేతవ్యంపాతకైఃపక్షనంది
 తైః । ఏకాదశీనిశాతస్మిన్నాయాస్యతినవల్లభా । ౪౨ । నభేతవ్యంన
 భేతవ్యంపాతకైర్వమఃసంతితైః । ఏకాదశ్యేతివిఖ్యాతాయాఽలీవహరివ
 ల్లభా । ౪౩ ॥ భోదేవాఃకరణస్థాహిమాభద్యంతమనాగపిభవద్భిస్సాధ్య
 తాండేహస్సాద్భితేకాదశీమయా । ౪౪ । కరివ్యంతిజనాస్సర్వేషా
 యోరుభయోరపి । తేనవస్సగ్గతస్తస్యదేహస్థానాంభవివ్యతి । ౪౫ ।
 ఏకాదశీవ్రతస్థస్యయేవసంబంధినోమతాః । చేతనాచేతనాన్సర్వేకృ
 తార్థానాత్రస్సంశయః । ౪౬ । సూర్యోదయేభవద్భిస్తుస్సాంశైరాస్థి
 యతాంతసుః । నరైరాచరితాపూజామదీయైకాదశీదినైః । ౪౭ । తేన
 యద్భవితాస్థానమక్షయంతద్భవివ్యతి । నాకృత్యదోషసంవర్జోభవి
 వ్యతిమనాగపి । ౪౮ । భవతాముపకారేణజీవ్రాయంపావపంజరాత్ ।
 నిగ్గమివ్యతిసుస్థానంకృత్యవైకాదశీవ్రతం । ౪౯ । భవదథాంకృ
 తావైషాదిధిరేకాదశీమయా । జనైరాచరితాదేహాగతింధాస్యతినిశ్చి
 తం । ౫౦ । అతఃకురుధ్వంసంభూయస్థుష్టింస్వాంశైర్దిశావశసః । ఇతి
 శ్రుత్యావచోదేవిప్రహృష్టాస్సృష్టికారిణః । ౫౧ । శరీరంజనయామా
 నుస్తేదేవావిష్ణులేజసాఇతిసంపాదితాదేవిమయాస్థుష్టింవిరత్సతా । ౫౨ ।
 అతస్సర్వైజ్ఞానైస్సేవ్యంసామాన్యైస్తద్రవ్రతమృహత్ । మయాదవి
 వరోదత్తోదేవానాంహితమిచ్ఛతాం । ౫౩ । భవతాంపాతకైస్తేషాం
 గతిర్ఘోభవివ్యతి । యేలభ్యామానుషండేహంకరివ్యంతిసమద్దినం
 ॥ ౫౪ ॥ నిద్రయానక్తమన్నాద్యైర్జీవాచార్యేహయాతథాతస్మా
 దేకాదశీచాప్తవమాదారభ్యభామిని ॥ ౫౫ ॥ కర్తవ్యాఽశీతివర్యంతం

౨౪౨ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । పా । ౪ । అ । ౫ ।

నిరాహారేణసర్వదా । జలాహారేణవాకుర్యాదశక్తేనఫలాదిభిః ॥ ౫౬ ॥
 నక్తేనవాహవిప్రేణచైకభుక్త్వానిరంధనా । జపపూజాతునత్యాజ్యాహ్య
 జ్ఞేయంమామకీప్రియే ॥ ౫౭ ॥ యస్యాహంమోక్షమిచ్ఛామితస్మైదద్యా
 మ్మతీంద్రతే । ఎకాదశీనకర్తవ్యావిధాపైవారుణోదయే ॥ ౫౮ ॥ వైష్ణ
 వేస్తువిశేషేణవిధాత్యాజ్యావరానన । దశమీప్రతరాజాయతిధిద
 త్తామయాపురా ॥ ౫౯ ॥ తస్యాయోగేనకర్తవ్యంమామకందినముత్త
 మం । యావంతివ్రతముఖ్యానిమదీయానిహరిప్రియే ॥ ౬౦ ॥ అన్యవా
 సరమిత్రాణినకుర్యాదరుణోదయే । తిథిప్రవేశమిచ్ఛంతిమామకాలరుణో
 దయాత్ ॥ ౬౧ ॥ సేవముఖ్యకాలస్తుసంకల్పస్యావధార్యతాందశమీదిన
 మారభ్యమామకంతుదినత్రయం ॥ ౬౨ ॥ మానసియంవిశేషేణజన్తైః కాం
 స్యాదివజన్తైః ॥ వైష్ణవేరుత్సవఃకార్యోజ్ఞాతావజ్జన్తవాసరం ॥ ౬౩ ॥ వి
 తానతోరణాలేపనేకమాజ్ఞానదీపకైః ॥ పూజనంకేశవాదీనాంమూర్తీ
 నాంకమలాలయైః ॥ ౬౪ ॥ పంచామృతైశ్చనైవేద్యేహవనైస్సంస్తవేరపి
 సహస్రనామపఠనైర్వహపురుషవిద్యయా ॥ ౬౫ ॥ కుసుమాంబలిభిర్విష్ణుం
 తథావైకుంఠపాషాడాః । తోషయేత్పరమాన్నేనసృత్యగీతోత్సవాది
 భిః ॥ ౬౬ ॥ రజసింగమయేత్పాంశ్చఃపునశ్చార్చుణనిర్జామే । కృత్వా
 చావశ్యకంకర్తవ్యపూజాయాగంసమారభేత్ ॥ ౬౭ ॥ విప్రాక్షద్యాదశ
 చాహూయమహాభాగవతార్చప్రియే । అధీతవిష్ణుసూక్తాంశ్చకేశవాదిభి
 యాఽఽఽచయేత్ ॥ ౬౮ ॥ సాంగంసావతణందేవంపూజాపీఠనివేశ్యచ
 పంచామృతేనసంస్పృశ్యతథాసర్వాషధైరపి ॥ ౬౯ ॥ గంధైర్ధూపై
 స్సురభిఃపుష్పైశ్చైవత్రపూజయేత్ । నీరాజనాఘ్నదానైశ్చకుసు
 మాంబలిభిస్తథా ॥ ౭౦ ॥ సూర్యసందర్శనాత్పూర్వంద్వాదశశ్యాంపూ
 జయెద్ధరిం । హరివాసరముత్సృజ్యవిప్రాసంతోష్యవైష్ణవాః ॥ ౭౧ ॥
 ద్వాదశ్యాంపారణంకుర్యాద్భుత్వాగ్నీమూలవిద్యయా । పారణంతుత్ర
 యోదశ్యాంకుర్యాద్విధాంపరిత్యజేత్ ॥ ౭౨ ॥ పారణాహేముహూర్తే
 పిద్వాదశీతుభవేద్యది । తస్యాంవైపారణంకుర్యాత్కృత్వామాధ్యాహ్ని

కింక్రియాం । 23 । దివాస్వాపం మైథునంచ పరాస్మంత్రనంత్యతే ।
 ఇయంతుద్వాదశీపుణ్యాచతుర్థామమవల్లభా । 2౪ ॥ శయనీబోధనీ
 దేవితృతీయాపరివర్తనీ । మార్గశీర్షభవాయాతుశుక్లావారాహవ
 ల్లభా । 2౫ ॥ ఆనుపుణ్యసుమామేకముత్సవై స్సంప్రపూజయేత్ । ౨౬
 భోత్సవం నిరూప్యభగత్స్వాపుణ్యాం నతిద్వరాం । 2౭ ॥ శ్వేతద్వీపంప్ర
 కల్ప్యత్ర సంపూజ్యస్వాపయేద్ధరిం । ఆషాఢ్యాం వైష్ణవై స్సాకంజయ
 మంగళనిస్సవైః । 28 ॥ పృతప్తశంఖచక్రాద్వై రంకయేద్భుజమూ
 లయోః । ఆదిపాదే నురాధాయాస్తదభావేతుకేవల । 2౯ ॥ ద్రస్వా
 పయేద్ధృష్టికేశం దృష్టినాశోఽన్యథాభవేత్ । పరివర్తన్తుకర్తవ్యైర్దావ
 దశ్యోంశ్రవణస్యచ । ౩౦ ॥ మధ్యపాదమహాభాగమాసనభిశోభన
 ఆవిభావం వామనస్యహ్యస్యామేవ వినిదిశేత్ । ౩౧ ॥ వైష్ణవా
 పూజయేద్భక్త్యాకృత్యా హూమం హుతాశన । కార్తికేశుక్లపక్షస్య
 ద్వాదశీరేవ తీర్థయాతా । ౩౨ ॥ తస్యాంప్రబోధయేద్విష్ణుంచతుర్థేచర
 ణముదా । విష్ణుంప్రబోధ్యదేవేశంప్రసుప్తంక్షీరసాగర । ౩౩ ॥ శయ్యా
 యాం వన్నగేంద్రస్యశ్రియాసాకమ్మహూత్సవైః । మహాపూజాచక్ర
 వ్యాహృతిభిషచనిశ్చైజ్జలైః । ౩4 ॥ సప్తావరణసంయుక్తం సంపూజ్యపు
 రుషోత్తమం । రథయానంప్రకర్తవ్యం దీవవృక్షావిధాయచ । ౩5 ॥
 వాదయేత్సర్వవాద్యాని పాతయేత్సంగళస్తవా । భ్రామయేత్స్వందనం
 విష్ణోర్వైష్ణవై స్సమలంకృతైః । ౩6 ॥ ఆనీయమందిరం దేవంభక్త్యానీ
 రాజయేద్భృశం । ముత్రాధారణపూర్వంతుకుర్యాదేత్సహూత్సవం
 । ౩7 ॥ ప్రాతస్సంపూజ్య హుత్వాఽగ్నిం వైష్ణవాభోజయేద్దీర్ఘా
 ద్వాదశీ మార్గశీర్షభదేవిమచాఽతివల్లభా । ౩8 ॥ అస్యమధ్య
 చావం నూనంకోటియజ్ఞఫలప్రదం । ఇష్టింభాగవతీంకుర్యాదస్యామేవ
 రానన । ౩9 ॥ విధిమిష్ట్యాప్రవక్ష్యామి జనానాం గతిదాయినీం శుభా
 మ్యైకాదశీంశుద్ధాం ద్వాదశ్యంపూర్వవద్ధరిం । ౪౦ ॥ అచ్యుత్యా
 విధాననగంధపుష్పాక్షతాదిభిః । పారుషేణతుసూక్తనశీమదష్టాక్షరేణ

౨౪౪ బృహద్భిష్టసంహితా । పా । ౪ । ౨ । ౫ ।

వా । ౯౦ । అచార్యైర్జగతామీశంసర్వాభరణభూషితం । తతోభాగ
 వర్తానర్వాసచయేత్పరితోద్విజా । ౯౧ । పుష్పైర్వాతులసీవ
 త్రేస్సలిఖై రక్షతై రపి । ప్రహ్లాదంనారదంచై వపుండరీకంవిభీషణం । ౯౨ ।
 రుక్మాంగదంతత్సులంచహనూమంతంశిఖింభృగుం । వసిష్ఠంవామదేవం
 చవ్యాసంశౌనకమేవచ । ౯౩ । మాకంండేయంచాంబరీషందత్తత్రే
 యపరాశరా । హరీతాత్రీవికతంచద్వితంచై వత్రీతంతథా । ౯౪ । భా
 రద్వాజంబలింభీష్టముద్ధవాకూరపూర్వకా । గుహంశుకంచవాల్మీ
 కింమనుస్సాయంభువంతథా । ౯౫ । మతంగంశబరీంచై వపుంభు
 గవతోత్తమం । సనందనంచనశకంకుమారంచసనాతనం । ౯౬ ॥ పూ
 ణుంపంచశిఖంచై వగజేంద్రంచజటాయుషం । సుశీలాంత్రీజటాంగారీం
 శుభాంవిద్యావళీంతథా । ౯౭ ॥ అనసూయాండ్రాపదీంచయశోదాండే
 వకీంతథా । సుభద్రాంచై వగోపీశ్వశుభానందవ్రజీతాః । ౯౮ । నం
 దంచవసుదేవంచదిలీపంచవిశేషతః । సభర్తృకాంచకౌసల్యాంజనకంవ
 సుసంజ్ఞకం । ౯౯ । భూతభవ్యభవిష్యాంశ్చమహాభాగవతానిమూ ।
 నాతదాదీప్రసన్నాంశ్చాప్యనంతంవిహగేశ్వరం । ౧౦౦ । సేనేకంని
 త్యముక్తాంశ్చస్థాపయేత్పరితోహరః । దీక్షితానాంద్విజాతీనాంతసుష్మా
 వాహయేదిమూ । ౧౦౧ ॥ పాద్యాఘ్నాచమనాదీనిదత్వాచోద్వ
 త్కనేఃపునః । పంచామృతైఃపంచగవ్యైఃకషాయాషధివారిభిః ॥ ౧౦౨ ॥
 స్నావయేత్కృమశోభక్త్యాస్వాధికారణసంస్థితా । హృదాదిమంత్ర
 కల్పైశ్చకుర్యాదుపకృతింక్రీమాత్ । ౧౦౩ । దత్వాచమనకంధాతవ
 స్త్రంప్రాక్షణికంతథా । కుశాదినిర్దితైఃస్వవవీతమివివేకయేత్ । ౧౦౪ ॥
 ఉత్తరీయాగిరీయానిద్వాదశాక్షరవిద్యయా । ఉద్భవాంబుడాగివిధి
 నాశేకవాదికనామభిః । ౧౦౫ । కుర్యాదంగేషుగంధేనలేపసంభక్తిర
 త్పరః । తులసీమాలికాభిశ్చదూపదీపనివేదనైః । ౧౦౬ । భక్ష్యైర్భో
 జ్యైశ్చచోష్ణైశ్చపేయైర్నానావిధైః ప్రథా । భోజయేత్పరమాన్నేనవిధి
 నాసాధితేనై । ౧౦౭ । యద్యదిష్టతమంయస్యతత్తస్యైవినివేదయేత్ ।

తతస్సుశీతలంవారిచంద్రోశీరవాసితం । ౧౦౮ । అపాయేన్ధ్రక్రియ
క్తేనచేతసాపిజయెచ్చతా । తతఃపూగఫలోపేతేరేలావుష్పలవంగ
క్తః । ౧౦౯ । సమాణాంపూగతాంబూలంమూలేనాశుసమవయే
త్ । దక్షిణావస్త్రోగోస్వణకణకుండలముద్రికాః । ౧౧౦ । వారి
ర్ధేప్రీయతాంభక్త్యావిప్రమాపోజనాదనః । ప్రిణమేద్దండవద్భూమా
సాష్టాంగంప్రేమవిహ్వలః । ౧౧౧ । ధన్యోఽహంభావయేద్విప్రపాద
శౌచావనేజనైః । నీరాజయేత్తతోవిష్ణోఃపాదమూలంపిచింతయేత్
। ౧౧౨ । అనయాజ్ఞేష్టవేష్ట్యమేవానుదేవౌదయానిధిః । క్షేంశర్య
ష్టేదదాత్వీశశ్రీభూనీలావతిప్రభుః । ౧౧౩ ॥ పరథర్థవరజ్ఞానపరభక్తి
సమన్వితం । కరోతుమామచింత్యాత్పాదగవాభక్తవత్సలః ॥ ౧౧౪ ॥
అనన్యకేషతాంచైవతథానన్యప్రియోజనం । అనన్యసాధనత్వంచదే
వౌమహ్యంప్రియచ్ఛతు । ౧౧౫ ॥ అహంభువేతినూక్తేనదద్యాన్నీ
రాజసంహరః । త్విమయిత్వాస్వాపరాధావైష్ణవాంస్తువిసజ్జయేత్
। ౧౧౬ ॥ ఆకారత్రయసంయుక్తాన్మవేజ్యకర్తృతత్పరా । అథావం
చకతత్త్వజ్ఞాన్తహాభాగవతాన్మమేత్ । ౧౧౭ । వైష్ణవానామభావతు
వైష్ణవేకంప్రపూజయేత్ । ననయేద్వాసరంవంధ్యంస్తవేనకార్యాప్ర
పూరయేత్ । ౧౧౮ । ఇమాంతువైష్ణవీమిష్టింసర్వదాతుసమాచరేత్ ।
మృతాహేజస్తదివసవైష్ణవస్యగురోరథ । ౧౧౯ । స్వస్యవాధర్మకా
ర్యేచవివాహేసర్వవర్వసు । విష్ణోరారాధనాంతేతుహేమామాంతేచప
రాసః ॥ ౧౨౦ ॥ పూజయెద్విధినావిప్రీన్తహాభాగవతాన్మదా । అసం
తవిహగేశాదిపాక్షాదప్రవరోత్తమా । ౧౨౧ । మాన్యాచతుర్విధా
త్వేవంద్యాదశీవరమాదరాత్ । మధ్యక్తేనాన్యహస్తైఃహంవశీభూతోవ
సామ్యహం । ౧౨౨ । వైశేతుశుక్లద్వాదశ్యాంపవిత్రాగోపణమ్మమ
కృత్వాఙ్గోత్సవంపూర్వమేకాదశ్యాంవరానన ॥ ౧౨౩ ॥ ఏకాదశీం
సమారభ్యవైశాఖంసకలంనయేత్ । కృత్వానానావిధైఃపుష్పేషోక
లామాందోశనేపతి ॥ ౧౨౪ । యథేవైకాదశీప్రీష్టాతథేవద్వాదశీ

అరక బృహద్భిష్మసంహితా । పా । ౪ । ౨ । ౬ ।

మమ । తథైవనైష్ఠవాప్రీష్టాస్తథైవమధుమాధవౌ ॥ ౧౨౫ ॥ శ్రా
వణద్వాదశీహోక్తాచవిశ్రాంతోపశీమియే । త్వయాహంపూజితోభ
ద్రోప్రియచ్చామినిజంపదం ॥ ౧౨౬ ॥ ఏకాదశీసమోనైవవాసరోమ
మవల్లభః । నాష్టాక్షరసమోమంత్రోనధర్మోనైష్ఠవాత్పరః ॥ ౧౨౭ ॥
జీవానాంజగ్రీతిబుద్ధానాంముక్తయేహిమయాకృతా । ఏకాదశీయంనభ
వేద్ద్వాదశీసంహితాకథా ॥ ౧౨౮ ॥ మమత్వయానైష్ఠవైశ్చసంతోషో
నజపేనచ । నిష్పన్నోజాయతేదేవివల్లభైకాదశీమమ ॥ ౧౨౯ ॥ ఏకా
వ్యాచరితానమ్యబృహహతకినామపి । హతకంఠోయేదేహశరజ్జలమ
లంయథా ॥ ౧౩౦ ॥ చింతామణిఃకామధేనుర్యథాకల్పితరున్మణాం ।
తథైవకామదాలోకమతాపేయికాదశీతిథిః ॥ ౧౩౧ ॥ భుక్తిముక్తిప్ర
దానాన్యాగంకేవవరవణిణి । నచాహమివలోకేస్తన్నాశ్రియోఽ
స్తివిచిత్రయ ॥ ౧౩౨ ॥ తస్మాత్ప్రవర్తయోపాయమ్మతాప్రప్తాదేవిసత్వ
రం । ప్రసప్తేమజనేష్వితదేకమేకాదశీవ్రతం ॥ ౧౩౩ ॥ శ్రుత్యైవమన్త
సయోలక్ష్మ్యలోకానాంశ్రీయసేవ్రతం । విష్యక్సేనాయసంప్రీక్తం
విష్యక్సేనేనవైమమ ॥ ౧౩౪ ॥ ఏవమేకాదశీపుత్రాస్తథానైష్ఠవపూ
జనం । ద్వయంప్రీక్తంభవత్ప్రీత్యాకిమన్యచ్ఛ్రీతుమహాభ ॥ ౧౩౫ ॥

ఇతిశ్రీవంశరాత్రేబృహద్భిష్మసంహితాయాంచతుర్థపాదఏకా
దశీమాహాత్మ్యంనామపంచమోఽధ్యాయః ।

మనయఃశుభగవగారుద్రగీతేనభద్రీబాహుశ్చగౌతమః । క
థంభాగవతోభూత్వాగతింభాగవతీంగతౌ ॥ ౧ ॥ కింతత్త్వంవాసుదేవ
స్యకుడ్యోఃక్తంపురాతనం । కుతశ్చాధ్యగమజ్ఞానంపాదోదకశిరాశ్శివః
॥ ౨ ॥ బ్రహ్మనాచ్యనబోధమగమద్రాజభద్రబాహుర్యదాపురా
శివేనబోధితోపహవాక్యైర్వేశాంతనిర్మితైః ॥ ౩ ॥ వప్రచ్ఛప్రణతో
భూత్వాశంకరంవృషభధ్వజం । భగవదభవతాప్రోమాక్షదఃపురుషో
త్తమః ॥ ౪ ॥ మామకస్తాదయందేవగౌతమోఽవంచయత్కథం । ప్రవ
క్తాభవతత్త్వస్యకథాప్రస్యశంకర ॥ ౫ ॥ తదహంశ్రోతుమిచ్ఛామి

స్తరేణముఖాత్తవ । సంశయోమేమహానస్తి నాన్యస్త్యత్త్వేన్యనాశకః
 । ౨౬ । పరస్యరూపంజీవస్యస్వరూపంబంధమోక్షయోః । నిర్ణయం
 వానుజీవస్యవిభూతేశ్వనిరూపయ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీశివఉవాచ౪౪నమోజఅజనే
 త్రాయసగ్గస్థిత్యంతకారిణే । నారాయణాయజీవాయవిశ్వజ్ఞానమూ
 ర్తయే ॥ ౨౮ ॥ రాజంస్తేఽహంప్రవక్ష్యామిశృణుష్వైకమనాఙ్ముతం ।
 వచఃశ్రుతికథోపేతంపరమాత్మనిరూపణం ॥ ౨౯ ॥ అప్యేతివశలయస్తి
 స్యత్సంజ్ఞాంప్రాప్యతిస్తతి । ఏకమేవాద్వితీయంచతద్భప్తేత్యవధార్యతాం
 ॥ ౩౦ ॥ యస్త్రిస్థూలవిశేషోఽయంనాస్తిమాయావినిగతః । నిర్వి
 శేషోఽవశిష్టోఽయంసూక్ష్మరూపేణమానద ॥ ౩౧ ॥ సన్నామకమిదం
 బ్రహ్మరూపనామాదివజ్జితం । అనామరూపంతద్భిష్టాస్వాశ్రయంత్య
 వధార్యతాం ॥ ౩౨ ॥ యస్యాంశభూతకాలేనయస్యాజ్ఞామనువర్తినా ।
 సిన్ధుక్షాబాయతేయస్యతద్భిష్టేత్యవధార్యతాం ॥ ౩౩ ॥ యజ్ఞోఽ
 హంబచుస్యామిత్యుక్తాప్యత్తగతంజగత్ । సరాణామయనంయత్సాస్య
 దిత్యాహశ్రుతిరాత్మనా ॥ ౩౪ ॥ నిర్విశేషంనిరాధారంనిస్సంకల్పంని
 రంజనం । నారాయణేతిశబ్దేనసర్వావస్థానుబోధ్యతే ॥ ౩౫ ॥ బృహం
 తోఽస్త్రీగుహాస్సత్యజ్ఞానానందాదయోన్యవ । తస్మాద్భిష్టేతిశబ్దేనస
 ర్వావస్థానుబోధ్యతే ॥ ౩౬ ॥ నారాయణేతిబ్రహ్మైతిపరమాత్మావిశిష్యతే ।
 మాయాతీతస్యనామానినిత్యానివిలసంతిహి ॥ ౩౭ ॥ కర్తృస్వభావయా
 త్తేషుస్వసత్త్వతత్కుకారణం । చిదచిత్సుసమస్తేతితద్ధారకతయామతః ।
 ॥ ౩౮ ॥ పరమాత్మేతివిఖ్యాతఃప్రవేశాద్విష్ణురుచ్యతే । సమావస్థామివ
 ప్తభ్యస్థితస్సర్వస్యమానద ॥ ౩౯ ॥ కర్తృత్వపాలయితృత్వసంహత్క
 త్యగుణైర్మతః । స్వకృతాన్నియమాత్కాలేకరోత్యవతిహంతి ॥ ౪౦ ॥
 నవవనగళకాలేతునంప్రాప్తేపురుషోత్తమః । క్షోభయామాసనంసుప్తం
 పురుషంప్రకృతింపునః ॥ ౪౧ ॥ సాసూత్రత్రిగుణక్షోభంతేరనూతమ
 హత్తరం । మహత్తత్త్వంమహాభాగత్రతాన్వేతియద్భుచ్చయా ॥ ౪౨ ॥
 విశేషసంజ్ఞాత్సంభూతాత్సవిశేషస్పృశ్యతే । కార్యోనారాయణమయా

౨౪౮ బృహద్భిష్టానంహితా । చ । ౪ । ౨ । ౬ ।

ద్వ్యైకృతోఽవ్యక్తతాదయం । ౨౩ । నారాయణాభివ్యక్తిస్తుబ
హుధానమజాయత । అయనాద్వ్యైకభూతానాంనరేష్యయతనాదపి
। ౨౪ । జలేషుశయనాచ్చాపినారాయణఉదీరితః । పరమాత్మైదిశ
బ్రాహ్మమేవమేవాన్వయాదిహ । ౨౫ । విశేషేఽహునామానిసగుణా
నిభంతిహి । నిగుణాన్యవరాజేంద్రనివిశేషేభవంతిహి । ౨౬ । మ
హాదాదిషుకార్యేషుమహదాదికసంజ్ఞితః । భూతేషుభూతికేష్యైకఃప్రా
ణేంద్రియమనన్యుచ । ౨౭ ॥ ఆత్మానమభవద్బ్రహ్మవేదాంతైకవిదోవి
దుః । ఎవంసంకల్పమాత్రేణనర్వంసమభవత్పురా । ౨౮ । బహుత్వ
మేవమావన్నెకవవాభవత్పుయః । సర్వేషాంయోనిరప్యేషనర్వేషాం
సన్నిధిస్త్యయం । ౨౯ । సర్వేషామవధిశ్చాత్మాసర్వేషాంపురుషోత్త
మః । నబ్రహ్మనహరోనేంద్రోనయమోవరుణోవసుః । ౩౦ । ససూ
ర్యోనశకళాంకశ్చనాగ్నినాఽపోనవైమరుత్ । నస్రజాపతయశ్చన్యమన
పూనమరుగ్గణాః । ౩౧ । నదిశోవిదిశోనైవనాంతరిక్షంనవైఽక్షితిఃఏవో
నారాయణస్తాన్వసీదాధారఃసాన్వశ్రయాఽగుణః । ౩౨ । నిత్యానంతగు
ణోపేతోబీజభూతోఽవ్యయోఽచ్యుతః । తస్మాద్బ్రహ్మసమభవద్ధ
రోఽహంవాసపూయమః । ౩౩ । మనుస్సుర్యశ్శకళాంకశ్చవహ్నిరాపో
నభఃక్షితిః । మనుఃప్రజాపతిముఖస్తస్మాదేవవ్యజాయత । ౩౪ । తస్మా
త్పురుషఏవదంభూతంభవ్యంభవచ్చయత్ । యథాఽస్యశక్తిఃప్రకృతి
స్త్రిగుణాపరమేశ్వరీ । ౩౫ । ణోటిబ్రహ్మాండభాండానాంసంశ్రయః
కారణాత్మికా । సచ్చబ్దవాచ్యాసగోదాసాతాద్బ్రహ్మస్వరూపిణీ॥౩౬॥
వికారోజాయతేతస్మాత్సర్వోపిబ్రహ్మసంజ్ఞితాత్ । దేహయాపేణకార్యే
ణవర్వాన్వయోపిపూరుషాః । ౩౭ । అతఃప్రకృతిరాత్మేతిగీయతే
కార్యరూపిణీ । విశ్వస్థిసకలంవస్తుచేతనాచేతనంస్వప । ౩౮ । వినా
ప్రకృతిసంస్పృష్టింవిద్యతేనైవకించన । తథాస్యచేతనాశక్తిఃప్రకృతిజ్ఞా
వసంజ్ఞితా । ౩౯ । ధాత్రిసర్వవిశేషస్యప్రాకృతస్యవిశాంపతే । ఆబ్ర
హ్మభువనాల్లోకానావృత్తప్రభయాన్వయా । ౪౦ । వ్యాప్యతిమతినర్వ

త్రతస్మాదాత్మైతికథ్యతే । అచేతనమిదంసర్వంచేతనస్యమహామతే ॥౪౧॥
 శరీరభూతంవిజ్ఞేయంసంగతేచేతనమిదం । అణ్వంజీవకలామేతాంప్రవిశ్య
 సకలాంతనుం ॥ ౪౨ ॥ ప్రవర్తయతితేనైవవిష్టురిత్యభిధీయతే । వస
 త్యస్మిశరీరస్థేవానుదేవతస్మృతః ॥ ౪౩ ॥ అచేతనాద్భృహంతోఽ
 స్మిన్ప్రాణాస్సంతిన్యపాత్తమ । తేనాస్యసంజ్ఞాబ్రహ్మైతిజీవన్యాపివిధీయ
 తే ॥ ౪౪ ॥ జీవాహిసచ్చిదానందలక్షణఃప్రకృతఃపరః । అచేతనా
 యావ్రకృతిశ్చతుర్వింశతిధాస్మృతా ॥ ౪౫ ॥ శరీరభూతాసారాజం
 శ్చేతనాయత్తనైభవా । చేతనాప్రకృతినామప్రతిదేహంవ్యవస్థితా
 ॥ ౪౬ ॥ జ్ఞానాకారేనైకరూపాపరాయత్తస్థితిహిసా । చేతనాచేతనం
 సర్వంశరీరంపరమాత్మనః ॥౪౭॥ పరమాత్మాస్వతంత్రోఽయంరాజా
 సర్వేశ్వరోహరిః । చేతనేషుచసర్వేషుచేతనోఽయంప్రజాపతిః ॥౪౮॥
 బ్రహ్మైత్యనోగురుజ్ఞేయఃకృపాపాత్రంరమాపతేః । సమప్తిస్సర్వజీ
 వానాంజలానాంవారిధిర్యథా ॥ ౪౯ ॥ స్థాఽస్యనాభిహదాంభోజాదా
 విభూతశ్చేతుర్ముఖః । నాయంసాధారణోజీవస్సాక్షాత్ప్రతినిధిహారః
 ॥ ౫౦ ॥ ఉత్కృష్టాద్రజసోజాతస్సంకల్పనార్థసాధకః । సర్వజీవనికా
 యోఽసౌభగవత్ప్రతిమోమతః ॥ ౫౧ ॥ ప్రభావాద్యస్వయంహ్యేష
 పాద్యంకల్పమథాన్యజత్ । సతునారాయణసుతోవ్యాప్తోబ్రహ్మాండవి
 గ్రహే ॥ ౫౨ ॥ వ్యష్ట్యాత్మకోయథాజీవస్సర్వశరీరమహామతే । సర్వే
 హంహృదయజ్ఞోఽయంప్రేరకస్సర్వవృత్తిషు ॥ ౫౩ ॥ పరమాత్మాన్య
 తోరాజాసమప్తివపుషానను । అస్యబ్రహ్మాండదేహస్యసత్తావృత్తి
 యుతఃపుమా ॥ ౫౪ ॥ ఆత్మాచతుర్ముఖోజ్ఞేయఃపూజ్యోవంద్యస్తుదే
 హజైః । ద్విపరాధావసానోఽయంసర్వేహంపరదోమతః ॥ ౫౫ ॥
 సర్వేశ్వరస్సర్వపతిస్సర్వేహంపవిత్రామహా । సర్వభ్యోజీవజాతేభ్యస్స
 తంత్రోనిత్యవైభవః ॥ ౫౬ ॥ బృహంతోఽస్యగుహాస్తస్మాద్బ్రహ్మచే
 త్యభిధీయతే । ఈశ్వరోముక్తిదాపుంసాంతేజోగర్భాస్సర్వరీశ్వరః ॥౫౭॥
 వేదగర్భోవేదముఖోవేదస్యగోదబోధితః । నర్వవేదాంతశాక్యానామ

౧౫౦ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । పా । ౪ । ౨ । ౬ ।

తోబ్రహ్మగతిర్మతః । ౫౫ । అంశభూతోభగవతోమహాభాగవతోన్త
మః । నారాయణాశ్రితోఽనమోయతోఽయంబ్రహ్మసృజ్యతః ॥ ౫౬ ॥
తతోఽయంవిశతేఽండాంతేభక్త్యాప్రకృతివజితః । ఆశ్రయాంతరని
ర్ముక్తోనిత్యానంతగుణాస్పదం । ౬౦ ॥ ప్రాప్యోభోగ్యోఽథగవ్యశ్చసర్వే
షాంస్యవసత్తమ । ప్రసాదజోయథాప్యేషక్రోధజోహంతభైవహి
॥ ౬౧ ॥ తమసాఘోరరూపేణసంహతాతత్ప్రసాదతః । పంచవక్త్రోమ
హాదేవ్రామహాకాయోమహేశ్వరః । ౬౨ ॥ మృత్యురూపేణనిర్వత్ర
వ్యాప్తోఽహంప్రాకృతేషుచ । యమరూపేణకౌదేణశత్రురూపేణభూ
వతే ॥ ౬౩ ॥ కలయామిజగత్సర్వంభూతప్రేతగణాధిపః । ఆవయోనా
నమస్తైసుతోఽధికతరస్తతః ॥ ౬౪ ॥ తదాశ్రయత్వాత్సేర్యత్వాత్స
ఎవపరతఃపరః । సర్వాత్మాసర్వభూతాచసర్వేశస్సర్వసంశ్రయః ॥ ౬౫ ॥
సదనంతగుణాధారోముక్తిదఃకృపమాసతాం । శరీరత్వాద్వయంసర్వే
తస్యేశస్యరమావతే ॥ ౬౬ ॥ గీయామహేఽసత్యఎవతత్త్వమస్యాదివా
క్యతః । ఆత్మేత్రవవర్జ్యపానోఽయమ్ముక్తిమిచ్ఛద్భిరేవహి ॥ ౬౭ ॥ లక్ష
ణైశ్చాస్యనిష్ప్రతికర్తవ్యావేదవాదిభిః । ఎతేవయమ్మహాభాగస్వస్య
చేతసినిత్యశః ॥ ౬౮ ॥ చింతయామోఘనశ్శామంయోగమార్గావేశోధి
తే । నారాయణాశ్రియోపేతంవసమాలినమవ్యయం ॥ ౬౯ ॥ చోద
యంతంచనౌబుద్ధిమనఃప్రాణేంద్రియాణిచ । భక్తానామాత్మనౌరూపం
వ్యంజయంతమ్మనౌహరం ॥ ౭౦ ॥ అభక్తానామ్మనౌవృత్తైర్దూరా
ద్ధూరతరమ్మృతం । నిశ్చింతంసర్వవేదేషునైష్ఠ్యవంపరమంపదం ॥ ౭౧ ॥
గుణత్రయాద్యతీతంచవ్యాపకంహేయవజితం । నాత్రకాలగతిర్జ్ఞే
యాప్యేవంరూపంసనాతనం ॥ ౭౨ ॥ శాంతంవికల్పరహితంనిర్విశేషమ
గోచరం । నిత్యానందమనౌపమ్యంపరమంనైష్ఠ్యవంపదం ॥ ౭౩ ॥ నాతః
పరంప్రగంతవ్యంసర్వావధితయామతం । యేననప్రాప్యతేరాజభగ
వాభూతభావనః ॥ ౭౪ ॥ ప్రాప్యంనాధిగతంతేనవృద్ధేవభ్రమతాసతా ॥
విభూతయోవయంసర్వేబ్రహ్మద్యాస్సకలేశ్వరాః ॥ ౭౫ ॥ ప్రవిశామో

ముహుస్తస్మిన్ సరితస్సగరేయథా । తద్ధమేనామయాపాభ్యాంబుద్భు
దాద్ధవవారిథా ॥ ౭౬ ॥ ఉత్పద్యంతే ప్రలీయంతే కర్మవాతేరితాము
హుః । పరతంత్రావయంసర్వేవాక్తంత్యావినియోజితాః ॥ ౭౭ ॥ నశ
క్నుమోమహారాజవాతుంభోక్తుమ్మనాగపి । వహామోహిబలింత
స్త్రిష్టవేప్రభవిష్టనె ॥ ౭౮ ॥ కాలయాపణయోలోకాగ్రసతేనిర
నుగ్రహః । వీక్షతాద్యస్యజాయంతే బ్రహ్మాండానాంచకోటయః ॥ ౭౯ ॥
సంలీయంతే చ సంకోచాజ్జలెషులవణంయథా । చతుర్థాపిక్షయోయ
స్త్రీజాయతే పరమేశ్వరే ॥ ౮౦ ॥ తమిమంప్రణతాస్సర్వే విసర్గోపియ
తోమతః । జీవ్రాఽయంవిశతివ్యక్తేవ్యక్తంచపరమాత్మని ॥ ౮౧ ॥
పరమాత్మానిజేయాపేలీనమాదాయతిష్ఠతి । వ్యక్తావ్యక్తంవినిర్వచ్యయ
దాభాగవతోభవేత్ ॥ ౮౨ ॥ అభ్యేతివైష్ణవసంధామయతోనావతే
పునః । యావత్ప్రకృతీసంబంధోరాజజీవస్యతిష్ఠతి ॥ ౮౩ ॥ తావన్న
ప్రాప్యతే బ్రహ్మన్వాధిష్ఠానమనామయం । అటంతుసర్వతీర్థానిపకంతున
కలాగమాః ॥ ౮౪ ॥ యజంతునిఖిలాన్యాగాన్నాప్నోతిపరమంప
దం । నావిద్యాహీయతే రాజావినాభక్తింజనాదనే ॥ ౮౫ ॥ అకా
రత్రయసంపన్నాయాభక్తిప్రోచ్యతేబుధైః । స్వరూపవిస్మృతే రాజా
యోదోషస్సమపద్యత ॥ ౮౬ ॥ కథంతస్యనిరాసస్సాద్వినివిష్టుపదా
శ్రయాత్ । తపోయోగవ్రతాదీనాంఫలమేకంవినిశ్చితం ॥ ౮౭ ॥ గోవిం
దచరణాంభోజేయాహిభక్తిప్రజాయతే । తపసాసర్వసామర్థ్యంజాయతే
వసత్తమ ॥ ౮౮ ॥ ననైకుంతపదాంభోజరతితే శోభవేదహా । అనుగ్ర
హాయదావిష్ణోజాయతే హేతువజ్జితః ॥ ౮౯ ॥ తదాహిజాయతే
కాచిన్లతీనిత్యానసాయినీ । భక్త్యాతయామలంరాజన్నిదంహేదాత్మ
నస్తుయః ॥ ౯౦ ॥ స్వరూపంభాసతేతస్యమాయాసంసర్గవజ్జితం
జ్ఞానరూపమనౌపమ్యమసంకుచితవైభవం ॥ ౯౧ ॥ నిమలంసత్యసంక
ల్పంసదైకరసమక్షరం । పరసామ్యంగతంవిష్ణోభోగసామ్యమపిధ్రుమం
॥ ౯౨ ॥ జేనాస్సముపతిష్ఠంతిసంకల్పాదేవభూపతే । తదాసకేవలీభా

వంసంప్రాప్తోభవితామునిః || ౯౩ || పరభక్త్యాపునస్సైవవశ్యత్తస్థంవి
శ్వకారణం | నారాయణంజగన్నాథంసర్వకారణకారణం || ౯౪ || స్వా
ధారంస్వాశ్రితంనిత్యమేకరూపమనామయం | స్వయంజ్యోతిఃస్వయంధా
మస్వతంత్రంపురుషోత్తమం || ౯౫ || పరమంపదమాప్నోతిభక్త్యానా
న్యత్తుసాధనం | రాజోవాచపరమంశరణంవిష్ణుఃప్రాప్యంభోగ్యంనిరూ
పితం || ౯౬ || పరమత్వంకథంతస్యలక్షణంపదశంకర | శ్రీశివఉవాచ
ప్రకృతిఃపదమేకంతుప్రాకృతంకథితంతుతత్ || ౯౭ || ప్రాకృతంరూప
మాప్నోతియత్రానంతోయమక్షరః | నానైతిస్వాత్మనారూపంశరీరంపర
మాత్మనః || ౯౮ || దేహూహమితిసంస్థానలక్షణంప్రాకృతంపదం
ఆత్మైవాహంనదేహూహంద్వితీయంపదమాత్మనః || ౯౯ || దేహ
దివాసనావ్యాప్తమ్మతీయంతత్ప్రకీర్తితం | శుద్ధరూపంత్యతీయంతతేజలం
జ్ఞానలక్షణం || ౧౦౦ || కైవల్యమశ్నుతేయస్యసంప్రాప్తీపురుషాన్య
ప | పరమంతుపదంబ్రహ్మనైష్ఠ్యంపరికీర్తితం || ౧౦౧ || స్వాధారభూత
మాత్మానంనిగుణంబోధలక్షణం | యగ్ప్రాప్యభూపతేముక్తాభవంతి
మునిసత్తమాః || ౧౦౨ ||

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్రృచ్ఛసంహితాయాంచతుర్థపాదరుద్ర
గీతాయాంతర్త్వనిశ్చయోనామషష్ఠోఽధ్యాయః

రాజోవాచపరమంస్థానత్రయాతీతంచతుర్థంపరమంపదం | సమ
భ్యేతిదయాసింధోపదనూపదతాంవర || ౧ || శ్రీరుద్రఉవాచపరమం
నూపాసనంచభగవత్స్పృష్టిసాధనం | కథితంసర్వవేదేషుపురాణాగమ
వత్తనం || ౨ || నారాయణోత్తకంర్తకర్తబంధనివర్తకం | ముము
క్షుణాసద్ధానేవ్యంజ్ఞానైకపద్యకంహితత్ || ౩ || యత్కర్తృత్వాభిమా
నేనఫలముద్దిత్యవాక్యతం | బంధకంనృపకాదూలకర్తతత్పరికీర్తితం
|| ౪ || సతద్రృచ్ఛత్వత్వకంకర్మత్వజ్ఞానజనితంహితత్ | దుష్టంక్షరఫలంస
ర్వంకర్తజనైక్రకసాధనం || ౫ || రాజోవాచపరమంపదం

ఫలంద్యశ్యతేహితత్ । వదనూజ్ఞానరూపంతద్వినబంధనివర్తనం ॥ ౭ ॥
 శ్రీరుద్రఉవాచ ॥ జ్ఞాత్వా౭౭త్మానంసదా౭౭నందలక్షణంభోధరూపి
 ణం । గంతవ్యమేకరూపంచపరిణామాదివర్జితం ॥ ౮ ॥ చిన్మయంభగ
 గద్వ్యాప్తంభగవచ్ఛేషనైభవం । నిత్యమక్షరమవ్యక్తమజమవ్యయ
 ముజ్జ్వలం ॥ ౯ ॥ దేహాదికృతనానాత్వరహితంనిగుణంపరం । వికార
 వర్జితంజ్ఞానప్రకాశపరిపూరితం ॥ ౧౦ ॥ బద్ధంప్రకృతినయోగాదల్ప
 జ్ఞమసుఖాత్మకం । విజ్ఞాయాత్మానుభూత్యర్థమవిద్యాకర్తృశాంతయే ॥ ౧౧ ॥
 నారాయణోజ్ఞయానిత్యంనైమిత్తికమథాచరేత్ । స్వవర్ణాచారతః
 ప్రాప్తానివృత్తాన్యప్రయోజనః ॥ ౧౨ ॥ సర్వత్రానుగతంబ్రహ్మనారా
 యణమనుస్తరేత్ । శరీరత్యాద్భగవతశ్చేతనస్యజడస్యచ ॥ ౧౩ ॥ నత
 దప్తిజగత్సస్త్రించేష్టతేయధరింపినా । తమేవభాంతమనుభూతినర్వందిద
 చిదాత్మకం ॥ ౧౪ ॥ ఆత్మస్యగ్నహవిశ్యేచయష్టవ్యేషుకుశేషుచమం
 త్రేచదుపురోడాశైబ్రహ్మత్వత్వంవిభావయేత్ ॥ ౧౫ ॥ కర్తృత్వంఫ
 లనయోగంస్వత్వంకర్తృణివచ । హిత్యాత్రయంయత్కుటీర్వతకర్మబ్ర
 హ్మత్మకంత్విదం ॥ ౧౬ ॥ జ్ఞానరూపేమిదంకర్మకర్మబంధనముక్తికృ
 త్ । యావదాత్మస్థితిస్తావదనుష్ఠేయంవిపశ్యతా ॥ ౧౭ ॥ లకర్తృత్వ
 స్యరూపస్యసంధానాదత్రకర్మణి । వ్యాసినౌవానుదేవస్యస్వరూపస్యా
 నుచింతనాత్ ॥ ౧౮ ॥ భోగ్యత్వస్యాత్మహూపస్యస్వేతరానిత్యభావనాత్ ।
 కృతంజ్ఞానాత్మకంకర్మనబంధాయభవిష్యతి ॥ ౧౯ ॥ స్వగోదివన్నా
 త్మగతిఫలంనాశాయహిన్మృతం । నౌత్పద్యతేనవంబిచిదాత్మనౌ౭
 స్యచృచోత్తమ ॥ ౨౦ ॥ నాతఃకర్మఫలంహ్యత్మామాత్మాజ్ఞానకర్మణా
 ఆత్మాంతరాయకందుష్టంకర్మానేననివార్యతే ॥ ౨౧ ॥ జ్ఞానమాత్మస్థి
 తింవిధిరాగద్వేషాదినంక్షయం । నంగతేదేహబుద్ధ్యాతుమనాశ్మానాప
 మానయోః ॥ ౨౨ ॥ శీతోష్ణసుఖదుఃఖేషునమస్సాత్మసుఖాన్నదం ।
 జ్ఞానైకాకారమాత్మానమనుపశ్యతినర్వతః ॥ ౨౩ ॥ మాయామాత్ర
 మిదంపర్వందేహందేహానుగంచయత్ । హేయబుద్ధ్యానగృహీయా

ద్రాజన్నాత్మస్థితోనరః ॥ ౨౩ ॥ నాన్యత్కర్మమహారాజకర్తవ్యమవశిష్టతే । స్వాత్మప్రాప్తౌమహాభాగసర్వయత్నవివక్షితః ॥ ౨౪ ॥ పరికీయమివాత్మీయం దేహం యోమనుతేపుమాన్ । సతత్రయ్యుజ్యతేహమశోకహేతోరుపస్థితౌ ॥ ౨౫ ॥ అయమేవస్థితప్రజ్ఞోగుణాతీతోమతోబుధః । జ్ఞానయోగరతస్సాక్షాదాత్మభూతస్తకేవలః ॥ ౨౬ ॥ బ్రహ్మభావమనుప్రాప్తస్సాన్విత్యస్యవనరేశ్వర । గుణోహిగుణినాభిన్నోయథానైవాహాతిస్థితిం ॥ ౨౭ ॥ అహమేవంబ్రహ్మణాస్త్రిత్యభేదమనుసంస్మరేత్ । ఎవంజ్ఞానీయదాత్మస్థమాత్మానమనుపశ్యతి ॥ ౨౮ ॥ ఆత్మస్థాపరమంప్రేష్ఠంనారాయణమనామయం । ప్రీత్యాఽతిశయభావేనక్షణమేకంనముంచతి ॥ ౨౯ ॥ దక్షవైకసమేధ్యానపరప్రేమాస్పదంహరిం । ధ్యాయేదనన్యభావేనసాభక్తిఃపరమామతా ॥ ౩౦ ॥ ఉక్తాభాగవతీభక్తిరఖండస్మృతిలక్షణా । తయాఽఽత్మానంహరిస్సాక్షాత్సందక్షయతిభూమిప ॥ ౩౧ ॥ భక్త్యాకేవలయాగ్రాహ్యాభగవాన్జలజేక్షణః । అనంతనిత్యనిస్సీమకల్యాణాదిగుణాస్పదం ॥ ౩౨ ॥ సర్వాధారస్సర్వకేషీదీప్యమంగళదేహభృత్ । శంఖచక్రగదాపద్మధారిచారుచతుర్భుజ ॥ ౩౩ ॥ ప్రియోఽయంపరమస్తస్యతథాఽస్యసపరప్రియః । నైసంసకాంక్షతేత్యక్తుంచాయంతమథోక్షజం ॥ ౩౪ ॥ ఎవంపరానురాగేణతాభక్తిఃపరస్పరం । పరాకాష్ఠేయమాదిష్టాభక్తానాన్యపసత్తమ ॥ ౩౫ ॥ దేవాభిమానేనిర్ముక్తేతదాత్మాభిమతిగతా । కేవలంపరమాత్మాత్మభావైభాగవతోమతః ॥ ౩౬ ॥ చంచలంచారిరాజేంద్రమనోదునిగ్రహంధియా । నిరోధాయమతాతస్యధారణాశాస్త్రీపారగైః ॥ ౩౭ ॥ దోషబుద్ధిచపర్వత్రమాయామాత్రేనరేశ్వర । అమాయికేచాత్మనిచసుఖమాత్యంతికంస్మరేత్ ॥ ౩౮ ॥ పరాకాష్ఠాతుభూపాలపరమాత్మనిసంస్థితా । జ్ఞానాభ్యాసాతిరిక్తేనమనసానాధిగమ్యతే ॥ ౩౯ ॥ యోవిజ్ఞాయాభ్యసేద్రాజకర్మణోపాసనేనవాధ్యానేనసాఽత్మతేనమ్యగాత్మానంప్రకృతైఃపరం ॥ ౪౦ ॥ ముకురతర్మ

యోగోహి శ్రద్ధామాత్రమపేక్షతే । అదృశ్యమానంత తత్త్వమనునం
 ధాయచేతసా ॥ ౪౦ ॥ దృష్టాథేనక్రియాంకుర్వన్నప్రమాద్యతికహిం
 చిత్ । చెతసోబాహ్యవృత్తిత్వజ్ఞానస్యసహకారితా ॥ ౪౧ ॥ పూర్తే
 ప్తేతిద్విధాప్రోక్తంకర్తనిష్కామలక్షణం । కూపారామాదికంపూర్తే
 మిష్టంయజ్ఞాదిలక్షణం ॥ ౪౩ ॥ అగ్నోవాఘంశిలేవాపిప్రతిమాయామ
 ధాపివా । పూజనంవివిధైర్మంజ్రేరిష్టిరేషాప్రకీర్తితా ॥ ౪౪ ॥ ఫల
 మేషాంపరిత్యజ్యజ్ఞానేనసహకారిణానిత్యంకర్మప్రకర్తవ్యంతతుభాగవతం
 పునః ॥ ౪౫ ॥ ఉద్దిశ్యవాసుదేవంచలక్ష్మీకాంతంధరాధిప । సాత్త్వికై
 ద్రవ్యమంత్రైశ్చతాదృశేరిపిభూసురైః ॥ ౪౬ ॥ రాజస్తేస్తామస్తేనే
 వకర్తవ్యంకర్మసాత్త్వికం । ముముక్షుణామహాభాగచేతనశ్శాంతిమి
 చ్చతా ॥ ౪౭ ॥ విష్ణోనికేతనంచేవపంచకాలోపనవణం । వాపీ
 కూపప్రపారామతటాకాదిప్రవతేనం ॥ ౪౮ ॥ అంతర్యామిధియావి
 స్త్యోర్వాప్యపకర్తవ్యమనుస్మరణ । సర్వతశ్చిపకుర్వీతస్తేష్టవేషువిశేషతః
 ॥ ౪౯ ॥ విప్రేషుసురవర్యేషునారాయణవిభూతిషు । హరిబుద్ధ్యాసమ
 భ్యచ్యూరాజన్నారాయణాత్మకః ॥ ౫౦ ॥ ఏవంజ్ఞానాత్మకంకర్తనుక
 రంప్రతిబోధితం । దుష్కరేజ్ఞానయోగేతుమనశ్శాంతిరనేషీతా ॥ ౫౧ ॥
 తత్రాంగప్రాణనరోధోయోగనైవవిశాంపతే । అపేక్షితోముము
 క్షూణామాత్మతత్త్వమభీషతాం ॥ ౫౨ ॥ యమైశ్చనియమైశ్చైవా
 ప్యాసనప్రాణరోధనైః । ప్రత్యాహరథ్యానధృతిసమాధిభిరభీక్ష్యతః ॥ ౫౩ ॥
 మనూనిగృహ్యతేరాజన్నింద్రియంధారణాశ్రయే । నిరుధ్యపరమావా
 యైస్సూలేభగవతస్తనా ॥ ౫౪ ॥ ధారయేత్ప్రథమంరాజాయావ
 త్సూక్ష్మేప్రవతేతే । సూక్ష్మేభగవతోరూపేస్థితంనత్సంప్రసీదతి
 ॥ ౫౫ ॥ సూక్ష్మంతుభగవద్రూపమంతర్యామితయాస్థితం । హృత్స్పం
 డరీకవిమలంసర్వేంద్రియవికాసకం ॥ ౫౬ ॥ తేజోమయంచతుర్భా
 హుపుండరీకనిభేక్షణం । వీతాంబరధరంభాస్వత్కుండలాభ్యాంవిరాజ
 తిం ॥ ౫౭ ॥ రుచికోష్ఠపుటంచారుదశనావళిలాలితం । కృపమాత్రణ

౨౫౬ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । ౪ । ౪ । ౨ । ౨ ।

తంభక్తంవీక్షమాణముత్తమముః । ౫౮ ॥ శాంతమానందనిల
యంశ్రీదేవీపరిషేవితం । వాబృన్మాగోచరంబివ్యంగుణత్రయవివజ్జితం
॥ ౫౯ ॥ ఎతద్ధారణయాధ్వస్తమాయావరణవిభ్రమః । బ్రహ్మానందై
కనిలయమాత్మానంప్రతిపద్యతే । ౬౦ ॥ ఆత్మానందైకనిలయోనివృ
త్తాశేషవాససః । స్వాత్మభూతేహకాసాత్మాద్రతిమాప్నోతిపుష్కలాం ।
౬౧ ॥ ఉపేక్షితాన్యతత్సమ్యుభోగైశ్వర్యమహూదయః । ఆప్నోతివి
రిజంబ్రవృత్తాయాంతేన్యవసత్తైమ । ౬౨ ॥ విమోక్షకాలసంప్రాప్తైకా
యస్యవిగతామయః । ప్రాణాయామఃలైవైవసాత్మానంచోర్ధ్వము
న్నయేత్ । ౬౩ ॥ ఉభ్యోస్థానేషువిశ్రాంతోమూర్ధ్నినిభిఃద్యునిగ
తః । సుషుమ్నావర్తనామస్తోత్రహినిష్క్రమతేమునిః । ౬౪ ॥
అచిరాదిభిరాసితోయాతీసూర్యపభాపుమా । నిదోగ్ధవాసనాదేహ
స్సూక్ష్మరూపముపేత్యచ । ౬౫ ॥ ప్రయాతిబ్రహ్మణోలోకంపూజితఃప
థివాసిభిః । మహాభాగవతోనూనమితిబుద్ధ్యావిరించినా । ౬౬ ॥ కృతో
త్సవేనరాజేంద్రధన్యుఃపహమితివాదినా । తతశ్చోర్ధ్వంప్రయాతీహని
వృత్తాశేషవాససః । ౬౭ ॥ భూతసూక్ష్మాణిభూతానిమనూదేవానతీత్య
చ । సాయుజ్యంతత్రతత్రాయంక్రమాదనుభవన్నసా । ౬౮ ॥ త్రివి
ధాంప్రకృతింహితామహత్తత్త్వమతీత్యచ । ప్రకృతించానిరుద్ధాదీ
నతీత్యధగవత్ప్రియః । ౬౯ ॥ ప్రయాతిపావదైన్వితస్తద్విష్ణోఃపరమం
పదం । యతోనావతతేభూయాయత్రకాలబలంసహి । ౭౦ ॥ క్షే
పాదిరహితంసాత్మాధామభాగవతంమహత్ । నిగుణంనిర్మలంశాంతం
నిగుణోఽయంవిశేత్సునః । ౭౧ ॥ పరమాత్మసుఖాస్వాదేరాజన్నా
స్తేనిరంతరం । యత్సుఖాస్వాదకోట్యంశోబ్రహ్మాదీనాంనవిద్యతే । ౭౨ ॥
కోటికోట్యంశలేశేనకృతకృత్యవిభావినః । వయంతుతత్పదంరాజ్జచింత
యామోనిరంతరం । ప్రాణాయామస్థితాస్సర్వేస్వాధికారేషుసర్వదా
। ౭౩ ॥ ధన్యాభాగవతాలోకసద్యత్రీకాంతవిష్వరం । ప్రయాంతిస్వపశా
ఢూలపరమైకాంతినోఽమలాః । ౭౪ ॥ యోగిభ్యశ్చాధికాఃప్రోక్తాః

పరమైకాంతినూనరాః । వినాయోగంవినాకర్మవినాసాధనోటిభిః
 । ౭౫ । నిహేతుకకృపాలేశాద్ధరితావీక్షితాన్యవ । ఎకాంతిభావూప
 గతాయాంతిసద్యోహరేఃపదం ॥ ౭౬ ॥ రాజోవాచపురమైకాంతినూ
 దేవకీదృశాస్సంతిమేవద । శిష్యైహంత్యాంప్రపన్నాఽస్మిక్తైలాసకృ
 తకేతన ॥ ౭౭ ॥ శ్రీరుద్రఉవాచ । యోగాదికారణంనైవవిద్యతేస్యపసత్తమ
 అన్యథాచేద్యయంసర్వేతథాభూతాభవేమహి ॥ ౭౮ ॥ యమేవవీక్షితేసా
 యోద్భగవాన్పురుషోత్తమః । నమవలోకేభవతిహేత్యాకాంతిన్యవసత్తమ ॥
 ౭౯ ॥ నారాయణార్థనిర్ముక్తదారపుత్రపాదయః ॥ అనిత్యలోకసంబం
 ధదేహదేవాంతరస్పృహం ॥ ౮౦ ॥ భోగమోక్షస్పృహంహితావహితా
 చాన్యాహాకేషతాం । నారాయణంప్రపన్నాయేనారాయణపరాయ
 ణాః ॥ ౮౧ ॥ భగవద్రససంవిధహృదయాదీనవత్సలాః । నారాయ
 ణమృతేశ్వరమకరవృంతిమనాగపి ॥ ౮౨ ॥ మారెస్సంబంధినంహి
 త్యాభోజనాదిక్రియాదిషు । సంగోనవిద్యతేఽన్యేహందేశానస్పృశానాది
 భిః ॥ ౮౩ ॥ నానివేదితమత్నంతివసంతివృధాక్షణం । మనసావచసావి
 స్త్వానామమంత్రేకజల్పకాః ॥ ౮౪ ॥ నచమంత్రాంతరంయేహంనద్ర
 తాంతరసేవసం । నఫలాంతరజిజ్ఞాసానదేవాంతరదశానం ॥ ౮౫ ॥ నా
 న్యశేషస్యగ్రహణంఫలాదేరపిభూమివ । నాన్యచేష్టానుకరణంనాన్యపత్వా
 నుమోదనం ॥ ౮౬ ॥ వాన్యోత్సవావలోకశ్చనాన్యయాత్రాప్రపర్తనం ।
 నాన్యవ్రతానుచరణంనాన్యాసక్తిర్తనాగపి ॥ ౮౭ ॥ నాన్యాభాంజీవి
 కాకార్యాసాన్యాథాపాకసత్క్రియా । నారాయణమృతేశ్వరాజాసర్వే
 షామాత్తదైవతం ॥ ౮౮ ॥ దేహయాత్రాభరన్యానుకుర్యాన్తాతరిబా
 లవో । వాసుదేవేభగవతిస్వాధిష్ఠాననియోక్తరి ॥ ౮౯ ॥ స్వస్యసంస్
 భరన్యాసంకృత్వోపాసనమాచరణ । భృత్యస్సాన్వయినతస్యాజ్ఞాంపాల
 యత్యనువాసరం ॥ ౯౦ ॥ సేవాభంగస్యచింతైకానచింతాస్వాత్మరక్ష
 నే । వృత్తిందాన్యవివికావసన్నద్భృత్యస్యయథాతథా ॥ ౯౧ ॥ వాసు
 దేవైకనిలయోవాసుజైకనంశ్రయః । సేవాంకుర్వేభగవతోవృత్త్య

భోరసావనీదతి । ౧౨ । యనశుక్లేకృతాహంసాశ్చకాశ్చహరితీకృతాః ।
 మయూరాత్పిత్రితా యేననమేవృత్తింవిధాన్యతి ॥ ౧౩ ॥ గచ్ఛంప్రికృన్వి
 తిధ్యాయేత్ స్థలభారజాపిబన్నపైవ । నారాయణివాగమాజహ్యక్ర
 వరకలేసదా । ౧౪ । ఆబ్రహ్మజవలోకేషుహరిసంబంధవజ్జితే । దేవే
 వలేవతిత్యక్తుస్వమిధ్యనాపహయేన్ద్రతిం । ౧౫ । సంబంధోద్వివిధోవిజ్ఞో
 ర్భస్మమాత్రేషువిద్యతే । సాధారణోహిరాజేంద్రతథాసాధారణోమ
 తః । ౧౬ ॥ చతుర్విధేషుభూతేషుతదాత్మత్వేనమానద । శబ్దస్య త్వేన
 హాజ్ఞేయస్తదాధారతయాహిసః । ౧౭ । సాధారణోహిసంబంధోనస
 సంసారనాశనః । దాసత్వేనచసంబంధోద్వితియోమోదోమతః ॥ ౧౮ ॥
 తాపాదివంచనంస్కారాద్యోజాతోజగతిపతే । తదనన్యాహాశేషత్వ
 మాత్మనూహ్యనుభావనం । ౧౯ ॥ తత్సంబంధానుసంధానంతనువా
 శ్కాయమానసైః । నెవంసాధనసంసిద్ధంకింతుయావై హరైఃకృతా ॥ ౨౦ ॥
 సత్వతోమనసోరాజన్నిస్సంగత్వంప్రజాయతే । వినాయోగనమాధిం
 హి కేవలంకృతయాహరైః । ౨౦౧ ॥ దృష్ట్యాహిఖలురాజేంద్రలోకరీతి
 మనుత్తమం । పైరాగ్యంసర్వభావేషురాజాజాయేతపుష్కలం ॥ ౨౦౨ ॥
 చారాన్పుతాఃప్రియాఃప్రాచారాజ్యంయుక్తదత్తైక్లవం । నప్రియాశిథ
 వంతివశామినఃకామినీవినా । ౨౦౩ ॥ ఇయమాత్యంతికీకాజాభక్తి
 గోవిందపాదయోః । ప్రసాదేనైవసంసాధ్యాసత్యంసత్యంవదాన్యహం
 । ౨౦౪ ॥ యన్యానుగ్రహమాత్మీయమాకాంక్షతిదయానిధిః । తస్యై
 వైకాంతికీప్రితిజ్ఞాయతేనాన్యసాధనా । ౨౦౫ ॥ ప్రతిజ్ఞాతంభగవతా
 శృణురాజన్యవత్తమః । పరమైకాంతితోపాయస్త్వహస్తేవిధృతోయథా
 । ౨౦౬ ॥ తేహంసతతయక్తానాంభజతాంప్రీతిపూర్వకం । దేదామి
 బుద్ధియోగంతంయేనమాముషయాంతిగే । ౨౦౭ ॥ తేహమేవామకం
 పాథమహామజ్ఞానజంతమః । నాశయామ్యాత్మభావస్థోజ్ఞానదీపేనభాస్వ
 తా ॥ ౨౦౮ ॥ జాయమానంహిపురుషరయంయంపశ్యతిచక్షునా । నమ
 స్తభవతిక్షప్రమేశాంతిపురుషేషుహి । ౨౦౯ ॥ ఏకాంతినూమహాభా

గాగృహితావరితాస్వయం । భగవద్దత్తవై రాగ్యజ్ఞానయోగాదిలిప్త
థా । ౧౧౦ । చిత్రైతానమాశ్రిత్యవాసుదేవేభ్యులత్సవి । ప్రాప్ను
వంతివరంధామవైష్ణవంశాశ్వతంపదం । ౧౧౧ ॥

ఇతిశ్రీపంచరాత్రే బృహద్భిష్మసంహితాయాంచతుర్థపాదరు
ద్రగీతాయాంభక్తినిరూపణంనామసప్తమాధ్యాయః

ఆదాతుబ్రహ్మజ్ఞానాకర్తవ్యానృవసత్తమ । జ్ఞాత్వాబ్రహ్మజ్ఞా
తుర్యాలక్యమాత్మశరస్యహి । ౧ । శ్రీరాజోవాచ౪౮లత్యైలక్యతా
కార్యాలక్యేవాలక్యతానుః । ఆద్యేత్వసంభవ్రాజేత్వసువాదోద్వి
తీయకే । ౨ ॥ శ్రీరుద్రఉవాచ౪౮ర్యప్రమాణసిద్ధత్వాన్నాలక్యంబ్రహ్మ
భూపతే । సన్మాత్రంసవిశేషాన్యయత్రసంధార్యతేమనుః । ౩ ॥ సన్మా
త్రేసంశయచ్ఛేదోనసమ్యగభిజాయతే । స్థాణుర్వాపురుషోవైతిననిధాన్
రయితుంక్షమః । ౪ । విశేషాన్యసతోరాజన్నిస్సంజేహకరోమతః ।
విశేషధారణాయోగోనిర్విశేషనసత్సతి । ౫ । సన్మాత్రేదోషరహి
తేదోషద్రష్టాపరంతప । భానమానోవిశేషాభావతేనకథంచప । ౬
రాజోవాచ౪౮పురుషస్సవిశేషోవానిర్విశేషోఽథవాప్రభో । విచార్యమ
మవక్రవ్యంభగవదాశరణార్థినః । ౭ । శ్రీరుద్రఉవాచ౪౮వశ్శ్చేన్యం
త్వరాశేంద్రసవిశేషంప్రయచ్ఛతి । సప్రకారకతావన్నసంజేహకాభా
యతేయతః । ౮ ॥ నిర్విశేషవిషాదోదానంజేహకానకదావసాకాయ
తేనృపకాదూర్ణవ్యవస్తుత్వాద్విమళతః । ౯ ॥ రాజోవాచ౪౮శ్రీవి
షాణరహితకణాభ్యాంధూనిదోషతః । శృంగప్రతిభిర్జానతిదేవభవ్య
నిహాపహి । ౧౦ । శ్రీరుద్రఉవాచ౪౮శృంగప్రకారతాస్సవికదేశక
న్యతుశృంగబుద్ధిప్రభవతిమతుసాన్యకణేశకే । ౧౧ । శింసాద్భక్త్య
ధియూరాజాబ్రహ్మజ్ఞిప్రతిభాతితే । తదియేధర్మనద్భావసవిశేషానసం
శయః । ౧౨ । శకస్యశృంగభావేషిశృంగభావవిధాయకే । కణేశస్య
తాన్యహరాజనిష్ఠకారకధంధ్రమః । ౧౩ । రాజోవాచ౪౮శ్రీవి

మాపురుషేయేమాంజ్ఞానాన్నివర్తతే । సంసారోద్దిఘోరోగోఽయం
 మేనమఃఖావదేవదే ॥ ౧౪ ॥ కర్మత్వమన్యజగత స్తథాచపరిపాలనం
 నన్నిరోధోవిమోక్షశ్చవిశేషాఽయంపరాత్మనః ॥ ౧౫ ॥ కింబ్రహ్మేతిపు
 రావృష్టేశ్రుతిరేవైత్యుత్తరంజగౌ । యతోభవంతిభూతానియేవజీవంతిన
 ర్యతః ॥ ౧౬ ॥ యత్రప్రయంతివిశంతీతితద్రూప్తేవ్యవధార్యతే । లక్షణం
 బ్రహ్మణస్తావచ్ఛృణోతంభవతిభూమిప ॥ ౧౭ ॥ రాజోవాచ౪నత్యగభవతి
 దేవేశలక్షణంశ్రుతిభాధితం । ఎతైస్తులక్ష్మితంబ్రహ్మలక్ష్యంభవతియోగి
 నః ॥ ౧౮ ॥ అదృష్టోభవతిద్రష్టావిజ్ఞాతాఽజ్ఞాతేషవ । అశ్రుతోభవతి
 శ్రోతాఽమతోమంతాద్రక్తిర్నితః ॥ ౧౯ ॥ అకర్తేవతథాకర్తృహ్యధ
 ర్తాధారోమతః । అభోక్తాసర్వమశ్నాతినిర్విశేషోవిశేషవా ॥ ౨౦ ॥
 యన్యద్విలోక్యతేతుచ్ఛంసర్వబృహ్మేతిగీయతే । అతోఽన్యకారణంబ్ర
 హ్మకర్తృత్వేతినిరూపితం ॥ ౨౧ ॥ అకర్తృత్వంతుదేవేశలక్షణంప్రతిభాతి
 మే । రూపంచలక్ష్మితంత్రధారణాపిభవివ్యతి ॥ ౨౨ ॥ నిర్విశేషం
 నిరాధారంచగుణంచనిరంజనం । ఇత్యేవంభావనాసాక్షాద్ధారణంగిరి
 జాపతే ॥ ౨౩ ॥ కింసహ్యాదితిమేశంకాయతేసుస్పృహప్రభో । తాని
 వర్తయనమృత్యుయదియోగ్యోఽస్తిభాషితుం ॥ ౨౪ ॥ శ్రీరుద్రఉ
 వాచ౪సృష్టంత్రేహస్యనూద్రస్తాశ్రోతామంతాచవిద్యతే । అతోవి
 శేష్యతేరాజన్నతైరేవవిశేషజైః ॥ ౨౫ ॥ అయంయమనుగృహ్యేతిప
 రమాత్మాసనాతనః । సవనతంచినానాతియాస్యత్యఖలసంశ్రయం ॥ ౨౬ ॥
 మంతాసవివధవతినాన్యోరాజగదాచన । ప్రసాదాదేవదేవస్యవిశేషా
 వ్యవధార్యతే ॥ ౨౭ ॥ ఆత్మత్వోత్పత్త్యభావానామంతస్సుత్త్యప్యూహ
 తః । ప్రవిష్టఃపురుషశ్రేష్ఠస్తస్మాన్నైవైవైపలక్ష్యతే ॥ ౨౮ ॥ శరీరభూత
 మఖిలమాత్మానంపురుషోత్తమం । సవిహానాతిరాజేంద్రత్యాహుర్తాభ్యం
 దినాస్తుతం ॥ ౨౯ ॥ యఃపృథివ్యాదివాక్యేషుచిదచిత్సువిశాంఽతే । ఆ
 కాశవత్సమన్వేతితదేతదవభాసయ ॥ ౩౦ ॥ అదృష్టస్సాన్వితృహవ
 త్యాద్భిష్టాభవతిచింతయ । పారతంత్ర్యస్యభావత్వదనయాదాఽప్టిదృశ్య

యోః ॥ ౩౧ ॥ ద్రష్టానచాతోఽయం రాజ్ఞాయం వినా ప్రభవత్సుతే ।
 అతో ద్రష్టా హరిస్సా త్సాద్యథా వీణా రఘామతః ॥ ౩౨ ॥ అనుప్రాణంతి
 యం ప్రాణోః ప్రాణంతం సర్వజంతుషు । అపానంతమపానంతినరదేవమి
 వానుగాః ॥ ౩౩ ॥ సర్వత్ర సర్వభూతోఽయం యథాభూతో విరాజతే ।
 ద్రష్టాప్యదృష్టో రాజేంద్రదృశ్యతేచాపిపశ్యతాం ॥ ౩౪ ॥ భిద్యతేహృద
 యగ్రంధిభిద్యంతే సర్వసంశయాః । ధీరీయం తేచాస్యకర్మాణిత స్తేదృష్ట
 స్తే సరావరే ॥ ౩౫ ॥ యదాపశ్యఃపశ్యతే తిత్తుత్యాదృశ్యత్యమవ్యుత్యప్ర
 సాదేనేవ జాయతే విష్ణోరేవాపలోకనం ॥ ౩౬ ॥ తవ్యాత్తత్ప్రసన ర్వేషాం
 రూప త్వేచచ తత్సతః । విశేషరూపవిజ్ఞానందశ్శాంతం పృథక్ సత్యమ్ ॥ ౩౭ ॥
 విశేషరూపవిజ్ఞానాద్భిద్యతే గ్రంధిరాత్మనః । శీయం తేచాపి కర్మాణిభిద్యం
 తే సర్వసంశయాః ॥ ౩౮ ॥ స్వరూపం వేదభనంత క్రిబలపాపమమస్యచ ।
 సాక త్వేన న సంశోతుం శక్యతే నృప సత్యమ్ ॥ ౩౯ ॥ అత్రుతోఽతత్సుత
 స్తానదావైత్యైర్వేదాంతసంభవైః । తంత్యైః సమిదం దేవం పృచ్ఛామి తి
 త్రుతే బలాత్ ॥ ౪౦ ॥ అస్యమానమితి నాస్తి తస్మాదుక్తోఽనుతోఽ
 మితః । యం వినా మియతే నై న మిద మేతచ్చ రాచరం ॥ ౪౧ ॥ ఆవి
 భావస్తీరోభావస్సుత్తరూపేణ సంశ్రితః । యస్తేన్నాభాతి విశ్వస్య నచా
 ధారత నూమతః ॥ ౪౨ ॥ ఆనంత్యాభ్యో విశేషోఽయమాధారాభ్యున్య
 భూపతి । నమితోవాసుదేనస్సతస్తాదమతశ్చ ద్యతే ॥ ౪౩ ॥ విజ్ఞాతం
 స్యాద్యతస్సర్వం ఘాలనూషిత మూఢం । కత్తనాన్యోవిచానీయాదవిజ్ఞా
 తస్తాస్త్వృతః ॥ ౪౪ ॥ ఊతోఽస్త సర్వజతో నశ్చ త్తాన్వృత్యభాసతే ।
 అపశ్యస్సాపి రాజేంద్రబ్రహ్మణః పరిమాత్మనః ॥ ౪౫ ॥ యథాహమి
 తిభూతానాం ప్రతీతిఃఖలుభూపతే । అద్యత్ర సూతాధారభ్యచాశతాంతా
 త్రప్రతీయతే ॥ ౪౬ ॥ తథాపిచామరేణాపి ప్రోన్యతే పురుషోత్తమః । విజ్ఞా
 తపవరాజేంద్రప్రతిత్యాఽనుభవేనచ ॥ ౪౭ ॥ యథాస్యన్నాస్తివాక్యేన
 శూన్యమాకాశమేవహి । పరిస్ఫురతి సర్వేషాంభూషణానీహి సర్వతః ॥ ౪౮ ॥
 ఆకాశమస్తీతి పునశ్చోత్తరం నిందీయతే । విశేషాన్సురణాత్తతత్తన్నాన్య

యథాహయభ్యతాం । ౪౯ ॥ దేహాదిప్రాణమనసాంసహైవాహంకృతే
 ప్రళయః । విశేషాగ్రహణార్హ్యతన్నాయథాహయభ్యతాం । ౫౦ ॥
 నాహయన్యోనచాత్మానోఽశేషమగతీవయోః । అజ్ఞానర్విజ్ఞానాపి
 న్యోవిశేషానగృహ్యతే । ౫౧ ॥ తేనన్యకర్మకర్తృత్వంకర్మణాప్రా
 క్తనేనహి । యథాహరేహతత్త్వం కర్మకర్మలపానవిద్యతే । ౫౨ ॥
 తేనకర్తామహిషాభిసరమాత్యైవ మునిరితిః ॥ ప్రకృతేరఖికర్తృత్వం
 యథాయత్తంరమావతేః । ౫౩ ॥ రమావతే ప్రథానైవన్యకర్తాతేన
 మాధవః । నకర్తామాధప్నోయిత్పుత్రపుత్రిపరౌధతః । ౫౪ ॥ కర్తృ
 త్వంవాప్తవంపుంసావానుదేహ్యమామవ । ఉభయోఃపరతంత్రత్వాత్క
 ర్తృత్వంనోపపద్యతే । ౫౫ ॥ అజ్ఞానేనయథాధర్తాదేహస్యస
 రుషామతః । తేహనామహమభిమానేననతథాపురుషోత్తమః ॥ ౫౬ ॥
 ధర్తావిశేషనేభూతచిదబిద్దేహయోహారిః । విదృతిస్సేతుమాపేక్షాశ్ర
 తిహామవిశాంభతే । ౫౭ ॥ అవశ్యభోక్తాజీవస్సాగ్రద్రాజాన్వీయస్యక
 ర్మణః । ఫలంతుభాతుభస్యతస్సంసారేఽస్మిన్నిబధ్యతే । ౫౮ ॥ అప్రా
 కృతస్యభోక్తాఽయంభక్త్యాభిక్తాపితస్యచ । హేయప్రాకృతయాహ
 యోవిశేషస్తేనపజ్జితః । ౫౯ ॥ మహదాదివిభేదేనకార్యావస్థానురూ
 పతః । స్వానంతర్యక్తియోగేననిశ్చస్సావ్యభావికస్తుయః । ౬౦ ॥ హే
 యాంతవజ్జితోరాజావిశేషస్తేనసంయుతః । చిదచిచ్ఛబ్దవాచ్యోయో
 విశేషాభియాసితః । ౬౧ ॥ సర్వాసన్ధాశ్రయస్తస్మిన్విశేషేష్టేపరమా
 త్మని । విశేషపుష్ట్యాతేషుననివర్తేతకహేచిత్ ॥ ౬౨ ॥ ధారకఃప్ర
 త్యక్షోభర్తాసర్వస్యస్యప్రకాశకః । సదనంతకుణోవాసశ్రీభర్తామో
 తకృత్స్వయం । ౬౩ ॥ అన్యన్యవత్కథానేకవిశేషణవిశేషణాః ।
 విభాతిభగవాన్జ్యోతిర్విశేషానభూమివ ॥ ౬౪ ॥ అనదివాసనాబద్ధోజీవ
 స్సుఖదుఃఖస్మృతిః । విశేషానానుదేహస్యనానావికృతాంబినా । ౬౫ ॥
 అనంతంభూమిమన్మథాతియమంగీకర్తుమిచ్ఛతి । కాత్రిసంగోభవేత్తస్య
 సమాత్మాభిప్రాయస్మిత్ ॥ ౬౬ ॥ విశేషంతస్యవిజ్ఞాయతైతత్తస్యమ

సూధియా | విముక్తోభవతిక్రిప్రాజన్మ సంసారబంధనాత్ | ౨౨ | సక్షే
కరూపాభావాత్తుజగన్మిత్యేగీయతే | సమిథ్యానాభ్యధ్యశంసైవత్ర
మూర్జాభుజంగవత్ | ౨౩ | రాజాకార్యస్యమిథ్యాత్వంనైగుణ్యం
పరమాత్మనః | ఆభాసవాదోజవస్యసామంతైరుపకల్పితః | ౨౪ | సైత
ద్విశ్వసనీయంతేమయోక్తపిమాయయా | ఆజ్ఞయావానుదేవస్య
మోహనాయసురద్విపాం || ౨౦ || ప్రవర్తితమనచ్ఛ్రీమయధార్థ
స్యదక్షణాత్ | తర్కసిద్ధాద్విశేషేణతామసానాంప్రియంహితత్ | ౨౧ |
అయంవేదోమహాభాగజబాధస్థాకల్పితః | స్మృతాననిలయావాసోమే
ధ్యభోగోమదాశ్రితః | ౨౨ | తమనంసర్వమేతద్ధిస్యాద్విప్రంపిశితాశినాం |
నారాయణసమత్వేనదేవతాంతంచితనం | ౨౩ | మాయావిద్యావిభా
గనచేశజవవికల్పనం | మాయావిద్యావినాశేతునేశోజప్రాసవిద్యతే | ౨౪ |
యథాఘటమతాభావతదాకాశోనవిద్యతే | బంధమాత్మభ్రమశ్చన్య
తాంసన్యాతామీశజీవకా | ౨౫ | నిర్వశేషంనిరాభాసంబ్రహ్మనిధా
ర్మకంతథా | ధ్యాతాధ్యాపంసహిధ్యేయమస్మినాస్తీతితైవహి | ౨౬ |
అనిర్వాచ్యాహరేశ్చక్తిర్నిధ్యామాయేతిపార్థివ | మాయాపాదమిదం
శాస్త్రంమాయామోహప్రవర్తితం || ౨౭ || సత్యంనైవాద్యతంసద్వి
జ్ఞాత్వామోహనమాత్మనః | ముముక్షుభిన్సంధార్యంసశ్రావ్యమ్ము
క్తిమిచ్ఛతాం | ౨౮ | పాపంజమయథాభావంచక్రతిస్త్రితిదిరోధతః
గౌతమఉవాచ | నిర్వశేషమహాదేవవిశేషోఽయంభవేద్యది || ౨౯ || కో
దోషస్సామమకాంతపదమేవదతాంవ | క్రియద్రక్షవాచానిర్వశేషం
ప్రపదతాంభవతాంకోఽయమాశయః | ౩౦ | నిర్వశేషవిశేషస్తుమతో
వ్యావర్తకోనవా | ఆద్యేవ్యావర్తకోధర్మోనిర్వశేషేషిసద్భూతి | ౩౧ | ద్వితీ
యేనిర్వశేషేషిసద్భూతిమహామతే | అవ్యావృత్తేవిశిష్టాత్తునిర్వశేషః
కిముచ్యతాం | ౩౨ | నిర్వశేషంనవస్తవస్త్రిసదనత్సవికించన | అత్యం
లక్షణనిర్దిష్టంసర్వంభవతిగౌతమ | ౩౩ | వ్యావర్తకత్వంసర్వత్రస్వతే
రస్యద్విజ్ఞాత్రమ | సధర్మకత్వంసంసిద్ధంతేనసర్వత్రసర్వదా | ౩౪ |

అధారంసర్వవస్తువాంభానకానాంచభానకం । బ్రహ్మసమ్యక్తథంబ్రహ్మ
 నిర్వికేషంభవేదితం ॥ ౮౫ ॥ గాతమడువాచ్యసర్వస్యసవిశేషత్వా
 త్సధమత్వాత్కృపానిధే । సర్వతోహివిజాతీయముక్తంబ్రహ్మసనాత
 నం ॥ ౮౬ ॥ అతోనిధా ర్థకంబ్రహ్మనిర్వికేషంవినిశ్చితం । సవిశేషస్యన
 ప్రత్యేంద్రప్రప్తత్యక్షతోమయా ॥ ౮౭ ॥ శ్రీరుద్రఉవాచ॥విశేషస్త్రేవ
 విప్రేంద్రబ్రహ్మణావశమాత్మనః । విజాతీయత్వమాఖ్యాతంవిశేషాదస్యని
 స్థితత్ ॥ ౮౮ ॥ సర్వేతరవిజాతీయవిశేషేణవిశేషితం ॥ బ్రహ్మనేవాంత
 సిద్ధాంతసంసిద్ధమితిచింతయ ॥ ౮౯ ॥ చెతనోఽచేతనశ్చేతివిశేషోఽయం
 మహామతే । విశేషాతయాతత్రపశ్యేతివరమాత్మనిః ॥ ౯౦ ॥ విశేషశ్చైవ
 ద్రూపఃపరతంత్రోయమిరితః । తస్మాద్విలక్షణోధర్మభూతోదేవస్యశా
 క్షీణః ॥ ౯౧ ॥ అనంతనిత్యనిస్సీమశుద్ధింకోషవివక్షితఃఅహేయాభావ
 నాతీతాగుణావిష్ణోనిరూపితః ॥ ౯౨ ॥ ధర్మభూతాస్తుతేనశ్చైవక
 ల్యాకాడికసంకతః । సచ్చిదానందరూపశ్చక్రృతికత్వాద్విరూపిణః ॥
 ౯౩ ॥ నాన్యత్రైవంవిధగుణాశ్చైవచిత్సుద్విజోత్తమః । నైరంవిధగుణైః
 పుష్టఃపుషడేనోమయామతః ॥ ౯౪ ॥ పరిచ్ఛిన్నవిశేషాత్తుగుణాద్వా
 పురుషాదపి । సవిశేషగుణాబన్నోభిన్నోఽయంపురుషోత్తమః ॥ ౯౫ ॥
 విష్ణోగుణానాంవైజాత్యమస్తిచాన్యగుణైస్సహ । విష్ణోరపేతదోషన్యా
 ప్యన్యేనగుణినాసహ ॥ ౯౬ ॥ అసామ్యాన్నిర్వికేషతత్వంగుణానాం
 గుణినోఽపివా । విశేషాన్తునిశాదూలనివిశేషతత్వసంక్షయః ॥ ౯౭ ॥
 నిర్వికేషవిశేషోఽస్తీత్యేవంపక్తంవశక్యతే । యాయంవిశేషస్సప్యత్రక
 స్యవాఽభిమతస్త్యయా ॥ ౯౮ ॥ నిర్విశేషస్యచాన్యస్యస్వస్యవేతిద్వి
 జోత్తమః । ఆద్యేతువచసస్తావద్వాన్యఘాతస్సాన్యద్వైతీయకే ॥ ౯౯ ॥
 అన్యస్యసత్త్వంవాఽసత్త్వమాద్యేఽదైవతస్యసంక్షయః । ద్వితీయే
 చాసత్సావత్సంబంధోనైవసిద్ధ్యతి ॥ ౧౦౦ ॥ తృతీయేత్వాశ్రయ
 మ్మతేవిశేషానాస్తికుత్రచిత్ ॥ సతుతావద్విశేషోఽయంశుక్తారజత

వత్సత్వతః । ౧౦౦ । మిథ్యైవదోషశ్చసతథితచాత్మేవసిద్ధ్యతి దోషా
భానస్తనమతేదోషఃకావపినిదాశ్రయః । ౧౦౧ । ఆశ్రయోనిర్విశేషః
హితభానిర్దోర్ధకస్సత్వతః । దోషస్యసత్వేవైవైతంస్యాదసత్వేవనా
పరోక్షతా । ౧౦౨ । మిథ్యాత్వేత్వవపస్థాస్యాద్దోషాంతరవికల్పనాత్ ।
నిర్విశేషేవిశేషోఽయమితిధ్రాంతిర్విచార్యతాం । ౧౦౩ । సవిశేషస్య
విప్రేంద్రస్వయంసిద్ధ్యేవమశేతః । కైశ్చిద్విశేషైస్సంవ్యాప్తిరవ్యాప్తిః
కైశ్చిదేవహి । ౧౦౪ । సవిశేషేద్విజ్రేష్ఠనిర్విశేషత్వసంభవః । గౌత
మఉవాచ౪వ్యాప్తావ్యాప్తప్రత్యమిత్యక్తంసవిశేషదయానిధే । ౧౦౫ ।
కైర్వాన్యప్తిఃకైన్నచవ్యాప్తిరితిమేసంశయంనుద । శ్రీరుద్రఉవాచ౪మ
హదాదికృతాయచవిశేషాస్తైరనావృతం ॥౧౦౬॥ నృప్తేకదాచిద్భవతిత
ద్వాన్యప్తమ్మనిసత్తమ । ప్రధానాదివిశిష్టోపనిర్విశేషస్తకారణే । ౧౦౭ ।
ప్రతీనత్వాద్విశేషాణాంసర్గాదాదౌవిశేషవా । నిజాసాధారణా
కారగుణశక్తివిశేషయన్ । ౧౦౮ । సజ్జాయతేమునిశ్రేష్ఠవినాభగవ
తుఃకృపాం । వైశిష్ట్యంవాసుదేవస్యనవిహన్యేతకహిచిత్ । ౧౦౯ ।
విశిష్టంయేనతచ్చాపినదేవపరమార్థతః । అనిత్యత్వాదసత్త్వంతుమ
థ్యాత్వోఽశుతిరుజ్జగౌ । ౧౧౦ । విశేషస్యాపరోక్షస్యప్రాకృతస్యవినా
శతః । నిత్యానాంతువిశేషాణాంవినాశోనైవవిద్యతే । ౧౧౧ । వ్యయాప
హానిరేవస్యాదన్యథామునిసత్తమ । విశిష్టంబ్రహ్మణోరూపంసదసద్భ్యాం
వినిశ్చితం । ౧౧౨ । స్వస్థిప్రకారతాపన్నసదసంతగుణాన్వితం ।
స్వరూపలక్షణంతావచ్ఛృతిభిఃక్రియతేద్విజ । ౧౧౩ । సత్యంజ్ఞానమవం
తంచబ్రహ్మత్వాదిభిరేవచ । తథాకర్తృత్వవచనైస్సవ్యరూపంలక్ష్యతే
సదా । ౧౧౪ । వికారేనిర్విశేషస్యతథాఽఽహాశుతిరేవహి । సవి
శేషంసరంబ్రహ్మహారణైకసమాశ్రయం । ౧౧౫ । విజ్ఞాయగురువా
క్యేనక్రవణాదిభిరేవచ । నామసంకీర్తనేశ్చైవస్తవనైర్వందనైశ్చ
। ౧౧౬ ॥ ధ్యానేనభక్తియోగేనతత్సామ్యమధిగమ్యతాం । తస్మాన్మ్య
లక్షణోమోక్షస్సాయుజ్యమభిధీయతే । ౧౧౭ । యతోవాచరతేభూ

౩౬౬ బృహద్బ్రహ్మసంహితా । చా । ౪ । ౭ । ౮ ।

యోభోగసామ్యముపైతిహి । ఋషిరాజశ్చనివ్రతృశ్రుత్వాశంకరభా
షితం । ౧౧౮ । ఆదాయతేవరంధర్నశరణాగతిలక్షణం । వ్యవస్థాప
చనైస్తావన్నిస్సందేహాబభూవతుః । ౧౨౦ । స్థూణాసంఖననన్యా
యాత్సందిహానావపుచ్చతాం । ౧౨౦౫ ।

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్బ్రహ్మసంహితాయాంచతుర్థపాదేరుద్ర
శ్శితాయాంబ్రహ్మవిచారోనామాష్టమాఽధ్యాయః॥

తాపూచతుఃసంచనక్రమహాదేవవిశిష్టంబ్రహ్మలక్షణైః । లక్ష్మీ
తంతత్రసందేహమావయోస్తస్వనిశామయ । ౧ । సత్యాదిలక్షణైర్లక్ష
త్యంకీదృశంబ్రహ్మశంకర । సత్యాదిభిస్తుకింవాచ్యంస్వరూపంధర్మపవనా
। ౨ । సత్యస్వరూపంచేద్రబ్రహ్మత్వితైఃకింప్రయోజనం । ఇదంసర్వంస
మాచక్ష్యవిష్టుసిద్ధాంతగభిశతం । ౩ । శ్రీరుద్రఉవాచసత్యాదిలక్షణై
ర్లక్ష్యంబ్రహ్మసత్యాదిలక్షణం । ననిర్విశేషంనిర్ధర్మంనిష్ప్రియంతా
వదివ్యతే । ౪ । సత్యాదిభిస్తుసత్యత్వధర్మనత్త్వంప్రపంచ్యతే । తాదృ
శోబ్రహ్మణోరూపంసత్యత్వాదిభిరుచ్యతే । ౫ । అన్యథాతువిరోధస్సాన్య
ప్రచ్యుత్యాస్తృత్యాచయ్యక్తిభిః । విరుంధంతోఽపరుంధంతినర్వేసిద్ధాంత
శంసినః । ౬ । తాపూచతుః । అన్యథాశోవిరోధస్సాన్యదవదనావదతాంపర । స
త్సాత్త్వతాగమాభ్యాససిద్ధాంతాథానిరోధకః । ౭ । సత్యాదిభిస్సర్వరూ
పంకింనూచ్యతేదూషణంచకిం । స్వరూపమాత్రకథనేధర్మనత్త్వంనివా
ర్యతే । ౮ । శ్రీరుద్రఉవాచసత్యాదిలక్షణైర్లక్ష్యంయదిస్యాదితర
స్త్వంప । తదాఽనత్త్వంప్రసక్యేతనతుసత్యస్వరూపకం । ౯ । నీతి
స్తుత్యాదిశబ్దానాంసామానాధికరణ్యతా । అపేక్షితాతుసర్వేషాంతద
భావఃప్రపంచ్యతే । ౧౦ । యేచసత్యాదయశ్చబ్దాస్సామానాధికరణ్యతాః
జోధయంతిశిష్టంహిసత్యాదిశబ్దేషు । ౧౧ । నచసత్యాదయోరా
జాప్రతికూలనవత్తనా । ఎకస్యబ్రహ్మణస్తావన్నిర్విశేషతవ్యముజ్జగుః
। ౧౨ । ఎకాథాపరతాసిద్ధేద్వ్యావృత్తినాంబహుత్వతః । నచేదసత్య
భ్యావృత్తిస్సైవసత్యాదవ్యయోరపి । ౧౩ । నన్యావృత్తిబహుత్వంస్యా

దితిచాత్రోపయుభ్యతే । అనద్యావ్యవృత్తిమాత్రేణద్వయోర్యావృత్తి
 రేవచేత్ ॥ ౧౪ ॥ బ్రహ్మవ్యూహపసిద్ధత్వాదంత్యయోగింప్రయోజనం
 తత్తద్వావృత్తివచ్చిన్నంస్వరూపంపరమాత్మనః ॥ ౧౫ ॥ అతశ్చై
 కాథాపరతాత్రయాదౌమభిధీయతే ॥ ఇతిచేదాగతోమాగోనవిశేష
 ప్రసంగః ॥ ౧౬ ॥ స్వరూపస్యవిశేషకఇతిచేదుచ్యతేద్విజ ॥ వ్యావృ
 త్తినాంస్వరూపస్యవ్యవచ్చేదకతాహియా ॥ ౧౭ ॥ సవిశేషాహిరాకేం
 ద్రనత్యాదిభిరుదాహృతః ॥ యథానత్యాదిభిరబ్రహ్మకర్తృత్వాదిభి
 ర్చ్యుతః ॥ ౧౮ ॥ తత్తైవబోధ్యతేరాజాద్విజవర్యస్వరూపతః ॥ తావూ
 చతుఃషోధకైః బోధకైర్వాక్యైస్సన్వరూపయదిబోధ్యతే ॥ ౧౯ ॥
 పానమక్త్యంకథంసన్యాదితినాసంశయోమహా ॥ శ్రీమద్రజవాచకర్తృ
 త్వాదికవాక్యైస్తస్మిన్మిత్రంబ్రహ్మచోచ్యతే ॥ ౨౦ ॥ ఉపాదానంబజగ
 తోబోధితంస్వపస్తమ ॥ యథాబోధకవాక్యైశ్చప్రోక్తాకారణరూప
 తా ॥ ౨౧ ॥ తథాశోధకవాక్యైస్తస్మిన్సాజాత్యంబోధవేదక ॥ వార్యతేన్య
 పశాదూలమనేతకవిదాంబర ॥ ౨౨ ॥ తేనశోధకవాక్యానాంనవై
 యథ్యంభవేదిహ ॥ ఉభాభ్యాంబ్రహ్మజోరూపనిర్దోషమవసీయ
 తే ॥ ౨౩ ॥ మాధూయాదిహశంకాహంయథానౌబ్రహ్మనిశ్చయః ॥
 నకుబోధకవాక్యైస్తస్మిన్వైలక్ష్యంనిరూపితం ॥ ౨౪ ॥ చెతనాచేతనా
 భ్యాంచశోధకైఃకింభవేదిహ ॥ తత్రసాజాత్యదోషోహికథంప్రాప్నోతివా
 ర్యతే ॥ ౨౫ ॥ ఇతిచేచ్ఛూయతాంసత్యంతద్వామద్యవదామ్యహం ॥
 ప్రకృతేఃపురుషాద్వాపిభిన్నపిపరమాత్మని ॥ ౨౬ ॥ వికారోపిహిసాజా
 త్యాదాయాతికిలకేవలె ॥ సత్యజ్ఞానమనంతంచదానిక్రమితోన్యప
 ॥ ౨౭ ॥ బ్రహ్మసూధాకరదౌమూలంవిముక్తిర్యేనజాయతే ॥ తత్రన
 త్యపదంతావదాహబ్రహ్మననాతనం ॥ ౨౮ ॥ నిరుపాధికసత్తత్తాయా
 గితేననివారితం ॥ అచేతనంవికారాదౌమాస్పదంచేతనంపునః ॥ ౨౯ ॥
 తత్సంస్పృష్టమృహాభాగతతోజ్ఞానవదంచయత్ ॥ అసంకుచితబోధైకా
 కారమాహపరాత్పరం ॥ ౩౦ ॥ పూర్వంసంకుచితజ్ఞానాముక్తాస్తస్మిన్వా

రితాః । అహంసంతమంబ్రహ్మపరిచ్ఛేదవివర్జితం । ౩౧ । వ్యావృ
త్తానైసనిత్యాస్తుపూర్వకోటివిలక్షణాః । స్వరూపేణగుణైశ్చైవవాసం
త్యమస్తహరాయతః । ౩౨ । నిత్యము క్తనిబద్ధేషునైవంభూతోఽస్తిక
శ్చన । తస్మాత్సత్యాదికపదైగుణభూతవిశేషజైః । ౩౩ । విజ్ఞాన్యం
పరంబ్రహ్మ సర్వవస్తువిలక్షణం । తాపూచతుఃస్యకథంనిమిత్తతాచాన్య
తథోపాదానతాకథం । ౩౪ । బ్రహ్మణోపదవిశ్వేకగంగాధరమహే
శ్వర । శ్రీరుద్రఉవాచ । చిదచిదత్ప్రకృతీద్వేధావిశేషణతయాహరా
। ౩౫ । తద్విశిష్టంపరంబ్రహ్మశ్రుతిరాహమహమతే । సదేవేదంపూ
ర్వమాసీదేకమేవాద్వితీయకం ॥ ౩౬ ॥ తదైవతాస్మిజ్ఞాంకానూ
త్తభూతాన్వసంస్థితాకా । అసృజన్నామయాపాభ్యంతత్రతతాన్వగా
త్సవ్యయం । ౩౭ । తత్తన్నామాభవదాజన్నాకారాంతరసంగ్రహత్ ।
విశిష్టమేవభవతిప్రకారాంతరమాశ్రితం ॥ ౩౮ ॥ స్థూలావక్థాచిదచితౌ
ప్రకారాంతరసంస్థితౌ । తత్తన్నియమనావాత్సముపాదానంప్రకీర్తి
తం । ౩౯ । యంవిశంతుతివాక్యేనప్రాగ్విలీనమిదంజగత్ । స్థూలాకా
రపరిత్యాగోలయోనామనిరూప్యతే । ౪౦ ॥ స్థూలాకారానుకరణంప్ర
భవ్రానామగౌతమ । నవద్రవ్యాంతరోత్పత్తిరాకారాంతరమేవచ ॥ ౪౧ ॥
వాచారంభణవాక్యేననిరీతంపరమర్షిభిః । ఉపాదాయేదమఖిలంని
ర్వికారతయాన్వయం । ౪౨ ॥ నామయాపవిభేదేనపరిణామాన్యవర్థితః
తద్భాగిత్వముపాదానంసత్యసంకల్పతాహరః ॥ ౪౩ ॥ నిమిత్తత్వంతు
నిరీతంచేతసాహ్యవతోక్యతాం । నిమిత్తత్వంచిదచితోర్విశేషణవి
భూతయోః । ౪౪ ॥ స్థూలాకారప్రభుటనాయోగ్యగ్భవంబ్రహ్మణ
స్మన్మితం । యతస్సంకల్పపూర్వేషాన్మస్తిరుక్తాద్విజోత్తమ ॥ ౪౫ ॥
అతోనిమిత్తంభగవాన్సంకల్పశ్చనిరామయః । యేనపూర్వంజగది
దంనివీతంప్రవిలాపితం ॥ ౪౬ ॥ ఉత్సపజాతమైకంసంకల్పంలయకా
రణం । పునస్సంకల్పయన్వస్మిన్విలీనంబహిరుత్సృజ ॥ ౪౭ ॥ ఏకోఽ
హంనామయామేదబహుస్యాదింత్యచింతయత్ । సంకల్పేనాసృజ తస్మా

న్నిమి త్రంస్వయమేవచ ॥ ౪౮ ॥ స్వయమేవాభవత్ప్రకృత్యంత
 శ్శరీరయః । ఉభయత్వంసమామ్నాతంసర్వశక్తైఃపరాత్మనః ॥ ౪౯ ॥
 సాంకర్యంజాయతేవనవదోషస్యసంత్రయః । సచాన్యజ్ఞానసంధోచఃప్ర
 కృతిఃపర్యతామయత్ ॥ ౫౦ ॥ సూతేసామహదాదిభ్యఃప్రాకృతాం
 డంవరోత్తమః । సచాశేషస్యజగతఃప్రాకృతస్యప్రయోజకః ॥ ౫౧ ॥
 మహాపురుషనామాసాసహస్రాననశీమణవాః । సహస్రకరబాహ్వాంఘ్రి
 స్పంచంతోఽస్త్రీమనీషిభిః ॥ ౫౨ ॥ తస్యనాభినగోజాతంపంకజంతం
 హిరణ్మయం । తస్మాదభూచ్చతుర్వక్త్రోబ్రహ్మలోకపితామహః
 ॥ ౫౩ ॥ సమస్తజీవజాతానాంనిలయఃపుష్కరాసనః । తస్మాదహం
 తామసానాంజనకస్సమజాయత ॥ ౫౪ ॥ తస్యప్రసాదాత్త్రిజగత్సంహ
 రామహారాహ్వయః । మనుస్సమభవత్తస్మాన్యస్తస్త్వాయంభువాహ్వ
 యః ॥ ౫౫ ॥ మనుష్యాతామశేషేణభర్తానాహసనాతనాః । దక్షాద
 యస్తథాఽన్యేయప్రజానాంపితయోఽభవత్ ॥ ౫౬ ॥ తేభ్యోమనీచి
 రభవద్యస్సప్తాద్యోవిలోక్యతే । మనీషాకశ్యపోజాతస్తస్మాత్సస్థిరజ
 గమాః ॥ ౫౭ ॥ అదితేద్వాదశాదిత్యాదితైర్దశత్యాఃప్రకీర్తితాః
 ॥ ౫౮ ॥ కద్రావస్సమభవత్సహావిసతాయాఃపత్ర్రిణః । తథాచైకశఘ
 జాతాద్విశఘాఃపశుజాతయః ॥ ౫౯ ॥ యాదాంసినరీతశ్చేవపర్వతా
 స్సాగరాస్తథా । ఋషయఃపితరోదేవామనవస్సిద్ధచారణాః ॥ ౬౦ ॥
 గంధర్వాపురసోయతూరక్షోభూతగణాశ్చయే । కలాస్సర్వేభగవతోవి
 ప్లవరతులతేజసః ॥ ౬౧ ॥ శరీరభూతావిజ్ఞేయాఃపురుషస్యమహాత్మనః ।
 ఆత్మాతుభగవాన్రాజయఃప్రవిశ్యప్రవృత్తిదః ॥ ౬౨ ॥ ఉపాస్య
 స్థూలరూపేఽస్మిన్స్తదభేదధియామునె । అస్యలోకస్యరక్షాభంధత్రే
 విష్ణుర్మహాకృతీః ॥ ౬౩ ॥ యాస్సమారాధ్యపురుషోయాతినగుణాతా
 మయం । ప్రకృతేగుణవిస్తారస్సప్తావరణవెష్టితః ॥ ౬౪ ॥ నిగుణాః
 పురుషోఽన్యోఽస్మాద్విద్యాప్రాకృతవిగ్రహః । అసంఖ్యాతోఽపరి
 చ్ఛిన్నోలోకాతీతోహ్యతాః ॥ ౬౫ ॥ నిర్వోహేయగుణాదీతమం

చోపనిషత్కాండముః । అసంఖ్యాతోఽపరిచ్ఛిన్నాముక్తిస్థానమితితః ॥
 ౭౭ । ప్రాకృతప్రాకృతావేతాబద్ధముక్తనిశేధినః । అనయోలోక
 యోరాజన్నాధారోభగవాహురిః ॥ ౭౮ । ఘోరసూక్ష్మస్వరూపేణ
 సర్వంయత్రావత్థితే । ఎతద్విశేషతావిష్టంబ్రహ్మవేదాంతసమ్మితం
 ॥ ౭౯ । భానకంనర్వకార్యన్యధారకమ్మునిసత్తమః । యేనేదంచయత
 శ్చేదంయత్రేదంచయదాత్మికం ॥ ౮౦ । విశ్వమేతస్మత్సంభాగాప్రా
 ప్యంభోగ్యంతదేనహి । గంత్యమయనంసాక్షాద్దేవ్యానఃప్రణతేపదం ॥
 ౮౧ । వయమంశకలాస్సర్వేతదాయత్రప్రవృత్తయః । సచస్వామీవ
 యందాసాదాసాస్సాన్వమీస్వరూపతః ॥ ౮౨ । తస్యైవాహంసచాస్తా
 కమనన్యాశఃపరస్పరం । చిదదిద్విసజాతీయంసాక్షాదాత్మతనాస్థితం
 ॥ ౮౩ । పరమైకాంతిభిర్భేదాయంవిశిష్టంబ్రహ్మకేవలం । ఈషణా
 త్రియనిర్వృత్తానామదేవకృతాయనాః ॥ ౮౪ । ఉక్తానుసంధానపరాస్త
 స్మిన్నవచితే । హేయమ్మయికమాజ్ఞాయహిత్యాతస్మత్సమోచి
 తం ॥ ౮౫ । ఆత్మానంతదసంశ్లిష్టంబ్రహ్మభావముపాగతం । ఆత్మసర్వ
 స్వరూపేణప్రేమాతిశయయోగతః ॥ ౮౬ । పరమాత్మానమాత్మత్వం
 చింతయేత్తదపాప్తయే ॥ ఇతివేదాంతసిద్ధాంతఉపదిష్టోమయాఽ
 నఘా ॥ ౮౭ । నివర్తేభామితోఽస్యస్తాత్సిద్ధాత్సాధ్యావపిప్రభా ॥ గ్రా
 హితోయోమయాపుంసోమోహనాయసురద్విహం ॥ ౮౮ ॥ వివ
 తారంభకోవాదోవాదోఽన్యఃకాపిలస్తయః । తంవిహాయమహాత్మా
 నావిదంజ్ఞానంమయాదితం ॥ ౮౯ । స్వీకుర్యాతంవిమోక్షాయనాత్ర
 కార్యవిచారణా । తాత్పర్యతః । భగవవాసుదేవస్యశరీరంసముదా
 హృతం ॥ ౯౦ । సర్వంయదిహవైకించిస్సులసూక్ష్మస్వరూపతః । త
 ద్భావనాశక్తిమతాంవిజ్ఞాతంపదశంకర ॥ ౯౧ । కేషుకేషుచభావేషు
 చింత్యోఽయంభగవాహురిః । శ్రీరుద్రీక్షవాచవిష్ణుస్త్రీవిక్రమాఖ్యో
 యోజ్యేతిహంరవిరంభుమా ॥ ౯౨ ॥ మరీచిశ్చంద్రమానాగోవా
 మదేప్రేమహమునిః । కంకరశాపకఃస్వచ్ఛస్సామవేదోబృహస్పతిః ॥

౪౨ ॥ స్కంధఃకుబేరోమేకుశ్చకామధేనుద్విజోత్రమః । అశారఃప్ర
ణమౌమంత్రరత్నమస్తాక్షోద్వయం ॥ ౪౩ ॥ గాయత్రీసాగరోగంగా
విరజాసరయూస్తథా । యమునాచాధకావేరీనారదఃకపిలోమునిః ।
౪౪ ॥ ఉచ్చైఃశ్రవహయోనాగవిరాపతశ్చతస్త్రితః । గరుడోనిత్య
ముక్తాశ్చప్రహ్లాదోక్రవవేవచ ॥ ౪౫ ॥ వరుణశ్చాయమాచైవకామ
స్సంకర్షణస్తథా । కాలోమృగేంద్రఃపననారామఃపరశుధారకః ॥
౪౬ ॥ అనతారాశ్చనుత్సార్ధ్యాఃపుణ్యభక్తాస్తసర్వశః । గోవర్ధన
శ్చిత్రకూటోసరనారాయణాశ్రమః ॥ ౪౭ ॥ వేంకటాద్రిఃపుష్కరశ్చశ్రీ
మచ్ఛందావనంతథా । సూకరాఖ్యమృహక్షేత్రంవైమిశంచకుశస్థి ॥
౪౮ ॥ కాశ్యయోధ్యాపురీవత్సనీలపర్వతవచ । స్మృతిర్మేధాధృతిః
తౌంతివ్యాసోవిష్ణుజనాశ్రమః ॥ ౪౯ ॥ స్వాచారవాజసనాయజ్ఞో
రాజాఽర్వాచురుతస్సతః । వసంతోమాగశీర్షశ్చహరేరేతావిభూత
యః ॥ ౫౦ ॥ అసంఖ్యాతామయారాజగద్విజవత్తుంశకశ్శతే । ప్రధా
నంవస్తుచైవైక్తంనాంతోవర్షశస్తేరపి ॥ ౫౧ ॥ ప్రాతఃప్రాతర్విభూతి
నాంస్మరణంచాపనాశనం । యద్యద్విభూతిమత్సత్త్వంశ్రీమదూజిత
మేవనా ॥ ౫౨ ॥ తత్తదేవావగచ్ఛేతంవిష్ణుతేజస్సముచ్ఛనం ॥ ౫౩ ॥

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్రహ్మసంహితాయాం చతుర్థపాదయ
ద్రగీతాయశివసమోఽధ్యాయః ।

రాజోవాచ । భగవదేవదేవేశయదుక్తంభవతాఽఽవయోః ।
జ్ఞానంబ్రహ్మస్వరూపస్యవాక్తైశ్శోధకబోధకైః ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మాద్వితీ
యంవైశిష్ట్యంకథంస్వాద్వదవిస్తరాత్ । కుతోనైదృశ్యతేజ్వీతమద్వ
యేపరమాత్మని ॥ ౨ ॥ శ్రీరుద్రఉవాచ । యథావయసిరాజేంద్రఘృతమ
స్తినదృశ్యతే । తద్విశిష్టంపయోయద్వదేకమేవావలోక్యతే ॥ ౩ ॥ య
థాశబ్దమయూచీనాకవల్లేవావలోక్యతే । బీజమంకురగర్భాంవైవహ్ని
గర్భాశమీయథా ॥ ౪ ॥ విశ్వగర్భాయథాబుద్ధిఃపుణ్యగర్భాక్రియా
యథా । చిదచిన్ద్రగర్భమైకంవిశిష్టంబ్రహ్మచాక్షిణ ॥ ౫ ॥ కార్య

కారణధేనత్వసహృద్యయముచ్యతే । కారణసూక్ష్మరూపేణజ్జేవితేనపరి
బృంహితం ॥ ౬ ॥ స్థూలరూపేణకార్యమజ్జేవితేనాసాదితంహితత్ ॥
సభిష్యతేపరస్తస్మాత్పరంతస్తస్మద్భిష్యతే ॥ ౭ ॥ గుణివస్తుగుణోయద్వద్గు
ణాదపిగుణీయథా । ఏవంవిశిష్టాజ్జేవితంహిత్రుతిస్మృత్యుజితంస్వప ॥౮॥
రాజోవాచ ॥ కథంత్యాహారభూతేఽస్మిన్దవ్యయోర్భేదస్వరూపతః
ఔపాధికకథంభేనోనకమేవసతాంసర ॥ ౯ ॥ శ్రీమద్రుడవాచజ్ఞానైక
రూపోజీవోఽయమనేరోఽణుఃప్రకీర్తితః । వ్యాప్తోనిత్యోఽక్షరోఽ
గ్రాహిణ్యాగ్రహితాస్వాప్యయోరపి ॥ ౧౦ ॥ సచ్చిదానందరూపోఽ
సాచారతంత్ర్యాత్రితోమతః । పరితామాంతరాప్రాప్తజ్ఞానవ్యాప్తోనిరా
మయః ॥ ౧౧ ॥ నిత్యోముక్తశ్చబద్ధశ్చత్రివిధోఽయంవిశంసతే ।
నిత్యోమాయామసంప్రాప్తకాదాచిత్తోవిమోచితః ॥౧౨॥ అనయో
రేకయాపత్వంస్వరూపాగ్గుణతోపివా । సమానాలోకభోగేశప్రసాదాశ్చ
మహామతే ॥౧౩॥ ఎతావానేవముక్తప్యభేదఃపూర్వంసతాదృశఃఃఔపాధిక
స్తుబద్ధోఽయంసంసారీశీనఉచ్యతే ॥ ౧౪ ॥ దైవీమాయాహరేయా
తుతయాబద్ధోనిత్యైరుజ్జైః । స్వరూపాన్ముచ్యతేబుద్ధ్యాదేహనాఽహ
మితిబోధతః ॥ ౧౫ ॥ జ్ఞానప్రకాశసంకోచంసంప్రాప్తప్రాకృతోభవన్
దేహాదికృతనానాత్వోనానాయోనిషుజాయతే ॥ ౧౬ ॥ జ్ఞానైకాకా
రతానష్టాస్వాతంత్ర్యమృత్యుతేఽబుధః ॥ ఈశ్వరోఽహమహంభోగీసి
ద్ధోఽహంబలవార్హసుభ ॥ ౧౭ ॥ అధ్యోఽభిజనవాసస్మికోఽన్యోఽ
స్తేనదృశోమయా । యత్యేదాస్యామిమోదిష్యత్యజ్ఞానవిమోహితాః
॥ ౧౮ ॥ భవంతిశీవారాజేంద్రమానోధతమనారథాః । స్వతపశ్చ్యవ్య
విధనైరధికాన్మనుజానురాఘ ॥ ౧౯ ॥ సేవంతేభగవత్పుద్ధ్యాలోభే
నాకాంతచేతసః । తద్వేషధారిణోదాసాస్తదజ్ఞాపరిపాలకాః ॥ ౨౦ ॥
భుక్త్యాభోగావతంత్యంధసరకేఘోరసంకట । తామసీంయోనిమా
నన్నానామతంత్యేవ్యధోగతాః ॥ ౨౧ ॥ ఏవంకర్మచిత్తోలోకఃక్షయ
తేకపునఃపునః । తత్రైవక్షియతేపుత్రపాకేపుణ్యచిత్తోపిహ ॥ ౨౨ ॥

యథాహిమమయంవహ్నిమజానంతోవ్రజంతిహి । పశ్యత్రాపేనపీడ్యం
తేదారుణేనాంతరాత్తని ॥ ౨౩ ॥ ఎవందృష్టఫలంకర్తృకృత్వాజ్ఞానవివ
జ్జితం । పరిణామేమహద్బుఖంప్రాప్నువంతినసంశయః ॥ ౨౪ ॥ స్వకా
ర్యఫలముద్దిశ్యన్వతంత్రఫలదాయకం । నారాయణసమంమత్వాత్వధి
కంవాసురాసురం ॥ ౨౫ ॥ యజంతిశ్రద్ధయాయుక్తామూలజ్ఞానవివజ్జ
తాః । అంధంతమోవిశంత్యేతేనంభూతీనాంసమర్చనాత్ ॥ ౨౬ ॥ భవం
తినానామతయస్సర్వరూపజ్ఞానవజ్జతాః । గతయోపితదీయాన్సుప్తిస్త్రీ
విధామతయోజనాః ॥ ౨౭ ॥ సత్త్వంరజస్తమఃత్రైవిధాఃప్రకృతేగుణ
దాః । తైరేతత్త్రివిధంజాతంజగదేతచ్ఛరాచరం ॥ ౨౮ ॥ త్రిధాలోకా
స్త్రీధాభోగాస్త్రీవిధాభిరుచిన్యూతాం । త్రివిధంకర్మజేవానాంజ్ఞానంచ
త్రివిధంశ్రవ ॥ ౨౯ ॥ త్రివిధానిపురాణానిత్రివిధాన్స్మృతయస్తథా
వాసస్త్రైవిధోజ్ఞేయస్త్రీవిధాపిరుచిన్యూతాం ॥ ౩౦ ॥ ధ్యానంతుత్రి
విధంరాజానుఖంచత్రివిధంతథా । లోకోపిత్రివిధోజ్ఞేయస్త్రీస్తోత్రవ
స్థాప్రకీర్తితాః ॥ ౩౧ ॥ వృత్తిస్తుత్రివిధాజ్ఞేయాత్రిస్తోత్రవస్థాప్రకీర్తి
తాః । ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతంసర్వంహితగుణాత్మకం ॥ ౩౨ ॥ ప్రా
కృతైస్తుగుణైర్బాధోనిగుణాఃపురుషోఽప్యయం । ఆకల్పమ్ముచ్యతేనైవ
వినాతుశరణాగతిం ॥ ౩౩ ॥ ఎవమాపాధికోజ్ఞేవానానాత్వంప్రతిపద్య
తే । ఎకభావంసమాప్నోతియదాభవతినిగుణాః ॥ ౩౪ ॥ త్రిధాభిన్న
శ్చిదంశోఽయంస్వాధారేపరమాత్మని । ప్రకారతాంసమాచన్నస్తస్మి
న్నవచతిష్ఠతి ॥ ౩౫ ॥ అచిదంశోపిరాజేంద్రభగవత్స్యవతిష్ఠతి । కదాచి
చ్ఛేతనంధృత్యాబహిరాయాతిభూపతే ॥ ౩౬ ॥ కదాచిత్కారణవిష్ణేన
ద్రూపేతేవతిష్ఠతి । లయోయమపిధానాత్ప్రాగభావైవవిద్యతే ॥ ౩౭ ॥
అవ్యక్తతేనసంస్థానంలయోనామమహామతే । ఉద్గమస్థూలభావేనవృ
త్తిరిత్యభిధీయతే ॥ ౩౮ ॥ స్థూలస్యనైకరూపత్వంమిథ్యాత్వముపపత్త

౨౭౪ బృహద్భిస్మ్యసంహితా || పా || ౪ || అ || ౧౦ ||

తె । భ్రాంత్యావివర్తభావైత్రవిమూఢాప్రవదంతిహి । ౩౯ ||
ఉభయోఃపరతంత్రత్వాదాధేయత్వాన్తహమతే । పరాత్మాభిద్యతే
నూనంస్వతంత్రోధారణోయతః । ౪౦ || చినచిద్భావ్యంవిభిద్యేతేపురు
షప్రకృతీన్యవ । భోక్తృభోగ్యతయాతాతశరీరాత్మతయాతథా || ౪౧ ||
చినచిత్పరమాత్మానూవిభిన్నా లక్షణై స్సప్తకైః । అభిన్నాన్యవకాదూ
లవిశేషగుణతయాహరా । ౪౨ || రాజోవాచృకభంజప్రాణురూపో
యంతశరీరసర్వగుఃప్రభో । కదాఽన్యమాయాయోగోఽభూత్కదాము
క్తిభాగవిద్యతి । ౪౩ || శ్రీరుద్రఉవాచృన్యరూపేణాణురూపోఽప్రకాశే
నశరీరగః । ఎకదేశస్థితోవేత్తిహరిచందనబిందువత్ । ౪౪ || ప్రభ
యాభాస్కరోయద్వద్భ్రహ్మాండంవ్యాప్యతివృత్తి । ఎకదేశస్థితోదీపఃకృ
త్స్సగేహప్రకాశకృత్ । ౪౫ || కదాఽన్యమాయాయోగోఽయమి
తిప్రశ్నోనసాఖ్యదః । అనాదికాలతోజీప్రామాయయాపరివేష్టితః || ౪౬ ||
అనుగ్రహాన్ధరేరేవముచ్యతేనాత్రనంశయః । త్రివిధోఽనుగ్రహోవి
ష్ణోఽకర్మజ్ఞానముపాసనం । ౪౭ || ముక్తిహితోఽన్యథానూపన్యసా
పేణవ్యవస్థితః హిత్యాసంకుచితావస్థాంభేదంప్రకృతినంభవం । ౪౮ ||
సంప్రాప్తాత్మన్యరూపోఽయంప్రేమాతిశయయోగతః । ప్రాప్నోతిపర
మాత్మానంయతోనావర్తతేపునః || ౪౯ || మునిశ్చగౌతమోరాజా
శ్రుత్వేదంరుద్రభాషితం । సర్వతోమతిమాకృత్యభగవత్వేవమాదధా
। ౫౦ || నిర్విద్యపుత్రదారేషురాజాకోశబలేషువ । నారాయణపదాం
భోజైఃసవచ్చిన్నమనోగతిం || ౫౧ || అఖండత్రైలధారావద్గధారగత
సాధ్యసః । అంశదాధేయహాదేవఃపాషాడప్రవరైస్సహ । ౫౨ || సిద్ధాం
తన్యాయనిర్ణీతంనానాతర్కగణావృతం । హిత్యాభాగవతంధర్మమా
స్థితోగౌతమోమునిః । ౫౩ || అంబరీషాదిముఖ్యభ్యస్తత్త్వమేతద్విధా
న్యతి । పారమైకాంతికంధర్మందుర్లభంమునిసత్తమాః । ౫౪ || అస్థి

బృహద్భిన్నాసంహితా । పా ॥ ౪ ॥ ౨ ॥ ౧౦ ॥ ౨౭౫

తొలహంహరేజ్ఞాత్వాహరిసంతోషకారణం । అస్యాంచమందరద్రో
ణ్యాంవైష్ణవంవేషముద్వహా ॥ ౫౫ ॥ భవంతోమునయస్సర్వేశ్రీమ
న్నారాయణోదితే । సిద్ధాంతేశ్వరసిద్ధాంతాఃప్రవిశంతువిముక్తిదే ॥ ౫౬ ॥
భవద్భిన్నహసంవాదోమయామోఽయంప్రకీర్తితః । సంహితేయంన
మాఖ్యాతాభవిష్యతిహితాయనై ॥ ౫౭ ॥ సిద్ధాంతేమామకేవిప్రార
హస్యంప్రవదామివః । నాభక్తాయప్రదాతవ్యంనాస్త్రీకాయశతాయచ ॥
౫౮ ॥ విష్ణుభక్తాయశాంతాయదాతవ్యమ్మునిసత్తమాః । సిద్ధంతిహరి
సంబంధాత్తీర్థానినియమాయమాః ॥ ౫౯ ॥ కర్తానిదానయజ్ఞాశ్చ
సావధ్యామోయోగవివచ । హరింవినానసిద్ధంతికామ్యాన్యపిమనీశ్వ
రాః ॥ ౬౦ ॥ తస్మైవశరణభూత్వాహితాస్వఽన్యత్సాధనాంతరంభావ
యేచ్ఛేతసాతస్యసంబంధంపరమాత్మనః ॥ ౬౧ ॥ ప్రపద్యేశరణంశ్రీమ
న్నారాయణపదాంబుజే । ఇత్యేకాంతిత్వమాలంబ్యచేతసాభావయేన్ము
హుః ॥ ౬౨ ॥ లోకయాత్రాంచనస్సాక్షిశరీరవ్యత్యేవసర్వధా । ఇతి
విశ్వానమాలంబ్యభరన్యానంప్రవతేయేత్ ॥ ౬౩ ॥ సాష్టాంగంప్రణ
తౌసర్వకర్మాణిపరిభావయేత్ । ప్రపద్యేశరణంశ్రీమన్నారాయణప
దాంబుజే ॥ ౬౪ ॥ ఉచ్చారణమిదంసాంగసావధ్యాయమనుభావయేత్ ।
శ్రీమత్ప్రసాదసేవాంచభావయేత్సర్వభోజనం ॥ ౬౫ ॥ సర్వతీర్థాభిగమ
సంపాదతీర్థాభీషేచనం । ఆచార్యనన్నిధింతావద్భావయేచ్ఛామ్మతాం
బుధిం ॥ ౬౬ ॥ సంసారతాపశాంత్యర్థమృహవిశ్వానపూర్వకం । ప్రతి
కులజనావాసందావాగ్నిమివసంత్యజేత్ ॥ ౬౭ ॥ ఇత్యేవంగువ్యాసం
దేశఃకథితోమునిసత్తమాః । ఏతదథామహాగత్యధృతహ్మనవతమ్మ
యా ॥ ౬౮ ॥ కృష్ణాత్రిగోత్రప్రభవ్రాద్విరుకశ్చిదతంద్రితః । గ్రాహ
యిష్యతిశిష్యేభ్యస్సంహితాంచమహితథే ॥ ౬౯ ॥ కృష్ణాత్రేయాశివి
ఖ్యాతాభవితాబ్రహ్మసంహితా । బృహత్సూర్యామహాభాగాయస్యాం

౨౭౬ బృహద్భ్యమ్నా సంహితా || పా || ౪ || ౨ || ౧౦ ||

ధర్మస్సనాతనః || ౨౦ || యథిమానంహితాంపుణ్యాంసర్వవేదార్థగుం
భితాం | శ్రద్ధయాపరయోపేతాభవిష్యంతినమాహితాః || ౨౧ || తేషా
మైకాంతికేభక్తిరచిరాత్సంభవిష్యతి | శ్రోష్యంతిపుణ్యకాలేషుతేషాం
నైవాప్తిపాతకం || ౨౨ || సర్వశీర్షేషుయత్పుణ్యంసర్వయజ్ఞేషుయత్ఫ
లం | తత్ఫలంసమవాహ్నీతిశ్రుతేషాంబ్రహ్మసంహితాం || ౨౩ || అధి
త్యముయస్సర్వేప్రణివత్యపితామహం | గృహీత్యావైష్ణవీందీక్షాంప్రజ
గ్మసర్వతోదకం || ౨౪ || హారీతాద్యాశ్చమునయశ్శ్రుతేషాంబ్రహ్మ
భాషితం | ప్రవర్తయామానురిమేన్మృతీరేకాంతినాంప్రియాః || ౨౫ ||
యస్మిన్నిత్యసదేకధామ్నిభగవత్యామ్నాయగీతోదయే | స్థూలంసూ
క్ష్మమిదంజగచ్చసకలంసన్నామకంచాభవత్ | యస్తాదేవపునఃప్రహో
హతిజగద్భిజాద్యథైవాంకురంతస్మైశ్రీపురుషోత్తమాయహరయేనిత్యం
సమఃకుర్మహే || ౨౬ || యోవిష్ణుభజతామభీష్టగతిదోగీతోపనీతో
భవత్యగ్రేవ్యగ్రకరఃకరీంద్రకరుగారావేవిరాజంవినా | ఆయాత్యున్మ
దమాసరాజమధనయస్సాపరాధేజనన్త్యైవాభిముఖఃప్రయచ్ఛతురతింల
క్ష్మీధరావల్లభః

ఇతిశ్రీపంచరాత్రేబృహద్రహ్మసంహితాయాం చతుర్థపాదేప
ద్రగీతాయాంధశ్శ్లోకాద్ధ్యాయః

సమాప్తాయంచతుర్థపాదః

బృహద్రహ్మసంహితాచసమాప్తా

10634

